Şu Yeryüzü Ermeydanı – 4. Cilt

Halil Delice

halildelice.com

4. cilt

Korkut Ata'nın "Âhir zamanda hanlık gerü Kayı'ya dege, kimesne ellerinden almaya, âhir zaman olup kıyâmat kopınça. Bu didügi Osman neslidür" diye Oğuzname'de söylediği ve İbn-i Arabi hazretlerinin işaret eylediği gerçekleşecek miydi? İlk Kale Türkiye; Son Kale, imtihan meydanı yeryüzünde mazlumların tek sığınağı... Hakk'ın sesi, sahih itikadın, gerçek İslâmiyet'in yaşandığı diyar... Adaletin son temsilcisi, cihan devleti, Osmanlı'nın mirasçısı olacak mıydı?

Anlatıcı, "Bütün bu suallerin cevabı tarihin tozlu sayfalarındadır" demiş. Her Cuma günü, sabah namazı sonrası... Eyüp Sultan hazretlerinin türbesi önündeki ulu çınarın altında anlatmaya başlamış.

Kâinatın ve insanın yaratılışlarını, yaratılış sebeblerini... Âdem aleyhisselam ile İblis arasında hak-bâtıl diye başlayan ve yeryüzünde devam eden mücadeleyi... Bu mücadelenin; yeryüzünde, her ikisinin taraftarları arasında yeryüzünü hayır-şer meydanı kılınışı şeklinde devamını...

Bu anlatılmaz kavganın Âdem aleyhisselamdan 15. yüzyıl ortasına kadar olan kısmını... Oğuz Hanı, Altın Yay ve Gümüş Okları... Anadolu'nun Son Kale olarak işaret edilişini... Kırkpınar'ın doğuşunu, Osmanlı'nın kuruluşunu, cihan devleti oluşunu, Konstantiniyye'nin İslambol'a dönüşü için yapılanları...

Bu mücadelede değişmeyen dört kişiyi... Yeryüzünü, Ruhlardan Bir Ruhu, İblis'i ve İnsanoğlunu... Anlatmıştı... Bu anlattıklarını, romanımızın birinci, ikinci ve üçüncü ciltlerinde okumuştunuz.

Ve sonrasını anlatmaya devam etti. Bunları da romanımızın son cildi olan 4. ciltte, bu ciltte okuyacaksınız.

Dokuz ay kadar sonraydı... Manisa'nın karlı bir gününde... Spil dağlarına bakıyordu. Ağabeyi için tuğra çizdiği, saray bahçesinde açan lalelere bir başka gözle bakmaya başladığı, "Eğer sultan olursam" dediği günden sonra...

O günden sonra... Gelişmeler çok hızlı olmuştu. En inanılmaz gelişme Şehzade Mehmed'deydi. Önünde veliahd ağabeyi Alâeddin olduğu halde... Tahtın mutlak varisi gibi çalışmaya başlamıştı. Ama yüzünü de anlatılmaz bir hüzün kaplamıştı. Çok şey yapmak isteyip de yapamama ihtimalinin çok yüksek olmasından doğan hüzün...

Lalası Murad Saltuk ile tuğralı görüşmesinden bir ay kadar sonra... Önce... Bir ziyarette bulunmuşlardı. Dimetoka'daki Deli Kızıl Sultan diye anılan Laleli Ali'nin dergahına... Onun soyundan gelenlerle görüşmüşler. Sonra da... Oradan Arda boyundaki Kırkpınar'a geçmişlerdi. Hıdrellez günü... Lalası anlatmıştı ona... Kırkpınar'ın neyi temsil ettiğini, nasıl doğduğunu, Hilal ve Lale'yi...

Lalenin, alperenlerin temsili güreşi Kırkpınar'a, Yeryüzünün hayır meydanı kılınışına, Konstantiniyye'nin İslam, Anadolu'nun Son Kale oluşuna remz olduğunu...

Kırkpınar başpehlivanlık birinciliği güreşini seyrederken haber gelmişti, Edirne Sarayı'ndan... Acele Saraya gel, diye... Güreşin bitmesini beklemeden Saraya dönmüşler.

Sultan Murad Han, "Evladım. Sana, Saruhan Sancak beyliğini münasip gördük. Hocaların ve lalanla birlikte yarın hemen yola çıkasınız" demişti. Saltuk Bey, Şehzade Mehmed ile arasında geçen tuğralı konuşmayı Sultan'a anlatmıştı. Sultan, şehzadenin doğumunda yaşananları ve onun üçüncü Mim olmasını hatırladı. Veliahd sebebiyle tereddütlüydü. "Geleceği Allah bilir. Mehmed bir an önce devlet tecrübesi kazanmalı" diye düşünmüştü.

Ertesi günü yola düşmüşlerdi. Bilgisi, cesaretiyle herkesi kendisine hayran bırakan Diyarbakırlı Molla Gürani de onlarla

gelmişti.

Yedi aydır Saruhan Sancağının merkezi Manisa'da bulunuyorlardı. Mehmed bir anını boş geçirmiyordu. Lalasıyla tuğralı görüşmesi... Onun hayatında dönüm noktası olmuş, hayata bakışı değişmişti.

Dışarıda lapa lapa kar yağıyor. Şehzade dalgın gözlerle Spil Dağının zirvesine bakıyordu. Sarayın penceresinden... Saltanat nasip olursa... Spil Dağı gibi yükselen Konstantiniyye'nin surlarını nasıl aşarım diye düşünüyordu.

Söyleyememişti... Üç yaşından beri ona hocalık yapmasına, ona ilk olarak "Letüftihannel Konstantiniyye..." hadis-i şerifini öğretmesine, Âdem aleyhisselamdan o ana, Ermeydanı Yeryüzünde, Yeryüzünü hayır meydanı eyleme mücadelesinin devam ettiğini belletmesine, ona, her yaşında, lüzumlu bilgiyi vermesine rağmen...

Çok istemesine rağmen söyleyememişti Şehzade Mehmed'e Akşemseddin... Kendisinin ismi Mimle başlayan beklenen üçüncü sultan olduğunu, Mehmed isminin nasıl konulduğunu, Konstantiniyye'nin fethiyle ilgili bütün işaretlerin onu gösterdiğini... Çünkü önünde veliaht ağabeyi Alaeddin vardı.

Şimdi söyleme vakti gelmişti. Ama nasıl söyleyeceğini bilemiyordu. Kapıyı çaldı. Gir, sesiyle birlikte, ya Allah Bismillah, Rabbim işimi kolay ve hayra vesile eyle diyerek girdi. Selam verdi.

Şehzade, selama döndü. Çok yorgun gözüküyordu. Yüzünde dünya haritasını görür gibi oldu.

"Ve aleyküm selam ve rahmetullahi ve berakâtüh. Hoş geldiniz, safalar getirdiniz. Varlığınızla bizi şereflendirdiniz hocam. Buyrun, oturun."

Akşemseddin otururken sehpa üzerindeki tuğrayı gördü. Belli ki yeni çizilmişti. Kalem yanında boynunu bükmüş yatıyor, mürekkep derya olmuş dalgalanıyordu. "Bakabilir miyim şehzadem" sualine evet cevabını alınca baktı. Alaaddin yazısını gördü. Yüreği sancıdı. Ama aradığı söyleme şeklini buldu.

"Şehzadem. Tuğra çok güzel olmuş. Yeni bir haber geldi. Artık kendi tuğranızı yazabilirsiniz."

Şehzade, "Teşekkür ederim" dediği anda, durdu. Dikkatlice Akşemseddin'e baktı. Onun yaşlı gözlerini görünce "İnnâ lillahi ve innâ ileyhi raciûn. Allahü teala Sultan babama ve anneme, bizlere sabır versin" dedi. Diz üstü çöktü, boyun büktü.

"Söyle Hocam! Veliaht ne demektir, vazifeleri nedir, ne yapmalıdır? Anlat! Konstantiniyye'nin fethi, Yeryüzünü tek devlet, Konstantiniyye'yi bunun başşehri... Ve... Anadolu'yu Kıyamete kadar, sahih itikadın, mazlumların Son Kalesi kılmak için ne yapmam gerektiğini..."

Nice felaketler görmüş, nice zor anlar yaşamış Akşemseddin, şaşırdı. Bu sabır, metanet, kendine hâkimiyet karşısında dondu. Bir süre konuşamadı. Titreyen bir sesle konuşmaya çalıştı. "Yüce Mevlam, size hayırlı, uzun ömürler versin şehzadem" dedi. Sonra o da diz çöktü. An bu andı, şehzadenin hızına ve azmine ayak uydurma zamanıydı.

"Veliaht şehzadem. Veliaht kelimesi... 'Bir işi üstlenen kimse, sahip' anlamındaki velî ile 'antlaşma, vazife' anlamındaki ahd kelimelerinden meydana gelmektedir. Kelime anlamı... 'Bir vazifeyi üstlenen, taahhüt eden kimse' demektir. Devlet idaresinde ise... 'Hükümdarların kendilerinden sonra tahta geçmek üzere belirledikleri kişi' demektir. Vazifesi; sultan olduğunda, zulme düşmeden, Allahü teala adına memleketi idare edebilecek hale gelmektir. Çok mesuliyetli, ağır bir vazife, ateşten gömlektir. Taht, akkor hale gelmiş bahttır."

İlk defa gördü. Şehzade Mehmed'in gözlerinden süzülen gözyaşını... Ölüm haberi değil, ateş olan taht gerçeği... Gözyaşını harekete geçirmişti. Gözyaşlarını saklamadan baktı.

"Hocam! Söyle! Şu anda yapacağım ilk iş nedir?"

"Şehzadem! Tövbedir... Sonra da... Allah rızası için niyet ve bu niyet doğrultusunda çalışmaya azim ve O'na sığınmaktır."

Birlikte tövbe ettiler. Sonra Şehzade ellerini açtı, dua etti.

"Yâ Rabbî! Senin dinini insanlara tebliğ etmek, Yeryüzünü hayır meydanı kılmak, Konstantiniyye'yi fethetmek ve Anadolu'yu Son Kale kılmak için kurulan Osmanlı Devletine veliaht oldum. Bu veliahtlığın gerektirdiği şekilde senin rızan için çalışmaya niyyet ettim, azm ettim. Senin razı olduğun şekilde çalışmayı, maddi-manevi sebeplere sarılmayı nasip eyle. Sana sığındım. Senin aciz bir kulunum"

Akşemseddin, anlattı. O'nun hakkındaki müjdeleri, üçüncü Mim olduğunu, kendisine Mehmed isminin nasıl verildiğini... Hicri 857 tarihine yalnızca on sene kaldığını...

"Hocam! İslam devletleri tarafından... Yaklaşık 800 yıldır fethedilemeyen Konstantiniyye'nin fethi için ne yapmalıyım?"

Akşemseddin kapıyı işaret etti.

"Şehzadem. Şu kapıyı açmak için ne yapmak gerekiyorsa onu..."

Akşemseddin, ilk defa Şehzadenin şaşırır gibi olduğunu gördü, "Nasıl, yani hocam" dediğini duydu.

"Kapıyı açmak için... Bismillah demeli, koluna yapışmalı, kilitliyse kilidi açıp, kolu çevirmeli yeterli kuvvetle çekmeli. Yani sebeplere yapışıp neticeyi Allahü tealadan beklemeli. Yaratan O... Bize düşen maddi-manevi sebeplere sarılmak..."

"Hocam... Bizden öncekiler sebeplere sarılmadılar mı?"

Sual, yeni veliahta yakışır bir sualdi. Gülümsedi.

"Ya yeterli şekilde sarılmadılar... Sarıldılarsa bile Allahü teala nasip etmedi. Takdir O'nun... Tedbir kuldan, takdir, yaratma Allahü tealadan..."

Akşemseddin hazretleri, yirmisinde gösteren oniki yaşındaki talebesine baktı. Ağabeyinin ölüm haberine üzülemeden Konstantiniyye'nin fetih derdine düşen talebesine...

"Şehzadem... Allahü teala Kur'ân-ı kerimde, Âl-i İmran sûresi 159 ve 160 ayet-i kerimelerinde... (İşlerinde istişare et, karar ver,

karar verdiğinde tevekkül et, azm et. Allahü teâlâ size yardım ederse, size kimse galip gelemez) buyurmaktadır.

Bütün mesele, Allahü tealanın yardımına kavuşmakta... Bunun için de... İstişare etmek, karar vermek, karar verilen işi başarmak için maddi-manevi sebeplere sarılmak, azm ve tevekkül etmek gerekir. Orduların muzaffer olması için ayrıca haram işleyenlerin orduda olmaması, kumandanlarına itaat etmesi lazım. Bunun en güzel misali Mute Savaşıdır. Üçbin kişi yüzbin kişilik Bizans ordusuna galip geldi."

Bu konuşma sonrası...

Şehzade Mehmet için, günün her saati gündüz oldu. Önce okudu, dinledi. Sonra... Öğrendiklerini elde etmenin peşine düştü, insan, kitap ayırt etmeden... Her şey... Konstantiniyye'nin fethi, bu fetih ile Allahü teâlânın rızasına, Muhammed aleyhisselamın şefaatine ve müjdesine kavuşabilmek içindi.

Kış bu şekilde geçti. 1444'ün baharında... Şehzade Edirne'ye çağrıldı, Sultan II. Murad tarafından...

12 Haziran 1444'de...Kurulu yay manasına gelen Edrine'de hazır idi veliaht Mehmed... Yayı kurup nice hedeflere atmak üzere...

Macar kralı, Sırp despotu ve Hunyadi Yanoş'un elçileriyle barış antlaşması imzalanırken Mehmed de oradaydı.

II. Murad Han, oğlu Mehmed'i "kaymakam tayin ederek" Anadolu'ya geçti. Ağustosta Mihalıç ovasında kapıkulu ve paşalar önünde tahtı resmen oğlu Mehmed'e bıraktığını ilan etti.

Herkes, büyük bir şaşkınlık içindeydi. Veliaht Mehmet, hocaları ve çok yakın kumandanları hariç... Yalnızca kırkbir yaşındaki II. Murad, "Çok yoruldum" demişti. Ama "Konstantiniyye'yi fethedeceği işaret edilen oğlumdur. Bir an önce devlet işleyişini ve Bizans'ı tanısın istedim. Tanıma ancak yaşayarak olur. Bunun için tahta geçmesini, taht denilen ateşten koltuğu tanımasını ve fetih için hazırlanmasını istedim" diyemedi.

Bursa civarında gönül dostlarının arasına karıştı, bir derviş

Murad olarak... Devletin henüz oniki yaşındaki tecrübesiz bir gence bırakılması, birilerini cesaretlendirdi. Balkanlar'da ve Anadolu'da nice yerler işgal edildi.

Edirne'de kararlaştırılan barışa karşı Macaristan'da savaşçı bir cereyan uyanmış. Haçlı seferi için hazırlıklara başlanmıştı. Batı hıristiyanları, Bizans'ın aracılığı ile Karamanoğlu'nu da ortak bir saldırıda aralarına almaya çalışıyorlardı.

Devlet büyükleri arasında kavga, Edirne'de karışıklık vardı. Bizans'ın elindeki Osmanlı şehzadesi Orhan Çelebi sahaya sürüldü. O da tahtı Mehmed'in elinden almak ümidiyle Konstantiniyye'den harekete geçti. İnceğiz'e geldi, taraftar bulamayınca Dobruca'ya kaçtı, sonra tekrar Konstantiniyye'ye sığındı.

Haçlı ordusu 22 Eylül'de Tuna'yı aştı. Çandarlı ve taraftarları II. Murad'ı tekrar iş başına getirmekten başka çare olmadığını düşündüler.

II. Murad, Edirne'ye geldi. Ordunun başına geçti. Osmanlı ordusu ile Haçlı kuvvetleri Varna'da karşılaştı ve Haçlı kuvvetleri yenildi. II. Murad, zaferden sonra geldiği Edirne'de birkaç gün kalıp Manisa'ya çekildi.

Yeniçerilere güvenen Çandarlı Halil Paşa, II. Murad'ı tahta geri döndürmek için faaliyetlerini hızlandırdı. Konstantiniyye'nin fethi için kaynak arayan genç Sultan, hedefiyle vuruldu. Akçenin değerinin düşürülmesi tavsiye edildi. Akçedeki gümüş miktarı düşürüldü. Yeniçeri bu sebeple isyana sürüldü.

Edirne'de büyük bir yeniçeri isyanı patlak verdi. Asilerden bir kısmı işi daha ileri götürdü. Konstantiniyye'deki Orhan Çelebi'ye taraftarlıklarını ilân ettiler. Taht tehlikeye düştü. İsyan, yeniçeri ulûfesinin artırılması ve asilerin halkın yardımı ile kılıçtan geçirilmesi sayesinde bastırılabildi.

Çandarlı'nın gönderdiği gizli haberle yola çıkan II. Murad, Ağustos 1446'da Edirne'ye geldi ve yeniçerilerin yardımıyla tekrar tahta çıktı. II. Mehmed hemen Manisa'ya gönderildi. Kendisine atabey olarak Zağanos ve Şehâbeddin paşalar tayin edildi.

II. Mehmed, çok acı şekilde anladı. Tahtın nasıl bir ateşten gömlek, devlet içinde ve dışında nice dengeler olduğunu... Karar verdi. Taht, bahtı olduğunda, aynı şeyleri yaşamamak, Konstantiniyye'nin fethini, Osmanlı'nın dünya hâkimi, Anadolu'nun Son Kale olmasını geciktirecek şeylere mâni olabilmek için hiçbir fedakarlıktan kaçmayacağına... Elinden gelen her türlü gayreti göstereceğine, maddi-manevi sebeplere yapışacağına... Cana pahasına hedefe koşacağına... Geri dönülmez şekilde karar verdi.

II. Mehmed'in illa Konstantiniyye dediği zamanda... Hem Şah-ı Nakşibend hem de Alaüddin Attar hazretlerinden feyz alan Yakub-ı Çerhi hazretleri vefat etti. Türkistan Duşenbe-Hulfetu'da 1447 yılında... Kendisi Silsile-i aliyye denilen Nübüvvet Yolunun 17. temsilcisiydi. Yerine 18. temsilci olarak Taşkent doğumlu Ubeydullah Ahrar hazretlerini bıraktı.

Son vasiyetinde, "Evladım... Hicri 857 yaklaştı. Konstantiniyye'yi fethedeceği, Mim mührünü vuracağı müjdelenen bir an durmuyor. Şu anda Osmanlı tahtının veliahdı... O maddi sebeplere yapışmak için her şeyi yapıyor. Sen manevi desteğini eksik etme... Bize bildirilen o ki... Silsile-i aliyye büyükleri adediyle Osmanlı Sultanları adedi eşit olur" dedi.

Veliaht Mehmet'in Konstantiniyye'yi, Anadolu'yu ve dünyayı Mim mührüyle mühürlemek, mimlemek için her türlü gayreti gösterdiği 1449 yılında...

Yazıcıoğlu Mehmed (Muhammed), hocası Hacı Bayram Veli hazretlerinin işaretiyle bir an olsun durmadı. Gelibolu'nun Gülübol olması, Gülübol'un da diğer diyarları ve Anadolu'yu gülü, lalesi, nilüferi bol hale getirmesi için...

Yazılan okunmadıktan sonra ne kıymeti vardı? Arapça yazdığı Meğârib-üz-zamân üzerinde çalıştı. Bu kitabın özellikle hazret-i Peygamber aleyhisselam ve eshabıyla radıyallahü anhüm ilgili kısımlarını Türkçe olarak yeniden yazdı.

Eserine... Kitâb-ü Muhammediyye fî na'ti seyyidi'l-âlemîn habîbillâh-il-a'zam Ebi'l-Kâsım Muhammedin-il-Mustafâ (Âlemin Efendisini, Allahü tealanın Sevgilisi Kasım'ın Babası Muhammed

Mustafa'yı Anlatmada Muhammediyye Kitabı) ismini verdi. Daha ilk çıktığında Osmanlı, ona, en kısa, en anlaşılır, en manalı ismi verdi. Muhammediyye dedi.

Yazıcıoğlu, bu eserinde dedi ki... "Çilehânemde zikir ve ibadetle meşgul olduğum sırada... Yakınlarım benden Peygamber Efendimiz aleyhisselam hakkında bir kitap kaleme almamı istediler. Daha önce birçok siyer ve mevlidin yazılmış olduğunu söyleyerek bu teklifi kabul etmedim.

Ancak rüyada Resûlullah'ı sallallahü aleyhi ve sellem gördüm. O'ndan,

İçir hikmet şarâbın ümmetime

Sözümü söyle halka âşikârâ,

Yenile mevlidim çıksın cihâna

Eğerçi söylenir dehren-fe-dehrâ (Kıyamete kadar)

emrini alınca eseri yazmaya başladım. 853 Cemâziyelâhirinde (Ağustos 1449) Gelibolu'da tamamladım. Bu eserin tamamlanmasıyla Gelibolu yarımadasının güllerle kaplandığını, Gülübol olduğunu gördüm. Ağladım ve şükretme gayretine düştüm."

Muhammediyye bir anda, bütün Osmanlı mülkünde gönüllerde yer etti. Süleyman Çelebi'nin Mevlidi'nin ayrılmaz bir parçası oldu. İkisi birlikte hem gönüllere hem mekanlara, bütün Osmanlı mülküne Mim mührünü vurmaya başladı. Veliaht Mehmed, Konstantiniyye'ye Mim mührünü vurmak için gecesini gündüzüne katarken...

Muhammediyye üç bölümdü. Birinci bölümde... Hazret-i Muhammed'in nurunun, daha sonra kâinatın onun şanına onun nurundan yaratılması... Cennet'in, Cehennem'in, yerlerin, göklerin, meleklerin, cinlerin, şeytanların, diğer mahlûkatın, Âdem aleyhisselam ve Havvâ annemizin yaratılışı... Âdem babamızın ve Havva annemizin Cennet'ten yeryüzüne inmesi, Arafat'ta buluşmaları anlatılmaktadır.

İkinci bölümde... Hazret-i Âdem'den aleyhisselam itibaren bütün peygamberlerin bazı özellikleriyle tanıtılmasından sonra... Muhammed aleyhisselamın doğumu, hayatı, savaşları, vefatı, mûcizeleri, Ehl-i beyti ve halifeleri... Kur'ân-ı kerîmin hususiyetleri, Fâtiha, İhlâs gibi sûrelerin tefsiri, hadis-i şerif şerhleri, Resûlullah'ın sallallahü aleyhi ve sellem nasihatleri, salevat getirmenin faziletleri, ibadetlere ve cihada teşvik gibi konular yer almaktadır.

Muhammediyye'nin halk üzerinde en etkili kısmı olan "Vefât-ı Muhammed" bahsi de buradadır. Hazret-i Fâtıma'nın, Hulefâ-yi Râşidîn'in, hazret-i Hasan ve hazret-i Hüseyin'in radıyallahü anhüma vefatlarıyla ilgili şiirler, aşere-i mübeşşere ve Eshâb-ı Soffa'nın anlatılması da bu kısımdadır.

Üçüncü bölümde... Kıyamet alâmetleri, Deccâlin çıkışı, Îsâ aleyhisselamın gökten inişi, Ye'cûc ve Me'cûc, dâbbet-ül-arz, güneşin batıdan doğuşu, Kıyametin kopması, sûr-ı İsrâfîl, haşir, havz-ı kevser, livâ-ül-hamd, şefaat, hesap ve kitap, sırat, Cennet ve Cehennem anlatılmaktadır. Eserin niçin yazıldığı, yazarın Peygamber Efendimizi aleyhisselam ve Hacı Bayrâm-ı Velîyi rüyasında görmesi de bu bölümde anlatılır (521).

Muhammediyye yazılır, Muhammediyye okunurken... Yeryüzünün muhtelif yerlerine Mim, Muhammediyye mührü vuruluyordu... İnsanlar ve Cinler için imtihan devam ediyordu, Ermeydanı Yeryüzünde...

Fethin aşkıyla yanan veliahd Mehmed... Çalışıyor, çalışıyor, çalışıyordu. Allahü tealanın yardımına kavuşabilmek için... Maddi-manevi sebeplerin hiçbirini ihmal etmemeye gayret ediyordu. Biliyordu ki Allahü tealanın yardımı geldiğinde ona kimse galip gelemezdi.

Dulkadiroğlu Süleyman Bey'in kızı Sitti Hatunla evlenmesi konuşulduğunda... "Kavuşmak istediğim güzel, Konstantiniyye'dir. Onunla düğün yapmadıkça başka güzel için düğün mümkün değil" dedi. Ama hocası Akşemseddin hazretlerine kabul ettiremedi.

"Beyim! Sen veliahtsın. Osmanlı'nın bekası, insanların iki cihan saadeti için yeni erkek evlat sahibi olmalısın."

Bu sözlere, "Hocam. İki yaşında oğlum Bayezid var. Onbeş yaşımda evlendirdiniz. Yeni bir evlilik niçin gerekli olsun?" diyerek itiraz etti.

"Siyasi sebepler bu evliliği lüzumlu kılmaktadır. Gelecek ne getirir, bilemeyiz" şeklindeki sözlerine itiraz edemedi.

Edirne'de Kasım 1450'de muhteşem bir düğün yapıldı. Veliaht, kısmetine düşenle sevindi. Paylaşmanın, birbirini tamamlamanın, ebedi saadet için düğüm atmanın doyumsuz güzelliğini yaşadı.

Manisa Sancak Beyliği vazifesine döndükten az bir zaman sonra... Haber geldi, Vezir-i azam Çandarlı'dan... Bir kişi daha düğün eylemiş. Sevgiliyi sevgiliye kavuşturan köprüyü geçmişti. Babası II. Murad Han, Hakk'a kavuşmuş. Hicri 1 Muharrem 855, miladi 3 Şubat 1451'de vefat eylemiş. Hicri yeni yılda, yeni bir hayata başlamıştı.

Vefat haberini alan Mehmed, "Beni seven arkamdan gelsin" dedi, atına bindi. İki günde Çardak'a geldi, lalası Murad Saltuk da onunla idi. Sevenlerinin kendisine ulaşmasını bekledi. Defalarca menkıbelerini dinlediği Salcı Babanın (Laleli Hüseyin) kabrini ziyaret etti.

Sevenleri gelince... Çardak'tan Gülübol dediği Gelibolu'ya geçti. Yazıcızade kardeşlerle görüştü. Dualarını aldı. Ölüm döşeğinde olan Yazıcızade Mehmed'den Muhammediyye isimli eserini, onu niçin yazdığını, Mim mührünü vurmak nedir onu dinledi. "Sultanım. Hem Gülübol hem de Konstantiniyye Boğazına Mim mührünü sağlamca vur. Gemilerin geçişine mani olacak kaleler yap. Bu yapılmazsa Konstantiniyye fethedilmez, Anadolu savunulamaz" tavsiyesini de hayretler içinde dinledi.

Sonra... Bolayır'da Şehzade Süleyman'ın kabrini ziyaret etti ve atını Edrine'ye, Gerili Yay'a doğru sürdü. Bu yay, Mehmed denilen oku, Konstantiniyye'ye atacak mıydı?

16 Muharrem 855'te (18 Şubat 1451), Hicri yeni yılda... Besmele'yi meydana getiren harfler adedi yaşa ulaşınca, ondokuz yaşında, ikinci defa Osmanlı tahtına çıktı. Tahtta kaldığı iki yıl ve Manisa'da geçirdiği beş yıl ona çok şeyler öğretmişti.

Tahta oturduğunda Balkanlar sakindi... Çandarlı'nın siyaseti ve II. Murad'ın, Varna ve Kosova zaferleri, Eflak'ta Yergöğü'nün alınması; Balkanlar'da Osmanlı nüfuz ve hâkimiyetini tekrar kuvvetle yerleştirmiş... Bu durum, yeni Haçlı seferi için Avrupa'nın cesaretini kırar vaziyetteydi... Bu da II. Mehmed'in Konstantiniyye planlarına uygundu.

Ebedi sevgiliye kavuşan II. Murad'ın cesedi Bursa'ya gönderildi. 2 Ağustos 1446 tarihli vasiyetnâmesinde... "Beni, Bursa'da merhum oğlum Alaeddin'in yanındaki yere defnediniz. Türbem, dört duvardan ibaret, üstü açık ola ki üzerime yağmur yağa Güneş ışığı gele... Soyumdan sopumdan her kim ki ölecek olursa benim yanımda komayalar, katıma getirmeyeler" demişti. Vasiyeti yerine getirildi (522).

Ateşten tahta oturan Sultan, Hocası Akşemseddin hazretlerinin önüne edeple oturdu.

"Hocam. Saltanat nasip oldu. Söyleyiniz, yapılacak işler nelerdir?"

Akşemseddin, laleli motifli elbise giymiş Sultan'a baktı.

"Elbisenizdeki laleler, yapmanız gerekeni söyler (523). Bize

gelince... Veliaht olduğunuzda ne söylemişsek aynı şeyleri söyleriz. Sekizyüz senedir, nice sultanın kavuşmak için her şeyini vermeye hazır olduğu bir müjdeyle karşı karşıyasınız. Bütün işaretler sizi gösterir. Mesele; Allahü tealanın yardımına kavuşmakta... O yardım edince size kimse galip gelemez. Bunun için de maddi-manevi sebeplere mutlaka yapışacağız. Önce Yazıcızade Mehmed Efendinin söylediği kaleyi inşa etmekle başlayalım.

Konstantiniyye'ye vurulacak Mim mührü öyle bir mühürdür ki... Etkisi ta Mehdi aleyhirrahme hazretlerine kadar devam edecek."

Genç Sultan Mehmed, babasının ölümüyle yine antlaşma dışına çıkan Karaman üzerine yürüdüğünde... Bizans, Sultan Mehmed'in amcası Orhan Çelebi kartını ileri sürdü. Verilen altınların artırılmasını istedi. Karaman işini halleden Sultan, altın vermeyeceğini bildirdi, elinizden geleni ardınıza komayın, dedi. Bütün hızıyla fetih hazırlıklarına başladı.

Önce Üsküdar'a geçti. Hicri 30 Muharrem 856, Miladi 21 Şubat 1452'de... Güneşin yeni battığı saatti... Gökte, Safer ayının 1. gününün Hilali vardı. Kız Kulesinin hizasından Hagia Sophia kilisesine baktı. Eyüp Sultan hazretlerinin, Mesleme'nin, Battal Gazi'nin, Kutalmışoğlu Süleyman'ın, Orhan Gazi, Yıldırım Bayezid ve babası Murad Han'ın baktığı gibi...

İrkildi... Tepeden tırnağa titredi. Hocası Akşemseddin hazretlerine gösterdi.

"Hocam. Hagia Sophia'nın kubbesine bak. Hilal alem olmuş, tam Haçın üzerinde...

Akşemseddin hazretleri de inanamaz gözlerle baktı.

"Sübhanallah! Mübarek olsun Sultanım. Bu; inşaallah, tez zamanda Haçı indirip kubbe üzerine Hilal'i yerleştireceğimizin işaretidir. Peygamber Efendimizin duası var. Hilal'i ilk görünce okuduğu dua... Onu okuyalım."

Birlikte, "Ey Rabbim! Bize bunu bereket ve iman ve selamet ve İslâm hilâli eyle!" duasını okudular.

II. Mehmed, uzun uzun Haliç'e, baktı. Konstantiniyye'yi besleyen

ana damardı. Bu damar kesilmeliydi, ama nasıl? Gemileri Haliç'e ulaştıran iki boğaz vardı. Adalar Denizi ile Marmara arasındaki Gülübol Boğazı... Karadeniz ile Marmara arasında Konstantiniyye Boğazı... Bunlara hakim olmadan Konstantiniyye'ye Mim mührünü vurmak, fethetmek, ebedi güzelliklere açmak çok zordu.

Önceki kuşatmaların hepsini incelemişti. Hesaplarını tekrar yaptı. Kitap ve hesap, önce Konstantiniyye Boğazı diyordu.

12 Rebiulevvel 856'da... Mim sahibi Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem doğum günü yıldönümünde... Mim mührü için Bismillah, önce sefer, sonra zafer, dediler. Miladi 2 Nisan 1452'de... Ermeydanı Yeryüzünün Hayır Meydanı kılınmasını simgeleyen Lalelerin, beyaz ve al renkte açtığı günde... Mim sahibinin fethini müjdelediği şehre Mim mührünü vurmaya başlamak için, bundan daha anlamlı bir gün olabilir miydi?

Yıldırım Bayezid'in Anadolu yakasında inşa ettiği Güzelce Hisar'ın tam karşısında, Avrupa, Rumeli yakasında... İlk kazmayı hocası Akşemseddin vurdu. İlk taşı, Sultan Mehmed taşıdı, "Bu taş, Konstantiniyye Boğazını izinsiz geçilmez kılacak hisarın inşaatı için..." dedi. Hisarın planlarını Mimar Muslihüddin çizdi, ama proje, her detay, Sultan Mehmed'indi.

Sultan Mehmed, taşı Besmele ile yerine koyarken "İnşâallah, bu taş, Rabbimizin rızasına kavuşturacak bir merdiven, Miraç olur" dedi. Miraç olur sözüyle Akşemseddin irkildi, "Allah!" diye feryat etti. Sultan da meraklandı.

"Hayır olsun hocam. Hatalı bir söz mü söyledik?"

Akşemseddin hazretleri mahcup bir şekilde gülümsedi.

"Estağfirullah Sultanım. Tam tersine... Çok güzel bir söz söylediniz. Miraç sözünüz, bana çok hoş bir şeyi hatırlattı. Peygamber Efendimizin doğduğu 12 Rebiulevvel ile 27 Recep'teki Miraç Kandili arasında 132 gün var."

"Varsa ne olmuş?"

"Sultanım. 132 rakamı... Ebced hesabına göre, 3 Mim, bir Dal ve

bir Ha harfinin değeridir. Bu harfler, Muhammed kelimesinin harfleridir. Yani, 66 rakamı Allahü tealaya remz olduğu gibi 132 rakamı Muhammed aleyhisselama remzdir. O ise, bizi Allahü tealaya kavuşturan merdivendir."

Sultan'ın yüzü sevinçle aydınlandı, tebessüm etti.

"Hocam siz şimdi dersiniz ki... Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem doğum günü başladığımız bu inşaatı... 132 günde, Miraç gecesinde bitirelim. Muhammed aleyhisselam vasıtasıyla Allahü teâlanın rızasına, Konstantiniyye'nin fethine kavuşacağımızın işareti olarak..."

Akşemseddin tebessüm etti.

"Sultanım, bu garip söylemedi, siz söylediniz. Bir şey daha hatırlatayım. Siz, Miraç gecesinde doğdunuz, isminiz de Muhammed (Mehmed)..."

Sultan, tepeden tırnağa titredi, utandı, kıpkırmızı kesildi. Hemen davullarıyla birlikte münadiler inşaat alanında bağırmaya başladılar.

"Duyduk, duymadık demeyin. Sultanımızın arzusudur. Hisar inşaatının 132 gün içinde bitmesini, Recep ayının yirmiyedisine, Miraç gecesine yetişmesini isterler. Gayret bizden, yardım Allahü tealadan."

Bu sözler, dalga dalga bütün Osmanlı mülküne yayıldı. İnsanlar, karınca misali çalışmaya koştular, gecelerini gündüzlerine katarak çalıştılar. Hisar içine bir cami ile iki de çeşme yaptırıldı.

İnanılmaz bir şey gerçekleşti. 31 bin 250 metrekare alanı içine alan, aşılmaz surlarla çevrili ve 27'şer metre yüksekliğinde üç kuleye sahip olan hisar, teslim oldu. İnşaat bitti.

132 günde, ebced hesabıyla Muhammed ismini temsil eden gün adedinde... 27 Receb 856'da, Miraç Kandilinde... Miladi, 13 Ağustos 1452'de... Bizanslıların aklı başından gidiyordu, bu sür'at, bu kararlılık karşısında...

En fazla sevinen Sultan idi... Miladi takvimi de takip ediyordu.

Bitiş tarihinin 13 Ağustos'a denk geldiğini fark edince güldü. Papalığın 13 rakamına bakışını, Türk tarihinde 13'le ilgili nice gelişmeleri lalası Murad Saltuk'tan dinlemişti. "Yahu lala. Papa, bu hisarın 13 Ağustos'ta bittiğini, üç kulesi arasında 13 burç olduğunu duyunca ne yapacak?" dedi.

Murad Saltuk, "Onu bilemem Sultanım da... Konstantiniyye'nin fethi, Papa için 13'lerin en acısı olacak herhalde..." cevabını verdi. Sultan, 13 ile fetih arasındaki ilişkiyi anlayamadı, ancak sual de etmedi. "Hocam. Biz, şimdi kartalların, gökte meleklerin okuduğu, gelecekte neslimizin gökyüzüne çıkınca okuyacağı bir kelime, Muhammed yazdık, hisar surları ve üç kuleyle..." demedi. Bunun keşfedilmesini zamana bıraktı. Asıl olan Muhammed, Mim mührünün gönüllere ve beyne vurulmasıydı (524).

Üç kule vardı, üç Mim'i temsil eden... Çelebi Mehmed, II. Murad ve II. Mehmed... Muhammed yazısındaki üç Mim'i...

Hisar'ın inşasının bitmesiyle... Gökyüzünden, Muhammed ismini, bütün güzelliğiyle gören Ruhlardan Bir Ruh, çok sevindi. Hisarın inşasında çalışmış olabilme isteğiyle yandı. İblis de haset ve nefretle kavruldu. Yıkabilmenin arzusuyla savruldu.

Orta kulenin denize bakan yüzü orta kısmında... Kufi yazı ile tuğladan Allah ve Muhammed yazısı yazılmıştı. Hisarın beş kapısı vardı, İslam'ın beş şartına işaret eden...

Sultan, vezirleriyle birlikte Saruca Paşa Kulesine çıktı. Uzun uzun Hisara, Konstantiniyye'de doğru devam eden Boğaza ve Anadolu yakasındaki Güzelcehisar'a baktı. Uhud'daki Okçular tepesini hatırladı. "Bu hisar, Konstantiniyye için okçular tepesidir. Şartlar ne olursa olsun düşman gemileri buradan geçip Konstantiniyye'ye ulaşmamalıdır" dedi. Hisar'da işini bitiren Sultan, 1 Eylül'de Edrine'ye, kurulmuş yay isimli şehre döndü. Fetih hazırlıklarını bitirmek, Altın Yayı germek ve Gümüş Okları Konstantiniyye'ye doğru atmak için...

Güzelcehisar ilavelerle kuvvetlendirildi, toplarla takviye edildi. Böylece kuşlar bile Karadeniz'den Konstantiniyye'ye doğru geçemez oldu. 26 Kasım 1452'de... Gümrük akçesi vermeden

geçmek isteyen Venedik gemisi, top ateşiyle batırıldı.

Hisar, çeşitli kavimler tarafından çeşitli isimlerle anılmaya başlandı.

Kal'a-i cedîd (Yenikale), Kulle-i cedide (Yenikuleler), Yenicehisar, Yenihisar, Başkesen Hisar gibi isimlerle... Ancak... Sultan tarafından verilen Boğazkesen hisarı ve Rumlar tarafından verilen Nikhisar (Güzelhisar) isimleri... En anlamlı olanlarıydı. Rumların Güzelhisar manasında Nikhisar demeleri neyin işaretiydi?

Aradan çok zaman geçmeden... Hisar, yalnızca isimleriyle değil, hakkında söylenen efsanelerle de gönülleri fethetti. Hızır aleyhisselamın Hisar'ın inşasında hazır bulunduğu, meleklerin de yardım ettiği, gönül erlerinin kuleleri yükselttiği söylendi.

Hisarın bitmesiyle Edirne'ye dönen Sultan bir an durmuyor. Gece-gündüz fetih hazırlıklarına devam ediyor, maddi-manevi sebeplere sarılıyordu. İmparator Konstantin'in Mora despotu kardeşinden yardım isteyince akıncı beyi Turahan ve oğullarını burada vazifelendirdi. Onlar, Mora'yı altüst ettiler.

Edirne ve çevresi ise... O güne kadar duymadığı top sesleri ve yer sarsıntısı ile titriyordu. Görülmemiş büyüklükte toplar dökülüyor, tecrübe ediliyordu. Topların mühendislik hesaplarını bizzat Sultan yapıyordu.

Konstantiniyye'de ise İmparator ne yapacağını şaşırmıştı. Bir taraftan surları tamirle uğraşırken, diğer taraftan Katolik-Ortodoks birliğini sağlayarak yardım elde etmeye çalışıyordu.

Türk tehlikesine karşı 12 Aralık 1452'de Katolikler ayin yaptı. Burada kardinal şapkasını görmek Bizanslılara, 1204 Latin işgalini hatırlattı.

Bu hal, Konstantiniyye'de Türklere sıcak bakanları çoğalttı. Büyük Düka/Başbakan Lukas Notaras ile âlim papas Gennodias (525), bunların önde gelenlerindendi. Notaras, "Konstantiniyye içinde, Türk sarığı görmek, Latin serpuşu görmekten evladır" diyordu.

13 Şubat 1453'te, sefer, dedi, Sultan Mehmed... Bütün askerlerine duyurdu "Seferimiz, yürüyüşümüz, Kelebeğin Kanadında Kızılelma'yadır" diye... Edirne'den Konstantiniyye'yi fetih için yola ilk çıkan çok anlamlıydı. İlk yolcu çok büyük bir toptu. O güne kadar böyle bir top görülmemişti. Konstantiniyye'nin en çok güvendiği surlardı. Binlerce yıldır aşılamamıştı. Sultan, görülmemiş büyüklükteki top ile surları nasıl aşacağını söylüyordu.

Sultan, Miladi takvimin iyi takipçisiydi... Hıristiyan âlemine 13 ile de hatırlatma yaptı. Hisar'daki 13 burçtan sonra, 13 Şubat'ta topu yola çıkararak...

Büyük topu 60 manda çekiyor, iki tarafında 200'er asker görev yapıyordu. Büyük top, Mart başında, Konstantiniyye surlarının 5 mil açığına ulaştı.

Koca top, sur önünde gürleyeceği günü bekler, Bizanslılar şaşkınlık içinde bakar, Edirneliler heyecandan yerinde duramaz iken... Hicri 12 Rebiulevvel 857 (526), Miladi 23 Mart Cuma, Mevlit Kandili günüydü...

Gerilmiş yay manasına gelen Edirne 'de (Edrine), topların döküldüğü Tophanenin önündeki alanda... Edirne fethedildiğinde... Gazi dervişlerin, "Ya Rabbi! Burada öyle bir cami inşa edilsin ki Kıyamet'e kadar benzeri olmasın. Bu şehirde Kıyamet'e kadar evliya kulların bulunsun. Bu şehir Kıyamet'e kadar Türk ve Müslüman kalsın" dua ettiği meydanda...

Sultan Mehmed dahil herkes bekliyordu, Cuma namazı sonrası Akşemseddin hazretlerinin konuşmasını... Yüksek bir kürsü üzerindeydi. Euzü Besmele hamd ve salevattan sonra devam etti.

"Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem müjdesine kavuşmak için yola çıkmak üzere olan kumandan ve askerler!

İnşâallah bu şerefe kavuşacağız. Sultanımız ve beraberindekiler. Konstantiniyye'nin fethi için maddi-manevi her türlü sebeplere sarıldılar. En güçlü silahları yaptılar. Dua ordusunun da dua ve yardımlarını talep ettiler.

Müjdeler, fethin bu orduya nasip olacağını gösterir. Sultanımız...

İsmi Mim harfi ile başlayan ve birbirini takip eden sultanların üçüncüsü... Sultan Mehmed, Sultan Murad'dan sonra sultanımız Mehmed Han...

Hicri 857 yılındayız. Kur'an-ı kerimde geçen beldetün tayyibetün (güzel belde) kelimesinin ebced karşılığı 857'dir. Gönül erleri, Konstantiniyye'nin fetih yılı olarak 857'yi işaret etmiştir.

İnşaallah 857 yılında Konstantiniyye fethedilecek ve güzel belde kılınacak ve Kıyamete kadar güzel belde kalacaktır. Seferimiz, Kelebeğin Kanadında, Kızılelmaya'dır. Altın Yay ve Gümüş kurmaya, Kılıç, Kılıç, Kalem ve Könül'ü bir eylemeye, Ermeydanı Yeryüzünü Hayır Meydanı kılmaya, bir müjdeye kavuşmayadır.

Seferimize, Peygamber Efendimizin doğduğu gün, 12 Rebiuvvel'de başlıyoruz. Allahü tealaya remz, işaret olan gün sayısına ulaştığımızda... İnşâallah... Fetih nasip olur."

Hep bir ağızdan inşaallah dediler. Allahü tealaya remz olan gün sayısına ulaştığımızda sözü, herkesi şaşırtırken... Sultan Mehmed ve Molla Fenari gülümsediler ve can-ı gönülden âmin dediler.

Akşemseddin, "Son nefeste iman selametimiz için, Konstantiniyye'nin fethi için el-Fâtiha" diyerek konuşmasını bitirdi. Kürsüden indi. "Buyrun Sultanım. An sefer vaktidir, önce sefer sonra zafer. Bismillahirrahmânirrahîm" dedi. İlk adımı Sultanın atmasını bekledi. Sonra onu takip etti. Yürüdüler Konstantiniyye'ye doğru, tekbir sesleriyle... Bütün ordu da onları takip etti. Altın Yay ile fırlatılmış Gümüş Oklar gibi... Uyanış, diriliş, Cennet'e misal olan bahar başlangıcında, gündönümünde... Günlerin en mübareği 12 Rebiuvvel Cuma gününde... Hem Cuma günü hem de 12 Rebiluvvel idi... Rumeli Hisarına ilk harç da 12 Rebiulevvel'de konulmuştu.

Yürüyorlardı ermeydanı Yeryüzünde, Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya... Sultan da çoğu zaman atına binmeyip yürüyordu. "Böyle bir mübarek sefer için atılan her adım binlerce kale fethetmeye bedeldir" diyerek... O yürüyünce her şey yürüyordu. Dağlar, taşlar ve su...

Osmanlı ordusunun Konstantiniyye üzerine yürüdüğünü haber alan İmparator harekete geçti. Son halkanın da eklenmesini ve yerine yerleştirilmesini emretti. Son halka 1 Nisan'da tamamlandı. İmparator emretmişti. Venedikli mühendis Barolomeo Soligo'ya... Haliç'e Osmanlı gemilerinin girmesini önlemek için zincir yapmasını...

2 Nisan'da zincir, Haliç'in girişine yerleştirildi. Binlerce askerin ve onlarca mandanın gayretiyle... Zincirin bir ucu Galata'daki Kastellion'da diğer ucu Sarayburnu'nda bulunan Eugenios burcuna bağlandı.

Zincirin su yüzünde durmasını ve karşı kıyıya çekilmesini sağlayan ise dubalardı. Haliç zincirinin uzunluğu 546,5 metre idi. Baklalar halindeki zincirin her baklası 14 kilogram ağırlığında, 18 santimetre eninde ve 50 santimetre boyunda idi. Zincirde 1093 halka vardı, toplam ağırlığı 15 bin 302 kilo idi.

Haliç zincir ile kapatılırken... Sultan ve askerleri az gittiler, uz gittiler, dere tepe düz gittiler. Konstantiniyye'ye yaklaşmaya devam ettiler. 5 Nisan'da, Haliç'e zincir çekilmesinden üç gün sonra Konstantiniyye surları önüne ulaştılar... Kurulu yay manasına gelen Edirne'den (Edrine) yola çıktıktan tam 13 gün sonra (527)... Genç Sultan, "Elhamdülillah 13 günde Konstantiniyye önlerine geldik" deyince...

Akşemseddin hazretleri gülümsedi, "Sultanım. Siz, Papayı çıldırmakta kararlısınız. 13 oklarını birbiri ardına gönderiyorsunuz" dedi.

21 yaşındaki Sultan gülümsedi.

"Hocam... Asıl mesele... Sizin işaret ettiğiniz 66 okunda... Bakalım bu ok hedefini bulacak mı?"

Sultan, Akşemseddin'in yüzünün ilk defa suçüstü yakalanmış bir çocuk gibi kızardığına şahit oldu. Akşemsedin "İnşâallah bulur Sultanım" dedi.

Bu sırada kapı çavuşu geldi. "Sultanım, Haliç'in girişi 1093 halkalı bir zincirle gemi girişlerine kapatılmış" dedi.

Sultan güldü.

"Haliç'in deniz girişini kapatma işini bitirmişler ha? Biz bu çalışmayı haber aldığımızda... Gemileri karadan Haliç'e indirmenin planlarını yapmaya başladık ve bitirdik."

Çavuşa sual eyledi.

"1093 halka ile öyle mi?"

"Evet, Sultanım. Hagia Sophia'nın bazilika şeklinde ilk inşa edildiği 360 yılından 1453'e 1093 sene geçmiş. İlk Haçlı seferi için hazırlık da 1093 yılında başlamış, ilk sefere 1096'da çıkılmış. Dua ile birbirine bağlanan her bir halkanın bir seneyi temsil edeceğini, Konstantiniyye ve Hagia Sophia'yı koruyacağını düşünmüşler."

Sultan'ın neşeli hali devam etti.

"1093 halka, kendi boyunlarına dolanacak, onlara nefes alamaz hale getirecek. 1093'ü meydana getiren rakamlar toplamı 13... Çok korktukları 13'ler üst üste geliyor. Bir 13 daha var. 1453'ü meydana getiren rakamların toplamı da 13... Fetih nasip olursa... Bu 13'ü Kıyamet'e kadar unutamayacaklar"

13'lerle neşelenen Sultan ve Akşemseddin hazretleri hareketlendiler. Otağ-ı hümayun'un kurulacağı yeri bulmak için atlarını sürdüler. Ayios Romanos Kapısı önüne kurulmasına karar verdiler (528).

Osmanlı Ordusu sur dışına mevzilenirken Avrupa'dan gelen gönüllüler de hareketliydi... Papalık, Venedik, Ceneviz, Katalan, İspanyol, Fransız, Rodoslu, Moralı, Giritli askerler sur içine yerleşiyordu.

Sultan, uzun uzun baktı, akşam güneşiyle altın sarısına bürünmüş surlara... O surlar ki o ana kadar aşan olmamıştı. 1204'te Latinler Konstantiniyye'ye girmişlerdi, ama surları aşarak değil, açılan kapılardan...

Kendisine surları aşmak nasip olacak mıydı? Sulh yoluyla kapılardan girebilecek miydi? Surları aşabilmek, Allahü tealanın

yardımına kavuşabilmek için maddi-manevi her türlü sebebe sarılmıştı. Sebepler, nice sebepler... Akılalmaz büyüklükte toplar, kuleler, mancınıklar, merdivenler... Surları toprak altından geçebilmek için lağımcılar, şehitlik için sabırsızlanan askerler ve gönül erleri... İslam âleminin dört bir tarafından dualar...

Önünde bulunduğu kara surları öyle surlardı ki... Yüksekliği 17 metre, kalınlığı zirvede 4 metreydi. Surlar üç kademeli idi. Bunların önünde 9 metre derinliğinde hendek vardı. Hendek ve üç kademeli surların toplam genişliği 50 metreyi bulmaktaydı. Dünyanın en iyi surlarıydı ve bugüne kadar aşılamamıştı... Haliç ve Marmara Denizi boyunca da deniz surları vardı. Surların uzunluğu 24 kilometre civarındaydı. 244 kulesi, 61 kapısı bulunmaktaydı.

"Allahü tealanın izniyle aşacağım" dedi. Çünkü aşmak için maddi-manevi ne gerekiyorsa yapmıştı, yapmaya devam ediyordu.

Surları tez zamanda aşmalıydı. Uzun süreli bir kuşatma mümkün değildi. Ordunun Edirne'den harekete geçmesiyle birlikte bütün Avrupa devletleri yeni bir haçlı seferi için hareketlenmişti. Hocasının işaret ettiği 66 gün içinde surları aşmalı, Konstantiniyye'yi fethetmeli, dünyanın başşehri olarak ilan etmeliydi. 13 gün yolda geçmiş, geriye 53 gün kalmıştı.

Surlar önündeki ilk gecede Sultan çok az uyudu. Dua etti, "Yâ Rabbî! Yardımına kavuşturacak sebeplere yapışabilmeyi ve yardımına kavuşabilmeyi ve Konstantiniyye'yi fethetmeyi nasip eyle. Senin yardım ettiğine galip gelebilecek yok" diye... Zamanın kutbundan yardım istedi.

6 Nisan Cuma sabahı... İlk işi, İmparatora İsfendiyaroğlu Damad Kasım Beyi elçi göndermek oldu. Şehrin sulh yoluyla teslim edilmesi, İslam'ın adalet güneşi altında yaşaması için...

Elçi, İmparatora altın bir gülle verdi, Sultan'ın hediyesi olarak. Üzerine Hilal, Lale ve Gül resimleri işlenmişti. İmparator merak içinde bunun ne manaya geldiği sordu. Anlattı.

"Gülle, kuşattığımız mekanın meydanına atılır. Kimsenin malına, canına, ırzına ve dinine zarar gelmemesi için sizden şehri teslim

etmenizi bekliyoruz. Size gönderdiğimiz som altından dökülmüş bu gülle, refahı ve huzuru temsil eder. Sizi sevgi, merhamet ve adaletle kucaklıyoruz, demektir.

Gülle üzerine çizilmiş Hilal göklerdeki hakimiyeti, Lale yeryüzündeki hakimiyeti, Gül ise Peygamberimiz hazret-i Muhammed'i, sevgiyi, huzur içinde birlikte yaşamayı ifade eder. Bizim devlet anlayışımız nizam-ı âlemdir. Dünyaya nizam vermek, kâinata nizam vermek demektir."

İmparator, bu söylediklerin hayal diyerek teklifi kabul etmedi. Sultan, surlar önünde cuma namazını kıldırdı. Hutbede, Akşemseddin hazretlerinin Edirne'deki hutbede söylediklerini de söyledi.

"Kur'ân-ı kerimde, (Allahü tealanın yardım ettiğine kimse galip gelemez) buyurulmaktadır. Bütün çalışmamız O'nun yardımına kavuşmak içindir. Allahü teala haram işleyene, namazını kılmayana, komutanına itaat etmeyene ve sebeplere sarılmayana yardım etmez.

Fetih yolculuğumuzda... İlk Cumayı Edirne'de kıldık. İkinciyi surlar önünde kılıyoruz. Üçüncüyü inşâallah Hagia Sophia'da kılarız"dedi.

Hutbeden sonra, Osmanlı ordusuna Cuma namazını kıldırdı, surlar önünde. Yönleri Kâbe idi. Kâbe ile aralarında hem surlar hem de Mescid-i aksa var idi. Konstantiniyye'de kıbleye dönüldüğünde, Mescid-i Aksa da aynı istikamette, aynı doğrultuda oluyordu. Osmanlı ordusu 100 bin kişiydi. Surlardaki Bizanslılar, koca ordunun aynı anda namaz kılışına inanamaz gözlerle bakıyordu. Osmanlı ordusuyla birlikte bütün kâinat rükûa gidiyor, secde ediyordu.

Cumadan sonra gelen elçi heyeti, İmparator'un sulh ile şehri teslim etmediğini bildirdi. Ve kuşatma başladı.

Kuruluşundan 1453 yılına gelinceye kadarki 1123 yıllık süre içinde... 27 kez kuşatılmıştı Konstantiniyye... 21 yaşındaki Sultanın kuşatması, 28. kuşatmaydı (529). İslam harfleri ve Kur'ân-ı kerimde isimleri geçen peygamberler adedince...

Bütün kâinatı "Ol" emriyle var eyleyen Allahü teala... İnsan ve Cinni, kendinden ve yarattıklarından 28 ile haberdar eylemiş, hakikat âleminden pencere açmıştı.

Kuşatmada kullanılan topçu kuvveti 14 batarya idi. İki tonluk gülle atabilen toplar vardı. En büyük top yirmidört saatte ancak 8 defa ateşlenebiliyor, doldurulması ve soğutulması iki saat sürüyordu. Ancak 2 bin asker tarafından çekilebiliyordu.

Cuma namazı, yüzbinlerce ağızdan yapılan dualar ve tövbeler sonrası... Sultan, "Bismillah! Ateş" dedi. Büyük top ateşlendi. Önce, akılalmaz heybetteki bir ses bütün gönüllere, sonra da ateşten altın bir gülleye dönüşen iki tonluk gülle, sur üzerine düştü. Ebedi güzelliklerle gönüller arasındaki surları yıkmak, gönülleri fethetmek, açmak, kavuşmak isteyenleri kavuşturmak için...

Altın hale dönüşen güllenin, surlara vurmasıyla savaş başladı, 6 Nisan 1453, Hicri 26 Rebiulevvel 857 Cuma günü... Altı günlük bir bonbardıman sonucu, Sultan, surlardaki tahribata baktı. Bugüne kadar hiçbir zaman yapılamayan bir tahribattı, Bizanslıların surlara olan itimadını sarsmıştı.

12 Nisan'da, Baltaoğlu Süleyman Bey kumandasındaki donanma Konstantiniyye önlerinde gözüktü.

Sultan, yoğun topçu atışları sonrası, birinci ve ikinci surlardan açılan gediklerden ilk hücumu yaptırdı... Ve bu dört saat sürdü, 18 Nisan gecesi... İki tarafın zayıf ve kuvvetli tarafları görüldü. Düğüm, surlardı, Haliç'teki zincirdi. Zincir geçilememişti.

18 Nisan'da Macaristan Kralı Hünyadi Yanoş'un elçisi geldi. Kuşatma kaldırılmazsa bütün Hıristiyan devletlerinin Osmanlı üzerine yürüyeceğini bildirdi. Cevabı, Osmanlı Donanması verdi. Başta Büyükada, Heybeliada olmak üzere Konstantiniyye yakınındaki adaları fethederek...

20 Nisan'da... Konstantiniyye'ye yardıma gelen 4 Ceneviz ve 1 Mora gemisi, Osmanlı donanmasına rağmen zinciri aşarak Haliç'e girmeyi başardı. Baltaoğlu Süleyman Bey, mani olamadı. Sultan'ın

kızgınlıkla atını denize sürdüğü rivayet edildi.

Bunun üzerine... Akşemseddin hazretleri Sultana bir mektup yazdı.

"Bu hadise, Allah rızası için baş koymayanlar sebebiyledir. Bunlar bir menfaat ve ganimet gördüklerinde işe sarılırlar, canlarını dünya için ateşe atarlar. Şimdi yetkinizi gösterin ve emrinizi icra edin. Bu gibilerin başına merhameti ve yumuşaklığı az olan birini getirin, şiddetle ve hiddetle hareket etsin. Hem bunun şeriatta da yeri vardır. Yüce Allah Tevbe sûresi 73. ayet-i kerimesinde, 'Ey Peygamber, kâfirler ve münafıklarla cihad et, onlara sert davran' buyurmaktadır. Şimdi o (düşmanın üzerine) varmayanlar samimi Müslüman değildir. Şiddetli davranmak gerekecektir. Biliniz ki, Allah'ın yardım ve desteğiyle buradan sevinçli, galip ve muzaffer çıkacağız... Yine hüzün içerisinde Kur'an okuyup yattım. Allah'a şükr olsun ki, çeşitli lütuflara, sevinçli haberlere şahit oldum"

Sultan, Akşemseddin hazretleri için Allahü tealaya şükür etti, onun kendisi için ne kadar önemli olduğunu daha iyi anladı. Hemen, Süleyman Bey'in yerine Çalı Beyoğlu Hamza'yı Donanma Komutanı yaptı.

Papa'nın büyük bir Haçlı donanması topladığı, Venedik donanmasının da bunlara katılacağı haberi geldi. Macaristan'ın öncülüğünde, büyük bir Haçlı ordusunun da her an Tuna'yı aşabileceği söyleniyordu.

Baştan beri Konstantiniyye kuşatması için erken olduğunu söyleyen Vezir Çandarlı Halil Paşa Sultanla görüştü. "Bütün Avrupa ile karşı karşıya gelmek, devletin istikbalini körletecek neticeler verebilir. İmparator'un teklif ettiği 70 bin duka yıllık vergiyle kuşatmayı kaldıralım" dedi. Sultan çok kızdı. Ama Çandarlı'ya dokunmadı. "Bre lala! Biz Allahü tealanın emrettiği şekilde... Önce istişare edip sonra kuşatma kararı almadık mı? Şimdi yine onun emrettiği şekilde... O'nun yardımına kavuşturacak bütün sebeplere sarılıp sebat ve tevekkül etme zamanı değil mi? Bilmez misin, Allahü tealanın yardımına kavuşana kimse galip gelemez" diye

kükredi.

Çandarlı'ya en güzel cevabı, kimsenin inanamadığı bir şeyi yaparak verdi. 22 Nisan'ı 23 Nisan'a bağlayan gece Boğaz'daki 67 küçük gemilik Türk Donanmasını karadan yürüterek Haliç'e indirdi. Sabahleyin gemileri Haliç'te gören Bizanslılar rüya gördüklerini sandılar. Dünya tarihinde o güne kadar yaşanmamış bir şeydi. Bizanslılar, bu gemilerden birini bile batırmaya muvaffak olamadılar.

Ertesi gün, Bizanslılar yeni bir kâbusla uyandılar. Bir gece içinde binden fazla büyük fıçı ve sandal üzerine çok sağlam bir köprü kurulmuştu. Haliç'in iki kıyısı arasında... Üzerinde beş asker yan yana rahatça geçebiliyor ve topları yürütebiliyordu.

28 Nisan'da... İmparator'un emriyle 150 asker bu köprüyü yıkmak için harekete geçtiler. Ancak Türk topçu ateşiyle Haliç'in suyuna karıştılar. İmparator buna çok kızdı. 260 Türk esiri burçları üzerinde, Osmanlı ordusunun gözleri önünde, başlarını kestirerek öldürdü. Gözyaşları, "Esiri öldürmek mertliğe sığar mı?" feryatları arasında... 6 Mayıs'ta, Sultan otağının karşısında bulunan surlardan ikinci, 12 Mayıs'ta da Haliç'e yakın olan Hadrianus kapısı tarafından üçüncü hücum yapıldı. Bu hücumlarda, sivil-asker Bizanslıların olağanüstü gayretleriyle surlar aşılamadı.

18 Mayıs'ta bizzat İmparatorun da katıldığı çalışmayla, doldurulan hendekler temizlendi, hareketli kule Rum ateşiyle yakıldı. Ancak... Bizanslılar... Türk toplarının açtığı gedikleri kapamada yirmidört saat çalışmalarına rağmen zorlanıyorlardı.

Sultan, savaşarak Konstantiniyye'ye girmek istemiyordu, şehrin yağmalanmasına mani olmak için... Savaşla alınan şehri, askerin yağmalama hakkı vardı. İmparator'a elçi gönderdi. İmparator, sulh yoluyla şehrin teslimini kabul etmedi.

26 Mayıs'ta... 18 Nisan'da elçi gönderen Macaristan'dan daha kuvvetli bir elçilik heyeti geldi. Sultanı, kuşatmayı kaldırması için tehdit ettiler. "Bütün Avrupa devletlerinin katıldığı çok kuvvetli bir

ordu, Osmanlı topraklarına girmek üzere... Bugüne kadar görülmemiş büyüklükteki bir donanma da Konstantiniyye'ye yaklaşıyor." dediler. Osmanlı istihbaratı da Avrupa devletlerinden takviye alan Venedik Donanmasının Adalar Denizinde (530), Çanakkale Boğazına yaklaşmakta olduğunu bildiriyordu. Karamanlı da bu donanma Konstantiniyye önlerine gelir gelmez, Osmanlı'ya karşı taarruza geçeceğini bildirmişti. Haçlı ordusunun Tuna'yı geçmek üzere olduğu söyleniyordu.

Söylentiler, gerçekler birbirine karışmış. Kuşatmada 63 gün dolduğu halde surlar aşılamamıştı. Genç Sultan da tedirgindi. Surların aşılacağından şüphesi yoktu. Ama büyük dedesi Yıldırım'ın başına gelen benim başıma da gelir mi endişesindeydi. Şehrin tam düşeceği anda, fethe mani olacak bir kuvvet gelir miydi? Hocası Akşemseddin hazretlerinin işaret ettiği 66. güne yalnızca üç gün kalmıştı.

Akşam, savaş meclisi toplandı. Sultan, kıdem sırasına göre söz verdi. Vezir-i azam Çandarlı Halil Paşa ve bir kısım devlet adamı, muhasaranın kaldırılmasını istiyorlardı. Osmanlı'nın Konstantiniyye'nin fethiyle Avrupa'da meydana gelen tepkiyi def etmekte zorlanacağını söylediler. "Zaten Konstantiniyye bir müddet sonra olmuş armut gibi avucumuzda olacak. Biz de bu arada ordumuzu bütün Avrupa ile savaşacak hale getirelim" dediler.

Zağanos Paşa, Şehabeddin Paşa, Turhan Bey gibi devlet adamları ile Akşemseddin ve Molla Gürani gibi âlimler, Konstantiniyye'nin bir hücumluk kuvveti kaldı, kuşatma, kaldırılmamalı, dediler.

Sultan, hiçbir açıklamada bulunmadı, yalnızca "Devam" dedi. Üzüntülüydü. Bir ara gözleri Halil Paşa üzerine gitti, sıkıntısı arttı. Yönünü Akşemseddin'e çevirdi... Onu tebessüm eder görünce rahatladı. Otağına çekildi. Akşemseddin, "Ya Sultanım. Kelebeğin Kanadından Kızıl Elmaya Yürümek kolay olur mu?" diye mırıldandı.

Akşemseddin hemen harekete geçti. Derya Ali Baba, Karaca Ahmed, Yavedud Baba, Zuhurat Baba ve Yediemirler gibi gönül erlerini topladı. "Hemen askerlerin arasına yayılın. Birkaç gün içinde umumi hücum olacak. 857 Hicri yıl, 66. gün, üç Mim ile ilgili

müjdeleri söyleyin. Rumeli Hisarının Peygamber Efendimizin doğduğu günde başlayıp Miraç gününde, 132 günde bittiğini, 132'nin şeddeli harfleri iki tane kabul edildiğinde ebced hesabıyla Muhammed ismine karşılık olduğunu anlatın" diye tembihte bulundu.

27 Mayıs Pazar günü, bütün şiddetiyle devam eden topçu ateşi, surları delik-deşik etti. Murad Paşa, açılan büyük bir gedikten içeri girmek isterken şehit oldu, muradına erdi, Kızılelma'ya kavuştu.

Suru aştık derken, çok sevdiği paşasının şehit olması Sultanı endişelendirdi. Mûsâhibi, dert ortağı, teselli edicisi Veliyyüddin oğlu Ahmed Paşa'yı Hocası Akşemseddin'e gönderdi. "Fetih yakın mıdır?" diye sordurdu.

Hocası, "Sebeplere sarılmaya devam... İnşâallah en kısa zamanda fetih nasip olacaktır" buyurdu...

Fakat cevap Sultanı rahatlatmadı. Mûsâhibini tekrar gönderdi. Akşemseddin hazretleri uzun müddet secdede kaldı. Sonra başı kalbinin üzerinde bir müddet bekleyişten, murakabeden sonra gözyaşları içinde konuştu.

"İki gün sonra, 20 Cemaziyelevvel Salı, Edirne'den hareket geçişin 66. günü... Ol gün, subh-ı sadıkda (531), bütün ordu sabah namazı sonrası duaya durmalı. Güneş ışıklarını Konstantiniyye surları üzerine göndermeğe başladığı anda... Toplarımız Kızılelma'ya dönen güllelerini surlara gönderecekler. Ve inşâallah, surları parçalayıp sur gerisindeki insanları ebedi güzelliğe açacaklar.

Top ateşinden sonra... Tam bir ihlas ve himmetle otağ-ı hümayun karşısından en kuvvetli hücum ola. Allahü tealanın izniyle buradan zafer kapısı açılıp surun içine girmek nasip olur. Surlarda ezanlar okunur, Arş'a yükselir."

Bu haber Sultan Mehmed'in endişelerini giderdi. Gönlü açılıp ferahladı, büyük fetih gönlünde oldu.

Aynı gün akşamüstü... ordugahta dolaşan münadiler iki gün sonra, salı günü umumi hücumun yapılacağını, Akşemseddin hazretlerinin zaferi müjdelediğini ilân ettiler...

27 Mayıs'a 28 Mayıs'a ağlayan gece harp divanı toplandı. Kimin nereden, nasıl hücum edeceği karara bağlandı. Seçme birlikler, Otağ karşındaki surlara (532) hücum edecekler. Bu surlarda açılan büyük gedik üzerine hücum ederek son darbeyi indirmeye çalışacaklardı.

Hücum kolları biner kişilik gruplara ayrılmıştı. Hücum eden birlikler yorulunca veya zayiat dolayısıyla zayıflayınca derhâl diğer birlikle değiştirilecek, böylece fasılasız olarak, kesin neticeye ulaşıncaya kadar hücumlar sürdürülecekti. Orduda bulunan âlimler ve şeyhler ise hücum esnasında cepheyi gezerek askerleri gayrete getireceklerdi.

Sultan, surlara ilk çıkana ve bayrağı burca dikene büyük makamlar vereceğini söyledi.

28 Mayıs Pazartesi günü hazırlıklarla, dualarla geçti. 28 Mayıs'ı 29 Mayıs'a bağlayan gece... Güneş battıktan, karanlık bastıktan sonra... Bütün surlar boyunca bir ışık yükseldi. Işık, Hagia Sophia'nın kubbesini vurdu, haçı aydınlattı. Bizanslılar şaşırdılar, sebebini öğrenince nasıl karşılık versin bilemediler.

Surlar boyunca meşaleler yakılmıştı. Işıkların yanmasını tekbir seslerini takip etti. Işıklar o kadar kuvvetliydi ki... Başta Ayasofya olmak üzere sur içindeki bütün şehri, Galata'yı ve karşı Üsküdar'ı aydınlatıyordu (533).

"Elhamdülillah! Tıpkı Mekke'nin fethinden önceki gece gibi... Mekke ışığa gark olduğu gibi Konstantiniyye'de ışığa gark oldu, aydınlandı. İnşâallah, Bizanslılar, bu aydınlatmanın ne demek olduğunu anlarlar."

Güldü. "Allah! Allah! Hocam! Ben bu 13 meselesini çok ciddiye aldım galiba... Siz Mekke'nin fethini hatırlatınca hemen aklıma ne geldi. Mekke-i mükerremenin etrafında ateş Miladi takvime göre, 630 yılında, fethinden önceki gece yakıldı. Şimdi 1453'te de Konstantiniyye çevresinde biz yaktık. O günden bugüne 823 sene geçmiş. 8, 2 ve 3 toplamları 13... Bu aklıma geldi, buna güldüm"

Akşemseddin hazretleri, Sultanın genel bir hücum öncesi

gülmesine ve 13'ü hatırlamasına güldü.

"Sultanım. İnşâallah yarın fetih gerçekleştiğinde... Miladi 1453 rakamlarından meydana gelen 13... Hıristiyanların dünyasında öyle yer edecek ki... Kıyamete kadar unutamayacaklar... Tıpkı Efendimizin doğum tarihi 571'i unutamadıkları gibi..."

Sultan, hocasının söylediklerine güldü. Hocası, gülünce, Sultanın gül yüzünde nice beyaz ve al güllerin açtığını gördü.

"Sultanım. İnşâallah, yarın fetih gerçekleştiğinde... Konstantiniyye de gülecek, güldükçe Kıyamet'e kadar bağrında güller ve laleler açacak"

İki yılda yüz yıl tahtta kalmış gibi yorulan, tecrübe kazanan Sultan, "İnşâallah hocam, inşâallah" dedi. Hocasından müsaade isteyerek otağına doğru yürüdü. Secdeye kapanmak dua etmek için. Gönlünde laleler, güller açtı, nice hilal yükseldi. Gül sevgiye, iki cihanın efendisine, lale ve hilal yeryüzünün hayır meydanı kılınmasına remz değil miydi? Bütün bu yapılan, insanların iki cihan saadeti, buna bağlı olarak nizam-ı âlem için değil miydi?

Sultanın fetih için secdeye vardığı saatte... İmparator ise son umumi hücumu atlatabilmek için surların tamiriyle uğraşıyordu. Bu hücumun da püskürtülmesi ile Türklerin geri çekileceklerini söylüyor, askerlerine moral vermeye çalışıyordu. Rahipler ise... Türk meşalelerinin aydınlattığı şehir caddelerinde ilahiler söyleyerek yürüyorlardı. Konstantiniyye'yi birçok muhasaradan kurtardığı kabul edilen "Meryem Ana tasviri" en öndeydi.

Hiç beklenilmeyen bir şey oldu. "Mukaddes" resim rahibin elinden kaydı, yüzüstü yere düştü. Herkes ağlaşmaya, istavroz çıkarmaya ve dua etmeye başladı. Papazlar, resmi kaldırarak merasime devam ettiler. Ama bu hadise kısa zamanda şehir halkı arasında yayıldı, Konstantiniyye'nin düşeceğinin alâmeti sayıldı.

Osmanlı askeri ise... Meşaleler karşısında kılıçlarını çekip ışığı şimşek eyliyordu ki... Düşman surlardaki gedikleri tamir edemesin diye... Çekilen her kılıç ile surlar üzerinde güller ve laleler açıyordu.

Açan gül ve lalelerin ışığı doğuya vurdu. Doğu aydınlanmaya başladı, 29 Mayıs 1453 Salı günü... Bakalım kim sallanacak, kim ebedi güzellikler uğruna ayakta kalacaktı? Hicri 20 Cemaziyelevvel 857 idi.

Osmanlı Ordusunun kurulu yay manasına gelen Edrine'den (Edirne) Altın Yay ile Konstantiniyye istikametine atılışından, Gümüş Oklar olup uçuşundan bu yana 65 gün geçmiş, 66. günün içindeydiler.

Fecr-i sadıkta, Tan yeri ağardığında... Bir anda surlar çevresinde sabah ezanları yükselmeye başladı "Allahü ekber" diye... Ezelden ebede değişmeyen mutlak hakikati bildirdiler. "Allahü teala ezeli, ebedi, sonsuz güç-kudret sahibidir, yaratan O'dur, mahlukların varlığı O'nun var ettiği miktarıncadır" dediler. Muhammedün resulullah diyerek mahlukun yaratılma, Osmanlı Ordusunun surlar önündeki varlık sebebini haykırdılar.

Sabah namazı kılındı. Bütün askerler ellerini açıp, boyun büküp duaya durdular.. "Ya Rabbî! Niyetimiz... Ermeydanı yeryüzünün en güzel parçası Konstantiniyye'yi hayır meydanı kılmak, yüce dininin hükümlerinin geçtiği güller diyarı eylemek. Sevgilin Muhammed aleyhisselamın müjdelediği asker olmaktır. Senin yardım ettiğine kimse galip gelemez. Yardımına kavuşabilmek için maddi-manevi sebeplere sarıldık. Haramdan el çekmeye gayret ettik. Sultanımıza itaat ettik. Yardımına mani olan bütün günahlarımıza tövbe ederiz. Sen, yardımını esirgeme. Sevgilinin müjdesine kavuşabilmeyi nasip eyle" diye aynı duayı yaptılar. Çünkü Sultanın emri böyleydi.

Sultan deniz köpüğü beyazlığındaki atına bindi. İmparator ve Sultan... İkisi de Ayios Romanos (534) önündeydi. Biri sur içinde diğeriyse dışındaydı.

Güneş, ışıklarıyla toplara surlar üzerinde hedef gösterdiğinde... Fetih için her türlü fedakarlıkta kararlı sultan davrandı. "Ateş! Engelleri kaldırın" dedi. Toplar gürledi. Kızılelma'ya dönüşen gülleler, surları ebedi güzelliklere açmak üzere uçtu. Osmanlı Ordusu, engelleri kaldırın emriyle titredi. Onların savaşı, kuru cihangirlik değildi. İnsanların ebedi saadete kavuşmasına engel

olanları kaldırmak içindi. Çok kıymetli, çok da zor emirdi.

Topçu ateşinden sonra... Allah, Allah sesleriyle şehitliğe koşuldu, surları aşabilmek için... Mehter takımları vuruyor, tekbir sesleri Arş'a yükseliyordu. Şehri çevreleyen bütün surlarda aynı anda hücuma geçildi, kuşluk vaktinde... En şiddetli hücum Sultan'ın bulunduğu yerdeydi.

Hücumda daha önce pek karşılaşılmayan bir şey yaşanıyordu. Daha önceki savaşlara duayla katılan gönül erleri de göğüs göğüse savaşıyorlardı.

Muharebe çok kanlı geçiyordu. Bazı Osmanlı askerleri merdivenlerle surlara tırmanmaya muvaffak oluyorlardı. Ancak, Bizanslılar tarafından surlardan aşağı atılıyorlardı. Surlara tırmanmaya çalışan askerlerin üzerine Rum ateşi ve kocaman taşlar atılıyordu.

Sultan, önündeki surlara devamlı takviye birlik gönderiyordu. Burada savaşanlar, surları aşmak, şehitliğe kavuşmak için olağanüstü gayret gösteriyorlardı. Akşemseddin hazretleri ve Molla Gürani, askerlerin arasında dolaşıyorlar, şehitliğe teşvik ediyorlardı.

Surlar üzerine çıkmayı başaranları püskürtüldüğü bir anda. Sultan "Bugün de surları aşamazsak" diye darlandı. Hocası Akşemseddin, darlandığında Ubeydullah Ahrar hazretlerini hatırla, zamanımızın kutbu odur, demişti.

Sultan, Ahrar hazretlerinin fetih için gönderdiği Yediemirler ile tanışmıştı. Onlar da surları aşmaya çalışanların içindeydi.

Silsile-i aliyye büyüklerinden haberdardı. Onların, Ebül Hasan Harkani hazretlerinden itibaren Oğuz boyunu, ecdadı Gündüz Alp'ten beri de Kayı Boyu ve Altın Yay ile Gümüş Okları yakından takip ettiğini, Anadolu'nun, sahih itikat ve mazlumlar için Son Kale olması ve Kıyamet'e kadar böyle kalması için çalıştıklarını çok iyi biliyordu. Kendileri ve halifeleri Kayı Boyu, Gündüz Alp soyuyla teması hiçbir zaman kesmemişlerdi. Bu konuda Murad Saltuk ona çok geniş bilgi vermişti.

22 yaşındaki Sultan'ın medet diyerek zamanın kutbundan yardım istemeyi düşündüğü anda... Silsile-i aliyyenin onsekizinci halkası Ubeydullah Ahrar hazretleriyle torunu Hace Kasım Semerkant'ın dışında idiler.

Sultan, "Yetiş ya Ubeydullah Ahrar hazretleri" dedi. Sultan bu sözü söylediğinde... Torunu Ahrar hazretlerini yanında göremedi.

Sultanın sözü biter bitmez hemen yanında beyaz atlı birini gördü. Atı atına, süvarisi de kendisine çok benziyordu. Hayret etti. Yüzüne bakmasıyla birlikte endişesi gitti. Meçhul atlı sağ eliyle işaret etti. Tam önündeki surlarda bir inanılmaz gerçekleşiyordu. Otuz kırk kişilik bir Osmanlı asker topluluğu... Üç kademeli surların ikisini aşmış en yükseğine tırmanmak üzereydiler. Bir inanılmaz da... Beyaz atlının atının kanatlanması, onu başka atlıların takip etmesiydi, otuz kırk Osmanlı askerinin tırmandığı Ayios Romanos surlarına doğru... Sultan, büyük bir heyecan içinde dördüncü saf Türk birliklerinin de bu surlara hücum etmesini emretti. Her şey gözleri önünde cereyan ediyordu.

O kırk kişi kadar gözüken kalabalığın içinden biri fırladı. Sağ elinde hilalli bayrak, sol elinde kılıç vardı. Kılıcı sol elle kullanmasına rağmen akılalmaz bir hızla kullanıyordu. Bir anda surun burcunda, zirvesinde görüldü. Sultan nefes vermeye korktu. Müjdeye kavuşmak için yapılan ilk kuşatmadan o ana geçen 783 senenin hasretini taşıyan nefesinin fırtına olup sancağı dikmeye çalışan kahramanı uçurmasından korktuğu için... Sultan nefes vermekten, Haç sahipleri ise Hilalin dalgalanmasından korktular.

Hilalli sancağı burçta bulduğu yarığa saplamaya, sabit tutmaya çalışana... Bütün imkânlarıyla saldırdılar. Taş ile ok ile... Sancağı tutan Ulubatlı Hasan'dı... Cedleri Seyyid Bilal ile Konstantiniyye'ye fethe gelip Sinop'a, Sine-i ab'a yerleşenlerdendi. Türbesi Sinop'ta bulunan Seyyid Bilal hazretleri "Bana surlara sancağı dikmek nasip olmadı. Sizden birine nasip olsun" diye dua ve vasiyet etmişti. Bu vasiyet üzerine Hasan'ın ceddi Bursa civarına yerleşmişti.

İşte, şimdi Konstantiniyye suru burcu üzerindeydi. Burç; güzel olmak, örtülerinden sıyrılmak, yükselerek görünür olmak”

mânalarına gelen Arapça "berec" kökünden türemiş. Kale penceresi manasına gelmekteydi. İşte şimdi burç... Hilali rehber bilerek Konstantiniyye surlarına pencere olarak, nice kimselerin ebedi saadete kavuşmasına vesile oluyordu.

Ulubatlı Hasan, dört bir tarafından gelen taş ve oklarla yıkılmak üzereyken... Elindeki sancağı Hagia Sophia'nın kubbesi üzerinde gördü. Hilal, Haçı kapatmıştı. Sevindi. Sancağı düşürmek üzereyken... Kubbenin üzerinden Mescid-i Aksa'yı, onu takip eden Kâbe'yi gördü. Hagia Sophia, Hasan'ın tam kıble istikametinde duruyordu (535).

Kendinden önce fetih için gelen Halid bin Zeyd, Battal Gazi, Seyyid Bilal, Osman Gazi, Yıldırım Bayezid, yanına geldiler. Sancağı tuttular. Gönül rahatlığı içinde hilalli sancağı onlara, ruhunu Hakka teslim etti kızılelmaya, şehitliğe kavuştu. Ruhlardan Bir Ruh, o anda Ulubatlı Hasan'ın yanında olmak hasretiyle tutuştu.

Sultan, sancak düşüyor mu derken, arkadan gelenlerin burca tırmandıklarını gördü. Biri düşüyor, diğeri geliyordu. İlk çıkanlara yeni bir desteğin geldiğini, Bizanslıların sur üzerinde gözükmez olduğunu, sancağın nazlı nazlı dalgalandığını, Osmanlı askerinin çeşitli yerlerden surlara tırmandığını, Bizanslıların karşı koymasının azaldığını gördü. 783 senedir beklenen an gelmiş miydi?

Haberci geldi. Kerkoporta (536) kapısından Osmanlı askerinin şehre girdiği müjdesini verdi.

Burçlar, miftah, anahtar, pencere olmuş, pencereden geçenler kapıları açmış ve surlar ebedi güzellikler için geçiş vermişti.

Genç Sultan hemen atından indi. Gözyaşları içinde Şükür Secdesine kapandı, secdede elhamdülillah, dedi. Sonra secde tesbihlerini söyledi ve Allahü ekber diyerek doğruldu. Hakikatte tek, mutlak büyük, sahip, yaratan yalnızca Allahü tealadır, güzellikler O'nun ihsanıdır manasındaki tekbir, nimetin zerresini kendinden bilmekten onu alıkoydu. Buğday başağı gibi boyun bükmesine sebep oldu. Böyle büyük bir nimete kavuştum, buna nasıl şükrederim endişesiyle başı göğsü üzerinde doğruldu.

"Fethiniz mübarek olsun Fatih Sultan Mehmed Han'ım!"

Fatih sözüyle tepeden tırnağa titredi. Hocası Akşemseddin hazretleriydi. Boyun büktü, "Fatih ismini taşımaya layık mıyım hocam" diye sual eyledi. Hocası tebessüm eyledi.

"Sultanım. Yaptığınız şükür secdesi, Fatih ismini her zerrenizle hak ettiğinizi gösterir. Siz ki maddi-manevi sebeplere sarıldınız. Ama başarıyı sebeplerden ve kendinizden bilmediniz. Allahü tealanın yardımına kavuşmak için lüzum edeni yaptınız. Ancak bütün güzelliklerin O'nun ihsanı olduğundan zerrece şüphe etmediniz."

Sultanlık yüküyle sarsılan omuzlarına Fatihlik yükü binen Murad oğlu Mehmed, buğday başağı gibi boyun büktü. "İnşâallah öyledir hocam. Şehre girmekte olan askerimizin başına geçelim. Geçelim ki galibiyet, fetih, zulme dönmesin" dedi. Atına doğru yürüdü.

Ayios Romanos ile Caligaria Charsiat Kapısı (537) arasındaki surlar, iki tarafın cesetleriyle geçilemeyecek hale gelmişti. Osmanlı askeri bu iki kapı arasındaki birinci suru aştı, sonra iki sur arasındaki boşluk işgal edildi. Üçüncü ve en yüksek sur da aşıldı, kapılar açıldı. Osmanlı askeri büyük kalabalıklar halinde ilk önce buradan şehre girdi.

Türk askerini şehirde gören halk, tek sığınacak yer olarak Hagia Sophia'yı gördü. Ayasofya, Ayasofya diye bağırarak gözyaşları içinde Hagia Sophia'ya doğru gidiyorlardı. Ayasofya ilahi bilgelik demekti. İlahi Bilgelik, Peygamberlerdeydi. Son Peygamber ise Muhammed aleyhisselamdı. Mim mührüyle bütün kâinatı mühürlemişti. Bütün samimiyetleriyle İlahi Bilgelik diye feryat edenler, Ayasofya, İlahi Bilgelik dedikleri mekanda ilahi bilgiye, mutlak bilgiye kavuşacaklar mıydı?

En kanlı savaş Ayios Romanos ile Caligaria Charsiat Kapısı arasında oluyordu. İki taraftan o kadar asker yığılmıştı ki... Yaralı İmparator yere düştü, ayaklar altında ezildi. Halkının İlahi Bilgelik

feryadıyla koştuğu saatlerde o öldü. İlahi bilginin, değişmez, mutlak hakikatin ne olduğunu öğrendi. Ama artık çok geçti.

Konstantiniyye'ye giren Türk askeri durmuyor. Teker teker sur kapılarını ebedi hakikate, sonsuz güzelliğe açıyor. Osmanlı birliklerinin, gülün, lalenin ve hilalin temsilcilerinin şehre girmesini sağlıyordu.

Haliç surlarını Cebe Ali Bey (538), Tekfur sarayı surlarını Karaca Paşa, Marmara surlarını Kaptan Hamza Bey birlikleriyle aştılar.

Vezir Zağanos Paşanın büyük birlikleri de şehre girince... Türk askeri her taraftan Hagia Sophia istikametine ilerlemeye başladı.

Yerli halkın da aynı istikamete yürüdüğünü ve Ayasofya diye feryat ettiğini görünce... Türk askerleri de Ayasofya diye bağırmaya başladı. Bizans halkı ve Türk askeri Ayasofya, İlahi Bilgelik isminde birleşmişti.

Türk askerlerinden bilenler İnnâ fetehnâ leke fethan mübînen ayetini ve letüftehannel Konstantiniyye... hadis-i şerifini okuyorlar. Sonra "Haydi, Ayasofya'ya" diye bağırıyorlar ve tekbir getiriyorlardı.

Karşı koyan Bizans askerleri kırıldıktan sonra... Silahla saldırmayan kimseye dokunulmaması emri geldi. Zihinleri Şeytan Türk masallarıyla doldurulan Bizanslılar, Ayasofya'ya sığınıyor, burada kurtarıcı büyük meleği bekliyordu.

Daha öğle olmadan şehirde tam manasıyla hakimiyet sağlandı. Yalnızca Bahçekapı'da (539) Giritli askerler direniyordu. Bu kahramanlık Sultan'ın çok hoşuna gitti. Fatih Sultan Mehmed Han, bunların esir alınmayıp bir gemiye binerek Girit'e gitmelerine müsaade etti. Bütün Hıristiyanları şaşkına çevirdi.

Öğle üzeriydi. Sultan, otağında son gelişmeleri değerlendirdi. Kumandanları ve hocaları Konstantiniyye'ye girme vaktinin geldiğini söylediler. "Hocamın müjdelediği gibi... Kurulmuş yay manasına gelen Edrine'den hareketimizin 66. gününde... Allahü tealanın izniyle Konstantiniyye'ye girelim" dedi. Yürüdü, beyaz atına bindi.

Günlerdir surları döven şahi toplarının arasında atını sürdü. Ayios Romanos Kapısına doğru... Topların bulunduğu yerden dumanlar yükseliyordu. Fatih, sanki Şahi toplarından meydana gelen ve bulutların içine yükselen bir kapıdan geliyordu. Sultanın geçeceği yolda iki taraflı sıralananlar şaşırdılar. Savaşa katılmayan karargah görevlileri, aşçılar, demirciler ve diğerleri... Hayretle bağrıştılar. "Fatih Sultanımız, Topkapı'dan gelir" diye...

Akşemseddin gülümsedi.

"Sultanım. Mübarek olsun. Topkapı ne güzel isim... Bulunduğumuz mekana ve geçmek üzere olduğumuz kapıya... En güzel, en anlamlı isim verildi. O şahi topları ki... Bu fethin, sizin maddi-manevi sebeplere en iyi şekilde sarıldığınızın nişanesidir"

Fatih, şahi topların surlarda açtığı gediklere baktı. Altmışaltı gündür ilk defa hafif sesle güldü.

"Elhamdülillah hocam... Sayenizde... Allahü teala düşünmeyi ve yapmayı, sebeplere sarılmayı, o büyük müjdeye kavuşmayı nasip etti"

Fatih, yeni ismi Topkapı olan kapıdan geçti, Konstantiniyye'ye girdi. Beldetün Tayyibetün, en güzel belde yapmak niyetiyle... "Nasip et ya Rabbî! Bu beldenin Kıyamete kadar Beldetün Tayyibetün kalabilmesi için gerekenleri yapabilmeyi" diye dua etti. Ne büyük şerefti, Kur'ân-ı kerimde geçen Beldetün Tayyibetün kelimesinin Konstantiniyye'ye işaret etmesi...

Müjdeler gerçek olmuştu. Ebced hesabıyla Beldetün Tayyibetün'e denk gelen Hicri 857'de... İsmi Mim ile başlayan Konstantiniyye'ye Mim mührünü vurmuş. Müslümanların miladi yıla göre ilk seferleri 670 ve son seferleri 1453... Her ikisini de meydana getiren rakamlar toplamı 13 idi... İki 13'ü hatırlayınca gülümsedi. En kısa zamanda Konstantiniyye'nin fethinde gerçekleşen 13'leri papaya bildirmeye karar verdi.

Yeni ismiyle Topkapı kapısından geçtiğinde şaşırdı... Yolun iki tarafı Bizanslı kadın ve çocuklarla doluydu. Bir kısmının elleri güllerle doluydu. Fatih'in gözleri yaşardı. Fethettiği şehire ilk adımını atışta güllerle karşılanmıştı. Hem de gülün remz olduğu

Bizanslı çocuklar, gülleri, alkışlar içinde Fatih diye Akşemseddin hazretlerine uzattılar. O ise gülerek "Sultan o" diyerek Fatih'i işaret etti. Çiçekler kendisine uzatılan Fatih, "Sultanım, benim, ama o benim hocamdır. Güller ona layıktır, çünkü beni o yetiştirdi" dedi.

Topkapı'dan Ayasofya'ya ulaştı, nasıl buraya geldiğini anlamadı, sanki şahi toplarıyla atılmış, Kızılelma'ya dönüşmüştü... Yol boyunca Bizanslıların alkışları devam etmişti. Devam eden bir şey daha vardı, Türk askerinin Allahü ekber sesleri... Bu tekbirler çok şey söylüyor. Alkışlarla zaferi kendinden bilene, haddini bildiriyor. Buğday başağı gibi olmasını ihtar ediyordu. Tekbirlere şükretti. Gönlünden, kulağından, Osmanlı vatanının semalarından eksik olmaması için dua etti.

Murad Saltuk, yolda Sultan'a anlatmıştı, Bizanslıların ve Osmanlı askerinin Ayasofya diyerek aynı mekana geldiklerini... Sultan, "Ayasofya; ilahi bilgelik demek... Ayasofya, camiye döndüğünde, bozulmamış ilahi bilgi ortaya çıkacak. İlahi bilgelik gerçekleşecek" diyerek gülümsemişti.

Sultan atını durdurdu. Ayasofya bütün haşmetiyle karşısında duruyordu. Kubbesine, kubbe üzerindeki haç işaretine, sonra da kilise ile deniz arasında uzanan araziye baktı.

"Osmanlı Devletinin yönetileceği saray... Burada olmalı. Devleti idare edenler her an Ayasofya'yı ve Boğazı görmeli ki... Ayasofya'nın ve Boğaz'ın temsil ettiği mana her an hatırlansın. Peygamber Efendimizin yolundaki devletin ve idarecilerin vazifesi bir an unutulmasın, gereği yapılsın" diye düşündü.

Fatih, atını sürdü. Atının yürüdüğü yerde kalabalık ikiye ayrılıyor, yol oluyordu. İmparator Kapısı önüne geldi. Fatih'i atı üzerinde gören kapı önündekiler "Sultan geldi" diye feryat ettiler. Feryatlar Ayasofya içinden duyulunca içerdekiler bağırmaya başladı. Onbinlerce kişinin Sultan geldi feryadı dalga dalga kubbeye, oradan da yedi gökyüzüne yükseldi.

Sultan İmparator Kapısından Ayasofya'ya girdi. O yeni Doğu Roma İmparatoru, Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı, Fatih'ti. Müslümanların ve bütün mazlumların koruyucusuydu.

Fatih'in içeri girmesiyle birlikte... Patrik "Merhamet, ey Sultan!" diyerek diz çöktü başını yere değecek şekilde eğdi. Bunu gören herkes aynı hareketi yaptı. Fatih tepeden tırnağa titredi, kibre düşme korkusuyla... Patriğin omzuna dokundu. Rumca, kalk, dedi. Patrik, boyun büküp, korku dolu ve yaşlı gözlerle kendisine baktı. Fatih, herkes kalksın, dedi. Kalkın diye emir gelince, elli bine yakın insan doğruldu. O doğrulmanın meydana getirdiği ses, Ayasofya içinde Şahi topu gibi patladı (540).

Fatih, patriğin iki omzundan tuttu, Rumca konuştu.

"Sultan Murad oğlu Sultan Mehmed'im. Sana, burada ve burada olmayan bütün Konstantiniyye halkına söylerim. Şu andan itibaren, hayatınız, dininiz, namusunuz ve hürriyetiniz tehlike altında değildir. Cihan Devleti Osmanlı muhafazası altındadır"

Duyduklarına inanamayan ellibin kişi derya gibi dalgalandı. Gözyaşları içinde, "İsa Mesih seni korusun" diye dua etti.

Rivayet edildi ki... Fatih, Ayasofya içinde yürüdü. Gönlünün hükmettiği ayaklarının gittiği yere... Yanında hocası Akşemseddin, Molla Gürani, Çandarlı, diğer vezirler ve muhafızlar vardı. Önüne merdivenler çıktı. Hiç tereddüt etmeden adımını attı, sonra diğerini... Basamak, basamak çıktı göğe yükselircesine... Çıktığı yer Ayasofya'nın ikinci katıydı. Demir parmaklıklara doğdu yürüdü. Bulunduğu yerden Ayasofya içindekiler gözüküyordu. Parmaklıkları tuttu, aşağıdakilere baktı. Onu görmesiyle kalabalık, önce "Sultan" diye bağırdı. Sonra bu bağrışmalar Gabriel feryadıyla devam etti.

Fatih şaşırdı. Hocasına döndü. Hocası, yukarısını işaret etti. Baktı... Kanatlı bir kadın resmi vardı, elinde de bir küre... "Bu nedir?" diye sual etti.

Akşemseddin, "Sultanım. Cebrail aleyhisselamın resmi imiş" diye

cevap verdi. Tövbe estağfirullah diyen Sultan, "Elindeki küre neye işaret eder?" diye sordu (541).

"Dünya hakimiyetine işaret edermiş Sultanım."

Fatih gülümsedi.

"Dünya hakimiyetine ha? Hocam ne dersiniz? Bu işaret bize midir?"

"Sizedir Sultanım. Cebrail aleyhisselam ve İlahi Bilgelik manasına gelen Ayasofya... Sizi dinlemeye, sizin için nice efsane yazmaya hazır, artık devletimizin bir parçası olan, bize emanet kılınan ellibine yakın Bizanslı...

Bozulmamış ilahi bilgi dinimizi, Beldetün Tayyibetün'ü, Son Kale'yi, yeryüzünün hayır meydanı kılınmasını anlatmaya... Bundan iyi fırsat mı olur?"

"Çok haklısın hocam" dedi. Parmaklıkları tuttu, Ayasofya'yı dolduran kalabalığa baktı, sağ elini kaldırdı. Kalabalık feryadı kesti. Cebrail aleyhisselam diye çizilen resmi işaret etti. Rumca sual etti.

"Gabriel kimdir?"

Bir uğultu yükseldi.

"Melektir. En son İsa Peygambere geldi"

Fatih uzun uzun kalabalığa baktı.

"Biz Müslümanlara göre de vahiy getiren melektir. Biz, hem hazret-i Mûsâ'ya hem de hazret-i İsa'ya inanırız. İkisi de Peygamberlerin önde gelenlerindendir."

İkinci sual geldi.

"İçinde bulunduğumuz kilisenin ismi olan Ayasofya ne demektir?"

"İlahi bilgelik"

"İşte şimdi... Doğu Roma İmparatorunuz olarak size haber veririm. İlahi Bilgelik isimli bu mekanda... Gabriel isimli meleğin, bir ve sonsuz güç sahibi yaratıcıdan getirdiği mutlak doğru ilahi

bilgiyi, haberi... Gabriel'in, hazret-i Muhammed'e getirdiği mesajda, Allah birdir, ondan başka ilah, tapılacak yoktur. Muhammed aleyhisselam O'nun kulu ve Peygamberidir deniliyordu"

Kalabalıktan büyük bir hayret sesi yükseldi. Fatih iki elini birden kaldırdı, ses kesildi, devam etti.

"Yaratıcının bir olduğunu ve hazret-i Muhammed'in O'nun Peygamberi olduğunu size bildirdim. Bizim dinimizde... Dine girmeye zorlama yoktur. Yalnızca... Hakikati, ilahi bilgiyi bildirme vardır. Savaş, son gelen ilahi bilginin insanlara ulaştırılmasına mani olanlara karşı yapılır. Size ilahi hakikati bildirdim. Dinimize geçenler, kardeşimdir. Dinlerinde kalanların da... Dini, canı, malı, ırzı korumam altındadır. Kanunlara riayet şartıyla... Herkes dininde, ticaretinde serbesttir. Kiliseler açık olacaktır. Yalnız Ayasofya'yı camiye çevireceğim. Kılıç, fetih hakkı olarak..."

Uğultu ve feryatlar ayyuka çıktı.

Hafifçe elini oynattı, uğultu son buldu.

"Kutsal kitabımızda en güzel beldeden bahsedilmektedir. Bununla Konstantiniyye' ye de işaret ettiğine inanırız. Burası, Konstantiniyye... En güzel belde, din, dil, ırk ayrımı yapmadan mazlumların sığınağı, dünyanın başşehri, adaletin dağıtıldığı yer olacak. Anadolu insanlığın, doğru imanın, son sığınağı, kalesi, Konstantiniyye de onun merkezi olacak."

Fatih'ten üçüncü sual geldi.

"İbadetlerinizi hangi yöne doğru yaparsınız, kıbleniz nedir?"

Ayasofya'yı dolduranlar bir müddet şaşkın vaziyette birbirlerine baktılar. Sonra cevaplar geldi.

"Doğuya doğru."

"Kudüs'e doğru"

Fatih, sesini yükseltti, kargaşa durdu.

"Kıbleniz, Kudüs idi, tıpkı Yahudiler gibi... Ama sonra... Hıristiyanlığa putperestlik bulaşınca... Doğuya doğru yapmaya başladınız. Bizler de ilk önce Kudüs'e doğru yapıyorduk. Sonra Mekke şehrinde bulunan Kâbe'ye doğru yapmaya başladık.

Bu bakımdan... Konstantiniyye'nin bizim için çok önemi var. Burada Kâbe'ye doğru döndüğümüzde... Aynı zamanda Kudüs'e doğru dönmüş oluruz. Çünkü... Konstantiniyye, Kudüs ve Mekke aynı doğrultuda... Yani... Konstantiniyye'de namaz kılan Müslüman, hazret-i Mûsâ ve İsa'nın kıblesine de dönmüş olur. Konstantiniyye'nin fethedileceğini Peygamberimiz hazret-i Muhammed sallallahü aleyhi ve sellem müjdelemiştir. İşte bu sebeplerden Konstantiniyye bizim için çok mühimdir. Biz onu, dünyanın başşehri, mazlumların sığınağı olarak kabul ederiz, ta Kıyamete kadar."

Fatih sözünü bitirince alkışlar arasında "yaşasın sultan, yaşasın Osmanlı" bağrışmaları duyuldu.

Konstantiniyye ve gönüller Fatihi, Akşemseddin hazretlerine döndü

"Hocam. İkindi vakti girdi mi?"

Hocasının Fatih'in son sözleriyle gönül teli titredi. Aklına geleni mi yapacaktı? Kubbenin kırk penceresinden gelen ışığın kırılmasına baktı.

"Sultanım. Ayasofya'ya girerken, ikindi vakti yaklaşmıştı. Yaklaşık yarım saattir buradayız. Vakit girmiştir."

Fatih, bir aşağıdaki kalabalığa, bir de yanındakilere baktı.

"Hocam. İkindi namazını burada, kılabilir miyiz? Battal Gazi ve Mesleme kılmışlardı. Bu konuştuklarımızdan sonra, binlerce kişinin gözü önünde... Kapatabildiğimizce kapatırız, resimleri ve haç işaretlerini..."

Akşemseddin, Konstantiniyye'yi fetheylemiş gibi heyecanlandı.

"Çok isabetli olur Sultanım. Yüzlerce âlimimizin senelerce çalışarak yapamayacağını yapmış oluruz. İslamiyet'i tebliğ için çok büyük fırsat..."

"Hocam... Ezanı okuyabilir misiniz?"

Sultanın ricasıyla elini kulağına atan Akşemseddin hazretleri... Bir anda yedi kat gökleri aşıp, kendini Arş'ın üzerinde bulur gibi oldu.

Allahü ekber, gerçek var olan, her şeyi var eden Allah'tır diyerek ezana başladığı anda... Arş'ın, semaların nokta gibi kaldığını gördü. Bu; Ayasofya'da ilk ezandı.

Akşemseddin'in sesi, dalga dalga yükseldi. Kubbeye, oradan da yedi kat semayı geçip Arş'a ulaştı. Ayasofya'yı dolduran Bizanslılar, rüyada gibiydiler.

Ezan, bitti. Fatih, "Ezan, Allahü tealanın huzuruna çağırmaktır" diyerek birkaç cümleyle ezanı anlattı. "Şimdi, yapacağımız ibadet namazdır, günde beş defa kılınır. Namaz, Allahü tealanın huzuruna yolculuktur. Kul, namaza durduğunda Cennet kapıları açılır. Müslümanlar için günde beş vakit namaz vardır. Şimdi kılacağımız namaz ise Türkçe'de ikindi namazı diye söylenir. Mübarek kitabımız Kur'ân-ı kerimde ise ismi Asır'dır. Asır; zaman, yüz yıllık zaman manasına gelir. Asır aynı zamanda bir sûrenin ismidir" dedi.

Fatih, Ayasofya'dakiler baktı. Soluk almadan kendisini dinliyordu. Devam etti.

"Asır sûresi çok kısa bir sûredir. Ama bütün Kâinatın, bütün insanlığın var oluş ve bizim burada Ayasofya'da bulunuş sebebimizi anlatmaktadır."

Ayasofya'daki bütün herkes hayrete düştüler ve o sebebi merak ettiler. Merak edenler, yalnızca onlar değildi, hocası Akşemseddin hazretleri de merak etti. Allahü teala adına yeryüzünde adaleti yerine getirici Sultan, hafifçe gözlerini kapattı. Sûrenin önce Arapçasını okudu, sonra da tefsir âlimlerinden naklederek Rumca açıklamasını yaptı.

"Sûre, 'Asra yemin olsun' diye başlıyor, hem de bu yemini iki kuvvetlendirmeyle takviye ederek. Asır; hazret-i Muhammed, O'nun zamanı, zaman, yüz yıllık zaman dilimi ve ikindi namazı olarak açıklanmıştır. 'İnsanlık muhakkak hüsranda, zarardadır.' Ya Muhammed, Senden sonra hüsrandadır diye de açıklanmıştır. 'İman edenler, salih amel işleyenler, hakkı tavsiye edenler, sabrı tavsiye edenler hariç, onlar ziyanda değildir.'

İman edenlerden maksat; ehl-i sünnet itikadında olanlardır. Salih amelden maksat ise namaz, oruç, hac ve zekattır. Hakkı tavsiye, İslamiyet'i, Ayasofya'nın ismiyle kast ettiğiniz ilahi bilgiyi anlatmaktır, tabii bozulmamış olanı. Biz, Konstantiniyye'yi bu ilahi bilgiyi ulaştırmak için fethettik. İnşâallah, Konstantiniyye Kıyamet'e kadar bu ilahi bilginin değiştirilmeden insanlara ulaştırıldığı yer olacaktır. İlahi bilgiyi ulaştırmak çok zahmetli olduğu için, sabır da tavsiye edilmiştir"

Asır sûresinin açıklamasından sonra... İndiler, Ayasofya'nın ön kısmına ilerlediler. Kalabalık açıldı. Doğu tarafındaki Haç işaretlerinin üzeri örtüldü. Önlerinde kimse kalmadı.

Asır sûresi ve İlahi Bilgelik denilen Ayasofya, Ezan, İkindi Namazı, Fatih ve Konstantiniyye'nin fethi... Birbirindeki esrarı ne güzel açıklamışlardı

Kaftanlarını serdiler. Araştırarak kıbleyi tahmin ettiler. Allahü ekber diyerek ikindinin sünnetini kılmaya başladılar. Bu; Battal Gazi'den sonra Ayasofya'da kılınan ikinci namazdı. Bizanslılar

şaşkınlık içinde namaz kılanlara bakıyorlardı. Sünneti bitirdiler. Fatih, yanındakilere döndü.

"Aramızda ikindi namazının sünnetini hiç kaçırmayan var mı? Ayasofya'da kılınan ilk ikindi namazını kıldırmaya o layıktır diye düşünürüm."

Sultan, orada bulunanlara ve en son da Hocası Akşemseddin'e baktı. Herkes başını yere eğdi.

"Hayatımda hiç ikindi namazının sünnetini kaçırmadım" dedi ve imamete geçti.

Namaza başlamak için tekbir getirdi, ama hemen sağına soluna selam vererek namazından çıktı, onunla birlikte cemaat de... Sonra tekrar tekbir aldı, yine çıktı. Üçüncü defa tekbir aldı ve namaza devam etti.

Selam verdikten sonra cemaate döndü. Birden gönlüne cemaati saymak düştü. Göz ile saydı. Oniki kişiydi. Kendisiyle birlikte onüç... Gülümsedi... Konstantiniyye'nin fethiyle onüç arasındaki bu esrar neydi. Namaz bitti (542).

Cemaatin soran gözlerle kendine baktığını fark etti. Sultan, "İlk iki tekbirde Kâbe'yi karşımda göremedim. Bunun için namazımı bozdum. Kâbe'yi görmeden namaza durmak Müslümana yakışır mı? Üçüncüde gördüm ve namaza devam ettim" diye açıklama getirdi.

İlk iki tekbirde niçin Kâbe'yi göremediği Akşemseddin hazretlerine sual edildi.

"Ben de hayret ettim. O an bana manevi arka taraf gösterildi. Hızır aleyhisselamı cemaatimize katılmak için gelirken gördüm. Hızla bize doğru ilerlerken Terler Direğe parmağını soktu ve Ayasofya'yı çevirdi. Merakla Kıble istikametine baktım. Kâbe görünüyordu. Hızır aleyhisselam geldi. Safımıza katıldı. Onunla ondört, âlemi görünür kılan kameri harfler adedince olduk(543)."

"Hocam. Hazırladığımız altın Hilali, Haçın yerine dikme vakti geldi. Başta Roma olmak üzerine Batıdaki nice Kızılelmalara işaret

etmesi niyetiyle... Cuma namazını Ayasofya'da kılalım. İçerideki resimler kazınmasın, yalnızca örtülsün. Şemsiyye harflerinin yaptığı gibi... Güneş çıkınca yıldızlar görünmez olur. Ayasofya içinde Güneş doğsun... Gerekli hazırlıklar yapılsın. Cuma Namazından önce... Kendi elimizle şekil verdiğimiz altın Hilali dikelim. Osman Gazi'den babam Murad Hana Konstantiniyye'nin fethiyle yanan şanlı ecdadımın, Halid bin Zeyd hazretlerinin ve Battal Gazi'nin ruhu şad olsun... Lalam size lazım olan bilgiyi verecektir."

Vezir-i azam Çandarlı'ya döndü.

"Bre şehirde asayişi sağlayasın. Hiçbir Hıristiyan tebeamın burnu kanamasın. Üç günlük kılıç, fetih hakkı paylaşımı, yalnızca İmparator Sarayı ve devlet adamlarının meskenlerinde yapılsın.

Muharebe yapılan yerler karış karış taransın. Şehitlerimiz şehit oldukları yerlere defnedilsin. İnşâallah... Gömüldükleri yerler Kıyamet'e kadar onların ismiyle anılsın. Anılsın ki... Konstantiniyye hep Son Kale olarak kalsın"

Sonra Akşemseddin hazretlerine döndü.

"Hocam. Kuşatma esnasında... Sur dışında... Bizanslıların azizlere ait dedikleri kabirler gördük. Büyük ihtimal... Onlar, Konstantiniyye kuşatmaları sırasında şehit düşen, vefat eden eshab-ı kiram efendilerimizin kabirleri... Maddi ve manevi işaretlere bakalım. Tesbiti yapalım. Sonra da onlar için en güzel türbeleri inşa edelim.

Onlarla bu topraklar mayalandı, bereketlendi, kale oldu. İnşâallah Kıyamet'e kadar da Son Kale olarak kalacak. Türbelerimiz ve camilerimiz... Bu toprakların tapu senetleridir. Onları öyle inşa edelim ki... Arabi hazretlerinin dediği gibi, en büyük düşmanlar bile yıkmaya cesaret edemesinler."

Akşemseddin hazretleri ve diğerleri hayretler içerisindeydiler. Sultan'ın sözleriyle yeni bir Konstantiniyye fethetmiş gibi oldular. O ise... Hocasının ellerinden tuttu, yalvaran gözlerle baktı.

"Hocam. İşittik ve okuduk ki... Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin sancaktar ve mihmandarı Halid bin Zeyd hazretlerinin kabri Haliç'e yakın bir yerdeymiş. Onun kabir yerini bir tespit

edebilseydik. Konstantiniyye'den sonra Roma'yı fethetmiş gibi sevinirdim"

Akşemseddin hazretleri, tepeden tırnağa titredi. Boyun büktü, "İnşâallah Sultanım" dedi.

Fethin hemen ertesi günü... Fatih'in emriyle... Konstantiniyye'nin her köşesinde Fatih'in fermanı okundu, Rumca... Halkın hiç çekinmeksizin meydana çıkmaları, evlerine dönmeleri istendi. Din, ırz, can, mal, örf ve âdetlerinin Osmanlı Devletinin koruması altında olduğu ilan edildi.

Bu ilana uyarak meydana çıkanlardan evlerine dönenler hayretler içinde kaldılar... Kimse mal, can ve ırzlarına dokunmamıştı. Dindaşları Katolik Latinler, Konstantiniyye'yi işgal ettiklerinde... Canlı-cansız, insan-hayvan her şeyi harap hale getirmişler, mezheplerini yaşamaya müsaade etmemişlerdi.

Sultanın emriyle hemen çalışmalar başladı. Şehitlerin bulunup, şehit oldukları yerlere kanlı elbiseleriyle defnedilmeye başlandığı an, ikindi namazı vaktiydi... Ruhlardan Bir Ruh, Konstantiniyye'ye, orada da Ayasofya'ya bakıyordu. Ayasofya'nın Kâbe'ye doğru secde ettiğini, bütün Anadolu yarımadasının da ona uyduğunu gördü. O secde eden topraklarda şehit olamadığı, Konstantiniyye'yi fetheden askerlerin arasında bulunamadığı için ağladı.

Ruhlardan Bir Ruh ağlarken... Galata'nın tam karşısında kalan Haliç Surlarında, Porto del Pozzo Kapısı yanında... Cebe Ali ve Zeynüddin Hafi hazretlerinin talebelerinin cesetleri bulundu.

Cebe Ali, Memlük Sultanı Kalavun'un hocasıydı. Konstantiniyye'nin fethi için gelmiş. Bursa'da Zeynüddin Hafi hazretlerine talebe olmuştu. Fethe hocasının üçyüz talebesiyle birlikte katılmıştı. Orduya ekmek temin eden fırında çalışıyordu. At çulundan bir cebe giydiği için kendisine Cebe Ali, deniliyordu. Talebelerle birlikte şehit olduğu yere defnedildi (544).

Ubeydullah Ahrar hazretlerinin talebesi olan Seyyîd Abdurrahmân, Seyyîd Abdülazîz, Seyyîd Abdülgâfûr, Seyyîd Abdürrahîm, Seyyîd Âkil, Seyyîd Câ'fer ve Seyyîd Hamzâ'nın

cesetleri bulundu. Onlar da cesetlerinin bulunduğu yere defnedildi (545).

Konstantiniyye fethinden bir gün önceydi. Osmanlı askeri su bulmakta zorlanıyor, nicesi susuzlukta kıvranıyordu. Yaşlı bir zabit ortaya çıktı, daha önce kimsenin tanımadığı... Sol koltuk altında ağaçtan küçük bir su kabı, sağ elinde de maşrapa vardı. Suyu gören asker, baba, tam zamanında geldin, zuhur ettin diyerek suyu içiyordu. O küçücük su kabından nice asker su içti. İsmi Zuhurat Baba oldu. Fetihten bir müddet sonra, cesedini surların Batı tarafında Marmara Denizine yakın yerde buldular. Oraya defnettiler (546).

Haliç surlarına yakın yerdeydi. Kıbleye doğru yatan, üzerinden bir nur parlayan bir kimse görüldü. Göğsü açıktı, kırmızıyla Allahü tealanın çok seven ve sevilen manasına gelen ismi yâ vedûd yazıyordu. Durum, Akşemseddin hazretlerine haber verildi. Geldi. Buhara'dan gelerek fethe katılan erenlerdendi. Yâ Vedûd diye seslenmesi dolayısıyla yâ Vedûd diye biliniyordu. Cesedinin bulunduğu yere defnedildi (547).

Fetih sonrası, Çarşamba ve Perşembe günlerinde... Gece-gündüz durmadan çalışıldı. Şehitler, kanlarıyla mayalanan toprağa emanet edildi. Akşemseddin hazretleri, hem bu çalışmaları hem de Ayosofya'nın cami haline getirilmesi çalışmalarını yürüttü. Cuma Namazına kadar bitmesi için bir an durmadı. Altın Hilal hazır edildi.

1453 1 Haziran, Hicri 23 Cemaziyelevvel 857 Cuma günü... Konstantiniyye'nin fethinin üç gün sonrası... Güneşin yükselmesi, Konstantiniyye'nin Hıristiyan ahalisinin feryatlarının yükselmesine sebep oldu. Haberi duyan Ayasofya'ya doğru koştu. Kubbeye bakan feryadı bastı. Feryatları işitenler, Ayasofya'da buluştu. Onbinler Ayasofya'yı kuşattı. Gözler kubbedeydi. Aradıklarını göremiyorlar, onun yerinde gün ışığında parlayan başka bir şey görüyorlardı. Şaşkınca bakıp, Kıyamet'in kopmasını bekliyorlardı.

"Ulu Mesih! Yetiş Meryem Ana! Haç! Hilal!" sesleri birbirine karışıyordu. Neydi Bizanslı Ortodoksları bu kadar perişan eden?

Kubbeden Haç indirilmiş, yerine altın Hilal gelmişti. "Sultan geliyor" sesleriyle kalabalık dalgalandı. Fatih'in gelişiyle kalabalık kabardı. Mûsâ aleyhisselamın asasıyla ayrılan Kızıldeniz gibi ikiye ayrıldı. " Sultanımız! Haçımızı kubbeden indirmeyin" feryatlarıyla yere kapandılar.

Fatih atını durdurdu. Kalabalığın kalkmasını istedi. Kalktılar. Büyük bir merak içinde ne söyleyecek diye bekliyorlardı. Üç gün önce, Ayasofya'nın içinde söyledikleri... Efsaneleşip bütün Bizanslıların evinde anlatılmış gönüllerinde yer etmişti. O zaman söyledikleri... Şimdi onlara, haçımızı indirme sözünü söyleme cesareti vermişti. Fatih Ayasofya kubbesini işaret etti, Rumca konuştu.

"Haçı kubbeden indirdik... Ama Haçın temsil ettiğini söylediğiniz İsa aleyhisselamın dinini indirmedik."

Bu sözlerle kalabalık karıştı. Her kafadan bir ses çıktı. Fatih, elini kaldırdı. Gürültü kesildi.

"Kubbede gördüğünüz Hilal... İslamiyet'i temsil eder. İslamiyet de... Tâ Âdem aleyhisselamdan Muhammed aleyhisselama... Hıristiyanlık dahil bütün dinlerin bozulmamış, en faydalı kısımlarını kendisinde toplamıştır. Bu bakımdan... İslamiyet'e uymak... Aynı zamanda Mûsâ ve İsâ aleyhimesselamın bozulmamış, insan eli değmemiş dinine de uymaktır. Biz hem Mûsâ hem de İsa aleyhümesselama inanır ve severiz."

Bu sözlerle... Kalabalık ortalarına Şahi topu güllesi düşmüş gibi oldu. Şaşkınlıktan doğan uzun bir sessizlik... Sonra... "Bu mümkün değil! Olamaz!" itirazları yükseldi.

Fatih, tebessüm etti. Ellerini kaldırdı, bütün bakışlar yine ona döndü. Ne söyleyecekti?

"Söylediklerim doğru... İlme ve mantığa, akla uygun. Kabul edip etmemek sizin elinizde... Allahü teala size irade vermiş, akıl vermiş. Bu sabah, seher vaktinde... Hilalin kubbe üzerine konmasıyla ilgili ilahi bir işaret aldık."

Kalabalık şaşırdı. "İlahi işaret mi? Nasıl?" feryatları duyuldu.

Fatih devam etti.

"İyi dinleyin. Hilali geceleyin yerleştirmek için kubbeye çıktığımızda... Akılalmaz bir güzellikle karşılaştık. Gökyüzünde tam tepemizde Hilal vardı. Bizim kullandığımız Hicri takvime göre, Cemaziyelevvel ayının yirmiüçüydü. Altın Hilali kubbeye yerleştirdiğimizde... Sanki gökyüzündeki hilal kubbe üstüne inmiş gibi oldu. Yirmiüç, bizim için mübarek bir rakamdır. Kur'ân-ı kerim, yirmiüç senede inmiştir.

23'ün Konstantiniyye'nin fethiyle ilgili bir hatırası daha var. Sizin kullandığınız takvime göre... 23 Mart'ta Hadrianus'tan hareket ettik, Konstantiniyye'yi fethetmek için..."

Kalabalıktan, 23 Mart, feryatları yükseldi. Fatih'ten can alıcı sual geldi.

"Hilali niçin geceleyin kubbe üzerine yerleştirdiğimizi merak edersiniz herhalde?"

"Evet!"

"Haçın indirildiğini, yerine Hilal'in getirildiğini görerek üzülmeyesiniz diye geceleyin yaptık."

"Sultanım! Yüce Mesih seni korusun" sesleri, feryatları birbirine karıştı. Fatih'in sağ kolu yine kalktı, gürültü yine kesildi.

"Konstantiniyye'nin bizim tarafımızdan fethine fazla üzülmemeniz için... İki ilahi işaret daha söyleyeyim mi?"

"Söyle Sultanım" sesleri arasında devam etti.

"Kitabımız Kur`an-ı kerimde, Sebe sûresi 15. âyet-i kerimesinde... 'Beldetün Tayyibetün' tabiri geçer. Bu; güzel belde, güzel şehir manasına gelir. Ebced hesabında İslam harflerinin bir rakam karşılığı vardır, Elif'in 1, Be'nin 2, Te'nin 400 olması gibi... Beldetün Tayyibetün sözünü meydana getiren harflerin değeri... Be 2, Lâm 30, Dal 4, Te 400, Tı 9, Ye 10, Be 2, Te 400'dür. Bu değerlerin toplamı ise 857'dir. Peki... 857, nedir? Konstantiniyye'nin Hicri yıla göre fetih tarihidir. Yani...

Âlimlerimize göre... Kur'ân-ı kerimde hem Konstantiniyye'nin güzel belde, beldetün tayyibetün olduğuna hem de fethedileceği tarihe işaret edilmiştir."

Bu sözlerle, kalabalık karıştı. "Olamaz! Olamaz!" diyorlardı. Fatih gülümsedi.

"Ama oldu... Söylediklerim gerçek. Size ikinci ilahi işareti de söyleyeyim. Osmanlı Ordusu, Hadrianus'tan, Edrine'den fetih için hareketinin 66. gününde... Konstantiniyye'yi feth eylemiştir.

66'nın özelliği nedir? Allah, Hilal ve Lale kelimeleri... İki Lâm, bir Elif ve bir He harflerinden meydana gelir. Az önce ebced hesabından bahsettik. Bu hesaba göre... Bu harflerin toplam değeri 66'dır. Yani, 66 deyince, Allah, Hilal ve Lale anlaşılıyor. Bunun için biz Türkler, Allahü tealaya işaret için Hilal ve Lale şekillerini kullanırız."

Fatih, kaftanı açtı. Üzerinde al motifler bulunan turkuaz mavisi gömleğini işaret etti.

"Bakın! Bu gömleğin süsleri lale çiçekleridir. Derim ki... Konstantiniyye şehrimizin alameti Lale olsun. Bu şehrin, her din ve ırktan insanın huzur, adalet içinde yaşadığı bir Beldetün Tayyibetün, güzel belde olduğuna işaret olsun. Önümüzdeki sene caddelerimizi ve bahçelerimizi. Laleler süslesin (548)." Konstantiniyye'nin Hıristiyan sakinleri, Fatih'in arka arkaya söyledikleriyle sersemlemiş gibiydiler.

Fatih Sultan Mehmet Han son darbeyi vurdu.

"Lale, Konstantiniyye'nin alameti olsun mu?"

Kalabalık, büyülenmiş gibi farkında olmadan "Olsun!" diye bağırdılar. Fatih, "Biz, en mübarek günümüz Cuma gününde, Müslümanları bir eyleyen Cuma namazı için Ayasofya'ya gireriz. Cuma namazı sonrası... Ayasofya'nın çevresinde, 23 yerde lale madalyonu dağıtılacak. Konstantiniyye'nin alameti olarak... Kimisi şimşir ağacından kimisi de altından... Küçük torbalar içinde olacak... Haydi! Daha güzel Konstantiniyye için, elbirliğiyle çalışalım" dedi.

Atından indi. Ayasofya'nın İmparator Kapısına doğru yürüdü. Hocası Akşemseddin hazretleri Hünkarın kulağına eğildi.

"Hilali Haçın yerine yerleştirdiğimizde... Gökte Hilal'in karşısında bir şey daha gördüm... Sırrı şimdi, Ayasofya'ya girerken, İbn-i Arabi hazretlerinin sözlerini hatırlayınca gönlüme düştü."

Hünkar meraklandı.

"Sırra ortak eylerseniz... İtimadınız için sevinir, layık olmaya çalışırız hocam"

Fatih'in cevabındaki edep ve heybet hocasını gülümsetti.

"Sultanım. Hilalin tam karşısında bir yıldız vardı."

Cevap, sultanı heyecanlandırdı.

"Allah! Allah! Hilal karşısında yıldız... Bunu bir yerden hatırlarım... Evet... Dediğin gibi... İbn-i Arabi hazretlerinin sözlerinde... Anadolu'nun Son Kale olmasının 13. şartıydı... Eğer Hilal ve Yıldız, al bayrak üzerinde bir araya gelirse diyordu... Demek ki Hilal ve Yıldız önce gökte bir araya geldi... İnşâallah... En yakın zamanda al bayrak üzerinde buluşurlar."

Akşemseddin hazretlerinin en içten âmin sesiyle yürüdüler...

Hıristiyan tebea, Ayasofya'ya giren Fatih'in arkasından bakakaldılar. Sonra da... Lale madalyonu dağıtılacak 23 noktayı aramaya başladılar hem de koşturarak... Altın Lale madalyonuna kavuşmak için...

Gözyaşları içinde Ayasofya'da ilk Cuma namazı kılındı. Cemaati içerisi almadı. Ayasofya dışındaki Müslümanlar, Hıristiyanlara karışmış halde Cuma namazına durdular.

Cuma sonrası... Fatih ve beraberindekiler, Ayasofya kubbesindeki Hilal'i seyrettiler. Allahü tealaya şükrettiler. Böyle bir şerefi kendilerine nasip ettiği için...

Fatih'in Lalası Murat Saltuk, Sultana 23 yerde madalyon kuyruğuna girmiş Bizanslıları gösterdi.

"Sultanım, Bizanslılar, laleyi sevdi. Yirmiüç; bana İbni Arabi hazretlerinin kitabı, Şeceretül Numaniyye kitabını hatırlattı. Bizim elimizdeki nüsha, açıklamalı olanı..."

Bu sözler Sultanın dikkatini çekti.

"Bre Lala! Yirmiüç ile ilgili bir şey mi var?"

"Evet, Sultanım, var... Hem de sizin türbenizle ilgili..."

Fatih, iyice meraklandı.

"Lalam... Türbemizden bahsederek bizi korkutma... Hele söyle... Çok merak ettim."

"Hünkarım. İbni Arabi hazretleri, kitabında şifreli olarak der ki... Bundan 500 sene kadar sonra... Konstantiniyye'de... Sizin isminizle anılan mahallede... Türbenize yakın yerde oturan ve 23 sayısıyla anılan bir zat ve talebeleri... Silsile-i aliyyenin 23. halkası olacak Mübarek zatın, ehl-i sünnet yolunu anlatan kitaplarını... Başta Konstantiniyye ve Anadolu olmak üzere bütün dünyaya yayarlar. Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale kalmasında büyük vazife yerine getirirler. O kitaplar, Mehdi aleyhisselama kadar ulaşır."

"İnşâallah ulaşacak"

Sese döndüler. Gönüllere işleyen sesin sahibi "Selamünaleyküm" diyerek yanlarına gelen Akşemseddin hazretleriydi. Tebessümle sözlerine devam etti.

"Murad Beyimin sözlerini duydum. Bizde de çok önemli bir müjde var. Gönül dostum söylemişti. Osmanlı Devleti, Konstantiniyye'nin fethinden sonra... Yaklaşık 450 sene devam eder. Yüzyılın 23'lü senesinde yeni bir devlet kurulur... Bu devlette yüz yıl çok çalkantılı geçer. Bu devlet... Türk milletini değiştirmek, Son Kale Anadolu'yu o gün dünyaya hakim olanlara uyumlu hale getirmek için kurulur. Ama 23'ün temsil ettikleri hesaba katılamaz. Bu sebeple yapılan hesaplar tutmaz. Kuruluştan yüz yıl sonra... 23'le biten seneyle... Türk Yüzyılı denilerek Hıristiyan âlemiyle bir hesaplaşma başlar, Anadolu, bütün mazlumların ümidi, yüz yıl sonra yine insanlığın Son Kalesi olur."

Fatih, oradakilerin şaşkın bakışları arasında Allahü ekber diyerek toprak üzerine Şükür Secdesine kapandı. Doğruldu, alnında Konstantiniyye toprağı vardı.

"Elhamdülillah! Verdiğiniz habere çok sevindik. İnşâallah gerçekleşir. 500 sene sonra Konstantiniyye'nin İslam kalışı... Anadolu'nun tekrar Son Kale oluşu... Buna çok sevindik. İnşâallah Kıyamet'e kadar hem Konstantiniyye'nin hem de Anadolu'nun semalarından, cami kubbelerinden Hilal, bahçelerinden lale eksik olmaz"

Murad Saltuk, şaşkınlık içinde Fatih'in alnına bakıyordu. Sultan'ın dikkatini çekti.

"Hayır olsun lalam. Alın yazımızı mı okumaya çalışırsın?"

Murad Saltuk, hafifçe güldü.

"Sultanım. Alın yazınızı değil, ama alın rakamınızı okudum."

Konstantiniyye kuşatmasında dahi pek şaşırmayan gözü yaşlı Fatih şaşırdı.

"Nasıl, yani?"

"Hünkarım. Toprak üzerine secde ettiğinizde... Konstantiniyye toprağı... Alnınıza İslam rakamlarıyla 23 yazmış. Hünkarım... Gözyaşlarınız bana 'bükâ' ve ebyâ kelimelerini hatırlattı. Ebced hesabını Şeyh Edebiâli hazretlerinin yaptığı iki kelimeyi...

Bükâ; gözyaşı demek. Bükâyı meydana getiren be, kef ve elif harflerinin ebced değeri 23...

Ebâ ise... Hor görmek, inkar etmek manalarına gelmektedir. Tam manasıyla günümüz Hıristiyanlarını anlatmaktadır. Ebâ kelimesini meydan getiren Elif, be ve yâ harflerinin ebced değeri 13...

Yani hünkarım... Görülen o ki... 13 sebebiyle... 23'e talip olanların gözünden ve gönlünden gözyaşı Kıyamet'e kadar eksik olmayacak. Ermeydanı Yeryüzünde Kıyamet'e kadar burasını Şer Meydanı yapmak isteyenlerle Hak Meydanı yapmak isteyenler arasında mücadele devam edecek. Bizi, Hak için gayret edenlerden kılan Rabbimize sonsuz şükürler olsun."

"Elhamdülillah" diyen Fatih atını sürdü, Ayasofya'nın kuzey tarafından Boğaz'a doğru, arkamdan kimse gelmesin diyerek... Arkasında Ayasofya önünde Boğaz, Boğazın hemen başlangıcında, Kız Kulesi, onun karşısında Üsküdar kasabası, onun da karşısında 132 günde inşa ettikleri Hisar vardı. Bir delikanlı gibi duran Galata Kulesi, ona gizlice bakan Bizans dilberi Kız Kulesi... "Delikanlıyı Osmanlı yiğidi, Bizans dilberini de Gökçe Kız eylemezsek, Konstantiniyye'de zor tutunuruz gibime gelir" diye düşündü.

Uzun uzun bulunduğu yere baktı. Adalet dağıtan devletin idare edileceği ve ailesinin oturacağı yere... Aklında, "Sultan, yeryüzünde Allahü tealanın adaletini yerine getirendir. Bütün mazlumlar ona sığınır" hadis-i şerifi vardı.

Bu hadis-i şerifi, önce gönlüne, beynine silinmeyecek şekilde yazacak. Sonra da sarayın giriş kapısı üzerine kazıyacaktı ki... Devlet idaresine talip olanlar bunu hiç unutmasın. Kıyamete kadar gönüllerde ve beyinlerde kalsın.

Marmara, Boğaz ve Haliç'in birleştiği yere bakan Fatih, Efsaneyi hatırladı. Efsaneye göre... Şimdi Ayasofya'nın bulunduğu yere... Süleyman aleyhisselam otağını kurup konaklamış. Buranın havasından ve suyundan, göz ve gönül alıcı manzarasından çok hoşlanmış. Bu yere büyük bir saray yaptırmış.

“Burada, üç su nasıl birleşiyorsa... Burası... Kıyamete kadar çoktan birliğe, bu güzellikleri görerek yaratılandan tek bir Yaratan’a gidilen diyar olsun. Her daim şen, mamur kalsın, gönül erleri eksik olmasın” diye dua etmiş.

Bu duadan sonra... Burada... Teslis inancının mabedi Hagia Sophia inşa edilmişti. Ama şimdi... Hagia Sophia, Ayasofya Camii, bir tek yaratıcının temsil edildiği mabed olmuştu.

Fatih, inşâallah efsanedeki dua gerçekleşir diyerek Haliç boyunca uzanan surlara baktı. Anadolu'yu Son Kale eylemek, Kıyamete kadar Son Kale kalmasını sağlamak... Nasıl olacaktı? Surlar, Konstantiniyye'yi yüzlerce yıl korumuştu? Anadolu Son Kalesini hangi surlar koruyacaktı? Hem maddi hem de manevi surlar şarttı.

Anadolu'nun üç tarafı denizlerle çevriliydi. Bu denizler, Anadolu'nun tabii surlarıydı. Bu denizlerdeki adalar alınmadıkça, buralarda hakimiyet sağlanmadıkça... Anadolu savunmasız demekti. Son Kale olamazdı. Avrupa topraklarında, Anadolu'nun savunması, önce Tuna'da, sonra Balkanlar'da başlamalıydı.

Fatih Sultan Mehmed, Boğaz ile kuzeye aktı. Karadeniz'e ulaştı. Oradan da Trabzon'a, Pontus Rum İmparatorluğuna... Ciğeri yandı... Hâla vardı. Bir köpek dişi gibi sırıtıyordu. Son Kale kılmak istedikleri Anadolu'da... İslamiyet ile şereflenmeyen yalnızca Trabzon kalmıştı.

Konstantiniyye'yi fetheden emir olma şerefine kavuşmuştu. Bu köpek dişini sökme, Anadolu'nun son parçasını da İslam ile şereflendirme, fethi tamam eyleme şerefine kavuşma arzusuyla yandı. Buraya en kısa zamanda sefer açmaya karar verdi.

Fetih aklına gelince, gönlüne o düştü. Fatih'in küre şeklinde dünya haritası vardı. En çok hoşuna giden şey... Bu küreye bakmak... Onu sağ işaret parmağıyla ekseni etrafında döndürmekti.

Küre, ona 23 dereceyi hatırlattı. Dünya küresinin 23 derece eğik olduğunu, bu eğiklik sebebiyle mevsimlerin, yeryüzünde hayatın devam ettiğini okumuştu. Bunu okuduğunda... Dünya tevazu gösterdi, boyun eğdi, hayata, insanoğluna yurt olmakla şereflendi diye düşünmüştü.

Dünya boyun eğdi diye düşündüğü anda... Aklına teşrik tekbirleri geldi. Kurban Bayramında... Arefe günü sabah namazından bayramın dördüncü günü ikindi namazına kadar söylenen tekbirler... Tam 23 vakit... Hacıların, yokluk işareti ihram içinde Arafat'a çıktığında başlıyor. Yaratan-yaratılan, kulluk hakikatini anlamanın, boyun bükmenin zirve yaptığı zamanda bitiyordu.

O teşrik tekbirleri ki... İbadete, hamde layık yalnızca Allahü tealanın olduğunu, her şeyi O'nun var ettiğini, büyük, güç-kudret sahibi yalnız O'nun olduğunu gönüllere haykırıyor, nakşediyordu.

Şimdi... Ayın 23'ünde... Ayasofya'da ilk cumanın kılındığı

günde... Hilal, Ayasofya'nın kubbesine indiğinde... İbn-i Arabi hazretlerinin ve Hocasının 23 rakamı ile ilgili söylediklerine, Konstantiniyye'nin ve Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Türk-İslam kalacağına işaret eden esrara şahit oluyor... Yer kürenin 23 derece eğik, 23 teşrik tekbiri olduğunu hatırlıyor... Sarayının kapısına, Sultan, yeryüzünde adaleti yerine getiricidir, bütün mazlumlar ona sığınır hadis-i şerifini yazmaya niyetleniyordu.

Bu... Anadolu'nun Son Kale, bu Son Kale'nin başşehrinin Konstantiniyye, bu başşehrin de dünyanın idare edildiği başşehir olmasına işaret değil miydi? Bütün kalbiyle "İşarettir" diye bağırdı.

Gönlüne küre üzerindeki Anadolu ve Konstantiniyye'nin yeri düştü. Koca kıtaların arasında üç denizle çevrilmiş diyar... Oğuz nesline bundan güzel yurt olabilir miydi? Binlerce yıllık göçlerden sonra...

Alparslan ne güzel bir diyarı yurt bellemişti... O yurt ki başşehri Beldetün Tayyibetün diye Kur'ân-ı kerimde övülmüş. Fethi iki cihanın serveri hazret-i Muhammed tarafından müjdelenmiş, teşvik edilmiş, mübarek kılınmıştı.

Gözünden iki damla yaş düştü. Konstantiniyye'nin fethine ebced hesabıyla tarih düşürmüştü, hemen fetih sonrası... Boğaza bakarak beyti okudu.

Feth-i Konstantiniyye'ye fırsat bulamadılar evvelûn,

Feth idüb Sultan Muhammed, yazdı tarih âhirûn (549)

Âhirûn kelimesi elif, hı, rı, vav ve nun harflerinden meydana geliyor. Bu harflerin ebced değeri toplamı 857 yapıyordu. Bu ise... Konstatiniyye'nin Hicri fetih tarihiydi.

Fatih, sonra gelenler manasına gelen âhirûn kelimesiyle tepeden tırnağa titredi.

Bu kelime gönlüne düşmüş. Kullanıp manası aklına gelince aklı başından gidecek gibi olmuştu. İlk gelenler, evvelûn olmasaydı, sonra gelenler fethe muktedir olabilir miydi? Sonra gelenlerin yapacakları diğer fetihler hangisiydi? Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem, âhir zaman peygamberiydi.

Fatih, bu beyti çok sevdiği hocası Akşemseddin hazretlerine bile okuyamamıştı. Ama gönlünden hiç düşmüyordu.

Alparslan'dan sonra Selçuklu sultanları... Sonra da Osmanlı sultanları... Ertuğrul Bey ve kendisini takip eden beyler, Sultanlar... Anadolu'yu Son Kale, Konstantiniyye'yi başşehir yapmak için her türlü gayreti göstermişlerdi.

Anadolu denilen bu Son Kale, sekizyüz yılda İslam olmuş, her karışı şehit kanı ve gönül sultanları nuruyla yoğrulmuş, mayalanmıştı. Ama hâla, bir köşesi garipti. Trabzon Rum İmparatorluğu fethedilmemiş, İslâm kılınmamıştı. Yüreğine hançer saplanmış gibi oldu. "Yâ Rabbî! En kısa zamanda fethetmeyi, en büyük kilisesini Ayasofya ismiyle cami, Anadolu'yu baştanbaşa İslam kılmayı nasip eyle" diye dua etti.

Haçlıların Türkia dedikleri Anadolu... Öyle bir yurt olmuştu ki... Oğuz nesli, buradan toptan sürülmedikçe, yok edilmedikçe... Bu mekanı yurt tutuş, onları her zaman dünyada söz sahibi yapacaktı... Ta Kıyamete kadar...

Hilal ve lale... Fetih sonrası... Hem Konstantiniyye'nin hem de Anadolu'yu Son Kale kılmanın işareti oldu, Fatih'in arzu ettiği şekilde... Bizanslıların hem dilleri hem de rüyaları bu ikisiyle meşguldü.

Yirmiüç noktada yapılan dağıtımda... Bahtına, altın lale madalyon düşenler çok mutluydu. Onlar da artık inanmaya başlamışlardı, lalenin yerde, hilalin de gökteki huzuru temsil ettiğine...

Ayasofya'da kılınan ilk cuma ve lale madalyonlarının dağıtılmasından sonra... Fatih harekete geçti. Hilal ve lalenin temsil ettiklerini unutturmamak için...

Fatih'in bütün gayreti sulhu gerçekleştirmek içindi... Teslim olma, barışma, selamet manasına gelen İslam Dininin emrettiklerini... Önce... Osmanlı mülkünü ve onun başşehri Konstantiniyye'yi... Dâr-üs selam eyleyecek, burada yaşayanların

din, can, mal ve ırz emniyetini tam manasıyla sağlayacak... Sonra da dâr-üs selam vasıtasıyla Dâr-üs sulha ulaştıracaktı bütün dünyayı... Zalime dur diyecek, din-dil ırk ayrımı yapmadan bütün mazlumların yardımına koşacak. Osmanlı'yı sığınak kılacaktı.

Konstantiniyyelilerin patriklerini seçmelerini istedi. Georgios Skolarios'u, Gennadios ismiyle "Ortodoks Cihan Patriği" seçtiler. Sultan, bu seçimi tasdik etti. Ortodokslar da bu tasdiki kabul etti.

Bu tasdik ve kabul... Fatih'in Ortodokslar tarafından Roma İmparatoru ilan edilişiydi. Çünkü patrik seçimini ancak Roma İmparatoru tasdik edebilirdi. Fatih, bu şekilde, Katolik ve Ortodoksların birleşmesine set çekmiş oluyordu. Bu set, dünya durdukça devam edecek gibiydi.

Patriklik makamına vezirlik rütbesi verdi, hükümet üyesi olarak kabul etti. Bu... O güne kadar görülmüş bir şey değildi. Galip, mağlubun seçimini tanıyor, seçim hakkı veriyordu. Aynı günlerde, İspanya'da Katolik olmayanlar diri diri yakılıyordu.

Fatih Galata'daki Cenevizlilere de dokunmadı. Ahitname verdi. Boşaltılan evlerde mal sayımı yaptırdı. Üç ay içinde mallarına sahip çıktıklarında kendilerine verileceğini ilan etti. Duyanlar inanamadılar.

"Avrupalılar, halkı krallarının dininde görmek isterler. Türkler Konstantiniyye'nin fethi sonrası icraatlarıyla cihanşümulluğu, bir arada barış içinde yaşamayı hayata geçirmişlerdir.(550)"

Konstantiniyye'nin fethi, bütün İslam âleminde anlatılmaz bir coşkuyla kutlandı. Sekizyüz yıllık hasret, Oğuz torunu, Kayı boylu Fatih eliyle sona ermişti. İsmi üç Mimli, gönlü Mim aşkıyla yoğrulmuş, tarihe, Konstantiniyye'ye, Anadolu'ya ve bütün dünyaya Mim mührünü vuruyor, müjdeler gerçekleşiyordu.

İslam âlemi sevinirken, başta papa olmak üzere Hıristiyanlar kan ağlıyordu. Papa V. Nicolaus, adeta çıldırdı. Fatih'in Konstantiniyye'nin fethini ve bu fetihte yer alan 13'leri haber veren namesini okuyunca...

"Konstantiniyye'nin fethi sizin takviminizle 1453'te nasip oldu. Müslümanların buraya ilk seferi ise 670'de olmuştu. Her ikisinde de Rakamlar toplamı 13... Mekke'nin fethi ile Konstantiniyye'nin fethi arasında 823 sene var, rakamlar toplamı 13... Hadrianus'tan Konstantiniyye surları önüne 13 günde geldik. Ayasofya'daki ilk namazımızı 13 kişi kıldık, bunu da namazdan sonra fark ettik.

Fetih ile ilgili bu kadar 13 misali yeter. Daha istersen gönderebilirim. Görülen o ki... Osmanlı ile Türk oğluyla uğraştığınızda, Kıyamet'e kadar nice 13'lü misallerle karşılaşacak gibisiniz... 13'ten değil, hakikati talep etmemekten korkunuz" diye bitiyordu name...

Bu name Papa V. Nicolaus'u deliye çevirdi. Kendisinden 160 sene kadar önce, 13. yüzyılda görev yapan ve 13 sayısı sebebiyle çıldıran Papa VIII. Bonifacius'u, Papalık kayıtlarına geçen söylediklerini hatırladı. Okuduğunda, inanamamış, abartmış, demişti. Ancak Fatih'in namesini okuyunca hiç de abartmadığını anladı.

Bu Papa, "Evet, iyice inandım, 13 rakamı bizim için uğursuz. Şu 13. yüzyılda... Hıristiyan âleminin başına gelenlere bak. Haçlı seferleri bitti. Bitmekle kalmayıp aleyhimize döndü. Doğuyu gören Hıristiyanların gözü açıldı, sözümüz dinlenmez oldu. Kara Osman, bey oldu. Devlet olmaya hızla ilerliyor.

Müslümanları yeryüzünden kaldıracak dediğimiz Moğollardan üç Müslüman devlet çıktı. Anatolia'dan Türkleri çıkaracaklar diyorduk, tam tersi oldu. Moğolların onları Batıya itmesiyle burası baştanbaşa Türk yurdu oldu. Türk yurdu olmakla kalmıyor. Oğuz Türklerinin dediği gibi, İslamiyet için Son Kale olmak yolunda hızla ilerliyor. Türkler bir daha çıkmamak üzere yerleşti. Buna bir çare, buna bir çare!" diye feryat etmiş. Üç ay kimseyle görüşmemiş. Bu zaman içinde Müslümanlar sebebiyle ortaya çıkan 13 rakamlarıyla ilgili çalışma yapmıştı.

Üç ay sonra odasından çıktığında tanınmayacak haldeydi. Zayıflamış, gözleri kan çanağına dönmüş, saçları beyazlamış ve

dökülmüştü. Müslümanlarla ilgili onlarca 13 bulmuştu. Bunlardan birkaçı...

"Müslümanların Peygamberi 571 yılında doğdu. 5, 7 ve 1'in toplamı 13...

- Dünya tarihinin akışını değiştiren Mekke'den Medine'ye hicreti, Peygamberliğin kendisine gelişinin 13. yılında gerçekleşti.

- Müslümanlara devlet olma yolunu açan, İslam tarihinin en önemli zaferi Bedir, 13 Mart 624'te idi.

- Müslümanların en büyük teselli ve güç kaynağı, ümidi olan (Allahü teâlâ, kullarından dilediğini, kendisine seçer. Başkasından yüz çevirip yalnız onu isteyenlere, kendine kavuşturan yolu gösterir.) mealindeki ayet, Şûrâ sûresinin 13. ayeti...

- Başlı başına Müslümanlık demek olan beş vakit namaz, 13 kısımdır.

- Bugün, İslam'ın bayraktarı olan Türklerin İslamiyet'le tanışmasını sağlayan Talas Savaşı 751'de yapıldı. 7, 5 ve 1'in toplamı 13...

- Haçın Hilale mağlubiyetiyle neticelenen Malazgirt Savaşı Hicri tarihle 463'te yapıldı. 4, 6 ve 3'ün toplamı 13...

- Müslümanlar, 13 günlük kuşatma sonra, 1187'de Kudüs'ü geri aldı.

"- Miladi 3 Haziran 1237; Hicri 634 7 Şevval'de, Kayı Boyu Söğüt'e yerleşti. 1237; 1,2,3, ve 7 toplamı 13, 634; 6, 3 ve 4 toplamı 13... Hem Hicri hem de Miladi rakam toplamı 13...

- Miladi 13. yüzyılda... Haçlı seferleri bitti, Moğollar Anadolu'dan Türkleri kovamadı. Osman'ın kuracağı söylenen devletin temeli atıldı. Moğollardan üç sünni islam devleti doğdu." şeklindeydi.

13 rakamıyla ilgili okuma bitince... Papa VIII. Bonifacius, saçını, başını yolmuş.

"Bu 13'ler benim belgelerden bulabildiklerim. Kim bilir daha neler var. Mademki 13. yüzyıl bizim felaket yüzyılımız oldu...

Müslümanların Hicri 13. yüzyılı da onların felaketi olmalı. Hıristiyan âleminin önünde 6 yüzyıl var. Hemen çalışmalara başlayın. Ben neler yapılacağını, nasıl hareket edileceğini geniş olarak yazdım. Hicri 13. yüzyıla geldiğimizde... Anatolia'da Türk diye bir kavim, yeryüzünde de sünni müslüman devlet kalmamalı. Sünni Müslümanların itikatları bozulmalı, Şia gibi fırkalar desteklenmeli, sünnilikten ayrılan yeni fırkalar çıkmasına öncü olunmalı. Bunun için herkesle işbirliğine gidilmeli. Söylediğim iki hedef; benden sonra gelen bütün Papaların hedefi olacak. Bu konuda Konsil kararı çıkartacağım. Haydi iş başına" demişti.

Fatih'in, Konstantiniyye'nin fethi ve 13 ile ilgili namesini okuyan ve Papa VIII. Bonifacius'in sözlerini hatırlayan Papa V. Nicolaus, ciğerleri sökülmüş gibi oldu.

"Baştan bana abartılmış gibi geldi. Ama Bonifacius, sözlerinde çok haklıymış. Anadolu Türkler için tam bir Son Kale oldu. Eğer önlerini kesmez isek... Yakın zamanda Roma'ya da gelecekler. Bütün dünyaya hakim olacaklar. Hicri 13. yüzyılda... Hem Anadolu'da hem de Hindistan'da mutlaka Türklerin önünü kesmeliyiz. Önümüzde 300 yıllık bir zaman var.

Konstantiniyye gasp edilmiş kalbimizdir. Onu mutlaka geri almalıyız. Onun Türklerin elinde kalmasını hiçbir zaman kabul etmeyeceğiz"

Papa 13. Yüzyıl Komitesini topladı.

"13. Yüzyıl konusunda... Bugüne kadar hangi çalışmalar yapıldı? 13 gün sonra rapor istiyorum.

Aynen Papa Bonifacius'un dediği gibi... Hicri 13. yüzyıla gelindiğinde... Anatolia'da Türk diye bir kavim, yeryüzünde de sünni müslüman devlet olmamalı. Sünni Müslümanların itikatları bozulmalı. Şia gibi fırkalar desteklenmeli. Sünnilikten ayrılan yeni fırkalar çıkmasına öncü olunmalı. Müslümanların İslam kaynağıyla maddi-manevi bağı koparılmalı. Bu konuda... Kelt ve Anglosakson karışımından meydana gelen milletle işbirliği yapılmalı."

Papanın Konstantiniyye'yi ne pahasına olursa olsun mutlaka Türklerden geri alacağız dediği günlerde... Biri de Konstantiniyye'nin Kıyamet'e kadar Müslüman ve Türk kalmasının sevdasındaydı.

Mehmed isminin başına Fatih gelmiş, Fatih Sultan Mehmed diye anılır olmuştu. Ama gönlünde bir üzüntü vardı. Zaferin senedine, tapusuna mühür vurulmamıştı. Bu beldenin kıyamete kadar Müslüman kalacağının mührü... Mührün ne olduğunu ve nerede bulunduğunu biliyor, ama ulaşamıyordu. Çareyi de biliyordu, ama haddi aşmaktan korkuyordu.

Maksat sahibi delidir, dedi. "Konstantiniyye'nin manevi fatihi" dediği gönül ehli zata gitti. 857 yılının Recep ayının 27. gecesi Miraç gecesinde...

"Hocam! Mihmandâr-ı Resûlullah olmakla, kâinatın yüzü suyu hürmetine yaratıldığı kişiyi misafir etmek ve O'na alemdarlık yapmakla, O'nun kıymet biçilemez sancağını taşımakla şereflenenin sevdası... Ebu Eyyûb el-Ensarî'nin hasreti gönlümü yakar oldu. Mübarek kabrinin Konstantiniyye surlarına yakın bir yerde olduğunu tarih kitaplarından okumuş. 'Ya Rabbi. İznin ve yardımınla mezarını bulmayı, üzerine bir türbe, hemen yanına bir cami inşa etmeyi bu aciz kuluna nasip et' diye dua etmiştim. Kabri bulunmadığı sürece... Konstantiniyye'nin fethi tamamlanmamış gibime gelir. Sanki o... Fetih senedinin, müjdelenen beldenin kıyamete kadar Müslüman kalmasının mührü... Bu konuda yardımlarınızı istemeye geldim."

Akşemseddîn hazretlerinin yüzü aydınlandı.

"Sultanım... Bu dileğiniz, fetih üzerine fetih. Bu konuda... Yapabildiğimizi yapmak en kudsi vazife... Gönül ehli bir dostumuz... Haliç'in kuzeybatısındaki tepenin eteğinde... Bir nur görmüş. Ebu Eyyûb el-Ensarî hazretlerinin kabrine işaret edebileceğini söylemiş, yerini bize göstermişti. İsterseniz

bakabiliriz”

Sultan, gönül ehli dostu merak etti, ama soramadı. Hocası olduğundan zerre kadar şüphesi yoktu. Beklemeye takati de yoktu. Karanlık basmış olmasına rağmen davrandılar, ışığa kavuşmak ümidiyle...

Yatsı namazı vakti... Söz konusu yerde hazır oldular. Sultan ezanı okudu. Hocası imam oldu. Namazdan sonra... Akşemseddin hazretleri, oradaki bir çınardan iki dal aldı. Şöyle bir baktı. Sonra belli bir mesafe ile ikisini boylu boyuna uzattı, aynı hizada...

“Bu iki dal arasındadır inşâallah. Yerini şaşırmadıysam... Dostumuz, Mihmandâr-ı Resûlullah’ın kabrinin yerinin burası olduğunu söylemişti” dedi. İşaretlenen yeri ertesi gün kazmak üzere ayrıldılar.

Akşemseddîn hazretlerinin söylediklerine inanmıştı. Mezar konusunda akıllara nokta tereddüt düşmemesini istiyordu. O gece silahtarına; “Gidin, hocamın yere uzattığı çınar dallarının ortasına mührümü gömün ve o dalları yirmişer adım güney tarafına çekin” diyerek fermanları karşı konulmaz kılan mührünü verdi. Sonra sabaha kadar düşünmüştü, elinde olmayarak “Çınar dallarının ortasına mührümü gömün” şeklinde emir verişindeki esrarı. Mühür ve Mihmandarın kabri...

Seher vakti kalktılar, duaya durdular. Sabah namazını kılınca yürüdüler. Hocası Akşemseddîn’le birlikte söz konusu yere büyük bir kalabalıkla geldiler. Şahitlerin çoğalması düşüncesiyle kalabalık olmasını emretmişti.

“Kazın, hocamın işaret ettiği yeri” dedi. Görevliler kazmaya sarılınca... “Durun” diye müdahale etti hocası. “Dalların yeri değiştirilmiş. Bize sırrı veren dost, söyledi. Sultanımızın niyetinin bizi imtihan etmek olmadığını, bizden sonrakilerin gönlünü şüpheden korumak olduğunu ifade etti.

Hele dostun işaret ettiği bu yeri kazalım. Kazalım ki... Konstantiniyye’nin İslambol olabilmesi ve kıyamete kadar böyle

kalabilmesi için gereken şartları öğrenelim. Bu şehrin fethinin manasını anlayalım. İki cihanın efendisi tarafından müjdelenmesindeki, mihmandar-ı Resulullahın burayı şereflendirmesindeki sırra vakıf olalım. Toprağın vatan oluşundaki hikmeti, fatihi, fethi, miftahı ve gülü kavrayabilelim. Kıyamete kadar Beldetün Tayyibetün (Güzel Belde) olarak kalabilmesi için nasıl ne yapmamız gerektiğini anlayabilelim" dedi. Kazılması gereken yeri işaret etti.

"Kazalım" sözüyle heyecanlandı. Onu takip eden sözlerle... Konstantiniyye'yi gül bahçesi eylerken tatmadığı bir heyecanı tattı... 'Fatih' ünvanıyla gönüllerde ve toprakta taçlanan, Konstantiniyye'yi "İslambol" yapmaya niyetlenen Murad oğlu Mehmed...

İlk kazma toprağın bağrını deldiğinde... Sanki onun göğsünü parçaladı. "Vurmayın kazmayı! Bu mübarek toprağı, o yüce sahabiyi bağrında saklayan aslımızı, ellerimi parça parça eyleyerek açmak, o yüce kişinin kabrine bu şekilde ulaşmak istiyorum" diye bağırmamak için kendini zor tuttu.

Silahtar, birkaç vuruşla "mühre" ulaştı. Mührü, Fatih'e uzattı. Fatih, mührü aldı, üzerindeki toprak parçalarına baktı. "Biz, mührümüzü saklamıştık. Ama siz buldunuz. Mühür, bulanın hakkıdır. Konstantiniyye'nin İslambol olması için... Sizin ve yolunuzda olanların her arzusunun... Benim ve neslimden gelenlerce kayıtsız yerine getirilmesi için... Lütfen bu mührü kabul buyurun. Bu mühür, fetih senedinin mührü bilinsin. Konstantiniyye'nin İslambol olması ve Kıyamete kadar İslambol olarak kalması için... Fethin, bütün yeryüzünü ebedi güzelliklere açmanın sürmesi için..." diyerek mührü uzattı.

Akşemseddîn hazretleri tebessüm ederek mührü aldı. "Sultanın verdiğini almamak örfümüze aykırıdır. Şimdilik kaydıyla kabul ederim. Mühür... Bulanın değil, sultanın, mülk, güç sahibinin hakkıdır. 'Mühür kimdeyse Süleyman odur' demişler. Biz kim, Süleyman olmak kim? Bu toprakların sahibi Ebu Eyyûb el-Ensarî hazretleridir. Mühür onun hakkıdır. O'nun mirasına sahip çıkanın hakkıdır. İnşâallah dostun keşfi doğru çıkar da... Mühür yıllar sonra da olsa sahibine teslim edilir. Bu mühür, yeryüzünü hayır meydanı

kılmayı, Anadolu'yu Son Kale eylemeyi, Mimlemeyi, gönüllerle ve toprağa Mim Mührünü vurmayı temsil eder" dedi. Elinde mühür, dilinde istiğfar, gönlünde düğün vardı.

Gözlerini kazmaya, kazmayı tutan ellere çevirdi. Kazma tekrar toprağın bağrını deldi... "Mühür Sultanın hakkıdır" diyen hocasının sözlerine takılmıştı Murad oğlu Mehmed'in aklı... "Mühür, Ebu Eyyûb el-Ensarî hazretlerinin hakkıdır" sözleriyle ne demek istemişti? Vefat etmiş kimse nasıl sultan olacaktı? Mührü nasıl kullanacaktı?

Peygamber efendimize ev sahipliği yapan yüce sahabinin... Konstantiniyye önlerinde defnedilmesindeki sır neydi? Konstantiniyye'yi İslâm'a açtığı gibi... O yüce sahabinin kabrini Müslümanların ziyaretine açmak nasip olacak mıydı?

Hocasının "Bu mühür, yeryüzünü hayır meydanı kılmayı, Anadolu'yu Son Kale eylemeyi, Mimlemeyi, gönüllerle ve toprağa Mim Mührünü vurmayı temsil eder" sözüyle her hücresiyle vurulmuştu.

Hocası, "Mührün sahibine teslim edilmesinden" söz etmiş. "İnşâallah dostun keşfi doğru çıkar da mühür yıllar sonra da olsa sahibine teslim edilir" demişti. Sözü edilen kişi kimdi? Bunları hocasına sormalıydı. Sorsa cevap verir miydi?

"Tınnn!" sesiyle düşünceleri paramparça oldu...

Akşemseddîn hazretleri "Dur" diyerek atıldı. Gün ışığında göz alan mermere kavuştu, elleriyle çevresini kazmaya başladı. Sultan, büyük bir heyecan içindeydi. Mihmandar-ı Resulullahın kabrini bulmuşlar mıydı? Akşemseddîn hazretleri, gözyaşları içinde kabir baş ucu taşı olduğu belli olan mermeri işaret etti.

"İşte burada yazar, kufi yazıyla..."

Heyecanla sual eyledi:

"Ne yazar hocam?"

Hocası eliyle taşın yazılı kısmını güzelce sildi ve okudu:

"Hâze merkadi Halid bin Zeyd (Bu Halid bin Zeyd'in kabridir) diye yazar Sultanım."

Bakışlarını yazıdan Sultanın yüzüne çevirince, gözlerine inanamadı. Sultan ağlıyordu, Konstantiniyye'yi fethettiğinde ağlamayan Sultan şimdi ağlıyordu.

O ağlamasın da kim ağlasındı? Mirac Gecesi, kabir keşfedilmiş, Miraç Günü kesinlik kazanmıştı.

Akşemseddîn hazretlerinin eli kuşağına gitti. Mührü, mermer taşın yanına koydu, kenara çekildi. "Bugün... Konstantiniyye ve Anadolu toprağı iki mühürle mühürlendi, mimlendi... Sultanımızın mührü ve bu kabir ile... Toprağı sevdiğine kavuşturun" dedi.

Toprak, yüzlerce yıldır şereflendiği yere döndü, kürek kürek... Mühür, toprak altında kaldı. Son kürek toprak atıldığında Sultan, dondu kaldı. Topraktan sabah buharı gibi bir şey çıktı. Siyah sarıklı, ak sakallı dev bir insana dönüştü. Büyüdü, büyüdü... Kabrin yamacında olduğu tepe yanında küçücük kaldı. Elini kaldırdı. Baş ve şehadet parmağı arasında mühür vardı. Mührü tepenin üstüne vurdu. Tepe düzlendi ve sonra tekrar eski hâline geldi.

Bu sırada iki kişi daha gözüktü, birisi uzun boylu aksakallıydı, diğeriyse garip kıyafetliydi, sakalı yoktu, başı çıplaktı. Mührü, aksakallıya verdi, o da elini öpen garip kıyafetli kişiye teslim etti. Ve kayboldular.

İnanılmazları gören Fatih, bakışlarını hocasına çevirdi, tereddüt etmeden sordu.

"Halid bin Zeyd hazretleri miydi?"

Hocası gülümseyerek gözlerini yumdu.

"Evet, oydu" dedi.

İkinci sual geldi.

"Ya yanındakiler kimdi?"

Cevap gelmedi, ama üçüncü sual geldi.

"Murad Beyin söylediği yirmiüç ile ilgili mi?"

Cevap geldi, ancak sessizdi, evet manasında gözler kapanmış, baş hafifçe eğilmişti.

Fatih'in emriyle... Kabrin keşfi duyuruldu. Önce balıksırtı bir mezar yapıldı. Sonra da türbe için hemen çalışma başlatıldı. Hem Müslümanlar hem de Hıristiyanlar bölük bölük ziyarete geldi. Konstantiniyyeli Hıristiyanlar, "Burada bir aziz yattığını büyüklerimizden işitmiş, nicelerimiz buradan yükselen bir nur görmüştük. Buradaki mezarı, 1204'te Latinler yıkmış" dediler.

Çok kısa zamanda... Ebu Eyyüb el Ensari hazretlerinin kabri çevresi, Konstantiniyye'nin bir parçası oldu... Gece-gündüz... Müslüman ve Hıristiyanlardan ziyaretçisi eksik olmuyordu.

Rivayet edildi ki... Fatih Sultan Mehmed Han, ol hazreti rüyasında gördü. Ayağını öpmek istedi. Ancak o gönül sultanı, Sultanı ayağa kaldırdı, alnından öptü. "Konstantiniyye'yi fetheden kumandana ayağımızı öptürmek ne haddimize... Sizin ayağınızı biz öpmeliyiz" dedi.

Bu rüyadan hemen sonra... Fatih Sultan Mehmed Han, Akşemseddin hazretleriyle gönül sultanını ziyarete gitti. Ancak rüyadan hiç bahsetmedi. Geldiklerinde çok şaşırdılar. Kabrin etrafında nice kulübeler gördüler. Fatih üzüldü. Bunların kaldırılmasını istedi. İnsanların "Bizi Eyüp Sultan hazretlerinin ayırmayın" feryatlarını işitince şaşkınlığı arttı. Kime sorsalar kabirde yatanın Eyüp Sultan olduğunu söylüyordu. Hocasına sual etti.

"Hocam bu ne haldir? Ebu Eyyüp el Ensari hazretlerinin ismi Eyüp Sultan olmuş."

Akşemseddin gülümsedi.

"Sultanım. Osmanlı bir sultana daha kavuştu. Gönüller sultanına..."

"Hocam! Sultanlık ona yakışır. Ama Eyüp ismine ne diyeceğiz?"

"Hünkarım. Araplarda babalar, ilk erkek evlatlarının ismiyle anılır. Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem, ilk erkek evladı Kasım idi. Ona Ebu Kasım, dediler. Halid bin Zeyd hazretlerine de Ebu Eyyüp... Türkmen gönlü, Ebu kelimesini atmış, Sultan kelimesini getirmiş. Böylece Eyüp Sultan olmuş.

Evlat, babanın geleceği, misalidir. Bu gönül sultanına insanımız Eyüp Sultan demekle... Kıyamete kadar onu bu toprakların Sultanı, rehberi, mayalayıcısı kabul ettiğini gösterdi.

Eyyüp Peygamberle aleyhisselam ilgisini de düşünebiliriz. O... Varlıktan sonra yokluğa düşen, sonra da tekrar varlığa kavuşandır. Bu ismin verilmesiyle... Oğuz Türkünün kurduğu Osmanlı Devletinin başka bir isimle tarih sahnesinden çekilmesi sonrası... Yüz yıl bir aradan sonra... Yine dünyada söz sahibi olmasını, adaleti temsil etmesinin düşünüldüğünü söyleyebiliriz."

Fatih, hocasının getirdiği açıklamaya hayran kaldı. Eyüp Sultan ismini, her hücresinin söylediğini hissetti. Tacı, tahtı gözü görmez oldu. Gönüller sultanı olma arzusu dayanılmaz oldu.

Zaten uzun zamandır dilinden ve gönlünden düşmüyordu. Kendi yazmış olduğu beyti (551)...

Kul olmakla övünürüm güzeller güzeli şaha

O güzele boyun eğmek değer cihan şahlığına

Babası Murad Hanın yaptığını, ama devamını getiremediğini yapmak istiyordu. Tahtı oğlu Bayezid'e devretmeyi, ne olursa olsun geri dönmemeyi, bir gönül ehli zata talebe olmayı... Ama oğlu henüz yedi yaşındaydı. "Hele dört-beş sene geçsin, onu iyice yetiştireyim, o zaman gönül rahatlığıyla tahtı ona bırakırım" diyor.

Zülfünün zencirine bend eyledi şahum beni

Kulluğundan itmesün azad Allahum beni

beyti, hatırından hiç çıkmıyordu.

Birkaç gün önce... Arabi hazretlerinin söylediği şartlara bakmıştı... Anadolu'nun Son Kale olması ve Kıyamete kadar devam etmesi için gerekli şartlara... Her şartın içinde birkaç madde vardı.

Ebu Eyyüp el Ensari hazretlerinin kabrinin keşfinin bulunmamasına şaşırmış. Merak edip onları saymıştı.

Lalenin remz oluşu, Mukaddes emanetlerin Konstantiniyye'ye gelişi... Temsili güreşlerin başlaması, Edrine'de mabed inşa edilmesi, Doğru itikattan ayrılmama, mazlumlara yardım, adaletin devam etmesi, Sultan Yeryüzünde Allahü tealanın adaletini yerine getiricidir hadis-i şerifinin saray girişine yazılması, Konstantiniyye'nin fethi, Hagia Sophia'nın Ayasofya olması, Otağın kurulduğu yere Okçular Tekkesinin kurulması, Kutsal emanetlerin bulunduğu yerde Kur'an-ı kerim okunması, Hilal ve Yıldızın al rengin üzerinde buluşması...

Maddeleri saydığında, 13 adet olduğunu görünce gülmüştü. Lalenin remz oluşu, güreşlerin başlaması, doğru itikattan ayrılmama, Konstantiniyye'nin fethi, Hagia Sophia'nın cami olması gerçekleşmiş, bunlardan üçü kendisine nasip olmuştu. Bütün mazlumlar ona sığınır hadis-i şerifinin yazılı olduğu sarayın inşası ve okçular tekkesinin yapılması tez zamanda gerçekleştirmeyi düşündüğü hedeflerdi.

Fatih, Haliç'te savaşları yönetirken kullandığı otağının kurulduğu yere geldi. Keşif yaptı. Okçular tekkesinin ve okçuluk alanının ondokuz sınır taşıyla tespit edilmesi emrini verdi.

İmtisal-i Cahidü fi'llah olubdur niyyetüm

Din-i İslam'un mücerred gayretidür gayretüm

Niyetim Allah uğruna cihad etmektir. Sadece İslam dini uğruna çalışmaktır gayretim)" diyerek...

Okçular Tekkesinde... Hem oku en uzak hedefe, en hızlı şekilde atan okçular yetişecek hem de Altın Yay ve Gümüş Okların temsil ettiği unutturulmayacak, yaşatılacak. Kılıç, Kalem ve Könül'ün birlikte hareket etmesi sağlanacaktı. Anadolu'nun Son Kale olması, Kıyamet'e kadar Son Kale kalması buna bağlıydı.

Fatih'in tahtı, oğlu Bayezid'e bırakmayı düşündüğü günlerde... 1454'ün Nisan ayında... Papalığın öncülüğünde... Bütün Avrupa

kralları Regensburg'ta toplandılar. Türkleri Avrupa'dan atabilmek için beş yıl birbirleriyle savaşmamayı karara bağladılar.

Okçular Tekkesinin inşaatına başlanmasıyla birlikte... Okçular talim yaptığı için Ok Meydanı diye anılan meydanda... Kılıç, Kalem ve Könül beraberliğini temsil eden tekke inşa edilirken... Semerkant'tan Anadolu'ya, Peygamber efendimizin işaretiyle gelen... Senelerce gönüllere Hak aşkını nakşeden, Anadolu'nun Son Kale olması için çalışan, ebedi yare kavuştu. Seyyid Alaeddin Ali Semerkandi hazretleri 1456 yılında vefat eyledi. Yaşı yüzü çoktan geçmişti. Seyyiddi, soyu Peygamber efendimize sallallahü aleyhi ve sellem ulaşıyordu. Semerkant'ta doğmuştu. Medine şehrinde Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem türbesine yakın yerde kalırken kendisini rüyada görmüş. Efendimiz, "Evlâdım Alâeddîn! Allahü teâlânın sana ihsân ettiği ilmi, ümmetime öğret ki, zâyi olmasın. Sana verdiğim şu asâyı Anadolu tarafına at. Nereye düşerse, orada bulunan ümmetime îmân ve ibâdet bilgilerini öğret, sünnetimi ihyâ et" buyurmuştu.

Resûlullah efendimizin bu emrine hem çok sevinmiş, hem de O'ndan ayrılacağı için çok üzülmüştü. "Başüstüne" deyip elindeki asâyı Anadolu tarafına fırlattı. Asâ, Lârende, Karaman bölgesine düştü. Seyyid Alâeddîn ise, Allahü teâlânın izniyle, yanında evliyânın rûhları ile berâber, kısa zamanda, 1354'de asasının düştüğü Karaman Beyliğine bağlı Zeyne Köyüne geldi. Kendisini o bölgedeki velîler karşıladı. Burada ilk zamanlarda çobanlık yaptı. Çobanlık yaparken... Müthiş kuraklık günlerinde koyunlar susuz kalmıştı. Koyunların sahibi niçin bunları susuz bıraktın diye kendisini azarladı. O üzüntüyle fark etmeden asasını kayaya vurdu. Bir pınar fışkırdı. Kerametinin açığa çıkmasına çok üzüldü. O diyarı terk etti. Yalvararak geri getirdiler. Bundan sonra... Karamanlıları Ehl-i sünnet itikadı üzere yetiştirmek için gece gündüz demeden çalıştı. (552).

Yaşı genç, ama gönlü nice anlatılmaz yükle ağırlaşmış Fatih, medet hocam diyerek Akşemseddin'e koşuyordu.

Fatih, Konstantiniyye'yi fetheylemiş, müjdelenen kumandan olmuştu, ama gönlündeki yangın sönmüyor. "Asıl fethi yapamadım, nefsimi imana getiremedim. Hakiki aşktan bir zerre tadamadım" diyordu.

Tacı-tahtı oğlu Bayezid'e terk etme niyetini Akşemseddin hazretlerine açtı. Ama hocası kesin olarak karşı çıktı. "Konstantiniyye'nin fethi sebebiyle... Bütün Hıristiyan devletlerin hedefiyiz. Devletin başında kalmalı, temelleri sağlamlaştırmalı. Anadolu'nun ve Anadolu'yu çevreleyen yerlerin fethini tamamlamalısın" dedi. Ama her karşılaşmalarında... Fatih'in yüzünde o hasreti hep gördü.

Eğer Konstantiniyye'de kalırsa... Fatih'in tacı-tahtı terk etmesine mani olamayacağını iyice anladı... Bunun üzerine... Seyyid Alaeddin Ali Semerkandi hazretlerinin sevgiliyi sevgiliye kavuşturan köprüyü geçtiği günlerde... Akşemseddin hazretleri yola düştü. İki kıtayı ayıran boğaza doğru yürüdü. Mazlumların, hakikati arayanların ümidinin düşmemesi için...

Gülübol/Gelibolu üzerinden Anadolu yakasına geçerek Göynük'e yerleşti. Sultanın, gönlünü almak ve kendisini tekrar Konstantiniyye'ye getirmek üzere gönderdiği hediyeleri geri çevirdi (553). Akşemseddin hazretleri, gönlünde Fatih'in hasreti, Göynük'te talebe yetiştirmeye devam etti. 1459'da burada vefat etti, Göynük'e defnedildi (554).

Vefat haberini alan Fatih'in kolu kanadı kırıldı, boynu büküldü. Gönlündeki çiçekler soldu. Hem öksüz hem de yetim kaldığını hissetti. Cenazesine gidemediği gibi, epey bir zaman kabrini de ziyaret edemedi. Tahtın üzerine yüklediği mesuliyet sebebiyle... Yandı yüreği hem de nasıl yandı... Ağladı...

Bir nebze teselli bulur muyum? ümidiyle Ebül Vefa hazretlerinin dergahına koştu. Dergah avlusunun tahta kapısını çaldı. Açan talebeye "Murad oğlu Mehmedim. Muradım, Ebül Vefa hazretlerini ziyaret ve duasını almaktır" dedi. Üzerinde saltanat alametleri yoktu. Talebe, hocasına durumu bildirdi.

Ebül Vefa hazretleri, "Gelen Fatih Sultan Mehmed Han'dır.

Kabul edemeyeceğimi söyle" dedi. Bütün talebeler şaşırdılar. Yanlış mı anladık diye hocalarına baktılar.

"Doğru anladınız, kabul edemem" dedi (555). Talebe eli-ayağı titreyerek kapıya gitti. Kolu-kanadı kırık bir sesle "Sultanım! Hocam, sizi kabul edemeyeceğini söyledi" tebliğinde bulundu. Boynu büküldü. Teselli bulmak için geldiği kapı açılmamıştı.

"Aşılmaz Konstantiniyye surlarını aştık. Ama... İki gönül sultanının tahta kapılarını aşıp dergahlarında yer bulamadık" dedi, gözleri yaşlı. "Gönüllerine giremedik" diyemedi. Çok iyi biliyordu ki... Hem hocası Akşemseddin hazretlerinin hem de Ebül Vefa hazretlerinin gönüllerindeydi. İkisi de kendisini çok seviyorlardı. Ama Anadolu'nun Son Kale olmasını, Kıyamet'e kadar devam etmesini istiyorlar. Bunun ancak kendisiyle olacağına inanıyorlardı. Bu sebeple de... Tahttı bırakmasını istemiyorlardı.

Konstantiniyye'yi fetheden emir olma yükü omuzlarını çökertmiş... Kılıç, Kalem ve Könül'ün üçüne birden sahip olamayınca... Tercihi gönülden yana yapmak istemişti. Ama olmamıştı. Aşkta yanamamıştı... Gönlünde yakın zamanda Avni mahlasıyla yazdığı mısralar... Dergahın derme-çatma tahta kapısının önünden ayrıldı.

Aşk ile vîrân eden gönlünü ma'mûr istemez
Hâtırın mahzûn eden bir lahza mesrûr istemez
Hâksâr olup hevâ ile gubâr olan gönül
Hâk-i râh-ı yârdan bir dem özün dûr istemez
Hoş gören âkil fenâ tavrını şöhret gözlemez
Künc-i uzlet isteyen kendüyü meşhûr istemez
Aşk nakdi bir hazînedir ona yoktur zevâl
Mâlik olan Avniyâ bir gence gencûr istemez()

(Aşk ile gönlünü viran eden bir daha onun şen olmasını istemez

Senin aşkının derdiyle üzüntü çeken bir an bile mutluluk istemez

Hava ile toprağa karışıp toz gibi savrulan gönül

Sevgilinin yolunun toprağından bir an bile uzak olsun istemez

Aşkı yüzünden fena halleri hoş gören kişi şöhret gözlemez
İnsanlardan uzak yaşamayı seven meşhur olmayı istemez
Ey Avnî! Aşk parası yok olmayan ve tükenmeyen bir hazinedir
Ona sahip olan başka hiçbir hâzinenin bekçisi olmak istemez)

Avrupa topraklarında Belgrad'a dayanan Fatih Anadolu'ya yöneldi. Burada birliği sağlamak öncelikli hedefiydi. Anadolu'da birliği sağlayamadan, Doğu'ya, Batı'ya, Kuzey ve Güney'e yürüyemezdi. Son Kale Anadolu'nun surları olacak mavi vatanı, karaları fethedemezdi.

Anadolu topraklarında İslamiyet ile tanışmayan iki diyar, küçük Amasra kalesi ve Trabzon Pontus Rum imparatorluğuydu. Müslüman beyliklerden, İsfendiyar ve Karaman Beylikleri Osmanlıya tâbi idi. Ramazanoğulları ve Dulkadiroğulları ise Memlüklüler ile Osmanlı arasında gidip geliyorlardı.

Trabzon üzerine sefere çıkan Fatih, önce Amasra'da durdu. Cenevizlilerin hakimiyetindeki kale teslim oldu. Sonra Sine-i ab diye bilinen, Seyyid Bilal'i bağrında saklayan Sinop'u kuşattı. İsmail Bey, 1461 yılının ilkbahar günlerinde savaş olmaksızın şehri teslim etti. Bu şekilde İsfendiyaroğulları beyliğine son verdi. Seyyid Bilal hazretlerinin türbesini ziyaret etti. Onun destanını, Konstantiniyye'yi fetih için nasıl yola çıktığını çok dinlemişti (556).

Sinop sonrası... Fatih, Sivas üzerinden Erzincan'a doğru yürüyünce Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan telaşlandı sefer benim üzerine diye... Osmanlı aleyhine nice faaliyetlerde bulunmuştu. O seferi Trabzon üzerine bekliyordu. Fatih'in de niyeti Trabzon'du. Çünkü orası, Anadolu'da İslam'la tanışmayan son kara parçasıydı. Ancak Uzun Hasan, rahat durmayınca sefer yönü değişmişti.

Fatih, Uzun Hasan elindeki Koyunhisar Kalesini üç günlük kuşatma sonrası aldı. Ayrıca Hurşid Bey komutasındaki Akkoyunlu askerleri bozguna uğratıldı. Uzun Hasan, Fatih'in hatırını kıramayacağını düşündüğü annesi Sare Hatunu elçi gönderdi. Antlaşma istedi. Fatih, Sare Hatunu kırmadı. Antlaşma imzalandı, Osmanlı mülkünü tecavüz ve Trabzon'a yardım etmemek şartıyla...

Fatih, Sare Hatun'un da Trabzon seferine katılmasına istedi.

Anlaşılan o ki Uzun Hasan'a güvenmiyordu.

Erzincan-Trabzon arası yol, çok zorluydu. Aşılması imkânsız nice dağlar vardı. Padişah Zigana Dağlarını aşarken çoğu kez atından inmek zorunda kaldı, kayalara tırmandı. Elleri ve ayakları kan içerisinde kaldı.

Padişah'ın çektikleri gören Sare Hatun dayanamadı.

“Hey oğul! Senin gibi bir cihan padişahının kuş tüyü yataklarda yatması lazım gelirken... Bu eziyeti, bu çileyi bu meşakkati çekmeye değer mi?"

Fatih, alnındaki terleri sildi.

“Hey ana! Sen bizim bu çile ve ıstırabı Trabzon kalesi için mi çektiğimizi zannedersin. Bu eziyet bu meşakkat Allah yolunadır. Biz bu çileyi, bu meşakkati, bu ızdırabı çekmezsek bize gazi demek yalan olmaz mı? Niyetimiz; Anadolu'yu hakikatin ve mazlumların Son Kalesi kılmak... Kılıç, Kalem ve Könülü bir eylemektir” dedi ve kendi yazdığı beyitleri okudu.

İmtisal-i Cahidü fi’llah olubdur niyyetüm
Din-i İslam’un mücerred gayretidür gayretüm
Fazl-ı Hakk u himmet-i cünd-i Ricaullah ile
Ehl-i küfri serteser kahreylemekdür niyyetüm
Enbiya-ü evliyaya istinadum var benüm
Lütf-i Hakk’dandur heman ümmid-i feth-ü nusretüm

(Allah yolunda savaşmaktır niyetim

İslam dininin yalnızca yücelmesidir gayretim

Allah’ın ve evliya ordusunun yardımıyla

Küfür ehlini baştanbaşa kahreylemek niyetim

Peygamberlere ve velilere dayanmışlığım var benim

Allah’ın lütfundandır fetih ümidim ve kuvvetim)

Nice zahmetten sonra ordu Trabzon önlerine geldi. Donanma da denizden kuşatmayı tamamlamıştı. Kafkaslardan Fransa'ya bütün

Hıristiyanları Osmanlı'ya karşı birleştirmeyi düşünen Akkoyunlu'yu da yanına alan İmparator David Kommenos şaşkındı. 15 Ağustos 1461'de, teslim olmaktan başka çare bulamadı. İmparatora ve şehir halkına dokunulmamak şartıyla anlaşma yapıldı. İmparator, ailesi ve hazinesiyle, deniz yoluyla Konstantiniyye'ye gönderildi, oradan da Serez'e gitmesi ve yerleşmesi karara bağlandı. Kendisine üçyüzbin akçalık has verildi.

Fatih, Sare Hatunu da nice hediyelerle oğluna gönderdi. Şehirde iki gün kaldıktan sonra deniz yoluyla Konstantiniyye'ye döndü. Artık kendisine Eyüp Sultan denilen Halid bin Zeyd hazretlerinin türbesini ziyaret etti. Şükür secdesine vardı. Anadolu'nun İslamiyet'le tanışmayan son parçasını fethetmeyi, Karadeniz'in Anadolu kıyılarını mavi vatana dahil etmeyi nasip ettiği için...

* * *

Fatih, fetihten sonra hiç durmamıştı. Hem o hem de izinden yürüyenler... Bizanslıların Stanpol, Oğuz Türkünün İstanbul demeye başladığı Konstantiniyye'yi İslambol yapmak için...

Her şey... Fetih günü, 29 Mayıs'ta Ayasofya'daki ilk ikindi namazıyla, salat-i asırla başlamış, vakt-i asırda, gelecek nice asırlara mühür vurulmuştu... İlk cami, Ayasofya olmuş. Onu nice cami ve medreseler, dergahlar takip etmişti. İlk bakışta sanki yalnızca Müslümanlara hizmet veriyor gözüken, ama hakikatte bütün insanlara, bütün canlılara, hatta taştan toprağa, suya, yıldızlara bütün Kâinata hizmet veren cami, medrese ve dergahlar...

Ve çeşmeler, aşevleri, hanlar, hamamlar, dar-üşşifalar (hastaneler)... Müslüman-kafir bütün insanların istifadesine sunulmuş şifa ocakları, huzur kaynakları...

Konstantiniyye'yi hem bedenen hem ruhen Türk-İslam diyarı kılıyorlardı. Ama bütün bunlar başlangıçtı... Binbeşyüz yıllık Konstantiniyye'yi Roma kimliğinden kurtarmak kolay mıydı?

Dört dev eser kalmıştı Doğu Roma'dan... Ayasofya, Hipodrom, İmparatorluk Sarayı ve Surlar...

Kubbesi hilale kavuşmuş, Ayasofya secdeye kapanmıştı. Surlar,

fethin sembolüydü. Saray, boynunu bükmüştü... Ama hipodrom... Konstantiniyye'nin üstüne çullanmış bir canavardı. İnsanın insana, insanın hayvana zulmüne dayanan, insanları hakikatten uzaklaştıran, idarecilere hizmet eden bir canavar...

Konstantiniyye'nin en büyük eseri, zulüm aracıydı. O da harabe haldeydi... Ondan hiç iz kalmamalıydı.

Bulunduğu tepeden surların içinde bulunan diğer altı tepeye baktı (557). Bu yedi tepe... Minare ve kubbelerle bezenmedikçe... Konstaniniyye'de Roma izi silinmezdi.

Ayasofya'nın bulunduğu tepeye baktı. Ayasofya'nın yanına devletin idare edileceği sarayı inşa edecekti. Bu tepe fethedilmiş sayılırdı. Şimdi üzerinde bulunduğu tepeye gelince... Oraya lale ekmeyi düşünüyordu. O lale ki... Yaratana, Yeryüzünün hayır meydanı kılınmasına, Kırkpınar'a, Konstantiniyye'ye remz idi.

Mimarbaşı lalenin çizimini, arazi üzerine yerleşimini gösteren planın bulunduğu deriyi güzelce yaydı, Oniki Havari Kilisesinden kalan mermer üzerine... Bu kilise, Ortodoks Patrikliğinin merkeziydi. Ancak bakımsızlıktan ayakta duramayacak hale gelince... Patrik, başka yere taşınmak istedi. Fatih, başka bir kiliseyi onlara bağışladı. Oniki Havari Kilisesinin yerine de laleyi temsil eden Külliyeyi düşünmüştü. Konstantiniyye'ye, yedi tepenin en ihtişamlısı üzerine kurulan külliye ile İslam mührünü vurmak için...

Mühür vurmak deyince... Aklına geldi. Eyüp Sultan hazretlerinin kabrini keşfettikleri zaman yaşadıkları ve 23 rakamı... Bu rakamla ilgili lalası Murad Saltuk ve Hocası Akşemseddin hazretlerinin söyledikleri...

"Türbenin bulunduğu ve adıyla anılan mahallede yaşayan 23 rakamıyla anılan bir zat ve sevenleri... Anadolu'nun tekrar Son Kale olması, sahih itikadın bütün dünyaya yayılması için çok önemli işler yapacaklar" demişler. Hocası Eyüp Sultan hazretlerinin yanında gördüğü şahsın o şahıs olduğuna işaret etmişti. İşte şimdi... Türbesinin de bulunmasını isteği yere külliye inşa ediyordu. Gönül dostlarının müjdeledikleri gerçekleşecek miydi? Kıyamete kadar

şimdi üzerinde bulunduğu yer ismiyle anılacak mıydı?

Düşünceleri bir sesle düştü. Mimarbaşı Atik Sinan eliyle işaret etti.

"Hünkarım... Gördüğünüz gibi... Merkezde cami... İki tarafında dörderden sekiz medrese... Darüşşifa, tabhane, aşevi, hamam ve çarşı..."

Külliye, tam bir lale şeklinde yerleşmişti. Fatih, lalenin hareketlendiğini, al bir renge büründüğü görür gibi oldu. Merkezde cami... Etrafında 13 parça bina... Fatih hafifçe güldü. İşte yine karşısına 13 çıkmıştı. Tamamen iradesinin dışında...

İnşaata bir yıl içinde, 1463 yılında başlamayı düşünüyordu. Sene Miladi 1462'di. Bu tarih gönlüne düşünce Fatih yine güldü. 1462; Külliyenin plan ve inşaat hazırlıklarının, vakfiye çalışmasının yapıldığı yıldı. Rakamların toplamı 13'tü. Konstantiniyye'nin İslambol olmasını ve Kıyamet'e kadar böyle kalmasını sağlayacak külliye inşaatının ve vakfiyenin hazırlığı 1462'de yapılıyordu.

Mimarbaşı, Fatih'in iki seferdir niçin güldüğünü merak etti, ama soramadı... Fatih de içinin hasretle yanmasına rağmen niçin güldüğünü söyleyemedi, mimarbaşıyla dertleşemedi. Şu saltanat dedikleri ne ağır bir yükmüş, hem gönle hem de bedene... Hocası Akşemseddin'e veya Ebül Vefa hazretlerine talebe olabilmek, onların bakışları karşısında diz çökmek, aşka kavuşmak için neler vermezdi ki...

Fatih'in Mimarbaşıyla külliyenin yerini ziyaretinden sonra... İnşaata hazırlık ve vakfiye çalışmaları bütün hızıyla devam etti. 1463 yılının Mart ayında külliyenin temeline ilk taş konuldu, Besmele ile...

Temelin atılmasından birkaç gün sonraydı. Kadı geldi. Fatih, dalgın dalgın yükselen temelleri seyrederken... Vakfiye'nin taslağının hazır olduğunu, başlangıç ve son kısmını getirdiğini söyledi. Fatih, bu iki kısmı görmek istemişti. Külliyenin inşaatı bitmeden, vakfiyesi yazılıyordu, diğerleriyle birlikte...

Vakfedilenler, vakfedilenlere gelir için tahsis edilen arazi ve dükkânlar, yapılacak işler, görevli kimseler listesi... Uzanıp gidiyordu. Evet... Vakfiye tam 65 metre boyundaydı. 2508 dükkân, binlerce arazi tahsis edilmişti, vakıfların giderlerin karşılanması için (558)...

"Efendi! Hele oku. Görelim bakalım... Maksadımız, şer'i hudutlar içinde ifade edilebilmiş mi? Bu vakfiye, ahirette, hem kurtuluş beratım hem de boynumda idam fermanımdır"

"Emredersin Sultanım" diyen kadı okumaya başladı.

"Ebül-Feth Sultan Mehmed Han Vakfiyesi

Bismillahirrahmanirrahim

Allah'ın en yüce ismiyle başlarım. Onun yüce zikriyle başarıya ulaşılır.

Hamd o Allah'a olsun ki... İnsan nev'inden bir kısım fertleri irade-i ilahiyyesiyle adalet ve ihsan yolunda gitmeğe tam olarak muvaffak eylemiş. İlimler ve hayırlı amellerle nefsini tezkiye edip kemale erdirerek, onu Cennetine vaki eylemiştir."

Fatih bu satırlarda bahsedilen kullardan olabilmek için her hücresiyle yalvardı. Kadı okumaya devam etti.

"Emir-ül-mü'minin, imam-ül-müslimin, gazi ve mücahidlerin seyyidi ... Rabb-ül-âlemîn olan Allah'ın teyidine mazhar, Samed, Müheymin ve Mennan olan Allah'a güvenen, saltanat, hilafet, devlet, dünya ve din semasının güneşi Ebül-feth ven-Nasr Sultan Muhammed Han..."

Sultan, kendisiyle ilgili bu satırlar karşısında utandı. "Ben kimim, Ebül Fetih, fetih babası, gazi ve mücahidlerin efendisi, din semasının güneşi olmak kim. Silin bu satırları" demek istedi. Ama diyemedi... "Böyle yazmak Osmanlı sultanı olmanın gereği" diye fetva verilmişti, ateşler içinde kalarak çaresiz he dedi.

Okunmaya devam edildi. Fatih, kah sevindi, kah baştan ayağa terledi, utandı. Sultan olmanın ateş kuyularına atılmak olduğunu çok iyi anladı.

"Kim, Allah'ın Kitabı'na ve Resulûllah'ın Sünneti'ne muhalefet ederse... Allah ve Resulü'nün haram kıldığını helalleştirmeye çalışırsa... Müslüman kardeşinin vakıflarını bozmaya, hayırlarını tahrib etmeye ve hasenatını iptal eylemeye gayret gösterirse... Müminin hayır müesseselerini işlemez hale getirmeye taarruz ederse... Artık Allah'ın gadabı ile dönmüş olur; son durağı ve oturağı Cehennem'dir; Cehennem ne kötü bir varılacak yerdir" şeklindeki son satırları dinleyince "Kim, vakıflarıma, onların gelirlerine el uzatırsa, onları vakfın şartları dışında kullanırsa kahreyle yâ Rabbî" diye dua etti.

Okunma bitince, "Ya Rabbi sana sonsuz şükürler olsun, bu vakıfları yapmayı ve onlara bu gelirleri tayin etmeyi nasip ettin" diyerek şükür secdesine kapandı. Secdeden sonra, kadıya döndü. Yaz, vasiyetimdir, dedi.

"Kabrimiz, külliyede, caminin kıble cihetinde olsun. Kabrimizin toprağı için de... Sekiz medresenin her birinin ana giriş kapılarına demir ızgaralar konsun. Izgaraların altında boşluk olsun. Medrese talebeleri bu ızgarayla ayaklarının çamurlarını temizlemeden içeri girmesinler. Bu ızgara altlarında toplanan toprak, kabir toprağım olsun. Umulur ki bu toprak sebebiyle yüce Mevlam beni affeder."

Fatih, kadıya, "Yaz, vasiyetimdir. Kabrim; caminin kıblesinde olsun" dediği anlarda... Papa II. Pius da yaz diyordu, kâtibine, çıldırmış vaziyette...

"Emrimdir, bütün Hıristiyanlara...

Osmanlı Sultanı Muhammed Han, rakamlarının toplamı 13 olan 1480 yılı içinde ölmelidir. Zehirlenerek veya hançerle... Bütün hazırlıklar buna göre yapılmalıdır. Ona en yakın olan kişiler hekimlerdir. Bu tarihe kadar mutlaka, ama mutlaka... Müslüman gözüken bir hekimimiz Sultanın yanında olmalı.

Aynı yılda... Konstantinopolis de Türklerden geri alınmalı, Osmanlı diye bir devlet kalmamalı.

Hicri 13. yüzyılda sünni Müslümanlara en büyük darbeyi vurmak için çalışmalıyız. Şiilere gizli açık desteğimiz artarak devam etmeli. Konstantiniyye, bizimdir, mutlaka gere almalıyız, alacağız"

Papayı bu kadar çıldırtan ne idi? Fatih'ten bir mektup gelmişti.

Mektupta; "Ey Papa! Ayasofya Vakfiyesini ve Konstantiniyye'yi Osmanlı eyleyecek Fatih Külliyesinin planlarını yaptığımda... Bir de baktım ki... Tarih sizin tarihinizle 1462... Rakamlar toplamı 13... İnanın ki güldüm... Nedir bu sizin 13 sevdanız... Yüce Mevlam nasip ederse... 1480'de Roma'yı fethedeceğim, sizi şefkat kanatlarım altına alacağım... 1480'in rakamlar toplamı da 13 ama... Dedim ya 13 sizi seviyor. Doğu Roma Sultanı Muhammed bin Murad" yazıyordu.

Fatih'in mektubuyla çılgına dönen Papa hemen Fatih'e bir mektup gönderdi. Mektubunda, "1480 yılında... Sen Roma'yı fethedemeyeceksin. Ama biz, 1480'de hem senin hayatına hem de Osmanlı'ya son vereceğiz. Konstantinopolis'i geri alacağız" yazıyordu.

Mektubun ardından... Papa bir Haçlı seferi için harekete geçti. Mantua'da kongre topladı. Bu kongre sonunda... Avrupa'nın en güçlü devletleri Venedik ve Macaristan Osmanlı'ya karşı birlikte hareket kararı aldılar. Almanya, Lehistan, Aragon, Kastilya, Napoli, İran, Kıbrıs, Papalık, Rodos, Floransa, Milano, Savoie, Ferrara, Modena, Siena, Lucca, Pisa, Mantua, Trento, Burgonya, Ceneviz, Karaman, Gürcistan da onlara katıldı. Osmanlı'ya 25 devlet aynı anda savaş açmış oldu. Papa II. Pius'un çabasıyla...

28 Temmuz 1463'te Venedik, Türkiye'ye resmen harp ilan etti. 30 Eylül'de de Macar ordusunun Türk hududunu geçmesiyle fiilen savaş başladı.

II. Pius, Haçlı seferinin başlamasını emreden fermanında, Hıristiyanlara sesleniyor. "Doğu Roma'yı ele geçiren Sultan Mehmed, Batı Roma'yı da elde etmek istemektedir" diyor. Bu Haçlı ordusunda bulunacak her Hıristiyan'ın bütün günahlarının af olunacağını taahhüt ediyordu.

Saint Pierre'de yapılan ayinden sonra... İhtiyar ve hasta olan Papa II. Pius, Roma'yı terk etti. Osmanlı üzerine açılan sefere katılmak üzere... Fatih'in gönderdiği mektubu bir türlü unutamıyordu. Omuzlarda taşınan bir tahtın üzerinde bir müddet yol aldı. Ama ecelden kaçamadı. Takdir edilen mekan ve zamanda ecel onu yakaladı. 15 Ağustos 1464'te...

Fatih, bütün Avrupa'ya karşı savaşırken, içerde de durmuyor. Karadan düşmana mani olmanın yanında deniz yollarını tutmak için gayret ediyordu.

Fatih, Konstantiniyye, diyordu. İki cihanın serveri hazret-i Muhammed aleyhisselam tarafından bu isimle müjdelendiği için... "Ne zaman ki her karışına mührümüzü vururuz, o zaman İslambol deriz" açıklamasıyla duyanları şaşırtıyordu. O Fatih'di...

Biliyordu ki... Konstantiniyye'nin muhafazası, Balkanlar'da, Kırım'da, Hazar'da, Karadeniz'de, Akdeniz'de, Adalar denizinde, Mavi vatanda, Çanakkale Boğazı'nda başlardı... Bütün buraların sur olabilmesi için çok zamana ihtiyaç vardı. Ama acil yapılması gereken vardı. Çanakkale Boğazı... Boğazın geçilmesi Konstantiniyye'nin düşmesi demekti. Çare? Boğazın iki yakasına yapılacak hisarlardı, Rumeli ve Anadolu hisarları gibi...

1464 yılında... Anadolu yakasındaki Kal'a-i Sultaniye'nin tam karşısına, Avrupa yakasına Kilitbahir Kalesi yapıldı. Eceabat'ın hemen yakınına... Sarı Saltuk torunu Ece Yakup'un kurduğu kasaba yanına...

Fatih, deniz kilidi manasında Kilitbahir demişti bu kaleye... Denize kilit, karaya, Avrupa'dan Anadolu kıyısına köprü, içinde gönül erlerinin yetişip yedi kat semaya merdiven olması için...

Bunu temsilen de... Kale surlarını, birbiriyle el ele tutuşmuş üç hilal şeklinde yaptı. Üç hilalin ortasına da üçgen şeklinde, yedi katlı bir kule yaptı. Bir merdiven gibi yedi kat göğe yükselen...

Hilallerden biri karada, diğeri denizde ve üçüncüsü de semada hakimiyete işaret etti. Semada hakimiyet, kara ve denizdeki hakimiyetin ayrılmaz bir parçasıydı.

Oğuz Kağan'ın yer kızından olan evlatlarının isimleri; Dağhan, Denizhan ve Gökhan idi. Gök, yeryüzünün bir parçası olarak kabul edilmişti.

Kara ve denizde hakimiyet, semada hakimiyeti getirirdi. Nizam-ı âleme sebep olurdu. İyi veya kötü yönden... Dünyadaki her hareketin, iyi veya kötü kâinata mutlaka tesiri vardı.

Fatih, bundan sonra bayrakta üç hilalin kullanılmaya başlamasını ferman buyurdu. Artık, karalarla birlikte denizlerde hakimiyet başlamıştı. Bu da semadaki hakimiyeti getirecekti. Bu da nizam-ı âlem demekti. Üç kıtada hakimiyeti hedef eylemekti. Altın Yayla ifade edilen Kalem, Kılıç ve Könül'ün bayrakta temsil edilmesiydi. Tuğra ile de Altın Yay ve Gümüş Oklar temsil edildiği gibi..

11. yüzyıldan itibaren, Haçlı Savaşlarının başlamasıyla... Hilal; Hıristiyanlığın sembolü haça karşı, İslâmiyet'in sembolü olarak kullanılmaya başlandı. Konstantiniyye'nin fethinden sonra giderek yaygınlaştı (559).

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, Sa'd bin Mâlik bin Ubeysır Ezdî'ye kavmine götürmesi için üzerinde hilâl bulunan siyah bir sancak vermişti. İslamiyet'in Hilal ile temsiline sebep hadiselerden biri de bu kabul edilmektedir.

Çanakkale Boğazı'na Kilitbahir Kal'ası ile kilit vurulduğu zaman içinde... Konstantiniyye kilidini açmak için gelen Seyyid Battal Gazi'nin külliyesi tamir edildi. Hem de bir akıncı beyi tarafından, Mihaloğlu Ali Bey tarafından... Battal Gazi, akıncıların ilklerindendi.

Türbenin kitabesinde şunlar yazılıdır: "Mürşidler seyyidi, gaziler başkanı, cihanın sahibi, kendisine sığınılan ulu Peygamber'in sülalesinden, merkadı; dünya ve ötesinin ziyaretgâhı olan ulu zatın türbesidir. Bu türbeyi büyük insan ve zamanın âlisi sıvattı. Allah bu türbenin tarihi için şunu ilham etti; (Allah onu Cennet'in en yücesi ile müşerref etsin. Burayı Mihaoğullarından Ali Bey bina etti ve sıvattı Allah azizliğini daim etsin."

Kitabedeki "Allah onu Cennet'in en yücesiyle müşerref etsin" cümlesi ebced hesabı ile tamirin Hicri tarihini vermektedir.

Boğaza kilit vurulurken... Fatih, 1464'te Bosna-Hersek'in fethini tamamladı, hakikate kapanan kilitleri parçaladı. Gönüllerdeki kilitler de açılarak Boşnakların büyük kısmı Müslüman oldu.

Haçlı ittifakıyla savaş bütün şiddetiyle devam ederken... 1465'te ilk taşını koydu... Yeryüzünün hayır meydanı kılınmasına mani olan kilitleri açacak, zulme vesile olacak boğazlara kilit vuracak, üç kıtaya hükmedecek iradenin mekan tutması için...

Sarayın temeli atıldı. Devlet için hükümet, hanedan için sükunet, tebea için emniyet merkezi olması duasıyla... İnşa edilecek saray konduğu yer itibariyle çok mana taşıyordu. Ayasofya'nın hemen kuzeyinde, boğaz, deniz ve yavaş yavaş yükselen külliyenin karşısında... Osmanlı'nın var oluş sebebini haykıran alâmetlerin ortasındaydı.

Temel atıldı. Bab-ı hümayun kapısına, "Sultan, yeryüzünde Allahü teala adına adaleti yerine getirendir. Bütün mazlumlar ona sığınır" hadis-i şerifinin yazılması niyetiyle...

Saray da üç hilal üzerine planlanmıştı, tıpkı Kilitbahir Kal'asında olduğu gibi... Orada hilaller el ele, burada ise kucak kucağa, iç içeydi. Birinci hilale giriş Bab-ı hümayun kapısıyla idi ve bu hilal diğer iki hilali kucaklıyordu. Hünkar, sultan var ise devlet ve millet olurdu. İkinci hilalin kapısı Babüsselam idi. Selam, selamet, can, mal, inanç güvenliği var ise devlet olurdu. Üçüncü hilalin kapısı Babüssaadet idi. Devletle, mal, can, inanç güvenliği sağlanır ise saadet, mutluluk olurdu.

Üç kıtayı, üç hilalle bayrağına koyan Fatih, bütün insanlığa ebedi saadetin anahtarını veriyor. "İnsanlığın huzur ve selameti, nizam-ı âlem için... Dünyada tek bir devlet, tek bir sultan, tek bir payitaht olmalı. Osmanlı, Osmanlı sultanı ve Konstantiniyye..." diyordu (560).

1466'da Bizanslı Bilgin, Filozof Georgios Trapezuntios, Fâtih Sultan Mehmed'e gönderdiği mektupta bu hakikati dile getiriyor. "Kimse şüphe etmez ki sen, Roma imparatorusun. İmparatorluk merkezini elinde tutan kimse imparatordur ve Roma

İmparatorluğu'nun merkezi de Konstantinopolis'dir" diye yazıyordu (561).

1466 yılında, Fatih Sultan Mehmet Karaman üzerine sefere çıktı. Yüzlerce yıldır Osmanlı'yı uğraştıran Karaman Beyliğine son verildi. Anadolu'da birliği sağlama yolunda çok büyük bir adım atıldı. Son Kale Anadolu'da yalnızca iki beylik kalmıştı. Ramazanoğulları ve Dulkadiroğulları... İkisi de Memlük devletine yakındı, Osmanlı ile pek problemleri yoktu. Ama Karaman Beyliği öyle miydi? Her fırsatta Osmanlı'yı arkadan vurmuştu.

1470'de... Asıl gövdeyi Sahn-ı seman medreselerinin meydana getirdiği Fatih Külliyesi açıldı. Fatih'in emri üzerine, kapı girişlerine altı boşluk olan ızgaralar kondu. Sekiz medresenin her birinde ondokuz oda vardı, Besmele'yi meydana getiren harfler adedince... Besmele; kulluğun başlangıcı, kulluğun zirvesi, yaratan ve yaratılan arasında en ince çizgiydi...

Fatih, "Külliyenin hizmet verdiği, Ayasofya'nın camiye döndüğü şehir, artık İslambol'dur, Dersaadet, saadet diyarıdır, bundan sonra şehrimize İslambol diyelim" dedi. Ancak... Gönüller ferman dinlemedi. Oğuz Türkü, Konstantiniyye demeye devam etti. Çünkü müjdelenen bu şehre... Kâinatın yüzü suyu hürmetine yaratıldığı Muhammed aleyhisselam Konstantiniyye demişti.

Fatih Külliyesinin açıldığını işiten Papa IV. Sixtus çıldırdı. 1471 noelinde... Fatih'e karşı yapılacak işleri tespit için harekete geçti. Altı kardinalden teşkil edilen bir heyet kurdu. Bu heyet, "Tek çare, Fatih'in bir an önce öldürülmesidir. Eğer bu yapılmazsa... Fatih çok yakın zamanda Batı Roma şehrini alacaktır" şeklinde rapor sundu. Papalık 13'lü bir intikam düşünüyordu. 1471'i meydana getiren rakamları toplamı 13'tü.

Yedi yıldan beri Tebriz'deydi Venedik büyükelçisi Lazaro Quirini... Yanına Uzun Hasan'ın elçisi Murad Beyi alarak Şubat 1471'de Venedik'e döndü.

"Osmanlıyı bitirmeye kararlıyım. Venedik ve müttefikleri batıdan, ben doğudan yürüdüğümde... Osmanlı mülkünün

tamamını ele geçirebiliriz. Osmanlının Asya toprakları benim, Avrupa toprakları sizin" diyordu Uzun Hasan, 2 Ağustos 1470 tarihli mektubunda...

Uzun Hasan, Papa ile de yakın münasebet içindeydi. Papalığın Osmanlı'nın özellikle de Fatih'in en büyük düşmanı olduğunu biliyordu. Papa IV. Sixtus'a 1471 yılında elçi gönderdi. Osmanlı'ya karşı ittifak eden 25 devlet, başta Venedik, Macaristan ve Akkoyunlular olmak üzere çeşitli yerlerden saldırmaya devam ediyordu. Fatih, ilk önce Akkoyunlu devletini ortadan kaldırmaya karar verdi. Onun ortadan kaldırılmasının Avrupa'ya baş eğdireceğini iyi biliyordu. Memlüklüler tarafından Fatih çok seviliyor, gazilerin en yücesi sayılıyordu. Osmanlı için buradan bir tehlike yoktu. Venedik, destekledi bütün gücüyle Osmanlı'ya savaşa hazırlanan Uzun Hasan'a binlerce top ve tüfek gönderdi. Venedik, Altınordu Türk Hakanı Seyyid Ahmed Han'ı ve Memlüklüleri, Osmanlı üzerine saldırtmak istedi, ama başaramadı.

11 Nisan 1473'te... Fatih Sultan Mehmed, Uzun Hasan üzerine doğu seferine çıktı. Edrine doğumlu oğlu Şehzade Cem'i, kurulmuş yay manasına gelen Edrine'ye kaymakam bıraktı. Sefere çıkmazdan önce... Ebül Hayr-i Rumi'den, Şehzade Cem'e Sarı Saltuk'tan bahsetmesini istedi.

Şehzade, burada Murat Saltuk'un oğlu Ebül Hayr-i Rumi ile tanıştı. Ondan, Sarı Saltuk'un 1260-1300 arasında Edrine'de hüküm sürdüğünü, Kırım'da Altınordu Hanı Berke Han'la çok iyi görüştüğünü, kabrinin Köstence yakınlarındaki Babadağı'nda bulunduğunu... Buraya onun sebebiyle Babadağı dendiğini, daha nice yerde makam ve kabrinin olduğunu, kendisinin de onun soyundan geldiğini işitince çok merak etti.

Birlikte Babadağ'ına gittiler (562). Ebül Hayr, yolda devamlı anlattı. Sarı Saltuk'u, onun ve soyundan gelenlerin Altın Yay ve Gümüş Oklardaki, Anadolu'nun Son Kale olmasındaki yerlerini...

Şehzade Cem, gidiş-geliş ve sonrasında... Sarı Saltuk'la ilgili öyle efsaneler, destanlar, menkıbeler işitti ki... Konstantiniyye'ye döndükten sonra Ebül Hayr'ı karşısına aldı.

"Ey lala. Yedi sene müsaade... Sarı Saltuk nereleri gezdiyse... Sen de oraları gez. Üç kıtayı dolaş. Ona ait denilen mezarları ve makamları tespit et. Onun hakkında anlatılanları kaleme al. Bizden sonrakiler onu iyi tanısın. O... Anadolu'nun Son Kale olması ve Kıyamet'e kadar Son Kale kalması için çalışanların rehberi önde geleniydi."

"Şehzadem... O'nun hakkında anlatılanlar efsane... Gerçek olmaktan uzak... Gerçek olanı... Bizim bildiğimiz... Her şey bizim kayıtlarımızda var... Ertuğrul Gazi ve Osman Gazi'nin silah arkadaşıydı. Hem Berke Han'la hem de Memlük Sultanı Baybars ile tanışırdı. Çok hızlı hareket ederdi. Keramet sahibiydi, Cinlere hüküm ederdi. İsterseniz bizdeki kayıtları, bize nesilden nesile intikal eden bilgileri toplayıp size getirebilirim."

Şehzade hafifçe güldü.

"Lalam. Sizde olan kitabi bilgileri bir araya getir. Ama benim asıl merak ettiğim... Oğuz Türkünün onun hakkında ne düşündüğü. Eğer bunu bilirsem... Yeryüzünü hayır meydanı kılmada, Anadolu'yu Son Kale eylemede hedefimi ona göre tayin ederim.

Efsane deyip geçme... Efsaneler, destanlar, türküler ve masallar... Bir milletin karakterini, hedefini, değerlerini, hayat görüşünü en güzel anlatan vesikalardır. Onlar bir milletin vicdanıdır. Milletin neye sevindiğini, neye üzüldüğünü, neyi istediğini çok güzel anlatırlar. Milleti idare edecek olanlara en güzel rehberdirler. Oğuz milleti... İmam-ı azam hazretlerinin babasına... Bir elmayı dişlediği için kör, sağır, dilsiz, kolsuz, ayaksız bir kızla evlenme güzelliğini layık görmüş"

Ebülhayr, Şehzadenin söyledikleri karşısında dondu kaldı. Şu Osmanlı hanedanı nasıl bir hanedandı. Onbeş-onaltı yaşlarında, gençliğe yeni adım atan bir kişi... Bunları nasıl söyleyebilirdi. Demek ki Osmanlı soyundan gelmek bunları söyletebiliyordu. Doğumlarıyla birlikte devleti idare etmek, halkını mutlu etmek üzere yetişiyorlardı.

Fatih'in, niçin Sarı Saltuk'un kabrini ziyaret etmelerini istediğini daha iyi anladı.

Sarı Saltuk hakkında öğrendikleriyle... Hayata bakışı değişen Şehzade Cem, Uzun Hasan üzerine dört ay önce sefere çıkan Osmanlı ordusunu merak ediyordu.

İki ordu, Hicri 16 Rebiulevvel 878, Miladi 11 Ağustos 1473'te karşı karşıya geldiler. Çoruh ırmağının doğduğu yerde, Erzincan'ın 40 kilometre kuzeydoğusundaki Otlukbeli'nde... Venedikliler ise... Gemilerini Çanakkale Boğazı girişinde tutup, Fatih yenilince Konstantiniyye'yi işgal etmeyi düşünüyordu.

Osmanlı ordusu yüzbin, Akkoyunlu ordusu ise yüzonbin civarındaydı.

Osmanlı ordusu sekiz saatlik zorluk bir savaş sonrası, Akkoyunlu ordusunu bozguna uğrattı. Uzun Hasan, savaş meydanını terk etti. Tebriz'e döndü.

Fatih, bütün ısrarlara rağmen, İran içlerine girmedi. "Biz mecbur kalmadıkça İslam askeriyle vuruşmayız. Seferimiz İslam olmayanlar üzerinedir" dedi. Bu büyük tehlikenin önlenmesi sebebiyle Fatih, kırkbin esiri satın alıp azat etti.

Zafer haberini duyan Avrupa donanması dağıldı... Çanakkale önünde beklemeye son verdiler. Konstantiniyye'yi işgal rüyaları kâbusa dönmüştü.

Kısım 7

1475 Haziran'ında... Vezirazam Gedik Ahmed Paşa, ikiyüz gemilik bir donanmayla Kefe önlerine geldi. Onbini atlı olmak üzere kırkbin askeri karaya çıkardı. Teslim teklifi ret edilince kale şiddetli top ateşine tutuldu. Kuşatmanın dördüncü gününde, 9 Haziran'da Cenevizliler kaleyi teslim ettiler. Paşa daha sonra durmadı. Aralık 1475'e kadar, Azak, Menkup başta olmak üzere Kırım sahillerindeki Ceneviz kolonilerini zapt etti. Kırım Cenevizlilerden temizlendi. Sıra bu güzel diyarı Berke Han'ın izinden gideceklere teslime gelmişti.

Fatih, 1478 yılında... Konstantiniyye'de bulunan Mengli Giray'ı Kırım'a gönderdi. Tuğ ve sancak, bir miktar da onu muhafazaya memur yeniçeri askeri vererek... Bu şekilde Kırım, Osmanlı'ya bağlanmış oldu. Fatihi temsil eden bir avuç yeniçeriye hiçbir Tatar Türkü itiraz etmedi. Böylelikle... Han oğulları arasında devam eden ve devletleri bitiren saltanat kavgası da bitti. Karadeniz Mavi Vatan, Türk gölü, Son Kale Anadolu'nun yıkılmaz suru haline geldi.

Kalem ve Kılıçla fetihler devam ediyordu. Ama Könül olmayınca, Kalem ve Kılıç, Könle boyun eğmeyince, fetihler yarım kalıyordu.

Fatih, çok arzuluyordu... Murat Saltuk'tan çok dinlediği Nübüvvet Yolu temsilcilerinin Osmanlı mülküne gelmesini... Bu yolun önderi Silsile-i aliyye büyüğünün de Konstantiniyye'de bulunmasını... "İşte bu zaman Konstantiniyye İslam âleminin kalbi olur" diyordu. Konstantiniyye'nin fethinde çok yardımını gördüğü Ubeydullah Ahrar hazretlerini, müjdelenen şehre davet etti. O ki... Silsile-i aliyyenin 18. altın halkasıydı. "Biz, izinsiz iş yapamayız. Ancak iki sevdiğimizi, Abdullah İlahi (563) ve Emir Buhari'yi (564) gönderiyoruz" cevabı geldi. Cevap sonrası... İki gönül eri Abdullah-ı İlahi hazretlerinin memleketi Simav'a geldiler. Anadolu'nu Son Kale olması, Kıyamete kadar Son Kale kalması için çalışmalarına başladılar.

Fatih, Abdullah-ı İlahi hazretlerini ısrarla Konstantiniyye'ye davet etti. Kendisi gitmedi. Emir Buhari hazretlerini gönderdi. Aynı anda, yirmibeş devlete baş eğdiren Fatih, bir gönül sultanını, binbir ricasına rağmen razı edemiyordu. Önce Akşemseddin ve Ebül Vefa hazretleri... Şimdi de Ubeydullah-ı Ahrar ve Abdullah-ı İlahi hazretleri... Onlar ki gönül sultanlarıydı, saltanat sahiplerine uzak duruyorlardı. Ve Fatih... Yirmiüçüncü silsile-i aliyye büyüğünü, onun Konstantiniyye ile ilgisini çok merak ediyor. Hayattaki silsile-i aliyye büyüğü Ubeydullah-ı Ahrar hazretleriyle tanışmayı çok istiyordu. Hiç olmazsa halifesiyle tanışayım demişti, ama o da Konstantiniyye'ye gelmeyi ret etmişti.

Kırık gönlünü biraz ferahlandıran bir hadise gerçekleşmişti. Konstantiniyyeliler arasında dolaşan bir rivayeti duymuştu. Bu rivayete göre...

Saray inşaatında... Mermer sütunları kısa kestiren Rum mimar İpsilanti'ye kızıp elini kestirmiş. Bunun üzerine İpsilanti, Kadı Sarı Hızır Çelebi'ye başvurmuş, gereğinin yapılmasını istemiş.

Kadı, kendisini mahkemeye çağırmış. Mahkemeye girdiğinde İpsilanti davacı makamında ayakta durmaktaymış. Kendisi minderine bağdaş kurmak üzereyken, Kadı Efendi kükremiş, "Begüm, hasmınla yüzleştirileceksin ayağa kalk!" demiş.

Kalkmış. Savunmasında hata ettiğini söylemiş. Kadı Efendi "Kısasa kısas" diyerek elinin kesilmesini istemiş.

Dinleyenler dehşetten ve hayretten donakalmışlar. Kendisi boyun bükmüş, hükme rıza göstermiş. Mimar İpsilanti, duyduklarına inanamamış, dehşete düşmüş, davasından vazgeçtiğini bildirmiş.

Kadı Efendi, "kısas" hükmünü "diyet"e dönüştürmüş, Rum mimarın kestirdiği kolunun diyetini şahsi parasından ödemesini karara bağlamış.

Mahkeme sona erip herkes çıktıktan sonra... Kendisi, Kadıya dönüp, "Baka Hızır Çelebi, bu padişahtır deyu şer-i şerife mugayir hüküm verseydin, şu kılıçla başını keserdim" demiş.

Kadı Hızır Çelebi de mahkeme duvarında asılı duran demir topuzu kendisine göstermiş. "Siz de padişahlığınıza mağruren

hükmü tanımasaydınız, billahi bu topuzla başınızı ezerdim" demiş.

Konstantiniyye'nin fethinden yirmibeş sene sonra... Giriş kapısında "Sultan, yeryüzünde Allahü teala adına adaleti yerine getirendir" hadis-i şerifinin yazılı olduğu sarayın açılış gününde... Böyle bir efsane duymak, Fatih'in çok hoşuna gitmişti. Kendisinin adil olduğuna inanılması; yılların beden ve gönül yorgunluğunu bir anda almıştı.

Sarayın ilk girişindeki Bâb-ı hümayun kapısındaki hadis-i şerife baktı. Devamında, "Bütün mazlumlar ona sığınır" diyordu. Bunu tam manasıyla gerçekleştirememişti. Amma... Kendisini takip eden Osmanlı sultanlarının yüzünü ak edeceğine, Anadolu'nun, yeryüzündeki bütün mazlumların sığınağı olacağına tereddütsüz inanıyordu. Biraz zamana ihtiyaç vardı.

Hadis-i şerifte "Sultan" deniliyordu. Acaba sultan olabildim mi diye düşünürken, bir ses duydu. "Sen çok yaşa Fatih Sultan Mehmed Hanım" diyordu. Baktı, ihtiyar bir Bizanslıydı. Bütün dünya kendisine verilmiş gibi sevindi.

Fatih'in sevinci bununla kalmadı. Yirmibeş devlet Osmanlı'ya karşı birleştikten sonra... Çok zor günler yaşamıştı. İşte bu zor günlerin sonu gelmişti. Bu zor günlerinde en büyük yardımcısı akıncı birlikleri olmuş. Macaristan ve Venedik'i hareket edemez hale getirmişlerdi.

Türk akıncıları yirmibeş yıl boyunca... Avrupa'yı ta Venedik'e kadar vurmaktan bir an olsun geri durmamıştılar. Venedik şehrinin kulelerinden dehşet içinde seyredilmişti... Türk akıncılarının atlarıyla bir görünüp bir kaybolması...

Akıncılar hakkında akılalmaz efsaneler ortaya çıkmıştı. Bu akınlar sırasında... Mihaloğlu Gazi Ali Paşa, Tuna'yı kuzeye doğru tam 330 defa geçmişti. Venedik ve Macaristan'ın Osmanlı karşısında varlık gösterememesine Türk akıncıları sebep olmuştu.

1478 yılının sonuna gelindiğinde... On altı yıl önce ittifak eden 25 devlet şaşkındı. Osmanlı'ya karşı hiçbir ilerleme kaydedememiş,

bütün cephelerde yenilmiştiler. Özellikle de Akkoyunlu ve Venedikliler... Venedik, tarihinde hiç bu derece korkulu duruma düşmemişti. Venedik, Osmanlı'yı, Fatih'i yakından tanıyan Giovanni Dario'yu sonsuz yetkiyle barış görüşmesine gönderdi. Böyle bir yetki daha önce kimseye verilmemişti.

25 Ocak 1479'da İstanbul Antlaşması imzalandı. Bu... Cihan galibi Fatih'in 25 devletle tek başına yaptığı mücadeleden büyük bir zaferle çıktığının çok kuvvetli bir deliliydi (565).

Bu antlaşma ile... Ağrıboz adası ile Doğu Arnavutluk'ta Venedik'in elinde bulunan yerler Osmanlı'ya bırakılıyor. Venedik, Osmanlı'ya 200 bin duka tutarından savaş tazminatı ödemeyi kabul ediyordu.

* * *

1480 yılının sıcak bir yaz günü... Ebülhayr, Şehzade Cem'in huzuruna çıktı. Üç cild Saltukname'yi takdim etti (566). Şehzade teşekkür ederek aldı. Hemen göz gezdirdi. En kısa zamanda baştan sona okumak üzere kenara koydu... Ebülhayr'a üç kese altın verdi. Yedi yıllık gezisiyle ilgili izlenimlerini sual eyledi. Ebülhayr, derin bir iç çekti.

"Şehzadem. Nasıl anlatayım, bilemem. Oğuz nesli ne asıl bir millet... İki cihanın serveri Peygamberimiz Muhammed Mustafa sallallahü aleyhi ve selleme ve O'nun neslinden gelenlerle, izinden gidenlere... Ne anlatılmaz bir sevgi ve hürmet... Onlara ait en ufak bir izi, önce gönüllerine sonra Anadolu'nun her karışına işlemiş... Sayısız türbeler, makamlar... Tarihi gerçeklere göre... Anadolu'da kabrinin olması imkânsız nice eshab-ı kirama ait kabirler var.

Seyyidler ve şerifler... Baş tacı edilmiş. Her yerde türbeleri var. Şu anda, Anadolu'nun en ücra köşelerinde, Rumeli topraklarında yaşayan nice seyyid ve şerif aileleri var. Arvasiler, Geylaniler ve diğerleri...

Oğuz Türkü seçilmiş kullara, bir kabri yeter görmemiş... Veysel Karani hazretlerinin nice yerde kabri var. Yunus Emre hazretlerinin, Sarı Saltuk'un, Somuncu Babanın...

Oğuz Türküne göre... Gönül erleri, Anadolu'ya rastgele gelmemişler, gönderilmişler hem de belli mekanlar işaret edilerek... Atılan asalarla, yanan mumlarla... Nicelerine rüyada Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem görülmüş. Kasım-ı Bağdadi, Sultan-ül ulema Bahaeddün Veled, Emir Sultan, Ali Semerkandi; Seyyid Harun Veli hazretleri, Deveci Baba, Bayraklı Baba gibi nicelerine...

Başta Horasan'dan olmak üzere... Memleketlerini terk ederek gelmişler. Endülüs'ten, Bağdat'tan, Buhara'dan, Semerkant'tan, Belh'ten, Kaşgar'dan ve daha nice diyarlardan... Eyüp Sultan, Ukaşe hazretleri, Battal Gazi, Muhyiddin Arabi, Kirmani, Ahi Evren, Sultan Veled, Hacı Bektaş-ı Veli gibi... Nice eshab-ı kiram ve gönül erleri...

Evet, şehzadem... Gittiğim yerlerde... Anadolu'yu Son Kale eylemenin... Savaşlardan ziyade gönüllerde verildiğini gördüm.

Kitabı okuduğunuzda göreceksiniz... Sarı Saltuk hazretleri ile Battal Gazi'nin, Danişmend Gazinin efsanelerinin birbirine çok benzediğini... Oğuz Türkü, kahramanlıklarına âşık olduğu kişiyi seyyid, Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin neslinden bilmiş.

Sarı Saltuk'un oniki yerde kabri, onlarca yerde de makamı var."

Ebül Hayr-i Rumi hazretlerinin anlattıklarıyla aklı başından gidecek gibi olan Şehzade Cem, hareme çekildiğinde... İlk işi Saltukname isimli kitaba göz atmak oldu. Okudukça Oğuz Türkünün hayata bakışına hayran oldu.

Sarı Saltuk'un hayatıyla Battal Gazi'nin hayatı arasında çok büyük benzerlik vardı. Peygamber Efendimizin soyundan olmalarından baba isimlerine, hocalarına, kılıç ve atlarına kadar... Oğuz Türkü Battal Gazi'yi o kadar benimsemişti ki... Ona olan hasretini Sarı Saltuk'la dindirmek istemişti...

Saltukname'de Sarı Saltuk yalnız değildi. Sultan Alaeddin, Sultan Gıyaseddin Keyhüsrev, Osman Gazi, Nasreddin Hoca, Karaca Ahmed, Hacı Bektaş-ı Veli gibi nice tarihi şahsiyetler onun yoldaşı, gönüldaşıydı...

Dev ve cadılar gibi hayali masal varlıkları, Cin gibi başka dünya varlığı da vardı.

Mekan; üç kıta, bütün Türk-İslam ülkeleri, Kafdağı, Cinnistan, Kuhistan, Cabelka, Şahmaran gibi hayali ülkelerdi.

İncili çok iyi bilen Sarı Saltuk, Hıristiyanlara Ayasofya'da vaaz veriyor, Müslüman-Hıristiyan ayırmadan herkesin yardımına koşuyordu.

Saltukname'nin satırlarıyla Sarı Saltuk'la ülkeden ülkeye giden Şehzade Cem yanıyordu. O anda Roma seferinde olan Gedik Ahmed Paşa'nın yerinde olma, Roma'yı fethedip Vatikan'da ilk namazı kılma arzusuyla... Babasının Ayasofya'da ilk namazı kıldığı gibi...

Ama kader... O şehzadeydi ve Konya'da vazifeliydi. Ağabeyi Bayezid ise Amasya'daydı ve Konstantiniyye'ye daha yakındı. Tahtı istiyor muydu? Hem de pek çok... Niçin? Çünkü... Roma'ya, Sarı Saltuk gibi gönüllere giden yolun tahttan geçtiğine inanıyordu.

Cem Sultan, Roma hayalleriyle kavrulurken... Gedik Ahmed Paşa, 25 Temmuz 1480'de, Napoli askerlerinin bütün karşı koymalarına rağmen başardı... Otronta limanına demir atarak sahile asker çıkarmaya, ayak basmaya muvaffak oldu. Bu; Osmanlı ordusunun çizmeye ilk ayak basışıydı. Çizmenin ökçesine çıkmıştı.

Teslim ol, gülü tanı, gülü sev teklifi ret edilince... Kale surlarına her biri kırmızı bir gül olan gülleler yağmaya başladı. Surlarda ebedi hakikate götürecek gedikler açıldı. 11 Ağustos Cuma günü umumi hücum oldu. Osmanlı askeri kısa bir mücadele sonrası kaleye hakim oldu.

Bu fetih; Papa'nın memleketinde bir fetihti... Papa, Fatih'in gönderdiği mektubu unutmamıştı. Sonraki hedefin Roma olduğunu çok iyi biliyordu. Başta Papa olmak üzere, çizmede herkes dehşet içindeydi. Atilla'dan sonra Fatih de Roma surlarına dayanacak mıydı?

Otranto'nun fethedildiği haberi gelince... Fatih gözyaşları içinde şükür secdesine kapandı. Onsekiz yıl önce, Papa'ya gönderdiği

mektubu ve onun cevabını hatırladı.

Fatih bu mektubunda, “Yüce Mevlam nasip ederse... 1480'de Roma'yı fethedeceğim, sizi şefkat kanatlarım altına alacağım... 1480'in rakamlar toplamı da 13 ama... Dedim ya 13 sizi seviyor” demişti.

Papa II. Pius da “Ama biz, 1480’de hem senin hayatına hem de Osmanlı’ya son vereceğiz. Konstantinopolis’i geri alacağız” cevabını vermişti.

1480’de Roma'yı fethedeceğim diyerek çok iddialı mı konuşmuştu? Yoksa kibre mi kapılmıştı? Bu düşünce ile Fatih irkildi, hemen tövbeye durdu. "Tövbe ettim yâ Rabbî! Her ne ki güzeldir, Sendendir, her ne ki çirkindir nefsimdendir" diyerek...

Yıl sonuna kadar... Roma’yı fethedebilecek miydi? Papalık, kendisini öldürmeyi başarabilecek miydi? Fatih gülümsedi. Ölüm her an yanında değil miydi? Ölümden değil, yeryüzünü Dar-üs sulh, barış diyarı ve Anadolu'nun Son Kale olması için yapması gerekenleri yapamamaktan korkuyordu. Niyeti, hem Roma'yı hem de Kahire'yi fetih idi. Hilafeti üzerine, Papalığı da idaresi altına almaktı.

İşin en garibi de... Çizmedeki kuzeydeki devletler, başta Floransa olmak üzere nice devlet buna çoktan razıydı. İspanyol asıllı Napoli hakiminden Otranto'nun alınışını sevinçle karşılamışlardı.

Fatih, Floransa'yı koruyordu. Buraya daimi elçi göndermişti. Floransa, Napoli ve Aragon ile savaş halinde iken... Osmanlı Otranto üzerine yürüyünce yenilmek üzereyken son derece rahatlamıştı. Floransa'nın başında Lorenzo de Medicis vardı.

Gedik Ahmed Paşa, Otranto'yu alınca... Medicis, Fatih'in resmini taşıyan madalyon bastırdı. Bu, Fatih'i Batı Roma imparatoru olarak selamlamaktı. Bu madalyonun bir tarafında üç imparatorluk tacı vardı. Bunlar; Fatih'in hükmettiği Türkiye, Doğu Roma ve Trabzon İmparatorlukları taçları idi. Madalyonun üst kısmına boş bir imparatorluk tahtı yerleştirilmişti. Bu, Batı Roma İmparatorluk

tahtını ve Fatih'in ona oturacağını gösteriyordu.

Madalyon bastıran yalnızca Floransa değildi. Ferrara devleti de bir madalyon bastırdı. Bu madalyonun üzerinde Latince yazı vardı. "Svltani Mohammeth Octhomani Vgvli Bzantii İmperatoris (Türklerin ve Doğu Roma'nın İmparatoru Osmanoğlu Sultan Mehmed)" diye (567)...

Fatih, 25 Nisan 1481'de Saray-ı Cedid'den ayrıldı. Üç sene önce inşasını tamamladığı ve ilk giriş kapısının üzerinde "Sultan, yeryüzünde Allahü tealanın adaletini yerine getirendir" yazan saraydan... Sefer bizden, zafer Allahü tealadan diyerek... Aklına gelince gülümsedi. Rakamları toplamı 13 olan 1480 yılında... O Roma'yı alamamış, Papa da kendisini öldürememişti.

Boğazı geçti, Üsküdar'a çıktı. Gebze yanındaki Sultan Çayırında ordugah kurulmuştu, otağına geldi. Hazırlıkları gözden geçirirken birdenbire hastalandı hastalandı. Tabipler hemen koşturdular. Uzun zamandır nikris hastalığından rahatsızdı. Ancak tabipler, şaşkındı. Son rahatsızlık çok farklıydı. Fatih, çaresizce koşturan tabiplere baktı. Bunlar içinde gözleri Yakup Paşa'ya gelince beyninde bir şimşek çakar gibi oldu. Yakup Paşa, Venedikli bir Yahudiydi. İsmi Maestro İacopo idi. Müslüman olmuş, Yakup ismini almış. Tıpta, itimatta o kadar başarılı olmuştu ki... Tez zamanda Paşa ünvânına, Sultanın en yakınında bulunma ayrıcalığına kavuşmuştu. Anladı, hastalığının ne olduğunu... Fatih'in her hücresi haykırdı. "Zehirlendin, zehirleyen de Yakup Paşa" diye... Ama "Yakalayın ve konuşturun bunu" diyemedi.

O ki sarayının kapısına "Sultan, Allahü tealanın adaletini yeryüzüne yerine getirir" yazdırmış, Kanunname-i âli Osman'ı hazırlatmıştı. Şimdi, zan ile nasıl yakalayın derdi. Kanunname aklına gelince...

"Ve evlâtlarımdan her kimesneye saltanat müyesser ola, Nizâm-ı âlem için karındaşların katl eylemek münasiptir. Ekser ûlema dahi tecviz etmiştir. Anunla âmil olalar" şeklindeki maddesini hatırladı. Yüreği sancıdı. Şehzadeleri Bayezid ve Cem'i, onları takip edecek

nicelerini hatırladı. Artık şehzadeler, boyunlarında ölüm fermanıyla doğacaklardı.

Nizam-ı âlem için, demişti. Yüzbinlerin ölmemesi, devletin parçalanmaması, mazlumların, adaletin sahipsiz kalmaması için...

Vefatından sonra... Saltanat kime nasip olurdu? Bayezid'e mi, Cem'e mi? Saltanat dedikleri ne dayanılmaz, acımasız bir yüktü.

Otranto'nın fethi sonrası... Sıranın Roma'ya geldiğini fark etmişler, en önemli silahlarını, Yakup Paşa'yı meydana sürmüşlerdi. Evet, sefer yönü Roma idi... Ama kader... Dünyanın en güzel başşehrinde... Dünyanın tek hükümdarı olmayı, bütün insanlığı adalet bayrağı altında huzurlu yaşatmayı, yeryüzünü barış meydanı eylemeyi düşünürken... Yatağa düşmüştü hem de bir daha kalkmamak üzere... Yapacak çok işi vardı... Ama ecel gelmişti. Nikris, Papa, Yakup Paşa bahaneydi...

Gülümsedi... 13 rakamı sebebiyle Papalığa çok yüklenmişti. İşte kendisi... 13 ile vurulmuştu. Papalık 13. suikastta kendisini zehirlemeyi başarmıştı.

Etrafındaki herkes... Onu iyileştirme çabasındaydı... Kimse ölebileceğini, son nefeslerini alıp verdiğini düşünmüyordu. Rivayet edildi ki...

"Eşhedü en lâ ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden..." dediği anda... Peygamber Efendimizi sallallahü aleyhi ve sellem karşısında gördü, tebessüm ediyordu. “abdühü ve resûlühü” diyerek kelime-i şahadeti tamam eyledi. Emaneti teslim eyledi. Almış olduğu son nefesi verdi. İşte dünyaya veda böyleydi... Bir nefes götürmeye bile izin yoktu.

Zaman... 3 Mayıs 1481, Hicri 4 Rebiulevvel 886 Perşembe, öğleden sonra saat 4 idi. 49 yaşını 1 ay, 5 gün geçiyordu. Fatih’in, “Bedenen ve ruhen kemale ulaştığım, tam hizmet edeceğim, doğu ile batıyı bir eyleyeceğim” dediği zamandı. Ama Fatih’in bu zaman diliminde zamanı bitmişti.

Ölümüne yer gök ağladı. Ruhlardan Bir Ruh da, onun askeri

olarak Konstantiniyye'nin fethine katılamadığına, işleri yarım bırakıp gidişine ağladı.

Fatih, vasiyet ettiği yere, külliyesinin bulunduğu, daha hayatında iken Fatih diye anılan semte, yaptırdığı caminin kıble istikametine defnedildi. Kıyamet gününü, yirmiüç'ün gelişini beklemeye başladı. Mezar toprağı, medrese talebelerinin ayakkabılarının çamuru oldu.

Geride nice hatıra, ulaşılması imkânsız şan bıraktı. Varlığıyla yeryüzünü şereflendirmiş. Konstantiniyye'yi, Anadolu'da İslamiyet'le tanışmamış son toprak parçası Trabzon Rum İmparatorluğunu fethetmişti.

Ayasofya'nın camiye çevrilmesinden sonra... Fethedilen yerlerde kiliseden çevrilen camilere Ayasofya Camii ismi verilmeye başlandı.

Anadolu'nun Son Kale olması, Kıyamet'e kadar Son Kale kalması için geri dönülmez adımlar atıldı.

Tahta Fatih'in büyük oğlu Bayezid geçti. Görev yeri Amasya, İslambol'a daha yakındı, tahta geçmesini isteyeler daha iyi çalışmıştı. Kader...

Vefatından sonra... "La Grande Aquila e Morta (Büyük kartal öldü)" cümlesini taşıyan mektup hemen yola çıkarıldı. Venedik'in Konstantiniyye Büyükelçiliğinin kuryesi, Fatih'in vefatından 16 gün sonra, mektubu Venedik'e ulaştırdı. Birkaç gün sonra da haber Roma'da duyuldu. Bütün İtalya'da toplar atıldı. Günlerce şenlik yapıldı. Papa, bütün Avrupa kiliselerinde, üç gün üç gece çanlar çalınıp şükür ayini yapılmasını emretti (568).

II. Bayezid, ilk seferini tahta çıkışından anca iki senen sonra 1483'te Macaristan üzerine yaptı. İtalya üzerine değil. Papa ve İtalyanlar Roma üzerine sefer bekliyorlardı. Osmanlı Otranto'yu fethetmiş. Bosna üzerinden asker sevki mümkündü. Roma, Türkler gelecek diye titriyordu. Ancak, sefer İtalya üzerine olmadı. Çünkü Cem, Haçlıların elindeydi.

Sultanın ilk yılları kardeşi Cem Sultan ile uğraşmakla geçti. Bu mücadele sırasında... Çok iyi anladı... Babası Fatih'in kardeş katline izin veren kanunnameyi çıkarmakla nasıl bir hizmet yaptığını... Kardeş kanı akmasına mani olduğunu...

Sarı Saltuk'a hayran olan kardeşinin, saltanat için mücadele etmesine çok hayret etmişti. Sarı Saltuk, hayatı boyunca devlet ve millet birliğini, Altın Yay'ın temsil ettiği değerleri, Kılıç, Kalem ve Könülün birliğini savunmuştu.

Bayezid'in ikinci seferi Batı Karadenize kıyısı olan Boğdan üzerineydi. Niyeti, Karadeniz'i Türk gölü, baştanbaşa Mavi Vatan haline getirmekti. Ama kimseye söylemediği bir niyeti vardı. O da Sarı Saltuk hazretlerini ziyaret etmekti. Gerçek hayatını, neslinden gelenlerden dinlemiş. Efsanevi hayatını da hem Cem Sultan'dan dinlemiş hem de Ebül Hayr-i Rumi'nin Saltukname isimli kitabından okumuş. Oğuz Türkünün gönlünde gerçeklerin nasıl efsaneye, destana döndüğüne şahit olmuştu.

Ordunun çekirdeği 1 Mayıs 1484'te İslambol'dan ayrıldı. Tımarlı sipahiler yolda orduya dahil oldu.

Sultan II. Bayezid Han, Boğdan seferiyle Kili ve Akkerman kalelerinin fethine çıktığında... Köstence'ye yaklaştıklarında... Burada oturanlar, “Padişahım! Babadağ'da, buraya bu ismin verilmesine sebep olan Sarı Saltuk hazretleri adına nurlu bir türbe vardı. Kâfirler yıkıp üzerine taş, toprak, çöp dökerek kabrini yok ettiler” diye şikayette bulundular. Sultanın arzusu da ziyaret etmekti. Kardeşi Cem'den burasını çok dinlemişti.

Sultan söz konusu yere gitti. Kara Şems diye tanınan Şemseddîn Sivasî ile ikişer rekat namaz kılıp hakikati öğrenmek üzere o gece istihâreye yattılar. Sarı Saltuk, sarı renkli sakalı ve yeşil sarığı ile Sultana göründü.

"Yâ Bayezid! Hoş geldin. Akkerman ve Kili kalelerini ve vilâyetlerini Boğdan kâfirleri elinden harp yapmadan fethedeceksin. Oğulların Mekke ve Medîne'ye hizmet edecek. Beni bu pislikten kurtar" dedi. Sultan uyanınca; Kara Şems'e; "Efendi! Gördüğün rüyayı bir kâğıda yaz. Ben de yazayım. Şeyhülislâma gönderelim. Bakalım ne cevap verir" dedi.

Her biri gördükleri rüyayı yazıp, birbirlerine anlatmadan, mühürlü olarak şeyhülislâma gönderdiler. Allahü teâlânın hikmeti ikisinin de görüp anlattıkları rüya aynıydı.

Şeyhülislâm; "Padişahım! O yere büyük bir türbe yaptırmanız uygundur" diye cevap gönderdi. Sultan Bayezid Han, o yeri temizlettirdi. Temizlenirken üzerinde; "Hâzâ Kabr-i Saltuk Bey Seyyid Muhammed Gâzi" diye yazılmış bir mermer sanduka göründü. Mîmâr ve mühendisler, nûrlu bir türbe ve câmi ile diğer hayır yerlerinin inşâsına başladılar. Bâyezîd Han, Kili ve Akkerman kalelerini hakikaten harpsiz fethedip, oraların fâtihi oldu. Zaferle Baba Dağına döndü. Bir sene orada kışladı. Etrafı düzene koyup, Baba Dağı şehrini îmâr etti. Bütün hayır yerlerini Baba Sultan'a vakfetti (569).

Sultan Boğdan Seferinden döndükten sonra... Fazla bir zaman geçmedi. İki İslam devleti, Osmanlı ve Memlüklü devleti karşı karşıya geldi. Bu iki devletin ilk defa karşı karşıya gelişiydi. İki devletin yaklaşık yüz senedir aynı sınırları paylaşmasına rağmen... Savaşın görünüşteki sebebi, Türk hacılarının hac yolculuğu esnasında soyulmasıydı. İki devlet, tam altı yıl, topyekün savaşa girmeden Çukurova'da birbirlerini meşgul ettiler. Osmanlı gücünü ve zamanını, Haçlı yerine Müslüman sünni bir devletle harcadı.

Tunus Hafsi Sultanı Yahya, aracı oldu. 1490 yılında antlaşma imzalandı. Dulkadir Beyliği Osmanlı'ya Ramazanoğulları, Memlüklüye tabi olmaya devam ediyordu. Altı yıl önceki durum

muhafaza ediliyordu. Sınırlar değişmemişti. İki devlet altı yıl, güçlerini birbirleriyle tüketmişlerdi.

1490 yılına gelindiğinde... İki İslam devleti antlaşma imzalarken, çark dönüyor, gelenler gidiyordu. Nübüvvet Yolunun, Silsile-i aliyyenin 18. altın halkası Ubeydullah Ahrar vefat etti. Semerkant'a defnedildi. Yerine silsile-i aliyyenin 19. Halkası olarak Mevlana Hace Muhammed Zahid hazretlerini bıraktı.

O Ubeydullah Ahrar hazretleri ki... Anadolu'nun Son Kale olması için her türlü gayreti göstermiş. Anadolu'dan gelen Abdullah-ı İlahi hazretlerini yetiştirip Anadolu'ya saldığı gibi... Türkistan doğumlu Emir Ahmed-i Buhari ve Baba Haydar'ı İslambol'a gönderdi (570). Çünkü İslambol, Osmanlı'nın kalbiydi. Kalp iyi olursa bütün beden iyi olurdu. İslambol sağlamsa, bütün dünya huzur bulurdu. Nizam-ı âlem kurulurdu.

Ubeydullah-ı Ahrar hazretleri, Konstantiniyye'nin fethi için talebelerini gönderdiği gibi... Kendisi de manevi âlemde fethe iştirak etmişti.

İnsanlar doğuyor, insanlar ölüyor... Yeryüzünde Âdem aleyhisselam ile başlayan iyi-kötü kavgası bütün hızıyla devam ediyordu. Altın Yay emanetçileri, sebeplere sarılarak... Yeryüzünü hayır meydanı, Anadolu'yu Son Kale, Kıyamete kadar sahih itikadın, ehl-i sünnetin yaşandığı diyar olması için gayret ediyorlardı.

Ubeydullah Ahrar hazretleri hem Fatih ile hem de oğlu II. Bayezid ile yakın ilişki içinde olmuş. Altın Yay'ın emanetçisi iki sultana her türlü desteği vermişti. II. Bayezid de talebelerinin ve sevenlerinin ihtiyaçlarının giderilmesi için 5 bin akça göndermişti (571).

Altın Yay emanetçileri yeryüzünü yaşanır kılmak, insanları iki cihan saadetine kavuşturmak için çalışırlarken... Daha çok altın, daha çok ipek, daha çok baharat peşinde koşanlar... Bunların kaynağı bildikleri Hindistan'a ve Çin'e daha kolay ulaşma

peşindeydiler. Çünkü ipek yolu Osmanlı'nın eline geçmişti.

Avrupa'da bir kısım kimseler... İslam âlimlerinin kitaplarında okuyanlar... Devamlı batıya giderek deniz yoluyla doğuya, Hindistan'a ulaşacaklarına inanıyorlar. Dünyanın küre şeklinde olduğunu kabul ediyorlardı.

Bunlardan, Cenevizli Kristof Kolomb hırslıydı. Kastilya Hükümdarı I. İsabella'yı destek için razı etti. Ufukta altın gözükür diyerek... Ağustos 1492'de üç gemiyle Kastilya'dan ayrıldı.

Atlas Okyanusundaki aylarca yolculuktan sonra... 12 Ekim 1492'de bir kara parçasına ulaştı. Burası sakinlerinin Guanahani dedikleri bir adaydı. Kolomb, Hindistan'a ulaştığı için sevinçliydi. Onu karşılayan yerliler de değişik misafirlerle karşılaştıkları için... Ama sevinçleri çok kısa sürdü. Az bir zaman sonra şaşkınlığa, sonra da dehşete döndü. Gelenler misafir değil canavardı. Almaya gelmişlerdi... Hürriyetlerini, canlarını, ırzlarını, mallarını, tebessümlerini, temiz duygularını... Kâinatı birbirini tamamlayan bir bütün gören inanışlarını... Bir düdükle, tüyle, bir avuç güneşle mutlu olmalarını sağlayan hayat anlayışlarını...

Kolomb, isim verdi. Çünkü galip oydu. Bu adanın yerlilerine Hindistanlılar manasında İndios, adaya da Karaip dedi.

Osmanlının adalet dediği, hükmü altındaki yerlerde her dinden insanın barış içinde yaşamasını istediği 1492'de... Avrupalı Hıristiyanlar, kan döküyordu niyetini Hıristiyanlıkla gizleyerek... Nefsi için, daha fazla altına kavuşabilmek, kendilerini ilah kabul ettirebilmek amacıyla... Hem kendi dindaşlarının hem Müslümanların hem de kendi hallerinde yaşayan yerlilerin kanlarını...

Yüzlerce yıldır çalışan Engizisyon Mahkemeleri şimdi tam mesai yapıyordu.

Kastilya kraliçesi I. Isabella'nın ısrarı üzerine... Papa IV. Sixtus tarafından 1483'te tekrar onaylanmıştı Engizisyon Mahkemeleri... Müslümanlarla Yahudilerin Hıristiyanlaştırılması, Katoliklik

dışındaki Hıristiyan mezheplerinin kaldırılması, Osmanlıya yakın olanların yok edilmesi için...

Endülüs Emevi devleti elveda dedi. Yediyüz yıl ışık olduktan sonra... 1492'de, Avrupa'da tamamen silindi. Devlet silindiği gibi buradaki Müslümanlar da tamamen silinmek isteniyordu. Endülüslü Müslümanlar, yüzlerce yıl süren gerileme devrinde... İspanyolların akılalmaz zulümlerine maruz kalmışlar. Çareyi Kuzey Afrika'ya sığınmakta bulmuşlardı. Ama hâlâ bu topraklarda üç milyona yakın Müslüman ve yüzbinlerce Yahudi vardı.

Avrupa'da Müslümanların son sığınağı Granada'da Müslümanlara ölümlerden ölüm beğen denilmişti. Vaftiz olup Hıristiyan olma, tutuklanarak tutsak edilme veya öldürülme... Bunlardan birini seç deniliyordu. Seçmem diyenlere yapabilirlerse tek şey kalıyordu, Avrupa'yı terk etmek...

Tek güvendikleri Osmanlı Devletiydi. Ama... Cem Sultan meselesi dolayısıyla... II. Bayezid İspanya üzerine kuvvetli donanma gönderemiyordu. 1487 sonrası... Kemal Reis Akdeniz'de fırtına gibi esmiş... İspanya kıyılarını vurmuştu. Ama İspanya zulmü durmamıştı.

25 Şubat 1495'te... Cem Sultan Napoli'de, vatanından uzakta vefat etti. Henüz 36 yaşındaydı. Papalık tarafından zehirlendiği söylendi. Taht, ona baht olmamıştı. Cenazesi vefatından dört yıl sonra ancak Bursa'ya getirilebildi.

Kuzey Afrika sahilleri kaynıyordu. Endülüs'ten göçenlerle dolmuş, otorite yok olmuştu. Kemal Reis'in yaptıkları, buralarda, Türk gücüne, adaletine, iradesine büyük hayranlık meydana getirdi.

1497-98 yıllarında Osmanlı'ya Portekiz'den büyük Yahudi göçü oldu. Bunlar... İspanya'daki kıyımdan buraya sığınanlardı. Portekiz kralı Manuel, Yahudilere Hıristiyan olma mecburiyeti getirince... Çareyi Osmanlı'ya sığınmakta buldular.

1501 yılında... İlk zenci esir kafileleri Kolomb'un ayak bastığı topraklara geldi. Gelen yalnızca esir kafileleri değildi. Bu esirleri

ölümüne çalıştıracak, esir olarak çalışmayan yeni topraklardaki yerlileri yok edecek zalimler de geldi. Kendileriyle birlikte her türlü hastalığı ve ahlaksızlığı getirdiler. Çiçek hastalığıyla tanışan yerliler, akılalmaz şekilde kırılmaya başladılar.

Kemal Reis, yine harekete geçti. 1510'da İspanya'ya ikinci büyük seferini yaptı. Yanında, yeğeni yirmi yaşlarındaki Piri Reis de vardı. 1487-1510 arası, yirmiüç sene... Türk denizcileri hiç durmadılar. Endülüs'ün boynu büküklerini, Müslüman ve Yahudileri Kuzey Afrika ve Osmanlı'nın çeşitli diyarlarına taşıdılar. Müslümanlar Kuzey Afrika'yı tercih ederken... Yahudiler, Osmanlı'nın İslambol, İzmir ve Selanik gibi liman şehirlerine geldiler.

Anadolu kucak açtı. Din ırk ayrımı yapmadan bütün mazlumlara Son Kale olduğunu gösterdi. Önce Haçlılardan, sonra Moğollardan, şimdi de İspanyol ve Portekiz Katoliklerden kaçanlara...

Endülüs'te Müslüman ismini taşıyan her şeyin yok edilmesi II. Bayezid'i dehşete düşürdü. Avrupa topraklarında Müslüman olarak... Yalnızca başta Edrine ve çevresindekiler olmak üzere... Osmanlı topraklarında yaşayanlar kalmıştı. Haçlılar... Oğuz Türkünü önce Avrupa'dan, sonra da Anadolu topraklarından atabilir miydi? Başta Papalık olmak üzere Haçlılar hiç durmuyor. Oğuz Türkünü tekrar Asya bozkırlarına sürmek için her şeyi yapıyorlardı.

Anadolu'nun doğusunda çok önemli bir değişiklik olmuştu. 1502'de Akkoyunlular, Tebriz'i kaybettiler. İran İmparatorluk tahtına Şii olan Safeviler geçti. Şah İsmail, Akkoyunluları, Tebriz, Bağdat ve Âmid'den (572) kovdu. İran'da Şiilerin iktidara gelmesi, Türk olan Şah İsmail'in Anadolu Türkmenleri üzerinde etkili olması Şehzade Selim'i son derece tedirgin etti. Görünen oydu ki... Anadolu hem mezhep hem de toprak olarak Şah İsmail'in hedefindeydi.

Bu sırada Osmanlılar arasında dalga dalga bir efsane yayıldı. Şah İsmail, Şehzade Selim'e hediye göndermiş. Sandık açılmış, açılmasıyla birlikte kötü bir koku yayılmış. Mücevherlerin altına insan pisliği konmuş. Pisliğin üzerindeki kâğıtta, "Afiyet olsun

Selim" yazıyormuş.

Şehzade Selim de Şaha hediye göndermiş. Şah büyük bir merakla açmış. Şehzadenin nasıl bir karşılık verdiğini merak ediyormuş. Sandığın açılmasıyla akılalmaz güzellikte bir koku kaplamış ortalığı... Çok şaşırmışlar. Şahın gönderdiği, Sultan Selim'in iade ettiği mücevherlerin altından lokum çıkmış. Koku onlardan geliyormuş. Üzerindeki pusulada "Herkesi, yediğinden ve yanında bulunandan ikram eder" yazıyormuş.

Bu efsaneyi duyan şehzade hem çok güldü hem de çok sevindi. "İşte Oğuz Türkü bu... Biz, inancımız, hedefimiz ve karşı taraf... Bundan güzel anlatılamazdı" dedi.

Efsanenin verdiği şevk ve mesuliyet duygusuyla... Şahın İslam âlemi ve Anadolu için meydana getirdiği tehlikeyi babasına defalarca bildirdi. Beklediği gelişme olmayınca şartları zorladı. 24 Nisan 1512'de... Sultan Bayezid, oğlu Selim adına tahttan feragat etti. 1 ay altı gün sonra, 26 Mayıs'ta da hayattan...

Tahta geçen Sultan Selim hiç beklemedi... Kardeş mücadelesini bitirdikten sonra... Hemen Şah İsmail'e karşı harekete geçti.

Horasan, Harezm, İran, Azerbaycan Müslümanları da Safevilerin zulüm ve baskılarından şikayetçiydi. Şah İsmail'in Şiiliğe dayanan fesadı ve işkenceleri dayanılır gibi değildi. Hükmettiği toprakları ve çevresini harabeye çevirmişti. Sünni Müslümanların ve âlimlerin gözleri Osmanlıda idi.

Tek kurtuluşlarının Selim Han'dan gelecek bir yardımda olacağını görüyorlar. İçli mektuplarla, şiirlerle Selim Han'ı bölgeye davet ediyorlardı.

Emin Çelebi adındaki bir âlim, yazdığı şiirle yardım istiyordu.

Ey hilafet tahtının padişahı! Ey adalet semasının ayı

Ey cömertlik ülkesinin başkumandanı! Ey yiğitlik diyarının merkezi!

Cihanda müjde davulunu vurduğunda, dindarlara ümit sadası

yetti.

Ben temiz Ehl-i sünnet mezhebinin kölesiyim, din ilim ve mektebinin takipçisiyim.

Bu sebeple bid'atçılar bana cefa ve kin kılıcını yetiştirdiler.

Devlet ve zaferle gel, küfrü yok etmek için gayret göster.

Müslümanları üzüntü, sıkıntı, dini bid'atten ve yastan kurtar.

Cihanın ve din ehlinin ümidi sendedir.

Peygamberin sahabelerine kötü söyleyenlerin meclisini dağıt.

Senin mızrağının ucunu gördüklerinde onlar kaçacak delik ararlar.

Gel ki kılıcının nuruyla âlem aydınlansın (573)...

Hakikati çok açık ve acı bir şekilde dile getiren bu satırlar, Selim Hanı ağlattı. Şii İranlılarla savaşmak için İslambol Müftüsü Nureddin Efendi ve Kemalpaşazâde'den fetva aldı. Hemen Edirne'de divanı topladı.

"Trabzon'da iken durumlarını öğrenmiştim. Yeryüzünden İslam'ın hakikati olan ehl-i sünneti kaldırıp, doğru inananları saf dışı ederler. Hazret-i Muhammed'in apaçık yolunu bırakırlar, Müslümanlar için küfürden daha zararlı bir yola giderler.

Kâfirlerin sapık dinleri bellidir. Bunların maksatları ise... Temiz dinin saf suyunu kirletmektir. Sahabeye kin ve düşmanlık içindedirler. Bunların arzuları sevgili Peygamberimizin dinini bozmaktır.

Mademki bu topluluk doğru yola girip tövbe etmiyor. Anadolu'da karışıklık ve fitne çıkarmaya devam ediyor. Öyleyse onların üzerine yürümemiz gerekir..." dedi.

Bazı vezirler, acele karar verilmemesi gerektiğini söylediler.

Selim Han ise "Bir saniye kaybedecek vaktimiz yoktur. Dinimizdeki en büyük fitnelerden biridir. Anadolu'da, Türkmenler arasında taraftar bulur. Bu yarayı şimdi dağlamazsak... Anadolu'da

yüzlerce yıl kanamaya, kardeş kardeşi kırmaya devam eder. İstişare ettik. Kararımı açıkladım. Sefer hem de hemen" dedi.

Anadolu ve Rumeli beylerbeyleri ile sancak beylerine, kadılara ve bütün ilgililere beklenmeksizin emirler gönderildi.

Selim Han, askeriyle birlikte... Hicri 23 Muharrem 920, Miladi 20 Mart 1514 Pazartesi günü... Kurulmuş yay manasına gelen Edrine'den hareket etti. Altın Yay'dan fırlatılan Gümüş Ok gibi... Şah İsmail'in meydana getireceği Şii kuşatmasını, fitnesini kırmak için... Oğuz neslinden Selçuklunun yaptığı gibi... Büveyhi, Fatimi ve Karmatilerin meydana getirdiği Şii kuşatmasından İslam âlemini, hilafet merkezini kurtarmış, zulüm duvarlarını kırmıştı. Bu fitneyi, zulmü söndürmek yine Altın Yayın kurucusu, Oğuz neslinden Osmanlı'ya yakışırdı.

Muharremin 23'ü olması Sultan'ı heyecanlandırdı. Dedesi Fatih'in 13 ve 23 rakamlarıyla ilgili anlattıklarını hatırladı. Müjde olarak yorumladı.

Sultan Selim, Edrine'den İslambol'a ulaştı. Dedesi Fatih'in ulaştığını gibi... Hedefi, dedesinin yarım bıraktığını tamamlamak... Hilafeti Osmanlı'ya bağlayarak İslam âleminin bayraktarı olmak... Karadeniz'den sonra Akdeniz'i de mavi vatan haline getirmek... Anadolu'yu Kıyamet'e kadar devam edecek şekilde Son Kale kılmak... Altın Yay'ın temsil ettiği Kılıç, Kalem ve Könül'ü bir eylemekti.

İslambol'da bir müddet sefer hazırlıklarıyla meşgul olduktan sonra... 20 Nisan 1514, Hicri 24 Safer 920'de... Sultan Selim, Bismillah, sefer, cihat niyetiyle dedi, atına yükseldi. Cins atının üzerinde saraydan, sahilde yelken açmış kadırgasına doğru kanatlandı.

Çavuşlar ve solaklar iki tarafındaydı. Selim Han'a "Yâ Raccekellah! (Ey Allah'ın harekete geçirdiği)" diye sesleniyorlardı. Bu nidayla her hücresiyle titredi. Bu sözdeydi... Kaderin en ince, nicelerinin ayağının kaydığı işaret. Her şey, Allahü tealanın

iradesiyle idi. Kimine kulun iradesi, kesbi de karışırdı. "İradem, O'nun iradesine uygun muydu? Yoksa nefsimin isteğiyle mi hareket ettim?" düşüncesiyle sarsıldı. O'nun gazabından yine O'na sığındı.

Şeyhler-sofiler, baylar-fakirler, gençler-yaşlılar oradaydı. Selim Han'ı ve ordusunu uğurlamak üzere... Doru atının üzerinde görenler feryat ettiler.

"Allah'ın yardımı seninle olsun, çünkü sen, dinimizin yardımcısısın!"

"Peygamber Efendimizin Eshabı için seninle sancağımızı açtık!"

"Adaletinle cihan mahkumun olsun."

Selim Han, adaletinle cihan mahkumun olsun sözüyle vuruldu. Adaletle cihanı mahkum etmek... İslambol'dan Arş'a yükselen bir söz... "Bu sözü söyleyenlerle... İnşâallah cihanı fetheder, nizam-ı âlemi tesis ederiz" diye gönlünden geçti.

Ya Rabbi, senin rızan için, dedi. Saltanat kayığını çevik bir hareketle şereflendirdi. Sarayburnu diye anılmaya başlayan yerden, sarayın başladığı kıyıdan ilk adımını atarak... Safer ayında, günlerin 24, kelime-i tevhid adedince olduğu günde sefere çıktı. Önce sefer, sebeplere sarılma, sonra zafer, Allahü tealanın izniyle diyerek...

Yönünü Ayasofya istikametine çevirdi. Dedesi Fatih'e Konstantiniyye'yi fethetmek nasip olmuştu. Hilafetle şereflenmek, mukaddes emanetleri İslambol'a getirmek ve Şiiliğin Anadolu'ya yayılmasına mani olmak... Kendisine nasip olacak mıydı acaba?

Bu uğurda her şeyi yapmakta kararlıydı. Battalgazi'yi, onun Üsküdar'dan Ayasofya'yı seyrini, dedesi Fatih'in Sarayburnu-Üsküdar arasında aynı yolu takip ederek son seferine çıkışını hatırladı. Yüreğine hançer saplanmış gibi oldu. "İnşâallah, bu güzergah, Kıyamet'e kadar zafere götüren yol olur" diye dua etti.

Bismillah, dedi, sağ ayağıyla Üsküdar rıhtımına ayak bastı. Ordugaha geçti. Üç gün sefer hazırlıklarıyla meşgul oldu.

Askerine Üsküdar'dan hareket emrini verdi. Safer ayının

27'siydi. Dedesi Fatih, tembihlemişti, sakın Hıristiyanların takvimini de takip etmeyi ihmal etme diye. Takvime baktı. Nisan ayının 23'üydü. 23'ü görünce gülümsedi. İran seferinde karşılaştığı ikinci 23'tü... Edrine'den 23 Muharrem'de çıkmıştı.

Dedesinin sözlerini hatırladı. Onbir yaşındaydı o zaman... Dedesi de takvime bakmış, ayın 23'ü olduğunu görünce o da gülümsemişti.

"Geleceğimin ışığı torunum. Muhyiddin-i Arabi hazretlerinin Şecere-i numaniyye kitabında bildirildiğine göre... Benim yarım bıraktığımı tamamlayacak, Anadolu'yu Son Kale eyleyecek, hilafeti Osmanlı'ya getirecek sensin. Tarihlere işaret eden rakamlardan bir şeyler çıkarılmasına inanmam... Ama bizzat yaşadıklarımı da inkar edemem. 23 rakamını görünce... Bu rakama ve 13'e yüklenen manalar aklıma geldi, onun için güldüm" demiş ve anlatmıştı, bu iki rakamla ilgili söylenenleri ve bizzat yaşadıklarını...

Sonra, "13'e pek aldırmam ama... Haçlıların kullandığı takvimin 13. yüzyılında... Osmanlı doğdu, Haçlı seferleri son buldu, Moğollardan üç Müslüman devlet doğdu. Bunun üzerine papalık karar aldı. Hicri 13. yüzyılda hem Osmanlı'ya hem de İslamiyet'e büyük darbe vurmak için... Bunu katiyen unutmamalıyız.

23'e gelince... Gönül sultanları tarafından verilen 23'lü rakam ve tarihlerle ilgili müjdeler, gereği yapılması gereken haberler var. Bunlardan gafil olmayalım" diyerek sözlerini bitirmiş. Bu sözleri söyledikten az bir zaman sonra vefat etmişti. Sultan dede gitmiş, ancak sözleri gitmemiş, Selim'i hiçbir zaman terk etmemiş, ona rehber olmuş. Tahtı terk etmesi için babasını bu sebeple zorlamıştı.

Sultan Selim'in "adaletinle cihan mahkum olsun" diye uğurlandığı... İslam âleminin en büyük batıni fitnesini söndürmek, insanlığı İslam'ın merhamet ve adalet güneşinden mahrum bırakmamak için sefere çıktığı günlerde...

Yeni keşfedilen büyük kıtada akla gelmez zulüm yaşanıyordu. Kristof Colomb'un, Atlas Okyanus'unu aşarak Asya kıtasına ulaştığını zannettiği zamandan yıllar sonra...

Americo Vespucci isimli bir İtalyan denizci... 1499 ve onu takip eden yıllarda yaptığı seferler sonrasında... Yayınladığı mektuplarında, gidilen kara parçasının Asya olmadığını, yeni bir büyük kara parçasını olduğunu yazmıştı.

Americo'nun mektuplarının yayımlanarak yaygın bir şekilde benimsenmesinden sonra... Martin Waldseemüller, 1507 yılındaki "Universalis Cosmographia" isimli dünya haritasında... Bu yeni kıtaya Americo adını koydu. Bundan sonra, bu yeni keşfedilen diyar America (Amerika) diye anılmaya, söylenmeye başladı.

Başlayan ve devam eden yalnızca Amerika ismi değildi. Keşfedilen yeni kıtada... Kıtaya ilk ayak basıldığı 1492'de başlayan katliam bütün hızıyla devam ediyor. Kötülük nedir bilmeyen, binlerce yıllık gelenekleriyle barış içinde yaşayan yerliler... Misafir kabul ettikleri, her türlü ikramı gösterdikleri kimseler tarafından katlediliyordu.

1514'de, Sultan Selim'in katliamlara mani olmak için çıktığı senede... Beyazların Amerika'ya ayak basışından sonra geçen 22 yıl sonrasında... 8 milyon Arawak yerlisinden hayatta kalan yalnızca 28 bindi. Amerika kıtası tam bir şer meydanı haline gelmişti.

Sultan İzmit'e ulaştığında... Şah İsmâil'e bir mektup gönderdi. Bu mektupta, Şah İsmâil'e dinden çıktığını, sünnet-i seniyyeyi kabul ve tövbe etmesi, Eshab-ı kiram düşmanlığından vazgeçmesi halinde savaşa gerek olmayacağını bildiriyordu (574).

Selim Han, yeryüzünü şer meydanı haline getirmek isteyen Şah İsmail'i kovalıyor. Mertlik meydanı olan er meydanına davet ediyordu. Ama o kaçıyordu. Meydana çıkmayınca, Sâfevî topraklarına girildi. Şahın, Sultan Selim Hana karşı ülkesini müdâfaa etmemesi üzerine ikinci bir nâme gönderildi.

Sultan, bu nâmede "Uzun zamandır topraklarındayız. Memleketleri sultanın nikahlısıdır. Erkek ve yiğit olan nikahlısına el dokundurmaz. Sen miğfer yerine yaşmak, zırh yerine çarşaf giymelisin" diyordu. Şaha kadın elbiselerinden hırka, şal ve çarşaf gönderildi.

Osmanlı ordusu aylardır yoldaydı. Asker yorulmuş, sefer güzergâhı tahrip edilmiş, yiyecek sıkıntısı baş göstermişti. Bu durum, orduda huzursuzluğu sebep oldu.

Yeniçeriler, aylarca yol yürümekten, seferin zorluklarından, gurbetin uzunluğundan şikâyete başladılar. Bazı vezirler de askeri bahane ettiler. Padişahın çok sevdiği Karaman Valisi Hemdem Paşa'dan, Padişahı geri dönmeye ikna etmesini istediler. Paşa, Sultanın en yakın nedimi, dert ortağı, can dostu idi. Her hususta Padişah ile konuşabiliyordu.

Vezirlerin isteğini kabul etti. Sultana askerlerin durumunu, vezirlerin isteğini arz etti. Sultan, kıpkırmızı kesildi. Paşa, bunu fark etmesine rağmen, söze devam etti.

"Padişahım, geri dönmemiz daha uygundur" sözleriyle kanaatini bildirdi. Bu söz, Sultan'ı ciğerine acem hançeri saplanmış gibi sarstı. "Sen de mi Hemdem? Demek sen de onlarla aynı fikirdesin" dedi. İki damla gözyaşı göz pınarlarından, sözlerin en acısı, en yaralayıcısı dilinden süzüldü. "Cellat" diye feryat etti. Kendi ölüm fermanını vermişçesine... Cellat sözü, Hemdem Paşa'nın aklını başına getirdi, aklını başından götürdü. Ne yaptığını anladı. "Sultanım... Ben..." dedi ama devam edemedi.

Vezir ve yeniçeriler dehşet içinde bakıyorlardı. Seng-i ibret, ibret taşı üzerindeki Hemdem Paşanın başına... Sultan ile hemdem, ona sırdaş, can yoldaşı olması, Hemdem Paşanın başını kurtaramamıştı.

Şeyhülislam Zenbilli Ali Cemali Efendi görünce dondu kaldı. Destur demeden otağa daldı.

"Bre! Süleyman oğlu Selim! Hangi yetkiye dayanarak cellat dediniz?"

Sultan, yaşlı gözlerle baktı.

"Adalet diye seslenme yetkimle!...

Şeyhülislam, cevapla vuruldu. Ama pes etmedi.

"Hangi şer'i hükme dayanarak cellat dediniz?"

"Âl-i İmran sûresi 159. ayetine dayanarak. Allahü teala, bu ayet-i kerimede,

(Ey Peygamberim! İş hususunda eshabınla müşavere et. Müşavereden sonra da bir şeyi yapmaya karar verdin mi, artık Allahü teâlâya güven ve dayan, sebat et. Gerçekten Allahü teâlâ, tevekkül edenleri sever) buyurmaktadır.

Biz bu cihada çıkarken, vezirler, âlimler ve komutanlarımızla müşavere ettik. Karar verdik. Allahü teâlâya tevekkül ederek yürüdük... Sefer anı, dayanma, sebat etme anıydı. Hemdem, sebat edin emrine uymadı, başkalarının da uymamasına sebep olacaktı. Hemdem'in yerinde oğlum Süleyman bile olsa idi... Boynunu vurmaktan kıl kadar çekinmezdim..."

Şeyhülislam, bu cevap karşısında bir şey diyemedi. Hemdem Paşanın sözüyle geri dönülecek olsaydı... Yaşanacak olanları düşününce kaynar yağ kazanlarına atılmış gibi oldu. Anadolu ve İslam tam manasıyla karışır, asker emir dinlemez olur. Osmanlı mülkünde Şii yayılması önlenemezdi. Bu da yüzbinlerce canın ve imanın zayi olması demekti. Şah İsmail'in adamı Nur Ali Halife 1512'de Tokat'ı almış. Bu karışıklıklarda 50 bin kişi ölmüştü.

Uzun uzun Şeyhülislama bakan Sultan, sözlerine devam etti.

"Okuduğum ayet-i kerimenin devamında... Allahü teala (Allah size yardım ederse, kimse size galip gelemez) buyurmaktadır. Yani... İstişare eder, karar verir, sebeplere sarılıp sebat eder, tevekkül ederseniz... Allahü tealanın yardımı size ulaşır, o zaman da size kimse galip gelemez buyrulmaktadır. Sebat etmeden nasıl yardım bekleyeceğiz? Sebat etmemize mani olana nasıl göz yumacaktım?"

Sultan, Hemdem'e cellat demenin dayanılmaz yüküyle yürüdü. Şah İsmail'i bulabilmek için... Çevresindekilerin de kendisiyle birlikte hemdem, hemdert olması ümidiyle... Ordusu da arkasından yürüdü, ama...

Erzurum, Erzincan geçildi, fakat Şah İsmail ve ordusu gözükmüyordu. Yeniçeriler tahrik edildi. Ordu Eleşkirt civarına gelindiğinde ayaklandılar. Padişahın çadırına "Düşman meydanda

yok. Bu harap yerlerde ilerlemek askerî beyhude telef etmektir, geri dönelim" diye yazan mektuplar bırakıldı. Hatta daha da ileri gidildi. Yeniçeriler, bir sabah padişahın çadırına ok atacak kadar işi azıttılar.

Bunun üzerine... Sultan derhal atına atladı. Yeniçerilerin içine daldı. İlerlediği yer, Kızıl Deniz gibi açıldı.

"Şah İsmail fitnesinden İslam âlemini kurtarmak, Allahü tealanın rızasına kavuşmak için hep birlikte karar verdik. Yola çıktık. Henüz hedefe ulaşamadık.

Düşmanla karşılaşmadık. Dönmek ihtimali yoktur. Birtakım gayretsizler bizi yolumuzdan geri çevirmek isterler. Biz katiyyen yolumuzdan dönmeyeceğiz. Ulul emre itaat edenlerle kast ettiğimiz yere kadar gideceğiz.

Karılarının yanına dönmek isteyenler ve yol zahmetini bahane edenler... Kendileri bilirler. Dönenler, din-i mübin yolundan dönmüş olurlar. Düşmanın gözükmemesi bahane ise... Düşman daha ileridedir. Kaçacak yeri kalmadı. Er iseniz benimle beraber gelin, illa ben tek başıma da giderim" diyen Sultan atını ileriye sürdü. Tek bir defa arkasına bakmadı. Ama Yeniçeriler ileri baktı, gönlüne baktı. Vicdanları harekete geçti. Sultanı takip ettiler.

Sultan karşı istikametten gelen bir atlıyla karşılaştı. Durdu, konuştu. Ve döndü. Orduya karşı dörtnala at sürdü. Yeniçeriler, merakla yüz yüze geldikleri Sultan'a bakıyorlardı. Sultan sağ kolunu kaldırdı. Uğultu kesildi. Sultan konuştu.

"Müjde yiğitlerim. Şah İsmail ve ordusu Çaldıran Ovasındaymış. Rütbelerin en yükseği şehitlik veya gazilik rütbesine kavuşacağız inşâallah!..."

Şah İsmail, Çaldıran ovasındaymış sesi dalga dalga yayıldı. Allah, Allah sesleri duyuldu. Askerler sevinçle birbirlerini kucakladı. Edrine'den Çaldıran'a... Osmanlı ordusu beş aydır yoldaydı. 2 bin 500 kilometre yol yürümüştü. Şimdi, düşmanı yakaladık diye seviniyorlardı.

Sultan Selim'in Çaldıran'a doğru ilerlediği günlerde... Akkoyunlu

Devleti zamanında, sarayda çok sevilen Hafız Mehmed Yakup Efendi oğlu Hasan Canla birlikte... Şah İsmail'in zulmünden, Tebriz'deki büyük âlim ve evliya Molla Kemaleddin-i Erdebilî'ye sığındı.

Şeyh Erdebilî hazretleri "Hak teala, sizi ve evlâdınızı, Safevi belasından koruyacaktır. Çünkü sizler, hafızsınız" dedi. Hafız Mehmed Efendi, "Osmanlı Sultanı bu ülkeye ayak basmak üzeredir. Bu işin sonunu nereye varacak?" diye sual etti. Şeyh hazretleri "Bu gelen Sultan öyle bir zattır ki... Kendiliğinden buralara gelmez. Şâh İsmail'i cezalandırmak; Şiiliğin yayılmasını önlemek için, Hak teâlâ tarafından memur edilmiştir. Evliyanın ruhları onunladır. Kendisi dahi, evliyalıkta rütbe ve makam sahibidir" diye cevap verdi.

23 Ağustos 1514, Hicri 2 Recep 920 Çarşamba günü... İki ordu Çaldıran Ovasında karşı karşıya geldi. Sultan Selim, bir gün istirahat verelim, asker yorgundur tavsiyesini dinlemedi. Hemen savaş, dedi. Çaldıran Ovasında yapılan meydan muhârebesi, Osmanlı zaferiyle neticelendi. Şah İsmâil, tahtını, tacını ve hanımını muharebe meydanında bırakarak, kaçtı.

Sultan Selim, Avrupalı Hıristiyanların takvimine baktı. 23 Ağustos idi. Bu; bu seferdeki üçüncü 23 idi. 23 Muharrem'de Edrine'den, 23 Nisan'da Üsküdar'dan hareket etmişler. Üçüncü 23'te, 23 Ağustos'ta zafere ulaşmışlardı.

Şükretti... Bunu; 23 ile müjdelenenlere kavuşmanın, Anadolu'nun Kıyamete kadar hakkın, adaletin ve mazlumların Son Kalesi olmasının işareti saydı.

Osmanlı ordusu, Sâfevî başşehri Tebriz'e kadar ilerledi. Şah İsmâil, İran içlerine kaçtı. Sultan Selim, Tebriz'e girdi, şehirde kaldı. Burada Cuma selamlığı yapıp, hutbeyi aslına uygun olarak, dört halifeyi zikrettirerek, adına okuttu.

"Kur'ân-ı kerîm kırâatinde güzelliği ve davudî sesiyle meşhûr Hâfız Mehmed Yakub'u işitir idik. Burada ise okuduğu Kur'ân-ı kerîmi dinlemek isteriz" dedi. Dinleyince, hayranlığı bir kat daha arttı. Oğluyla birlikte İslambol'a gelmesini istedi. Kabul etti. Onlarla birlikte, Tebriz'deki nice âlim, sanat erbâbı ve tüccarı aileleriyle

birlikte İslambol'a gönderdi.

Sultan Selim'e sığınan son Akkoyunlu hükümdarı Sultan Murad, daha önce kendisinin olan Diyar-ı Bekir'in Safevilerden alınmasını talep etmiş. "Osmanlı'nın, bir parçası, hizmetçisi olmaya hazırım" demişti.

Çaldıran seferiyle... Adana, Ayıntap (575), Antakya, Urfa, Diyar-ı Bekir, Mardin, Siirt, Muş, Bingöl, Bitlis Osmanlı'ya geçti. Osmanlı'ya tabi bir beylik olan Dulkadiroğlu Beyliği de ilhak edildi.

Kuzey Irak'taki Musul, Erbil, Kerkük Osmanlı'ya katıldı. Buralarda, Kürt ve Araplar azınlık, Türkler çoğunluktaydı. Bu şekilde bu bölge, Anadolu'nun tabii devamı ve Şiiliğe karşı duvarı oluyordu.

Sultan Selim, Anadolu'nun tek devletli Türk yurdu olmasında çok büyük adım atmış, Anadolu'nun 217 bin kilometrekarelik parçasını Osmanlı'ya katmış, Anadolu'da birliği sağlamış oluyordu. Fatih'in bütün Anadolu'yu İslam eylemekle şereflendiği gibi... Selim de tek bayrak altında toplamakla şerefleniyordu.

Bu fetihlerden sonra... Sultan Selim, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Türk ve ehl-i sünnet kalması için çalışmaları başlattı. Akkoyunlu ve Dulkadiroğlu beylerine Doğu Anadolu'da vazife verdi. Sünni - Şafi olan Kürt beylerini de yanına çekti. Bu bölgede devlet ile halk arasında köprü kıldı. Âlim ve tarihçi olan İdris Bitlisi, bu konuda Sultan Selim'e çok yardımcı oldu.

Sultan Selim, Kürt beylerinin Osmanlı tarafına çekmekle kalmadı. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Şiaya karşı çeşitli tedbirler aldı. Arvasi, Geylani seyyidlerinin, Abbasi Hanedanından gelenlerin bu bölgeye yerleştirilmesi gibi... Van ve Hakkari arasında yaşayan İrisan Beyleri, Abbasi Halifelerinin soyundan gelen kimselerdi.

Yiğitlikleri ve sadakatlarıyla ün salmış sünni Türk boylarını buralara yerleştirdi.

Bunlardan biri de Perihan oğullarıydı. Perihan ismi Per Han'dan

gelmekteydi. Per Han; uçan, hızlı hareket eden, imdada yetişen han demekti.

Per Han'ın soyundan gelen Mirza Per Han ve kabilesi, Çaldıran Savaşı sonrası, Türkistan'dan getirilerek Van civarına yerleştirildi (576).

Sultan Selim, 1 yıl, 2 ay, 21 gün süren Şah İsmail seferinden 11 Temmuz 1515'te İslambol'a döndü. Hafız Mehmed ve oğlu Hasan Can'ı hemen saraya aldırdı. Baba ile oğlu, okudukları Kur'ân-ı kerim ve sohbetleriyle Sultana can oldular.

Osmanlı'nın Çaldıran Seferini duyan Papa X. Leo, çıldırdı. Safevi Devletinin ve Şiiliğin her zaman desteklenmesi için emir çıkardı. Bununla ilgili birim kurdu.

Çaldıran Zaferi, Selim Han'ın Hemdem Paşa'yı cellata teslim etmesi, ben tek başıma kalsam da sefere devam ederim deyip arkasına bakmadan atını sürmesi...

Dilden dile, gönülden gönüle söyleniyor. Oğuz Türkü arasında nice efsanelerin, Sultan Selim için nice ünvânların doğmasına sebep oluyordu. Yavuz dediler, yavuz kişi, yavuz sultan dediler. Ve Yavuz Sultan Selim diyerek gönüllerinde yer verdiler.

Selim'in Yavuz olduğu günlerde idi... Onunla ilgili bir efsane, önce İslambol'da, sonra bütün İslam âleminde, dilden dile gönülden gönüle anlatıldı. Duyanlar, anlatılanın gerçekliğinden zerrece şüphe etmediler. Bunu fark eden Sultan Selim, bütün kâinat kendisine verilmiş gibi sevindi. Anlatılanlar şöyleydi.

(Cuma selamlığında, bir kişi "Sultanım, bana bir kese altın verecekmişsiniz" diye bağırmış.

Selim Han da, "Vereyim vermesine de niçin vereyim?" diye sual etmiş.

Seslenen kişi, "Ben, 63 yaşında, İslambol eşrafından Mehmet'im. Ben çok zengindim sultanım. Lâkin bir süre önce başıma gelen bir musibet sonucu malımı, mülkümü, neyim varsa kaybettim. Dün gece herkesin yattığı o mukaddes teheccüd saatinde kalktım, iki

rekat namaz kıldım, sonra koydum alnımı secdeye. 'Ya Rabbi, beni eşime, çocuklarıma ve dostlarıma mahcup etme. Derdi veren de sensin, dermanı veren de' dedim ve yattım.

Rüyamda Resûlullâh Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellemi gördüm, 'Ey Mehmet, yarın Cuma selamlığında, Sultan Selim'i gör. Selim'ime selam söyle, sana bir kese altın versin. Eğer sebebini sorarsa, her gece okuduğu, benim ruhuma hediye ettiği 100 salevatı dün gece okumayı unuttu, bu bir kese altın, bu unutmanın karşılığıdır' dedi."

Bunu söyler söylemez, Sultan, bir kese altın verilmesini emretmiş. Hemen sonra, ne olur, söyle, Habibullah ne söyledi diye sual etmiş. Selim'ime selam söyle cevabını alınca tekrar bir kese altın verilmesini emretmiş. Bu onüç defa tekrar etmiş.

Görüşmenin uzaması üzerine vezirlerden biri, "Sultanım. Mehmed amca getirdiği haber ile mesut oldu. Aldığınız haberle siz de mesut oldunuz. Mehmet amcayı gönderelim, başı sıkıştığında tekrar gelsin, ne dersiniz?" deyip adamı göndermiş.

Yavuz Sultan Selim, gözyaşları içinde, "Ey lalam. Eğer o kişiyi göndermeseydin, değil malımı mülkümü, tâcımı, tahtımı, sarayımı, Resûlullâh'ın bana Selim'im demesine feda edecektim" der.)

İslambol'a geldikten, "Selim'ime selam söyle" efsanesinden az bir zaman sonra... Hafız Mehmed Efendi vefat etti. Oğlu Hasan Can, onun yerini aldı. Sultan'a musahip, sohbet arkadaşı, dert ortağı, gönlünün ferahlandırıcısı oldu. Sultanla arasındaki yirmi yaş farka rağmen...

Sultan, sıkıldığında Hasan Can'a Kur'ân-ı kerim okuturdu. Bazen de sabah namazına kadar tarihi konularda kitap okutur, dinler. Bazen de devlet ve saltanat işlerinden bahseder, dertleşirdi.

Bir sabah namazı kıldıktan sonra... Sultan, "Anlat bakalım, bu gece nasıl bir rüyâ gördün?" diye sual etti. Hasan Can, "Anlatılacak değerde bir rüyâ görmedim" dedi. Sultan kızar gibi oldu.

"Bu nasıl sözdür? İnsan bir gecenin tamamını uyku ile geçirsin

de hiç rüya görmesin. Hayret doğrusu! Herhalde bu gece bir rüya görmüşsündür. Bunu benden gizleme!"

Hasan Can, Sultanın ısrarına şaşırdı. Çok düşünmesine rağmen bir türlü rüya gördüğünü hatırlayamadı. Yemin ederek, anlatılmağa değer bir rüya görmediğini söyledi. Sultan, başını sallayıp; "Tuhaf şey!" dedi.

Sultan, bir iş için Hasan Can'ı, Kapı Ağasının oturduğu odaya gönderdi. Kapı Ağası Hasan Ağa düşünceli, şaşkın ve başını önüne eğmiş bir vaziyette gözü yaşlı oturuyordu. Hasan, bir yakını vefat etmiş sandı.

"Ağa hazretleri, geçmiş olsun! Kalbiniz gamlı, gözünüz yaşlı görülür. Sebebi ne ola?" dedi. "Hayır, böyle bir durumum yok!" cevap verdi. Yanındaki Hazinedarbaşı "Kardeş! Ağa bu gece bir rüya görmüş. Hâla o rüyanın şaşkınlığında..." diye lafa karıştı. Hasan Can heyecanlandı.

"Allah rızâsı için söyleyin. Devletlû Sultanımız, elbette bir rüya görmüşsündür diye beni şıkıştırdı durdu. Hasanlar mı karıştı?"

Hasan Ağa kıpkırmızı kesildi, "Benim gibi yüzü kara günahkârın ne rüyası ola ki, pâdişâh katında söylensin" diyerek anlatmamakta inat etti.

Hazinedarbaşı, "Niçin söylemezsin? Bize anlattığında, Sultana anlatmak için memur edildiğini söylemiştin ya! Gizlenmesi hıyanet olmaz mı?" deyince, çâresiz kalıp, gizli kapaklı sırrın mührünü açtı.

"Bu gece rüyamda... Bu eşiğinde oturduğunuz kapıyı hızlı hızlı çaldılar. Korkuyla kapıyı açtım. Kapı önü, başlarında sarık bulunan Arap simâsında nûr yüzlü kimselerle doluydu. Ellerinde bayraklar, silâhlar ve başka aletler vardı. En önde ise nur yüzlü dört kişi duruyordu. Onların ellerinde de birer sancak vardı. Sultanımızın sancağı, kapıyı çalanın elindeydi. O, (Ben, Ali'yim. Bunlar da Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömer-ül Fârûk ve Osman-ı Zinnûreyn'dir. Gördüğün diğer kişiler, Resûlullah efendimizin eshâbıdır. Bizi Resûl-i ekrem efendimiz gönderdi, Sultan Selîm Hâna selâm söyledi Haremeyn'in

hizmeti kendisine verildi, kalkıp gelsin, buyurdu. Bunu hemen varıp Selim Hâna söyle!) dedi ve gözümün önünden yok olup gittiler.

Bana dehşetli bir hal oldu, sanki rüya değildi. Rüyada bayıldım. Sabaha kadar böyle baygın bir vaziyette yatıp kalmışım. Oğullarım, teheccüd namazına alışageldiğim üzere kalkmadığımı görünce, hasta olduğumu sanmışlar. Sabah namazı vakti geçmek üzere iken gelmişler. Uyandırmak için vücuduma dokunduklarında, suya düşmüş gibi ıslandığımı görmüşler, çok korkmuşlar. Yarı baygın halde sabah namazını kıldım. Fakat aklım hâla tam başımda değil. Gördüklerime inanamıyorum“ dedi. Sarsıla sarsıla ağlamaya başladı.

Hasan Can, acele Sultanın yanına döndü. Sultan yine "Bu gece sabaha kadar uyuyup da hiçbir rüya görmediğine şaşılır" dedi. Hasan Can, meseleyi anlar gibi oldu. Demek ki Sultan'a Hasan isminde birinin rüya yoluyla bir haber ulaştırılacağı bildirilmişti.

Heyecan içinde, "Sultanım... Rüyayı bu Hasan kulunuz görmedi, ama bir başka Hasan kulunuz görmüş. Emriniz olursa arz edeyim” dedi. Hasan Ağanın rüyasını aynen nakletti. O anlattıkça Sultanın yüzü kızarmaya başladı. Gözlerinden yaşlar boşandı.

“Ey Hasan Can! Sana demez miyiz ki, biz, bir tarafa memur olunmadıkça hareket etmeyiz diye. Şah İsmail üzerine yürümemiz emirle olduğu gibi yeni seferimiz de inşâallah emirle olacak. Bu rüyadan şimdilik kimseye bahsedilmesin. Ordumuz sefere çıkıp Elbistan'a ulaşınca herkese bahsedilsin. Osmanlı mülkünde ve çevresinde duymayan kalmasın"

Hasan Can, Sultanın sefer tarzına hayran oldu. Elbistan'da seferin yönü belli olacaktı. İran'a mı yoksa Mısır'a mı?

Gönül erleri, "Sultana dahi o gece rüyasında, Hasan isminde bir şahıs vasıtasıyla hazret-i Muhammed aleyhisselamın kendisine bir vazife vereceği haber verilmişti” dediler.

Bu rüyadan sonra, sefer hazırlıkları artarak devam etti. Yavuz Sultan Selim'in yeni bir sefer için hazırlık yaptığı günlerde... Bir gönül eri sefer eyledi. Fani âlemden ebedi âleme... Buhara'da doğdu,

Anadolu'nun Son Kale olması için maddi-manevi çok büyük destek olan mübarek diyarda... Semerkant'ta yetişti, Altın Silsilenin onsekizinci halkası Ubeydullah Ahrar hazretlerinin yanında... O büyük zat tarafından Anadolu'ya gönderildi, Anadolu'dan gelen Abdullah-ı İlahi hazretleriyle birlikte... Anadolu'yu Kıyamete kadar devam edecek Son Kale eylemek üzere...

İkinci Hocası Abdullah-ı İlahi hazretleri Rumeli'ye, Vardar Yenicesi'ne gitti. Akıncı Beyi Evrenosoğlu Ahmed Beyin davetiyle, nice gönülde akıncıların yetişmesi için... O, hocasının işaretiyle İslambol'da, Dersaadet'te, saadet diyarında kaldı. İsmi Ahmed idi hem de seyyid idi. Ve Silsile-i aliyyenin onbirinci halkası Mahmud İncirfagnevi hazretlerinin neslindendi...

İslambol'da Emir Buhari diye bilindi. Ebül Vefa hazretleriyle gönül birliği eyledi. Nakşibendiyye'nin İslambol'daki ilk temsilcisiydi. Vefat ettiğinde, Fatih'teki tekkesinin bahçesine defnedildi (577).

Sultan Selim, önce Eyüp Sultan hazretlerini ziyaret etti. O'nun Konstantiniyye önlerine niçin geldiğini bir daha gönlüne yerleştirdi. O'ndan destur aldı. Sonra da...

Gönlünde Emir Buhari hazretlerinin hasretiyle Üsküdar'a geçti. 5 Haziran 1516, Hicri 4 Cemazilevvel 922'de...

Dedesi Fatih'ten gelen alışkanlıkla tarihlere baktı. Hicri tarihin rakam toplamlarını 13 görünce gülümsedi. "İnşâallah İslam âlemini bir edip, Papalığı perişan eylediğimiz bir sefer olur. 23 ve 13... Her ikisi de bizim için hayra vesiledir, hayra rehberdir. Hayır ve şer, Allahü tealadandır. Bize düşen hayra götürdüğü dinimizce bildirilen sebeplere yapışmaktır" dedi.

Bu Üsküdar'dan çıktığı ikinci seferdi. Batı'ya sefer eylemek nasip olmamıştı. Önce doğu diyordu. Doğu sağlam olmadan, batıya nasıl yürüyecekti?

Sultan Selim, Üsküdar'dan ikinci seferine çıkarken... Biri daha vardı ki... O seferde olabilmek aşkıyla yanıyordu... Bu onun kaçıncı yanışıydı, tâ Âdem aleyhisselamdan o ana... Serendip-Cidde seferinde Âdem aleyhisselamla, Tufan'da Nuh aleyhisselamla, ateşe

atıldığında İbrahim aleyhisselamla, Kızıl Denizi geçerken Mûsâ aleyhisselamla, Hicret'te, Bedir'de, Uhud'da, Veda Haccında Muhammed aleyhisselamla, Kadsiye'de Sa'd bin Ebi Vakkas'la, Malazgirt'te Alparslan'la, Osman Gaziyle her seferinde, Fatih'le Konstantiniyye'nin fethinde, Sultan Selim'le Çaldıran'da beraber olmak için yanmıştı... Şimdi de bu seferde Sultan Selim'le birlikte olmak için yanıyordu... Ama kader...

O günden bu ana... Binlerce seferde bulunmak aşkıyla yanan Ruhlardan Bir Ruh'tu... Yeryüzüne geleceği, bir bedenin bir parçası olacağı zamanı bekleyen...

Sultan Selim, dedesi Fatih'in vefat ettiği yere geldiğinde... Yüreğine hançer saplanmış gibi oldu. İzmit'e yakın bir yerdi ve Hünkar Çayırı deniyordu. Bu yere vefat sonrası, Hünkar Çayırı diye isim verilmesi... Hünkar hüküm veren demekti. Asıl hüküm, ol emriyle bütün kâinatı var edenindi. Sultan vekildi.

Destan ve efsane sevdalısı Oğuz Türkü isimleri de ne güzel yakıştırıyordu, hem şahıslara hem de yerlere... Dedesine Fatih, buraya Hünkar Çayırı diyenler kendisine de Yavuz demişlerdi.

Gönlüne düştü. Sefere kiminle çıkmıştı? Fatih, Hünkar ve Yavuz diyenlerle mi? Yoksa... Anlamak kolaydı. Askerleri, meyveye durmuş kiraz, erik ve vişne ağaçlarının arasından geçmişti. İkindi sonrasıydı... "Bütün askerlerin heybeleri aransın. Koparılan meyve var mı? Varsa getirilsin, Sultanımız için ilaç yapılacak " fermanı geldi. İlaç için denildi ki... Asker almışsa saklamasın.

Herkes heyecanlıydı. En çok da emri veren... Ya çıkarsa ne yapardı? Güneş İslambol ufuklarında bir Kızılelma gibi batmakta iken... Kapı çavuşu geldi. "Sultanım. İlaç için bile birkaç meyve bulamadık."

Sultan, gözleri yaşlı uzun uzun batmakta olan güneşe baktı. "Elhamdülillah! Meyve bulamadık ama Kızılelmamızı bulduk" dedi. Başta Kapı çavuşu olmak üzere huzurdakiler şaşırdı. Sultan tebessüm etti.

"Meyve aratmaktan maksadımız... İzinsiz meyve koparan var mı, bunu anlamaktı. Elhamdülillah, yok. Eğer bir tanesinin torbasından

bir elma çıksaydı bu seferden ben vazgeçerdim. Çünkü Allah günah işleyen kavme yardım etmez.

Sultanımıza ilaç yapılacak sözü de yalan değildi. Benim için en güzel ilaç, meyve bulunmamasıydı"

Sultan'ın sonraki durağı, Eskişehir yakınındaki Seyyid Battal Gazi Külliyesi oldu. "Otağımız burada kurulsun. Hele burada biraz kendimize gelelim" dedi. Battal Gazi'nin türbesini ziyaret ettiler. Bütün Osmanlı Sultanlarının ziyaret ettiği gibi... Selim Han, külliyenin eksiklerinin en kısa zamanda giderilmesini, genişletilmesini, misafirhane, dergah, medrese, aşevi ve diğer kısımlar için hiçbir fedakarlıktan kaçınılmamasını ferman buyurdu. Dedesi Fatih'in, babası Bayezid'in buyurduğu gibi...

Battal Gazinin uzun sandukası ve hemen yanındaki kral kızı diye bilinen Bizans İmparatoru'nun kızı Elenora'nın kabri... Battal Gazi Kız Kulesinden kaçırmış, Müslüman olmuş ve evlenmişler... Şimdi yan yana yatıyorlar. Bu konuda tarihi kayıt yok. "Tarihi kayıt olması mühim mi? Oğuz Türkü onları birbirine eş eylemiş, yan yana yattığını kabul etmiş. Bundan daha tarihi bir gerçek olabilir mi?" diye düşünen Sultan Selim, diğer türbeleri ziyaret etti. Burasının Konstantiniyye'nin gönül kapısı olduğunu fark etti. Kendine geldi ve sefer, dedi.

Sultan Selim, 26 Haziran'da Konya'ya geldi. "İnşâallah gelişimiz, kon ya emrine uymak içindir, son menzilimiz ahirette Cennet'e konmaya vesile olur" diye dua etti. Mevlana ve Sadreddin Konevi hazretlerinin huzurunda...

23 Temmuz'da, Maraş ile Malatya arasındaki Elbistan'da, Sultan'ın kuvvetleriyle, Sinan Paşanın 40 bin kişilik kuvveti birleşti. Temmuz'un 23'ü idi. Dedesinden 23'ün sırrını alan Yavuz Sultan Selim, bunu hayra yordu, zafere işaret bildi.

Hem Safeviler hem de Memlüklüler... Osmanlı'nın bundan sonraki hareketini merakla bekliyorlardı. 27 Temmuz'da, Adana merkezli Ramazanoğulları Osmanlı'ya bağlılıklarını bildirdiler.

Sefere katıldılar. Anadolu birliği tam olarak sağlandı.

Yavuz'un niyeti, Şah İsmail ve devletini tamamen yeryüzünden silmekti. Biliyordu ki... Bu gerçekleştirilmez ise... Bu fitne, Papalığın desteğiyle... Osmanlı'nın ve onu takip eden sünni devletlerin başına bela olmaya devam edecekti.

Ancak... Osmanlılara karşı Safevilerle birlikte hareket eden Memlüklüleri geride bırakarak Şah İsmail üzerine yürümek tehlikeliydi. Çünkü Memlüklüler, Halep'e kadar gelmişlerdi. Divan toplandı. Memlüklüler üzerine yürünmesine karar verildi. Ve Kapı Ağası Hasan Ağanın gördüğü rüya her yerde söylenir oldu.

Selim, Yavuz oldu ve Memlük Sultanı Kansu Gavri'ye " Efendine söyle, Mercidâbık'ta karşıma çıksın" dediği elçisiyle bir mektup gönderdi.

"Kansu Gavri! Allah şanını ıslah etsin.

Benim yüksek yolum, Resulullah Efendimizin temiz dinini yükseltmek için Şah İsmail üzerine idi. Senin o zalim ve fesatçıyı takviye etmek hususunda hareketlerin belli olduğu için yürüyüşümü senin tarafına çevirdim.

Sende zerre kadar hamiyet ve erkeklikten hisse, içinde mertliğe ait bir iz var ise karşıma çıkarsın (578)".

Memlük Sultanı Kansu Gavri, yanında Abbasi Halifesi III. Mütevekkil olduğu halde Mercidâbık'a geldi (579). 23 Ağustos'ta da Sultan Selim Han kumandasındaki Osmanlı ordusu, geldi.

Hasan Can, "Sultanım. Miladi takvime göre 23 Ağustos'tayız. Çaldıran Zaferimizi kazandığımız günde... 23, bize gülümsemeye, 13'te Papalığı ağlatmaya devam eder. 23 Temmuz'da seferimizin yönü belli oldu. 23 Ağustos'ta ise cenk meydanındayız" deyince, Sultan Selim, inşâallah zaferin müjdecisidir diyerek gülümsedi.

"Eee Hasan Can. Mercidâbık ne demektir, hele merakımızı gideriver."

"Sultanım... Merc, Arapça bir kelime ve çayır demek... Dabık

kelimesi ise... Baştaki harfi dal, diğerlerini kaf ve be kabul edersek... Ökse otu manasına geliyor. Yani Mercidabık; ökse otu çayırı demek..."

Sultan, irkildi. "Niyetimiz; Anadolu'yu Son Kale eylemek, hilafet, Osmanlı sancağını Kıyamet'e kadar İslambol'da dalgalandırmak, Altın Yayı tamam eyleyip kurmak, Mekke ve Medine'nin, mübarek diyarların hizmetçisi olmaktır. İnşâallah, bu çayır bize gül bahçesi, Kansu'ya ökse otu çayırı olur" dedi.

Hazır bulunanlar, yerde ve göktekiler, canı gönülden "Âmin" dediler. Sultan, "İnşâallah, yarınki gün, ceng ü harptir. Bütün orduya duyurulsun" diye ferman eyledi. Asker silah ve teçhizatıyla yatarken, atların eyerleri üzerinden indirilmedi.

Sultan için ne garip bir durumdu? Bu ikinci savaşıydı. Hem Çaldıran'da hem de Mercidabık'da, Türk devletleriyle savaşıyordu. Bu ne cilve idi?

60 bin kişilik Osmanlı ordusu, Hicri 25 Recep 922'te (24 Ağustos 1516), muharebeye tutuştu. Kansu Gavri kumandasındaki 80 bin kişilik Memlûk ordusu ile... Muharebe Osmanlıların üstün harp gücü ve teknik imkânlarıyla zaferle sonuçlandı. Zaferin kazanılmasında gönül ehli kişilerin duası, rızası, Osmanlı topları ve Sultan Selim'in muharebe idaresindeki büyük dehası etkili oldu. Kansu, muharebede öldü.

Son Abbâsî Halîfesi III. Mütevekkil, Sultan Selim Hanın yanına getirildi. Sultan tarafından çok hürmet gösterildi (580).

Ertesi gün, Recep ayının 26'sında... Sultan Selim Halep'e girdi. Yanında Halife III. Mütevekkil olduğu halde... O akşam Recep ayının 27. gecesi, Miraç Gecesiydi. Sultan Selim, Haleplilerin duası, tezahüratları arasında Büyük Cami'deki Miraç Gecesi sebebiyle okunan mevlit cemiyetine katıldı.

Halifenin gözleri, hemen yanındaki Yavuz Sultan Selim Han'da idi... Miraç bahsinde... Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin Allahü tealanın huzurunda ümmetini dilediği bahse gelince... Gözlerine inanamadı. Aslanların elinde ağladığı yavuz kişi, Sultan

Selim ağlıyordu. Bu ne sevgi, bu ne edepti yâ Rabbi.

Kuşağının arasından bir anahtar çıkardı. Hemen yanındaki baş muhafızının kulağını eğildi. Bir şeyler söyledi ve anahtarı ona verdi. Muhafız yerinden fırladı ve camiden çıktı. Mevlit duası esnasında elinde demir bir sandıkla döndü. Halife duadan sonra ayağa kalktı. Müsaadenizle diyerek Selim Hana baktı. O konuştu, tercüman Türkçe'ye çevirdi.

"Muhterem cemaat. Halife; Peygamberimizin sallallahü aleyhi ve sellem vekilidir. Onun adına, Müslümanları idare eden, dinlerini öğreten ve gönüllerine nakşeden kimsedir. Bu üç görevi dört halife, bir kişinin şahsında gerçekleştirmişlerdir, tıpkı Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem gibi...

Ecdadımızı, 1258 yılında Bağdat'tan kurtaran Sarı Saltuk'un Kalem, Könül ve Kılıç dediği ve Altın Yayla temsil edilen bu üç görev... Dört halifeden sonra ayrı ayrı müesseseler tarafından yerine getirilmiş. Kılıcı halife, Könülü evliyalar, Kalemi ise âlimler temsil etmiş.

Ne yazık ki... 1258'de Moğol zulmüyle biz Abbasi Halifeleri, Kılıcı da kaybettik. Şu anda yalnızca ismimiz var. Bu mübarek vazifeyi devretme vakti geldi. Vaktin geldiği, emaneti alacaklara bildirildiği gibi bize de bildirildi.

Şimdi... Halifeliği, kendi rızamla, bu üç vazifeyi hakkıyla yapacak Sultan Selim Hana emanet ediyorum. İnanıyorum ki... Onun neslinden gelenler, Kıyamet'e kadar bu vazifeyi layıkıyla yerine getirecekler."

Başta Sultan Selim Han olmak üzere... Bütün cemaat rüyada gibiydi. Halife Mütevekkil, Besmele ve salevat ile önündeki sandığın kapağını açtı. Açmasıyla birlikte gül kokusu yayıldı. Herkes kendinden geçti.

Halife, edeple, salevat okuyarak sandıktan bir bohça çıkardı. Bohçayı açtı. Herkes nefesini tutmuştu. Katlanmış bir elbise elindeydi. Üst tarafından tuttu, açılmaya bıraktı. Tıpkı güneşin

doğması gibi elbise açıldı. Bu bir hırkaydı. Edeple öptü.

"Bu; Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem, hazret-i Ka'b bin Züheyr'e hediye ettiği hırka-i şeriftir. Memlük askerlerinin muzaffer olması için yapacağım duada vesile etmek için getirmiştim. Ama Sultan Selim'in mağlup olması için dua edemedim.

Şimdi bunu... Sultan Selim'e giydiriyorum, halifeliği hakkıyla, rızamla devir aldığının işareti olarak..."

Bir anda ağlama ve salevat sesleri camiyi doldurdu. Sultan Selim, hayal âleminde gibiydi. Halifenin kollarını kaldırmasını istediğini, kendisinin buna itiraz ettiğini, bunun üzerine hırkanın omuzları üzerine konduğunu hatırlıyordu. O hırkayı, giymek ne haddineydi? Ancak o hırkayı taşımak, omuzlarına almakla şereflenebilirdi. Sonrası... Anlatılmazdı... Bir anda yedi kat gökleri geçip Arş'a yükseldiğini hissetmişti.

O gece, Miraç gecesinde, rakam toplamı (9+2+2) 13 yapan Hicri 922'de... Önce Halep'te kutlandı, Hilafet'in Oğuz Türküne, Kayı boyuna, Osmanoğlu'na geçişi... Herkes sevindi, Yavuz Sultan Selim Han boyun büktü. 766 sene sonra, halifelik Abbasilerden Osmanoğullarına geçmişti.

Zafer sonrası... 29 Ağustos 1516... Recep'in 30'unda... Halep Ulu Camisi'nde ilk cuma namazı... Hilafetin ilan edilişi... Hatip, "Essultan Selim bin Sultan Bayezid bin Sultan Muhammed..." dedikten sonra... "Hâkim-ül Haremeyn-iş-Şerifeyn" deyince...

Sultan Selim yerinden fırladı. "Hatip Efendi! Hâkim-ül Haremeyn değil. Hâdim-ül Haremeyn diyeceksin. Biz, Mekke-Medine'nin hizmetçisi olmayı en büyük şeref biliriz" diye bağırdı. Herkes donup kaldı, sonrası gözyaşlarına boğuldu. Bu; Oğuz neslinden gelen Osmanoğullarından ilk halifenin ilk emriydi. Bu edep karşısında gözyaşları sel olan hatip "Hâdim-ül haremeyn" diyerek hutbesine devam etti.

Hâdim-ül haremeyn sözü Sultan Selim'i gözyaşlarına boğdu.

Bulunduğu yerdeki halıyı kaldırdı. Caminin toprak zemini üzerine şükür secdesi yaptı. Toprak; aslımız, toprak hakikatimizdi, vücudumuz topraktan geldi, toprak olacaktı.

Sultan Selim, hâdim-ül haremeyn diyerek dedesi Fatih'i de yâd etmiş oldu. Fatih, o zamanın Mısır Sultanına gönderdiği mektupta, haremeyne hâkim olunmaz diyerek ondan hâdim-ül haremeyn diye bahsetmiş, Mısır Sultanı bunu hakaret kabul etmişti. Yavuz ise en büyük şeref kabul ediyordu.

Namazdan sonra... Yavuz Sultan Selim, 3 bin 800 altın kıymetindeki kaftanını elleriyle hatip efendiye giydirdi, hediye eyledi. Bütün Haleplileri hediyeye boğdu (581).

Sultan Selim, Halep'te onsekiz gün kaldı. Suriye Osmanlı hakimiyetine geçti. Suriyeliler, Osmanlı adaletini gördükten sonra... Kale ve şehirlerin anahtarlarını Sultan Selim Hana kolayca teslim ettiler.

Sultan Selim Han; Halep'ten sonra Hama ve Humus şehirlerine girdi. 27 Eylül'de de Emevilerin tarihi başşehri Şam'a girdi. Önce hayran olduğu Selahaddin Eyyubi hazretlerinin türbesini ziyaret etti.

Ama asıl merak ettiği İbn-i Arabi hazretlerinin kabriydi. O'nun "Sin, Şın'a geldiği zaman kabrim ortaya çıkar (Dehale fis sini ileş şını. Zahare kabri Muhyiddin)" dediğini Sarı Saltuk neslinden gelen Altın Yay emanetçisinden işitmişti. İbn-i Arabi hazretlerinin tasavvufla ilgili sözleri yanlış anlaşıldığından, ölümünden sonra kabri çöplük olmuş ve kaybolmuştu. Sultan Selim, soruşturdu. Çöplüğü buldu. Temizlik yaptırdı, o yeri kazdırdı ve Arabi hazretlerinin kabri ortaya çıktı. Buraya hemen bir türbe, cami ve imanet yapılmasını emretti.

Selim Han, Arabi hazretlerinin Eşşecerütün Numaniyye fi Devleti Osmaniyye kitabını okumuştu hem de Sarı Saltuk neslinin elinde bulunanı... Çünkü onlardaki kitabı açıklamalıydı. Osmanlı'nın kuruluşunda, İbn-i Arabi hazretlerinin söylediklerinden, Anadolu'nun Son Kale olması için belirttiği

şartlardan ve Sarı Saltuk'un çalışmalarından haberdardı.

Arabi hazretlerinin, sizin taptığınız benim ayaklarım altındadır dediğini iyi biliyordu. O sözü söylediği anda bulunduğu yeri kazdırdı. Bir küp dolusu altın çıktı. İşte, dedi, İbn-i Arabi hazretlerinin söylemek istediği.

Sultan, Nuh aleyhisselamdan o ana, insanlık tarihinden nice izler taşıyan mübarek Emeviyye Camisi'ni ziyaret etti. Orman gibi sütunları, yağmur tanesi gibi kubbeleri, minare ve minberlerinin adedi... On altı imamı, üç minareden ezan okuyan yetmiş beş müezziniyle dünyada benzeri olmayan bir camiydi.

Aynı zamanda bir ilim merkeziydi. Onbir ilim halkası, beş hadis halkası, yüzyirmi Kur'an-ı kerim okutma ve talim halkası bulunuyordu. Binlerce kişi bu halkalarda ders görüyordu.

Meşhur âlimlerden Hindistanlı Muhammed Bedahşi hazretleri de burada ders veriyordu. Sultan Selim, ders esnasında huzura girdi. Bir talebe gibi edeple huzuruna oturdu. Bedahşi hazretleri de dersi kesmedi, devam etti. Sultan, ders bitiminde kendisinden dua istedi.

Şeyh hazretleri, "Sultanım. Siz, Müslümanları, doğru itikadı, ehl-i sünneti koruyan ve neslinden gelenlerin, Kıyamet'e kadar bu işi yapması için Anadolu'yu Son Kale eylemeye çalışansınız. Allahü tealanın en çok sevdiği işi yaparsınız. Nübüvvet Yolu temsilcilerinin duası sizinle. Asıl siz bize dua ediniz" dedi.

Sultan, ısrarla dua talep edince gözyaşları içinde boyun büktü.

"Sultanım. Boynumuzda kulluk halkası vardır. Yerlerin ve göklerin yüklenmekten kaçındığı mesuliyeti biz yüklendik. Siz ise yükünüzü daha da ağırlaştırdınız. Saltanat yükü üzerine bir de hilafet yükü yüklendiniz ki... Taşıması çok zor. Çok meşakkatli ve külfetli bir yolda bulunursunuz. Allahü teala yardımcınız olsun. (582)" Sultan Selim bu sözlerle yandı, kavruldu. Kulluk, saltanat ve hilafet yükleri... Bu yükleri kaldırmak için... Bir mürşid-i kamilin rehberliğinde gayret kemerini kuşanmaktan başka çare var mıydı?

Memlûk Sultanı Kansu Gavri, Mercidâbık Muhârebesi sonrasında vefât etmişti. Mısır Kölemenleri 10 Ekim 1516'da, Tomanbay'ı sultanlığa getirdiler. Sultan Selim Han, Sünni Türklerle tekrar savaşmak istemiyordu. Memlük Devletinin kurucusu Baybars'ın hayranıydı. Kırım gibi Osmanlı'ya tabi bir devlet olmasını istiyordu. Tomanbay'a Çerkez Murad Beyle bir mektup gönderdi.

"Sevgili Peygamberimizin sallallahü aleyhi ve sellem nuru yolumun rehberidir. Allah ve Resulünün düşmanlarını dağıtmak... İslam'ın ana caddesinden bidat dikenlerini kaldırmak niyetiyle gayret dizginlerini çekmiş bulunmaktayım. Asıl maksadım; Erdebil rafizilerinin başı İsmail'i ezmekle... Acem diyarını ehl-i sünnete yurt kılmakla... Cihangirlik töresini yerine getirmektir.

Bu yolda giderken, akılsız Gavri önüme çıktı. Önce o engeli kaldırdım. Sen dahi... Ol kötü kişinin serkeşlik atına binişinden uzak olasın. Halinden ibret alasın.

Şanlı adımızla paranı tazele. Minberlerde, hutbelerde ulu adımı söyle. Saadet saçan kapıma gelip ulu tahtıma yüz sür. Şayet bana itaat etmezsen Mısır'a gelirim. Bu da sana ve askerlerine acı bir ölüm getirir.

Eğer fermanıma baş eğersen, taht ve taç bizden sana verilir."

Tomanbay, şartları kabul etmek istedi. Ancak beyleri ret eyledi, elçiyi öldürdüler. Sultan Selim Han, Osmanlı elçilerinin katledilmesini harp sebebi saydı.

15 Aralık 1516 tarihinde Şam'dan Mısır Seferine çıktı. Mesuliyet yükünü hafifletmenin daha çok yükün altına girmekten geçtiğini iyi bilen Sultan Selim durmadı. 21 Aralık 1516'daki Han Yunus Meydan Muharebesi sonrası, Filistin fethedildi.

Ordusu, Gazze'den Remle'ye Sina Çölüne doğru ilerlerken, o, başka bir sevdayla yanıyordu. Hasan Can, İdris Bitlisi hazretlerini ve muhafızlarını alarak kara sevdalısına doğru kanatlandı. Gündüz sıcağında çölü geçti. 30 Aralık'ta Kudüs'e kavuştu. Oniki bin kandille aydınlatılan Mescid-i Aksa'da iki rekat hacet namazı kıldı. Haceti, Mısır Seferinde, Sünni İslam âlemini tek bayrak altında toplamaktı.

Mirac Gecesi, 24 Ağustos'ta hilafet yükü omzuna yüklenmişti. Şimdiyse... Bundan az bir zaman sonra... Miracın gerçekleştiği mekandaydı. Sabahı beklemeksizin mübarek yerleri ziyaret etti. Sonra orduya katıldı.

Kâhire'ye ulaşmak için Sina Çölünü geçmek gerekiyordu. Tarihte... Sina çölünü yalnızca Pers İmparatoru Kambiz M.Ö. 525'te geçmişti. İki bin senedir Sina Çölünü geçen yoktu. Moğollar ve Timur bu çölü geçmeye teşebbüs bile etmediler. Bu bilgiyi veren vezir Hüseyin Paşa ve bir kısım kimseler de itiraz ettiler. Mısır'a ancak Akdeniz'den ulaşılabileceğini söylediler.

Sultanın yüreğine dost hançeri saplanmış gibi oldu. Ordu bozanlığın önüne geçmek için, Vezir Hüseyin Paşayı, idam ettirdi (583). Ve yola çıktılar. Onbinlerce su kırbasını hazır ederek... Bedeviler bir taraftan, çöl şartları bir taraftan... El-Ariş denilen yere geldiklerinde suları bitmişti.

Herkes ata binmiş halde çölde ilerlerken Sultan Selim, atından indi. Sultanın inmesiyle herkes indi. Başta Sultan olmak üzere bütün ordu... Kurak ve çorak Sina Çölünde piyade yürüyüşü sebebiyle adım atmakta zorlanıyordu. Ordu harap ve bîtab bir hâle geldi. Fakat Sultan Selim Han, büyük bir edep ve hûşu içinde yürümekteydi. Sebebi sorulunca... Boyun büktü... "Önümüzde, Fahr-i kâinat Resûlullah efendimiz hazret-i Muhammed yürümekteyken... At üstünde nasıl giderim" dedi.

Çölde çok şey vardı. Yıllardan beri yağmur yağmamasının verdiği kuraklık, müthiş çoraklık, ıssızlık ve kum fırtınası... Nice görünen ve görünmeyen... Sıcaklık, gündüz kırk dereceyi bulurken, gece eksi derecelere düşüyordu. Sularının bittiği gece Sultan, dua etti. Allahü tealaya sığındı. Ertesi gün, 21 Zilhicce 922/15 Ocak 1517, Perşembe günü... Katya mevkiine gelindiğinde yağmur yağdı. Çöl suya gark oldu. Osmanlı Ordusu Katya Kantara arasındaki mesafeyi bir günde geçmişti.

21 Ocak 1517 tarihinde Kahire'ye çok yakın Birk-ül-Hac mevkiinde konaklandı. Hasan Can, "Sultanım. Geçilmez denilen Sina Çölü'nü geçtik elhamdülillah hem de 13 günde..." deyince

Sultan, güldü. "13 günde geçtiğimizi Papa duymasın kalbine iner" dedi. Sultan, çölü geçmekle, zafer kazanmış gibi sevindi.

22 Ocak 1517 günü... Kâhire yakınlarındaki Ridâniye'de Osmanlı-Memlûk muhârebesi başladı. Sultan Selim Han kumandasındaki Osmanlı ordusu, zafer kazandı. Memlûk Sultanı Tomanbay, Kahire'den çekildi. Sultan Selim Han, Kahire'ye 15 Şubat 1517 tarihinde parlak bir merasimle girdi. 20 Şubat Cuma günü Melik Müeyyed Camisi'nde Cuma namazı kılındı. Sultan mübarek beldelerin hizmetçisi olduğunu belirtmek için... Sarığının üstüne süpürge biçiminde sorguç taktı.

Mübarek diyarların hizmetçiliği Osmanlıya geçti. Kızıldeniz'e ve Hind Okyanusuna inildi. Kuzey Afrika hakimiyet yolu açıldı. Osmanlı hududu Atlas Okyanusuna dayandırıldı. Venedikliler Memlûklere verdikleri, Kıbrıs Adasının haracını Osmanlılara göndermeye başladı. 30 Mart'ta, Tomanbay esir edildi. Sultan, ona çok iyi muamele etti. Ancak sağ kalırsa isyanının devam edeceğini anladı. Yakalanmasından on dört gün sonra idam ettirdi.

Sultan, Kahire'den Şam'a dönerken... Anadolu Kadıaskeri Ahmed ibni Kemal Paşayla sohbet ediyordu. Paşanın atı su dolu çukura bastı. Sultanın üstü başı ıslandı, kaftanı çamur oldu. Paşa telaşlandı. Selim Han; "Bir âlimin atının ayağından sıçrayan çamur, benim için şereftir. Öldüğüm zaman bu kaftanı böylece sandukanın üstüne koysunlar!" dedi. Sırtından kaftanı çıkardı, saklanmasını emretti.

Selim Han'ın Mısır'ı fethini ilk tebrik eden Oruç Reis oldu. Kurtoğlu Muslihiddin Reisi küçük bir donanma ile İskenderiyye'ye gönderdi. Durum Sultana bildirildi. Hemen Kahire'ye gelmelerini istedi. Kurtoğlu, Sultanın huzuruna çıktı. Hürmetle elini öptü. Oruç ve Hızır reislerin tebriklerini ve bağlılıklarını bildirdi. Sultan, Barbaros kardeşlerin gazaları hakkında geniş bilgi aldı. Anlatılanlardan çok memnun oldu. "Akdeniz Türk gölü olmalı. Tıpkı Karadeniz gibi... Bunun için de Kuzey Afrika elimizde olmalı. Yeşil Vatan, Mavi Vatan ile çevrilmeli" dedi.

1517 Temmuz ayının ilk günlerinde... Kahire'ye çok önemli bir heyet geldi. Bu heyet, İslam'ın en önemli merkezleri olan Mekke ve Medine'yle birlikte bütün Hicaz yarımadasının anahtarlarını getirmişti. Mekke ve Medine emiri şerif II. Ebül Berekat, oğlu vasıtasıyla şehrin anahtarlarını ve mukaddes emanetleri teslim etti.

Sultan, buna, en az Ridaniye Zaferi kadar sevindi. Bu mübarek beldeye, bu mübarek beldenin gerçek sahipleri seyyid ve şeriflerin üzerine asker göndermek mecburiyetinde kalmaması sebebiyle... Ebül Berekat'ın emirlik beratıyla birlikte baba ve oğula, oradaki ehl-i beyte, o mübarek diyarda yaşayanlara sayısız hediyeler gönderdi.

"Mekke-i muazzama ve Medine-i münevvere; hazret-i Peygamberimizin aleyhisselam tahtgahıdır. Buraların sultanlığı Kâinatın Efendisinin şerefli çocuklarının elindedir. Onlar, tam bağlılık, iyilik ve olgunlukla bize itaat ettiler. Hak tealanın ihsanındandır, bu iki mübarek yerde okunan hutbelerde ismimin hâdim-ül haremeyn diye geçmesi... Bunu bütün dünya saltanatına değişmem. Bunun için Allahü tealaya gece gündüz şükretsem azdır." fermanıyla birlikte (584)...

Hediyeleri bizzat kendisi götürme arzusuyla yandı. Kâbe'yi tavaf edebilmek, iki cihanın efendisinin aleyhisselam eşiğine gözyaşları içinde yüz sürebilmek için...

Ama mümkün değildi. "Her an cihat üzere olanın cihat yerini terk etmesi caiz değildir" hükmünce... Bu sebeple... Ecdadı hep yerlerine vekil göndermişlerdi Hac ibadeti için...

Ka'b bin Züheyr'e Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem tarafından hediye edilen hırka, Sultan'a Halep'te emanet edilmişti.

İskenderiye'de bir gemide kaçırılmak için bekletilirken ele geçirilenlerin ve II. Ebül Berekat'ın gönderdikleri arasında, manevi değeri son derece yüksek kutsal emanetler vardı.

Üzerinde aslan tasviri ve kûfî hatla "nasrunminellah" yazısı olan kırmızı bir sancak... Mücevher kakmalı bir kutu içinde Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem, Uhud Gazvesi'nde kırılan dişi (dendân-ı saâdet)... Bir tutam lihye-i saâdet (sakal-ı şerif)...

Sürmedan ve mili, hurma lifinden örülerek içi ziftle sıvanmış bir adet abdest ibriği, sanavber ağacından bir tesbih, bir kıta şimşirden nalın, bir asâ, pâpûş-ı şerif... İki kıta hırka-i şerif... Hurma lifi, beyaz pamuklu ince dokuma bir hil'at, bir kara kılıç, bir deve yünü kuşak, bir deve yünü ridâ, bir deve yünü sarık ve beyaz arakıyye (teri alması için giyilen takke)... Bunlar iç içe altın sim işlemeli bohçalara sarılmış ve üzerlerine "Hâzâ muhallefâtü Resûlillah (Resulullahtan geri kalanlar)" yazılmıştı.

Bunlar... Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale oluşunun en güzel delili ve sebebi olacaklardı.

Bu mübarek emanetler karşısında... Sultanlığı bırakıp yalnızca Selim olan, gönlü kanatlanan, gözyaşları içinde bunları yüzüne gözüne sürdü "Şefaat yâ Resûlallah" diyerek... Sandıkları bizzat mühürledi. Mukaddes emanetler içinde, Yûsuf aleyhisselama ait olduğu söylenen bir sarık, bir bıçak, bir güneş saati ve dört halifenin kılıçları da vardı.

Dört halifenin kılıçları denilince Sultan Selim çok heyecanlandı. Hemen Osman radıyallahü anhın kılıncı var mı diye sual etti. Kendisine uzatılan kılıncı akkor haldeki bir demiri tutar gibi tuttu. Kabzasına yakın yere baktı. Gördü, gülümsedi. Evet, oradaydı, Kayı Boyu damgası kabzaya yakın yerde kendisine gülümsüyordu. Şahadet parmağıyla dokundu. Altın Yay ve Gümüş Okları temsil eden Kayı Boyu damgasına... Altın Yay ve Gümüş Okların bütün vücuduna yayıldığını, vücudunun altın bir yay ve gümüş ok şeklini aldığını, yayın gerilip bırakıldığını, gümüş okun kızılelma şekline dönmüş Güneş'e doğru uçtuğunu hissetti.

Kılıç ile ilgili anlatılanları, efsaneleri ve İbn-i Arabi hazretlerinin söylediklerini hatırladı. Osman ve Osmanlı ismine nasıl sebep olduğunu...

Sultan Selime, Sarı Saltuk neslinden gelen anlatmıştı ki... Kayı boyu damgalı kılıcı getiren Kayı Boyu elçisinin, Altın Yay ve Oğuz Kağan ile ilgili anlattıkları hazret-i Osman'ın çok hoşuna gitmiş. Oğuz Kağan ile Kur'ân-ı kerimde bahsedilen Zülkarneyn aleyhisselamın ne kadar çok birbirine benzediğini fark etmiş. O'nun

Anatolia'yı neslinden gelenlere vasiyet etmesi karşısında çok şaşırmıştı. Çünkü Anatolia'nın ne kadar önemli bir yer olduğunu, Peygamber Efendimizin fethini müjdelediği Konstantiniyye'nin bu kara parçasının en batısında yer aldığını iyi biliyordu.

Hazret-i Osman'ın radıyallahü anh, bütün bu anlatılanlar ve bildikleri sonrası... Kur'ân-ı kerimde, Maide sûresi 54. ve Enbiya sûresi 105. âyeti kerimelerinde bahsedilen kavmin, Oğuz Türkleri olduğu gönlüne düşmüş. Kayı Boyu devlet kurarsa, bu devletle birlikte kendi şanının Kıyamet'e kadar yaşaması için dua etmiş. Bu sebeple, Anatolia (Anadolu) ile Oğuz Türkünün buluşmasını kolaylaştıracak fetihlere niyet etmiş, Türkistan ile Anatolia arasındaki diyarları fethetmişti. Bu ikisinin buluşmasının, Konstantiniyye'nin fethini getireceğini, Anatolia'nın Anadolu, İslam'ın son kalesi olacağını hissetmişti.

Sultan, İbn-i Arabi hazretlerinin, Anadolu'nun Son Kale olması şartlarından biri olarak "Hazret-i Osman'ın kılıcı ve diğer mukaddes emanetler, müjdelenen şehre gelip burada kalmaya devam ederse..." dediğini de çok iyi biliyordu. İşte mukaddes emanetler, kılıçla birlikte müjdelenen şehre, İslambol'a gidiyordu.

İbn-i Arabi hazretlerinin, ceddi Ertuğrul Gaziye "Moğolların Bağdat'ı yakıp yıktıkları zaman... Son oğlunun doğuşundan uzun seneler sonra... Bir oğlun olur, ismini koyarken acele etme, bekle... Bize bildirilen o ki müjdelenen devleti kuracak odur. Hazret-i Osman'ın, Kayı Boyu için dua ettiği söylenir... Atan Kuçi Bey tarafından kendisine Kayı damgalı kılıç hediye edildiğinde" dediğini...

Bağdat, yakılıp yıkıldığı zaman bir oğlu olduğunu... Oğluna, Mehmed ismini koyarken, Kayı damgalı kılıncın gerçekte var olduğunu haber aldığını...

Bunun üzerine, Şeyh Edebiâli'ye, "Osman olacak... Oğlumun ismi Osman olacak... İnşâallah, onun ismi, hazret-i Osman'ın ismiyle Kıyamet'e kadar yaşayacak" dediğini...

Sarı Saltuk'un, Ertuğrul Gazi'nin eline sarılarak, "Beyim. İbn-i

Arabi hazretlerinin bir kitabı var. Neslinden gelenlerin kuracağı devleti anlatan... İsmi de Şeceretün Numâniyye fî devletil Osmâniyye... İbn-i Arabi hazretleri, bir evladına Osman ismi koyuncaya kadar Ertuğrul Beyin bu kitaptan haberi olmayacak, bu ismi koyduktan sonra açıklayabilirsiniz, diye vasiyet etti" dediğini...

Evet, bu yaşananları ve söylenenleri, Oğuz Han'dan o ana... Altın Yay ve Gümüş Oklar, Kayı Boyu, Anadolu'nun Son Kale olmasıyla ilgili anlatılanları, efsaneleri, destanları çok iyi hatırlıyordu Sultan Selim... Bu hatırladıkları sebebiyle... Babasını tahttan inmeye zorlamış, önce Şah İsmail, sonra da Memlüklüler üzerine yürümüştü. Yüce Mevla izin verirse yürüyecek daha hedefleri vardı. En başta da Şah İsmail ve onun yolunda yürüyeceklerin yolu kesilmeliydi, hem de Kıyamet'e kadar bir daha yol olmamak üzere...

Mukaddes emanetler, İslambol'a doğru yola çıktığı anda... Nice bin efsane, onlardan önce yola çıkmış, Osmanlı mülkünün ve İslâm âleminin dört bir tarafına ulaşmıştı bile...

Emanetler, İslambol'da durduğu sürece, Anadolu'nun Son Kale olmaya devam edeceği... 500 sene sonra... Osmanlı'nın devamı olan Türk Devletinin, Osmanlı'dan daha geniş alana hükmedeceği, bütün mazlumların sığınağı olacağı...

Bu söylenenleri duyan Selim Han, sevindi. Efsanelerdeki gerçeklik miktarı, önemli değildi. Bir milletin buna inanması, bunun böyle olmasını istemesi önemliydi. Efsaneler, milletlerin ulaşmak istedikleri hedefleriydi.

Mukaddes emanetlerle birlikte, Sultan Selim'in gönlü de İslambol'a doğru gitti. Özlemişti, hem de pek çok. Ama Suriye ve Mısır'da... Osmanlı idari sisteminin yerleşmesi için zamana ihtiyacı vardı. En önemlisi de Bağdat, Şah İsmail'in elindeydi, Şah İsmail ve devleti ayaktaydı.

Sultan, 26 Şaban 923'te Kahire'ye veda etti, mübarek Ramazan ayına birkaç gün kala... Yola çıkışın miladi 13 Eylül 1517'ye denk geldiğini duyunca güldü. Bu 13 kime idi, Papaya mı, yoksa Sultan Selim'e mi?

Şehir dışına çıkınca Sadrazam Yunus Paşa yanına geldi. Sultan, "İşte Mısır arkamızda kaldı" dedi. Mısır Beylerbeyliğinin kendisinden alınarak bir Memlüklüye, Hayırbay'a verilmesinden rahatsız olan Sadrazam, "Nilden ziyade kan dökerek Çerkezlerden aldığımız Mısır'ı yine bir Çerkez'e verdik. Böyle olacağını bilseydi, kulların bir adım atmazdı" dedi.

Bu sözler, Sultan Selim'i parça parça eyledi. Sadrazamlığa getirdiği, böyle bir sözü nasıl söylerdi. Makam hırsı, insanın gönül gözünü böyle nasıl kör eder, aklını devreden nasıl çıkarırdı. Demek, 13, benim içinmiş, dedi. Cellat diye bağırdı. Sadrazama o kadar kızmıştı ki... Kesik başını iki gün taşıttıktan sonra Katya'da defnettirdi (585).

Sultan 23 Eylül'de Gazze'ye ulaşınca... 13'e karşı bu 23'te teselli aradı. Şam'a geldi ve Ramazan Bayramı namazını Ümeyye Camisi'nde kıldı. Kendisini bekleyen ve Şah İsmail'in itaatini sunan Safevi elçilerini hapsedilmek üzere İslambol'a gönderdi. Şah İsmail meselesini kökünden halletmek istiyordu, ama zaman konusunda rahat değildi.

Muhyiddîn-i Arabi hazretleri için, türbe, cami ve imaret inşa edilmesini emretmişti. 5 Şubat'ta Cuma Namazını bu camide kıldı. Osmanlı'nın kuruluşunda, Anadolu'nun Son Kale kılınmasında çok büyük hizmet veren, Osmanlı ve Osmanlı'yı takip eden Türk Devletiyle ilgili nice müjdeler veren Muhyiddin-i Arabi hazretlerinin camisinde...

Sultan, dört ay kadar Şam'da kaldı. Daha sonra 3 Mart 1518'de Halep'e geçti. Burada iki ay kadar kaldı. 6 Mayıs'ta İslambol'a hareket etti.

Sultan Selim Han, 4 Haziran 1516'da çıktığı Mısır seferinden, 25 Temmuz 1518'de İslambol'a, Üsküdar'a kavuştu. Üsküdar'dan ayrılışından Üsküdar'a kavuşmasına tam iki sene elli gün geçmişti. Bu zaman zarfında, hem doğuda hem de batıda çok şeyler olmuştu. 1517'de, Alman Papaz Martin Luther, Wittenberg'deki Kilisenin kapısına 95 maddelik tezini astı. Katolik ve Ortodoks mezhebininin dışında Protestanlık denilen yeni Hıristiyanlık hareketi başlattı.

Luther'in hareketi, Avrupa'da ortalığı ateşe verirken, Sultan Selim Üsküdar'dan gözyaşları içinde Ayasofya'yı, kubbe üzerindeki Hilali seyrediyordu. İslambol'u hakikaten de özlemişti.

Hemen Ayasofya ile Sarayburnu arasında yer alan saraya haber saldı. Mukaddes emanetler için haremlik ile selamlık arasında kalan has odanın ve kırk hafızın hazır edilmesini istedi. İslambol'a ertesi günü gireceğini söyledi. Ama o gece kayıkla Üsküdar'dan Sarayburnu'na oradan da saraya geçti. Merasime, alkışlanmaya katlanacak halde değildi. Özellikle de hilafet, milyonlarca Müslüman'ın, mazlumun yükünün omuzlarına yüklendiği iki yıllık sefer sonrası... Boyun bükmekten, vazifenin gereğini yerine getirmek için Allahü tealaya sığınmaktan başka çaresi var mıydı?

Hemen, mukaddes emanetlerle ilgili hazırlıkları kontrol etti. Kırk hafızı hazır görünce... Mukaddes emanetler huzurunda her gün, yirmidört saat aralıksız Kur'an-ı kerim okunmasını, bir günde bir hatmin, bir yılda da 365 hatmin tamam edilmesini ferman eyledi.

Diz çöktü, E'ûzü Besmele çekti, Fâtiha-i şerifeyi okuyarak ilk hatmi başlattı.

Fâtiha'yı bitirip okumayı ilk hafıza devrederken ellerini açtı. "Yâ Rabbî! Bu mukaddes emanetler huzurunda... Kıyamet'e kadar fasılasız Kur'an-ı kerim okunsun. Mukaddes emanetler, burada durdukça... Başlarında Kur'an-ı kerim okundukça... Anadolu, Son Kale olmaya devam etsin" diye dua etti.

Anadolu'yu Son Kale, Konstantiniyye'yi İslambol eyleyen o Oğuz Türkü ki... Oğuz Kağan destanıyla zihni ve gönlü beslenen, Oğuz Kağan'ın Zülkarneyn aleyhisselam olduğuna şeksiz-şüphesiz inan Oğuz Türkü... Hilafet merkezi İslambol olunca... Bu konuda, nice destanları, efsaneleri gönülden gönüle söyler oldu.

"Edebâli, seyyid idi ve kızı Malhun hatunla seyyidlik Osmanlı soyuna geçti. Bu sebeple de hilâfet, Osmanlı'nın hakkıdır" sözlerini işiten Yavuz Sultan Selim, gülümsedi. "Tıpkı Oğuz Kağan, Abdülkerim Satuk Buğra Han destanları, Osman Gazi'nin rüyası

gibi bunlar söylenmeli... Bunların söylenmesi, bunlara inanılması... Bunların gerçek olup olmamasından çok daha önemlidir. Bu destanlar, efsaneler, bu inanışlar, Oğuz Türkünün hedefini kızılelmasını, hayat anlayışını gösterir" dedi.

Yavuz efsanelerle seviniyordu, ama gönlü çırpınmaya devam ediyordu. Tahta çıkalı beri...

Padişah-ı âlem olmak bir kuru kavga imiş

Bir veliye bende olmak cümleden a'lâ imiş

beyti dilinden düşmüyordu. Padişah olduğunda... İdealleri, İslam birliği uğrunda, canını ortaya koyduğunda... Tam bir gönül huzuruna kavuşacağını zannetmişti. Ama olmamıştı işte... Gönlü yanıyor, yanıyor, aradığı huzuru bir türlü bulamıyordu. Bağlanmak için bir gönül sultanını arıyordu. Sultanlığın gönül sultanlarına talebelikte olduğunu görüyordu, ama buna bir türlü kavuşamıyordu. Tıpkı dedesi Fatih'i, Akşemseddin ve Ebül Vefa hazretlerinin talebeliğe kabul etmedikleri gibi... Kalem, Kılıç ve Könülü kendinde toplayabilse, Altın Yaya kavuşabilseydi...

Yavuz Sultan Selim, tahta çıktığında... Babasının vezirleri "Batı'ya sefer etmek icap eder" demişlerdi. Ordunun başına geçince yönünü Doğu'ya döndürmüştü. Niçin diye edeple sual edildiğinde... "Batı'ya giden yol Doğu'nun birliğinden geçer. Önce, ittihâd-ı İslâm ve ittihad-ı Anadolu sağlanmalı..." demişti.

Anadolu, İslamiyet'le, 634 yılında tanışmıştı. Ancak 800 sene sonra... 1461 Trabzon Pontus Rum İmparatorluğu'nun ortadan kalkmasıyla tamamı Müslümanların hükmü altına girmişti. Ama Anadolu'da İslam birliği yoktu. Sultan Selim, işte bu birliği sağlamak için... İlk iki seferini, doğuya, İran, Güneydoğu Anadolu, Suriye, Filistin ve Mısır üzerine yapmış, İslam ve Anadolu birliğini sağlamıştı.

"Yeterli değil. Anadolu'nun birliği, Son Kale olması, Karadeniz ve Akdeniz'in Mavi vatan, Türk gölü olmasına bağlıdır" diyordu. Karadeniz Türk gölü olmuştu, ama Akdeniz'de sıkıntı vardı.

Seferden dönen Yavuz'un ilk işi dedesi Fatih'ten kalan Haliç tersanesini genişletmek Kağıthane'ye kadar uzatmak oldu. Tersanenin genişlemesi, burada nice gemilerin inşasına başlanmasıyla gönlü genişlemişken... Hızır Reis'in kaptanlarından Hacı Ağa, İslambol'a ulaştı, dört gemi ve nice hediyelerle... 10 Ekim 1518'de... Oruç Reis'in şehit düştüğü, İspanyolların ve yerlilerin Hızır Reisi Cezayir'den atmak için bütün güçleriyle yüklendiklerini, Hızır Reisin, Sultan emirlerini beklediği haberiyle...

Sultan, Oruç Reis gibi bir reisin yardımından mahrum kalışına çok üzüldü. Hızır Reisin mektubu huzurunda okunduğunda, "Hızır lalam, Hayreddin ve Nasreddin'dir. En makbul yardımcımdır" dedi. Bu sözleri duyanlar tepeden tırnağa titrediler. Dinin hayırlısı ve yardımcısı sözleriyle yavuz kişiden nam almak...

Selim Han, mektubunu Hacı Ağaya teslim etti Hızır Reise verilmek üzere... Ayrıca nice hediyeler, bir kılıç, sancak ve flandra da gönderdi.

"Bu kılıçla, din düşmanlarıyla benim aşkıma gazalar eylesin. Sancağımı yanından ayırmasın. Ne zaman açarsa galip ve mansur olsun. Hak teala iki cihanda yüzünü ak eylesin" dedi. Sultan Selim, 15 Mayıs 1519'da Hızır Reisi, Cezayir Beylerbeyi ilan etmiş oldu.

Hızır Reis, İspanya'ya yedi sefer yapmış, 70 bin Endülüslü Müslümanı Cezayir'e taşımıştı. Endülüslüler, Cezayir'de Barbaros kardeşlerin en büyük yardımcısı olmuştu.

Selim Han, donanmayı kuvvetlendirmeye devam etti. Vezirler, onu Rodos üzerine sefere çıkarmak isterlerdi. O ise, "Gerekli hazırlık yapılmadan Rodos gibi bir kale üzerine sefer yapılmaz. Şu anda Rodos üzerine seferim yoktur. Seferim ahiretedir" (586) dedi. Hazır olanlar söğüt yaprağı gibi titrediler. Herkes ahiret yolcusuydu, Sultan bu sözü niçin söylemişti?

Sultanın ahiret yolcusuyuz dediği zaman diliminde... Emriyle, Tarsus'ta Bilal-i Habeşi hazretlerinin makamı için bir vakıf kuruldu. Bu makamın Kıyamet'e kadar yaşaması, makam sahibinin unutulmaması için... O ki... Hem Kâbe'de hem de Mescid-i Nebevi'de ilk ezanı okumuştu. Ezan bildirmekti; ebedi hakikati, yaratanı, elçisini, insan ve cinin yaratılış sebebini... Ezan ve bildirdikleri unutulmamalıydı.

Bilal-i Habeşi Makamı ve Mescidi, Tarsus'ta, Ulu Caminin güneybatı tarafındaydı. Bilal-i Habeşi hazretleri, hazret-i Ömer zamanında fetih için Tarsus'a gelmiş. Kırkkaşık denilen yerde, ezan okuyup, namaz kıldırmış. Çok az bir zaman sonra... Oğuz Türkü tarafından buraya makam inşa edilmiş. Toprağın secdesi, sesi ve bedeniyle bereketlendiği, mayalandığı yere... 16.yüzyılda da mescidi inşa edilmişti.

Mescid kare planlı olup, üstü büyük bir kubbeyle örtülüdür. Üç bölümlü, üç kubbeli son cemaat mahalli mevcuttu. İçeride Bilal-i Habeşi radıyallahü anha ait makam vardı. Ayrıca mescidin yanına bir de kuyu inşa edilmiştir (587).

İşte Oğuz Türkü buydu. Anadolu'yu Son Kale eylemenin en güzel yolunu bulmuştu. Şît aleyhisselamdan, Nuh, Eyüp, İbrahim,

Zülküfil aleyhisselamlara... Eyüp Sultan'dan Ukaşe hazretlerine nice sahabe-i kirama... Veysel Karani hazretlerinden Yunus Emre'ye, Somuncu Babaya, Sarı Saltuk'a nice evliyaya... Nice makamları ve türbeleri layık görmüş. Ama onlara önce gönlünden yer vermişti.

Mısır Seferinden döndükten sonra... Sultan Selim, meclisinden âlimleri, gönül sultanlarını ve şairleri eksik etmez olmuştu. Gönlü teselli arıyordu. Gönüller sultanı olma derdindeydi. Çok sevdiği şair Vehbi'ye bir gün sertçe bir söz söyledi.

Şair, üzüldü, küstü ve saraydan uzaklaştı, Van'a gitti. Van Müftüsünden iş istedi. Müftü kendisini tanımaktadır. Nasıl bir iş istediğini sual etti. "Hattım güzeldir, kâtiplik yapabilirim. Ücret de istemem. Karın tokluğuna çalışırım. Ancak sizden tek istediğim beni burada gizlemeniz, saklamanızdır. Benim şair Vehbi olduğumu kimse bilmesin" dedi. Müftü efendi de kabul etti.

Sultan Selim şair Vehbi'yi üzdüğünü fark etti. Gönlünü yapmak için aradı, ancak bulamadı. "Onu nasıl bulacağımı bilirim" dedi. Bir ferman çıkardı ve bütün Osmanlı mülküne yayılmasını istedi. Bu fermanda;

Bütün dünya benim olsa gamım gitmez nedendir bu?

mısrasına kim en güzel cevabı verirse, ona iste benden diyeceğim." demekteydi.

Ferman Van'da da duyuldu. Müftü efendi de şansını denemek istedi. Bir mısra yazdı. Mısra hakkındaki görüşlerini, şair Vehbi'ye sual etti. Şair Vehbi, mısrada birkaç değişiklik yaptı. Ve şu mısra ortaya çıktı:

Ezelden gam turabıyla yoğrulmuş bir bedendir bu

Yavuz Sultan Selim Han bu satırı okuyunca vuruldu ki ne vuruldu. Gam toprağıyla yoğrulanın gamı, üzüntüsü tabii ki gitmezdi. Ruh, ebedi sevgiliden ayrılmış topraktan yaratılan cesede hapsolunmuştu. Böyle bir mısrayı ancak şair Vehbi yazabilirdi. Kim gönderdi diye sorar. Van Müftüsü derler. "Van Müftüsüne beytinin birinci geldiğini bildiriniz. İhsanımı kendisine gönderiniz. O da

yanındakini bize göndersin fermanımdır" buyurur.

Sonra... Şair Vehbi gelince, helalleşir. O iki satırın sonuna bir satır Sultan, bir satır da küskün şair ilave eder. Dünya durdukça söylenecek iki beyit ortaya çıkar:

Bütün dünya benim olsa, gamım gitmez nedendir bu?
Ezelden gam turabıyla yoğrulmuş bir bedendir bu.
Gelen gider, giden gelmez iki kapılı handır bu.
Sakın insafı terk etme, makamı imtihandır bu.

Evet, gelen gider, giden gelmez. Çünkü bu dünya, ermeydanı, imtihan meydanıydı. İnsan ve cin bu meydana gelir. Bir müddet kaldıktan sonra giderdi, ebedi diyara, imtihanı kazanmış veya kaybetmiş olarak. Bu imtihan dünyasında, ermeydanında Anadolu ise... Son Kale, Oğuz Türkü, Son Kale'nin muhafızlarıydı.

Sultan Selim'in gönlü Mısır sonrası bir türlü durulmuyordu. Tıpkı "Bütün dünya benim olsa gamım gitmez..." mısrasında olduğu gibi... Sultan, öyle bir güzele sevdalıydı ki... Kimseye söyleyemiyor, çareyi şiirde aramak istiyor, ona da cesaret edemiyordu.

Bir gün dayanamadı. Gönlündeki şu satırlara döküldü:

Şirler pençe-i kahrımda olurken lerzân

Beni bir gözleri âhûya zebûn etti felek.

Bu mısralarla,

Arslanlar pençemin korkusundan tir tir titrerken

Beni bir gözleri âhûya âciz etti felek.

diyordu. Arslanları pençesinde titreteni, esir eden ahu gözlü güzel kimdi? Gönül sultanlarında teselli aratan, için için yakan... Aşk mıydı? Şir (aslan) ile pençeyi aynı satırda yan yana gören Sultan, bir kelimeyi hatırladı ve titredi. Şirpençe, aslan pençesi... Bir anda, bir aslan pençesinin sırtına doğru uzandığını görür gibi oldu.

Sultan, Mısır Seferi sonrası devleti, yeni eyaletleri yapılandırmakla meşgul oldu. Bir taraftan da donanmayı

kuvvetlendirmek, yeni bir sefer için gayret ediyordu. Ama ne yapsa gönlü gamdan kurtulmuyor, şirpençeler zihninden gitmiyordu.

Kurulmuş yay manasına gelen Edrine (Edirne) şehri, onu çekiyordu. Yola çıkmazdan birkaç gün önceydi. Hasan Can'la birlikte bahçedeydi. Yüzü birden gerildi. Hayrola Sultanım sualine, "Hayırdır inşâallah. Sırtıma sanki bir arslan pençe vurmuş. Nasıl acı verir, bir bilsen" dedi. Hasan Can, "Sultanım. Bir arslana ancak bir arslan pençe vurmaya cesaret edebilir" dedi. Sultan gülümsedi, acısı azalır gibi oldu. Ama son şiirindeki şirpenceyi, arslan pençesini hatırladı. "Hasan Can'ım. Hele bir bakasın, bir çıban mı çıkmakta..." dedi. Gömleğini iki omzunun arası gözükecek şekilde indirdi. Hasan Can, can olabilmek ümidiyle baktı. İki omuz arasında, iğne ucu kadar çok koyu bir kırmızılık, bunu çevreleyen pembemsi kızarıklık vardı. Tomurcuk bir güle benzetti. Dikkat etti. Aslan pençesine benziyordu. Evet, bu bir aslan pençesiydi.

"Sultanım. Aslan pençesi denilen bir çıban... Henüz çok taze..." açıklamasında bulundu. Sultan, sıkmasını istedi. Can dost, hemen itiraz etmedi, şahadet ve başparmaklarıyla çıbanın etrafını şöyle bir yokladı. Parmaklarının arasını oldukça sert ve büyük bir yumru ile dolduğunu gördü.

"Sultanım, bu büyük bir çıban. Olgunlaşmamış. Şu anda sıkmak çok tehlikeli olur. Merhem sürmek gerekir"

Sultan, gömleğinin düğmelerini ilikledi, bir şey demeden, bahçede yürüdü. Ama o bir an önce Edrine'ye yürümek, bir çıban yüzünden yolundan kalmak istemiyordu. O gece hamama geçti, çıbanı olgunlaştırmak için... Uzun müddet hamamda kaldıktan, terledikten sonra... Olgunlaşmıştır diyerek çıbanı hizmetkarlarından birine sıktırdı.

Ertesi gün, üç ayların ikincisi Şaban ayının 2'sinde, 15 Temmuz 1520'de... İslambol'dan Edrine'ye doğru hareket etti. Ancak... Dayanılmaz sancısı da onunla hareket etti. Çıbanı sıktırması, acısını sanki on defa katlamıştı. Feryat etmemek için kendini zor tutuyordu. Geçen her an hem yarasını hem acısını hem de

pişmanlığını büyüttü... Niçin, tıbbın emrettiği şekilde hareket etmemişti. Hastalığın kendisine galip gelmesini mi kabullenememişti?

Ağrı, çok şiddetliydi. Geçtikleri yerleri görmüyordu. Tek gördüğü sırtındaki çıbandı. Çorlu yakınlarındaki Sırt Köyüne geldiklerinde... Sırtındaki arslan gönlündeki arslana galip geldi. Yola devam edemez oldu. Başhekim Ahi Çelebi'nin bütün gayretine rağmen... Yara ve acı gittikçe büyüyordu... Sultan, Sırt Köyünde, durduklarını haber alınca acı acı gülümsedi. "Sırtımızdaki şirpençe, bizi Sırt Köyünde durdurdu ha... Sırtımızı Hakka değil de nefsimize mi dayadık?" dedi.

"İyileşme, sıhhatime kavuşma ihtimalim nedir?" sualine, "Şifa Allahü tealadan, O'ndan ümit kesilmez" cevabını alınca... Vezirazamın ve oğlu Süleyman'ın hemen çağrılmasını istedi.

Günler geçti, arslan pençesi sırtını terk etmedi. Daha fazla büyüyen şirpence, çoğalan acı, hasret ve üzüntü ile birbirini takip etti. Sırtında şirpence olan Sırt Köyünde bekliyordu. Sırtlarında emire itaat yükü olanlar da bekliyordu.

Günlerden 8 Şevval 926, 21 Eylül 1520 Cuma günü, ikindi sonrası... Bütün gün koşturan Güneş'in sevdiğine kavuşması, o kavuşma sevinciyle yanaklarının al al olma vaktiydi.

"Bu dünya iki sultana yetecek kadar büyük değildir" diyen, bir yatağa sığmış. Kendini bilmeden yatıyor. Ona can olmaya çalışan Hasan Can da Kur'ân-ı kerim okuyordu.

Duyduğu hafif bir ses ile okumayı kesti. Gözleri Sultana döndü. Gözleri hafif açıktı, kendine gelmişti. Sadakallahül azîm diyerek Kur'an-ı kerimi kapattı. "Buyurun sultanım" diyerek hemen yanına diz çöktü. Sultan, duyulur-duyulmaz bir sesle konuştu.

"Bre Hasan Can! Bu ne haldir"

"Ezeli, ebedi sevgiliye, Allahü tealaya ve O'nun sevdiklerine kavuşma zamanıdır"

Sultan gözleri yaşlı boyun büktü. "Bre Hasan Can! Şimdiye kadar O'nunla değil miydik? Eğer öyle ise..." dedi sözünü

tamamlayamadı. Hasan Can çok üzüldü. "Sultanım. Her an O'nunla olmak için gayret ettiğinize şahitlik ederiz" dedi.

Sultan, gülümser gibi oldu, hatırladı. Bakara sûresinin "Biz de 'Birbirinize düşman olarak buradan (yere) inin. YERYÜZÜNDE sizin için bir vakte (ömrünüzün sonuna) kadar yerleşmek ve menfaatlenmek vardır' demiştik" mealindeki 36. ayet-i kerimesi ile Araf sûresinin "(Allahü teâla), dedi ki orada yaşayacaksınız, orada öleceksiniz ve oradan (mahşere) çıkarılacaksınız" 25. ayet-i kerimesini...

Yeryüzüne gelmiş, İblis ve yandaşlarıyla mücadelesini yapmış. Yeryüzünü hayır meydanı yapmak için gayret etmiş... Şimdi burada ölüyordu. "İnşâallah İslambol'a defnedilirim. Eyüp Sultan hazretleriyle birlikte buradan Mahşer Meydanına yürürüm" diye düşündü.

Âlimin atından sıçrayan çamurla süslenmiş kaftanının tabutu, sonra da sandukası üzerine konulmasını vasiyet etti. Hasan Can'a Yasin-i şerifi okumasını söyledi.

Okumaya başladı. Sultan da onunla birlikte okuyordu. "Selâmün kavlen min rabbin rahîmin" okunduğunda... Sultandan kelime-i tevhidi duydu. Mübarek yüzünün sağ tarafı yastığa yaslanmıştı. Gözyaşları içinde, "Sultanım" dedi. Alnından öptü, içlerinde nice kızıl elmaların parladığı gözlerini kapattı. Güneşin kızıl elmaya dönerek battığı, çirkinliklerin üzerini kapattığı anda (588)...

O, Selim'di... Allahü tealanın emirlerine tam teslim olmuş. O'na kulluğu en büyük şeref bilmişti. Sonra Yavuz olmuş Anadolu'da Şii yayılmacılığına son vermiş. Hilafeti yüklenerek, sünni müslümanlığı bir eylemişti.

Anadolu'yu Son Kale eylemiş, Akdeniz'i Mavi vatan eyleyecek vakti olmamıştı. Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale olarak devam etmesi şartlarından biri olan kutsal emanetlerin İslambol'a gelmesini sağlamıştı. Sekiz yılda, seksen yıla sığmayacak fetihler yapmak nasip olmuştu. Ama...

Şiirinde, "Aslanlar pençemde titrerken" demiş, Şirpençe (Aslanpençesi) denilen çıban vesilesiyle vefat eylemişti. Söz ve kader...

İlk seferini Belgrad üzerine yapan ve burasını 29 Ağustos 1521'de fetheden Sultan Süleyman, bir an durmadı. İkinci seferi, Rodos üzerineydi. Rodos'un fethi, Akdeniz'in Mavi Vatan olmasında çok önemli bir adımdı. 4 Haziran 1522'de Donanma, İslambol'dan hareket etti.

Akılalmaz bir kuşatmadan sonra... Şövalyeler 20 Aralık'ta Rodos'u teslim ettiler. 214 yıllık Rodos Haçlı Devleti sona erdi. Rodos ile birlikte oniki ada da Osmanlı Devletine katıldı. En önemlisi de... Anadolu'da, Hıristiyanların elindeki tek kara parçası olan Bodrum da Osmanlı'nın oldu. Anadolu'nun Son Kale olması tamamlandı. Kuşatma sırasında yirmibin Osmanlı askeri şehit oldu.

29 Ağustos 1526'da Mohaç Meydan Muharebesi kazanıldı. 11 Eylül 1526'da Budapeşte fethedildi. Macar Devleti'ne son verildi. 13 Eylül'de Tuna üzerine köprü kurulmaya başlandı. Kanuni Budapeşte'de 13 gün kaldı (589). Bunu fark edince gülümsedi. Babası Sultan Selim'in 13 ve 23 rakamlarıyla anlattığı aklına geldi.

Osmanlı, Avrupa topraklarında ilerlerken... Asya'da, kuzeyden güneye kuvvetli bir iniş oldu. 1526'da, Timur soyundan gelen Babür, Hindistan'da sünni Babür Devletini kurdu.

1529'ta, Nübüvvet Yolu Silsile-i aliyyenin 19. halkası Hace Muhammed Zahid, Semerkand'a bağlı Hisâr'ın Vahş köyünde vefat etti, buraya defnedildi (590). Yerine, Silsile-i aliyyenin 20. halkası olarak, kız kardeşinin oğlu Derviş Muhammed'i bıraktı. Hocası Ubeydüllah-i Ahrâr hazretlerinin sohbetlerinde dinlediklerini Mesmûât (İşitilenler) adlı eserinde topladı. Bu eserde "İnsanın yaratılmasından maksad, kulluk yapmasıdır. Kulluğun aslı ise, bir an Allahü teâlâyı unutmamaktır" yazmaktadır.

Kanuni Sultan Süleyman'ın 10 Mayıs 1529'da çıktığı dördüncü seferi; Almanları Macaristan'dan tamamen kovmaya, sonra da Bec'i (Viyana) almaya idi. Osmanlı topraklarına saldıran Almanlara cezası verildikten sonra... 27 Eylül'de Bec kuşatıldı. Ağır toplar

getirilemediği, kış şartları ağırlaştığı için 16 Ekim'de ordu Bec önünden ayrıldı.

Niceleri yer altındaki yurtlarına giderken... Yer üstünde devletler kurulur, devletler yıkılır, devletler ve insanlar birbirleriyle savaşırken... Anadolu'yu Son Kale eyleyen temeller atılmaya devam ediyordu. 1531 yılında... Maraş yakınlarındaki Eshab-ı Kehf külliyesine Paşa Çardağı yapıldı. Burası Anadolu'da bilinen üç Eshab-ı Kehf makamından biriydi. Diğer ikisi Efes ve Tarsus'ta idi.

Oğuz nesli, hak için göç eden ve mağaraya sığınan gençleri öyle benimsemişti ki... Anadolu'nun bağrında onların üç makamını bulmuştu. Sanki gençlerin sığındığı mağarada, Son Kale Anadolu'yu görmüşlerdi. Kıyamet'e kadar din, dil, can ve namusun muhafaza edildiği yeri... Bir müddet uyuduktan sonra, aynı yaşta, aynı tazelik ve güçle uyanılan, zulmün karşısına çıkılan, mazlumlara sığınak olan müjdelenmiş mekanı...

Külliyede Doğu Roma, Selçuklu, Dulkadiroğlu Beyliği ve Osmanlı Devleti dönemlerine ait nice hatıralar vardı. Buraya, Eshab-ı Kehf adına kiliseyi Bizans İmparatoru II. Theodoius (408-450) yaptırmış. Daha sonraları "İsa Mescidi" ismiyle bilinmiş ve zamanla harabeye dönmüştü. Anadolu Selçuklularının Maraş emiri olan Nusretüddin Hasan Bey, 1215 - 1234 yılları arasında, bu harabeyi Cennet bahçesi kıldı. Cami ile birlikte ziyaretçilere hizmet verecek han, ribat gibi bir dizi inşaat yaptırdı. Dulkadir Beyliği döneminde yapılan medrese (1480-1492) ve kadınlar mescidiyle (1500) külliye büyüdü.

Efsaneye göre... Alparslan'ın efsane akıncı beyi ve Anadolu Fatihi Afşin Bey, bu mağaraya girdi ve bir daha çıkmadı. Eshab-ı Kehf ile birlikte çıkacak.

Afşin Bey, Eshab-ı Kehf mağarasına girmeden önce "Ne zaman bu belde benim ismimle anılırsa... Bu, Oğuz Türk'ünün yüz yıllık uykusundan uyanışıdır, Eshab-ı Kehf gibi... Mezarım bulunduğunda da şahlanışıdır" demişti (591).

Osmanlı Şeyhülislamı Ebussuud Efendi, "Bir köyde veya

mahallede, mescid olmayıp, cemaat ile namaz kılmasalar, devlet, bunlara, zorla mescid yaptırmalıdır. Cemaati ihmal edenleri, azarlamalıdır" diye fetva verdi.

Kanuni de Mohaç Zaferi kadar önemlidir diyerek gereğinin yapılması için bir fermanla bu fetvayı 1533'te bütün eyaletlere gönderdi.

Mescidler varsa, Mohaç Zaferleri kazanılırdı. Zaferler, mescidlere devam eden yiğitlerle kazanılır. Ruhlar, bedenler, toprak, su, hava... Kısacası bütün varlıklar, Kâinat, mescidlerden yükselen Allah sesiyle dengeye kavuşurdu.

Mescidlere devam eden, yaratılış hakikatini, Peygamberimizin halifelerini, yeryüzünde birlik ve dirlik sebebini bilir, cengi, kavgası önce nefsiyle olurdu.

İşte en büyük cengi nefsiyle yapılan cenk bilenlerden Barbaros Hayrettin Paşa, bu gerçeği şöyle ifade ediyordu.

“Dünyada saadete kavuşturur dedikleri şey; padişah duası ve teveccühüdür. İşte biz Osmanlının nazarına nail olduk. Allah katında ve halk yanında nam ü şân sahibi, payelerimiz yüce ve kılıcımız keskin olup Arş'a asıldı. Her kim Âl-i Osman’dan dua alırsa şüphesiz tuttuğu iş kolay gelir. Zira onlar bir ulu ocaktır. Kim onlara yan bakarsa onun başı aşağı olur (596).”

Osmanlı'nın kuruluşu ve akılalmaz bir hızla yükselişinde sır; bu sözlerdeydi. Sultanı, Allahü tealanın adaletini yeryüzünde yerine getirici bilmedeydi.

Görmediği halde... Yavuz Sultan Selim'in ve Kanuni'nin yalnızca duasını almakla bunları söyleyen Barbaros Hayreddin Paşa, çok heyecanlıydı. Ayasofya'nın kubbesinde, sabah güneşi ışığıyla parlayan hilali görünce gözyaşlarına mani olamadı. Bu hilafet merkezine, İslambol'a ilk gelişiydi. Limana ikiyüzbin İslambollu toplanmıştı, Hayreddin Paşa ve yiğitlerini görebilmek için...

Günlerden, 26 Aralık 1533, 9 Cemaziyelahir 940 Cuma idi... Divan-ı Hümayun’da, Kanuni ile birlikte bütün vezirleri hazırdı. Sultan Süleyman, Hayreddin Paşayı büyük bir sevinçle karşıladı.

Yüzümüzü, deryada ve karada ak eylediğin gibi Allahü teala da yüzünü iki cihanda ak eylesin" diye dua etti. Önce Akdeniz'in Mavi Vatan olmasından, sonra da Endülüslülerden, İspanyollardan, Andrea Doria'dan bahsettiler. Vezirazam İbrahim Paşa'ya uğramasını ve Kaptan-ı deryalığı onun eliyle almasını emreyledi.

"İslambol'a geliş, İslambol'a kavuşma günü, bizim sevinç, iftihar günümüz oldu. Haçlının, Papa'nın ağlama günü olur" dedi, hafifçe gülümsedi. Sultan, babasından Papalığın 13 takıntısını, 23'deki esrarı dinlemişti. Paşa'nın geliş tarihi Hicri 940 idi ve bu tarihin rakam toplamları 13 yapıyordu.

Hayreddin Paşa, Kaptan-ı derya oluşundan sonra... Bir müddet İslambol'da kaldı. Donanmayı kuvvetlendirmekle meşgul oldu. 1 Ağustos 1534, sabahı... Halkın duaları arasında 84 parça harp gemisiyle İslambol'dan ayrıldı. En kısa zamanda Akdeniz'in Mavi Vatan olmasına mani olan engelleri kaldırmak hedefiyle... 15 Ağustos'ta Tunus şehri önüne geldi ve 22 Ağustos 1534'te Tunus fethedildi.

Yahudilerin Hıristiyan zulmünden kaçıp Osmanlı topraklarına yerleşmesi sığınması devam ediyordu. 1537'de Apulia, Papalık kontrolüne girince buradaki birçok Yahudi Osmanlı İmparatorluğu'na göç etti.

Akdeniz'i ve kıyıya yakın İspanyol, Venedik şehirlerini hallaç pamuğu gibi atan Hayreddin Paşa karşısında bütün Avrupa çaresiz kaldı. Çareyi, bütün Hıristiyan devletler bir araya gelerek, bütün kuvvetlerini Andrea Doria emrine vermekte buldular.

Preveze önlerine gelen Haçlı donanması; 600 gemiden meydana geliyordu. Gemilerde 60 bin asker bulunuyordu. Osmanlı donanmasında ise 122 gemi ve 20 bin asker vardı.

28 Eylül 1538'de, Hicri 4 Cemazeyilevvel 945... O güne kadarki denizcilik tarihinin en büyük savaşı yapıldı. Beş saatlik savaş sonrası, zafer, Osmanlı'nın oldu. Bu zaferle, Akdeniz adeta Türk gölüne döndü. Kanuni, bu zaferi cihad-ı ekber ilan etti. Hayreddin Paşa, 23 Ekim'de, Edrine'de Sultanın huzuruna çıktı. Sultan bizzat Paşa'dan savaşı en ince ayrıntısına kadar, gözyaşlarıyla dinledi.

Bu büyük zaferden üç yıl sonra... 24 Ekim 1541'de... Barbaroszade Hasan Bey, İmparator Charles Quint'in kumanda ettiği haçlı ordusunu ve donanmasını 600 Türk levendi ve 2 bin Arap gönüllüsüyle mağlup etti. Esir olmaktan son anda kurtulan imparator, tacını denize attı.

Bu zaferin üzerinden henüz iki sene geçmeden, 1543'te... Hayreddin Paşa kumandasındaki Türk Donanması, 20 Haziran'da İslambol'dan hareket etti. 23 gün sonra, Sicilya ile İtalya'yı birbirinden ayıran Messine Boğazına girdi (593). Paşa, gülümsedi. Sultandan 13 ve 23 ile ilgili gerçekleşenleri dinlemişti.

Napoli ve Roma arasındaki Gaeta Kalesini zapt etti. Kale kumandanı, Don Diego'nun 18 yaşındaki kızı Dona Maria'yı nikahladı. Daha sonra, Roma'ya 15 kilometre mesafedeki Ostia limanına geldi. Roma, dehşet içindeydi. Niyeti, Roma'ya girmekti. Ancak, Paşa'nın yanında bulunan Fransa elçisi, Polin, bunun Fransa devletini çok zor durumda bırakacağını söyledi. Bütün Hıristiyanların bundan Fransa'yı sorumlu tutacağını söyledi. O anda, Fransa ile Osmanlı müttefikti. Bunun üzerine Paşa, Roma'yı işgalden vazgeçti.

Buradan Fransa'nın Toulan limanına geldi. 20 Ağustos'ta, Fransızlara ait olmayan Nice'i fethetti ve Fransızlara verdi. Paşa, Toulon'da kaldığı sürece, şehre Osmanlı bayrağı çekildi. O yılki vergiyi Osmanlıya verdiler. Şehirde beş vakit ezan okundu. Türk Donanması 1544'te buradan ayrıldı. 1 yıl 3 ay süren seferden sonra İslambol'a döndü. Artık tam manasıyla, Akdeniz'in bütün kıyılarında Türk hakimiyeti vardı. Akdeniz, Mavi Vatan'dı...

Akdeniz'i Mavi vatan eyleyen, toprak altındaki vatanına kavuştu 4 Temmuz 1546'da... Sipahi oğlu olarak Midilli'de doğmuş. Nice yüzbin sipahinin Kaptan Paşası, gönüller ve denizler fatihi olarak ölmüştü. O da Âdem aleyhisselamdan o ana kadar herkesin yaptığını yapmış... Ermeydanı Yeryüzüne gelmiş, bir müddet kalmış ve elveda deyip, vücudu yeryüzüne emanet edilmiş, ruhu Arş-ı alaya yükselmişti. O, Yeryüzünün hayır meydanı, Anadolu'nun Son Kale, Akdeniz'in Mavi Vatan olması için çalışmış. Dünya tarihinin

en büyük denizcisi, en mert, kişilerinden biri olarak vefat etmiş. "Osmanlı'nın basit bir levendi olmayı, İspanya İmparatorluğuna değişmem. Osmanlı, hakkın, adaletin merkezi..." demişti.

Hakkın, adaletin merkezi Osmanlı'nın merkezinde, hilafetin başşehrinde, dersaadette, saadet diyarında, İslambolda... Çalışmalar bir an durmuyordu. İslambol'un, Anadolu'nun Kıyamete kadar saadet diyarı, merkezi, Son Kale olması için...

Dünya mülkünün sahibi, cihan imparatoru ve ahiret mülkünün de talibi Sultan Süleyman durmadan düşünüyordu... Camisi, medresesi, şifahanesi, aşeviyle maddi-manevi şifa verecek külliyeyi, onu nereye yapacağını...

Rivayet edildi ki... Sultan Süleyman, rüyasında Peygamber Efendimizi sallallahü aleyhi ve sellem gördü. Efendimiz, ona, Ayasofya ile Fatih Camii arasında kalan, İslambol'un meşhur yedi tepesinden en gösterişli olanı işaret etti.

Efendimizin yanındaki kişi "Külliyeyi buraya inşa edelim. İslambol'un Anadolu'nun, Kıyamete kadar doğru itikadın, hakkın ve adaletin Son Kalesi olduğuna, diğer diyarlara da bu ihsanların buradan gideceğine işaret etsin. İnşa edelim ki Mim mührü buraya vurulmuş, İslambol; Ayasofya ve Fatih külliyesinden sonra bu mühür ile bir daha mimlenmiş olsun" dedi. Bu sözler üzerine Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem tebessüm etti.

Mim mührünü, mimlemeyi, mimlerin en güzelini vuran babası Yavuz Sultan Selim'den, o ise dedesi Fatih'ten dinlemişti. Mim harfinin esrarını, ebcette 13. harf, ebced değerinin kırk, Muhammed aleyhisselama remz olduğunu, mimlemenin manasını, mimlemenin Anadolu'nun Son Kale olmasındaki yerini ve Muhammed Baba Semmasi hazretlerinin bu konudaki söz ve vasiyetini...

Her işini şer'î ve örfî kanunlara, kaidelere uygun yaptığı için Kanuni diye anılan Sultan Süleyman sabahı zor yaptı. Hemen Mimarbaşı Sinan Ağayı çağırdı. Birlikte, Muhammed aleyhisselamın işaret ettiği tepeye gittiler. Mimar Sinan, cami

yerini, külliyeyi işaret etti. Tıpkı rüyada emredildiği gibiydi. Kanuni şaşırdı. "Sen nereden bilirsin bre bunları?" diye sual eyledi. Mimarbaşı boyun büktü, "Sultanım. Efendimiz size külliyenin yerini gösterirken bu fakir de hemen arkanızda idim" cevabını verdi. Mohaç'ta, şövalyeler etrafını sardığında kılı kıpırdamayan Kanuni, tepeden tırnağa titredi.

"Mimarbaşı! Buraya öyle bir cami inşa edelim ki... Camiye düşman olanlar dahi güzelliği, ihtişamı sebebiyle yıkmaya cesaret edemesin. Başta Papalık olmak üzere... Bütün Hıristiyan âlemi, İslambolu, bizden geri almaya, Ayasofya'nın kubbesine haçı dikmeye yeminliler. Gün gelir, Müslümanlar garip kalır, İslambol işgale uğrarsa... Bu camiyi yıkmaya cesaret edemesinler. Caminin ayakta kalışı... Neslimize, Osmanlı'yı, tevhidi, İslamiyet'i hatırlatsın, uyanışa hazırlasın."

Boğazı, Marmara'yı ve Haliç'i işaret etti.

"İslambol üzerine doğan güneşin ışıkları ilk önce bu camimizin kubbesiyle kucaklaşsın. Boğaz'dan, Marmara'dan gelenleri, Haliç'ten çıkanları önce bu camimiz selamlasın. Bütün heybetiyle, burası, Dârüs selamdır, selamet, barış diyarıdır, ebedi güzelliklere vesile olan mekandır, desin."

"İnşâallah Sultanım."

Sultan, uzun uzun Mimarbaşına baktı.

"Bre Yıldızhan neslinden gelen Mimarbaşı. Ne dersin? Altın Yay'ın kurulacağı cami, bu mu olacak?"

Mimar Sinan şaşırdı. O güne kadar... Sultan bu şekilde kendisine hiç hitap etmemişti. Sultan Günhan, kendisi de Yıldızhan temsilcisiydi. Altın Yay ve Gümüş Okların temsilcisi, Oğuz Han altı oğlu ve onların neslinden gelip, emanet kendisine verilenlerdi. Mimarbaşı heyecanlandı.

"Sultanım, sizin de iyi bildiğiniz gibi... Söz konusu cami.. İsmi kurulmuş yay manasına gelen şehirde inşa edilecek. Uluğ Türk böyle bildirdi. Burasının da Edrine (Edirne) olduğunu kabul ediyoruz. Eğer bu mabedi oraya inşa etmemizi emir buyurursanız...

Hemen Ayhan temsilcisini buluruz. Karataş onda... Caminin nasıl inşa edileceği burada anlatılır. Mimarlık da bize düşer. Buyurduğunuz gibi... Biz Yıldızhan neslindeniz. Uluğ Türk, camiyi onun neslinden gelecek mimarın inşa edeceğini söylemişti. Bu şerefe tabii ki kavuşmak isteriz. (59)"

Sultan, irkildi.

"Yoo... Yoo... Efendimiz, sallallahü aleyhi ve sellem camiyi buraya inşa etmemizi emretti. Bunu değiştiremeyiz. Hele bu camimizi bitirelim. İnşâallah Edrine'ye söz konusu camiyi de yaparız. Sen de bu camiyle, kendini o caminin inşaatına hazırla..."

Mimar Sinan, bütün hücreleriyle "İnşâallah Sultanım" dedi.

Bu keşif gezisinden çok az bir zaman sonra... Mimarbaşı, "Sultanım, külliyenin planları hazır. İnşaata başlayabiliriz" dedi. Sultan, bu kadar çabuk mu diyecekti demedi. Anlaşılan o ki Mimar Sinan çok uzun zamandır, bu külliye üzerinde çalışıyordu.

27 Cemâziyelevvel 957, 13 Haziran 1550 Cuma günü... Cuma namazından sonra... Bütün İslambol hazır oldu, külliyenin inşa edileceği yerde...

Kılıç temsilcisi Kanuni, Kalem temsilcisi Mimar Sinan ve Könlün temsilcisi Merkez Efendi oradaydı. Altın Yay tamamdı, kurulmuştu. Temeli atılacak külliyenin nice Kızılelmalara uçacak nice gümüş oklara vesile olması için... Fatihalar, salevatlar ve dualarla temele ilk taşı birlikte koydular, mim mührünü vurdular. Mihrabın bir parçası olması, Kıyamete kadar oradan ayrılmaması için...

Temele ilk taş konulduktan sonra... Sultan adına, Hicri yılların hangi miladi tarihe denk geldiğini takip eden vazifeli geldi. "Sultanım, temelin atıldığı Hicri 27 Cemâziyelevvel 957'nin, miladi karşılığı 13 Haziran 1550'dir" bilgisini verdi. Sultan gülümsedi, bu tarihi Papa duymasın aklı başından gider, dedi.

İslambol'un, Dar'us saadet, seadet diyarı, merkezi olması için atılan temelden ve Turgut Reis'in Trablusgarb'ı 15 Ağustos 1551'de fethinden bir müddet sonra...

"Her şey, Allahü tealanın yarattığı şekilde en güzel şekildedir, her şey yerli yerindedir, merkezindedir" diyen de 1552'de vefat eyledi. Hayatta iken merkezde olmaya gayret etti. Bu merkezde olmanın, vefatından sonra da merkezde olmasına vesile olması için gayret etti.

Adı Mûsâ, namı Muslihuddin idi. Ona sevenleri, Hocası ve Sultan Süleyman Merkez Efendi, dediler. Oğuz Türkünün gönlündeki menkıbeye göre... Hocası, ona, "Bu Dünyayı sen yaratsaydın nasıl yapardın?" dediğinde... Dehşetle titremiş, "Efendim. Allahü teala her şeyi en güzel şekilde, merkezinde yaratmış, hiçbir şeye dokunmazdım" demiş. Bu cevabı Hocası Sümbül Efendi çok beğenmiş, "Bundan sonra sen Merkez Muslihuddin diye bilin" demiş. Bir gün de, ona, "Dergahımızın, İslambol'un merkezisin" diye iltifat etmiş.

Merkez Efendi, hocasının dediği gibi merkez oldu. Kılıç, Kalem ve Halk arasında... Yavuz Sultan Selim'in kızı Şah Sultan ile evlenerek, Kanuni ile yakın ilişki içinde olarak...

Sultan Süleyman ile Merkez Efendi arasında Manisa'da başlayan yakın ilişki İslambol'da da sürmüş. Sultan, 1537 Korfu seferine çıkarken onu ordu şeyhi tayin etmişti. Ondan söz ederken "Bizim Merkez" diyordu.

Merkez Efendi, Mevlânâ kapı dışında kendi adıyla anılan dergâhın yanına defnedildi().

17 Ağustos 1553'te, Turgut Reis, Korsika'yı fethetti, Fransızlara devretti.

Külliyenin temelinin atılmasının üzerinden beş yıl geçmişti. Para olmadığı için, inşaatın ilerlemediği dedikoduları yayıldı. Bir gün inşaata baskın yaptı. Mimarbaşını, ana kubbenin altında nargile ile yakaladı. "Bre Mimarbaşı! Bu ne densizliktir. İnşaat bekler, binbir dedikodu çıkar. Sen burada nargile içersin" diye bağırdı. Mimar Sinan, anlattı nargilenin içinde yalnızca su olduğunu, kubbe altındaki yankılanmayı ölçtüğünü...

"Sultanım endişelenmeyin. İki sene sonra... 964 Hicri yılının son

ayında, Zilhicce'de, her şey tamam olarak inşaallah, açılış yapıp cuma namazı kılacağız" dedi.

Sultan şaşırdı. İki senede inşaatın bitmesi ona imkânsız gibi geldi.

"Bre Mimarbaşı delirdin mi? Bu haldeki inşaat iki senede nasıl biter. Asıl zaman alacak, ince işçilik yeni başlıyor."

Mimarbaşı gülümsedi.

"Sultanım, ilk iki sene temellerin oturuşmasını bekledik. Bu arada... İnce işçilik için lazım gelen her şeyi tek tek hazır eyledik. Siz merak buyurmayın. İnşaallah, sağlığımız, ömrümüz müsaade ederse, dediğim zamanda açılışı yapacağız."

Sultan kükredi, "Hele, söz verdiğin zamanda bitirme, o zaman seninle başka türlü görüşürüz" diyerek ayrıldı.

Bu konuşma oldu, sanki birileri de bunu duydu. İran Şahı Tahmasb Han, "Duydum ki... Cami inşaatın yavaşlamış. Elmas ve değerli taşlar gönderdim. İhtiyaç olursa tekrar gönderirim" mektubuyla birlikte bir sandık değerli taş gönderdi.

Kanuni elçiye, "Bizim gücümüz, caminin her taşını mücevherden yapmaya yeter. Camimizin her taşı, sizin mücevherlerinizden değerlidir. İnşaatın yavaşlaması, temellerin oturuşmasını beklediğimizdendir. Şahınızın gönderdiklerine teşekkür ederiz. Mücevherler, kırılarak şu anda inşaatı devam eden minarelerin harcına katılacaktır" dedi.

Elçinin huzurunda, mücevherler parçalandı. Avlunun solundaki iki şerefeli küçük minarenin harcına katıldı. Bu minare, Cevahir Minaresi diye söylenir oldu.

İran şahının mücevherlerini parçalamış, minarenin harcına koymuştu. Ama gönlü bir türlü rahatlayamamıştı Sultan Süleyman'ın... Güç, zenginlik ve ideal bakımından... Zamanın Süleyman'ı idi ama...

Rüyasında yaptırdığı caminin terazide tartıldığını gördü.

Terazinin bir kefesinde bir kap ayran, diğer kefesinde ise camisi vardır. İki kefe aynı hizadaydı. Şaşırdı, ayran, camisiyle aynı hizada nasıl olabilirdi. Gördüğüyle dehşete düştü. Ayran olduğu kefe ağır basmış, camisinin olduğu kefeyi yukarı kaldırmıştı. Bağırarak uyandı. Ter-su içinde kalmıştı.

Sabahleyin hemen inşaat alanına koştu. Mimar Sinan'ı huzuruna çağırdı. Rüyasını anlattı. "Bre Mimarbaşı bu ne haldir? Cami inşaatımıza haram mı karıştı? Başkasının parası mı karıştı? Demedim mi ben size bir kuruş bile yardım alınmayacak diye..." diye sual etti.

"Hünkarım... Haşa... Sizin verdiğinizden başka hiçbir şeyi kullanmadık. Ancak..."

Mimarbaşı, konuşmakta tereddüt etti. Bu da Sultanı daha da öfkelendirdi.

"Bre Mimarbaşı söyleyesin, ne oldu"

"Şeyy... Sultanım... Birkaç gün önceydi... Bir ihtiyar ninecik geldi. Sol elinde ayran kabı, sağ elinde ise bir bardak vardı. Boyun büktü. 'Mimarbaşı... Bir cami yapmayı çok istedim. Ama mümkün olmadı. Hiç olmazsa burada çalışanlara ayran ikram edeyim de... Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin cami yaptırmakla ilgili müjdesine kavuşayım' dedi. Bir nineciğin ayran ikramı olduğu, sıcak da bizi kavurduğu için hayır demedik. O küçücük ayran kabından... Onlarca kimseye ikram etti. Ama ayran kabından ayran eksilmedi. Kendisi de bunun farkında değildi... Yanımızdakilerin hepsine ayran ikram etti hem de defalarca... Öyle ki ayran içenler, nine dolu, nine dolu diyerek midelerinde ayrana yer kalmadığını söylediler. Sonsuz dualarla, ayran kabı dolu halde yanımızda ayrıldı"

Sultan, “Ya öyle mi?" dedi. Gönlüne düştüler... Kutalmışoğlu Süleymanın askerine ayran ikram eden ve onlara ana midemiz ayranla dolu, ana dolu dedirten Ebe kadın... Bursa'nın fethine katılan Doğlu Baba... O ki herkese ayran ikram ettiği için... Farisi’de ayranın ismi doğ olduğundan Doğlu Baba diye bilinmişti. Ancak Bursa'nın fethinde askere ayran ikram etmiş. Askerler, kana kana içmiş ve midemiz ayranla dolu baba, baba dolu demişler. Bunda

sonra Doğlu Baba, Dolu Baba diye bilinmişti. Sultan, gülümsedi, bütün kızgınlığı gitmişti.

"Ya Mimarbaşı... İşte böyle... Ayran ne mübarek, ne esrarlı bir içecekmiş ki... Engürü'de (Ankara) Ebe Ana'ya ana dolu, Bursa'da Dolu Baba'ya baba dolu, İslambol'da Ayrancı Nine'ye nine dolu denmesine vesile oldu... Evet... Güzel memleketimiz, Anadolumuz... Doğru itikatlı, ikram etmeye sevdalı, töre bilir analar, babalar ve ninelerle... Gönüller aşk, midelerimiz de sırlı içecek ayranla dolu olduğu müddetçe... Anadolu Son Kale olmaya devam edecek... Kıyamete kadar inşâallah... Bize söylenenlerden ve yaşadığım nice hadiselerden sonra... Ümidim odur ki... 'Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder' hadis-i şerifinde bahsedilen kişiler; Oğuz neslidir. Bulundukları diyar da Anadolu'dur. Bu hakikati dosta, düşmana, özellikle de Haçlılara göstermek için bu caminin, bu külliyenin yapılmasını istedik. Bu cami, Kılıç, Kalem ve Könül'ün bir olmasını, Altın Yayı temsil eder.

İnşaallah, Anadolu Son Kale olduğu gibi camimiz de gönüllerin huzura kavuştuğu mabed olur. Nineciğin gönül yangını nasıl bir yangın ise... Bir kap ayranı bizim camimizden ağır bastı" dedi. Gözleri yaşlı inşaat alanından ayrıldı. Gülümsemesi hasrete dönmüştü. Bu ne esrardı. Ana dolu, baba dolu ve şimdi de nine dolu feryatları...

Mimar Sinan, dediğini yaptı. Külliyeyi hazır etti. Camide Zilhicce'nin üçüncü cumasında cuma namazı kılınabilecekti.

Mimar Sinan, günün her saatinde ayrı bir güzellik sağlayan, en esrarlı aydınlatmayı sağlamak için çok hesap yapmış. Caminin ana kubbesinde 32 adet pencerede karar kılmıştı. 32 farza da işaret ediyordu. Cami avlusunun çevresinde toplam 28 küçük kubbe vardı. İslam harfleri ve Kur'ân-ı kerimde isimleri geçen peygamberler de aleyhimüsselam 28'dir. Onlar ki... Allahü tealanın muradını bize bildirenlerdir.

Dört minaresi, kubbeyi ayakta tutan dört direği vardı. Kâinatı meydana getiren, toprak, su, ateş ve havanın... Dört halifenin...

Anadolu'nun Mekke-Medine, Türkistan ve Hindistan'dan sonra sahih itikadın, adaletin ve mazlumların sığınağı olacağının ve Kıyamet'e kadar böyle kalacağının işareti olarak...

Dört minarede on şerefe... Mükemmelliği, bütünlüğü ifade eden on rakamına ve Kanuni'nin onuncu padişah olduğuna işaretti.

İs odası vardı, isi, dumanı toplayıp, nura, bilgiye, ebedi güzelliklere vasıta kılan... Caminin aydınlatılmasında binlerce mum kullanılacaktı. Bunların dumanı, camiyi siyah eyleyecekti. Mimar, gerçekleştirdiği hava akımıyla bunların is odasında toplanmasını sağlıyor ve burada mürekkep haline dönüştürülüyordu hem de hiç silinmeyecek mürekkebe... Bu odada iki menfez, delik vardı. Bunlardan bakıldığında kıble istikametindeki Allah ve Muhammed yazıları okunuyor. Nefsin karanlığından, zulmetinden, esaretinden kurtulmadıkça hakiki imana kavuşulmayacağına işaret ediyordu.

Câminin namaz kılınan mekanını, avlusunu ve kıble istikâmetini üç taraftan kuşatan dış avlu, harem... Okun gövde kısmını meydana getirmiş. Dar-ül hadis ve dar-ül kurra, bu Gümüş ok'un temreninin sol tarafını, sağ tarafını ise mermer tabanlı yol, meydana getiriyordu. El ele verip kenetlenmişler, bir olmuşlar, gümüş bir oku meydana getirmişlerdi(597)...

Bu gümüş ok, neyin nesiydi. Edrine'den, kurulmuş yay manasına gelen şehirden Altın Yay tarafından atılan gümüş oktu. Sultan'dan işareti alan Mimar Sinan, zihninde çoktan Edrine'de Altın Yay şeklinde, Altın Yay'ın kurulacağı, dünyanın yok olmaktan kurtarılacağı camiyi inşa etmişti.

Bu öyle bir Altın Yay idi ki... Fırlattığı gümüş ok, İslambol'da cami oluyor, Ayasofya üzerinden geçiyor, Mescid-i Aksa'yı ellerinden öpüp Kâbe'ye kavuşuyordu.

Evet... Yeni inşa edilen ve halkın Süleymaniye dediği cami, Ayasofya, Mescid-i Aksa ve Kâbe, aynı hizadaydı. Altın Yayı temsil eden caminin Edrine'de inşa edilmesiyle, Kâbe'ye doğru secde eden dörtlü olacaklardı. Kâinatı meydana getiren toprak, su, hava ve ateşi temsil eden, Kâbe'ye doğru secde eden, yaratana mutlak itaat

halinde olan dörtlü...

Caminin sağ tarafında Tıp Medresesi, Sani (ikinci) Medresesi, Evvel (ilk) Medresesi ve Sıbyan (çocuk) Mektebi vardı. Sol tarafında ise Salis (üçüncü) ve Râbi' (dördüncü) Medresesi ve hamam bulunuyordu.

Kuzey tarafında da Dar-üş-şifa (hastane), İmaret (Yemek yenilen ve kimsesizlerin barındığı yer), Tabhane (Mutfak), kıble tarafındaysa Dar-ül-hadis (hadis-i şerif öğretilen okul) ve Dar-ül-kurra yer alıyordu.

Cami, maddi ve manevi şifa kaynaklarıyla çevrelenmişti. Bu kaynaklarda şifa bulanlar, camide, otuziki pencereli kubbede, kulluğun şuuruna varacaklar. Allahü ekber tekbiriyle birlikte namazlarını Miraç eyleyip, Kâbe'den Cennet'e, Arş'a ulaşıp huzurda boyun bükeceklerdi.

Üçüncü ve dördüncü derece medreselerinin kubbelerinin alem kısmında kanat açmış kuş vardı. Ama bu kuş farklıydı, iki başı vardı.

Bu kuş, Tuğrul kuşuydu. Efsanelerimizde Tuğrul kuşunun; dirilişin, ebedi saadetin alameti kabul edilen Zümrüdü Anka kuşuyla aynı kuş olduğu söyleniyordu. Selçuklunun bayrağında iki başlı olarak yer almıştı (598).

Mimarbaşı niçin iki başlı Tuğrul kuşunu bu iki medresenin kubbesine koymuştu? Hem dünya hem de ahiret saadetinin ilim yoluyla kazanılacağını işaret etmek için miydi?

15 Ekim 1557, Hicri 21 Zilhicce 964, Cuma günüydü. Yedi yılda tamam edilen cami açılacak, Cuma namazıyla ilk ibadete mekan olacak, ilk secdeyle birlikte Cennet'in Yeryüzündeki misali kılınacaktı. Bütün İslambol, oradaydı.

O güne kadar yüzlerce eseriyle toprağı ve gönülleri şenlendiren Mimarbaşı heyecanlıydı. Açılacak cami, dünya ve ahiret güzelliklerini bir arada toplayan külliyenin kalbiydi. Osmanlı mülkünde eşsizdi, ilkti, İslambollular ona Süleymaniye ismini layık görmüştü..

"Buyrun Sultanım. Anahtar... İnşâallah bu anahtarla açacağınız cami, nice gönüllerin açılmasına vesile olur" diyerek anahtarı Kanuni'ye uzattı. Anahtarı aldı, ama kapıya gitmedi. Sağına soluna baktı. O, Kanuni, idi. Her şeyi kanuna, edebe, örfe uygun yapmaya gayret ederdi. Bu sefer karar veremedi.

Karşısında el pençe duran odabaşına döndü.

"Bre! Odabaşı! Cami açmaya kim en layıktır?"

Odabaşı, hiç sağına soluna bakmadan "Hünkarım. Bu eşsiz mabedle bizi sevindiren Mimarbaşıdır" cevabını verdi. Padişahın yüzü aydınlandı. Neşe içinde, "Mimarbaşı! Böyle eşsiz bir eseri Allahü tealanın yardımıyla devletimize kazandırdın. Açmaya en layık sensin" dedi.

Mimar Sinan, E'ûzü Besmele çekti, hamd ve salevat getirdi. "Ya Rabbi! Kıyamet'e kadar ibadete açık eyle. Bu camiden evliya kullarının duası, secdesi eksik olmasın" diye dua etti. Sonra da "Yâ fettâh" deyip anahtarı kilitte çevirdi. Sağ eliyle, kapının sağ kanadını hafifçe açtı. Açmasıyla birlikte... İçeriden dışarı ışık yağdı. Sanki melekler kanatlanmıştı (599).

Cumadan sonra... Sultanın "Dile benden ne dilersen." isteğine, Mimarbaşı boyun büktü. "Sultanım. Şu külliyenin kuzeyinde kendim için bir mezar yeri..." dedi.

Bir zaman geçti, Süleymaniye'nin açılışından sonra... Kanuni, her işini kanuna uygun yapmaya gayret ediyor, bununla da iftihar ediyordu. Her işinde fetva alıyordu.

Gönül Sultanı Yahya Efendi, Kanuni'nin süt kardeşi idi. Trabzon'dan tanışıp sevişiyorlardı. Sultan olunca İslambol'a getirdi ve Beşiktaş'ta dergah inşa edip buraya yerleştirdi.

Bir gün önüne bir papaz çıktı. Ölen kimseden haraç alınabilir mi diye sual etti. Alınamaz, ihtiyar ve fakirden de alınmaz, dedi. Papaz, ne yazık ki memurlar, defterler yenilenmediği için, ölüler için de haraç alıyor diyerek şikayetini söyledi. Yahya Efendi, çok üzüldü. Hemen Sultan Süleyman'a bir mektup yazdı.

"Ey halife-i müslümin! Ey Allahü tealanın adaletini yeryüzünde

yerine getirmekle vazifeli! Zulmün ölen kişilere kadar uzandı demek. Hâlbuki böyle bir zulmü senin ecdâdın yapmamıştı. Bu mudur din gayreti? Bak, müminleri bir kâfir, susturuyor, çâresiz bırakıyor" diye yazdı. Sonra da sevdiği birine bu mektubu verip Sultâna gönderdi. Mektup, Kânûnî'nin eline ulaştığında, rengi değişip, kalbini bir üzüntü kapladı.

Saltanat kayığına binip Yahyâ Efendinin dergâhına vardı. Hürmetle selâm verip sual eyledi?

"Hocam. Nedir suçumuz? Kime zulüm eyledim?"

"Haraç Defterlerini her sene niçin yenilemezsiniz? Ölmüş olan gayr-ı müslimlerden memurlarınız haraç toplarlar. Bu zulüm, değil mi?"

Kanuni, boyun büktü.

"Söylediklerinizden zerrece haberim yoktur."

Bu savunma, Yahya Efendi'yi daha da kızdırdı.

"Müslüman-Hıristiyan ayırmadan... Bütün tebeasının hakkını korumak mecburiyetinde olan Sultan! Bu söz, özrü kabahatinden büyük manasına gelmez mi? Bu gaflet nedir? Sen ki ülkende Kanunu hakim kılmakla şöhret buldun ve Kanuni diye anıldın. Kanunlar senin için geçerli değil mi? Sultanın, mutlak kanun koyucu önünde hesap vereceğini bilmez misin?"

Bir sultan için tahammülü çok güç, ama doğru olan bu sözler karşısında Kanuni titredi.

"Sen, bizim doğru yolu gösteren rehberimizsin. Gaflet uykusundan bizi uyandırdın. Lüzumlu her türlü tedbiri hemen aldırırım. İnşâallah bir daha olmayacak" dedi. Boyun büküp dergahtan ayrıldı. Yahya Efendi, gözleri yaşlı arkasından bakarken "Böyle davranmaya mecburdum sultanım" diye mırıldandı.

Osmanlı mülkünde, bir Sultan, bir derviş önünde hesap verirken... Amerika'da zulüm dağları aşmıştı. Bu kıtanın yerlilerini yok etmek için akılalmaz katliam usulleri geliştiriliyordu. Yerlilerin daha önce tanışmadığı çiçek hastalığı, bunlardan yalnızca biriydi. Hilal diyenler yaşatma, Haç diyenler ise yok etme -hem de Haç

adına- ve yalnızca menfaatlerinin derdindeydi.

1562'de... Silsile-i aliyyenin 20. halkası, Derviş Muhammed, elveda, dedi. Özbekistan'ın Maveraünnehir bölgesinin Büster nahiyesinin Dasferar köyünde vefat etti. Yerine 21. halka olarak oğlu Hâce Muhammed İmkenegî geçti.

Derviş Muhammed hazretleri vefatına yakın, "Büyük Üstadımız Şâh-ı Nakşibend hazretleri, 'Yenilen gıda, gaflet içinde, gadabla veya kerâhatle hazırlansa, tedârik edilse, onda hayır ve bereket olmaz. Zira ona nefs ve şeytan karışmıştır. Böyle bir yiyeceği yiyen kimsede, mutlaka bir çirkin netice meydana gelir' buyurdu." dedi. Yenilen gıdanın, ruha ve bedene etkisine, Kâinatta, iyi ve kötü her şeyin mutlaka birbirine tesir ettiğine dikkat çekti. Yediğiniz lokmaların helâlden olup olmadığını araştırınız, buyurdu.

Bu sözler üzerine... Son zamanlarda, İslamiyet'e uymakta zorlanan, feyz alamayan bir talebesi araştırdığında... Yemeğini pişirirken ocakta şüpheli bir parça odun yakmış olduğunu tespit ederek tövbe etti.

Derviş Muhammed talebelerine son nasihatini söyledi.

"Kâinatta, her şey ve her şey... Mutlaka ve mutlaka birbirini etkiler. Haram işlenmeyen iyi mekanlarda, takva sahibi insanlarla bulunun. İyiliğe, sonsuz saadete kavuşmanın en kolay yolu, iyi mekanlarda, iyi insanlarla birlikte olmaktır.

Allahü tealanın sevgili bir kulu, sevenleriyle birlikte bir yerden geçerken... 'Buradan çabuk geçelim. Burası bir kavmin helak olduğu yerdir. Aradan geçen binlerce seneye rağmen tesiri devam etmektedir' dedi.

Bu sebepten... Yüzlerce yıldır gönül sultanlarının Anadolu'ya hicreti istendi. Bize bildirilen o ki... Anadolu, Kıyamet'e kadar doğru itikadın, hak yolun yaşandığı, mazlumların sığındığı Son Kale olacaktır."

Son Kalenin başşehri İslambol'da yaşayan şair Bâkî neşeli, zarif, hoş-sohbet, nükteci, şakacı, bir şahsiyetti. Kanuni kendisini çok

seviyordu. Nerede olursa olsun doğruyu söylemekten çekinmez biriydi. Bu sebeple bazen kırıcı olabiliyordu. Derviş Muhammed'in "Her şey mutlaka birbirini etkiler" sözü İslambol'da çok değişik şekilde gerçekleşti. Rivayet edildi ki... Kendisi de çok usta bir şair olan ve muhibbi mahlasını kullanan Kanuni çok sevdiği Baki'ye kızdı. Bu kızgınlığın Baki'nin bir şiiri sebebiyle olduğu söylendi.

Onu, Bursa'ya sürdü. Bunu da,

Bâki bed, Bursa'ya red

Nefy-i Ebed, azm-i Bülend

"Huyu kötü olan Bâkî'yi, Bursa'ya geri gönderdim. Bir daha dönmemek üzere sürdüm, yüce fermanımdır" şiiriyle bildirdi.

Cihan Sultanı Kanuni'nin bu şiiri, şiirin sultanına ulaşınca... Aldı kalemi eline ve yazdı.

N'ola kim nefy-i ebed azm-i bülend oldunsa ey Bâkî
Bilesin ki cihân mülkü, değil Süleymân'a bâkî
Şahâ! Azminde isbât-ı tehevvür eyledin ammâ
Buna çarh-ı felek derler, ne sen baki, ne ben baki...

"Ey Bâkî, ne olacak ki geri dönmemek üzere yüce fermanla sürülmüşsen!

Bilirsin ki dünya mülkü Süleyman'a da kalmayacak.

Ey padişah, büyüklüğünle öfkelenip karar verdin ama.

Buna fani dünya derler, şu dünyada ne sen kalıcısın ne de ben kalıcıyım..."

Bu şiir Kanuni'ye ulaşınca... Düşündü... Öyle ya... Bu dünya öyle bir dünya idi ki... Cinlere, rüzgara, hükmeden ve peygamber, sultan olan Süleyman aleyhisselama kalmamıştı. Kendisine de kalmayacaktı. Dünya kalınacak bir yer değildi. İmtihan meydanı, akıllı ve akılsızı ortaya çıkaran bir ermeydanıydı. Üzmeye, kırmaya değer miydi? Akıllı olmada karar kıldı. Ferman geri çekti.

Şair Bâki'nin Kanuni'ye "Ne sen bâki (kalıcı), ne ben bâki " dediği zaman diliminde... 1564'te, Kabil'de, Semerkantlı Kadı Abdüsselâm Halacî'nin oğlu oldu. İsmine Mumhammed, dediler.

O'nun varisi olsun diye... Rivayet edildi ki... Bir gönül eri geldi. "Biz de ona 'Bâki billah' diyoruz ki... Allahü teala ile o ve onun izinden gelenlerle bâki, kalıcı olsun. Bâki olmak, Allahü tealanın rızasına kavuşmak ile olur" dedi.

1564'ün 26 Mayıs'ında Kabil'deki doğuma benzer bir doğum Hindistan'ın Doğu Pencap'taki Serhend'de meydana geldi. Babası; Çeştiyye ve Kadirî şeyhi Abdülehad hazretleriydi. Hazret-i Ömer radıyallahü anhın soyundan idi. Dedeleri, Kabil'den Serhend'e gelmişlerdi. İsmine Ahmed dediler. Kabil'deki Muhammed, Serhend'dekine Ahmed ismi...

Gönül ehli zatlar, işaret ettiler. Bu iki doğumun, insanların Allahü teala ile bâki olmasında ve Kıyamet'e kadar Son Kale'de ehl-i sünnet yolu üzerinde insanların bulunmasında çok büyük etkisi olacağını söylediler.

13. seferi Avrupa, Haç üzerine olmuştu. Gönlüne öyle doğuyordu ki... Bu son seferi olacaktı. 13 ve 23 ile babası Yavuz Sultan Selim'in anlattıkları aklına gelince gülümsedi. Saltanatı boyunca Papa'yı üzecek nice 13'ler yaşamıştı, ama 23'ü fazla hatırlamıyordu. Son zamanlarda daha çok 23'ü hatırlıyor ve gönlü doğuya, çok daha doğuya doğru çekiliyordu.

Doğu deyince aklına İran geldi. Ne büyük fitneydi. İran üzerine üç sefer yapmış, Bağdat'ı almış, ama İran'ı dize getirememişti. Ne zaman İran üzerine gitse, hemen Papalık, Haçlı ruhu harekete geçmiş. İran'ın işini bitirmesine fırsat vermemişlerdi. Şah Tahmasp da Osmanlı'yı Avrupa'da durduran kuvvet olmuştu. İran ve Papalık Osmanlı'ya karşı birlikte çalışıyorlardı.

Şimdi, seferi batıya idi. İran da mutlaka doğudan harekete geçecekti. Bugüne kadar olduğu gibi... Doğuya ve Batıya çok sefer yapmıştı. Ama Akdeniz'i tam manasıyla Mavi Vatan kılamamıştı. Kıbrıs ve Girit... İki canavar dişi gibi Anadolu'nun bağrına saplanıyordu.

Bir gönül yarası vardı ki... Kaleme sığmazdı. Evlatların açtığı yara idi. Şifası mümkün değildi. Önce Mehmed'i, sonra Mustafası... İdam fermanını kendi eliyle mühürlediği Mustafası... Saltanat, güç

hırsına düşenler, onu en zayıf yerinden vurmuşlar. Mustafa saltanat peşinde, devletin birliğini tehlikeye düşürecek, demişler. Ve Mustafa Konya'da cellatların ipiyle toprağa düşmüştü, baba, nasıl kıydın Mustafa'na diyerek...

Mustafa'dan sonra Cihangir gitmişti, ağabeyinin acısına dayanamayarak...

Sonra da Bayezid... Taht kaygısına düşmüş, İran'a sığınmış ve burada öldürülmüştü.

Sultan olmak, ne zordu... Düşmanlar, dost bildikleri ve evlatlar, hanımlar...

Bayezid'in ölümünden sonra sıhhati iyice bozulmuştu. Hekimler, sefere çıkmamasını, çıkar ise bu onun son seferinin olacağını, vücudunun böyle bir yorgunluğu kaldırmayacağını söylemişlerdi. Bu söz üzerine gülmüş. "Ben de işte bu sebepten sefere çıkmak, canımı cihad yolunda teslim etmek istiyorum" demişti. Sefer yollarını, sarsmaması için her türlü tedbirin alındığı bir araba ile almıştı.

13. sefer yolunda... Hasta iken kaleme aldığı şiirin iki beyti dilinden düşmüyordu.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi.
Saltanat didükleri ancak cihân gavgasıdur
Olmaya baht u sa'âdet dünyada vahdet gibi.

İşte üç kıtaya hükmeden Süleyman... Sefere at sırtında değil, arabada gidiyordu. Gücü, hastalığına, ihtiyarlığına niçin çare olamıyordu?

Saltanat dedikleri, oğullarını almıştı. Eğer Hak için değil ise... Bütün cihana hakim olunsa ne kıymeti vardı? Bırakıp gittikten, sana yâr olmadıktan sonra... Dünya ve ahiret saadeti ezeli ve ebedi sevgiliye yâr olmakta değil miydi?

Tarih 7 Eylül 1566 idi. 5 Ağustos'dan beri Osmanlı ordusunun kuşatması altında olan Zigetvar Kalesi önündeki otağında bekliyordu. Kalenin düşmesini, fethedilmesini... Dış kale düşmüş, iç

kale direniyordu. O da düşecekti. Ama onu daha fazla bekleyecek hali yoktu. Güneş daha doğmamış, ama habercileri gelmiş, doğu tarafı beyazlamıştı. Bir haberci daha geldi. Gelen Âdem aleyhisselamdan beri her Âdemoğluna gelendi. Haberciye "Beni ebedi yâre kavuştur. Bu imtihan meydanı yeryüzü beni çok yordu" dedi. Ve beden kalesini terk edip ebedi sevgiliye kanatlandı.

I. Murad Han'dan sonra... Seferde ölen ikinci Osmanlı Sultanıydı. Anadolu'nun Son Kale olması ve Kıyamete kadar Son Kale kalması için maddi-manevi her türlü çareye başvurmuştu.

Ama 1566 sonunda biten eseri görememişti. İslambol'dan Batıya seferi, Anadolu'nun Son Kale olduğunu işaret eden külliyenin açılışını görmek nasip olmamıştı. Batı üzerine seferde ölmesi sebebiyle... Bu külliye, Edirnekapı'da kızı Mihrimah Sultan adına inşa edilmişti. Mimar Sinan tarafından...

Külliye; cami, medrese, bir çifte hamam, çok sayıda dükkândan meydana gelen bir çarşı, sıbyan mektebi, çeşme ve türbeden ibaretti. Bu külliye, Mihrimah Sultan adına inşa edilen ilk külliye değildi, ikincisiydi.

Kanuni, kızı Mihrimah Sultan adına1540'ın ilk yıllarında başlayıp 1547'de biten bir külliye inşa ettirmişti, Üsküdar'da... İslambol'dan Doğuya seferi işaret eden... Mimarı, Mimar Sinan'dı...

İki külliye... Biri Anadolu yakasında, ordunun doğuya seferinde toplanıp hareket ettiği yerde... Diğeriyse Avrupa yakasında, Edirnekapı'da... Osmanlı ordusunun Konstantiniyye'ye girdiği, Batı'ya sefere çıktığı yerde...

İki külliye de Mimar Sinan eseriydi, Altın Yay temsilcisi... Ve iki külliye de aynı kişi adına inşa edilmişti, Kanuni kızı Mihrimah Sultan adına... İsmi Ay ve Güneş manasına gelen hanım sultan tarafından...

Ay ve Güneş... Kur'an-ı kerimde nice defa isimleri geçen, Allahü tealanın sonsuz kudretine işaret eden âyetler... Hayatın sebebi nimetler olarak... Ay ve Güneş doğup batıyorlar. Hayatın devamı için...

Senenin belli bir zamanında... Güneş, Üsküdar Mihrimah Sultan Camii üzerinden doğarken, Ay, batıyordu, Edirnekapı Mihrimah Camii üzerinden... Başka bir zamanda ise... Ay Mihrimah Sultan Camii üzerinden doğarken, Güneş, batıyordu, Edirnekapı Mihrimah Camii üzerinden...

Kanuni'nin oğlu II. Selim, İslambol'da tahta oturdu. Babasının vefatından tam 23 gün sonra... Kardeş kanıyla açılan taht yolu gönlünü kanatıyordu. Amma, 23 ile teselli bulur gibi oldu.

Babasından 13'ün ve 23'ün hatırlattıklarını, yorumlarını dinlemişti. 23 gün sonra tahta oturunca, "İnşâallah, tahtımız, ebedi saadetimize, nice hayırlara vesile bahtımız olur" dedi.

İslambol'da tahta oturdu, ama gönlü kurulu yay manasına gelen Edrine'de (Edirne) idi. Gönlüne doğan oydu ki... Anadolu'nun Son Kale olmasının tamamlanması Edrine'den olacaktı. Ama bunun ne olduğunu bilemiyordu. Saltukname'de Edrine ile ilgili yazılanları okumuştu. Buradaki "Edrine'ye hakim olan Dünyaya hakim olur" sözünü unutamıyordu.

Sarı Saltuk'un destansı hayatını nice defalar dinlemişti. Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellemin Sarı Saltuk'a rüyada söylediği "Edrine, darünnasır (yardım diyarıdır)" sözleri de hiç aklından çıkmıyordu.

Sultan, daha fazla bekleyemedi. İslambol'da 6 ay, 18 gün kaldıktan sonra 23 Haziran 1567'de Edrine'ye hareket etti (600). Hem Avrupa hem de İran, merakla bekliyordu. İlk sefer nereye olacaktı? Kanuni'nin bütün seferleri -13 sefer- İran ve Avrupa üzerine olmuştu.

II. Selim, Şah Tahmasb'ın elçisini 16 Şubat 1568'te Edrine'de kabul etti. Elçilik heyeti, anlatılamaz hediyelerle gelmişti. Hediyelerin değeri, milyonlarca altın tutuyordu. Görülen o ki İran, Osmanlı ile savaşmak istemiyordu.

17 Şubat 1568'te, Almanya ile Edirne Antlaşması imzalandı. Sultan Selim, Doğu ve Batı'da rahatlayınca yönünü Kuzey ve Güneye çevirdi. Kuzeyde Kafkaslar, güneyde ise Yemen, Afrika ile Hint Okyanusuna... Akdeniz Türk gölü haline gelince... Avrupalı denizci ülkeler Afrika'yı güneyden dolaşarak Hind Okyanusuna

ulaşmışlar. Atlas Okyanusunu da aşarak koca Amerika kıtasını talan etmeye bütün hızları ve acımasızlıkları devam ediyorlardı.

İran elçilerinin dönüşünden bir müddet sonra... Mimarbaşı Sinan huzura kabul edildi. Boyun büktü.

"Sultanım. Yaşım sekseni buldu. Oğuz Kağan'ın vasiyetinde geçen mabedi inşa etmek isterim."

Sultan şaşırdı.

"Bre Mimarbaşı! Sen ne dersin? Uluğ Türkün açıklamasına göre... Bu mabed, kurulmuş yay manasına gelen şehirde kurulmalı. Mimarı da Yıldız Han neslinden olmalı"

Mimarbaşı gülümsedi.

"Sultanım. Edrine, Kurulan Yay manasına gelmektedir. Bu fakir de Yıldız Han neslindenim. Ve Altın Yay'ın temsilcilerindenim."

Sultan, tahtından fırladı, mimarbaşını omzundan tuttu.

"Doğru söylersin bre mimarbaşı! Demek ki Edrine'ye çekilmem bunun içinmiş... Nasıl da unutmuşum. Peki... Karataş'a nasıl ulaşacağız? O olmadan mabet inşa edilemez."

Sultan haklıydı. Altın Yayı ve Gümüş Okları, Oğuz Han'ın altı oğlu arasında paylaştıran Uluğ Türk şöyle demişti.

"Altın Yay, ancak sizin neslinizden, kanınızdan gelenler vasıtasıyla, adı Kurulmuş Yay manasına gelen şehirdeki mabette çalıştırılabilir.

Yıldız Han neslinden gelen birine bu şehirde bir mabet inşa edilmesi emredildiğinde... Karataş denilen emaneti açabilir. Orada bu mabetle ilgili bilgi var. Bu mabedi o bilgiye göre inşa edecektir. Altın Yay ve Gümüş Okların söz konusu mabette nasıl çalıştırılacağı emanette anlatılacak. Evlatlarınıza; size Ergöze Dağının zirvesinde gösterdiğim beşik şeklindeki diyarı ebedi vatan edinmelerini vasiyet edin. Burası hakkın, adaletin, sahih itikadın Son Kalesi olacaktır.

Bu Son Kalenin sınırı, adı Kurulan Yay manasına gelen şehirde

inşa edilen mabed ve beşiğin tam güneyinde yer alan ada olacaktır (601)."

Mimarbaşı, başını salladı.

"Sultanım. Altın Yay ve Gümüş Oklar Papalığın elinde. Ancak Karataş, değil. Karataş Ay Han neslinden gelenlere verilmiş, nasıl kullanılacağı öğretilmişti. Göktaş'ın içinde muhafaza edilmiyordu. Nesilden nesile geçerek bugüne kadar ulaştı Sultanım... Biz de kimde olduğunu iyi biliyoruz."

"Öyle mi?" diyen Sultan, yıllardır aradığı hasretlisine kavuşmuş gibi seviniyordu.

Bu konuşmadan hemen sonra... Harekete geçtiler, sultan ve mimarbaşı... Edrine'yi geziyorlardı, caminin inşa edileceği mekanı bulmak üzere...

Sabahın erken saatinde... Saraya çağrıldı. Mimarbaşı huzura çıktığında, Sultanı sevinç içinde gördü.

"Müjde bre mimarbaşı, müjde! Rüyamda, Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellemi gördüm. 'Edrine'de Kavak mevkiine bir cami yap. Edrine, İslam diyarlarının settidir. Bu camiyi inşa etmeye başlamakla Hakk'ın rızasına, yardımına kavuşacak ve Kıbrıs'ı fethedeceksin. Kıbrıs'ın fethinden elde ettiğin ganimetle bu camiyi tamamlarsın (602) buyurdu."

Mimarbaşı, sevincinden sultana sarılmamak için kendini zor tuttu.

"Sultanım, mübarek olsun. İcazeti aldık. En büyük desteğimiz geldi."

"Allahü teala utandırmasın mimarbaşı... Gün gayret günüdür, durmak zamanı değil."

"Âmin sultanım, âmin! Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellemin sözlerinde iki şey dikkatinizi çekti mi?"

Sultan, merakla sual eyledi.

"Çok şey dikkatimi çekti. Kitaplarla anlatılamayacak mesajlar var. Senin dikkatini ne çekti?"

"Sultanım. Efendimiz sallallahü aleyhi ve Edrine, İslam diyarlarının settidir, der. Cami ile Kıbrıs arasında irtibat kurar. Uluğ Türk de, ' Son Kalenin sınırı, adı Kurulan Yay manasına gelen şehirde inşa edilen mabed ve beşiğin tam güneyinde yer alan adadır' demektedir. Binlerce yıl öncesinden aynı şeylere işaret etmektedir."

Sultan, bu sefer dayanamadı, mimarbaşının omuzlarından tutmakla kalmadı, ona sarıldı.

"Bre mimarbaşı! Ne güzel söyledin. İnşâallah, bize nasip olur, Son Kale'nin sınırlarını çizmek. Haydi, Kavak mevkiine... Sonra da Kıbrıs seferini konuşalım."

Bütün Kâinat tarafından kuşatılmış gibi oldu mimarbaşı... Sultanın kendisine sarılmasıyla... Bu sarılmayla, caminin şekli, temsil edeceği mana gönlüne doğdu. Ama gönlü pır pır eden yalnızca o değildi.

"Bre mimarbaşı! Yaş sekseni buldu dersin. Tevellüdün kaçtır?"

"Sultanım. Hicri 896, miladi 1490'dır."

Sultan, şaşkın bir vaziyette başını sallayıp...

"Allah! Allah! Babamın vefatından 23 gün sonra tahtta oturabildim. Miladi 23 Haziran'da Edrine'ye gitmek için yola çıktım. Edrine'de camiyi yapacak olan mimarbaşının hicri doğum tarihi rakamlarının toplamı 23...

Eee... Mimarbaşı... 23'ün esrarına ilk defa ecdadım Fatih dikkat çekmiş. Ayasofya'nın kubbesine seher vakti hilali diktiklerinde... Hicri 857 yılının 23 Cemaziyelevveli Cuma günü imiş. Ayasofya'da ilk cuma namazının kılındığı gün...

Teşrik tekbirlerinin 23 vakitte söylendiğini, Kur'ân-ı kerimin 23 senede indiğini ve dünyanın 23 derece eğik olduğunu da dikkate alınca... 23'ü Osmanlı'nın, Oğuz neslinin uğurlu rakamı kabul etmiş. Aynı hassasiyeti dedem Yavuz, babam Süleyman Han da gösterdi. İnşâallah ben de göstereceğim. Muharrem'in 23'ünde inşâallah camimizin temelini atalım. Papalık ve Hıristiyanlar 13'ten sonra 23 ile de çılgına dönsünler. 13 gibi 23 de bizim için sevinç, onlar için hüzün olsun."

Bütün "Hücreleriyle inşâallah sultanım" diyen Mimarbaşı Sinan, Hıristiyan bir Oğuz Türkünün çocuğu olarak dünyaya geldi. Babası Yıldız Han soyundandı. Bir sevda sebebiyle... Üç dört nesil önceki dedesi, Müslüman akrabalarından uzaklaşmış, onu takip eden nesli Ortodoks olmuştu. Yıldız Han neslinden son Altın Yay temsilcisinin emaneti teslim edecek erkek evladı olmayınca... Sinan'ı, sekiz yaşında yeniçeri olarak devşirmişler, Müslüman eylemişler. Ay Han'dan gelen emanetten haberdar etmişler. O da kendisine güvenenleri mahcup etmemiş, bütün hünerleriyle Altın Yay'da Kalemin temsilcisi olduğunu en güzel şekilde göstermiş. Binlerce yıllık Türk tarihinin en usta mimarlarından biri olmuştu. O ki... Daha önce Mihrimah Sultan Camilerini ve Süleymaniye Camisi'ni inşa etmişti. O camiler ki Altın Yayın temsil ettiği değerlere işaret ediyorlardı.

Caminin yeri belli olunca... Mimarbaşı bir an durmadı. Cami ve külliyeyi, Karataş'ta yazdığı şekilde, defalarca zihninde çizmiş ve kâğıt üzerine dökmüştü. İş, bunları arazi üzerine yerleştirmeye kalmıştı. Gecesini gündüzüne kattı. Sultanım 23 Muharrem'e hazırız, dedi.

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin işaret ettiği mekanda ilk kazma Besmele ile vuruldu. Hicri 23 Muharrem 976, Miladi 18 Temmuz 1568'de... Caminin; Kıyamete kadar, Son Kale'nin alemi, bayrağı, nişanı olması duasıyla... Hicri 976 tarihi dikkate alınarak, ebcedle "Fazlullah" kelimesi tarih olarak düşüldü. 'Allah'ın ihsanı' demekti, yani Allahü tealanın bolca, hesapsız vermesiyle cami inşa ediliyor,' mânâsınadır.

Muhyiddin Arabi hazretlerinin Anadolu'nun Son Kale olması şartlarından biri daha yerine geliyor. Hadrianus'un, Edrine olduğu, fethedildiği günde... Gazi dervişlerin, temelin atıldığı meydanda yaptıkları duadaki ilk istek gerçekleşiyordu. Gazi Dervişler, "Yâ Rabbi! Bulunduğumuz yerde öyle bir cami inşa edilsin ki... Kıyamete kadar benzeri yapılamasın. Bu belde, Kıyamete kadar Müslüman diyarı olarak kalsın. Bu şehirde evliya kulların hiç eksik olmasın" diye dua etmişlerdi. Son iki isteğin gerçekleşmesi Altın Yayın temsil ettiği değerler için çalışmaya bağlıydı.

II. Selim, temel atılışının hemen arkasından Kıbrıs Seferi hazırlıkları için ferman çıkardı.

1 Temmuz 1570'de... Donanma-yı Hümayun'un Limasol limanına demir atmasıyla... Kıbrıs'ın fethi başladı. Donanmanın bir kısmı 3 Temmuz'da Larnaka'ya asker çıkardı. Direnişle karşılaşılmadı. Larnaka fethedildi. 649'daki Muâviye radıyallahü anh seferine Peygamber Efendimizin süt teyzesi Ümmü Hirâm da katılmış. Larnaka'da atından düşüp şehid olmuş, burada kendisine bir türbe yapılmıştı. Türbesi, Tuz gölü kıyısındaydı. Osmanlılar, türbeyi tamir, hemen yanına küçük bir tekke ve cami inşa ettiler.

9 Eylül 1570'de Lefkoşe fethedildi. 1 Ağustos 1571' Magosa'nın fethiyle Kıbrıs'ın fethi tamamlandı. 13 ay sürmüştü.

I. Selim, mübarek diyarları, Mısır'ı Osmanlı'ya bağlamış, Güneydoğu'yu Osmanlı'nın bir parçası eylemiş, hilafeti getirmişti. II. Selim ise... Kıbrıs'ı fethederek Mavi Vatan'ı Türk gölü eylemiş, güney sınırımıza mühür vurmuştu.

"Kıbrıs'ı 13 ayda fethettiğimizi, Edrine'ye de Muharremin 23'ünde temeli atılan bir mabed inşa ettiğimizi... Her ikisinin de Altın Yayla müjdelenenler olduğunu Papaya haber verin" dedi Sultan II. Selim...

Oğuz Türkü, Kıbrıs'ı fethettiğinde... Hala Sultan dedi, Ümmü Hiram'a (radıyallahü anha)... Onu Kıbrıs'ın gerçek fatihi, sultanı bildi. Sultan, dedi, tıpkı Eyüp Sultan hazretlerinde olduğu gibi...

Arapça'da hala teyze, ümmü anne demekti. Ümmü Hiram hazretleri, Peygamber Efendimizin süt teyzesi olduğu için ona, hala deniyordu. Ama Anadolu Türkü... Babanın kızkardeşine "Bibi" yerine hala demeye başladı. Halayı, babanın kız kardeşini en güzel Ümmü Hiram hazretlerinin temsil ettiğine inandı. Anadolu ismi, Ebe Ananın hatırasıydı. Yoğurdu kana kana içen yiğitler, ana dolu demişlerdi.

Kıbrıs ise Ümmü Hiram hazretlerinin hatırası oluyordu. Ve Kıbrıs, aynı zamanda hazret-i Osman'ın Anadolu'ya emanetiydi. İslam askerine Anadolu yolunu açan, Kıbrıs'ı fetheden ve Osmanlı'ya ismini veren, Kayı boyu damgalı kılıç taşıyan Osman'ın radıyallahü anh...

Kıbrıs fethedilmiş, sırada Girit vardı...

Kıbrıs'tan alınan ganimet malıyla Selimiye Camii tamamlandı. İslamiyet'te en helal, en bereketli, en güzel kazanç ganimetti. Selimiye Camii böyle bir gelirle inşa edildi.

Cami inşaatının sonuna gelindiği günlerde... Çok ilginç bir şey yaşandı. Mimar Sinan, caminin en güzel köşelerini süsleyen çinilerde... 99 çeşit lale motifi kullanılmasını istemişti.

Çünkü... İslam harfleri dediğimiz ilahi harflerle yazıldığında Allah, lale ve hilal kelimeleri, aynı harflerden meydan geliyordu... İki lam, bir elif ve he harflerinden... Bunların ebced hesabı dediğimiz usulde toplam değeri altmışaltı idi.

Osmanlılar, Oğuz Türkleri, Allah ismine ve İslam harflerine çok büyük saygı gösteriyorlardı. Ayaklar altına alınmasına mâni olmak için mezar taşlarına Allah lafzını yazmamışlar. Lale ve hilal resmi koymuşlar, Allah ismi yerine... Osmanlılarda lale ve hilal Allah'a remiz, işaret olarak kabul edilmiş, aynı harflerden meydana geldiği için...

İşte bu yüzden Mimar Sinan emir verdi... Selimiye Camisi'nde Allahü tealanın doksandokuz ismin sayısınca, doksandokuz çeşit lale motifi kullanılsın diye... Çiniler, yerlerine yerleştirildi. Çini ustası, kullanılan lale motiflerini saydı. Bir, iki... Doksan sekize geldi, kaldı. Bir türlü doksan dokuz diyemiyordu. Terledi, kıpkırmızı kesildi. Yardımcılarına saydırdı, hem de kaç defa... Ama bir türlü doksan dokuz olmuyor, doksan sekizde kalıyordu.

Çini ustası, telaşla mimarbaşının yanına geldi, boyun büktü.

"Efendim. Çok üzgünüm, doksansekiz çeşit lale motifi kullanılmış. Nasıl hareket edelim? Doksandokuzuncu motifi taşıyan çiniyi hemen imal edip, bir çiniyi kaldırarak yerine bunu mu koyalım?"

Mimar Sinan, "Sakın ha! Böyle kalsın" dedi. "Sana sonsuz şükürler olsun ya Rabbim" diyerek şükür secdesine kapandı. Sinan'dan azarlanma bekleyen usta hayretler içinde kaldı.

Şaşkınlık içinde kendisine bakanlara gülümsedi.

"Mükemmel, kusursuz olmak yüce Rabbimize mahsustur. Cami inşaatımızın neresinde bir kusur çıkacak diye merakla bekliyordum. 99 lale motifinde çıkması çok anlamlı oldu.

En acemi mermer oymacısı çırağa bir ters lale motifi kazıtın. Küçük parmağı geçmeyecek büyüklükte... Müezzin mahfilini ayakta tutan 12 mermer direkten birine... 99. lale motifi olarak... Yüce Yaradan'ın emirlerine karşı çıkmanın, dünyadaki ilahi düzeni bozacağının, insanlığın felaketini hazırlayacağının işareti olarak..."

Aklına düşenle gülümsemesi yayıldı.

"Ters Lale çiçeği Doğu Anadolu'da çok yaygındır. Anadolu'ya has bir çiçektir. Başka yerlerde pek yetişmez. Lalenin yere ve göğe bakanı, ikisi de güzel Anadolu'muzda... Tıpkı Oğuz Han'ın yeri ve göğü temsil eden hanımlarından olan oğulları gibi... Sanki bütün bunlar... Hep, Anadolu'nun Son Kale olmasına işaret...

Buğday başağı gibi boynu bükük olan Ters Lale çok şey söyler. Hüznü, ayrılığı, kulluğu, sevdayı temsil eder. Bir efsaneye göre... Ters Lale, sevdiğinin hasretiyle yananın hatırasıydı. Gözyaşının toprağa düştüğü yerde meydana gelmişti."

Mimar Sinan'ın emri üzere harekete geçildi. Ters Lale, mermere kazındı. Bundan hemen sonra... Ters lale, her yerde söylenmeye başladı. Hem de nice efsanelere konu olarak... "Ters lale zemine doğru hareket ediyormuş, zemine ulaştığında kıyamet kopacakmış" denilmekteydi."

Ters laleyi görmek için gelenler sel gibiydi. İnşaatı henüz tamamlanmamış camiye girilmesine zor mani oldular.

Caminin inşaatı, miladi 1574, hicri 982 tarihinde bitti. Ebced hesabıyla, "Fazlı Yezdan" diye tarihi düşüldü. "Allahü tealanın ihsanıyla tamamlandı" manasındaydı.

27 Kasım 1574 Cuma günü açılması planlanmıştı. Ancak II. Selim'in 1 Kasım 1574 ölümü sebebiyle, 14 Mart 1575 ibadete açıldı.

Kaderin garip bir cilvesi... Selimiye Camisi'nin inşaatını

hayatının en büyük gayesi bilmişti, tıpkı Kıbrıs'ın fethi gibi... Ama açılışında bulunmak, namaz kılmak nasip olmadı ona... Niçin yaptına, ne güzel misaldi?

Tarihin gördüğü en muhteşem mabet, ibadete açılmıştı ama... Camiye ilk defa girenler... Tehiyyet-ül mescid namazını kıldıktan sonra... Arşı temsil eden o anlatılmaz güzellikteki kubbeyi, minberi, mihrabı, binbir renkte çinileri görmüyor, hemen Ters Laleyi aramaya başlıyorlardı.

Bu durumu gören Mimar Sinan gülümsedi. Eserinin dünyada eşi yoktu. Fakat en acemi çırağın ters lalesinin gölgesinde kalmıştı.

Mimar Sinan, 99. laleyi, Ters Lale eylemekle nice esrara, hakikate işaret etmiş. "Ey Mimar Sinan, Allahü tealanın en garip kulu... Sakın ola ki yaptığın bu camiyle övünme. Bu camiyi Yüce Allah'ın sana verdiği iman, akıl, zekâ, güç ile yaptın. Bunların hepsi Allahü tealanın sana ihsanıdır. Buğday başağı misali başını eğ, bu nimetlere şükredebilme gayretine düş. Bir Ters Lale, seni, eserim dediğini gölgede bırakır. Sen bir olmadan solda sıfırsın" demişti.

O lale ki... Allahü tealaya remiz, işarettir. Sonsuz güç, kudret sahibi, insanı, yeryüzünde halifesi olarak yarattı. Mimar Sinan, Ters Lale ile insanın BİR ile olmadıkça, hiçbir kıymetinin olmadığını, solda sıfır olduğunu anlatmıştır.

Sıfır, yokluğu, insanı anlatıyordu. Sıfır ancak birin sağında yer alırsa değer ifade ediyordu. İnsan kendi başına sıfır olduğunu anlayıp kulluk derecelerinde, evliyalık yolunda ilerleyip, birin sağına sıfır olarak eklendikçe değeri kat kat artıyordu. Selimiye'deki her şey, her mana, BİR'e, mutlak yaratıcıya işaret ediyordu. Her varlığı Yaradan, her an varlıkta tutan yüce Allah'tır. Yapılan bütün işler de... O'nun dilemesi, yaratması, güç kuvvet vermesi, insanın iradesini kullanmasıyla yapılır. Kısacası her var O'nu işaret eder. Bu sebepten varlıklara, Kâinata, O'nu işaret etmesi bakımından âlem denmiştir. Minare ve kubbeler üzerindeki hilale de alem, denir, sancak, bayrak, işaret manasında...

Yeni ibadete açılan Selimiye Camisi'nin diğer özelliklerine

gelince... Tabanda yayılan cami, kubbe ile bir araya geliyor, kubbenin üzerinde hilal şeklindeki alemle tam bire dönüşüyordu.

Kubbe; 31,25 metre çapında, tabandan kilit taşına kadar yüksekliği 43,25 metreydi. Kubbenin tam merkezinde, yani müezzin mahfilinin hizasına gelen kısımda 'İhlâs sûresi' yazılıdır, Allahü tealanın birliğini, sıfatlarını anlatan sûre...

Kubbe, Kızılelma'ya, kubbedeki kırk pencere, Kızılelma'ya götürecek kırklar denilen gönül erlerine ve Kırkpınar'a misaldi.

Kubbenin merkezinden sarkan zincirin ucunda altıntop vardı. Altıntop, saf güzelliğe, mükemmelliğe, tabiatın ilk yaratıldığı andaki bozulmamış haline, ilahi ölçüye işaret ediyordu.

Arş'a, ebedi hakikate, ebedi güzelliklere, birliğe işaret eden kubbe, sekiz sütun üzerindeydi. Sekiz Cennet vardır. Arşı taşıyan meleklerin sayısı kıyamette sekiz olacaktır. Sekiz direk üzerinde yükselen kubbe, ebedi güzelliğe, birliğe, hakikate, Cennete kavuşmak; iman ve amelle olur manasına gelmektedir.

Kubbenin etrafında 40 pencere vardı. Kırk'ın ebced karşılığı 'mim' harfidir. Mim harfi de Peygamber efendimize işaret kabul edilmiştir. Kırk ayrıca, kırklar denilen ve insanların maddi manevi rızıklara kavuşmasına vesile olan evliyalar grubudur. İslamiyet'te kırkla ifade edilen pek çok şey vardır. Bir günde kırk rekat namaz kılmak, bazı tesbihlerin kırk defa çekilmesi gibi... Kubbeye dışarıdan bakıldığında direkler hizasındaki sekiz pencere gözükmediğinden 32 pencere sayılır. Bu da 32 farza işaret etmektedir.

Selimiye Camii'nde her şeyin çift yaratıldığına (2'ye) işaret eden mânâ da en mükemmel şekilde verilmiştir. Işık karanlık, büyük küçük, mükemmellik basitlik, uzunluk kısalık, varlık yokluk gibi... Caminin iki taç kapısı vardı, biri iç avluya, diğeri de yine onun tam karşısında, asıl mekâna girişteydi.

Edrine'ye İslambol yönünden girişte dört adet olan minare iki gözükür. Bu, varlıkların vehim, hayal mertebesinde yaratıldığını,

görünüşün aldatmaması gerektiğini, dört rekâtlı namazların seferilikte iki rekât kılındığını gösteriyordu.

İç avluya üç kapıdan girilir. İki minare üçer yolludur. Bu, İslamiyet'in; iman, amel ve ihlâstan ibaret olduğunu gösterir. İbadetlerde de ilim, amel ve ihlâsın şart olduğuna işaret eder.

Selimiye Camii Külliyesi'nde toplam 32 kapı vardır. Bu Müslümanlar arasında meşhur olan 32 farza işaret eder. En dış avluda 9 kapı vardır, Mûsâ aleyhisselamın gösterdiği 9 mucizeye işaret eder.

Caminin ana mekanında üçü asıl, ikişer tane yanlarda küçük olmak üzere yedi kapı vardır. Yedi kat sema, yediler diye anılan evliyalar ve daha nice mânâ... Selimiye'nin gök kubbeyi delercesine uzanan ve her biri birer elif olan dört minaresi vardır. Minarelerin yüksekliği alem ucuna kadar 84 metredir. Yedi bölüm olarak yapılmıştır (kaide bir bölüm, kaide ve üç şerefe arası üç bölüm, son şerefeden külaha kadar bir bölüm, külah bir ve alem bir olmak üzere). Yedinin çeşitli anlamı vardır, ancak minareler söz konusu olunca en yakışanı, bu minarelerden okunan ezanın yedi cümle ve göklerin yedi kat olmasıdır.

Minarenin kalınlığı o gün kullanılan ölçüyle 18 zrâ'dır. 18 bin âleme işaret kabul edilir. [zrâ: 48 cm]

Dört minarenin dört büyük meleğe, dört halifeye, dört mezhebe ve kâinatı meydana getiren toprak, su, ateş ile havaya, dört yöne işaret etmektedir.

Dört minarede üçerden oniki şerefe vardır. Bir yılda oniki ay var, kelime-i tevhidin her iki kısmında 12'şer harf bulunmaktadır. Ve namazın farzları onikidir. En önemlisi de, Oğuz Han'ın torunlarından Boz Oklar'ın 12 ve Üç Oklar'ın da 12 kişi olmasıdır.

İki minare üçer yolludur ve bu şekilde yol sayısı altı olur. Bu da imanın altı şartına ve Oğuz Han'ın altı oğluna işaret eder. Dört minarede toplam sekiz yol vardır. Bu sekiz yol, ezanın başında ve sonunda söylenen ve sekiz harften meydana gelen ve Allah en

büyüktür, büyük yalnızca O'dur mânâsına gelen 'Allahü ekber' sözüne işaret eder.

Her bir minare 360 basamaktır. Dairenin iç acılarının toplamı, meridyen sayısı ve ahiretteki bir yıl 360 gündür. Minarelerin dış cephesi dikine 32 şeritle süslenmiştir ki Müslümanlar arasında 32 farz çok meşhurdur.

Minare ismi, nur kelimesinden doğmuştur. Aslı 'menare'dir, yani mekân ismidir, nur yayılan yer mânâsına gelir.

Cami, beş kat üzerine inşa edilmiştir. Tabandan kubbeye bu yapılanmayı herkes rahatlıkla görebilir. Bunun, İslam'ın beş şartına işaret ettiği söylenir. Camide, pencereler, kubbedekiler dahil, tabandan kubbeye yedi kattır, yedi kat semaya işarettir, kubbe de Arşı temsil etmektedir.

Minber basamakları 24 tanedir, kelime-i tevhiddeki harf sayısını temsil etmektedir. Minberin kubbesindeki süslemelerde, lale, gül, karanfil ve sümbül motifleri bulunmaktadır. Her birinin ayrı manaları, temsil ettiği güzellikler vardır.

Müezzin mahfiline gelince... Tam caminin ortasında, kubbenin altında yer almaktadır. Tıpkı Uluğ Türk'ün vasiyetinde bildirdiği gibi... O güne kadar böyle bir müezzin mahfili inşa edilmemişti. 12 ayak üzerineydi. Bunlar, kelime-i tevhidin birinci ve ikinci kısımlarına, 12 aya, 12 havariye, 12 imama, adâletten doğan 12 huya ve daha nice 12'ye işaret etmektedir.

Selimiye Camii, tam bir kâinat modeline göre inşa edilmişti. İç kısımdan, kuzeydoğudaki pencere katları sayıldığında yedi kat olduğu görülür. Yedi kat semanın üzerinde ne vardır? Arş...

Selimiye kubbesi Arş'a misaldir. Arş'ta Kâbe'nin aslı Beyt-ül mamur bulunmaktadır. Bunun yeryüzündeki düşey izine (iz düşümüne) Kâbe inşa edilmiştir. Selimiye Camisi'ndeki müezzin mahfili de kubbe ortasının tam düşeyine inşa edilmiştir tıpkı Kâbe gibi... Müezzin mahfilinin dörtgen şeklindeki tabanının kenar uzunlukları, Kâbe ölçülerinin tam yarısı, 6 metre civarındadır. Yani

müezzin mahfili, Kâbe'ye misal olarak inşa edilmiştir.

Kâbe'deki Hatim de denilen Hicr-i İsmail'in karşılığı da müezzin mahfilinin üst katına çıkan merdivenlerin meydana getirdiği alandır. Kâbe'de Hatim'in çaprazında Hacer-i esved taşı vardı. Müezzin mahfilinde de merdivenlerin tam çaprazında ters lale vardır. Ters lale ve Hacer-i esved taşı... İnsanın hakikati, yaratılış sebebi; bu kadar özlü olarak ancak bu şekilde anlatılabilirdi.

Müezzin mahfilinin altında, tam ortasında mermer bir fıskiye vardır. Bunun tam üzerinde de çark-ı felek denen bir daire vardır ki, merkezinden çembere tam 24 kol uzanır, kelime-yi tevhiddeki 24 harfe, 24 Oğuz boyuna işaret eden... Kubbeyi tutan sekiz direğin her biri de boydan boya uzanan 24 şeritle bölünmüştür. Kâbe mahfilinin tavanı, lale ve gül motifleriyle süslenmiştir. Müslümanlar arasında lale Allahü tealaya, gül de hazret-i Muhammed'e işaret etmektedir.

Sultanların namaz kıldığı hünkâr mahfili dört direk üzerine inşa edilmiştir. Selimiye Camisi'ndeki en güzel çini işleri buradadır. Sanki Cennet'ten bir bahçedir. Hayat ağacı denilen elma ağacı süslemesi vardır. Her taraf lale, sümbül, karanfil çiçekleriyle bezenmiştir.

Şadırvanın bulunduğu iç avluya gelince... Burada ortada şadırvan vardır. Şadırvanın üstünde kubbe yoktur. Gönül eri koca Sinan, şadırvana koca gök kubbeyi kubbe olarak düşünmüştür. İç avluda 18 kubbe vardır, 18 bin âleme işaret eden... Bu şadırvanın Kevser Havuzu'na işaret ettiği de söyleniyordu.

Edirneliler, birbirlerine Ters Laleyi gösterip, neyi işaret ettiği hakkında çeşitli efsaneler söylerken... Birisi zirvedeydi. Seksenaltı yaşına rağmen, caminin kıble tarafı sağ minarenin üçüncü şerefesindeydi. Şerefe kapısından çıkmış kıble istikametine bakıyordu, yedi kat gökleri aşırtıp Arş'a yükselttiği minareden... Elhamdülillah, dedi. Sağındaki ve solundaki medreselerle gerilmiş bir Altın Yay gibi duran Selimiye Camisi'ne baktığında (603)... Gerilmiş yay manasına gelen Edrine'de, gerilmiş bir yay...

İstikameti, İslambol, İslambol'daki Süleymaniye Camisiydi. Süleymaniye Camisi de kıble istikametiyle uçan gümüş bir ok gibiydi. Ok'un istikametinde Ayasofya, sonra Kudüs'teki Mescid-i Aksa, Mekke-i mükerremedeki Kâbe vardı. Altın Yay, Edrine'den Gümüş Ok'u atmış, İslambol'a düşmüştü, istikamet Kıble idi... Bu; Anadolu'nun, sahih itikadın, hakkın, mazlumların Son Kale olmasının, Kıyamete kadar bunun devam edeceğinin işaretiydi.

Selimiye, Süleymaniye, Ayasofya, Mescid-i aksa, Kâbe'ye doğru secde eden dörtlü... Bu; Kâinatı meydana getiren toprak, su, hava ve ateşin secdesinin, Yaratıcıya mutlak itaatinin misaliydi...

"Camilerimin Altın Yay ve Gümüş Ok'u temsil ettiği, bunların ne manaya geldiği ne zaman anlaşılacak?" diyordu, Koca Mimar, Arş'a yükselen minarenin şerefesinden...

Edrine'de, Altın Yay'ı simgeleyen Selimiye Camisi'nin secde eden alınlara kavuştuğu, ezanın Arş'a yükseldiği günleri takip eden günlerde... 1579'da...

Selimiye Camisi Külliyesi kadar anlamlı bir külliyenin Kars'da açılışı yapıldı. Ebül Hasan Harkani hazretlerinin türbesi etrafında çiçek gibi açılan bir külliye... Cami, aşevi, misafirhane ve daha nice ihtiyaç sahiplerine hizmet verecek binalardan meydana gelen külliye... Sultan III. Murad'ın emriyle Serdar Lala Mustafa Paşa tarafından yaptırıldı.

Kars kalesi Osmanlılar tarafından 1578 devrinde tekrar geri alınınca, kale tâmirâtı Lala Mustafa Paşaya verildi. Tâmiratın yapıldığı sırada askerlerden Hâfız Osman isimli hal sâhibi rüya gördü. Hasan-ı Harkânî hazretleriydi gördüğü... Ona; "Oğlum Hâfız Osman! Uzun müddetten beri kabrim belli değil. Paşana söyle, kabrimi açığa çıkarsın, tekrar Fâtiha'ya kavuşayım" dedi.

Ertesi gece de aynı rüyâyı gördü. Fakat cesaret edip Paşaya söyleyemedi. Üçüncü gece de gördü. Mübarek zat şöyle dedi.

"Hâfız Osman! Gördüğün rüyâlar sâdık rüyâlardır. Kabrimin nerede olduğunu, evvelki rüyâlarında söylemediğim için, seni tereddütte bıraktım. Şimdi dikkatlice dinle târif ediyorum. Yarın hemen Paşaya çık ve söyle. Kars Kale içi mahallesinde Kağızman Kapısı'na girdiğinde yirmiüç adım gün batı tarafına gidersin, son adımın altında benim mezarım bulunur. Üzerimdeki kül ve toprak yığınlarını temizledikten sonra, hâlis topraktan üç arşın eşin. Kabrim meydana çıkar. Baş ucuma bir de câmi inşâ edilsin."

Hâfız Osman ertesi gün Paşaya büyük bir heyecanla anlattı. Paşa bu askerini kucakladı. "Sen de mi bu rüyâyı gördün? Bir pîr-i fânî, bana da bu husûsu defâlarca rüyâda buyurdu. Senin rüyân gibi açık olmadığından büyük tereddüt ve endişe içindeydim. Elhamdülillah bu endişeden beni kurtardın" dedi.

Ertesi gün Lala Mustafa Paşa bir tamim yayınladı. Bütün halk ve askerî erkân, tekbir sesleriyle rüyâda târif edilen yere geldi. Kazma işi tamamlanıp mübarek bedeni ortaya çıktı. Hoş bir koku yayıldı. Kefeni bile henüz çürümemişti. Savaş sırasında yaralanan sağ bacağı ile sol pazusuna bağlanan mendillerden, hâlâ kan damlamaktaydı. Durum sultana bildirildi. III. Murâd hemen türbe, câmi, aşevi, misafirhane ve medreseden meydana gelen külliye yaptırılmasını emretti. Camiye Evliya Camii denildi (604).

Selçuk Beye devlet ve yeni yurt müjdesi veren Ebül Hasan Harkani hazretleri 1034 yılında İran topraklarında kalan Harkan'da vefat edip buraya defnedilmişti.

Nübüvvet Yoluyla insanları irşat eden ve Silsile-i aliyye denilen büyük âlim ve velîlerin altıncısıydı. Büyük İslâm âlimi Bâyezîd-i Bistâmî'nin rûhâniyetinden istifâde ederek üveysi olarak kemâle gelmiş, yükselmişti. Zamânının kutbu idi.

Toprağa verildiğinin söylendiği günün akşamı, çok kar yağdı. Ertesi gün mezarı olduğu belirtilen yere, büyük ve beyaz bir taşın dikildiğini gördüler. Mezarın çevresinde, sâdece bir arslanın ayak izleri vardı.

Ebül Hasan Harkânî hazretleri, oniki sene Harkân'dan Bistâm'a, hocasının kabrini ziyâret için gitti. Bistami hazretlerinden sonra Nübüvvet yolunda üveysi olarak yetişen ikinci kutup oldu. Üveysi yetişenlerin en önde geleni Veysel Karani hazretleriydi.

Ebül Hasan Harkani hazretlerinin vefat ettiği ve Harkan'da defnedildiğinin söylendiği yılda... Selçuklulardan bir grup öncü asker Kars yakınlarına gelmiştiler. Oğuz boylarının Anatolia'ya girişlerini kolaylaştırmak için... Askerlerin içinde uzun boylu, heybetli bir derviş vardı. Askerleri gazaya teşvik ediyor, onların her türlü ihtiyaçları için koşturuyordu. Hastalara şifa, yorulanlara güç, bunalanlara gönül huzuru oluyordu. Sordular, hey derviş baba kimsin diye... Harkanlı bir garip derviş, Ebu Hasan derler diye cevap vermişti.

Bu esrarengiz garip kişi, Kars'ta bulunan Yahniler dağında Bizanslılara karşı savaşırken şehit düşmüştü. Mezarını kazmışlar,

mezar taşına Ebül Hasan Harkani diye yazmıştılar. Kimdi bu esrarengiz kişi? Harkan'a defnedilen büyük evliya Ebül Hasan Harkani hazretleri miydi? Bu oysa Harkan'a defnedilen kimdi? İşte 1579 yılında, açılan külliye bu Harkani hazretleri için yapılan külliye idi (605).

Batıda Selimiye, doğuda Harkani külliyeleri açıldığında... Doğuda, çok doğuda... Kabil doğumlu Muhammed ile Serhend doğumlu Ahmed onbeş yaşına gelmişlerdi.

Ahmed, kısa zamanda tahsilini tamamlayıp, bütün ilimlerden icazet aldı. Tahsili sırasında, Kâdiri ve Çeştî büyüklerinin kalblerindeki feyz ve lezzete babasından kavuştu. Babası hayatta iken, talebelere ilim öğretmeye başladı. Edebiyata çok meraklı olup, fesâhatı ve belâgatı, hafızası, zekâsının şiddeti herkesi hayrette bırakıyordu.

Kabilli Muhammed ise vadisini arayan sular gibi oradan oraya koşturuyordu, gönül yangınını söndürebilmek için... Anadolu tarafına çekildiğini hissediyordu. Bu çekilmeye uydu. Anadolu'ya geldi. Buraya gelmek gönül ateşini söndürmedi, daha da körükledi. Nakşibendi yolunun aşkıyla yanıyordu. Senelerce bu aşkla koşturdu durdu, o gönül dostundan bu gönül dostuna... Yaşı otuzüçe gelmişti, ama gönül ateşi bir türlü sönmemişti.

Bu hasretle yandım, bittim dediğinde... Rüyasında Hâce Bahâeddin Nakşibend hazretlerini gördü. Ondan zikir talim eyledi. "Ey Mim sahibinin ismiyle şereflenmiş oğlum. Aradığın Maveraünnehir'de... Sana Mim mührü burada vurulacak" sözü üzerine Semerkant'a döndü. Annesi de onunla birlikteydi. Oğlunun mürşid-i kamile kavuşmak ateşiyle yanmasını, memleket gezmesini gördükçe o da yanıyordu. Anne kalbi bunu daha fazla kaldıramadı. "Yâ Rabbi! Ya oğlumu aradığına kavuştur, ya da benim canımı al. Buna daha fazla dayanamayacağım" diye dua etti.

Anatolia'yı; Anadolu yapan, evladı, vatanı için her türlü fedakarlığı yapan analarla dolu yurt haline getiren ana duası... İcap kapılarını açtı. Kabilli Muhammed, aldığı işaretle, Mevlana Hace İmkenegi hazretlerinin huzuruna çıktı.

Nübüvvet yolunun, Silsile-i aliyyenin 21. halkası olan Hace İmkenegi, bütün ilimleri babasından öğrenmiş, feyz alarak tasavvufta yetişip kemale ermişti.

Semerkant'a yakın bir kasabada oturan Mevlânâ Hâce İmkenegi'ye talebe oldu.

Hocası onu görünce çok sevindi. "Ey oğul! Ne zamandır yolunu gözlerim. Sana ve nicelerine açılacak yollar, gelişini beklerdi" buyurdu, hemen yanına oturttu. Çok iltifât etti, hallerini dinledi.

Sonra olanlar oldu. Üç gün üç gece bir odada baş başa kaldılar, nice mesafeleri aştılar. Emkenegî hazretleri ona feyz verip, yüksek derecelere kavuşturdu. İki dizi üzerinde edeple oturan hemen mezun ettiği talebesine baktı.

"İşin, tamam oldu... Allahü teâlânın yardımı ve bu yüksek yolun büyüklerinin rûhlarının terbiyeleriyle... Zaten senin mumun tamamdı. Yalnızca tutuşturulmayı bekliyordu, bu büyük şeref de bize nasip oldu.

Demiştim ya yollar seni bekler diye... Sana Hindistan yolu gözükür. Orada sizin sayenizde bir güneş parlayacak, tesiri önce Hindistan'da görülecek. Sonra da Osmanlı diyarı Anadolu'da... Burada tesiri Kıyamet'e kadar devam edecek. Anadolu, sahih itikadın Kıyamet'e kadar yaşandığı Son Kale olacak. "

Söylenilenin ağırlığı altında titredi. Boyun büktü, eriyip toprağa karışacak gibiydi.

"Efendim. Üç gün oldu size kavuşalı. Bu dediğiniz benim vesilemle nasıl olur? Ne olur beni affetseniz"

Hafifçe kaşları çatıldı.

"Verileni ve kararı bizim verdiğimizi sanırsın. Veren Allahü teala... Biz yalnızca vesileyiz. Peygamberler nasıl yetişir? Bundan dönüş yoktur. İkimizin de helakine sebep olur."

Bu sözler karşısında dizlerinin bağı çözüldü. Diz üstü duramadı, gözyaşlarına hakim olamadı. İşittikleriyle vurulanın omzunu hafifçe sıktı.

"Evladım, Baki Billah!"

Bu hitapla şaşırdı. Hitap sahibi ise hafifçe tebessüm etti.

"Kendin Allahü teala ile Baki olduğun gibi... Seni bekleyene ve onun yolundan Kıyamet'e kadar yürüyenlere vesile olacaksın. Bu en büyük nimete kavuşmaları için... Bunun için sana Baki Billah, dedim. Bundan sonra Muhammed Baki Billah diye bilineceksin."

Şaşkınlıkla gözyaşları içinde mırıldandı "Baki Billah mı?" diye...

"Evet, evladım, Baki Billah... Bu Kâinat'ta hiçbir şey tesadüfi değildir. Zerreden kürreye her şey hesap iledir. Akılların alamayacağı büyüklükteki Kâinatta... Yeryüzü, Muhammed aleyhisselamla şereflendi, insan ve cinler için imtihan meydanı oldu.

Niçin yeryüzü? Rivayet edilir ki? Yeryüzü boyun büktü, böyle bir şerefe layık değilim dedi ve kavuştu. Âlimlerimiz, bu boyun büküşün 23 derece olduğunu söylerler. İşte bu sebeple 23 rakamı, çok esrarlıdır. Allahü tealaya O'nun istediği şekilde boyun büküşü, kulluğu, sahih itikadı, ehl-i sünneti, Kıyamet'e kadar hak yolun yaşanacağı, mazlumların sığınacağı Son Kale'yi temsil eder. Birliği, yaratılış gerçeğini anlatan Teşrik tekbirleri 23 vakit söylenir.

Nübüvvet yolunun temsilcisi Silsile-i aliyye büyüklerinin gayreti, var oluş sebebi; sahih itikadın, Hak yolun Kıyamete kadar devam etmesi içindir. İlk yedisi Mekke-Medine çevresinden çıktı. Sonraki iki yedi ise Türkistan'dan... Yedi tanesi Buhara'dan, diğer yedi ise Türkistan'ın muhtelif yerlerinden çıktı.

Seninle Silsile-i aliyye Hindistan topraklarına geçer. Burada da yedi olacak, sen ilksin... Niçin Hindistan? Batıda, çok batıda, bir adada İngiliz diye bir millet var. Yahudilerin bütün özelliklerine sahip... Onlarda olmayan irade, cesaret ve kararlılığa da sahip bir millet. Bu millet, denizcilikte çok kuvvetli... Ve Hindistan'ın zenginliklerine göz dikti. Kendileri için en büyük engelin de Hindistan'da hüküm süren sünni Babür Devleti olduğunu gördü. Yahudilerden, İslamiyet'in ehl-i sünnet demek olduğunu öğrendi. Hedefine ehl-i sünnetin bayraktarı iki devleti, Osmanlı ve Babürü

ve ehl-i sünnet itikadını koydu. Öncelikli hedefi de Hindistan. Bunun için senin Hindistan'a gitmeni isteriz.

Diyeceksin ki... Bu bilgileri, bu garip derviş nereden bilir? Bize de hocamız anlattı.

Hindistan'da, silsile-i aliyye yediye ulaştıktan sonra... Osmanlı mülküne geçecek ve son yedi burada, Son Kale Anadolu'da olacak. Dergahlar yoluyla feyz akışının yerini, kitaplar ve muhabbet yoluyla feyz akışı alacak. Silsile-i aliyye, dört bölgede, Arabistan'dan, Türkistan, Hindistan ve Anadolu'da devam etmiş olacak. Kâinatın dört yapı taşını, toprak, hava, su ve ateşi temsilen..."

Muhammed Baki Billah'ın gözyaşlarını eliyle sildi. "Evladım. Hindistan'da seni bekleyen Silsile-i aliyyenin 23. halkasıdır. Hadis-i şerifle müjdelenmiştir. Bin yılda bir gelen müceddidlerdendir, hicri ikinci binin yenileyicisidir. Gelmesini bekleyeceksin, hayatın tabii akışında..."

Baki Billah hazretleri, gözyaşları içinde vedalaştı. 1598 yılının bahar ayında yola çıktı, Semerkant'tan Hindistan'a doğru... Annesi, hanımı ve çocuklarıyla... Bir daha ata yurduna dönmemek, gittiği yerleri sükunet diyarı eylemek üzere...

İlk durakları Lahor oldu (606). Bir yıl kadar Lahor'da kaldılar. Sonra Hindistan'ın Delhi şehrinin Fîrûzâbâd mahallesine yerleşip orada bir dergah kurdu. Ubeydullah Ahrâr hazretlerinin neslinden olan annesi çok gayretli, kalp gözü açık idi. Dervişlerin yemeklerini pişirme görevini büyük bir zevkle üzerine aldı ve yürüttü. 1599'da, Hocası İmkenegi hazretleri vefat edince, Silsile-i aliyyenin 22. halkası oldu.

Baki Billah hazretlerinin Hindistan'a yerleşmesinden dört sene önce... Osmanlı Sultanı III. Murad vefat etmişti. Bu Sultan zamanında Osmanlı Cihan Devletinin sınırları 19 milyon kilometre kareye ulaşmıştı Afrika, Asya ve Avrupa'da... En önemlisi de Kafkasya, İslamiyet'le tanışmış. Anadolu'nun kuzeydoğu surları yükselmişti. Akdeniz bir Türk gölü haline gelmişti.

Akdeniz'in Türk gölü haline gelmesi... Yalnızca Anadolu'ya, Son Kale'ye sur olmakla kalmamış. Afrika'daki İslam ülkelerine de sur olmuş. Afrika'nın kuzeyden, başta İspanyollar olmak üzere Avrupalılar tarafından işgaline mani olmuştu.

Selçuklu ve Kölemen Türkleri, Moğol ve Şiilerin Mekke ve Medine'yi işgaline mani olmuşlar. Osmanlı da Afrika'nın...

Baki Billah hazretleri Hindistan'da Serhend şehrine yakın geldiği zaman heyecanlandı. Kendisine "Kutbun etrafına geldin, yolunu gözlediğin burada..." diye ilhâm olundu. Bu sırada, Serhend'de doğan, burada yetişen, anlaşılmaz şekilde çekildiğini hissetti. O, ilimde, tevazuda zirveye ulaşmıştı, ama kalbi, Ahrâriyye, Nakşibendiyye büyüklerinin aşkı ile yanıyordu. Bu yolda yazılmış kitapları okuyordu.

Babasının vefâtından bir sene sonra... Hacca gitmek üzere Serhend'den yola çıktı. Resulullah sallallahü aleyhi ve sellemin mübarek huzuruna, Kâbe'ye kavuşma aşkıyla kavruluyordu.

Delhi'ye varınca olanlar oldu. Muhammed Baki Billah hazretlerinin talebelerinden Mevlânâ Hasan Keşmiri'ye rastladı. Keşmiri, onun Ahrariyye yoluna aşkını biliyordu. "Bugün Ahrâriyye yolunda bu ülkede hocamdan başka bir zât yoktur" dedi. Hocasıyla tanışmasını istedi. Hocama gidelim denildiğinde, biri, yâ Rabbî kavuştur diye yalvarıyordu.

Serhendli Ahmed, daha önce babası Abdülehad'dan Ahrâriyye yolunun ve bu yolda bulunanların üstünlüklerini ve kıymetini duymuştu. "Bütün ilimleri yutmuşum. Tasavvufta da nice dağları aşmışım. İrşat izni almışım. Benim yaşımda olan bana ne verebilir" demedi.

"Kâbe yolunda... Kâbe'nin sahibine giden bu büyükler yolunun zikr ve usullerini almaktan daha iyi ne olur?" dedi. Muhammed Bâkî Billah'ın huzûruna gitmek üzere yola düştü. Her adımda, heyecanının arttığını, çekildiğini, daha önce tatmadığı bir şeylerin kendisini kuşattığını hissetti.

Huzuruna girince kalbinde bir nur parladı, Kâbe'yi görür gibi

oldu. "Kâbe'nin hakikatine götüren yol buradan geçer" manası kalbine doğdu.

Kendisine doğru yürüyene baktı. Bakmaya devam edemedi. Sanki Güneş yeryüzüne inmiş, ona doğru geliyordu. Mıknatısın iğneyi çekmesi gibi çekildi. Güneşin içinde kayboldu. Kendinden geçti.

Gözlerini açtığında, Baki Billah hazretleriyle diz dize oturduğunu gördü. Çok gençti, kendisiyle aynı yaşta gözüküyordu. "Hoş geldin, safalar getirdin Ahmedim. İnşaallah safalar bulursun" dedi. "Safaların en güzelini bulduk efendim" diye feryat eyledi. Kâinatı kuşatan gözleriyle tebessüm etti.

"Allah de Ahmedim"

"Allah" dedi, bütün hücreleriyle... Kendisiyle birlikte Kâinattaki her zerrenin Allah dediğini işitti. Kendinden geçti. Kendine geldiğinde... Kâinatı avucunun içinde gördü. Baki Billah hazretleri, her şeyin hazırdı, bize yalnızca mumun fitili tutuşturmak kalmıştı, dedi. Ve... Tutuşturdu... "İnşâallah öyle kıvılcım ki Güneş olacak... Öyle bir Güneş ki yalnızca dünyayı değil bütün Kâinatı aydınlatacak" demişti Hocası İmkenegi hazretleri... Hocasının onunla ilgili söylediklerinden hiç bahsetmedi.

Serhendli Ahmed, Baki Billah hazretlerinin huzurundan ayrıldı. Hacdan sonra uğrayıp istifade etmek niyetiyle... Ama gönlü ayrılamadı. Bütün gece, uyuyamadı. Baki Billah hazretlerini her an karşısında tebessüm ederken gördü. "Gel, kavuş ve Kıyamete kadar kavuşacaklara vesile ol" diyordu. Sabahleyin, Hacca niyetiyle kalktı. Ama kalbindeki sevgi ve arzu, kendisini bırakmadı.

Kafile arkadaşlarına, "Siz yola devam edin. Benim yolum burada bitti. Kâbe'ye giderken... Kâbe'nin sahibine çağrılıyorum. Bu fırsatı kaçırırsam... Hem ben yanarım hem de benden sonra gelenler" dedi. Huzura koştu, huzura çıkınca... Gözyaşları içinde... "Geldin mi Ahmed'im? Yalnız gelmedin. Bin yıl devam edecek ümit ve hidayet güneşi de seninle geldi..." dedi. Huzura kabul edildi.

O da gözyaşları içinde... Nakşibendiyye feyzine kavuşma

arzusunu bildirdi. Edeple ve can kulağı ile sözlerine ve hâllerine bağlandı. Kâbe'ye gitmekten vazgeçip Kâbe'nin sahibini istedi. Üstadının da lütuf ve himmeti ile çok kısa zaman içinde kimsede görülmeyen hallere kavuştu, Yaratan ile yaratılanın hakikatini anladı.

Kavuştuklarını bir sevdiğine şöyle anlattı.

"Bu fakir, Nakşibendiyye yoluna özendiğim zaman... Allahü teala, işimi kolaylaştırdı. Vilayet kaynağı, hakikatin mütehassısı, nihayetin başlangıçta yerleştirilmiş olduğu yolun kılavuzu, vilayet derecelerine kavuşturan caddenin sürücüsü, dinin koruyucusu, şeyhimiz ve imamımız, şeyh Muhammed Bâkî "kaddesallahü teala sirreh" hazretlerine kavuşturdu.

Bu yoldaki büyüklerin seçkinlerinden olan bu yüksek zat, bana acıdı. Allahü tealanın ismini zikr etmeği öğretti. Teveccüh buyurdu. Bu fakirde, zikrin tadı tam hâsıl oldu. Sevincimin çokluğundan ağladım. Bir gün sonra, bu büyüklerin kıymet verdikleri ve (Gaybet) dedikleri, şuursuzluk hâsıl oldu. Kendimden geçince, büyük bir deniz gördüm. Dünyadaki şekilleri, suretleri, bu deniz içinde gölge gibi gördüm. Şuursuzluğum çoğaldı. Bir saat, iki saat sürdüğü günler oldu. Bütün geceyi kaplamağa başladı. Olanları, kendilerine arz ettim. Fenâdan biraz hâsıl olmuş buyurdu. Zikir etmeği yasakladı. (Bu huzuru elden kaçırma!) dedi.

İki gün sonra, bilinen (Fenâ) hâsıl oldu. Arz eyleyince, (Vazifeni yap!) buyurdu. Fenânın Fenâsı hâsıl oldu. Arz eyledim. (Bütün âlemi bir, birleşmiş topluluk olarak görüyor musun?) buyurdu. (Evet) dedim. (Fenânın Fenâsında, âlemi böyle birleşik görmekle birlikte, şuursuzluk da hâsıl olur) buyurdu. Hemen o gece, buyurduğu gibi, Fenâ hâsıl oldu. Bunu ve bundan sonra olanı arz eyledim ve Allahü teâlâyı, ilm-i huzûrî ile bildiğimi ve kendisinde bulunmayan sıfatlarla birlikte bildim dedim.

Bundan sonra, bütün eşyayı kaplayan bir nur göründü. Onu Hak teâlâ sandım. Bu nur siyah idi. Arz eyledim. (Nur perdesi arkasında Hak teâlâ görülmüştür. Bu nurdaki genişlik, ilimdedir. Zât-i teâlâ her şeyle ilgili olduğu için, geniş görünmektedir. Bunu yok etmek

lâzımdır) buyurdu. Sonra, bu nur küçülmeğe başladı. Daraldı. Nokta gibi oldu. (Noktayı da yok etmek, hayrete gelmek lâzımdır) buyurdu. Öyle yaptım. Hayal olan nokta da yok oldu. Hayrete daldım. Hak teala, kendini kendi görür gibi göründü. Arz eyledim. (İşte, Nakşibendiyyenin huzuru, bu huzurdur) buyurdu. Bu yoldakilerin nisbeti, bu huzur demektir. Bu huzura, gayb olmayan huzur da denir. Nihayetin bidâyetde yerleşmesi, burada olur. Bu yolda, talibe bu nisbetin hâsıl olması, başka yollarda, talibin maksada kavuşmak için, çalışılacak zikirleri ve vazifeleri rehberlerinden almalarına benzer.

Bu fakirde bu nisbetin hâsıl olması, zikir öğrendiğim günden, iki ay ve birkaç gün sonra başladı. Bu nisbet hâsıl olduktan sonra, (Fenâ-i hakîkî) denilen, başka bir fenâ hâsıl oldu. Kalb o kadar genişledi ki, yer küresinin ortasından Arş'a kadar, bütün âlem, bu genişlik yanında, hardal tanesi kadar bile değildi (607)."

Serhendli Ahmed, Muhammed Baki Billah hazretlerinden icâzet aldı. Tasavvuf ilminde ve hâllerinde yüksek dereceye kavuştuktan sonra... Hocası memleketi Serhend'e dönmesini, irşada başlamasını emretti. Delhi'den ayrılmazdan önce anlattı. Hocası İmkenegi hazretlerinin kendisiyle ilgili söylediklerini... Altın Yay ve Gümüş Okları, Papalığı, 23'ü, yedileri, Osmanlı'yı, Son Kale'yi, İngiliz'i, hicri ikinci binin yenileyicisini...

Serhendli Ahmed, boyun büktü. "Hocam. Sizin diziniz dibinden ayrılmasam. Dediklerinizi yapabilmekten çok uzağım" dedi. Hocasının ilk defa celalendiğini gördü.

" Ahmed! Bu kararı, kendimizin mi aldığını sanırsın? Haydi, yoluna, söyleneni yapmaya! Allahü teala yolunu açık etsin, din ve dünya selameti ihsan eylesin"

"Peki, hocam" dedi. Gözyaşları içinde Serhend'e doğru yola koyuldu. Üç ay önce Hac niyetiyle Serhend'den geldiği Delhi'den, Serhend'e dönüyordu, vazifeli olarak...

Talebeleri hayretler içindeydi. Hacca niyetle gelen... Üç ay içinde icazet, almış, irşatla vazifelendirilmişti. Bu nasıl olurdu? Talebelerine baktı, gülümsedi.

"Ahmed'i siz ne sanırsınız? O, bir güneştir. Güneş doğunca

yıldızlar gözükmez. O, var iken benim talebe yetiştirmem uygun olmaz. Hepiniz, gidin Ahmed'e talebe olun. O, rabbanî nurları bütün kâinata yayan bir imamdır."

Hicri ikinci binin müceddidi olarak müjdelenen Serhendli Ahmed'in İngiliz tahribatına karşı vazifeye başladığı günlerde...

Açık denizlerde yeni bir güç dengesi oluştu. Hint Okyanusu'nda İspanyol ve Portekiz gemilerinin yerini Felemenk, İngiliz, Fransız gemileri aldı. Reisleri, İngilizlerdi. 1601'de, İngiliz Doğu Hindistan kumpanyası kuruldu. Hedef Hindistan'dı, onun sonsuz zenginlikleriydi.

İngilizler, Hindistan'ı her şeyiyle sömürme, sahih itikadı bozma, ehl-i sünneti yok etme peşindeyken... Baki Billah, kâinattaki, sonsuz nizamı, her şeye Allahü tealanın gazap ve rahmetinin ulaştığını anlatıyor. "Allahü tealanın bütün isim ve sıfatları her an her varlığa tecelli etmektedir. Güneş ışıkları gibi...

Varlıklardan yapısı itibariyle ya gazap ya da rahmet akseder. Çünkü her şey ve her şeyi iyi veya kötü mutlaka birbirini etkiler. Bunun için... Harama, ifsada, israfa bulaşmış, gazaba uğramış şeylerden, mekanlardan uzak olmalı. Yediklerimiz, giydiklerimiz, içtiklerimiz, meskenlerimiz de uzak olmalı. İyiye götüren sebeplere yapışmalıyız" diyordu.

Bir gün sofraya oturduğunda... Bu yemekte zulmet var, dedi. Efendim, her zamanki gibi pişti, her zamanki malzeme kullanıldı, her zaman pişirenler pişirdi savunmasını yaptılar. Onu-bunu bilmem, bu yemekte zulmet var diyerek ısrar etti. Araştırınca, yemeğin pişmesine vesile olan odunların Besmelesiz kesildiği meydana çıktı.

Haram-helal, iyi-kötü konusunda ve sebeplere yapışmada bu kadar çok titiz olan Bâki Billâh hazretleri, elvada dedi. Kırk yaşındayken... Hicri 25 Rebîülâhir 1012, 2 Ekim 1603'te vefat etti, emaneti ehline teslim etmenin huzuru içinde... Delhi'de defnedildi (608).

Serhendli Ahmed, hocasının vefat haberini talebeleriyle ders

yaparken aldı. Kalblerdeki huzur ve ferahlığın yerini, elem ve keder aldı. Hemen Delhi'ye gitti, mübârek mezarlarını ziyâret etti. Oğullarına ve talebelerinin büyüklerine tâziyede bulundu. Onlar da üzüntülerini ve kalplerindeki elemi, onun terbiyelerinin ve sohbetlerinin bereketleriyle gidermek için, huzuruna geldiler. Küçük büyük hepsi onu kabul edip bağlandılar. Bâki Billâh hazretlerinin irşat devri ancak üç yıl devam etmişti. Fakat bu kısa süre içinde... Nakşibendî tarikatını Hindistan topraklarında kökleştirmeyi başardı. En önemlisi de... Emaneti ehline teslim etti.

Hocasının vefatından sonra... Serhendli Ahmed, İmam-ı Rabbani diye anılmaya başladı. Hindistan ve Türkistan'ın dört bir tarafından Hakkı talep edenler Serhend'e koştu.

Hindistan'da... Serhendli Ahmed, Nübüvvet Yolunun 23. halkası olurken... Ekber Şah'la gelen felakete, dergahlardaki bozulmaya, ehl-i sünnet itikadından sapmaya dur derken... İslambol'da, Hilafet merkezinde... 21 Aralık 1603'te... I. Ahmed, Eyüp Sultan'da... Kayı boyu damgalı hazret-i Osman'ın kılıcını kuşanarak, saltanatı temsil eden ateşten tahta çıkıyor, mesuliyet demir halkasını boynuna takıyordu. İngiliz'in hedefi olan iki ülkede iki Ahmed...

1605'te, Hindistan'da Müslümanları çok sevindiren bir hadise gerçekleşti. Büyük fitneye sebep olan Ekber Şah vefat etti. Din-i İlahi diye İslamiyet ve Hinduluğun karışımı bir din ortaya çıkarmıştı. Yerine geçen oğlu Selim Cihangir Şah, İmam-ı Rabbani hazretlerinin irşadıyla bu büyük fitneden vazgeçti.

İmam-ı Rabbani hazretleri, sevenlerine çok sıkı tembihledi. Devlet adamlarıyla içli-dışlı olmamayı, dünya menfaati ilişkisine girmemeyi, memleketin idaresinde onlara yardımcı olmayı, Allah rızası için hakikati, ehl-i sünneti, gönül ehli zatları anlatmayı...

Talebelerine, sevenlerine, devlet adamlarına gönderdiği mektuplarla, kelamda müctehid, hicri ikinci binin yenileyicisi ve nübüvvet yolunun zirvesi olduğunu gösterdi.

"Bu fakir, çok geniş ve çok derin düşünüyorum da... Peygamberimizin "aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm" haberi yetişmeyen, yeryüzünde, hiçbir yer kalmadığını anlıyorum. Bütün

dünyanın, Onun davet nuru ile, güneş gibi aydınlandığı görülüyor. Hatta, duvar arkasında bulunan, Ye'cüc ve Me'cüc'e bile ulaşmış bulunuyor (609)."

Bu mektubunda, İmam-ı Rabbani hazretleri, Yeryüzünün ermeydanı olduğunu bütün açıklığıyla ilan ediyordu.

"Nübüvvet yolunda, nihayet, başta yerleştirilmiştir. Hâce-i Nakşibend Behâeddîn-i Buhârî "rahmetullahi aleyh" (Nihayeti, başlangıca yerleştirdik.) buyurdu. Bu yol, tam Eshâb-ı kirâmın "aleyhimürrıdvân" yoludur. Çünkü o büyükler, o Serverin "aleyhisselâm" sohbetinde, daha birinci günde, öyle şeylere kavuştu ki... Sonra gelen en büyük Evliya, en nihayette, ancak, bundan bir parçaya kavuşabilmiştir. İşte bunun içindir ki, Vahşî, hazret-i Hamza'yı radıyallahü anhümâ şehit etmiş iken, Müslüman olunca, bir kerecik, Muhammed aleyhissselâmın sohbeti ile şereflendiği için, Tâbiînin en üstünü olan Veysel Karânî'den daha yukarı oldu. O'nun sohbetinin başlangıcında Vahşîye "radıyallahü anh" nasip olanlara, Veysel Karânî, o kadar yüksek olduğu hâlde, en nihayette bile kavuşamadı.(610)"

İmam-ı Rabbani hazretleri, hocasıyla tanışmasına vesile olan Hasan-ı Keşmiri'ye şükran hislerini her zaman dile getirmiştir.

"Nimete kavuşmaklığıma sebep olduğunuz için, size ne kadar şükür etsem azdır.

Sizin o güzel aracılığınızla öyle şeylere kavuşuldu ki... Onları çok az kimseler görebilmiştir. Sizin bereketli vasıtanızla öyle şeyler verildi ki... Pek az kimse onların tadını duyabilmiştir (611)."

Kâinattaki her şeyin mutlaka birbirini iyi veya kötü yönde etkilediğini dile getiriyordu. "Yenilen, içilen, her şey, istidadı da artdırmaktladır. Başka kabiliyyetler de kazandırmakdadır. Tatlı şeyler yimek istemediğim zamanlar, isdidadın artması için yemek emrolunmaktadır. Yememeğe izin verilmemekdedir (612)."

Hindistan'daki Ahmed, devlet ile Müslümanları kaynaştırır, ehl-i sünnet itikadını ve Nakşibendiyye feyzini gönüllere akıtırken... İslambol'daki Ahmed, bir caminin açılışını yapıyordu, 1617

yılında...

O cami ki... Ayasofya'nın hemen karşısındaydı. Ayasofya, Türk oğlunun batıya galebesinin deliliydi, mührüydü. Açılışı yapılan ise... Anadolu'nun Son Kale olmasını temsil eden bir güldü. Altı minaresi, onaltı şerefesi vardı. Altı minare, imanın altı şartına, şerefeler de onaltı Türk devletine işarettir denildi.

Altın Yay Temsilcilerinden Ay Han'ın temsilcisi, konuşmuş. "Sultanım... Osmanlı onbeşinci, onun devamı olarak kurulacak devlet de şerefeler de onaltıncı olacak. Son Kale'nin temsilcisi olarak Kıyamete kadar devam edecek. Âlimlerimiz, müjde vermiş. (Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder) hadis-i şerifinde işaret edilen kavmin Oğuz Türkleri, mekanın da Son Kale dediğimiz ve Son Kale olması için çalıştığımız Anadolu olduğunu söylemiştir. Bu sebepten altı minareli ve onaltı şerefeli inşa edelim" demiş o da kabul etmişti.

Gönül ehli bir zatın "Onaltıncı Türk Devletinde... Boğazın Anadolu yakasına altı minareli ve onaltı şerefeli caminin inşa edilmesi... Anadolu'nun, bu topraklar üzerinde kurulu Türk Devletinin Son Kale olduğunun tasdik edilmesidir" dediği rivayet edildi.

Yedi yıl önce temeli atılırken... Sultan sırtıyla taş taşımıştı. Mübarek cami, yedi yıldır, sanki taş taş üstüne konularak inşa edilmişti. Rahatsızdı... Yaşı çok gençti, ama ölümü bekliyordu. Yâ Rabbi, camimde secde etmeden canımı alma, diye dua ediyordu. Heyecanla bekliyordu. Hocasının Üsküdar'dan gelmesini... Gözleri, sahilden Üsküdar'a doğru denizi tarıyordu. Ama gözüken bir kayık yoktu. Fırtına şiddetli, dalgalar heybetliydi.

Kadem-i şerifi, Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin mübarek ayak izini getirtmişti. Kahire'den, Sultan Kayıtbay'ın türbesinden... Eyüp Sultan hazretlerinin türbesinde beklemişti, caminin açılmasını... Camiyle birlikte o da ziyarete açılacaktı. Kadem-i şerifi, gülü temsil den camide ziyarete açmakla Sultan... Boyun bükmüş, iki cihanın efendisi Peygamberimiz sallallahü

aleyhi ve selleme "Biz kim, sana layık bir mabet, iş yapmak kim? Bizim en kıymetli işimiz Senin ayak izinde yürümek... İnşa ettiğimiz mabedimiz, ayağının bastığı toprağın zerresi olamaz" demişti.

Ve haber ulaştı, Aziz Mahmud Hüdai hazretlerinin, o azgın dalgalara rağmen sahile çıktığına... Kayığının gittiği yerde dalgaların boyun eğdiğine, ona yol verdiğine, o yolun hemence Hüdai Yolu diye anılmaya başlandığına dair... Bekleyemedi, Sultanlığına aldırmadan hocasını karşılamaya koştu, asıl sultan o, hüdai yolunun sahibi o diyerek.

Aziz Mahmud Hüdai hazretleri ve Sultan Ahmed, kadem-i şerife yüz sürdükten, onu gözyaşlarıyla ıslattıktan sonra... İkindi namazıyla cami secdeye, tekbir sesine... Cemaat de tekbirde, secdede bir olma, kul olma, padişahla çobanın aynı safta omuz omuza durma şerefine kavuştu.

Akşam oldu, gece onu takip etti. Gece, hakikatin üzerine perde çekti. Ama gecenin perde çekemediği hakikatler vardı. Rivayet edildi ki... Sultan Ahmed Han, o gece, kendisini Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin huzurunda buldu. O'ndan camisiyle ilgili dua beklerken araya giren Sultan Kayıtbay denilen kuldu. Onu görmekle Sultanın çehresi soldu. Kayıtbay, "Efendim. Sultan Ahmed'den şikayetçiyim. Türbemdeki mübarek kadem-i şerifinizi Konstantiniyye'ye götürdü" dedi. Ahmed Han'ı, yere serdi, ya Efendimiz kızarsa, sonra ben nasıl yaşarım endişesiyle... Gözleri mübarek ay yüze gitti. Tepeden tırnağa sevinçle titredi. Ona bakıp tebessüm ediyordu. Yalnızca "Emaneti yerine götür" dedi.

Ahmed Han, ter su içinde uyandı. Sabahı beklemedi. "Camimdeki kadem-i şerif, baş üzerinde taşınarak en kısa zamanda Kahire'deki Kayıtbay türbesine ulaştırılsın. Alındığı yere yerleştirilsin. Bir an dahi bekletilmesin. Bunun için en ehil kişi seçilsin" diye hemen ferman çıkardı.

Hemen kuyumcu başını çağırdı. En kıymetli elmastan, kadem-i şerif şeklinde bir sorguç yapmasını istedi. Ahmed Han, hem çok sevinçli hem de çok üzüntülüydü. Sevinçliydi, Muhammed

aleyhisselamı görmüştü hem de kendisine tebessüm ederken... Bir gece de olsa, kadem-i şerif, camisini şereflendirmişti. Üzülmüştü, kendisi ve İslambol, kadem-i şerifin bereketinden, şerefinden mahrum kalmıştı. Topkapı Sarayı'nda vardı ama... Onlara yaklaşmaya cesaret edemiyordu. Onlar, dedesi Yavuz Sultan Selim Han'ın emanetiydi. Onlara dokunulamazdı.

O üzüntüyle gönlüne gelenleri kaleme döktü.

N'ola tacım gibi başımda götürsem dâim

Kadem-i resmini ol Hazret-i Şâh-ı Resûl'ün

Gül-i gülzar-ı nübüvvet o kadem sahibidir

Ahmedâ durma yüzün sür kademine o gülün

Sultan Ahmed, bu satırlarla... "Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem ayak resmini taç gibi daima başımda götürsem... O ayağın sahibi, peygamberlik bahçesinin gülüdür. Ey Ahmed, hiç durmadan o gülün ayağına yüzünü sür" diye feryat ediyordu.

Kuyumcu başının kadem-i şerif şeklindeki elmas sorgucu tamamlayıp Sultana verdiği... Sultanın da onu başına taç eylediği... Hasta yatağında kadem-i şerifin ayrılığıyla ağladığı günde... Sultana bir misafir geldi, Kuşadası'ndan... Gelen Şükrullah Üveysî idi. Veysel Karani hazretlerinin sülalesinden olduğu, ceddi Zîver Üveysî'nin başkanlığında Irak'tan Batı Anadolu'ya geldikleri, sipahi sınıfına dahil bulundukları, daha önce Van civarındaki İrisan Beylerinin himayesinde oldukları bilgisi verildi. Sultan, Veysel Karani denince hırka-i şerifi hatırladı, heyecanlandı. Sarayda, mukaddes emanetler kısmındaki Ka'b bin Züheyr'e hediye edilen hırka aklına geldi. Ama ona bırakın dokunmayı yaklaşamazdı, dedesi Yavuz Sultan Selim'in gayreti sebebiyle...

Şükrüllah Efendi'nin hemen huzuruna alınmasını istedi. Huzura geldi, elinde, hürmetle tuttuğu bir bohça vardı, boyun büktü.

"Sultanım. Ceddimden bize emanettir. Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem tarafından akrabamız Veysel Karani hazretlerine hediye edilen hırka-i şerifi getirdim."

Ahmed Han, sultanlığına aldırmadan tahtından fırladı.

"Bre Şükrüllah Efendi! Doğru mu söylersin?"

"Evet, Sultanım. Rüyamda, size getirmem söylendi. Tereddüt ettim, hırkadan ayrılmak istemedim. Ama aynı rüyayı üç kere görünce getirdim" cevabını alınca katıla katıla ağlamaya başladı. Onunla birlikte huzurda bulunan herkes de...

Sultan ağlıyordu. "Ya Resûlallah! Ne merhametlisin. Ne ihsan sahibisin. Kadem-i şerifi iade etmemi hemen mükafatlandırdın... Hem de Hırka-i şerifini göndermekle..." diyerek...

Sakinleşince... Ellerini Şükrüllah Efendinin elinde bulunan bohçaya uzattı. Ama dokunmaya cesaret edemedi. "Bu günahkar eller ona dokunmaya layık değil. Bu kadar yakında bulunmak nimeti bana yeter" dedi.

Ruhlardan Bir Ruh, o anda Sultanın yanında olabilmeyi onunla birlikte ağlayabilmeyi çok istedi. İblis ise kudurdu. Anadolu'nun Son Kale olmasını ve Kıyamet'e kadar bu şekilde kalmasını sağlayacak bir güç daha Oğuz Türküyle buluşmuştu.

Şükrullah Efendi ve ailesine, Fatih'te Akseki Mescidi'nin karşısında bulunan çok büyük bir konak verildi. Hemen yanına Hırka-i şerif için kale gibi, başında nice muhafız bulunan bir yer inşa edildi. Ramazan ayında ziyarete açılacağı ilan edildi.

Veysel Karani hazretleri Oğuz Türkü tarafından o kadar çok seviliyordu ki... Anadolu'nun çeşitli yerlerinde ona ait makam-mezarlar vardı. Tıpkı Sarı Saltuk, Yunus Emre ve Somuncu Baba'ya ait nice mezarların olması gibi... Manisa, Mardin, Siirt-Kurtalan, Bursa Gemlik yolundaki Atıcılar, Diyarbakır'ın Lice ve Siirt-Baykandakiler bunlardan yalnızca birkaçıydı.

İşte bu sevgi... Hırka-i şerif ile mükafatlandırılmıştı...

Anadolu ne esrarlı bir yerdi... Nuh aleyhisselamdan İbrahim aleyhisselama, Danyal aleyhisselama nice peygamberlere, havarilere, Eshab-ı Kehf'e, Eshab-ı kirama, evliyalara, Battal Gazi'den Sarı Saltuk'a nice kılıç ehline, şehitlere, gazilere ait makamlar, mezarlar vardı.

Sakal-ı şeriflerden, Hırka-i şeriflerden kadem-i şeriflere mukaddes emanetler... Türbeler, mezarlar, makamlar, camiler, medreseler, dergahlar, çeşmeler, destanlar, efsaneler, menkıbeler, türküler, masallar... Anadolu'yu karış-karış Son Kale kılan değerler değil miydi?

22 Kasım 1617 Sultan I. Ahmed vefat etti. Henüz 28 yaşındaydı. 14 yaşında sultan olmuş, 14 yıl saltanat sürmüştü. 28... İslam harfleri ve Kur'ân-ı kerimde isimleri geçen peygamber adedi... Allahü tealanın iradesini, insan ve cinne bildirme vasıtaları... O Sultan Ahmed ki... Hak demiş, Hak için ömür sürmüş, Son Kale için gayret etmişti.

Sultan Ahmed, toprağa kazılmış kabre girerken, Serhendli Ahmed İmam-ı Rabbani hazretleri de toprak altına inşa edilmiş zindana giriyordu. Siyasi dünya menfaatinden uzak durmaya o kadar çok riayet etmesine rağmen... Talebelerinden birinin vaazını bahane eden bidat fırka taraftarlarının şikayetiyle hedef oldu. O talebesine, gittiğin yerde ne kadar ısrar ederlerse etsinler, sakın kürsiye çıkma ikazına rağmen o talebe kürsiye çıktı. Söyledikleri fitne oldu.

Selim Cihangir Han, "Şeyh Ahmed'i öldüreceğim. Eğer, bana secde ederse öldürmem" diyor. Selim Cihangir hanın oğlu da Evrengzib, İmam-ı Rabbânî hazretlerine âşıktı. Geldi, İmam-ı Rabbânî hazretlerine yalvardı. Sultanın önünde, can tehlikesi olunca secde caiz, bu konuda fetva var. Gelin secde edin de kurtulun şu adamın zulmünden" dedi.

İmam-ı Rabbânî hazretleri, "Tamam, fetva var, ama takva secde etmemekte..." cevabını verdi.

İmam-ı Rabbani hazretleri Selim Cihangir Hanın önüne getirildiğinde herkes heyecan içindeydi, sultan dahil... Secde etmedi... Oradakiler dehşet içinde... Sultanın cellat diye seslenmesini bekliyorlardı. Ama sultan seslenmedi, İmam-ı Rabbani hazretlerine iltifat etti, affettim seni, dedi. İmam-ı Rabbani hazretleri, bir müddet sohbet etti ve müsaade istedi, huzurdan çıktı.

Fitneciler, telaş içinde, Sultanım ne yaptınız, size secde etmedi,

onu nasıl affettiniz deyince... Sultan şaşırdı. "Ben, secde etmiş olarak gördüm. Affettim, dedim, şimdi öldüremem. O zaman hapsedelim" dedi.

İmam-ı Rabbani hazretleri, Guvalyar Kalesine hapsedildi. Bu talebelerini ve sevenlerini çok üzdü. İzin verin, Sultanı hemen devirelim, yerine oğlunu geçirelim, dediler. Kabul etmedi.

Namaz vakti gelince İmâm-ı Rabbânî hazretleri, muhafız komutanına gitti. "Şurada cami var. Müsaade edin, camide namaz kılayım geri gelirim" dedi. Kabul etmedi. Öğlen ezanı okundu, camiden çıkanlar arasında, İmam-ı Rabbânî hazretleri de vardı. Kale kapısına geldi. Nerden geliyorsun? Camiden. Nasıl çıktın? Allahü tealanın izniyle... Alınan her türlü tedbire rağmen, camiye gitmeye devam etti. Sonunda izin vermeye mecbur oldular.

Sevenleri, girmeyin bir daha içeriye, dediler. "Benim burda geçirdiğim her dakika her nefes, dışarıda iken kazandığımın bin misli fazla ahiret kazancıma sebep olmaktadır. İnsanlar ne kadar sıkıntı çekerse Allahü teâlâ bir o kadar çok günahlarını affeder. O kadar çok derece ihsan eder. Hiç cenâb-ı Hak kullarına zulüm eder mi? Bu başıma gelenlerde de nice hikmetler, faydalar var" dedi.

Sevdiklerinin sultanı devirmekte kararlı olduğunu anlayınca... Bir mektup gönderdi. Her tarafta duyurulmasını istedi.

"İyi düşünceli olan kardeşlerimizin dertlerden kurtulmamız için, her çareye baş vurduklarını, hiçbirinin fayda vermediğini haber aldım. (Allahü teâlânın yarattıklarında, gönderdiklerinde hayır, iyilik vardır) hadis-i şerifi meşhurdur.

İnsan olduğumuz için... Başımıza gelenlerden, bir aralık üzülmüşdük. İçimiz sıkılmıştı. Birkaç gün sonra... Allahü teâlânın lutfü ile üzüntü ve sıkıntılar gitti, hiç kalmadı. Onların yerine sevinç, genişlik geldi. Bizimle uğraşanlar, Allahü teâlânın istediğini istemekte ve yapmaktadırlar. Böyle olunca... Sıkılmanın, üzülmenin yersiz olduğu, Allahü teâlâyı seviyorum diyenin böyle olmaması gerekdiği anlaşıldı

Sevene, sevgilinin gönderdiği acıların da, O'ndan gelen iyilikler

gibi sevgili ve tatlı olması lazımdır. Sevgilinin iyilikleri tatlı geldiği gibi, O'nun acıtması da tatlı gelmelidir. Hatta... O'ndan gelen acılarda, tatlılardan daha çok lezzet bulmalıdır. Çünkü... Acılar, sıkıntılar nefse tatlı gelmez. Nefis, böyle şeyleri istemez.

Bizimle uğraşanların diledikleri, istedikleri... Allahü teâlânın dilediğine uygun olduğu için ve bunların dilekleri, O sevgilinin dilediğini gösterdiği için, bunların diledikleri ve yapdıkları da, elbette güzeldir ve tatlı gelmektedir. Sevgilinin işini gösteren bir kimsenin işi de sevene sevgilinin işi gibi, sevimli ve tatlı gelir. Bunun için... Bu kimse de sevene sevgili olur. (613)"

Başa gelen her şeyi Hak teala tarafından gönderilen bilmek, severek kabullenmek... Bela gelmesine sebep olanın da sevgili olması... Gelen acılardan daha fazla lezzet almak... Kulluğun zirvesi değil miydi?

İmam-ı Rabbani hazretlerinin bu sözlerinden sonra... Sevenleri, sultanla uğraşmaktan vazgeçtiler, sabırla beklemeye başladılar. İmam-ı Rabbani hazretleri hapiste üç sene kaldıktan sonra... Sultan yaptığına pişman oldu. Hapisten çıkarıp ikram ve ihsan eyledi. Halis talebesinden ve sadık dostlarından oldu. Bir müddet, asker arasında kalmasını istedi. Sonra serbest bırakıp, hürmetle vatanına gönderdi.

Hapisteki bu sıkıntılardan ve uğradığı dertlerden sonra... Evvelce bulundukları hallerin ve makamların binlerce üstünde derecelere yükselmiş olarak memleketine döndü.

1623 senesinde Ecmir'de idi. "Vefat etmemin yakın olduğuna dair işaretler, alametler görülmeye başladı" buyurdu. Ecmir seferinden Serhend'e dönünce, evinde inzivaya çekildi. Beş vakit namaz ve Cuma namazı hariç, evden dışarı çıkmadı.

Muharrem ayının onikinci günü buyurdu ki... "Bana bu dünyadan öbür dünyaya gitmeme kırk veya elli gün kaldığını bildirdiler. Mezarımı da gösterdiler." Bu sözleri dinleyenler üzüldüler ve şaşakaldılar. Ciğerlerindeki yara yeniden tazelendi.

Safer ayının yirmiüçü Perşembe günü, sevenlerine, kendi mübarek elleriyle elbiselerini taksim etti. Kendi üzerinde pamuklu, sıcak tutan bir elbise bulunmadığı için, havanın soğukluğu tesir edip, tekrar sıtma hastalığına tutuldu, yatağa düştü. Silsile-i aliyyenin 23. halkası ve 23'ün işaret ettiği mananın temsilcisi... Ayın 23'ünde dünyalık iken ahirete dönüşen varlıklarını, elbiselerini taksim eylemişti.

Hastalık zamanında, yüksek ilimleri, yüksek oğullarına anlattı. Hastalığı şiddetli olmasına rağmen cemaatle namazı terk etmedi. Duaları, tesbihleri, salevatları, zikri ve murakabeyi, tam yapıyordu. Vefat ettiği günün gecesinde Teheccüd namazını ayakta kıldı; "Bu bizim son teheccüdümüzdür" buyurdu.

Ciğeri yaralı, kalbi yanık evlat ve talebelerine vasiyetini söyledi. Peygamberimize sallallahü aleyhi ve sellem tâbi olma, sünnete yapışma, bid'atten kaçınma, zikir ve murakabeye devam hakkında idi.

Vefatı; 10 Aralık 1624, Hicri 1034 Safer ayının 29'u Salı günü kuşluk vaktinde oldu. Refîk-i âla, yüce sahibe diyerek ebedi sevgiliye kavuştu.

Hastalık ve humma çektiği günler, yaşının sene adedi kadar olup, altmışüç gün idi. Hadis-i şerifte; "Bir günlük humma, bir senenin kefaretidir" buyuruldu. Çektikleri hastalık, bu hadis-i şerifin manasına uygun oldu.

Hayatında, her halinde Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem hazretlerine uymuştu, vefatında da uydu, Hicri 63 yaşında vefat etti.

Nübüvvet yolunun 23. halkası ve 23'ün temsilcisi, 23 sene irşat vazifesi ve kayyumluk makamında bulunarak elveda dedi. Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin Peygamberlik müddetine yakın bir zamanda irşat vazifesinde bulunmuştu. Yerine 24. halka olarak oğlu Muhammed Masum hazretleri geçti.

Nurlu bedeni yıkama tahtasının üzerine konulup, elbiseleri soyulunca... Orada bulunanlar hazret-i İmamın namazda olduğu gibi ellerini bağladığını gördüler. Sağ elinin başparmağı ve küçük

parmağını, sol elin bileğinde halka yaptı. Kıyam; insanın her an Rabbinin huzurunda bulunuşunun şuurunda oluşuydu. Kıyam ve kayyum aynı kökten gelmekteydi.

Yıkama tahtasına yatırırken, tebessüm etti ve bir müddet bu şekilde kaldı. Serhend'e defnedildi. Silsile-i aliyyenin, Nübüvvet yolunun, Hindistan topraklarında, ikinci mürşidi olarak... Ahmed ismine layık olarak...

Vefatından 400 sene önce... "Biz geçmiş velilerin kitaplarını, kerametlerini okuyor ve âlimlerden dinliyoruz. Ama sizde meydana gelen haller çok azında meydana gelmiştir. Bunun sebebi hikmeti nedir?" diye Ahmed Namıkî Cami hazretlerine sual eylemiştiler.

"Velilerin çektiği bütün sıkıntıları çektik. Allahü teala onlara ayrı ayrı verdiği kerametleri, ihsan ederek, Ahmed'e hepsini verdi. Her dörtyüz senede bir, Ahmed isminde biri gelir, kendisine böyle ihsanlarda bulunulur ve bu ihsanları da herkes görür" buyurmuştu.

İmam-ı Ahmed-i Faruki Serhendi hazretlerinin, bu müjdelenen Ahmedlerden olduğu söylendi. Ahmed Namıkî Cami hazretlerinin vefatından sonra 400 yıl geçmişti.

İmam-ı Rabbani hazretlerinden dörtyüz yıl sonrasında ve ondan sonraki dörtyüz yılda hangi Ahmedler gelecekti?

Ahmed müjdesini veren Ahmed Namıkî Cami hazretleri Horasan'da yetişen evliyânın en büyüklerinden idi. Horasan'da bulunan Cam kasabasındandır. 441 (m. 1049) senesinde doğmuş. 536 (m. 1142) senesi Receb ayında vefat etmişti (614).

İmam-ı Rabbani hazretleri, ölümünden az önce... "Efendimizin bütün sünnetlerini yerine getirdim, yalnızca bir sünnetini yerine getiremedim. Kız evladından erkek torunu omzum üzerimde sevemedim, Efendimizin hazret-i Hasan ile Hüseyin radıyallahü anhümayı sevdiği gibi... Gönlümüze doğan o ki hamile kızım, bir erkek evlat doğdurur. Vefatımdan sonra, onu kabrim başına getirin. Omzum hizasında, kabir üzerine koyun" demişti. Hakikaten de vefatından sonra bir erkek torunu oldu. Dediği gibi yaptılar,

kavuşmaya vesile oldular.

O... Benzeri az yetişen, müstesna bir İslam âlimi ve bin yılda bir gelen büyük bir mürşid-i kâmil, müceddid, dini kuvvetlendirendi. Peygamber Efendimizden sallallahü aleyhi ve sellem sonra Peygamber gelmediği için bin yılda bir gelen Resul Peygamberlerin aleyhimüsselam yaptığını yapandır. Peygamber efendimizin vefatından bin sene sonra İslam düşmanları dine, imana insafsızca saldırmışlardı. Allahü teâlâ kullarına acıyarak, imam-ı Rabbani gibi bir müceddid yarattı. Ona derin ilimler ihsan eyledi. Onun vasıtasıyla din düşmanlarının korkunç saldırısını durdurdu. Hakkı batıldan ayırıp, çok kalblerden batılı kaldırdı. Bu yüce İmamın mektup ve kitapları, insanları gafletten uyandırdı. Dünyaya ışık saldı (615).

O güne kadar söylenmemişleri söyleyen, yazan İmam-ı Rabbani hazretlerinin her mektubu destandı. Her kelimesi, her satırı, Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem ile eshabının şanlı yolunu, ehl-i sünneti, iman, amel ve ihlası tasavvufun akılalmaz sırlarını anlatıyordu.

Mektuplar, kopya edilerek, elden ele bütün Hindistan'ı, Türkistan'ı dolaşıyor, hatta Anadolu'ya ulaşıyordu. Vefatından hemen sonra... Mektuplarının asılları toplanmaya başladı. İstismara, İmam-ı Rabbani hazretlerinin söylemediklerinin söylendi denilmesine mani olmak için...

Mektubat'ın birinci cildi... 1616 senesinde talebelerinin meşhurlarından Yar Muhammed Cedid-i Bedahşi Talkani tarafından toplandı. Birinci ciltte 313 mektup vardır. Bu cildin son mektubu, Muhammed Haşim-i Keşmi'ye yazılmıştı. İmam-ı Rabbani hazretleri birinci cildin son mektubunu yazınca... "Muhammed Haşim'e gönderilen bu mektupla resullerin, din sahibi peygamberlerin ve Eshab-ı Bedr'in sayısına uygun olduğundan, üçyüzonüç mektupla birinci cildi burada bitirelim" buyurmuştu.

İkinci cildi ise 1619 senesinde yine talebelerinden, Abdülhay Pütni tarafından toplandı. Bu ciltte Esma-i hüsna yani Allahü

teâlânın hadis-i şerifte geçen doksandokuz ismi sayısınca mektup vardır.

Allahü teâlâ onu, Peygamber efendimizden bin sene sonra, din-i İslam'ı yenilemek ve kuvvetlendirmek için göndermişti.

İmam-ı Rabbâni hazretlerinin tasavvufta getirdiği yeniliklerden birisi de kayyûmiyyet makamıdır. O, âlemin Allahü teâlânın kudretiyle sürekli ayakta durduğunu beyan ettikten sonra, Allahü teâlânın dilerse bazı kullarını seçerek kendisine bu hususta halife yaptığını söyler. Böylece âlem, o zât ile kâim olur; varlıklar bunun sayesinde feyz alır. İşte âyet-i kerimede zikredilen "emânet" budur. İnsan, Allahü teâlâya vekâleten kayyûm-i cemî-i eşyâ olur. Böylece kutb-i medâr ve kutb-ül-aktâb denilen zâta, İmam-ı Rabbânî hazretleri kayyûm demekle beraber... Bir mektubunda müceddid-i elf-i sâninin bu işi yaptığını, uzun yıllardan sonra bu vazifenin bir kişiye (kendisine) verildiğini söyler.

İmam-ı Rabbani hazretlerinin dine yıllarca yaptığı bu büyük hizmetleri, sağlam, ikna edici delillerle sapık fikirleri çürüttüğünü, Ehl-i sünnet itikadının ve doğru din bilgilerinin yayıldığını, bid'atlerin kalktığını gören bazı sapık kimseler, ona cephe aldılar. Haset ve iftira ettiler. Bu sebeple hapse atıldı. Ama o doğruyu söylemekten bir an geri durmadı.

Müslümanların zayıf düştüğü, küfrün, sapıklığın, zulmetin, felsefecilerin ve sapık kimselerin her tarafı kapladığı bir zamanda... Binlerce kafir, çok sayıda fâsık ve facir onun güzel hallerini görüp, sohbetini işitip tövbe ederek salih müslüman oldu. Uzaktan yakından pek çok kimse, rüyada ve uyanık iken onu görerek yanına koştu, huzuruna geldiklerinde gördüklerini aynen buldular. Âlim, salih, genç, ihtiyar binlerce kimse onu görüp, sohbetinde bulununca, feyz alarak kalbleri zikreder oldu. Huzurundaki pek çok talebeyi hallere, yüksek derecelere kavuşturdu.

Zamanının âlimleri, ona, Sıla ismi ile hitap ettiler. Sıla, birleştirici demektir. Çünkü o... Tasavvufun İslamiyet'ten ayrı olmadığını ispat ederek, İslamiyet'in hükümleriyle tasavvufu vasıl etmiş, birleştirmiştir.

Bir hadis-i şerifte; "Ümmetimden Sıla isminde biri gelir. Onun şefaati ile çok kimseler Cennete girer" buyurularak onun geleceği haber verilmiştir. Bu hadis-i şerif, imam-ı Süyuti'nin Cem'ül-Cevami kitabında vardır.

İmam-ı Rabbani hazretleri bir mektubunda; "Beni iki derya arasında "Sıla" yapan Allahü teâlâya hamd olsun" diye dua etmiştir. Eshabı, talebeleri ve sevenleri arasında "Sıla" ismiyle meşhur olmuştur. Hadis-i şerifte müjdelenen "Sıla" ismini ondan evvel hiç kimse almamıştır.

O, yalnızca tasavvuf ile İslamiyet'in emir ve yasakları arasında sıla olmakla kalmadı. Coğrafyalar, ülkeler, kıtalar arasında da sıla oldu. "O'nun izinden gelecek Nübüvvet yolu temsilcileri... Hindistan'dan Osmanlı'ya, Osmanlı'nın, İslam âleminin kalbi Anadolu'ya köprü, sıla olacaktır" müjdesi vardı.

İmam-ı Rabbani hazretleri, Müceddid-i elf-i sanidir. Yani hicri ikinci binin müceddididir. Eski ümmetler zamanında, her bin senede yeni din getiren bir resul gönderilirdi, yeni din öncekini değiştirip, bazı hükümleri kaldırırdı. Her yüz senede de bir Nebi gelir, din sahibi peygamberin dinini değiştirmez, kuvvetlendirirdi. Hadis-i şerifte, bu ümmete ise, her yüzyıl başında İslam dinini kuvvetlendiren bir âlim geleceği haber verilmektedir. Peygamber efendimizden sonra peygamber gelmeyeceğine göre, kendisinden bin sene sonra, İslam dinini her bakımdan ihya edecek, dine sokulan bid'atleri temizleyip, asr-ı seadetteki temiz haline getirecek, zahiri ve batını ilimlerde tam vâris, âlim ve arif bir zatın olması lazımdı. Hadis-i şerifler bunu bildirmektedir. Bu mühim hizmeti imam-ı Rabbani hazretleri yapmıştır.

Peygamberimizden tam bin sene sonra ilim ve irşad kürsüsüne mutlak olarak oturup, cihanı Resulullah'ın nurları ile aydınlattı. Bid'atleri temizleyip İslam dinini ihya etti. O irşada başladığı zamanda... Hindistan'da ve hatta bütün İslam âleminde baş gösteren sapık fikirler, bozuk inanışlar yayılmış, büyük fitneler çıkmıştı. Tasavvufta vahdet-i vücudu anlatan sözler, müslümanlar arasında çeşit çeşit şekillere sokuldu. Bu yüksek ve kıymetli bilgi

anlaşılamadı. Birçok cahil, büyüklerin sözlerinin manalarını anlamayarak zamanla dinden çıktı.

İslamiyet'e karşı olanlar da bunu fırsat bilip, müslümanları doğru yoldan ayırmak için çalıştılar. Böylece tasavvuf bilgileri ile İslamiyet'in hükümleri arasında ayrılık ve çatışma varmış gibi, ikisi birbirinden ayrıymış gibi gösterildi. Müslümanlar çeşitli isimler altında birbirlerinden ayrılmaya ve birbirlerine düşman edilmeye çalışıldı.

İmam-ı Rabbani hazretleri başta vahdet-i vücud bilgileri olmak üzere, yanlış anlaşılan daha birçok meseleyi gayet açık bir şekilde izah etti. İnsanların zihinlerini ve kalblerini, yanlış ve bozuk inanışlardan, bid'atlerden temizledi. Hakkı bâtıldan ayırdı. Peygamberimizin hak ve doğru yol olduğunu haber verdiği Ehl-i sünnet itikadını her yere yaydı. Genç-ihtiyar herkes ve birçok âlim onun etrafında toplandı. Kendisine ilk defa (Müceddid-i elf-i sani) ismini veren, zamanının en büyük âlimlerinden Abdülhakim-i Siyalkuti'dir. O zamanın diğer büyük âlimleri de tasdik edip onu övdüler.

İmam-ı Rabbani hazretlerinin vefatını bekliyormuş gibi davrandı Selim Cihangir Han... Hindistan yarımadasında ilk ticaret tesisini, mekanı verdi. İki sünni devleti, Osmanlı ve Hindistan Babür İmparatorluğunu yıkmayı birinci hedef edinen İngilizlere... Bunu işiten gönül ehli zatların, "Hindistan'ın, Müslümanların bağrına hançer saplandı. Kıyamete kadar hançer çıkmaz" dediği rivayet edildi.

O İngilizler ki... Kökleri, Britanya'yı yurt edinen Kelt Britonlardı. Britonlardan sonra... Kuzey Almanya'dan gelen Cermen kökenli Saksonlar, Angluslar ve Jütler adaya ayak basmış. Bu dört kavim birbirleriyle karışarak İngiliz denen Anglo-Sakson asıllı bir topluluk meydana getirmişlerdi. Tarihin o güne kadar şahit olmadığı özellikte bir topluluk... İleriye dönük yüzlerce yıllık hesaplar yapan, kendi menfaatleri için her şeyi mubah gören, zeki, ada şartlarının kaya gibi sertleştirdiği, merhametten uzaklaştırdığı

bir topluluk...

İmam-ı Rabbani hazretlerinin Mektubatının üçüncü cildi de âşıklarına kavuştu. Vefatından altı sene sonra 1630 senesinde talebelerinden Muhammed Haşim-i Keşmi tarafından toplandı. Bu ciltte de Kur'an-ı kerimdeki sûrelerin sayısınca 114 mektup vardır. Her üç cildde toplam 526 mektup vardı. İmam-ı Rabbani hazretlerinin vefatından sonra on mektubu daha üçüncü cilde ilave edilmiştir. Böylece toplam mektup adedi 536 oldu.

Gönül ehli zatlardan rivayet edildi ki... "Silsile-i aliyyenin 35. halkası Anadolu'da irşatta bulunduktan sonra... İmam-ı Rabbani hazretlerinin Mektubatı önce Anadolu'da karış karış dağılacak, sonra da bütün dünyada... Bu; Yeryüzünün Ermeydanı, Anadolu'nun Son Kale olmasının işareti ve vesilesi olacak.

(Lâ ilâhe illallah kal'amdır. Kim bunu söylerse kal'ama girmiş olur. Kal'ama giren azabımdan emin olur.) Hadis-i kudsisinin maddi-manevi tecelli ettiği yerdir Anadolu... Yani Anadolu, İslamiyet'in öyle bir yaşandığı yerdir ve Son Kaledir ki... Buraya gelenlerden hakkı talep edenlere kelime-i tevhidi söylemek nasip olur. O, bu diyarda yaşadıkça din, ırz ve malından emin olur. Anadolu Kıyamet'e kadar Son Kale olarak kalır."

1637 yılıydı, İslambol'da, IV. Murad'ın fırtına gibi estiği günlerdi. Arap Camisi'nin yeri keşfedildi. Konstantiniyye'de önlerinde İslamiyet'in ilk mührü olan...

Arap Camisi'nin yeri neredeydi? Rivayet edildi ki... Rüyada bir gönül ehli zat Sultan Murad'a dedi ki... "Kahır Köy'de, Haliç kenarında Mesleme tarafından yaptırılan bir cami vardı. Mesleme Konstantiniyye kuşatmasını kaldırınca Rumlar sözünde durmadılar. Camiyi yıkıp kilise yaptılar. Kilise de şu anda yıkık vaziyettedir. Eğer bu caminin temellerini bulup tekrar kıyama kaldırırsan, ezan sesine kavuşturursan; Bağdat'ı Safevilerden geri almak şerefi sana nasip olur" dedi.

Sultan hemen harekete geçti. 922 sene sonra Arap Camisi'nin

tekrar ezan sesine kavuştu. Osmanoğlu, Konstantiniyye'nin fethi için sonra da İslambol olması için kaç yüz sene geçtiğini, nice şehitler verildiğini, alın teri ve gönül ışığının İslambol Boğazı gibi aktığını hatırladı. Bu hatırlayış, gönüllerini parça parça eyleyeni, Bağdat'ın on dört senedir şiilerin elinde olduğunu hatırlattı. Padişahından çobanına bütün Osmanlı gayrete geldi. Bağdat'a sefer çağrısı yapıldı.

8 Mayıs 1638 tarihinde Osmanlı ordusu Üsküdar'dan hareket etti. Başında yirmialtı yaşındaki Sultan IV. Murad vardı. Osmanlı ordusu Konya-Adana-Halep-Urfa-Diyarbakır-Siirt-Bitlis-Hakkâri-Musul-Kerkük rotasını izleyerek 197 günde Bağdat önlerine ulaştı. 15-16 Kasım gecesi kale kuşatıldı. Kırk günlük kuşatma ve savaş sonrası 17 Şâban 1048 / 24 Aralık 1638 Cuma günü, Genç Osman Bağdat'ın kapısını açtı, Osmanlı, Bağdat denilen nazlı yârine kavuştu.

Oğuz Türkünün gönlünde bayraklaşan destana göre... Bıyıkları henüz çıkmadığı için Genç Osman diye anılan Türkmen yiğidine nasip olmuştu Bağdat'ın kapısını açmak... Hem de kelle koltukta üç gün savaştıktan sonra... Şehit olmuş, Bağdat toprağına düşen başını eline almış, bu vaziyette üç gün savaşmış. Onun için söylenen destan bir anda Bağdat'tan Çin seddine, Viyana kapılarına, Moskova önlerine ulaşmış, gönülden gönüle, dilden dile söylenir olmuştu.

Bağdadın kapısın Genç Osman açtı.

Düşmanın cümlesi önünden kaçtı.

Kelle koltuğunda üç gün savaştı.

Allah Allah deyip geçti Genç Osman!

Bağdat'ın kapısını açan Genç Osman gibi... Bağdat'ı Son Kale'nin bir parçası kılan Sultan da gençti, yalnızca 27 yaşındaydı. IV. Murad, önce İmam-ı azam ve Abdülkadir Geylani hazretlerinin türbelerini ziyaret etti. Daha sonra da... Türbesi Bağdat dışında, Selman-ı pak diye bilinen kasabada olan Selman-ı Farisi hazretlerinin huzurunda duaya durdu. Şiiler tarafından hakarete uğrayan bütün türbelerin en kısa zamanda tamir edilmesini, eskisinden daha güzel hale getirilmesini ferman eyledi.

Selman-ı Farisi hazretlerinin Remle'de ve Mardin ilinin Nusaybin ilçesinde de birer makam türbesi bulunmaktadır. Ne esrardır bilinmez. Selman-ı Farisi hazretleriyle aynı senelerde vefat eden Osman radıyallahü anhüma, Osmanlı'ya ismini vermişti, kılıcında Kayı Boyu damgası vardı... Selman-ı Farisi ve Veysel Karani hazretlerinin, Anadolu'da nice türbe ve makamları vardı... O Selman-ı Farisi hazretleri ki... Nübüvvet Yolu'nun ikinci halkasıydı.

İran, Şah İsmail'e kadar Sünnî Müslümanların yurdu idi. Pek çok Sünnî İslam âlimi ve evliya bu topraklarda yetişmişti. Safevîler eliyle Şîîleşen İran, mezhebi dinin önüne geçirdi, Sünnîlere hayat hakkı tanımadı. Tanımadığı gibi... Osmanlı Batı üzerine sefer açtığında, o da Osmanlı'ya saldırdı. Osmanlı'nın Türkistan ve Hindistan'daki sünni devletlerle işbirliği ve güç birliği yapmasına mani oldu.

Bundan Batı, çok memnundu. "Eğer Safevîler olmasaydı biz de bugün Cezayirliler gibi Kur'an okuyor olacaktık" diyorlardı. Bütün bunlar, Anadolu'nun Son Kale oluşundaki sırrı açıklıyordu.

Yaratılalı milyarlarca yıl olan Kâinatta... İlk insanın üzerinde yaşamaya başlamasından üçyüzbinden yıldan fazla zaman geçen Yeryüzünde... Bir varlıktan diğer varlığa değişim ve hareket durmuyor. Zerreden kürreye bütün Kâinat, takdir edilmiş yok oluşa nefes nefese yaklaşıyordu. İnsan ve Cin... Kâinat ve Yeryüzü onlar için imtihan yeriydi. Neticesi; ebedi güzellik veya felaket olan... Kimisi Yeryüzünü hayır meydanı, kimisi de şer meydanı yapmak için çalıştı.

Yeryüzünün hayır meydanı olması, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale olması için gayret edenlerden, Anadolu'nun nizamını (nizam-ı âlem), Kâinatın nizamı bilenlerden biri vefat etti. 17 Ağustos 1668, Hicri 9 Rebiül-evvel 1079'da... İmam-ı Rabbani hazretlerinin oğlu, Silsie-i aliyyenin 24. halkası Muhammed Masum Faruki hazretleri... Serhend'e defnedildi.

16 yaşında iken... Bütün ilimlerin tahsilini bitirip tasavvufa yöneldi. Babasının feyizlerine kavuştu. O esrar denizinin dalgıcı oldu. Öyle yetişti ki, onun bereketi ve feyizleri bütün âleme yayıldı. İslam tarihinde hidayeti onunki kadar yaygın olan bir âlim ve mürşid görülmedi. 900 bin kişi ona talebe oldu. Talebelerinden 140 bini evliyalık mertebelerine kavuştu. 7 bini de mürşid-i kâmil oldu. Talebeleri onun huzurunda bazen bir ayda, bazen bir haftada evliya oluyorlardı. Bazılarını bir teveccühte, makamların hepsine ulaştırırdı.

Babası ömrünün son günlerinde ona "Benim bu dünyada kalmam yalnız kayyumluk vazifesi sebebiyle idi. Bu artık sana verildi. Bu dünyadan göç etmem yaklaştı" buyurmuştu.

1644 yılında başlanan Girit'in fethi, ancak 25 senede tamamlandı. Fâzıl Ahmed Paşa'nın kumandası altında Osmanlı kuvvetlerinin ikibuçuk yıl süren sıkı kuşatması, 6 Eylül 1669'da imzalanan onsekiz maddelik bir teslim anlaşmasıyla sona erdi. Girit Osmanlı'nın oldu. Mavi Vatandaki hançer, Türk yayına dönüştü. Ve

Akdeniz tam manasıyla Mavi Vatan oldu, Kıyamet'e kadar Mavi Vatanımız olmaktan çıkmasın dualarıyla...

Silsile-i aliyye okunu Anadolu'ya çeviren Muhammed Masum hazretlerinin vefatından 14 sene sonra... Son Kale'yi, onu çevreleyen surları, onu kale eyleyen maddi-manevi sırları gören ve anlatan biri daha elveda dedi, bu geçici, ama ebediyi kazandıran Ermeydanına...

1611 İslambol doğumlu Evliya Çelebi vefat etti, 1682'de... Arkasında Kıyamet'e kadar Son Kale'ye, onu kale eyleyenlere ayna tutan bir eser, on ciltlik Evliya Çelebi Seyahatnamesi bırakarak...

O, Sarây-ı Âmire kuyumcu başısı Derviş Mehmed Zıllî Efendi'nin oğluydu. Evliya Çelebi, eserinde, dile getiriyor. Doğduğunda, evlerinde yetmiş kadar ulemâ ve meşâyih bulunduğunu, onların mânevî yardımları sebebiyle nice tehlikelerle dolu kırk yıllık seyahat günlerinde, dert ve sıkıntılardan kolayca kurtulduğunu yazıyordu.

Eserinde seyahatlerinin sebebini şöyle anlatıyordu. "1040 Muharreminin aşure gecesi (19 Ağustos 1630) bir rüya gördüm. İslambol'da Yemiş İskelesi civarındaki Ahî Çelebi Camii'nde Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemi kalabalık bir cemaatle birlikte gördüm. Heyecana kapıldım. Efendimizin sallalahü aleyhi ve sellem elini öperken, "Şefaat yâ Resûlallah" diyecek yerde "Seyahat yâ Resûlallah" dedim. Efendimiz tebessüm etti. Mübarek şefaatini, seyahati ve ziyareti bana müjdeledi. Cemaatte bulunan bütün Eshabın radıyallahü anhüm duasını aldım.

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin okçusu ve İran Fatihi Sa'd bin Ebû Vakkas, gezdiğim yerleri yazmamı istedi. 'Yaz ki... İslambol ve onun çevresi, Ayasofya, ok ile yay neyi temsil eder bilinsin' dedi.

Bu rüyayı tabir ettirdiğim Kasımpaşa Mevlevîhânesi şeyhi Abdullah Dede, (Sa'd bin Ebû Vakkas hazretleri, ok ve yayı temsil eder. Seninle onun konuşması, Altın Yay ve Gümüş Oklara, onların

temsil ettiği manaya işarettir. Seyahate nereden başlayacağını da söylemiş. Önce İslambol, demiş. İslambol'u bilmek, İslamiyet'in neyi temsil ettiğini, Yeryüzünün Ermeydanı oluşunu, bu meydanı hayır meydanı kılışı, insanın yaratılış sebebini bilmek demektir. Sa'd hazretleri, İran Fatihidir. Oğuz Türkü, İslamiyet'le İran üzerinden tanışmış. İran; Anadolu ile Türkistan, Hindistan arasında önce köprü olmuş, şimdi ise Safeviler sebebiyle duvar oluyor. Sa'd hazretleri İran'a ve temsil ettiklerine dikkat çekiyor. Evet, evladım. Önce İslambol'u sonra da bütün Osmanlı mülkünü gez ve yaz. Yaz ki... Anadolu'nun Kıyamete kadar devam edecek Son Kale oluşunun en güzel delili olsun) dedi.

Ve Evliya Çelebi yürüdü. Son Kale'yi ve onu kale kılan kara ve denizden çeviren surları anlatmak için... Kırk yıl içinde on büyük sefer yaptı. On; tam, mükemmel olma rakamı, adediydi. Gördü yazdı, gördükçe, yazdıkça ufku genişledi, bütün tarihi, Kâinatı içine alacak şekilde...

1630'da, ilk önce İslambol ve çevresi gezdi, gördü. Gördükçe sevdası kara sevdaya döndü, nice sırlara vakıf oldu.

1640'da Anadolu, Kafkaslar, Girit ve Azerbaycan'ı; yine 1640'da Suriye, Filistin, Ermenistan ve Rumeli'ni dolaştı. 1655'te Doğu Anadolu Bölgesi, Irak ve İran'ı; 1656'te Rusya ve Balkanları gördü. 1663 ve1664'te Macaristan'a yapılan askeri seferlerle Avrupa topraklarını tanıdı. 1664'te Avusturya, Kırım ve ikinci kez Kafkasları; 1667-1670'te Yunanistan ve ikinci kez Kırım ve ikinci kez Rumeli'ni ziyaret etti. 1671'te Hac için Hicaz, Mekke ve Medine'ye gitti. 1672'de Mısır ve Sudan'ı ziyaret etti, yakından gördü, gördüklerini yazdı. Üç kıtada gördüklerini yazmasıyla on ciltlik seyahatnamesi meydana geldi.

Dünyada emsali olmayan bir eser meydana geldi. Öyle eser ki... Rivayet edil ki... Bu eserde, Anadolu'nun Son Kale oluşuyla ilgili nice sır vardı. İslambol, Engürü, Eshab-ı Kehf, Ayasofya, Süleymaniye, Selimiye camileri ve daha niceleriyle ilgili... Denildi ki... Evliya Çelebi'nin kırk yıllık seyahatinin sırrı Son Kale'nin sınırlarının belirlenmesi içindir. Evliya Çelebi, Altın Yay'ın mirasçılarındandır. Son Kale'nin, onu denizden ve karadan çevreleyen maddi-manevi surların haritasını çizdi.

Evliya Çelebi; Son Kale oluş gerçeğini, sırını gördü. Anadolu'da söylenen destan, menkıbe, türkü, masal ve manilerde... Peygamberler, sahabiler, havariler, evliya, şehit, gazi türbe, mezar ve makamlarında... Mabet, kütüphane, aşevi, medrese, mektep, hastane, çeşme, han, hamam ve köprülerde...

Evliya Çelebi, bütün Osmanlı Mülkünü görmüş, Kırım'ı karış karış gezmişti. Ama gün gelip Kırım Hanının Osmanlı'ya ihanet edeceğini hiç düşünmemişti.

11 Eylül 1683'te Viyana'ya yardıma gelen Leh ordusunu yalnızca seyretti. Tuna'yı geçmesine, Osmanlı'yı arkadan kuşatmasına müsaade etti.

Bu ihanet sonrası beklenilmeyen oldu. Osmanlı ordusu, 12 Eylül 1683, Hicri 20 Ramazan 1094'te yapılan Kahlenberg (Alaman Dağı) muharebesini kaybetti. Akşam saat yedide Serdar-ı Ekrem Kara Mustafa Paşanın otağı düşman eline geçti. Haçlılara göre Viyana, Batı, Hıristiyan âlemi kurtuldu. Osmanlıya göre ise... Batı, İslam ile Osmanlı ile adalet ile hak ile tanışmaktan mahrum oldu (616).

Osmanlı'nın Viyana bozgunu şaşkınlığını yaşadığı günlerde... Silsile-i aliyyenin yirmibeşinci halkası Seyfeddin-i Faruki hazretleri, 1684 yılında vefat etti. Serhend'e defnedildi. Böylece burası, üç silsile-i aliyye büyüğü defnedilmiş olmakla tek oldu. Yerine Seyyid Nur hazretleri silsile-i aliyyenin 26. halkası oldu.

Zamanının bir tanesi ve marifet deryası olan babası Muhammed Masum-i Faruki'nin teveccüh ve sohbetleriyle, ilerleyip, kısa zamanda birçok kerametlere kavuşup âlimlerin baş tacı olmuştu.

Kemale erdikten sonra babasının emriyle Âlemgir Han ile görüşmek üzere Delhi'ye gitmiş. Delhi'ye vardığı zaman, şehrin kapısında iki azgın fil ve bunları zabt etmeye çalışan iki heybetli pehlivanın resimlerinin asılı olduğunu görmüş. Sultana o resimleri indirtip yok edinceye kadar şehre girmeyeceğini bildirmişti. Sultan resimleri indirtince şehre girmişti. Sultan Âlemgir Han, kendi isteğiyle ona talebe oldu. Sohbetleriyle şereflendi. Yaşı ilerlemiş olmasına rağmen Kur'an-ı kerim okumayı öğrenip ezberledi.

Sohbetlerinin bereketiyle Hindistan'da yayılmış birçok bid'at ve sapıklık, Sultan Âlemgir Han tarafından ferman çıkartılarak ortadan kaldırıldı. Unutulmuş sünnetleri ortaya çıkarıldı. Diğer vezirler, valiler ve devlet adamları da sohbetleriyle şereflenip hidayete kavuştular. Ama bu arada İngiltere'nin Hindistan toprakları üzerinde ticaret imtiyazı hızla artıyordu. Bunun ne demek olduğunu da kimse fark etmiyordu.

Viyana bozgunundan üç sene sonraydı. 2 Eylül 1686, 13 Şevval 1097 Pazartesi... 2 ay 15 gündür Budin'i kuşatan 100 bin kişilik Haçlı ordusu, sabahın saat 6'sında hücuma geçti. Budin'i savunan Vezir Abdi Paşa'nın 16 bin kişilik kuvvetinden bir avuç gazi kalmıştı. Doğan Güneşin ilk ışıkları onlar için şehitlik haberiydi. Hiçbir gazi teslim olmadı. Başta Abdi Paşa olmak üzere hepsi şehit oldu. Düşman ancak bundan sonra Güneş battıktan sonra şehre girebildi. Bütün gece şehirde katliam ve Osmanlı eserleri tahrip edildi. 81 caminin tamamı yakıldı, yıkıldı.

160 yıllık Osmanlı toprağı Budin'in düştüğü, vali paşa dahil bütün askerlerimizin şehid olduğu haberi, İslambol'a 24 gün sonra ulaştı.

Osmanlıda o güne kadar böyle derinden sarsan bir hadise yaşanmamıştı. Nice ağıtlar yakıldı, devlete itaatin simgesi olan sultana bile sitem edildi, niçin diye sual edildi.

Ötme bülbül ötme, yaz bahar oldu,

Bülbülün figanı bağrımı deldi,

Gül alıp satmanın zamanı geldi,

Aldı Nemçe bizim nazlı Budin'i .

Çeşmelerde abdest alınmaz oldu,

Camilerde namaz kılınmaz oldu,

Mamur olan yerler hep harap oldu,

Aldı Nemçe bizim nazlı Budin'i .

Serhadler içinde Budin'dir başı,

Kan ile yoğrulmuş toprağı taşı,

Aldı Nemçe bizim nazlı Budin'i!

Bütün bu acı, şaşkınlık "Aldı Nemçe bizim nazlı Budin'i" satırında toplanmıştı. Nazlı Budin, gelinimizdi, kızımızdı, öz kızımızdan daha çok sevdiğimiz, emanet bildiğimizdi...

Gül alıp satma, ebedi aşkı gönüllere katma vaktinde... Nemçe'nin nazlı Budin'i almasına nasıl dayanılırdı?

Gazi Âşık Hasan, Budin'in bizden koparılmasıyla ilgili duygularını şöyle dile getirdi.

Olmuş idim bir zaman ben sedd-i İslam'a kilit,

Nice canlar din yolunda uğruma oldu şehit,

Ta Kıyamete haşrolunca kesmezem Hak'tan ümit.

Bir gün ola açıla baht-ı siyahım der Budin.

Budin, Anadolu Son Kalesine, İslam diyarına duvar olduğunu, bu uğurda nice kişinin şehitlik mertebesine kavuştuğunu, Kıyamet'e kadar İslam ile tekrar buluşmaktan ümidini kesmeyeceğini söylüyor. Budin'de Hilal tekrar dalgalanacak mıydı?

Önce Viyana bozgunu, arkasından Budin'in Haçlıların eline geçmesi... Osmanlı'da büyük şaşkınlığa ve acıya sebep oldu. Osmanlı denizlerde, hâkimiyeti Avrupalılara kaptırmıştı. Avrupalıların Okyanuslara açılmakla, dünya ticaretine hâkim olmasının, maddeyi kontrol altına alan ilimlerde ilerlemesinin, Türk-İslam dünyasına iktisadi ve askeri sıkıntı getireceğinin farkında olanlar azdı.

1500-1683 arasında, milyonlarca kilometrelik ülkelerin milyonlarca insanın islam yönetimine sokulmasıyla... İslam tarihinin en parlak dönemi, Osmanlı ve Hindistan Timurlu İmparatorlukları zamanında yaşanmıştı. Ama Avrupa devletleri, Avrupa'da Osmanlı'yı durdurdukları, geriye çevirdikleri gibi... Afrika, Amerika ve Güney Asya'da hızla etkili oluyor, bu kıtaların zenginliklerini ele geçiriyorlardı.

Ve... 1687... Osmanlı tarihinde bir ilk gerçekleşti. 1687'da Avusturya güçlerinin Üsküp'ü bombalamasıyla Son Kale Anadolu'ya ilk büyük göç hareketi başladı.

İkinci Viyana kuşatması da başarısızlıkla sonuçlanınca... Avusturya ordusu ile savaşan Osmanlı ordusu, tarihinde ilk defa geri çekildi. Avusturyalılar, Osmanlı'nın İslambol'dan çok önce, 1389'da, fethettiği Üsküp'e kadar gelerek şehri yaktı. Üsküp, Rumeli topraklarında, Saraybosna ve Selanik ile birlikte Balkanlar'daki en önemli üç merkezden biriydi. 1687'deki bu olay sonrası... Üsküp'ten İslambol'a gelen göçmenler Unkapanı civarında bir mahalle kurdu.

8 Eylül 1688'de, Oğuz'un kızılelmalarından Belgrad, Tuna'nın nazlı gelini 29 gün süren muhasara sonrası Almanların eline geçti. Şehri terk etmeyen bütün siviller askerlerle birlikte kılıçtan geçirildi. Yüzü geçen cami kiliseye çevrildi veya tahrip edildi.

Tarih 26 Ekim 1688, yer Vatikan... Haçlıların nazlı Budin'i bizden koparmalarından iki sene, Belgrad'ın düşmesinden birkaç ay sonra... Bir araya gelemez denilenler, birbirlerini katledenler buluştu. Çünkü söz konusu olan İslamiyet'ti, ehl-i sünnetti, Osmanlı Devletiydi.

Papa XI. İnnocentius ile İngiliz kraliyet yetkilisi bir araya geldi. Papa, hoş geldin faslını uzun tutmadı.

"Ekselansları... 13. yüzyılda... Bundan dörtyüz yıl önce... Osmanlı Devletinin temellerinin çok sağlam bir şekilde atılması, Haçlı seferlerimizin başarısızlıkla son bulması... Moğol İmparatorluğu'ndan üç sünni devletin doğmasıyla... O zaman ki Papa VIII. Bonifacius, 13 rakamının uğursuzluğuna, etkisine hakikaten inanmış, bu rakamın Müslümanların tarihinde yerini araştırmıştı. 571'de, dünyanın akışını değiştiren doğumun gerçekleşmesi, Konstantiniyye'nin 1453'te alınması gibi... Rakam toplamları 13 yapan nice tarihler görmüş ve çıldıracak hale gelmiş.

'Mademki 13. yüzyıl bizim felaket yüzyılımız oldu... Müslümanların Hicri 13. yüzyılı da onlar için felaketi yüzyılı

olmalı. Hıristiyan âleminin önünde 5 yüzyıl var. Hemen çalışmalara başlayın. Ben neler yapılacağını, nasıl hareket edileceğini geniş olarak yazdım. Hicri 13. yüzyıla geldiğimizde... Anatolia'da Türk diye bir kavim, yeryüzünde de sünni müslüman devlet kalmamalı. Sünni Müslümanların itikatları bozulmalı. Şia gibi fırkalar desteklenmeli, sünnilikten ayrılan yeni fırkalar çıkmasına öncü olunmalı. Bunun için herkesle işbirliğine gidilmeli. Söylediğim iki hedef; benden sonra gelen bütün Papaların hedefi olacak. Bu konuda Konsil kararı çıkartacağım. Haydi, iş başına' demişti.

O günden bugüne tam tam 4 yüzyıl geçti. Osmanlı Viyana, Roma kapılarına dayandı. Eğer Viyana kapısında durduramazsak Londra'ya dayanacaktır, hiç şüpheniz olmasın."

İngiliz, Londra'nın havası gibi soğuk ve sislice güldü.

"Papa Cenapları! Londra kapısına dayanacak dediğin Osmanlı, beş yıl önce Viyana kapısında bozguna uğradı. Bu bozgunun bedeli, Mustafa Paşa'nın kellesi oldu"

Papa, yağsız demir kapının açılması sesinde konuştu.

"Tam da bunun için derim. Eğer Osmanlı karşısında güç birliği etmezsek... Viyana önlerine üçüncü defa gelecek ve bu sefer alacak, sonra sırada biz olacağız. Osmanlı'yı üçüncü defa Viyana önlerine 3. defa getirmemek için... Hicri 13. yüzyılda Papa VIII. Bonifacius'un hedeflerini gerçekleştirmek için... En büyük düşmanımız siz İngiliz'e Anglikan Kilisesinin kurucusuna... Kayıtsız-şartsız işbirliği teklif ederim"

İngiliz, buz gibi sesle sual etti. "Niçin şimdi?"

"Çünkü bugün; Hicrî 1 Muharrem 1100... Yani Hicri 12. yüzyıla girdik, 13. yüzyıla girmeye de yalnızca yüz yıl var. 5 yıl önce, Türklerin Viyana'da durdurulmasını, Budapeşte'nin geri alınmasını, 13. asırdaki intikamın başlangıcı kabul edelim, bunun devamı gelsin.

13 ile ilgili çok ilginç bir gelişme oldu. İki yıl önce Türklerin Budin dediği Budapeşte şehri, Hicri tarihle 13 Şevval 1097 Pazartesi günü Hıristiyanların eline geçti. Türkler, 'Aldı Nemçe bizim nazlı Budin'i' diye ağladı. 13'ü Hıristiyan âlemi için uğursuz

kabul ediyorduk. Budin'de 13'ün Türkler için de uğursuz olması için ilk adımı atmış olduk. Lorraine Dukasına son hücumun 13 Şevval'de yapmasını rica ettim. O da beni kırmadı. Budin alınırken Katolik, Protestan ve Ortodoks bütün Hıristiyan dünyası oradaydık. Tam bir Haçlı seferiydi.

Viyana ile Türklere, dur dedik. Budin ve Belgrad ile Avrupa'dan kovmaya başladık. Budin'de olduğu gibi işbirliği yaparak, onları, Anadolu'nun ortasına kovalım, hapsedelim, Konstantiniyye'yi geri alalım. Deniz ve boğazlarla irtibatını koparalım. Mümkün olursa, geldikleri Asya bozkırlarına sürelim. Bunları nasıl yapabiliriz cevabını bulalım"

Köprülüzade Fazıl Mustafa Paşa, 8 Ekim 1690'da Belgrad'ı geri aldı. Sultan II. Süleyman, Niş, Vidin, Semendire ve Belgrad fatihi Paşa'yı huzuruna kabul ettiğinde... Sırtındaki kürkünü çıkarıp ağlayarak giydirdi ve dualar etti. Paşa, Sultanın emriyle, Budin'i geri almak, Viyana'yı fethetmek üzere hazırlıklara başladı. Avrupa'yı büyük korku sardı. Viyana ve Budin kalelerini sağlamlaştırdılar, asker yığdılar.

Papa ve İngiliz'in bütün insanlık, Osmanlı ve ehl-i sünnet için yüreklerinin karardığı, kap kara olduğu... Anadolu'nun, Osmanlı mülkünün her din ve ırktan insana sığınak, kale olduğu günlerde...

Sanki yürek karası, madenlere vurdu. Bir maden hepsinden daha fazla siyah, kapkara oldu. 1707'de taş kömüründen kok kömürü elde edildi. Daha yüksek sıcaklık elde ederek, demirden, diğer madenlerden daha fazla istifade için... Başta demirin ve diğer madenlerin ateşe, simsiyah kok kömürüne boyun eğmesiyle... İnsanlığın, yüksek ateşle imtihanı başlamıştı. Kok kömürünün sebep olduğu kara, Kıyamet'te yürekleri karartacak gibiydi.

Fizik, Kimya, astronomi gibi ilimleri ve Matematiği, Endülüslü Müslümanlardan öğrenenler... Bu bilgilerle gücün katlanması karşısında kendilerine tapar hale geldiler. Haçlı Seferlerinde İslam ülkelerinin zenginliğiyle ve refahıyla tanışan ve gemicilikte ileri giderek okyanuslara açılan, ticaretin cazibesini gören Batı... Çalışmasını niçine değil, nasıla yoğunlaştırmıştı. Nasıl dünyanın

zenginliklerini sömürürüm, nasıl insanları refahım, zenginliğim için kullanabilirim, nasıl sünni müslümanlığın önünü keserim, nasıl İslamiyet adı altında bozuk mezhepler çıkarabilirim diyordu... Bilimi, bunun için kullandı, geliştirdi. Niçin sualiyle hiç ilgilenmedi. Bilimi ve kendini putlaşdırdı, bunun için her yolu mubah gördü.

1723'te... Silsile-i aliyyenin, Nübüvvet Yolunun 26. halkası Seyyid Nur Bedayuni hazretleri vefat etti. Delhi şehrine defnedildi. Yerine halifesi olarak Mazhar-ı Can-ı Canan hazretlerini bıraktı. Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin mübarek soyundandı.

İlmini ve feyzini imam-ı Rabbani hazretlerinin torunu, büyük âlim ve mürşid-i kamil Muhammed Seyfüddin-i Faruki'den almıştı.

O vefat ettiğinde... Avrupa, nefislerini ilah edinenlerin, nefislerinin arzularını yerine getirmek için maddeye, enerjiye ve bunlar vasıtasıyla insanlara, özellikle de müslümanlara nasıl hükmederiz diyenlerin diyarında... Yalnızca nasıl suali beyinlerdeydi, maddeye ve insana hükmedebilmek için...

Bedayuni hazretlerinin memleketi Hindistan Timurlularında... İngilizler, ticaret silahıyla denizden kuzeye doğru hızla ilerliyor, ticari ordusunu silahlı orduya çeviriyordu.

Dünyanın en güçlü sünni devleti Osmanlı'da ise... 21 Temmuz 1718'de, Almanya ve Venedik ile Pasarofça Antlaşmasının imzalanmasından sonra... Savaşsız dönemde, yorgunluğunu atma, mağlup olmaya başladığı Avrupa'ya karşı çare arayışındaydı. Ve bu arayışta, lale sembol olmuştu. Allahü tealaya, Ermeydanı Yeryüzüne, Kırkpınar'a, İslambol'a, Son Kale'ye remz olan lale...

Avrupa'nın yutmak, Osmanlı'nın hakkı, adaleti tutmak için gayret ettiği zamanda... Bedayuni hazretleri, Kâinatta her şeyin sebepler dairesinde meydana geldiğini, birbirini etkilediğini her haliyle göstermişti. "Kâinattaki her şey mutlaka ve mutlaka birbirine tesir eder. Bu sebepten, iyi mekânlarda, iyi insanlarla beraber bulunun" derdi.

İnsanlar feyz almak için sohbetine koşmuşlar. Bir teveccühü ile kalbleri zikretmeye başlardı. "Sokakta günahkarla karşılaşmak kalbde zulmet hasıl eder" buyurur ve talebelerinin hangi günahı işleyenle karşılaştığını haber verirdi.

Şüpheli şeylerden ve haramlardan sakınma hususunda gayreti son dereceye ulaşmıştı. Yiyeceği ekmeğin ununu helalden tedarik eder, hamurunu kendi yoğurup, pişirir ve iyice acıkınca azar azar yerdi.

Sünnet-i seniyyeye uymakta, edeplerde de Peygamber efendimize tâbi olmakta büyük bir dikkat gösterirdi. Bir defasında helâya girerken, yanlışlıkla önce sağ ayağını içeri atınca tasavvuftaki hâlleri bağlandı. Üç gün Allahü teâlâya yalvarıp, niyazda bulunduktan sonra hâlleri tekrar açıldı.

Bir gün biri yiyecek bir şey hediye getirmişti. Kendisine takdim edilince... "Bu yiyecekte bir zulmet gözüküyor, lütfen bir araştırınız!" buyurdu. Bu yiyecek helaldendir diye arz ettiler. Fakat araştırınca, gösteriş niyetiyle hazırlandığını anladılar.

Dünyaya düşkün olan bir kimse, kendisinden emanet bir kitap istediğinde verirdi. Kitap geri getirilince o kitabı bir yere koyar üç gün bekletirdi. Verdiği kimseden kitaba sirayet eden zulmet, sohbeti bereketiyle dağıldıktan sonra alıp okurdu.

Bir defasında bir talebesi huzuruna giderken, yolda gözü yabancı bir kadına takılıp ona bakmıştı. Hocasının huzuruna girince, sende zina zulmeti görülüyor, dedi.

Bir gün derse girmiş, konuşamamış. İçinizde bir yabancı var, ruhum sıkıldı, demiş. Efendim birbirimizi tanıyoruz, yabancı yok, cevabını vermişler. O zaman yanınızda, bir yabancıya, günahkâra ait bir şey var, buyurmuş.

Talebelerinden biri, "Efendim akrabadan birinin ceketini aldım, ondan olabilir mi?" diye sual etmiş. Olabilir, deyince, ceketi dışarıya çıkarmışlar. Oh, demiş, şimdi rahatladım gelin ders yapalım.

Altın Yay takipçisi Bedayuni hazretleri, "Kâinatta her şeyin yaratılışı sebepler iledir. Her şey birbirini mutlaka etkiler. İyi mekânlarda, iyi insanlarla bulunun. İyi niyetle, iyi şeyleri yapın, düşünün" derken... İslambol'da, hilafet merkezinde... Karlofça Antlaşmasıyla gelen sulh zamanında, iyilik-güzellik, gönülde değil, şekilde görünüşte aranır olmuş...

Altın Yay'ın Sarı Saltuk soyundan Könül temsilcisi Edrineli Hasan Sezai hazretleri, "Zaman sultanla görüşme, ona laleyi anlatma zamanı" deyince... Harekete geçmişti Laleli Sinan... Haydi, davran demek, Könül temsilcisinin hakkıydı. Çünkü İbn-i Arabi yadigarı açıklamalı Şecere-i Numaniyye kitabı ondaydı. Bu kitapta, Altın Yayı temsil edenler ve Son Kale ile ilgili nice sırlar vardı, ne zaman ne yapılacağını bildiriyordu.

Altın Yay'da Kalem'in temsilcisi olan ve "Yıldızhan – Avşar - Mahmud Pehlivan - Laleli Hüseyin – Mimar Sinan" çizgisini takip eden nesilden gelen Laleli Sinan, fazla bekletilmemişti sultanın huzuruna çıkmak için... Kim olduğunu, neyi temsil ettiğini söyleyince... Altın Yay Kılıç temsilcisi Sultan III. Ahmed, hemen gelsin diye ferman eylemişti. Henüz 23 yaşındaki Laleli Sinan, huzura çıktığında anlatmıştı Sultan'a laleyi ve temsil ettiklerini...

"Sultanım... Allah, Hilal ve Lale kelimeleri... Türkçemizde, iki lam, bir he ve bir elif ile yazılır. Laleyi laleh şeklinde sonunda he ile yazarız. Bu harflerin ebced değeri 66'dır. Bu sebeple, Allahü tealaya tevekkül manasında (66'ya bağlamak) deriz.

Devlet, nizam-ı âlem içindir, deriz. Yani, dünyanın nizamı, bütün kâinatı etkiler, dünya bozulursa kâinattaki nizam da bozulur diye kabul ederiz.

Oğuz Kağan, üç oğluna, Gün Han, Ay Han ve Yıldız Han diyerek, gökyüzündeki nizama, diğer hanımından olan üç oğluna da Dağ Han, Deniz Han ve Gök Han diyerek yeryüzündeki nizama işaret etmiştir.

Ecdadımız, göklerdeki nizama ve Altın Yaya remiz olarak Hilal'i, kabul etmişlerdir. Çünkü göklerin, kâinatın nizamı, Kalem, Kılıç ve Könül'ün Hak için bir araya gelmesine bağlıdır. Ve Hilal göktedir.

Allahü tealaya, Ermeydanı Yeryüzünün nizamına, burasının hayır meydanı eylenmesine, İslambol'a, Anadolu'nun Son Kale kılınmasına da al renkteki Lale'yi remiz olarak kabul etmişlerdir. Çünkü Lale, yeryüzünde yetişir, açmış Lale, şekil itibariyle Allah lafzına benzer. Altı yapraklıdır, imanın altı şartına işaret eder. Al renk şehitliği, hükümran olmayı, hâkimiyeti temsil eder. Bu

sebepten lale ve lalenin temsil ettiği mana Oğuz Türkünün gönlüne ve zihnine nakşedilmedir. Günümüzde Hıristiyan âlemi iyice güçlenmiştir. En büyük hedefleri Osmanlı'dır, İslambol'dur. Şecere-i Numaniyye'de içinde bulunduğumuz zamana işaret edilmektedir, lalenin temsil ettiği manayı anlamak ve gereğini yapmak için..."

Laleli Sinan'ın bu sözleri üzerine "Lale" demişti, "her çeşitten, her renkten, amma özellikle al renkte olanından..." "Bu sulh zamanında, lale ve temsil ettikleri öğrenilecek, bunların gerçekleşmesi için çalışılacak, kuvvette Hıristiyan Haçlılar geçilecek, Viyana önlerinde bile bizi durduramayacaklar" diye ferman eylemişti.

Amma ferman eylemek yetmemişti. Halife, belli zaman dilimi içinde mutlaka gaza niyetiyle sefere çıkmalıydı. Sulh denilip sefere çıkılmayınca... İslambol'da yangın, deprem gibi felaketler peş peşe geldi. 16 Temmuz gecesi çıkan ve 20 saat süren yangında, Cibali-Unkapanı arasında 20 mahalle yandı. 22 Temmuz gecesi çıkan yangın da Gedikpaşa ve Kumkapı semtlerini kül etti. 25 Mayıs 1719 zelzelesi 3 dakika sürdü, surlar bile yıkıldı. 24 Temmuz 1729'ta çıkan ve 24 saat süren yangın, İslambol'un sekizde birini yaktı. Sulh zamanı diye düşünülen yıllarda İslambol büyük felaketlerle karşı karşıya kalmıştı. Bütün bunlar, gazadan ayrı kalmanın neticesi miydi?

Ancak bu yangınlar, bu felaketler bir şey değilmiş. Korkunç yangın ve deprem şimdi yaşanıyordu, 29 Eylül 1730'da... Yağmaya, kıyıma, yangına bakıp ağlıyordu Laleli Sinan...

Lalenin manasına erip, temsil ettiklerini yerine getirmek yerine... Lalenin görünüşüne vurulmuştu İslambol halkı... Renk renk, çeşit-çeşit laler yetiştirme gayretine düşmüşlerdi. Önce hedef 66 çeşit laleydi. Sonra nice yüzleri geçti. Araç, maksat olmuştu.

Yeni konaklar yapılıyor, şiir ve lale konulu toplantılar düzenleniyordu. Sadrazam İbrahim Paşa'nın uzun sadrazamlığı hoşnutsuzluk uyandırmıştı. Özellikle de sadrazamlık yolunu gözleyenler arasında... Sadrazam, Yeniçeri'nin askerlikten

uzaklaştığının, devletin ve milletin başına bela olduğunun farkındaydı. Batı tarzı, ateşli silahları iyi kullanacak asker yetiştirilmesi için harekete geçti. Bunun için Üsküdar'da kışla yaptırdı, Fransa'dan askeri mütehassıslar getirtti. Yeniçeriler, huzursuz oldu. Tebriz'in Şiilerin eline düştüğü ve sünnilerin katledildiği haberi, bozgundan, kargaşadan menfaat bekleyenlere aradığı fırsatı verdi.

Eski levent Patrona Halil, isyancıların başına geçti. 28 Eylül sabahı harekete geçtiler. Hapishaneleri bastılar. Konakları yağmaladılar. 30 Eylülde başta sadrazam olmak üzere 37 kişini kellesine istediler. Ertesi gün, Sultan III. Ahmed sadrazam ve iki damadını idam etti. Asiler, padişahın saltanatı yeğeni veliaht-şehzade Mahmud'a bırakmasını istediler. Padişah kabul etti.

Sulh günlerini ve sonrası isyanı yaşayan Laleli Sinan, çok üzgündü. Yakılan, yıkılan yerlere, harap edilen gönüllere bakarak kahroluyordu. Lale, "Ermeydanı Yeryüzünün nizamına, İslambol'a, Anadolu'nun Son Kale kılınmasına remzdir. Bunu Osmanlı bilmeli ve gereğini yapmalı" demişlerdi, ama olmamıştı. Araç, gaye olunca... Masum kanlarının dökülmesine, eğlenceye, zevk ve safaya vesile olmuştu.

Sultan Mahmud tahta geçişinin 46. gününde Patrona Halil ve arkadaşlarını kılıçtan geçirdi. Amcası, Sultan III. Ahmed'in yolunda devam etti. Avrupa ile ticaret ve askeriyede açığı kapatmak, fendeki ilerlemeleri almak için gayret etti.

Sultan Mahmud, Patrona Halil isyanını bir türlü unutamıyor, niçin suali bir türlü aklından çıkmıyordu. İslambol'da istemeden lale çılgınlığına sebep olan Laleli Hüseyin'i yanından ayırmıyor, onunla birlikte, nidcelerine tanışarak cevap arıyordu.

Bir gün, Laleli Sinan, "Sultanım, cevabı buldum" deyince heyecanlandı.

"Sultanım... Cevap, Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin kadem-i şeriflerinde..." cevabını alınca şaşırdı, O'nun mucizesi olarak kuma bassa ayak izi çıkmaz, ancak taşa bassa çıkardı. Nasıl diye sual eyledi Sultan... Laleli Sinan'ın yüzü lale gibi kızardı.

"Sultanım... Efendimiz aleyhisselamın mübarek ayak izleri,

sebeplere yapışmayı temsil eder. O... Allahü tealanın sevgilisi olduğu halde... Yürüdü, göç yollarında, ayakları kanadı, aç kaldı, savaşta en ön saftaydı... Uhud Savaşında okçulara bizim parça parça edildiğimizi görseniz dahi yerinizi terk etmeyin demişti... O... Allahü tealanın kâinatı sebepler zinciriyle yarattığını ve kâinattaki nizamın Kıyamet'e kadar böyle devam edeceğini, Allahü tealanın razı olduğu hayırlı neticelere, O'nun razı olduğu sebeplerle ulaşılacağını en iyi bilendi. Ve bu sebeple sebeplere en iyi sarılandı. İşte Efendimizin ayak izleri... Kâinattaki yaratılış sırrına, her şeyin sebeplerle yaratıldığına, bir şeye kavuşmak için sebeplere yapışmak gerektiği ilahi hakikatine işaret etmektedir.

Âl-i İmran sûresi 159. ve 160. ayet-i kerimelerinde "İş hakkında onlara danış, karar verince de Allah'a güven, doğrusu Allah kendisine güvenenleri sever. Allah size yardım ederse artık sizi yenecek hiçbir kimse yoktur" buyurulmaktadır.

Allahü teala, Efendimizden aleyhisselam, bir iş yapacağı zaman, eshabına danışmasını, karar vermesini, verince sebat etmesini, sebeplere sarılmasını, sonra Allahü tealaya tevekkül etmesini istemektedir. Bunları yapınca Allahü teâlanın yardımının geleceğini, Allahü tealanın yardım ettiğine de kimsenin galip gelemeyeceğini buyurmaktadır. Burada zafere, Allahü tealanın rızasına kavuşmanın yolu açıklanmaktadır. Önce istişare, sonra karar, sebeplere sarılma, azmetme, sebat ve zafer için dua ve tevekkül..."

Sultan, Laleli'nin son sözleriyle... Osmanlı'nın Viyana bozgunu ve sonrası yaşananları daha iyi anladı.

"Ayak izleri... Aynı zamanda... Mübarek ecdadınızın gerçekleşmesi için çok gayret gösterdiği Anadolu'nun Son Kale olmasını da temsil eder" Sultan, şaşırdı, nasıl yani diyerek tepki gösterdi. Laleli boyun büktü.

"Sultanım... Ayak izleri yürümeyi, sebeplere sarılmayı temsil eder dedik. Anadolu'yu Son Kale eyleyen, sahabe-i kiram, seyyidler, gönül erleri, alpler, alperenler... Bin yılı aşkın zaman Anadolu'ya yürüdüler. Yürüyüş hâlâ devam ediyor, Türkistan'dan, Horasan'dan, dünyanın dört bir tarafından... Onlar Son Kale eylemek için yürüdüler. Görülen o ki... Bunda sonra da özellikle Avrupa

topraklarından, Kafkaslardan Son Kale'ye sığınmak için yürüyüşler başlayacak ve Kıyamet'e kadar devam edecek gibi..."

Son sözler Sultan Mahmud'u yaraladı, ama itiraz edemedi. Gelişmeler bunu gösteriyordu. Avrupa güçlendikçe sığınmak için yürüyüşler artacaktı. Laleli devam etti.

"Sultanım. Ayak izleri içinde en anlamlı olanı... Miraç yolculuğundan hatıra kalan ve şu anda Mescid-i Aksa'da, Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellemi üzerinden göklere yükseldiği taşın üzerindedir. Bunun bir eşinin de Trablusgarp'ta olduğu söylenmektedir. İnşâallah bunu, İslambol'a getirmek nasip olur."

Sultan, can-ı gönülden âmin, dedi.

Laleli, gözlerini yumdu. Sanki bir anda Mescid-i Aksa'ya gitti.

"Hünkârım. Miraç da dahi sebepler âleminde hareket edildi. Önce Burak, sonra Miraç denen merdiven, sonra Refref...

Peygamber Efendimizden sonra, yürüme, ayak izi bırakanların en önünde gelen Eyyüp Sultan hazretleridir. Medine-i münevvereden, Konstantiniyye'ye kadar geldi."

Eyüp Sultan ve ayak izi sözlerini yan yana duyan Sultan Mahmud'un yüreği sancıdı. "Bre Laleli! Ne güzel olurdu... Topkapı Sarayındaki kadem-i şeriflerden birini Eyüp Sultan hazretlerinin türbesine koysak... Yeryüzünü hayır meydanı kılmak, Son Kale için çalışmayı, sebeplere sarılmayı temsil ederdi. Ama mukaddes emanetler kısmında sergilenen kadem-i şerifler olmaz... Onları çıkarmak fitneye sebep olur."

Laleli Sinan'ın yüzünde laleler açtı.

"Sultanım. Receb Paşa kulunuz bir müddet önce Hazine kethudalığına atandığında... Görevini devralırken sayım yaptıkları sırada... Enderun-ı Hümayun hazinesinin köşelerinde unutulmuş kilitli sandıklar görüp açtılar. Her birinin içinde din büyüklerine ait eşyalar vardı. Bunlar arasında Peygamber Efendimize sallallahü aleyhi ve sellem ait bir kadem-i şerif vardı. Bu mukaddes emanetler

kısmında sergilenmedi. Şu anda, mukaddes emanetler bölümünde bir odadadır. Bunu Eyüp Sultan hazretlerinin türbesinde sergileyebiliriz."

Sultan Mahmud, "Ne dersin bre Laleli? Çok sevindim. Haydi, gidelim, hemen görelim" diyerek yerinden fırladı. Mukaddes emanetler bölümüne yürüdü. Daha doğrusu koştu. Sabırsızlıkla sandığın açılmasını bekledi. Kadem-i şerif mahfazasını kucakladı. Üzerinde iki cihanın serveri Muhammed aleyhisselamın ayak izi olan kâinatın en değerli parçalarından biri olan eşsiz hazineyi aldı. Gözyaşları içinde, salevat-ı şerife getirerek yüzüne gözüne sürdü. Eyüp Sultan hazretlerinin türbesinde gerekli çalışmaların yapılmasını ferman eyledi.

Türbenin, kıble yönünde, zeminden bir zrâ yüksekte latif bir hücre inşa edildi. 18 Ocak 1732, Hicri 20 Receb 1144 Cuma günü, Cuma namazı öncesi... Halis gümüş ile çevrelenen kadem-i şerîf hücresine yerleştirildi. Mübarek günahsız eller tarafından, salevat-ı şerife ve tekbirlerle... Cuma namazı sonrası da ziyarete açıldı.

Laleli Sinan, Sultan'a 1732'yi meydana getiren rakamların toplamının 13 ettiğini söyledi. Sultan Mahmud güldü. O, 13'ün Hıristiyanlar için ne manaya geldiğini, İslam tarihinde nice olayların tarihinin 13'ü meydana getirdiğini çok iyi biliyordu.

Ziyaret gece-gündüz kesintisiz günlerce sürdü. Yaşlı-genç bütün İslambol ziyarete koşmuştu. Sultan, sevincinden ağladı. Kadem-i şerifi türbede ziyarete açmakla ne kadar mübarek ve faydalı bir iş yaptıklarını anladı. Bu Osmanlı tebeasındaki, Oğuz Türkündeki Peygamber sevgisi aleyhisselam nasıl da ölçüye sığmazdı.

Aradığı cevap hakikaten de kadem-i şerifteydi, sebeplere sarılarak yürümekteydi. Bu olduğunda ilahi yardım gelecekti. Allahü tealanın yardım ettiğine de kimse galip gelemezdi. (Vak'anüvis Subhî Mehmed Efendi, Subhî Tarihi)

I. Mahmud'un sır katibi Hıfzı Ağa, bu açılışla ilgili, şiir yazdı tarih düştü.

Ziyâretgâh-ı ümmet olmağa Sultan Mahmûd Hân

Makam-ı akdese vaz'eyledi bir kenz-i lâ yünsâ

Şerefyâb-ı kadem olsun deyû Eyyûb-i Ensârî

Mülûkî şehe itdi türbeye züvvâr için ihdâ

N'ola ger hissemend-i nakş-ı pây-i müctebâ ola

Alemdâr-ı Resûl-i Kibriyâ'dır ol cihad ârâ

Usât-ı ümmet için koydu bir âsâr-ı istişfâ

O lâl-i pürhûde hırmân-ı şefâat mi ola hâşâ

Düşürdüm böyle bir mu'ciz nümâye-i hutayâ târih

..... [1144]

Hıfzı Ağa, bu beyitlerle... Sultandan tebea-yı Osmanlıya, onlara cihan devletlerinin en muhteşemini, âdilini kurduran sırrı dile getiriyordu.

"Sultan Mahmûd Han, ümmetin ziyaret yeri olması için en kutsal makama bir tükenmez hazine koydu.

Eyüb-i Ensârî Kadem'le şerefensin diye hükümdara yakışır şekilde türbeye ve ziyaretçilere bu ayak izini hediye etti, hem şereflensinler hem de yaratılış sebebini hatırlasınlar diye...

Seçilmişin, âşık olunanın, kâinatın yaratılış sebebinin ayağının izi ve türbede yatan bayraktar, ziyaretçilere en güzel rehber olacak, O'nun izinde yürümeyi hatırlatacak.

Sultan, bu ayak izini, buraya şefaate vesile olsun diye koydu. Eyüp Sultanı ziyaret edenler, o ayak izi sahibini hatırlayıp ona hediye gönderenler, hiç şefaatten mahrum kalır mı?"

Şair, son beyti, ebced hesabıyla tarih düşürmeye ayırdı. Kâinatın yaratılış sebebi hazret-i Peygamber'in ayak izi için tarih düşürdüm diyerek ebced hesabıyla Hicri 1144 tarihini veren;

Makamın buldu resm-i pây-i Sultân-ı Rüsülü hakka

(Doğrusu peygamberlerin sultanının ayak izi yerini buldu)

mısraını yazdı.

Evet... Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin ayak izi, İslambol içindeki en güzel, en mübarek yeri, O'nun sancaktarının türbesini bulmuş, burasını şereflendirmişti. Bu türbeden daha manalı yer olur muydu?

Eyüp Sultan hazretlerini ziyarete gelenler... Ayak izlerini de görerek peygamber efendimizi, dünyaya geliş gayelerini, Anadolu'nun Son Kale, Konstantiniyye'nin İslambol olmasını, bu nimetlerin elden gitmemesi için sebeplere sarılmak, çok çalışmak gerektiğini unutmayacaklardı.

Laleli Sinan, Edrine (Edirne) ile İslambol arasında durmadan gidip geldi. Kadem-i şerifle Eyüp Sultan hazretlerinin türbesini şereflendirdikten sonra... 1738 yılının son günleriydi. Kurulu yay manasına gelen Edrine'den bir haber geldi. Gülşeni şeyhi Hasan Sezai hazretlerinden, acele gelsin diye...

Hasan Sezai hazretleri, Altın Yay'ın Sarı Saltuk soyundan gelen Könül temsilcisiydi, sırlar ondaydı. Çünkü İbn-i Arabi yadigarı açıklamalı Şecere-i Numaniyye kitabı onun ecdadına teslim edilmişti. Bu kitapta, Altın Yayı temsil edenler ve Son Kale ile ilgili nice sırlar vardı, ne zaman ne yapılacağını bildiriyordu. Laleli Hüseyin, Hasan Sezai hazretlerinin huzuruna yürüdü...

Edrine'ye vardığında onu yatağında buldu. Onu görünce, gülümsedi, "Geldin mi Laleli Sinanım? Vaktimiz az, söyleyeceklerimiz çok..." dedi. Daha önce yapmadığı bir şeyi yaptı. Elini öpmesine müsaade etti. Konuşurken zorlanıyordu.

"Sinanım. Ayrılık saati yaklaştı. Emanetleri teslim etmeden gideceğim diye endişelendim. Edrine'yi fetih edenler, ona bu ismi koyanlar... Selimiye Camisi'nin bulunduğu yerde dua etmişler. 'Bulunduğumuz yere öyle bir mabet inşa edilsin ki dünyada benzeri olmasın. Bu diyarda evliya kulların Kıyamete kadar bulunsun. Burası Kıyamet'e kadar Türk ve Müslüman kalsın' diye... Bu üç talep de... Edrine'nin Kıyamete kadar Son Kale'nin Avrupa kapısı olacağına işaret ediyor. İlk talep gerçekleşti. Selimiye Camisi inşa edildi. Kırkpınar güreşleri bu beldede başladı ve devam eder. Şimdi bu üç isteğin Kıyamet'e kadar devam için yapılması gereken diğer

şeyleri söylerim."

Her neye noksan bakar isen, kendi noksanındır senin.

Gel kemal üzere nazar kıl, kendi kemalindir senin.

diyen Hasan Sezai hazretleri anlattı. Laleli Sinan, dinledi. Açıklamalı Şecere-i Numaniyye kitabında yazanları... Yaşadıkları devir ve sonrasıyla, bulundukları mekânla, bu mekânın Kıyamete kadar devam edecek denilen Son Kale'deki rolüyle ilgili olanları... Hasan Sezai hazretleri, "Anadolu'nun Son Kale olması için Arabi hazretlerinin söylediği onüç şarttan son şartın gerçekleşme günleri yaklaştı" dedi.

Bu görüşmeden çok kısa bir süre sonra... Hicri 17 Ramazan 1151, miladi 29 Aralık 1738'de ebedi sevgiliye kavuştu. Altın Yay emanetini oğlu Yaycı Sadık'a teslim ederek (617)... Dergâh girişinin hemen sağına defnedildi, Osmanlı'nın Avrupa topraklarını mayalamak, Kıyamet kadar Edrine'nin Türk ve müslüman kalışının işareti olarak...

1669 yılında Osmanlı'nın Mora yarımadasında, Gördes'te doğmuştu. Dedesi Sarı Saltuk soyundan Kurtbeyzade Hasan idi. 1687 yılında Venedikliler Mora'yı istila edip Gördes'te taş üstünde taş, omuz üstünde baş bırakmayınca... Bütün ailesi katledilince... Önce İslambol'a, sonra da Edrine'ye gitmişti, Altın Yayın kurulacağı beldenin hazır olması için...

Mora'dan İslambol'a yaptığı gemi yolculuğu sırasında... Esrarengiz bir zatla görüşmüş, sonra da bir rüya görmüştü. Bu işaretler üzerine İslambol'da fazla kalmamış, hemen Altın Yayın kurulacağı şehre göç etmişti. Doğduğu, büyüdüğü topraklardan, sevdiklerini geride bırakarak ayrılmanın dayanılmaz acısıyla...

Âşık Mûsâ Dergâhı'nda bulunan Şeyh Muhammed Sırrı Efendi hazretlerine talebe olmuş. Vefatıyla Şeyh Muhammed Lâ'lî Fenâî Efendi hazretlerine bağlanmış, ona damat ve sonra da halifesi olmuştu. Gülşeni yolunda...

Ama Mora'yı, Gördes'i doğduğu, terk etmek zorunda kaldığı

toprakları hiç unutamamıştı.

4 Temmuz 1715'te, Sadrazam Damat Ali Paşa, Venediklilerden Gördes'i geri almış, 24 Eylül'de Mora'nın tamamı ele geçirilmişti. Kolay olmuştu. Çünkü Venedik zulmünü yaşayan yerli Rumlar, Osmanlı ordusuna yardım etmişti. Bu seferlerde Hasan Sezai hazretleri de hazır bulunmuştu. Gördes geri alınınca... Harabe halindeki baba ocağının toprağı üzerine Gülşeni Dergâhını kurmuştu.

Genç yaşta Mora'da yaşadıkları, dayanılmaz acılar, ona çok iyi öğretmişti... Hudut güvenliğinin ne kadar ehemmiyetli olduğunu... Bunun; inanç, can, namus, mal güvenliğini getirdiğini... Ecdadının, Altın Yay, Son Kale diye niçin çırpındığını... Avrupa topraklarında yaşayan Müslüman Osmanlı tebeasının geri dönüşünün başladığını ve onlara sığınacakları yıkılmaz bir Son Kale'nin şart olduğunu... Mazlumların, yurtlarından sürgün edilenlerin sığınacağı, sahih itikadın yaşanacağı, Son Kale olmaya en yerin Anadolu olduğunu... Bu kaleye de ancak Oğuz Türkünün muhafız olabileceğini... İslamiyet'i temsil eden Hilal ile ona muhafız olacak Oğuz Türkünü temsil eden yıldızın al bayrak üzerinde buluşma vaktinin geldiğini...

"Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder" hadis-i şerifinde kast edilen taifenin Oğuz Türkü, Kayı boyu olduğunu...

Hasan Sezai hazretlerinin vefatından, Son Kale ve ayyıldızlı bayrakla ilgili vasiyet yapmasından onbir sene kadar geçince... İslambol'un Son Kale'nin kalbi olduğunu gösteren bir gelişme yaşandı. Mesleme zamanında yapılan iki mescid vardı. İkisi de daha sonra Bizanslılar tarafından yok edilmişti. Haliç kenarındaki 1637 yılında ihya edilerek Arap Camii ismi verilmişti.

Laleli Sinan'ın söylemesiyle I. Mahmud Han, harekete geçti. Sadrazam Mustafa Paşa'ya gereğini yapmasını söyledi. Paşa, Boğazın Avrupa yakasında başladığı noktadaki depo olarak kullanılan mahzeni temizletti. İçinden üç kabir çıktı. Bunların, sahabeden Amr bin Âs, Vehb bin Huşeyre ve Tebe-üt-tâbiîn'den

Süfyân bin Uyeyne'nin makam kabirleri olduğu söylendi. Kapısına kurşun dökülerek bin yıldır kapalı tutulan mabed tekrar ezana, secde eden alınlara kavuşmuş oldu.

Sultan, burasını tekrar cami haline getirtti ve minare ilave etti. 1749 yılında Sultanın katıldığı Cuma namazıyla ibadete açıldı (618). Sultan Mahmud, askeri zaferlerin yanında... Kadem-i şerifi Eyüp Sultan türbesine getirmekle ve Yeraltı Cami'sini ibadet açmakla manevi zaferler de kazanmıştı.

1750 yılına gelindiğinde... Osmanlı Devleti, hâlâ dünyanın birinci devletiydi. Ancak eski ihtişamından çok şey kaybetmişti. İkinci sırada Fransa, üçüncü sırada ise İngiltere vardı.

Osmanlı Devleti'ne son parlak dönemini yaşatan ve haleflerine uzun bir barış devri bırakan Sultan I. Mahmud da elveda dedi. 27 Safer 1168'de (13 Aralık 1754) cuma namazından dönerken... Topkapı Sarayı'nın Demirkapı girişinde vefat etti. Saraya girmek nasip olmadı. Ama kara toprağa girdi. Nuruosmaniye Camii'nin yanında hazırlattığı türbesine defnedilmeyip halefi III. Osman'ın iradesiyle Yenicami yanındaki Vâlide Turhan Sultan Türbesi'nde babası II. Mustafa'nın yanına gömüldü.

Ölüm, zaman ve sıra, taht, mal, makam, güç-kuvvet gözetmiyordu. Sultan Mahmud'dan sonra tahta geçen III. Osman, fazla yaşamadı, vefatıyla, 30 Ekim 1757'te III. Mustafa Sultan oldu.

Rivayet edildi ki... Sultan III. Ahmed, I. Mahmud ve III. Osman devirlerini gören Laleli Sinan, artık yaşlanmış ve Laleli Baba diye anılır olmuştu. Lale ve Hilal ile dolu rüyalarına yıldız da karışır, Hilal'in karşısında yer alır, semada dalgalanır olmuştu, Hilal ile birlikte... Rengini al renkli laleden alan bir bayrak üzerinde... Hilal ve Yıldız el eleydi... Avrupa'daki gelişmeler, Hilal ile Yıldız'ın albayrak üzerinde bir an önce bir araya gelmesini gösteriyordu.

Bu rüyaların sıklaştığı, ağız tadının iyice kaçtığı, kabızlığın dayanılmaz hale geldiği bir günde... Sultan Mustafa, ziyaretine geldi. İnşası devam eden camisinin son halini görmek için gelmiş, gelmişken de baba ve dede dostu Laleli Babaya da uğrayıvermişti.

Laleli Baba'dan lalenin temsil ettiği değerleri İslambol'daki Laleli günleri, sonrası yaşananları, Hasan Sezai hazretlerini dinledi. "Laleyi İslambol'da yaşatacak bir eser olsaydı" dedi. Bu söze Laleli Baba gülümsedi, ancak bir şey demedi. Sultan ayrılırken dua istedi. O anda, Laleli Baba, dayanılmaz kabızlık sancılarındaydı.

Laleli Baba, o sıkıntıyla... "Yüce Mevlam... Ağız tadıyla nimetlerini yememizi ve içmemizi, sonra da sıhhat içinde vücudunuzdan def edebilmenizi nasip etsin" dedi. Demesiyle birlikte de durumu fark etti. Boyun büktü. "Sultanım. Af edersiniz. Son günlerde kabızlıktan çok çekerim. Benim için... Şu an yapılacak en güzel dua... Yediğimi def edebilmek... Bu sebeple böyle bir dua çıktı ağzımdan..." dedi. Sultan güldü, "Baba! Doğru söylersin... Üzülme! Def edebilmek en büyük nimetlerdendir." cevabını verdi. Verdi ama... "Baba, def etmekten bahsetmek... Pek yakışık almadı" diye düşünmekten de kendini alamadı. Düşünmesiyle birlikte de midesinde bir guruldama, yanma oldu. Müsaade isteyerek ayrıldı. Laleli Baba arkasından gülümseyerek baktı, "Hey bre Sultanım. Gidişin gelişe, laleye, lalenin Kıyamete kadar anılmasına vesileye olacak gibi..." diye mırıldandı...

Sultan, kendini saraya cansız attı ve hemen helaya koştu. Ama ne mümkün... Hekimbaşı, yetiş, dedi. Bilinen ilaçlar, kabızlık karşısında çaresiz kaldı. Ve Mustafa Han, durumu anladı. Çekin, dedi, arabayı son süratle Laleli Babanın dergahına...

Dergaha geldiler, ama nasıl geldiğini ancak Sultanın kendisi biliyordu. Çatlayacak gibiydi. Laleli Baba, "Emredin Sultanım" diyerek onları karşıladı. Sultan çaresizlik içinde kıvrandı.

"Medet Laleli Baba... Kabızlıktan çatlamak üzereyim. Büyük abdest bozmakla ilgili duanızı... Biraz garipsemiştim... Bu hal, başıma bunun için gelse gerek..."

Laleli Baba, tebessüm etti.

"Sultanım. Dua ederiz, amma... Karşılığını isteriz."

Sultan, kızmak istedi, kızamadı, ancak boyun büktü.

"Tamam. Ne isterseniz veririm."

"Saltanat mührünüzü..."

Sultan çıldıracak gibi oldu.

"Bre Baba! Sen ne dersin?"

"Sultanım! Karşılığı budur. Karşılığını, bedeli biz belirlemeyiz"

Sultanın dayanacak hali kalmamıştı. Çatladı, çatlayacaktı. Boyun büktü.

"Tamam, Laleli Baba... Mühür de senin olsun, saray da... Bana ait ne varsa..."

Laleli Baba, gülümsedi. Bismillâhirrahmânirrahîm, dedi. Sağ elini, Sultanın midesi üzerine koydu. Koymasıyla birlikte, Sultan, anlatılmaz bir şekilde rahatladı. Sancısı kalmadı. Kopacak kadar gerilip de tam kopacağı sırada bırakılıverilen lastik gibi olduğunu hissetti... Bütün vücudu anlatılmaz bir şekilde rahatladı, bu rahatlık her hücresini kapladı. Bu kadar büyük gevşemeyi bacakları çekmedi. Hemen yanındaki sedire çöktü. Her zerresi tel tel gevşedi. İradesi de çekemedi. Sultan olmasına, ferman yazmasına rağmen gözyaşlarına mani olmadı. Sultan ağlıyordu... Hem de gözyaşlarına boğularak... Gönül; ferman, sultan dinlememişti. Konuşmayı dinleyerek akılları başından giden sultanın has elemanları, rüyada gibiydi.

Laleli baba, ayakta bekliyordu. Ağlaması geçen Sultan, lale motifli mendiliyle gözyaşını sildi. Sultan III. Ahmed'den beri sultanlar, laleli mendil kullanıyorlardı. Lalenin temsil ettiği mana unutulmasın, gereği yerine getirilsin diye...

Sultan, sağ şehadet parmağındaki yüzüğü çıkardı. Laleli Babaya uzattı (619). Lale Baba, Besmele'yle mührü aldı. Öptü, başına götürdü, Sultan'a uzattı.

"Sultanım. Bir def-i hacet rahatsızlığına çare olamayan mührü... Bu garip neylesin? Şu anda inşası bitmekte olan caminizin ismini ve sevabını bize bağışlarsan bu bize yeter."

Söz oklarıyla şaşıran Sultan, mührü aldı, parmağına taktı. Büyük

bir ders almıştı. Sevgi ve saygıyla Laleli Baba'ya baktı.

"Laleli Babam... Caminin sevabını size hediye ettim. Caminin isminin de Laleli Baba Camisi olduğunu hemen, şimdi ilan ediyor, tellallar çıkarıp herkese duyuyorum."

"Sultanım. Allahü teala razı olsun. Hediyenizi kabul ettim. Ama caminin ismi Laleli Baba Camisi olmasın?"

Sultan şaşırdı.

"Ama Laleli Babam... İsminizin verilmesini siz istemiştiniz."

"Sultanım. İsmimizin verilmesini değil... İsim hakkını istemiştim. Münasip görür iseniz Laleli Camii olsun. Lalenin temsil ettiği manayı, Anadolu'nun Son Kale, Konstantiniyye'nin nasıl İslam olduğunu hatırlatsın."

Sultanın, Lale Baba'ya hayranlığı daha da arttı.

"Siz nasıl münasip görürseniz öyle olsun Laleli Babam..."

Dergah, inşası tamamlanmak üzere olan caminin karşısındaydı, caminin kıble cihetindeydi. İki minaresi ve ikisi arasındaki kubbesiyle bütün güzelliğiyle "Buradayım" diyordu. Laleli Baba, camiyi işaret etti.

"Sultanım... Camimiz... İki minaresi, ikisi arasındaki kubbesiyle bir laleye benziyor mu?"

Camimiz sözüyle sarsılan Sultan, dikkatle baktı. Hakikaten de benziyordu. Tepeden tırnağa titredi. Caminin kırmızı, al bir laleye dönüştüğünü gördü. Laleli Babaya baktı gülümsüyordu. O da gülümsedi.

"Laleli Baba... Benziyor değil, lalenin ta kendisi olmuş."

"Hünkarım...' Laleyi İslambol'da yaşatacak bir eser olsaydı' demiştiniz. İşte, laleyi yaşatacak eser... İsmini de siz verdiniz, Laleli Camii diye..."

Sultan, çok sevindi... Cami mimarının Laleli Babanın yakını olup olmadığını merak etti.

Hicri 15 Muharrem 1178'te (15 Temmuz 1764) cami, ibadete açıldı. Hicri 1174'te temeli atılmıştı. Bu tarihin rakamlarının toplamı 13'tü. Sultan, caminin isminin Laleli olduğunu, halka duyurdu. Daha duyurmadan halk Laleli Camii demeye başlamıştı. Çünkü Sultan ile Laleli Baba arasında yaşananlar duyulmuştu. Destan gibi dilden dile gönülden gönüle anlatılıyor. Lalenin temsil ettikleri biraz olsun anlaşılıyordu. Bir efsane gibi söyleniyordu. Allahü tealanın verdiği nimetlerin sonsuz kıymeti daha iyi anlaşılsın... Bizim kıymet verdiklerimizin değerinin ne olduğu daha iyi bilinsin diye...

İslambolluların Laleli Camisiyle, laleyi ve temsil ettiği değerleri hatırladıkları günlerde... Dünyadaki gelişmeler çok hızlı, çok acımasızdı. Osmanlı, Hindistan Timurluları ve Oğuz Türkü için... Onların, o değerlere eskisinden çok çok daha fazla muhtaç olacağını gösteriyordu.

Sünni Müslümanları hedefine koyan İngilizler bir an durmuyor. Hindistan, Kanada gibi deniz aşırı ülkelere kesin olarak yerleşiyorlar. Avrupa, maddeye, enerjiye hükmetmede koşar adımlarla yol alıyor. Hicri 13. yüzyıla çok az bir zamanın kaldığı günlerde... Papalık-İngiliz işbirliği sürüyor. Sünni İslam âlemini bir mengene gibi sıkmaya hazırlanıyordu.

Yanına, ata yadigârı, Altın Yay'ın Könül Temsilcisi Laleli Baba'yı alan Mustafa Han da hiç durmadı. Hep gayret etti. Lalenin temsil ettiği değerlerin bilinmesi ve buna göre hareket edilmesi için...

Seneler seneleri kovaladı. Amma Sultan III. Mustafa hep yanında gezen ecelini kovamadı. Sene 1774'e geldiğinde... Henüz 57 yaşındayken yatağa düştü. Laleli Baba ve Yaycı Sadık, dedi. Onları yanında gördüğünde gülümsedi.

"Ey Könül ve Kalemin temsilcileri hoş geldiniz. Kalem ve Könül olmaz ise Kılıç ancak zulüm aracı olur. Son zamanlarımızda 3K'yı mümkün kılamadık. Kalem, Könül ve Kılıcın bir mürşid-i kamilin rehberliğinde tek olması gerçekleşmedi.

Benden sonra tahta geçecek kardeşim Abdülhamid'e, saltanatına yetişirseniz oğlum Selim'e yardımcı olun. 3K'nın, Kalem, Könül ve Kılıç bir olması için... Lalenin temsil ettiklerinin gerçekleşmesi için

çalışsınlar, Anadolu'nun Son Kale olması için gayret etsinler. Ay ile Yıldızı al bayrak üzerinde buluştursunlar. Zaman, Oğuz Türkünü güçlü kılma zamanıdır. Kıyamet'e kadar hakkın, sahih itikadın yok olmamasını sağlayacak ancak Oğuz Türküdür. 'Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder' hadis-i şerifini gerçekleştirecek olan odur. Mekan da Son Kale Anadolu'dur."

Hiç zamanı yokmuş gibi... Ara vermeden konuşmak Sultanı yormuştu. Bir müddet nefeslendi.

"Ben... Laleli Camisi'nin bahçesindeki türbemize defin edilmek isterim. Laleli Baba müsaade ederse... Cami, Laleli Baba'nın sayılır."

Laleli Baba, telaşla, "Öyle şey olur mu sultanım" dedi. Sultan halsizce gülümsedi. Sönmek üzere olan bir mum gibi sözüne devam etti.

"Sizin sayılır Laleli Babam... İnşâallah... Türbemde bir kadem-i şerif olur. Bu vesileyle şefaate kavuşurum"

8 Zilkade 1187 Cuma günü (21 Ocak 1774) vefat etti. 13. Hicri asra girilmesine yalnızca 13 sene kalmıştı. Kardeşi I. Abdülhamid Han tahta geçti. Laleli Camisi bahçesindeki türbesine defnedildi. Aradan çok geçmeden burada kadem-i şerif sergilenmeye başladı. Kimse nereden nasıl geldiğini bilemedi. Sultan Abdülhamid ve Laleli Baba hariç...

1781yılında, Nübüvvet yolunun 27. halkası Mazhar-ı Can-ı Canan vefat etti. Yerine 28. halka olarak Seyyid Abdullah-ı Dehlevi hazretleri geldi. Silsile-i aliyyenin Hindistan'daki yedinci temsilcisi olarak.

Dehlevi hazretlerinin babası Abdullatif Efendi âlim, salih ve zahit bir zat idi. Rüyasında hazret-i Ali, "Allahü teâlâ sana bir oğul ihsan edecek, o büyük bir zat olacak. Ona bizim ismimizi koyarsın" dedi.

Resulullah efendimiz de evliyadan bir zat olan amcasına rüyasında, doğacak çocuğa Abdullah isminin verilmesini emretti. Doğduğunda, babası Ali, amcası Abdullah ismini koydu. Abdullah-ı Dehlevi hazretleri, altı yaşına gelince, hazret-i Ali'ye karşı sevgi ve

edebinden kendisine Ali denmesini istemeyip Ali'nin hizmetçisi manasına gelen Gulam Ali dedi ve bu isimle tanındı.

Varlıkta zirveye varan Abdullah Dehlevi hazretleri... Varlığı, üzerindeki tüm güzellikleri Hak'dan bilerek buğday başağı misali boyun büküp edebe riayet ederken... Kavuşmasına vasıta olanları yalnızca vesile, Kâinattaki her hareketi, hareketsizliği Allahü tealadan bilirken ve bunu görürken... Her şeyin ve her şeyin mutlaka birbirini etkilediğini, iyilerle beraber olan her şeyin iyileştiğini, kötülerle olan her şeyin de kötüleştiğini fark ederken... Kendisine Gulam Ali, hazret-i Ali'nin hizmetçisi, kölesi diye hitap ettirirken... Kızılderililerin katledilerek yok edildiği, Afrika'dan getirilen zencilerin köle yapılıp en ağır işlerde, en ağır şekilde çalıştırıldığı bir kıtada, Amerika'da... Varlığa kavuşanlar, daha fazlasını istiyorlardı. Hak için değil, kendileri için...

1775'te İngilizlere karşı bir ayaklanma başlamıştı Amerika'da... 13 koloni Büyük Britanya'ya hayır demiş, silahlı mücadeleye girişmişti kibirli, insan haklarını yalnızca kendileri için isteyen İngilizlerle... Fransız ve İspanyolların desteğini alarak...

Kongre, 2 Temmuz 1776 tarihinde Amerikan Bağımsızlık Bildirisini onayladı. 4 Temmuz'da da ilan edildi.

Bildiride... "Bütün insanlar eşit yaratılmışlardır, onları yaratan Tanrı kendilerine vazgeçilemez bazı haklar vermiştir, bu haklar arasında yaşama, özgürlük ve mutluluğu arama hakları yer alır" diyordu ama... Bu hakları kimin için istiyorlardı. Hak diyenler kızılderilileri yok etmiş, zencileri zincire vurmuştu. Haklar kimin için isteniyordu, bunu zaman gösterecekti.

Hak diyenler, görmezlikten geliyorlardı.

Veda Hutbesinde sonsuz hakikati haykıranı... "Ey insanlar! "Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Âdem'in çocuklarısınız. Âdem ise topraktandır. Arabın arap olmayana arap olmayanın da arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi kırmızı tenlinin siyah üzerine siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük

ancak takvada, Allah'tan korkmaktadır. Allah yanında en kıymetli olanınız Ondan en çok korkanınızdır" diyen Muhammed aleyhisselamın sözlerini, getirdiği dini, bu din rehberliğinde kurulmuş Emevi, Abbasi, Endülüs, Selçuklu, Gazneli, Osmanlı medeniyetlerini... Bu medeniyetlerde, köle ile sultanın adalet karşısında aynı haklara sahip olduğunu...

3 Eylül 1783'te imzalanan Paris Antlaşması ile çok şey oldu. İngiltere, batıda Mississippi Irmağını da içine alan geniş sınırlarla, Amerika'nın bağımsızlığını tanıdı. Tanıdı, görünürde bağımsızlık verdi ama yeni devletin bedenine Yahudi-İngiliz aklıyla sızdı. Ve bu hakikat Benjamin West'in Paris Antlaşmasının imzalanmasını gösteren tabloda bütün çıplaklığıyla ortaya çıkıyordu (620).

Yarım kalmış tabloda, yalnızca ABD temsilcileri John Jay, John Adams, Benjamin Franklin, Henry Laurens ve William Temple Franklin gözüküyordu. Çünkü İngiliz temsilciler poz vermeyi, bu tabloda gözükmeyi ret etmişlerdi. Onlar, gizli galiplerdi.

Amerika'da sözde mağlup olan İngiliz durmuyordu. 4 Kasım 1785'te, Vatikan'da Papa VI. Pius ve ekibiyle bir araya geldi. Bu tarih; 1 Muharrem 1200'e denk geliyordu. Hicri 13. asrın başlangıcıydı.

"Papa VIII. Bonifacius,1295 yılında, çıldırmış gibi konuşmuş. '13. miladi yüzyıl bizim felaket yüzyılımız oldu. Haçlı Savaşları Kudüs'ü elimizden çıkarak bitti. Moğollardan üç tane sünni islam devledi doğdu. En önemlisi Osmanlı diye bir devlet kuruldu.

Mademki miladi 13. yüzyıl bizim felaket yüzyılımız oldu. Müslümanların Hicri 13. yüzyılı da onların felaketi olmalı. Hıristiyan âleminin önünde 5 yüzyıl var. Hicri 13. yüzyıla geldiğimizde... Anatolia'da Türk diye bir kavim, yeryüzünde de sünni müslüman devlet kalmamalı. Sünni Müslümanların itikatları bozulmalı, Şia gibi fırkalar desteklenmeli' demişti" sözleriyle konuşmasına başlayan Papa VI. Pius devam etti.

"Hicri 13. yüzyıla geldiğimizde... Türkleri Anatolia'dan süremedik ama... Avrupa'dan Anatolia'ya doğru sürmeye başladık. Önümüzde daha 97 yıllık bir zaman var. Bu zaman içerisinde

Bonifacius'un hedeflerini gerçekleştireceğimize inanıyorum. Bu hususta, İngilizlere itimadım tam. Şimdi sözü Büyük Britinya temsilcisine veriyorum"

Rivayet edildi ki... Papa, Âdem aleyhisselama secde etmeyen İblis ile tanışıyordu. Ona bu toplantıya katılmasını teklif etti. Ancak, İblis, "İngiliz'in olduğu yerde benim olmama lüzüm yok" demişti. İşte, şimdi, İblis'in bile ustalığını kabul ettiği İngiliz temsilcisi konuşuyordu.

"Önce şunu söyleyeyim. Türkoğlunu Anatolia'dan sürmek mümkün değil. Onları oradan sürmeye çalışmak, onların Anatolia'yı Anadolu yapan değerlerine daha fazla sarılmasına sebep olur. Onları sürmeyeceğiz. Onları, bin yıla yakın sünni İslamiyet'in bayraktarlığını yaptıran değerlerinden uzaklaştıracak. Anadolu'yu işgal eder gibi yapacağız. Onları bu işgalden kurtaranlar vasıtasıyla ruhi işgali tamamlayacağız. Onlar, Anadolu için Son Kale diyorlar. (Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder) hadis-i şerifinin Anadolu'da gerçekleşeceğine inanıyorlar. 23 rakamını da bunun sembolü kabul ediyorlar.

İşte bizim bütün çalışmamız... Bu inancın gerçekleşmesini sağlayacak maddi ve manevi şartları tahrip etmek, bunun gerçekleşmesine mani olmak. Kılıç, Kalem ve Könül'ün birlikte hareketini engellemek...

Merak etmeyin... Hicri 13. yüzyıl tamamlandığında... Hindistan'da bir İslam devleti kalmayacak. Diğer sünni devlet ve milletler de parça parça, işgal altında olacaklar.

Osmanlı'ya gelince... Belki bu asırda onu yıkamayacağız. Çünkü temelleri çok sağlam... Ama bu yüzyılın hemen sonrasında... Bir nefesle yıkılacak hale getireceğiz.

Arabistan'da, Müslümanları parça parça eyleyecek sünnilik dışı yeni bir mezhep doğdu. Vehhabilik... Hem de ismi Muhammed olan biri vasıtasıyla... Türbe yapılmasına, şefaate, vesileye, türbe başında dua edilmesine şirk diyen bir inanç... Tevhid diyerek ortaya çıkan, ama şirke mani oluyor denilen kılıçla Müslümanları parça parça

eyleyen bir inanç... Sünni İslam'daki sahabe, tabiin, tebe-i tabiin ve onlara tabi olan sünni âlimler zincirini, evliyalığı, tasavvufu kabul etmeyen bir inanç...

Müslümanların bağrına saplanan Şiilik hançerinden sonra... İki zehirli hançer daha geliyor. Vehhabilik ve Hindistan hızla yayılan bâtınilik..."

İngiliz temsilci, Papa VI. Pius'a döndü.

"Merak buyurmayın Papa hazretleri! Büyük Britanya Hicri 13. yüzyılda yeni bir Endülüs'ün yaşanması için elinden gelen her şeyi yapıyor"

Papa ve beraberindekiler aylar sonra ilk defa güldüler, hem de seslice...

Mukaddes emanetlere, türbelere saygı göstermeye şirk denen bir inancın İngilizler eliyle yayıldığı, Şiilik gibi bir mezhep haline getirildiği günlerde... Osmanlı Sultanlarının kadem-i şerif sevgisi devam ediyordu.

Sultan I. Abdülhamid Han, bu aşkla yanıyordu. Şam yakınlarındaki Kadem Köyünde, içinde bir kadem-i şerif saklanan mescidin banisi, Şeyh Seyyid Muhammed Ziyad'dan, kadem-i şerifi İslambol'a getirmesini istedi. Köy ismini kadem-i şeriften almıştı.

O da başı üstünde taşıyarak getirdi. Padişah çok sevindi, kavuşur kavuşmaz o da I. Ahmed Han gibi, başı üzerine koydu. Vasiyet etti, türbesine konulmasını istedi.

Sadrazam Halil Hamîd Paşa da aynı aşkla yanıyordu. Padişahın izniyle Samatya'da, Davud Paşa iskelesinde, Kadem-i Şerif Tekkesi'ni yaptırdı. Halkın ziyaretine açtı (621).

İslamabol'da, Eyüp Sultan, III. Mustafa Han türbesinden sonra, bir yerde daha kadem-i şerif halkın ziyaretine açılmış oldu. Sultan I. Ahmed'in kadem-i şerifle ilgili "Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem ayak resmini taç gibi daima başımda götürsem..." diye başlayan şiiri gönülleri yaktı. Dilden dile gönülden gönüle söylenir, göğe bakan kısmı kadem-i şerif resimli takkeler, baş tacı edilir oldu.

Sultan I. Abdülhamid Han'ın 1774-89 arası 15 yıllık saltanat müddeti çok çileliydi. Ruslarla mücadele ile geçti. Tahta oturduğunda bir zaman sonra... Kılburun Kalesine hücum ile 1776'da başlayan savaş, bütün şiddetiyle devam ediyordu. Rusya ile Osmanlı birbirini yiyor, Batı ise keyifle seyrediyordu.

Özi Kalesi 17 Aralık 1788'de vuruldu. Ruslar tarafından alınınca tarihin en büyük mezalimine uğradı. Masum ve günahsız çocuklar, genç ve ihtiyar kadınlar dâhil 30 bin civarında insan vahşice öldürüldü.

Katliamdan bir müddet sonra kara haber İslambol'a ulaştı... Sadrazam, Özi Kalesinin düştüğünü bildiren ve yapılan mezalimleri dile getiren telhisi okurken... Padişah, kederinden felç geçirdi. Bu çok üzücü hadisenin üzerinden çok geçmeden... 7 Nisan 1789, Hicri 11 Recep 1203'de vefat etti, 1725 doğumlu Sultan... Kadem-i şerifin türbesine konmasını ve bu işle Laleli Baba'nın ilgilenmesini istedi. Yerine yeğeni III. Selim Sultan oldu.

Sultanın felç geçirerek vefat ettiğini duyan İngiliz temsilci, saçını-başını yoldu. "Bu ne inanılmaz bir durum... İnsan kendi iradesiyle ölüme gidebilir. Ama hiç kimse kendi iradesiyle felç olamaz. Osmanlı tebeasının katli haberiyle felç olabilmek için... Binlerce senede meydana gelen bir vicdan, mesuliyet duygusu gerekir. Bu Osmanlı bizi çok zorlayacak. Onu tarih sahnesinden silemeyeceğiz."

Türbede, kadem-i şerîfin bulunduğu dolabın üstünde mermer bir kitâbe konuldu. Kitâbede şunlar yazılmaktadır:

Oldu resm-i kadem-i Hazret-i Fahr-i Âlem

Tâc-ı vehhâc-ı ser-i cümle-i ehl-i îmân

Âlemin iftiharı hazret-i Muhammed aleyhisselamın kadem-i şerifi, cümle elh-i imanın başının tacı, maksatlarına kavuşma vesilesi oldu.

O kademdir ki idip tayy-ı semâvât-ı ulâ

Menzil-i sidreye bastı şeb-i esrâda ayân

O kadem ki, Miraç gecesinde, bir anda yedi kat semayı açtı,

huzura kavuştu.

Sür yüzün acz ü niyâz-ıla edip istişfâ'

Olayım dersen eğer mahzar-ı afv u gufrân

Şefaate ve afva kavuşmak istiyorsan, yüzünü o kadem-i şerife aciz, dua ile sür (622).

Osmanlı'da sultanlar hak karşısında boyun bükerken, bütün tebeayı evladı gibi görürken... Tebea da Sultanı baba bilirken... Padişah duası almayı yedi ceddine yetecek en büyük saadet olarak görürken... İşte bugünlerde...

Endülüs medeniyetini gören, Haçlı Savaşları sırasında, İslam ülkelerinin zenginliğiyle tanışan Fransa'da... Halk ve ticaretle zenginleşenler, feodaliteye ayaklanıyordu. En büyük zulüm aracı kralı görüyorlardı

14 Temmuz 1789'da... Kralın Ulusal Meclis'i kaldıracağı söylentisi üzerine, halk Bastille hapishanesine saldırdı. Mahkumları serbest bıraktı. Bugünlerdir kaynayan toplumda, fitilin ateşlenmesi oldu.

1789, 4 Ağustos'ta... Ulusal Meclis, feodal hakları kaldırarak köylü çoğunluğunu Devrim Safhalarına çekti. Görünen oydu ki... Bir kral gidecek milyonlarca kral gelecekti. Bakalım, bu köklü değişim ihtiyar dünyaya ne getirecekti?

Fransa'daki devrim, bu ülkenin altını üstüne getirir, değerleri, idari, siyasi yapıyı kökten sarsarken... İslam'ın kalbine, İngiliz eliyle zehirle bir hançer saplanmasına sebep olan kişi tamam dedi. İmtihan meydanı yeryüzünün üstünden altına göç etti. Hesabını vermek üzere...

1791'de Muhammed bin Abdülvahhab 89 yaşında vefat etti. 1699 senesinde, Necd'de, Hureymile kasabasında doğdu. Genç yaşında, Basra'da, Hempher isminde bir İngiliz casusunun tuzağına düştü. İngilizlerin İslamiyet'i yok etmek çalışmalarına alet oldu. Hempher'in yazdırdığı bozuk şeyleri 1737'de Vehhabilik ismiyle

neşreyledi (623).

O... Şiilikten sonra, İslam âleminin en büyük fitnesi olan Vehhhabiliği, İslam'ın doğduğu diyar olan Arabistan topraklarına ekti. Osmanlı kapısına 'İngiliz Anahtarı' oldu.

16. asırda donanmasını güçlendirerek sömürge seferberliği başlatan Birleşik Krallık, en büyük engel Osmanlı'yı görüyor. Hilafeti dağıtmadan Osmanlı'yı parçalamanın mümkün olmadığını da biliyorlardı. İşte Muhammed bin Abdülvehhâb, bunun en önemli ayaklarından biriydi.

İngilizlerle İsfehan'da yürüttüğü pazarlıklar sonucunda... "Müslümanları tekfir etmek, öldürmek, mallarına, namuslarına el koymak helaldir, Halifeye itaat caiz değildir, Mekke ve Medine'dekiler başta olmak üzere; bütün türbelerin yıkılması gerekir" gibi maddelerden oluşan 6 şartı kabul etti. Karşılığında, "Görüşlerini açıklayınca muhatap olacağı saldırılardan korunma garantisi" aldı Necdli Muhammed... Ve "kendi mezhebini" yaymaya başladı!

İngiliz Sömürgeler Bakanlığı harekete geçti. Deriye Emiri Muhammed bin Suud'u, Muhammed bin Abdülvehhâb ile Vehhâbilik esaslarına göre bir devlet kurmaya ikna etti. İngiliz desteğiyle... Deriye şehri merkez yapıldı. Devletin resmi dini olarak da Vehhâbilik kabul edildi. Arapçayı ve çöl muharebesini çok iyi öğrenmiş 11 İngiliz subayı; köle ismi altında Deriye Emirinin yanına yerleştirildi.

Miladi 1793 yılına gelindiğinde, 1 Ocak'ta... 18 Cemaziyelevvel 1207'de...

Avrupa, Osmanlı mülkü ve Hindistan kocaman bir kazan olmuş kaynıyor. Bu kazanın altındaki ateşi tutuşturan İngilizler keyifle seyrediyordu.

İnsanlar, hürriyet diyor, idareye katılmak, bilimin ışığında yürümek istiyor, kavmiyet öne çıkıyordu. Ama bütün bu isteklerini yönlendirenin kim olduğunu bilmiyordu. Ve bu yönlendiren ise

İngiliz-Yahudi karışımı bir ÜST AKIL idi.

Papalığın yüzlerce yıldır yapamadığını İngilizler yüz yıl içinde gerçekleştirmiş. Hicri 13. yüzyılda İslam âlemine, Osmanlı'ya çok büyük darbe vurmuştu.

III. Selim Han, her sultan gibi yalnızdı. Avrupa ile askeri, ticari ve iktisadi alanda aranın gittikçe açıldığını görüyordu. Çare, çare diyordu. Laleli Baba, Yaycı Sadık gibilerinin gösterdiği çareleri yapmaya gücü yetmiyor. Çareyi sebeplerde aramak yerine... Neticede arayanlara kulak vermek mecburiyetinde kalıyordu. O da " Mademki ordumuz mağlup oluyor, işe ordudan başlamalı" diye düşünüyordu.

Ama... "Yeni orduya yeni bayrak gerekli" diyordu. Laleli Baba ve Yaycı Sadık Efendi anlatmışlardı... Arabî hazretlerinin 13. şartını... Dünyadaki gelişmelerin... Yeni bir bayrak, devlet, ordu, ticaret, iktisat, millet anlayışı gerektirdiğini...

III. Selim Hanın, çare diye kıvrandığı, gecesiyle gündüzünün karıştığı günlerdi... Vurdular acımasızca... "Ben sizin Sultanınız, velinimetiniz, babanızım" sözlerine aldırmadan... Canını korumakla görevli yeniçeriler canını almak için... Al kanı aktı Fırat nehri gibi... Anadolu'yu, Son Kale'yi baştanbaşa al kanı, kapladı. Al renge boyandı. Gece imiş, seher vakti zamanı... İnanılmazdı... Gökteki hilalin görüntüsü yerdeydi. Görüntünün... Hemen önündeki yıldızla birlikte al kanıyla kırmızı eylediği Anadolu üzerine düştüğünü gördü. Anadolu, ay yıldızlı bayrak oldu. Kanıyla birlikte Anadolu'ya karıştığını, Anadolu'da kaybolduğunu hissetti.

"Allahü ekber! Allahü ekber!"

Acaba hangi vaktin ezanıydı? Lala diye seslendi. Seslenişi gözlerine oldu. Açıldılar... Hakikate pencere oldular. Yatağındaydı... Rüya imiş, dedi. Ama hâlâ gördüğünün inanılmazlığındaydı. Vücudu, Anadolu'nun bir parçası gibiydi, kanı da hâlâ akıyordu. Ay yıldızlı bayrak haline gelmiş Anadolu hâlâ karşısındaydı. Ezan devam ediyordu. Eşhedü en lâ ilâhe illallah diyordu. Ezanla birlikte

sanki rüya da devam ediyordu.

Pencereye koştu. Perdeyi araladı. Ortalık ağarmıştı. Demek ki sabah ezanının okunma vaktiydi. İslambol, tek dil olmuş, Hayye alessalati... Hayye alessalâh... diyordu. Gözlerini semaya çevirdi. Rüyada gördüğünü görebilmek ümidiyle... Dehşet içinde titredi. Evet, oradaydı, hem ay hem de yıldız... Tıpkı rüyasında olduğu gibi... Seslendi.

"Tiz lalam, Laleli Baba ve Yaycı Sadık Efendi gelsin."

Geldiler, sabah namazını kıldılar. Sultan Selim gözyaşları içinde anlattı, gördüğü rüyayı, sonrası gökyüzünde şahit olduğunu... Dinleyenler de ağladılar.

Laleli Baba, çok ihtiyarlamıştı, yaşı yüzü bulmuştu. Duyulur duyulmaz bir sesle gönlündekileri ve aklındakileri dile getirmeye çalıştı.

"Sultanım... Mübarek olsun."

Hepsi, can ü gönülden âmin dediler.

"Rüyanız... İbn-i Arabi hazretlerinin söylediği 13. şartın gerçekleşme zamanının geldiğini gösterir. Sultanım... Bugün ayın 23'ü... 23 Muharrem 1208... Tıpkı Ayasofya kubbesinin üzerine Hilalin yerleştirildiği, ay ile yıldızın gökyüzünde buluştuğu gün gibi... İlk cumanın kılındığı o gün; 23 Cemaziyelevvel idi... 23... Son Kale'nin, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale olacağının, burada Hak üzere bir milletin Kıyamete kadar olacağının işareti... (Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder.) hadis-i şerifinin gerçekleştiğinin müjdecisi..."

"Elhamdülillah" dediler, "Rabbim bu nimeti, Kıyamete kadar Oğuz neslinden almasın" dua ettiler.

Laleli Baba saydı, Son Kale için 13 şartın neler olduğunu...

"Birincisi Lalenin; yeryüzünün ermeydanı, Anadolu'nun Son Kale oluşuna, İslambol'a remz oluşu... İkincisi; hilafetin ve mukaddes emanetlerin Konstantiniyye'ye gelişi... Üçüncüsü; temsili

güreşlerin Edrine'de başlaması ve devamı... Dördüncüsü; Edrine'de mabed inşa edilmesi... Beşincisi; Doğru itikattan, ehl-i sünnetten ayrılmama... Altıncısı; her şartta mazlumlara yardıma devam edilmesi... Yedincisi; adaletten hiçbir zaman ayrılmama... Sekizincisi; Bütün mazlumlar ona sığınır hadis-i şerifinin sarayın girişine yazılması... Dokuzuncusu; Konstantiniyye'nin fethi... Onuncusu; Hagia Sophia'nın Ayasofya olması ve bunun devam etmesi... Onbirincisi; otağın kurulduğu yere Okçular Tekkesinin kurulması ve bunun devam etmesi... Onikincisi; kutsal emanetlerin bulunduğu yerde aralıksız Kur'an-ı kerim okunması..."

Nefeslendi, yorulmuştu. Hasretle Sultana baktı.

"Sultanım. Bu oniki şart gerçekleşti. İşte, şimdi... Onüçüncü şartın gerçekleşmesi, Hilal ve Yıldızın al rengin üzerinde buluşması için buradayız. İnşâallah bu garibe bunu görmek nasip olur."

Sultan, son söz ile vuruldu. İşareti aldı. Beklenecek zaman değildi. Ferman eyledi.

"Tiz, hokka, kalem ve kâğıt getirilsin."

Gelen malzemeleri, Laleli Baba önüne koydu.

"Laleli babam. Altın Yay'da Kalem'in temsilcisi sensin. Bayrağımızın şeklini vermek size düşer. Sizin elinizle şekil verelim ki... Kıyamet'e kadar semadan yere, gönüllerden şer'e düşmesin."

Laleli Baba, itiraz etmedi. Yüz yaşını sanki bu vazife için beklemiş gibiydi. Kalemi aldı, hokkaya batırdı. Sağa bakan bir hilal çizdi, Kalem, Kılıç ve Könülden meydana gelen, mürşid-i kamil rehberliğiyle bir olan...

"Hilal, dedi, İslamiyet'i, Kalem, Kılıç ve Könül'ün bir olmasını temsil eder."

Sonra bir yıldız çizdi. Sekiz köşeliydi.

"Yıldız; Son Kale Anadolu'yu, Son Kale muhafızları Oğuz neslini, kırmızı zemin şehitliği, kırmızı gülü, şehitlerin al kanını ve kırmızı laleyi temsil eder. Hilal ve yıldızın al bayrak üzerinde buluşması; Kıyamete kadar Anadolu'nun Son Kale, Oğuz neslinin de bunun muhafızı olması demektir" dedi.

Sultan sual eyledi.

"Babam. Yıldızımız sekiz köşeli... Hikmeti ne ola?"

Tebessüm etti.

"Sultanım. Kıyamet günü, Arşı sekiz melek taşıyacak. Bu Kur'an-ı kerimde geçmektedir. Ecdadımız nizam-ı âlem demiş. Yani, kâinatın nizamını dünyanın nizamına bağlı görmüş. Oğuz neslini de dünyanın yükünü çeken, Son Kale'yi gerçekleştiren ve muhafaza eden olarak gördük, sekiz köşeli yıldızla...

Sekiz Cennet var. Oğuz nesli için hedef, varılacak mekân inşâallah bu diyar olacak."

Sultan ferman eyledi.

"Ay yıldızlı bayrak, öğle namazına yetişsin. İkindi namazını Eyüp'te kılacağız. Ay yıldızlı bayrağı ilk defa Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem bayraktarı, alemdarı Eyüp Sultan hazretleri huzurunda dalgalandıracağız."

Saltanat kayığıyla Eyüp Sultana geldiler. Ay yıldızlı al bayrak Laleli Babanın elindeydi. Al bayrak bir mızrağa bağlanmıştı. Namaz sonrası... Laleli Baba, bayrağı taşımakta zorlandı. Sultan, ondan bayrağın alınmasını isteyince, müsaade etmedi. Türbe penceresinin parmaklıklarına yapışmış, ağlayarak dua eden bir genci gösterdi. Oraya götürülmesini istedi. Selam verdi, sual eyledi.

"Evladım. Kimsin, böyle gözyaşları içinde ne diye dua edersin?"

Gözyaşları içinde konuştu.

"Rusçuklu Mustafa'yım... Eyüp Sultan hazretleri peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemin alemdarıydı, bayraktarıydı. Ben de onun gibi Osmanlı bayrağının alemdarı olma aşkıyla yanarım."

Laleli Baba, halsizce güldü.

"Mustafasın ha? Yani seçilmişsin. Alemdar olmak aşkıyla yanarsın. İşte sana bayrak, işte sana Osmanlı'nın yeni alemi... Sakın yere düşürmeyesin."

Ay yıldızlı al bayrağı, Rusçuklu Mustafa'ya uzattı. O da hiç şaşırmadan, yıllardır bu anı bekliyormuş gibi... Emriniz başım üzere diyerek bayrağı aldı. Üç defa öptü. Ve Eyüp Sultan hazretlerinin huzurunda dalgalandırdı.

Laleli Baba, önce Sultana, sonra Rusçuklu Mustafa'ya baktı. "Ay yıldızlı bayrağı dalgalandırmanın bedeli candır" dedi, sessizce... Sultan duydu, ama Mustafa duymadı.

Sultan, Mustafa'nın omzundan sıkıca tuttu.

"Sen artık, Alemdar Mustafa'sın. İnşâallah, tez zamanda Alemdar Mustafa Paşa olursun. Osmanlının ay yıldızlı ilk bayrağı sana teslimdir. Sakın ola yere düşürmeyesin. Mutlaka kendinden sonra gelene teslim edesin."

Bu sözleri duyan, Alemdar Mustafa'nın bayrağı Eyüp Sultan hazretleri önünde dalgalandırdığını gören Ruhlardan Bir Ruh, kavruldu. Yandı, Mustafa'nın yerinde olabilmek için... Ama kader... Zamanını bekleyecekti. Âdem aleyhisselamdan o ana geçen yüzbinlerce senede... Nelere şahit olmamıştı ki şu imtihan meydanı olan Ermeydanı Yeryüzünde...

Ay yıldızlı bayrağın göklerde dalgalanmasından çok az bir zaman sonra... Laleli Baba vefat etti. Altın Yay emanetini oğlu Sarı Hüseyin'e teslim ettikten sonra... Sanki bayrağın dalgalanmasını bekliyormuş. İsmiyle anılan Laleli Camisi'nin yakınına defin edildi. Çok az bir zaman sonra kabrinin bulunduğu yer, Laleli diye anılmaya başlandı. Oğlu Sarı Hüseyin de Ayyıldızlı Hüseyin diye... Çünkü elbiseleri hep ayyıldızlıydı... Ceddi elbiselerini lale ile süslemişti, o ise ayyıldızla süslüyordu...

Sultan, 1793 yılında Nizam-ı Cedid ordusunu kurdu. Ay yıldızlı al bayrak İslambol semalarında dalgalanmaya başladıktan sonra... "Artık devşirmelerin devşirileceği zaman değil. 'Allahü teala yeryüzünü, yeryüzünde de insanı, onları idare etmesi için Türkoğlunu yarattı' diyenlerin hükmünün geçeceği zaman' diyerek... Bu ordunun kuruluşu çok kimseleri rahatsız etti. Sultana, kendi eliyle kurdurduğu yeni orduyu, yine kendi eliyle yıktırdılar. Alemdar Mustafa'yı Rusçuk'a gönderdi, elinde bayrakla... Ümidi

ondaydı...

Rusçuk'ta, Tuna boyunda... Ay yıldız bayrak Alemdar Mustafa'nın elinde dalgalanırken... Bağdat'ta, evliyalar diyarında, Halit isminde 14 yaşında bir delikanlı... Yanıyordu, gönlünde tevhid sancağını dalgalandırabilme aşkıyla... Henüz 14 yaşındayken... Zamanın, fıkıh, kelam, tefsir gibi din ilimlerine, fen ve edebiyata ait ne varsa yutmuştu... Ama içindeki yangın bir türlü sönmüyordu. Gel, emaneti al, diyordu, bir ses, fakat nereden geldiğini bir türlü bulamıyordu. Çok geçmeden Bağdat'ın en ünlü medresesinde ders vermeye başladı. O ise, ders alma derdindeydi.

Halid ders almanın, birileri de ders vermenin derdindeydi. Fransa Kralı Louis, ihtilalciler tarafından, dış düşmanlarla anlaşma yaptı diye 21 Ocak 1793'te idam edilmişti. 16 Ekim 1793'te de eşi Kraliçe Marie Antoinette asılarak idam edildi. Fransa değişiyor, değişirken bütün Avrupa'yı sarsıyordu. Bundan en fazla etkilenenlerden biri de Osmanlı Cihan Devletiydi. Rusların kışkırtmasıyla Balkanlar kaynıyor. Sırplar, Rumlar, Bulgarlar, Romenler, kavmiyet, devlet sevdasıyla başkaldırıyordu.

İçerisi ve dışarısıyla bunalan III. Selim Han, sık sık ortadan kayboluyordu. Nereye gittiğini yalnızca birkaç kişi biliyordu. Gittiği yer, babası III. Mustafa Han'ın türbesiydi. Babasıyla dertleşiyor. Buradaki kadem-i şerife yüz sürüp, nice bağışlamalardan sonra... "Şefaat ya Resulallah" diyerek gözyaşları içinde dua ediyordu. Çok bunalmıştı.

1800'lü yılların hemen başıydı... Sultan Selim, Laleli'deki babası Sultan III. Mustafa Han Türbesi'ne Nakş-i Kadem-i Saadet dolabı hediye etti. Kendi elleriyle yapmıştı. Babasının sandukasının tam karşısındaki duvar üzerindeydi. Dolap iki bölümdü. Alt kısımda gümüş muhafazalı Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem mübarek ayak izi vardı. Üstteki bölümde Sakal-ı şerifin bulunmaktaydı (624).

Sultan Selim, yalnızca dolap yapmakla kalmamış. Duygularını da dile getirmişti.

Sakın taş sanma yâ hû gevher-i âlem bahâdır bu

Gel ey bîçâre yüz sür nakş-ı pây-i Mustafâ'dır bu

Sezâ arş-ı mu'allâ zînet-ârâ-yı makâm olsa

Zehi cây-ı mu'azzam mevk-i hâcet revâdır bu

"Bu kadem-i şerifi sakın taş sanma, değeri bütün kâinat olan bir cevherdir bu... Ey çaresizler, gelin buna yüz sürün. İsteklerin kabulüne vesiledir bu..." diye feryat etmişti. Sultan, buraya defin edilmesini emretmişti.

Ayyıldızlı Hüseyin'i yanından ayırmıyordu. Alemdar Mustafa idarecilik basamaklarında hızla yükseliyordu. Sultanın hediyesi ayyıldızlı bayrağı bir an yanından ayırmadan...

Sultan III. Selim, kadem-i şerifteki esrarı düşünüyor. Bunu, hak için yürümekle, her an hareket üzere olmakla, "Kuvvet atmaktır, harekettir" hadis-i şerifiyle açıklıyordu. "Ama Osmanlı olarak, hareket, yürüme emrine uyamadık. Avrupa bizi geçti. Çok koşmamız lazım. Önce arayı kapatıp sonra da geçebilmek için..." diyordu. Ancak içeride ve dışarıda öyle engeller vardı ki... Bırakın koşmayı, yürümeye dahi mecali olmuyordu.

Altın Yayın Könül Temsilcisi Yaycı Sadık, "Bu engelleri aşmanın en tesirli yolu... Peygamberimizin sallallahü aleyhi ve sellem maddi-manevi mirasçısı seyyidlerdedir. Onların Son Kale Anadolu topraklarını yurt tutmalarında, bu topraklarda çoğalmalarındadır. Irak'ta Abdülkadir Geylani hazretlerinin torunları var. Onları Anadolu'ya getirebiliriz" dedi. Bu fikir, Sultan Selim Han'ın da çok hoşuna gitti. Arvasi seyyidlerinin, Kasım Bağdadi hazretleri vasıtasıyla Anadolu'ya gelişini hocalarından çok dinlemişti. Her türlü kolaylığın, teşvikin gösterilmesini ferman eyledi.

Irak'taki Girdigân bölgesinden, Bitlis, Siirt, Van ve Beytüşşebap gibi şehirlere Geylaniler getirildi. İlk gelen Seyyid Abdullah Girdigânî hazretleriydi. Onu diğer Geylaniler takip etti. İran'daki Rızâiye bölgesinden gelen Geylânîler umumiyetle Beytüşşebap'a yerleşmişlerdir. Kendileri için nice vakıflar kuruldu. Medrese ve

kadiri dergâhları inşa edildi (625).

Geylanilerin Anadolu'ya gelmesiyle çok sevinen Sultan Selim, genel askerlik uygulamasına geçmek istedi. Edirne Vakası ile bundan vazgeçmek zorunda kaldı.

Daha önce de Nizam-ı cedid ordusunu dağıtmak zorunda kalmıştı. Sultan III. Selim'in çaresizim dediği günlerde,1807'de... İlk buharlı gemi Robert Fulton tarafından yapıldı. Maddenin fiziki ve kimyasal değişime uğratılarak akılalmaz ölçüde güç elde edilmesi, dengeleri değiştirdi. Güç; haklı olanın değil, gücü elinde bulunduranın hizmetine girdi. Kendini ilah gibi görenler, benim inandığım, söylediğim doğrudur diyenler çoğaldı.

Sultan Selim'in koşmak isteyip de ayağındaki, gönlündeki ve zihnindeki prangalar sebebiyle yürüyemediği, Avrupa'nın bütün prangaları parçaladığı, yalnızca nefsini rehber edindiği günlerde... Miladi 1779, Hicri 1192'de doğan Bağdatlı Halid yalvarıyor. Kavuştur ya Rabbi, diyor, nefsine pranga, gönlüne rehber arıyordu. Hicri doğum tarihinin rakamları 13'tü... Papalık ve İngilizlerin İslamiyet'i yok edeceğiz dedikleri Hicri 13. yüzyıl başladığında henüz sekiz yaşındaydı. Şimdi 28 yaşındaydı, kemal yaşında... İslam harfleri 28, Kur'an-ı kerimde isimleri geçen peygamberler aleyhimüsselam 28 idi. Allahü tealanın insanlarla iletişimini sağlayanlar... İşte o da 28 yaşında, Rabbine yakin iman için çırpınıyordu. Yollara düştü. Yolda, Peygamber efendimize olan aşkını dile getiren Kaside-i Muhammediyye'yi yazdı. Yazdı ama... Kalbinde bir boşluk vardı. O aşkı, her hücresiyle hissedemiyordu. Aşka kavuşturacak kimseyi aramaya devam ediyordu.

Medine'de iken... Yemenli fazilet sahibi bir zata rastladı, tanıştılar, dertleştiler. Ondan nasihat istedi. O zat, "Ey Hâlid! Mekke'ye gidince edebe uymayan bir şey görürsen hüküm vermekte acele etme" dedi. Kırık bir gönülle boynu bükük Medine'den ayrıldı. Nurun, feyzin kaynağından, istediği feyzi alamamanın üzüntüsüyle... O'na ulaşmak için bir mürşid-i kâmile ulaşmalıyım, diyordu. O, arıyorken, çok uzak diyarda biri de feryat ediyor. "Ey Halid! Gel artık. Bu emaneti daha fazla taşıyacak gücüm kalmadı" diyordu.

Mekke'de bir Cuma günüydü. Kâbe-i şerife kavuşmuş. Tavaf ederken, Kâinatla bir olduğunu hissetmişti. Tavaf sonrası... Kâbe'ye karşı Delâil-i Hayrât'ı okuyordu. Birinin, Kâbe'ye sırt çevirip kendine baktığını gördü. Elinde olmadan, düşündü. "Şuna bak! Kâbe'ye arkasını çevirmiş, edebi gözetmiyor" diye... O kimse gülümsedi. "Mümine hürmet, Kâbe'ye hürmetten öncedir. Bunun için yüzümü sana çevirdim. Sana verilen nasihati ne tez unuttun" dedi. O kişinin kalp gözü açık birisi olduğunu anladı. Özür diledi,

"Beni talebeliğe kabul et" diye yalvardı. O da; "Sen burada olgunlaşamazsın, senin işin Hindistan'da tamam olur" dedi. O sırada aralarına bir kalabalık girdi. Kalabalık dağıldığında onu göremedi. Gönül ateşi daha da alevlenmiş, çareye kavuşamamış halde, Bağdat'a döndü.

Halid'in boynu bükük halde Bağdat'a döndüğü günlerde... İslambol'da kavuşamamakla boynu bükük kalan biri vardı, Sultan III. Selim... Ayyıldızlı bayrağı gökyüzünde dalgalandırmıştı. Ama ay ve yıldızın temsil ettiği manayı gerçekleştirecek erler konusunda büyük sıkıntısı bulunuyordu. Nizam-ı Cedid ordusuna karşı büyük bir infial vardı.

Ordu 12 Nisan 1807'de Rusya seferine çıktığında isyancılar, aradıkları fırsata kavuştular. Nizam-ı cedide karşı isyan, Kabakçı Mustafa liderliğindeki Boğaz yamakları tarafından başlatıldı. 25-29 Mayıs tarihleri arasındaki dört günlük isyan sonunda III. Selim tahttan çekildi. Yeğeni IV. Mustafa tahtta çıktı. Selim de, yeğeni Mahmud'a bildiklerini aktarmakla meşgul oldu. Ayyıldızlı bayrağın neyi ifade ettiğini, dünyada değişen şartları, Osmanlı'da değişimin şart olduğunu, yeni bir nizam gerektiğini, Altın Yay'ı anlattı...

Eliyle ilk ayyıldızlı bayrağı teslim ettiği Alemdar Mustafa, onu mahçup etmemiş. Geçen seneler içinde vezirliğe doğru, elinde ayyıldızlı bayrakla koşar adım ilerlemiş. III. Selim tarafından, 4 Şubat 1807'te vezirlik rütbesi ile ömür boyu Silistre valiliği ve Tuna seraskerliği verilmişti.

İşte o Alemdar Mustafa Paşa, elinde ayyıldızlı bayrak koştu. Ardında orduyla İslambol kapısına dayandı. Kabakçı Mustafa'yı öldürdü. 19 Temmuz 1808'de, bizzat Sultan IV. Mustafa tarafından karşılandı. Yakınları Sultan Mustafa'yı vazifeden alıp, III. Selim'i tahtta oturtabileceğini söyleyince... Kendisini karşılayan Sultana karşı yakışık almayacağını ifade ederek kabul etmedi.

Üç Mustafa karşı karşıya kalmıştı. Kabakçı Mustafa cezasını bulmuş. Sultan Mustafa Han, diken üstünde bekliyor, Alemdar Mustafa Paşa ise uygun zamanı bekliyordu. Yanından ayırmadığı ayyıldızlı bayrağı Topkapı Sarayı'nda dalgalandırmak için...

Alemdar'ın, ilk işi... III. Selim'in tahttan indirilmesinde rol oynayan ulemânın ve zorbaların cezalandırılması oldu. Rumeli askerinin aldığı tedbirler yeniçerileri sindirirken şehir de bir süre huzura kavuştu. Alemdar, 28 Temmuz'da yanındaki kuvvetlerle erkenden harekete geçti, velinimeti III. Selim'i tahta geçirmek için... Şehrin önemli yerlerini tuttu ve Topkapı Sarayı'na yürüdü. Bâbıâli'yi ele geçirip sadrazamdan mührü aldı. Şeyhülislâm Arapzâde Ârif Efendi vasıtasıyla, IV. Mustafa'ya tahttan çekilmesi için haber yolladı. Kızlar ağasını da III. Selim'i hazırlanması için görevlendirdi. Bu gelişmeler karşısında IV. Mustafa beklemedi. Saray kapılarının kapatılmasını, amcası III. Selim ile kardeşi şehzade Mahmud'un öldürülmelerini istedi.

Sultan Selim bu sırada heyecanla Alemdar Mustafa Paşa'yı bekliyordu, elinde bir eşi Alemdar Mustafa'nın elinde olan ayyıldızlı albayrakla... Ayyıldızlı al bayrak, Anadolu'nun, Kıyamete kadar Oğuz Türkünün muhafazasında Son Kale olarak devam edişinin simgesiydi.

Cellatlar, bulunduğu odaya girdiler. Kendisini korumak isteyen eşi Re'fet Kadınefendi'yi yere fırlattılar. Araya giren Sultanın hizmetçilerinden Pakize Usta'nın parmaklarını kılıçla doğradılar. Sultan Selim'in üzerine yürüdüler. Sultanın elinde silah olarak yalnızca ayyıldızlı bayrak ve onun tutturulduğu bir buçuk metre boyunda direği vardı. Uzun müddet cellatları yanına yaklaştırmadı.

Sağ şakağına yediği bir kılıç darbesiyle yere düştü. Son gördüğü, al kanının al bayrak üzerine düşüşüydü. Bayrak kan kırmızı renk aldı. Sonra, bütün Anadolu'yu kapladı. Anadolu'nun al kanıyla ayyıldızlı al bayrağa dönüşüne şahit oldu. Bu şahitlik şehitliğeydi. Gülümsedi. Bu ne büyük şerefti, al bayrağa ve Son Kale Anadolu'ya kanıyla al rengi verebilmek... Elhamdülillah, dedi. Sonra Lâ ilâhe illallah diyerek kelime-i tevhidi söyledi. İnsanlığın yaratılış, Karahanlı, Gazneli, Selçuklu ve Osmanlı Devletinin kuruluş, Son Kale Anadolu'nun ve muhafızlarının var oluş sebebini...

II. Osman'ın şehit edilmesinin üzerinden tam 186 yıl, 2 ay ve 9 gün geçmişti. Her iki Sultan da aynı şey için şehit edilmişti. İslam dininin emrettiği yenilikleri, kuvvet atmaktır hadis-i şerifinin gereğini yapmak... Gücü; devletin, adaletin, hakkın emrine vermek,

kontrol etmek... Batıyla arayı kapatmak istemeleri sebebiyle...

Öte yandan... Başka bir cellatlar sürüsü de, Veliaht-Şehzade Mahmud'u öldürmeye çalışıyordu. Amcası III. Selim'in dairesinin basıldığını öğrenen 23 yaşındaki Veliaht, elinde kılıç bekliyordu. Şehzade Mahmud'un ağaları, kapılar tutulduğu için, efendilerini bacadan dama çıkarmak için çalışıyorlardı. Ayyıldızlı Hüseyin ve Yaycı Sadık da aralarındaydı. Kapı kırıldı, kırılmak üzereydi. Veliaht'ın hayatı, bir- iki dakikalık bir zamanın kazanılmasına bağlıydı. Kapı kırılınca... Yaycı Sadık ve Ayyıldızlı Hüseyin, ilk giren iki kişinin önünü kestiler. Boşta kalan üç kişi bacaya doğru koştular. Bacadan dama çıkmakta olan şehzadeyi yakalamak için...

Yaycı Sadık, Şehzade'nin hizmetkarlarından Cevrî Kalfa'ya mangaldaki kızgın külleri işaret etti. O da hemen küreği aldı, bacaya doğru koşan katillerin gözlerine doğru attı. Cellatlar, gözlerini silmeye çalışırken... Bacadan dama çıkan Şehzade Mahmud, fırlatılan hançerle kolundan yaralanmasına rağmen, lalasının dayadığı merdivenden, sarayın avlusuna indi.

IV. Mustafa, Alemdarın ümidini kırmak için, III. Selim'in cesedini Arz Odası'nın Bâbüssaâde'ye bakan kapısı önündeki avluya naklettirmişti. İlerleyen Paşa, cenazeyi görünce bir elinde kılıç, bir elinde ayyıldızlı albayrak kalakaldı. "Vây efendim, seni tahta çıkarmak içün bunca yerden geleyim de... Şu kör olası gözlerim seni bu halde görsün..." dedi. III. Selim'in üzerine kapandı, ağlamaya başladı. Paşa'nın maiyetindekiler, bir saniye bile geçirilecek zaman olmadığını, Veliaht-Şehzadenin hayatının kurtarılması gerektiğini hatırlattılar. Kılıç ve bayrak elde fırladı. Şehzadenin de kendilerine doğru geldiğini gördü. Diz çöktü. Eteğinden öptü. Saltanatınız mübarek olsun, dedi.

Şehzade Mahmud, Sultan II. Mahmud olarak tahtta çıktı. 23 yaşındaydı. Ayyıldızlı Hüseyin ve Yaycı Sadık, bunu, ayyıldızlı bayrağın temsil ettiği Osmanlı'daki yeni nizamın başlangıcı kabul ettiler.

III. Selim de... Vasiyeti üzerine Laleli Camisi'nin yanındaki

babasının türbesine defin olundu.

III. Selim'in hakiki sevgiliye kavuştuğu günlerde... Arayan, kavuşmak için çırpınan Hâlid, Hactan, memleketi Süleymâniye'ye döndü. Ders vermeye başladı. Artık Mevlana Halid diye anılıyordu. Fakat gece-gündüz, Mekke'deki zatı ve Hindistan'ı düşünüyordu. Artık dayanamıyorum, ne olursa olsun Hindistan'a gideceğim dediği bir günde... Hindistan'dan, bir kişi geldi. İsmi Mirza Abdurrahim idi. Dehli şehrinde bulunan evliyânın en büyüklerinden Abdullah-ı Dehlevî'nin talebesi olduğunu söyledi. Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin, "Hâlid'e selâmımızı söyle, hasretle onu bekleriz, bizi daha fazla bekletmesin. Emaneti teslim etmek gerek" sözünü tebliği etti. Mevlana Halid, tereddüt etti. "Osmanlı çok sıkıntılı günler yaşar. Selim Han şehit edildi. Böyle bir zamanda memleketimi nasıl terk ederim" dedi. "İşte... Tam bunun için Hindistan'a gelmen gerekir. Osmanlı sonrası için..." cevabını aldı. Osmanlı sonrası sözüyle tepeden tırnağa titredi.

Uzun zaman baş başa görüştüler. Talebelerine ders vermeye çıkmaz oldu. Talebeler, Hindli'ye kızıyorlar, öldürmeyi düşünüyorlardı.

Tam bugünlerde... 1809'un ilk günlerinde... Mevlana Halid, ikna edilmiş olmalıydı ki... Hindli ve Mevlana, İran ve Afganistan üzerinden Hind yolculuğuna çıktılar. Çıkmazdan önce çok sevdiği arkadaşı, Abdülkadir Geylani hazretlerinin torunu Şemdinlili Abdullah da gelmek istedi. Halid, "Kardeşim, yol çok uzun ve tehlikeli... Söz, ne alırsam hepsini paylaşacağız, oradan alıp, getirdiğim feyzlere ortağız. Sen burada talebelerin başında ol" dedi.

Ayrılışına bütün halk ve talebeleri çok üzüldüler. Kararından vazgeçirmek için çok ısrar ettiler. Hindistan'ın karanlıklar ve tehlikeler içinde bulunduğunu söylediler. Onlara; "Âb-ı hayât, sonsuz hayat, ebedi güzellikler suyu, zulümâtta, karanlıkta bulunur" dedi. Âb-ı hayat, emanet yolunda yürüdü.

Mevlânâ Hâlid, Tahran'dan Bistâm'a geçti. Burada Beyazid-i Bistami hazretlerini, Harkan'da Ebül Hasan Harkani hazretlerini

ziyaret etti. Sonra Tûs (Meşhed) şehrine gitti. Burada, oniki imâmın dokuzuncusu İmâm Ali Rızâ'nın türbesini ziyaret etti. Sonra da Ahmed Nâmıkî Câmî hazretlerinin kabrini... O'nun Fatih'in arzusuyla Konya'ya kadar gelişini, Sultanın ölüm haberini alınca geri dönüşünü düşündü. O gelmişti, kendisi ise gidiyordu. Gidiyordu ama... Namı, söylediği şiirler kendisinden önce gidiyordu.

Geçtiği yerlerdeki evliyâyı, şiirleriyle medheyledi. Kasideleri gönülden gönüle söylenir, ondan önce nice menzile ulaşır oldu. Afganistan'a geçti. Hirat'a uğradı. Hirat'ın bütün âlimleri, fazîlet sâhipleri, ziyâretine geldiler. Gelenler arasında Abdullah-i Hirevî de vardı. Her şehirden ayrılırken; âlimler, vâli ve kumandanlar ve halk ona âşık olup, saatlerce yola uğurladılar. Onun gibi birisinin her şeyden vazgeçerek Bağdat yollarından Hindistan yoluna nasıl düştüğünü anlayamadılar.

Kandehâr, Kâbil, Peşâver âlimlerinin suâllerine verdiği cevaplarla hepsini hayran bıraktı. Âlimler onun üstünlüğünü tasdik ve ikrâr ettiler. Sonra Lâhor şehrinin bir kasabasında kâmil bir velî olan Allâme Mevlânâ Senâullah Dehlevî'yi (rahmetullahi aleyh) ziyâret etti. Mevlânâ Senâullah Dehlevî, Mazhar-ı Cân-ı Cânân'ın en üstün talebelerindendi.

Bu kasabada bir gece kaldı. Rüyâda, çok tanıdık gelen birinin yanağından tutup kuvvetle kendine çektiğini gördü. Sabahleyin Mevlânâ Senâullah'ın huzûruna gitti. Daha rüyâsını anlatmadan tebessüm etti. "Kardeşimiz ve seyyidimiz Abdullah-ı Dehlevî'nin huzur ve hizmetinde bulunmayı, sana vâd olunan nimetlere kavuşmaya sebep bilmelisin" dedi. Daha sonra o kasabadan ayrıldı. Yaklaşık bir yıl süren yolculuk sonrası... Hindistan'ın başşehri olan Dehli'ye, mamur, şen, huzurlu diyar manasına gelen Cihânâbâd'a ulaştı... İnşâallah, gelişim ebedi huzura olur, dedi.

Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin bulunduğu şehre gelmenin sevinci ile verdi. Seferdeyken yanında bulunan şeylerin hepsini, fakirlere dağıttı. Sonra yürüdü. Dünyalık yükten arınmış halde, gönül yükünden arınmak ümidiye Şâh Abdullah-ı Dehlevî'nin huzûruna koştu, kavuştu. Bakışları yerdeydi. "Hoş geldin Halidim.

Hoşluklar getirdin. İnşâallah hoşluklar bulursun. Biraz zor geldin ama..." Bu sözlerle elinde olmadan başına kaldırdı, sesin geldiği yere... Kalkan başı hemen göğsü üzerine düştü, dolunay gönlüne düşünce... Dolunay; Kâbe'ye sırtını dönmüş kendisine bakandı.

Elleri ellerini tuttu, gözlerin de kalbi üzerinde olduğunu hissediyordu, ama o gözlere bakamıyordu.

"Halidim. Osmanlı'ya ismini veren hazret-i Osman'ın neslinden gelen yiğidim. İşin burada değil, geldiğin diyarda... Buradaki işin emaneti alacak kadar... Haydi, hemen Bismillah diyelim, işe başlayalım. İlk vazifen... Dergahımızın tuvaletlerini temizlemek, dergaha su getirmek. Su hayattır. Hayat ile hayat bulasın" dedi.

Nefsi isyan etti. "İlimde, bir numara ol, bütün âlimler önünde boyun eğsin. Burada tuvalet temizliği ha..."

Kendine geldi. “Eğer mübarek hocamın verdiği bu şerefli vazifeden kaçarsan... Yerleri süpürge ile değil, bu sakalımla süpürürüm” diye nefsini tehdit etti.

Çok az bir zaman içinde... Mürşidinin anlatılmaz üstünlüklerine ve feyzine ulaşınca... Bu vesileyle... Tasavvufta nice derecelere, var olmanın, yaratılmanın sırrına kavuşunca... Bu sevinçle, her kelimesi inci tanesi beyitler söyledi.

“Arzuların kıblesine giden yol ve aradaki mesafe sona erdi. Bu mesafeyi sona erdirmekle lütfeden, Allahü teâlâya hamd-ü senalar olsun.

Beni, bukağı gibi insanın ayağını bağlayan akraba ve vatan tesirinden, dostlar ile dünya servetine karşı duyulan alakadan...

Beni (Abdullah-ı Dehlevî’ye gitme!) diyenlerin tesirleri altında kalmaktan, çekemeyenler ile kınayanların sözlerine kulak vermekten kurtardı.

Allahü teâlâya hamd-ü senalar olsun ki, beni meram ve maksatların en yücesine erdirdi. Ya’nî çok faziletli kâmil mürşide kavuşmayı bana nasîb eyledi.”

O mürşid... Karanlık ufukları aydınlatan ve herkesi dalâletten

hidâyete kavuşturan zâttır.

O reis, Gulâm Ali'dir. Bakışıyla çürümüş ve dağılmış şeyler dirilir. Manen ölmüş kimseler, onun feyziyle hayata kavuşurlar (626)."

Bir gün... Dergâha su taşırken, hocası Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin bir şey dikkatini çekti. Su taşıma ağacının omzuna temas ettiği yerden Arş'a doğru bir nurun yükseldiğini ve meleklerin ona hayranlıkla baktıklarını gördü.

Odasına çağırdı. Çok sevinçliydi. Edeple karşısında oturan Bağdatlıya baktı.

"Halidim. Senin halin İmam-ı Rabbani hazretlerine benzer. Fark gelişte... O'nun hocası ayağına geldi. Sen ise huzurumuza geldin. İkinizin de her şeyi tamamdı. Yalnızca mumun fitilinin tutuşturulması kalmıştı. Elhamdülillah. Fitiliniz tutuştu, mum eriyor."

Bir tomar kâğıt uzattı.

"Bu... İmam-ı Rabbani hazretlerinin, hocasına kavuşmasına vesile olan Muhammed Haşime yazdığı mektuptur (627). Oku... Kavuştuklarınla karşılaştır. Temizliğe kavuştun, hela temizleme işine son... Verilen dersleri yapmaya devam. İnşâallah yakın zamanda işiniz tamam olur."

Halid-i Bağdadi, büyük bir heyecanla odasına gitti. Mektubu okumaya başladı.

"...Allahü tealanın ismini zikretmeyi öğretti. Teveccüh etti. Zikrin tadı tam hasıl oldu. .... Kendimden geçince büyük bir deniz gördüm. ... Var olan her şeyi bu deniz içinde bir gölge gibi gördüm...

Bütün eşyayı kaplayan bir nur göründü. Onu Hak teala sandım. Bu nur, siyah idi. Arz eyledim. (Nur perdesi arkasında Hak teala görülmüştür. ... Bunu yok etmek lazımdır) buyurdu... Hak teala, kendini kendi görür gibi göründü. Arz eyledim. (İşte Nakşibendiyye'nin huzuru, bu huzurdur) dedi...

Okudukça, ağladı, okuduğu tasavvuf hallerini kendinde görmekle. Hocası devamlı huzurunda bulunmasını emretti. Hâlid-i Bağdâdî, orada da hocasına canla başla hizmet ederek, büyük mücâhede ve çetin riyâzetler çekti. Hocasının huzurunda beş ay çalıştı. Sohbetleri ve nazarlarıyla, vilayet-i kübrâ hâsıl oldu. Nakşibendiyye, Müceddidiyye, Kâdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye ve Çeştiyye yolunda kemâle geldi. Abdullah-ı Dehlevî'nin kalbindeki bütün esrar ve manevi üstünlüklere kavuştu.

Abdullah-ı Dehlevî hazretleri, Bağdadi'yi huzuruna kabul, icazetnamesini teslim etti.

"Ey Hâlid! Bende ne varsa verdim. Emaneti teslim ettim. Bundan sonrası... Rabbimin ihsanıyla kavuşabileceğin dereceler... Tıpkı İmam-ı Rabbani hazretlerinin hocasının vefatından sonra nice derecelere kavuşması gibi..."

Halid-i Bağdadi hazretleri, gözyaşları içinde boyun büktü.

"Efendim... Sizden sonra derecelere kavuşmak... Ne haddimize..."

"Öyle deme... Emanetin bizim irademizle mi verildiğini sanırsın? Seninle birlikte... Nakşibendiyyede, rabıta yoluyla, muhabbet bağıyla kavuşma kuvvetlenecek. Bu; ta Kıyamet'e kadar devam edecek... Bu senin isminle, Halidiyye diye bilinecek. Bizimle, Silsile-i aliyyenin dördüncü yedisi tamamlandı. Son yedi, Osmanlı mülkünde, Son Kale denilen Anadolu'da olacak... Bu yedinin ilki sensin... Yedi tamam olduğunda, 35'e ulaştığında... Dergah yolu, sohbet yolu, dergahta bire bir talebe yetiştirme yolu bitecek. Çünkü Osmanlı'nın yerine gelecek devlette, dergahlar kapatılacak.

Bu sebepten rabıta, muhabbet yoluyla yetişme kalacak. Bu inşaallah Kıyamet'e kadar devam edecek. Peygamber Efendimizin, (Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder.) hadis-i şerifinde bahsedilenler Son Kale Anadolu'da yaşayacaklar. Seninle başlayacak Halidiyye yolu da bunların Könül eli, rehberi olacak."

Osmanlı'nın yerine gelecek devlet sözüyle gönlü parça parça olan Bağdadi, Halidiyye yolu haberiyle mesuliyet duygusuyla eridi. Hocası eritip buhar eylemeye devam etti.

"Şimdi... Önce memleketine, sonra Bağdât'a, sonra da Şam'a git! Hemen başla! Osmanlı mülkünü, Son Kale'yi yetiştireceğin yüzlerce halifenle yüz yıl sonrasına hazırlamaya... Rabıta yolunun maddi-manevi sınırlarını çiz.

Oradaki Hak âşıklarını, Allahü teâlâya kavuştur. Şimdi benden iste. Ne istersen vereyim"

Böyle bir yükün altından kalkabilmek için maddi güç, şarttı. Boyun büktü.

"Din için dünyâlık isterim!"

"Git, her istediğini verdim! Sen bizim için, Osmanlı diyarı için Mevlanasın..."

Sonra bütün talebe ve sevdikleriyle, şehir çıkışına kadar Hâlid-i Bağdadi ile birlikte gitti. Bu sırada hızla bir atlı geldi. Önünde orta boy bir sandık vardı. Atından atladığı gibi sandıkla Dehlevi hazretlerinin huzuruna geldi...

"Hocam, emanetleri getirdim."

İdam fermanı yüzüne okunmuş gibi, sarardı. Ayrılık zamanı gelmişti ha...

"Allahü teala razı olsun evladım. Tam zamanında geldin."

Sandığı aldı. Mevlana Halid hazretlerinin eline uzattı.

"Bu da emanetçilerin emaneti... Silsile-i aliyye büyüklerine ait nice mübarek hatıra... Mukaddes emanetler, halifeliğin geçişini temsil ettikleri gibi... Bunlar da Silsile-i aliyyenin yeni vatanına Son Kale'ye geçişine işaret edecekler. Bunları vermekle... Yüreğim yerinden koparılmış gibi olur... Ama... Emanetler, bunlara sahip çıkacaklara gitmeli, onların elinde olmalı."

Sandıkdakiler değer biçilemez emanetlerdi. Mazher-i Cân-ı Cânân hazretlerinin kanlı gömleği, Muhammed Masum hazretlerinin, İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin cübbeleri... Mektuplar... Mühürler... Sancaklar... Daha nice hatıralar vardı. Zikir hilali bulunuyordu... Zikrederken, başın öne düşmesine mani olan. Bir sopanın ucunda hilal vardı (628).

Halid-i Bağdadi gözyaşları içinde sandığı aldı. Öptü. Dehlevi hazretleri sıkıca omzundan kavradı.

"Halifelerini Anadolu ve Kafkaslara yay. Ehl-i sünnet Anadolu'da devam etmeli. İngilizler, Hindistan'da İslam devletini bitirme noktasına getirdi. Aynı şeyi Osmanlı'ya da yapmak ister. Osmanlı'ya bir şey olsa dahi... Anadolu'da kökler çok derin... Uyanış yine burada olacak. Bu sebepten... Halifelerin Anadolu'nun her köşesine yayılsın, deriz. Anadolu Son kale... Osmanlı mülkündeki Müslüman Türkler ve Osmanlı'yla İslamiyet'le tanışanlar buraya sığınacak, buraya göç edecek. Bu hiç durmayacak. Nasıl burası Son Kale olurken durmadıysa... Bu göçler, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale kalması sebebiyle durmayacak, mazlumlar buraya sığınacak. Bu göçler, Son Kaleyi, Anadolu'yu güçlü kılacak."

Halid-i Bağdadi'yi göğsüne bastırdı. Uzun müddet böyle tuttu. Gözleri yaşlı gözlerine baktı. "Haydi, Halidim. Selametle git" Uzun müddet, boynu bükük ayrılanı izledi. "Hâlid her şeyi aldı götürdü" buyurdu.

Halid-i Bağdadi, Hindistan'dan Mevlana ismiyle ayrıldı. İsmi, hep ondan önce yürüdü. Osmanlı mülküne doğru yürüdü, gönülleri ve zihinleri aydınlata, aydınlata...

Mevlânâ Hâlid hazretleri, Şîrâz'a, oradan İsfehan'a sonra Hemedan'a ulaştı. 1811 senesinde vatanı olan Bağdat/ Süleymâniye'ye kavuştu. Başta, Abdullah Şemdini olmak üzere bütün Süleymaniye, karşılamaya çıkmıştı. Büyük bir sevinç yaşandı.

Bir müddet burada kaldıktan, kalbindeki her şeyi Abdullah Şemdinî'ye akıttıktan sonra Bağdat'a gitti. Seyyid Abdülkâdir-i Geylânî hazretlerinin dergâhına yerleşti. Beş ay kadar nicelerinin ilahi aşka kavuşmasına vesile oldu. Daha sonra Süleymâniye'ye dönerek talebe yetiştirmeye devam etti.

İmam-ı Rabbani hazretlerinin naklettiği "Ümmetimden, hak üzere olan, doğru yolda yürüyen, her zaman bulunacaktır. Bunlara karşı duranlar, bunlara zarar veremez. Allahü tealanın takdir ettiği

saate kadar işlerini yapacaklardır (629)" hadis-i şerifi hiç aklından çıkmıyor, gayretini artırıyordu.

Mevlana Halid, Osmanlı mülküne gelen ikinci Silsile-i aliyye büyüğüydü. Ebül Hasan Harkani hazretlerinden sonra... İkisi arasında 22 silsile-i aliyye büyüğü gelmişti. Halid-i Bağdadi hazretleri 23. idi. Ve emaneti Osmanlı mülküne getirmişti. 23; Son Kale'nin remzi kabul ediliyordu, lale ile birlikte...

2 Aralık 1812'de Medine'nin, 23 Ocak 1813'te Mekke'nin, 28 Ocak 1813'te Taif'in Vehhabilerden kurtarıldığı haberinin geldiği, II. Mahmud'a Gazi ünvânının verildiği günlerdi... Mekke'nin geri alınış tarihi çok esrarlıydı. 23 Ocak 23'ü, 1813 rakamının toplamları da 13'ü gösteriyordu.

Mukaddes diyarların geri alınış sevincindeki Sulltan Mahmud bir rüya gördü. Huriler gibi iki güzel kız, ona gülümsüyor. "Biz hazret-i Hüseyin'in neslinden Fatma ve Sâkine kardeşleriz. Mezarlarımız, Sümbüllü Sinan Efendi'nin hemen yanındadır, kaybolmak üzeredir. Kaybolmasın. İslambol'un Kıyamet'e kadar İslambol olmasının işareti olsun" diyordu, ona gülümseyeni...

Hemen Şeyhülislamı çağırdı. Şeyhülislam anlattı.

"Sultanım. Rivayet edilir ki hazret-i Hüseyin Efendimizin torunları Fatıma ile Sakine isimli kızları esir edilir. Cariye olarak Konstantiniyye'ye getirilir. İmparatora takdim edilir. İmparator Kocamustafa Paşa Camisi'nin yerindeki rahibe manastırına gönderir, rahibe olarak yetiştirilmelerini ister. İki kardeş, ölürüz, Hıristiyan olmayı kabul etmeyiz, derler. İmparator kızar, size kırk gün mühlet... Kabul etmezseniz öldürüleceksiniz, der. Aynı manastırda kalan İmparatorun kızı bu iki kardeşle tanışır.

İmparator kızı, 'Sizler, Peygamber torunu olduğunuzu söylüyorsunuz. Ne malum?' demiş. Onlar da ayağa kalkarlar ve mermere basarlar, ayak izleri mermer üzerine çıkar (630).

İmparator kızı, onları, anlattıklarını, namazlarını çok sever, Müslüman olur. Adını sadık dost manasına gelen Sıdıka koyarlar.

Müslümanlığını gizler. Kırk gün dolunca, babasından bu iki kızı affetmesini ister. Ancak imparator reddeder.

Kırkbirinci günü iki kardeş, erken kalkıp, güzelce abdest alırlar, sabah namazlarını eda edip yüce Allah'a (Allah'ım! Sana sığındık. Sana kavuşmayı isteriz. Bizi yabancı ellere bırakma... Ölümümüz, Kıyamet'e kadar bu beldenin İslam'ın bol olacağı, yaşanacağı, mazlumların sığınacağı bir belde olmasına vesile olsun.) diye dua ederler.

Onlar bu duayı yaparken... İmparator kızı da odasında gözyaşları içinde boyun büküyor. (Yüce Allahım! Çok sevdiğim iki din kardeşim öldürülecekler. Beni yalnız bırakma. Bana bu acıyı tattırma. Onların vefatını görmeden benim canımı al) diye dua ediyordu.

İdam için manastıra gelenler, iki kızın birbirine sarılmış halde vefat ettiklerini ve oraya nur indiğini görürler. Manastırın bahçesine defnedilirler. Konstantiniyyeliler tarafından azize olarak bilindiler ve ziyaret edildiler.

Kocamustafapa Camii'nin bahçesinde kabirleri kaybolmak üzere olan bu iki sultandır. İmparatorun kızının kabri de camiye giriş kapısının yanındadır. Bir müddet sonra kabirler kaybolur. Büyük veli Sümbül Efendi, yerlerini belli eder ve (Beni onların ayak uçlarına ve onların seviyesinden aşağıya gömünüz) diye vasiyet eder. Vasiyetine göre defnedildiler."

Anlatılanlar, Sultanı çok heyecanlandırmıştı. Özellikle de sultanların İslambol ile ilgili yaptıkları dua...

"Hocam. Onların hazret-i Hüseyin'in radıyallahü anh torunları olduğu kesin mi?"

"Sultanım. Kesin değil. Ama şu kesin... Milletimizin onları onun torunu olarak kabul etmesi... Bu, bizim için her şeyden daha kıymetlidir. İslambol'un, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale olma vesilesidir. Milletimizin ehl-i beyte inanılmaz sevgisinin, Medine ile İslambolu, Arabistan yarımadasıyla Anadolu'yu kardeş

görüşünün kesin delilidir."

Sultan, hemen kabirlerinin tespit ettirdi. Üstlerini çok zarif bir demir parmaklıkla çevirtti. Yesarizade Mustafa İzzet efendiye kitabe yazdırdı.

Yesarizade;

Şehîd-i Kerbela Sultan Hüseyn'in duhteranından

İki sultan-ı medfun olduğu bunda rivayettir.

beytinde... "Buraya, Kerbela şehidi hazret-i Hüseyin radıyallahü anh kızlarından iki sultanın defin edildiği rivayet edilmektedir" demektedir.

Bu caye ihtirası Gazi Han Mahmud-ı Adli'nin

Dem-i yümn ü tevfîkı saadettir, keramettir.

beytiyle de... Gazi, Adaletli Mahmud Hanın, bu iki sultanın kabriyle ilgili gayreti, zamanın bereketi, saadet vesilesidir diye söylemektedir.

İki sultanın kabirleri Hicri 1228, Miladi 1813'te yapılmıştı. Her iki tarihin rakamlar toplamı 13 idi...

Eyüp Sultan hazretlerinden sonra... Bu iki kız kardeş Çifte Sultanlar diye söylenir oldular. Başta İslambol olmak üzere bütün Osmanlı mülkünde gönüllerde yer ettiler. Son Kale'nin tapu senedi kabul edildiler.

Mevlana Halid-i Bağdadi, çok sevdiği arkadaşı Seyyid Abdullah Şemdini'yi, vazifelendirdi. Memleketine, Şemdinli'ye bağlı Nehri'ye irşat, İlk Kale Anadolu'nun Son Kale yapılmasında parçalanmaz tuğlalar fırınlaması için gönderdi.

Abdullah Şemdini'nin ataları Bağdatlıydı... Abdülkadir Geylani hazretlerinin soyundandı. Abdülkadir Geylani hazretlerinin oğlu Şeyh Abdülaziz, Kadiri tarikatını yaymak için Musul'a yakın Akra'ya yerleşti ve burada vefat etti.

1258'de, Hülagu'nun Bağdat'ta, omuz üstünde baş, tas üstünde

taş bırakmadığı sırada, Şeyh Abdülaziz'in oğlu Şeyh Ebu Bekir, Hakkari'nin Herki bölgesinde daha önce Şemdinan (Şemdinli) beyliğine başkentlik etmiş Stune'ye yerleşti (631). Aile üç-dört kuşak burada yaşadıktan sonra... Şemdinan'ın Humaro (632) nahiyesinde, Osmanlı İran sınırındaki Şehidan dağının eteğinde bulunan Meleyan köyünü kurdu (633).

Seyyid Abdullah'ın babası Molla Salih zamanında ailenin bir kısmı Demane Sufla köyüne yerleşti (634). Daha sonra, Seyyid Abdullah ve Seyyid Taha'nın babası Seyyid Ahmed, Nehri'ye taşındılar (635).

Niçin Nehri? Nehri... Nehri, Cudi Dağı'na yakındı. Cudi Dağı, Nuh aleyhisselâmın gemisinin indiği yerdi. Cudi Dağı'nın çevresindeki Arvas, Nehri, Allahü teala tarafından seçilen ilk vatandı.

Şeyh Abdülkadir Geylani Hazretlerinin torunları... İlk Kale diyarına gelmişler. Önce Arvas'ı, sonra da Nehri'yi vatan turmuşlardı. Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale kalması için...

Abdülkadir Geylani hazretlerinin soyundan gelen Seyyid Abdullah, Nakşibendinin Halidiyye kolunu Son Kale Anadolu'ya getiren ilk kişi oldu.

Halid-i Bağdadi, Anadolu'yu Son Kale kılmak, bu şehitler, evliyalar diyarını kendisinden sonraki yüzyıla hazırlamak için Bağdat'ta gayret edip halifelerini gönderirken... Avrupa'da Ekim 1814-Haziran1815 arasında Viyana Kongresi yapıldı. Birbirine düşman Avrupa devletleri bir araya geldiler. Osmanlıyı Akdeniz'den, Avrupa'dan, Balkanlardan, Kuzey Afrika, Kafkasya ve Orta Doğu'dan kovarak geldikleri yere sürmeye ve Türk kavmini her çareye başvurarak yok etmeye karar verdiler. Haçlı ruhunun bütün şiddetiyle devam ettiğini, Miladi 13. yüzyılın intikamını, Hicri 13. yüzyılda alma kararlılığını gösterdiler.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretleri Bağdat'ta bir müddet talebe yetiştirdikten sonra... Yerleşmek üzere Şam'a gitti. Şam ahâlisi, âlimleri ve idârecileri ona saygı ve iltifât gösterdiler.

Bağdât'ta kalan hanımı ve oğlu Şihâbüddîn'in Şam'a gelmesi için

mektup yazdı. Onlar Urfa'ya geldiler. Talebesi Hafız Muhammed Selim'in evine misafir oldular. Oğlu Şihâbüddîn burada vefât eyledi Urfa Ulu Camii haziresine defnedildi.

Şam Vâlisi Abdurrahmân Paşanın oğlu Mahmûd Paşa Mevlânâ Hâlid hazretlerinin üstünlüğünü anladı. Uzaktan yakından pek çok kimsenin onun sohbetiyle ve ilim meclisleriyle şereflenmek üzere geldiklerini gördü. Ona bir mescid ve bir dergâh yaptırdı. Kendisinin ve talebelerinin geçimlerini sağlayabilecek maddi yardımlarda bulundu. Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretleri sohbetleriyle insanların dünyâda ve âhirette kurtuluşa ermeleri için gayret etti.

Bağdâdî hazretleri Şam'ın meşhûr semtlerinden Kunvat'ta büyükçe ve geniş bir konak satın aldı. Âilesi ile birlikte oraya yerleşti. Konağın yanına bir mescid yaptırdı. Bu mescidde beş vakit namaz cemâatle kılınmaya başladı. İleri gelenlerden ve halktan pek çoğu Mevlânâ Hâlid hazretlerinin cemâat ve sohbetlerine koştu. Vezirler ve devlet adamları onun huzûrunda el pençe divan durdular. Kâfile kâfile gelenler Nakşibendiyye yoluna girip talebesi oldular. Kendisine devletin ileri gelenlerinden mektuplar yazıldı, vâliler ziyâretine koştular. Âlimler ve şâirler üstünlüğünü anlatan eserler ve şiirler yazdılar. Kısaca İslâm dünyâsının her tarafında onun üstünlüğünü ve fazîletini bilmeyen ve kabûl etmeyen kalmadı.

Bağdâdî hazretleri Şam'da bulunduğu sırada, fitne kazanı kaynadı. O'nun, Son Kale için ne manaya geldiğini anlayanlar harekete geçti. Sultan II. Mahmûd'a; "Asker ve silah topluyor, güçlenip devletinize başkaldırmak istiyor" diye ihbarda bulundular. Sultan II. Mahmûd Han hemen büyük âlim Şeyhülislâm Mekkîzâde Mustafa Âsım Efendiyi huzûruna çağırdı. Durumu kendisiyle görüştü. Mustafa Âsım Efendi; "Ey müminlerin emîri! Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmin Hucûrat sûresi 6. âyetinde meâlen; (Size fasığın biri haber getirirse onu iyice araştırın) buyuruyor. Halini araştırıp açığa çıkarabilecek güvenilir iki kişiyi yollayınız. Hiç sezdirmeden gitsinler, araştırmalarını yapıp dönsünler" dedi.

Bunun üzerine Sultan iki kimseye derviş elbisesi giydirip araştırmak için Şam'a gönderdi. Bunlar gizlice araştırmaya başladılar. Mevlânâ Hâlid hazretlerinin bu gelişten haberi oldu. Müdahale etmedi. İşlerini bitirip yol hazırlığına başladıklarında, yemeğe davet etti. Yemekte, Hindistan'a nasıl gittiğini, burada yaşadıklarını, Dehlevi hazretlerinin söylediklerini, kendisini hangi görevle Osmanlı mülküne gönderdiğini anlattı. Konağını, dergahı oda oda onlara gezdirdi. Silaha benzer bir hançer bile görmediler. Onlar da niçin gönderildiklerini anlattılar.

Bağdadi hazretleri, gördüklerini ve dinlediklerini Sultana anlatmalarını istedi.

Gelenler, ona talebe oldular. Tasavvufun lezzetini alınca İslambol'a dönmek istemediler. Fakat Mevlânâ Hâlid hazretleri; " Dönmeli, Sultana durumu anlatmalısınız. Orada gözümüz, kulağımız " buyurdu. Bir müddet daha kaldıktan sonra, müsaade istediler. Bağdadi hazretleri, onlara bir mektup verdi, bunu Sultana verin, verin, dedi.

Döndüler, Sultan II. Mahmud'un huzuruna çıktılar. Gördüklerini, yaşadıklarını ve Bağdadi hazretlerinin söylediklerini anlattılar. Mektubu arz ettiler. Sultan, merakla mektubu açtı. Uzunca bir mektuptu. Osmanlının geleceği, İngiliz'in Osmanlı, İslam âlemiyle ilgili planları konusunda çok şey anlatıyordu.

"Sultanım! Gayretimiz; hocamız Abdullah Dehlevi hazretlerinin vasiyetini yerine getirmek... Anadolu'nun Kıyamete kadar sahih itikadın yaşanacağı, mazlumların sığınacağı, Oğuz neslinin hüküm süreceği Son Kale olması içindir.

Bize bildirilen o ki... Osmanlı Devleti bir yüz sene kadar ancak devam eder. Yerine, Anadolu'da, yine bir Türk devleti kurulacak. İngilizler, bu devletin kendi istedikleri gibi olmasına, tebeasının da ehl-i sünnetten uzaklaşmasına gayret edecekler. Ancak muvaffak olamayacak. Yeni Türk Devletinin kuruluşunun yüzüncü yılında... Anadolu'nun sahih itikadın ve mazlumların, adaletin son kalesi olduğu ortaya çıkacaktır. Sizin de yakından bildiğiniz gibi Altın Yay ve Gümüş Oklar temsilcilerinin çalışması bu yönde devam etmektedir.

Elden çıkan Osmanlı mülkünden Anadolu'ya göçlerin başlaması çok yakındır. Bu göçler, ikiyüz yıla yakın devam eder. Anadolu'nun Son Kale olmasında büyük tesiri olur" diye bitiyordu.

Osmanlı yüz sene kadar ancak devam eder sözüyle, Sultanın yüreği sancıdı. Ama bu bir hakikatti. Birbirine ezeli düşman Avrupa devletleri, söz konusu Osmanlı olunca sarsılmaz bir birlik meydana getiriyorlardı. O zamana kadar Osmanlı, bütün Avrupa ile tek başına mücadele etmişti. Ama artık mümkün değildi. Cephelerden sık sık mağlubiyet haberleri geliyordu. Başta Rumlar ve Sırplar olmak üzere... Osmanlı'nın bir parçası olan nice kavim isyan peşindeydi. En önemlisi... Osmanlı kendi kendine mağluptu, galibiyet için yol bulamıyordu. Anadolu'nun Son Kale olacak müjdesiyle teselli buldu. Bundan sonraki çalışmalarını buna göre yapmalıydı. En yakın zamanda Altın Yay temsilcileriyle bir araya gelmeliydi.

Ama Osmanlı'yı Avrupa topraklarından atmak isteyenler, beklemiyordu. 12 Şubat 1821'de... Mora'nın Patras şehrinde isyan başladı. Rusya ve Avrupa devletlerinden tamam işaretini alınca... İsyanın başında bizzat Patras Başpiskoposu Germanos vardı. Etniki Eterya örgütünün idare ettiği 10 bin kadar silahlı Rum, şehre hâkim oldu. Onbin Müslüman katledildi. Nisan başında, Mora sancağının merkezi Tripoliçe dışındaki bütün yarımada asilerin eline geçti.

Yunan ihtilalinin tohumları II. Katherina tarafından, 1768-74 Türk-Rus Savaşı sırasında atıldı. Arka plandaki akıl İngiliz aklıydı. Yönlendiriyor, gözükmüyordu. 1814 yılında Odesa'da kurulan Etniki Eterya, gizli bir cemiyetti. Gayesi; Bizans'ın ihyası, İslambol'un Türklerden alınması, Türklerin Avrupa'dan Asya'ya atılması, Anadolu'dan sürülmesiydi. Fransız İhtilalinden sonra uyanan milliyetçilik onlara büyük cesaret vermişti.

Sultan Mahmud Han'ın, Bağdadi hazretlerinin mektubuyla sarsıldığı günlerdi. Osmanlı'nın Mora yarımadasından gelen bir haberle ciğeri parçalandı.

Yapılan tahkikatta Ortodoks Cihan Patriki Gregorios'un asilerle işbirliği halinde olduğu tespit edildi. İdama mahkûm edildi. 22 Nisan 1821'de Fener Patrikhanesinin orta kapısında asıldı (636). Patriğin asıldığı gün... Mora'dan, ilk müslüman göçmen kafilesi İslambol'a ulaştı.

Rumları kışkırtan, destekleyen Rusya'nın İslambol Büyükelçisi General İgnatiyev, başsağlığı için Patrikhaneye gitti. Yeni patrik, "Selefim, Çarınıza ulaştırılmak üzere, bir mektup yazmış. Çara ulaştırılmak üzere size verecekti. Veremeden zalimler onu astı. Bu mektubu size veriyorum. Siz çara ulaştırın" dedi. Büyükelçi merakla okudu.

"Çar cenapları! Türkleri maddeten ezmek ve yıkmak mümkün değildir. Çünki Türkler, müsliman oldukları için çok sabrlı ve mukâvemetli insanlardır. Gayet mağrurdurlar ve izzet-i iman sahibidirler. Bu hasletleri, dinlerine bağlılıklarından, kadere rıza göstermelerinden, ananelerinin kuvvetinden, padişahlarına, başındakilere olan itaat duygularından gelmekdedir.

Türkler zekidirler ve kendilerini müsbet yolda sevk ve idâre edecek reislere sahip oldukları müddetçe de çalışkandırlar. Gayet kanaatkârdırlar. Onların bütün meziyyetleri, kahramanlık ve cesaretleri ananelerine olan bağlılıklarından, ahlaklarının kuvvetinden gelmekdedir.

Türklerde evvelâ itaat duygusunu kırmak ve manevî bağlarını parçalamak, dine bağlılıklarını zayıflatmak gerekir. Bunun da en kısa yolu, millî geleneklerine ve dinlerine uymayan hâricî fikirler ve hareketlere alışdırmakdır.

Maneviyyâtları sarsıldığı gün, Türklerin kendilerinden çok kuvvetli güçler önünde zafere götüren asıl kudretleri sarsılacak ve maddî vâsıtaların üstünlüğü ile yıkmak mümkün olabilecekdir.

Bu sebeble Osmânlı Devletini tasfiye için harb meydanlarındaki zaferler kâfi değildir. Hatta sâdece bu yolda yürümek, Türklerin haysiyyet ve vekarını tahrik edeceğinden, onların yine maddi-manevi güçlenmelerine sebeb olabilir.

Yapılacak iş, Türklere bir şey his etdirmeden, bünyelerindeki tahribatı tamamlamakdır."

Büyükelçi seslice güldü.

"Patrik sanki bunu İngilizlerle birlikte yazmış. Teşhis tamam ama... Devlet ve millet içine sızdıktan sonra en az bir yüz sene lazım"

Mora'daki isyan devam etti. 5 Ekim 1821'de, Tripoliçe işgal edildi. 12 bin Müslüman ve Yahudi katletildi. Rusya'nın ve Avrupa devletlerinin desteğini alan Rumların böyle bir hareketi bekleniyordu. Ancak Osmanlı ordusundaki yenilenme yarım kalmıştı. Osmanlı ordusu başta Arabistan'da Vehhabiler, Mısır'da Kavalalı olmak üzere nice cephede savaş halindeydi.

Uzun zamandır, Sırplar, Bulgarlar ve Rumlar Osmanlı'dan kopup devlet olmak için her türlü çareye başvuruyorlardı. İlk kıvılcım Mora'da çakmıştı. 13 Ocak 1822, Hicri 19 Rebiulahir 1237'de... İhtilalciler, Mora, Kiklad adaları, Ağrıboz ve Attika'yı içine alan bir Yunanistan kurulduğunu ilan ettiler. Prens Mavrokordato'yu başkan seçtiler.

İlan tarihi 13 Ocak bilerek seçilmişti. Bu sefer 13 Haçlıların değil, Müslümanların felaketini ilan ediyordu. Hicri 13. yüzyılda, 13 Ocak'ta, rakam toplamlarının 13'ü meydana getirdiği Hicri 1237'de... Yüzlerce yıldır Osmanlı'nın bir parçası olan Rumlar, devlet kurduklarını ilan ediyordu.

13 Aralık 1294'te... İstifa eden Papa V. Coelestinus yerine seçilen Papa VIII. Bonifacius'un Hicri 13. yüzyılda, İslam âlemini çökertme planı gerçekleşiyor gibiydi. 550 sene sonrası... İslam'ın bayraktarı iki ehl-i sünnet devlet, Osmanlı ve Hindistan Timurluları çok zor durumdaydı. Timurlular çökmüş, Osmanlı ise tam manasıyla mengenenin dişleri arasına girmişti. Avrupa ise... Fizik, kimya gibi ilimleri, gücüne güç, zulme zulüm katmak için kullanıyor. Gücü, emanet değil, kendi malı, nefsinin putlaştırılmasında aracı olarak görüyor, Afrika, Amerika ve Asya'da zulümde sınır tanımıyordu.

1823 yılına gelindiğinde... 13'ün karşısı 23'lü cephede ne oluyordu? Kuzey Kafkasya'da Müslümanların Ruslara karşı hürriyet mücadelesi bütün hızıyla devam ediyordu.

1797 doğumlu Dağıstanlı Şamil, Mevlana Hâlid-i Bağdadi hazretlerinin halifesi İsmâil Sirâceddin Şirvânî'ye talebe oldu. Onun işaretiyle Şam'a gitti. Bağdadi hazretlerinin huzuruna çıktı. Bağdadi hazretleri kendisine özel alaka gösterdi. Hilafet vererek Kafkaslardaki müslümanların maddi-manevi lideri olmak üzere gönderdi.

1824 yılında Seyyid Abdullah Dehlevi hazretleri, Hindistan/Delhi'de vefat etti. Buraya defnedildi. Buraya defnedilen 4. Silsile-i aliyye büyüğü oldu. Diğerleri hocası 27. halka Mazhar-ı Can-ı Canan, onun hocası 26. halka Seyyid Nur ve 22. halka Muhammed Bakibillah hazretleriydi.

Dehlevi hazretleri, Silsile-i aliyyenin 28. halkası, dördüncü yedinin sonuncusuydu. O, emaneti Halid-i Bağdadi hazretlerine teslim etmişti. Vefatıyla, Şam'da feyz veren Bağdadi hazretleri, Silsile-i aliyyyenin 29. halkası, Osmanlı topraklarındaki ilk halkası oldu.

Abdülkadir Geylani hazretlerinin neslinden gelen Seyyid Abdullah Şemdini, Mevlana Halid-i Bağdadi hazretlerinin en büyük yardımcısıydı. Ona, biraderinin oğlu Seyyid Taha'nın, harikulade ve yüksek istidadını anlattı. Mevlana hazretleri, bir dahaki gelişinde, beraberinde getirmesini emir buyurdu. Mevlana hazretleri, Bağdat'a geldiğinde, Seyyid Taha'ya, büyük dedesi Abdülkadir Geylani hazretlerinin kabr-i şerifine gidip, istihare etmesini emretti. İstihare etti. Ceddi Abdülkadir Geylani hazretleri görünüp, "Mevlana Halid, zamanının âlimi, evliyanın büyüğüdür. Hemen ona git, teslim ol" buyurdu.

Mevlana, Seyyid Taha'nın yetişmesine, gözlerin görmediği, kulakların duymadığı makamlara erişmesine himmet gösterip yardım etti. Yetiştirme ve terbiye esnasında, Seyyid Taha'ya dağdan taş getirtirdi.

Seyyid Taha hazretleri, Mevlana Halid-i Bağdadi'nin yanında seksen gün kaldı. Velilikte, irşatta pek yüksek derecelere kavuştu. Keşif ve keramet sahibi olarak hilafet-i mutlaka ile şereflendi. Mevlana onu büyük bir cemaatle, irşat için Berdesur'a uğurladı. "Git ve yetiştir Son Kale Muhafızlarını... Anadolu'nun Son Kale olması ve Kıyamete kadar Son Kale kalması için... İran üzerinden gelen Şiiliğe dikkat... Yavuz Sultan Selim olmalısın. Şiilik Anadolu'ya yayılırsa... Son Kale mümkün olmaz" dedi.

Berdesur'a yakın Nehri'de Seyyid Abdullah Şemdinî hazretleri varken, Seyyid Taha'nın, bu bölgeye gönderilmesi şaşkınlığa yol açtı.

Sultan Mahmud, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşanın Vehhabileri tepeleyen oğlu İbrahim Paşa'yı Mora isyanını bastırmaya memur etti. 1 Nisan 1824'te Mora valiliğine getirdi. 1825 yılı içinde Anadolu haricinde bütün Mora ele geçirildi. Yunan ihtilal bölgeleri ele geçti, ama Rum, Bulgar ve Sırplarda devlet arzusu geçmedi.

İbrahim Paşa'nın Mısır'da, Batı tarzı eğitim görmüş ordusunun başarısı, Sultan Murad'ın yeni ordu kurma kararını pekiştirdi. Asi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın meşruiyetini de kabul etmiş oldu.

15 Haziran 1826'da Yeniçeriler son kez isyan ettiler... 16 Haziran 1826 tarihinde, İstanbul'da Osmanlı Padişahı II. Mahmud tarafından Yeniçeri Ocağı topa tutularak yok edildi. Binlerce Yeniçeri öldürüldü. II. Mahmud, ulema ve halkın desteğiyle 17 Haziran 1826'da Yeniçeri Ocağını kaldırdı. 465 yıl süren ocak tarih sahnesinden silindi. Yeniçeri Ocağı, gücün maddi-manevi kontrolünün ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Zaferlerde ve yenilgilerde çok önemli rolü olmuştu. Rafiziliğin, Bâtıniliğin karıştığı Bektaşi dergahları kapatıldı. Yeniçerilerin imhâ edilişi her tarafta sevinçle karşılandı. Ocağın kapatılmasına, Vaka-i hayriyye, hayırlı vaka dendi.

Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye adıyla modern Türk ordusu kurmak için harekete geçildi. Osmanlı orduları karşısında muzaffer olan Batı'nın askeri sistemi örnek alındı. Amma... Bu değişiklik hangi değişiklikleri getirecek meçhüldü. İnsanı ve toplumu nasıl

etkileyecekti? Bunun üzerinde hiç düşünülmemişti.

Halid-i Bağdadi hazretleri, 1826'da, Şam'dan Kudüs'e gitti. Namazdaki Mirac Kâbe'den olurken, beden ile miracın Mescid-i Aksâ'dan oluşundaki esrarla sarsıldı. Kudüs'te gönül sultanlarının makam ve kabirlerini ziyaret etti. Kudüs halkından saygı iltifat gördü.

Kudüs'ten Urfa'ya gelerek mübârek makamları ziyâret etti ve insanlara vâz nasihat ederek kurtuluşlarına vesîle oldu. Delhi'den getirdiği emanetleri Urfa'daki halifesi Selim Efendiye verdi. Gelecek 2 yüzyılda Anadolu'ya tesir edecek nice sırlarla birlikte...

Bağdadi hazretleri aynı sene içinde Hacca gitti. Beraberinde halifelerinden ve talebelerinden çok kimse olduğu halde... Kudüs ve Mekke-Medine seferinin; emanetin Osmanlı mülküne gelmesiyle, Anadolu'nun Son Kale olmasıyla ve gelecek 2 yüzyılda Osmanlı topraklarındaki gelişmelerle ilgili olduğu söylendi.

Mevlânâ Hâlid hazretleri, Kudüs'e bir daha gitmek istiyordu. Fakat veba hastalığı ortaya çıktı. Talebeleri; "Kudüs'e gitmenin tam zamânıdır" dediler. "Şimdi, Vebaya karşı sabırlı olmak zamanıdır" dedi. Vebadan şehit olarak gitmenin fazîletinden bahsetti. Bu konudaki hadîs-i şerîfleri okuyarak bu yüksek dereceye kavuşmak istediğini bildirdi.

O sırada birisi gelip; "Efendim duâ edin de bana veba bulaşmasın" diye yalvarınca, dua ettiler. O kişi kurtuldu. Kendileri için de dua etmesi istenince; "Rabbime kavuşmayı istememekten hayâ ederim" buyurdu. Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretlerinin Muhammed Behâüddîn isimli beş yaşındaki oğlu veba hastalığına tutulup vefât etti.

Evladının hasretiyle yanarken... Hanefî mezhebi fıkıh âlimlerinin büyüklerinden Seyyid Muhammed Emîn ibni Âbidîn içeri geldi. "Efendim! Dün gece rüyâmda hazret-i Osman'ın vefat ettiğini gördüm. Cenâze namazını ben kıldırdım" dedi. Mevlânâ Hâlid hazretleri de; "Ey İbn-i Abidîn! Bu rüya bana işaret ediyor.

Ben, hazret-i Osman'ın soyundanım. Yakında vefât ederim. Sen de kalabalık bir cemâat ile cenâze namazımızı kıldırırsın" buyurdu. Bu söz ile oradakiler, ayrılık ateşiyle yandılar.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretleri, yatsıdan sonra çoluk-çocuğunu çağırdı. "Hepinize hakkımı helâl ettim. Birbirinizden ayrılmayınız" buyurdular. Abdest alıp bir mikdâr namaz kıldıktan sonra; "Şu anda vebaya tutuldum" dediler. Mübârek yüzleri sarardı. Göz uçları ile kıbleye yönelip sağ yanı üzere yatarak, murâkabe ve Allahü teâlânın kudretini tefekkürle meşgul olmaya başladı. Her azâsından, hattâ mübârek saçlarından Hakk'ın zikrinin belirtileri görülüyordu. 1827 yılı 23 Mayıs, Hicri 1242 senesi Şevvâl ayının yirmialtıncı günü müezzin ezân okumağa başladığında... Mevlânâ Hâlid hazretleri Fecr sûresinin "(Sonra Allah mümin kimselere şöyle buyurur): Ey (îmânda sebât gösteren Allah'ı anmakta huzûra kavuşan) mutmainne olan nefs, dön rabbine (Cennet'le sana hazırladığı nîmetlere). Sen O'ndan (sana verdiklerinden ötürü) râzı, O da senden (îmânın sebebiyle) râzı olarak. Haydi, gir (sâlih) kullarımın içine. Gir Cennetime" mealindeki son ayetlerini okudu, mübârek rûhları Cennet-i âlâya uçtu ve Allahü teâlâya kavuştu.

Emaneti gidip almanın, teslim etmenin ve etkileri Anadolu ve çevresinde Kıyamete kadar devam edecek halifeler bırakmanın, üzerine düşeni yapmanın, nice diyarı hayır meydanı kılmanın huzuruyla... Ermeydanı yeryüzüne ve sevdiklerine elveda dedi. Şam'da defnedildi (637).

Mevlânâ Hâlid'le birlikte Nakşibendiyye'de Hâlidiyye diye anılan yeni bir kol ortaya çıktı. Halidiye'de de mürşidin yüzünün gönülde bulundurulması, her an hatırlanması demek olan rabıta öne çıktı. Bu öne çıkışta, Abdullah Dehlevi hazretlerinin işaret ettiği şekilde, Osmanlı sonrası tekkelerin kapatılmasıyla, sohbet, teveccüh, dergahta talebe yetiştirme yolunun kapanacak olmasının etkili olduğu belirtildi (638).

Mevlânâ Hâlid Şiî ve Vehhabiliğe karşı kesin tavır aldı. Bu tavır... Şiîliğin Irak'a ve Anadolu'ya sızmasına engel olduğundan Osmanlı

Devleti tarafından da desteklendi. Mevlânâ Hâlid'in bu tavrını halifeleri de benimseyip takip etti.

Ömrünü İslâmiyeti öğrenmek ve öğretmekle geçiren Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretleri pek çok âlim ve mürşid-i kamil yetiştirip, İslâm memleketlerine gönderdi. Onun sohbetlerinde ve ilim meclislerinde yetişen âlim ve velîlerden bâzıları şunlardır:

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretlerinin medrese arkadaşı Seyyid Abdullah-ı Şemdînî, Şeyh Muhammed Selim Hâfız Urfalı, Şeyh Ahmed Eğribozî, Feyzullah Erzurûmî, Kuzey Afrika'dan gelip feyzlerine kavuşan Şeyh Muhammed Mağribî, Şeyh Seyyid Esad Sadrüddîn, Müftî Hayderî Bağdâdî, Şeyh Abdurrahmân Rûzbehânî, Abdullah Ceselî, Şeyh Muhammed Kudsî Bozkırî, Osman-ı Kürdî Tavîlî, Ubeydullah Hayderî, İbrâhim Fasih Hayderî, Muhammed-i Cedîd, Seyyid Abdülgafûr Efendi, Mûsâ Cûbûrî, İsmâil Enârenî, Abdullah-ı Herâtî, Abdülfettâh-ı Akrî, Abdullah Erzincânî Mekkî, İsmâil Şirvânî, İsmâil Berzencî, Molla Ebû Bekr-i Bağdâdî, Abdülgafûr Kürdî, Muhammed Meczûb İmâdî, Şeyh Hasan Hâfız Kozânî, Şeyh Hâlid-i Cezîrî, Seyyid Tâhâ-yı Hakkârî, Ahmed Hatîb Erbilî, İsmâil-i Basrî, Şeyh Yûsuf-i İslâmbolî, Muhammed Hânî Şeyh Fırakî, Tâhir-i Akrî, Şeyh Tekrîtî, Mûsâ Bendenîhî, Âşık-ı Mısrî, Hasan-ı Kudsî, Hüseyin Vâiz Malâtî, Ahmed Hicâr Halebî, Sâlih Kazzâz-ı Dımeşkî, Ahmed Bikâî, Ahmed bin Süleymân Trablûsî Ervâdî, Şeyh Ahmed Tevzeklî, ilim ve fazîlet sâhibi Mücâhid Şeyh Şâmil-i Dağıstânî, Abdurrahîm Bustânî Hamevî, Ahmed Kürdî Zemlikânî, Ahmed Kürdî, Şeyh Ali Palurî, Şeyh İsrâil Ezrâî...

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretlerinin icâzet ve hilâfet verdiği bu zâtlar Mekke, Medîne, Kudüs, Şam, Haleb, Irak, Bağdât, Basra, Kerkük, Erbil, İmâdiye, Cezîre, Şemzîn (Şemdinli), Mardin, Ayıntab, Urfa, Diyarbakır, Anadolu'nun birçok şehirleri, İstanbul, Hindistan, Afganistan, Dağıstan (Kafkasya), Mâverâünnehr, Mısır, Umman, Mağrib, Girit ve diğer İslâm memleketlerine gidip İslâmiyetin emir ve yasaklarını anlattılar. Anadolu'nun Son Kale

olması, Kıyamete kadar Son Kale kalması için gayret ettiler.

1821'de başlayan Rum isyanı kısa zamanda bastırılamamıştı. Bundan ötürü devletlerarası bir mesele haline geldi. İsyan Avrupa'da Türk aleyhtarlığını aşırı derecede körükledi. Kavalalı Mehmed Ali Paşa kuvvetlerinin başarılı harekâtıyla isyanın bastırılması dış müdahaleyi hızlandırdı. Navarin'de demir atmış olan Osmanlı-Mısır donanması, 20 Ekim 1827'de müttefik İngiliz Rus ve Fransız gemilerinin ani bir baskınıyla yakıldı, Fransızlar Mora'ya asker çıkardı.

Rusya, Rum meselesini bahane ederek savaş açtı. Rus kuvvetleri Edirne'ye kadar geldi. Burada 15 Ağustos 1829'da yapılan barış antlaşmasıyla, Osmanlı Devleti, Mora'yı ve bazı adaları içine alan Atina merkezli küçük bir Yunan devletinin kurulmasını kabul etti. Bu; Osmanlıdan kopup da kurulan ilk devletti.

Bölgedeki Türklerin göç anlaşması İstanbul'da kabul edildi (1830). Mora'dan Türk göçü başladı. Son Kale Anadolu, göç edenlere sığınak oluyordu.

Osmanlı Devleti'nden yeni bir devlet kurularak ilk toprak parçası kopup, yüzlerce yıllık yurtlarından koparılanlar Son Kale Anadolu'ya gelirken... Halid-i Bağdadi hazretlerinden sonra Silsile-i aliyyenin 30. halkası olan ve emaneti Anadolu'ya getiren Seyyid Abdullah hazretleri vefat etti. Hocasının vefatından sonra fazla yaşamamıştı. Vazife yaptığı Nehri'ye defnedildi (639).

Bu vefatla, Seyyid Taha hazretlerinin Nehri'ye çok yakın olan Berdesur'da niçin görevlendirilmiş olduğu anlaşıldı. Amcası Seyyid Abdullah, Nehri'de talebe yetiştirmek ile meşgul iken, oraya çok yakın olan Berdesur'a Seyyid Taha'nın da gönderilmiş olmasının hikmetini anlayamayanlar; "Böyle iki büyük halifenin bir yere gönderilmesinin sebebi nedir?" demişlerdi. Kısa bir süre sonra Seyyid Abdullah vefat ettiğinde anladılar. Bunun üzerine, oranın halkı tarafından Seyyid-i Büzürk (Büyük Efendi) diye bilinen Seyyid Taha hazretleri, Nehri kasabasına gelip irşada, ilim talebesine, Hak âşıklarına ve Hakk'ı arayanlara ilim, feyz ve nur

saçmaya başladı. Âşıklar, uzaktan yakından pervane gibi bu irşad ve nur kaynağının etrafına toplandılar.

1830, Cezayir Fransızlarca işgal edildi. Osmanlı Devleti, Batılı devletlerin ve Rusya'nın kendisini yok etmek, Müslümanları zillet içinde bırakmak için yaptıklarına karşı koymaya çalışırken... Kafkaslardaki Müslümanlar Rusya'ya karşı hürriyet mücadelesi veriyorlardı.

Hareketin başında olan Hamza Bey'in 19 Eylül 1834 yılında bir suikast sonucunda öldürülmesinin ardından... Kafkasya'daki Müslümanlar Şamil'i imam seçti. Şeyh Şamil bu görevi alınca düzenli bir ordu kurdu Mücadelesi ile bütün dünyayı hayretler içinde bırakacak zaferler kazandı.

İmam Şamil'in, Kafkaslarda, Rus askerine ölüm olup Müslümanlara bilek ve gönülde, imam ve şeyh olarak rehberlik ederken... 1 Temmuz 1839'da II. Mahmud Han vefat etti. Güç karşısında nice çaresizlikler yaşadıktan, Osmanlı denilen son kaleye sığınanların, ümit bağlayanların ümitlerine karşılık verememenin acısını her hücresiyle hissettikten, çare için saltanatının her anında, gece-gündüz koşturduktan sonra... Çare diye Batıdan, yüzlerce yıl cepheden cepheye mücadele ettiklerimizden aldıklarının, sarıldıklarının neticesini görmeden, tahmin edemeden... Setre, pantolon ve fesin ne getirdiği göremeden...

II. Mahmud Han'ın yerine sultan, Abdülmecid Han oldu, henüz onaltı yaşındayken... İlk icraatı 2 Kasım Gülhâne Hatt-ı Hümayunu'nu ilan etti. İngilizin yetiştirdiği ve İskoç Mason Locasına kayıtlı Mustafa Reşid Paşanın teşviki ve hazırlamasıyla... Topkapı Sarayının bahçesinde ilan edildi. "Ey Osmanlı artık senin hükmünü sıfırlayacak günler başladı" dercesine... Bu fermanı halk, tek cümleyle, "Artık gavura gavur denilmeyecek" sözüyle özetlemişti. Bu ferman; içinde bulunulan zor durumdan, ancak batı müesseseleriyle çıkılabileceğinin ilanıydı. En acısı da cizyenin kiliseler vasıtasıyla toplanacak olmasıydı.

Osmanlı çareyi Batı müesseselerini, devlet idare tarzını,

vatandaşlık anlayışını almada görürken... Batıda arayı daha da açacak gelişmeler yaşanıyordu. Kâinat yapısındaki korkunç gücün, güç sahipleri için kullanılması yolunda çok hızlı mesafe alınıyordu. Batıda, Amerika'da demiryolları ağının yaygınlaşmasıyla... Artık insan ve eşya, daha hızlı ve daha çok miktarda nakledilir oldu. Bu da değişimi, güç elde edilmesini hızlandırdı.

1840'da, Balzac, İnsanlık Komedyasını yazmaya başladı. Ermeydanı Yeryüzünde, Âdem aleyhisselamın bir evladının bir evladını öldürmesiyle başlayan insanlık komedyasını...

1840 yılında... Ay yıldızlı al bayraktaki sekiz köşeli yıldız beş köşeli oldu. Hilal Allahü tealaya, beş köşeli yıldız da hem Muhammed aleyhisselama hem de İslam'ın beş şartına remz, işaret kabul edildi. İslam harfleriyle Muhammed yazısı beş köşeliydi. 1840 yılının rakam toplamı onüç idi.

Osmanlı'nın tepe noktasında... Muhammed aleyhisselamı yalnızca al bayrağın üzerinde değil, gönüllerinin en güzel köşelerinde, her hücrelerinde yaşatan iki kişi vardı. Sultan Abdülmecid Han ve annesi Bezm-i âlem Valide Sultan...

Valide Sultan'ın Muhammed aleyhisselama sevgisi o kadar fazlaydı ki... Mührünü,

Muhabbetten Muhammed oldu hâsıl

Muhammed'siz muhabbetten ne hâsıl

Zuhurundan Bezm-i âlem oldu vâsıl

sözleriyle şereflendirmişti. Bu sözlerle gönlündeki anlatılmaz aşkı, şu mânâda dile getirmişti:

"Allahü teala bilinmeyi sevdi. Sevgi sebebiyle Muhammed aleyhisselamın nurunu yarattı. O nurdan da bütün Kâinatı... Sevginin başlangıcı, doğuşu Muhammed aleyhisselamdır. Onsuz sevgi olamaz. Allahü teala, Muhammed aleyhisselama olan sevgisi sebebiyle, Bezm-i âlem Valide Sultanı yaratdı."

Bezm-i âlem Valide Sultan, Muhammed aleyhisslâma olan ilahî muhabbetin tecellisi ile, Rabbinin ve Habibinin aşkına kavuştu. Ve bu aşk ile Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem

hatıralarına sahip çıkabilmek için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamıştır.

Valide Sultan, Veysel Karani hazretleri vasıtasıyla gelen Hırka-i şerifi Ramazan ayında ziyaret edince çok üzülmüştü. Ziyaret mekânı küçüktü, insanlar birbirinin üzerindeydi. Bu hali görünce ağlamıştı. Hemen durumu oğlu Abdülmecid'e bildirdi. Ve 1847'de harekete geçtiler.

Veysel Karani hazretlerinin vefatından sonra... Üveysi sülalesi elinde kalan Hırka-ı şerif, 17. yüzyılın başlarında mekan değiştirmiş... Ailenin o tarihteki reisi Şükrullah Üveysi tarafından I. Ahmed'in fermanı gereğince İslambol'a getirilmişti.

İslambol'a yerleşen Üveysi ailesinin Fatih semtindeki evinde ziyaret edilen hırkanın korunması güçtü. Bu sebepten Sadrazam Çorlulu Ali Paşa, kâgir bir hücre ile bitişiğinde bir çeşme ve imaret inşa ettirmişti. Yapının ziyaretler için yetersiz kalması üzerine I. Abdülhamid "Hırka-i Şerif Dairesi" olarak adlandırılan hücreyi 1780'de inşa ettirmişti. Ancak bunun çok yetersiz kaldığını Valide Sultanın görmesiyle... Çevredeki binalar kamulaştırılarak yıktırıldı. 1847'de cami ve hırka-i şerif dairesi inşaatına başlandı. 1851'de tamamlandı. Hırka-i Şerif Camii ismiyle cami ibadete, mübarek hırka da ziyarete açıldı.

İslambol, mukaddes emanetler hazinesi ve bunların halkın ziyaretine açıldığı diyar olmuştu. Eyüp Sultan, III. Mustafa Han ve I. Abdülhamid Han türbelerinde kadem-i şerifler nice senedir ziyarete açıktı. Şimdi de Hırka-i şerifin rahat ziyaret edilmesi imkânı sağlanmıştı.

Sultan Abdülmecid Han da annesi gibi ehl-i beyt âşığıydı. Mescid-i Nebî'ye ve Hücre-i Saadet'e en çok hizmet eden padişahlardandır. Padişah olunca, Mescid-i Nebî'nin tamir ve tezyini için 750 bin Osmanlı altını sarf etti.

Bezm-i âlem Valide Sultan, 3 Mayıs 1853'te kırkaltı yaşında vefat etti. Eşi II. Mahmud'un türbesine defnedildi (640).

1853'te, Silsile-i aliyyenin 31. halkası Taha-i Hakkari hazretleri

vefat eyledi. Hocası ve amcası Seyyid Abdullah hazretlerinin bulunduğu kabristana, Nehri/Şemdinli'ye defnedildi. Yerine Silsile-i aliyyenin 32. halkası olarak kardeşi Seyyid Salih geçti.

Taha-i Hakkari ve Mevlânâ Hâlid'in yüzlerce halifesi aracılığı ile Halidiyye Yolu son derece geniş bir alana yayıldı, Balkanlar ve Kırım'dan Güneydoğu Asya'ya kadar ulaştı. Ancak tarikatın asıl etki alanı Osmanlı Devleti'ne bağlı Kuzey Irak, Güneydoğu Anadolu ile Kuzeybatı İran bölgeleriydi. Aralarında İbni Âbidîn, Rûh-ul-me'ânî adlı tefsirin müellifi Şehâbeddin Mahmûd Âlûsî ve II. Mahmud'un şeyhülislâmı Mekkîzâde Mustafa Âsım Efendi gibi tanınmış isimlerin de bulunduğu pek çok Osmanlı ulemâsı Hâlidiyye'ye mensuptu.

Bu şekilde Hâlidiyye, hem Anadolu'da hem de İslambol'da daha uzun mâzisi olan diğer Nakşibendî kollarını gölgede bıraktı. Bu kol sayesinde... Nakşîler Suriye, Filistin ve Irak'taki tasavvuf ehli arasında ilk defa önemli bir yer edindiler.

Hâlidiyye, Kürtler'in yoğun olarak yaşadığı Kuzey Irak'ın dinî hayatı üzerinde özel bir etkiye sahipti. Tarih boyunca hâkim tarikat olarak Kâdiriyye'nin faaliyet gösterdiği bu bölge el değiştirdi. Hâlidiyye'yle hâkimiyet Nakşibendiyye'ye kaydı. Berzencî ve Sâdât-ı Nehrî gibi şeyh ailelerinin çoğu Kâdiriyye'den Nakşibendiyye'ye geçti, Kürt kimliği bir dereceye kadar Hâlidiyye koluyla birleşti.

Halidiyye mensupları, Osmanlı Devleti'ne kesin bağlılık gösteriyordu. İran Şiilerine, Avrupa'nın sömürgeci güçlerine karşı sevenlerini uyarıyorlardı. Dağıstan'dan Sumatra'ya kadar Hâlidiyye'nin yayıldığı hemen her yerde... Tarikat mensupları Osmanlı ve Son Kale lehindeki faaliyetleriyle öne çıkıyorlardı.

Osmanlı Devleti, 4 Ekim 1853'te, Rusya'ya Eflak ve Boğdan'ı 15 gün içinde boşaltması için nota verdi. Boşaltmayınca savaş başladı. Osmanlı Ordusu ilk anlarda Balkanlarda başarılı oldu. 30 Kasım 1853'te... Osmanlı Donanması Karadeniz'de Ruslar tarafından büyük hasara uğratılınca... İngiltere ve Fransa, panikledi. Rusların Akdeniz'e inmesi endişesiyle... Rusya'ya, Eflak ve Boğdan'dan

çekilmesi ve Osmanlı'nın toprak bütünlüğüne saygı göstermesi için nota verdiler. Bu Ruslar tarafından kabul edilmeyince... 12 Mart 1854'te Rusya'ya harp ilan ettiler.

20 Eylül 1854'te müttefik kuvvetler, Kırım'a asker çıkardılar. Kırım'da Rusları yendiler. Kafkas cephesinde Ruslar başarılı oldular. Kırım savaşı devam ederken... Osmanlı İmparatorluğunu sıkıştırmak amacıyla... 14 Haziran 1855'te Rus Orduları doğu sınırlarımızı aşarak Kars Şehrini muhasara etmeye başladı. Müşir Mehmed Vasıf Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu 135 gün süren Rus kuşatmasına karşı Kars halkı ile birlikte kahramanca bir savunma yaptı. 29 Eylül 1855 günü Kars Zaferini kazandı.

30 Mart 1856 Rusya ile 31 maddelik Paris Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ile Osmanlı Avrupa topluluğunun üyesi kabul edildi. Toprak bütünlüğü garanti edildi. Karadeniz, tarafsız olacak, burada hiçbir devletin donanması bulunamayacaktı.

Anlaşmanın 4. maddesi "Osmanlı padişahının 18 Şubat 1856'da ilan ettiği Islahat Fermanı devletlere tebliğ edilecek ve devletler de bunu kabul edeceklerdir. Bu ferman, ilgili devletlere, Osmanlı İmparatorluğu'nun iç işlerine karışma hakkı vermeyecektir" şeklindeydi.

Evet... Islahat Fermanı Paris Antlaşmasının bir parçası olmuştu. Hem Paris Antlaşmasına hem de padişah fermanına göre Osmanlı artık Avrupa'nın parçasıydı. Ama... Kâğıt üzerindeki sözler, bin yıllık Hilal-Haç gerçeğiyle uyuşacak mıydı?

Batılı devletlerin isteği bitmiyordu. 3 Kasım 1839'da ilân edilen ve bütün Osmanlı tebeasının kanun önünde eşit sayıldığını, herkesin can, mal ve namus dokunulmazlığının devletin güvencesi altında olduğunu açıklayan Gülhane Hatt-ı Hümâyunu'nu yeterli bulmadılar. Osmanlı tebeası müslümanlarla gayr-i müslimler arasında bazı siyasî ve hukukî farklılıkların bulunduğunu ileri sürerek daha köklü reformlar yapılmasını istediler. Kırım Harbi yardımının zorlaması sonucunda Islahat Fermanı ilan edildi.

Fermanın özeti... Osmanlı'nın gayri müslim tebeasına,

müslümanlardan daha fazla hakkın tanınması, Avrupalı devletlerin ve Rusya'nın gayr-i müslimleri ve fermanı bahane ederek Osmanlı'nın işlerine karışması, Osmanlı bedenini yenilmez kılan manevi gücün tahribata uğratılmasıydı. Bu tahribatta Gülhane Hatt-ı Hümayunu ve Islahat Fermanı başlangıçtı. Plan bu ikisini nicelerinin takip etmesi üzerine yapılmıştı. İngiliz aklı, Yahudi sermayesi devredeydi.

Güçlenen Batı ve Rusya, iki farklı Haç karşısında çaresiz kalan Osmanlı çare diyor. İki Haç'ı, Batı arasındaki güç kavgalarını birbirine karşı kullanarak çıkış yolu arıyordu. Ama çok zordu. Son Kale ve savunma siperleri karadan ve denizden kurulmuş. Akdeniz ve Karadeniz Türk gölü, Mavi Vatan haline getirilmiş. Tuna, Kafkaslar ve Balkanlar aşılmaz sur kılınmış. Ortadoğu'nun, maddi-manevi fethi zincirle İslambol'a bağlanmıştı.

Ama şimdi... 1856'ya gelindiğinde... Balkan ve Kafkaslar karlı, sisli... Akdeniz ve Karadeniz fırtınalı... Ortadoğu, Vehhabilik fitnesiyle sancılı... Doğuda, İran, sünni İslam'ın bağrında bir hançerdi. Bu şartlardaki Osmanlı... En sinsi düşmanı İngiliz'e çare diye sarılıyordu. Kırım Savaşı'nda görünürde Ruslara karşı zafer kazanılmıştı. Ya sonrası?

Kırım Savaşının; Rusların Hindistan'a yardım etmesini engellemek, Osmanlı'nın borçlandırılması ve Rusya-Osmanlı'nın birbirine kırdırılması için çıkarıldığı söylendi.

Ve... 1858'te... Hindistan'da, üçyüz yıl (1526-1858) kadar hüküm süren, medeniyetlerin en güzelini kuran Babür Devletine, nice katliamlar sonrası İngilizler tarafından son verildi. Babür sonrası... İngiliz'in tek hedefi Osmanlı devleti, onun temsil ettiğini hilafetti. Kırım Harbinde Şeyh Şamil'e yardıma mani olarak bunu açık etti.

1859'un 6 Eylül'ünde... Çarın 70 bin kişilik ordusuyla akılalmaz şekilde mücadele ettikten sonra... Yanında yalnızca birkaç kişi kalınca... Geri kalan mücahitlere, Müslümanlara bir şey yapılmaması şartıyla teslim oldu.

Rus Çarı II. Aleksandr, Şeyh Şamil'i sarayın kapısında, karşıladı. Kılıncını almayarak ona hayranlığını dile getirdi. Onunla aynı

sofrada yemek yedi. Şamil'in son derece iştahla yemek yediğini görünce... "Ya Şamil! O kadar iştahla yemek yiyorsun ki... Beni de yiyeceğinden korkuyorum" dedi. Şeyh Şamil, Çara döndü, "Merak etmeyin! Biz müslümanız. Domuz eti yemeyiz" cevabını verdi.

Şeyh Şamil, imam seçildiği 1834'ten 1859 yılları arasında... Rusya'nın askerî gücünün büyüklüğü ve imkânlarına rağmen... Kurduğu düzenli orduyla destansı bir mücadele verdi. Bu mücadelesinin üç yılı da Kırım Savaşı sırasındaydı. Ama yardım gelmedi. Çünkü İngiliz'in derdi Rusya'ya karşı hürriyet mücadelesi edenler değildi. Onun tek derdi, Boğazlardı. Rusya'nın sıcak denizlere inmemesiydi. Kafkaslar'da, ehl-i sünnet bir topluluk bir devlet ister miydi?

1813 Gülistan, 1828 Türkmençay, 1829 Edirne antlaşmaları, Rusların Kafkaslarda etkili olmalarını sağlayacak gedikler açmıştır. Şeyh Şamil ve mücahitleri, bu gediklerden Rusların sızmasına mani olmuştur. Ancak... Onun teslim olmasından sonra bu gedikler büyümüş. Kafkaslara giren Ruslar Müslüman ahaliye akılalmaz zulümlere başlamış. 1860 senesinde... Türk ve İslam tarihinin akışını değiştiren bir hadise gerçekleşti. Kafkaslardan Son Kale Anadolu'ya ilk mazlum göçü oldu. Yerlerine Hıristiyan Ermeniler yerleştirildi.

Oğuz Türkünün bin yıla yakın zaman... Anadolu'yu Son Kale yapmak için gösterdiği gayretin hikmeti anlaşılmıştır. Göçenler, Müslüman Ahıska Türkleri, Çerkezler, Lezgiler ve Tatarlardı.

Kafkaslardan küçük de olsa ilk göç ta 1828 yılında başlamış. Çerkezlerin ana yurdu olan Anapanın Ruslar tarafından işgalinden sonra... 370 Çerkez ailesi Anadolu'nun Karadeniz kıyılarına yerleşmişti.

Göçler, durmuyor, devam ediyordu. Yüzbinler, Yeryüzünde, binlerce yıllık vatanlarından, Son Kale kılınan Anadolu'ya göç ederken... Nefeslerini tamam eyleyenler yerin yüzünden altına yolculuk eyliyor.

Urfalı Şeyh Muhammed Selim Efendi, 1860 yılında vefat etti.

Mevlid-i Halil Kabristanı'na defnedildi.1785 yılında Urfa'da doğmuştu. Nübüvvet Yolunu Hindistan'dan Osmanlı mülküne getiren ve 1826'da Şam'da vefat eden Nakşibendiye'nin Halidi kolunun kurucusu Şeyh Mevlana Halid-i Bağdadî hazretlerinin halifesiydi. Bağdadi hazretleri, Nübüvvet Yolu büyüklerinden kendisine gelen mukaddes emanetleri Selim Efendi'ye emanet etmişti. Muhammed Selim Efendi, şeyhi ölünce Urfa'da Halid Bağdadî'nin halifeliğini devam ettirmişti (641).

1865 yılında... Anadolu'ya göç ettirilen Çerkezlerin sayısı 493 bini buldu. Göç edemeyip öldürülenlerin sayısının ise 1,5 milyon olduğu söylendi. Osmanlı, çırpınıyordu. Göçmenleri kabul için Batum, Trabzon, Giresun, Ordu Samsun, Sinop, Akçakoca, Burgaz, Varna ve Köstence'de göçmen kabul merkezleri kurdu (642).

Düşman yalnızca hudutlardan gelmiyor. En yıkıcı şekilde, dost görünüşüyle, medeniyet, modern hayat tarzı rehberi olarak da geliyordu.

Osmanlı devletinde... Dini azınlıkların, Rum, Bulgar Ermeni ve Yahudilerin açtığı okulların yanında, başta ABD ve Fransa'nın açtığı yabancı okullar da vardı. Bunlar 16. yüzyıl sonunda açılmaya başladı, 19. yüzyılda zirve yaptı. Bu okullarda, başta azınlık çocukları olmak üzere, Osmanlı Devletinin Müslüman idarecilerinin, zenginlerinin, ileri gelenlerinin çocukları da okuyordu.

Yıl 1863... Profesyonel bir misyoner olan Amerikalı Dr. Cyrus Hamlin, ortaya çıktı. Bir Fransız yahudisi arkadaşı C. Rhinelander Robert'le, Boğaz'da seyahat ederken gözüktü. Yanındakine Fatih'in Konstantiniyye'yi İslambol eylemek, fethetmek için yaptırdığı Rumeli Hisarı'nı gösterdi.

"Müslümanlar Konstantiniyye'yi fethetmek için buraya hisar yaptılar. Ben de onları yıkmak için buraya okul açacağım. Kaleyi içeriden ele geçireceğim"

Hamlin'in görevi sadece İslambol'da bir okul açmak da değildi. 1840'lı yıllarda... O... Gelecekte bütün Anadolu'yu sarması düşünülen Anadolu Kolejlerinin de temellerini atmıştı. Robert

Koleji, 1863 yılında Amerikan usülü eğitim vermek üzere açıldı. Rumeli Hisarının hemen yanında... Ama ona tepeden bakar vaziyette... Rumeli Hisarı sahilde, Kolej ise tepedeydi. ABD tarafından yurt dışında açılan ve sürekli eğitim veren ilk Amerikan okuludur (643).

ABD, İngiltere, İtalya, Almanya ve Fransa için Osmanlı devleti o kadar önemliydi ki... Osmanlı mülkünde her türlü şartı zorlayarak okul açıyorlardı.

Osmanlı'ya son vermek için, Anadolu'da, yabancı ve azınlık okulları açılırken... Nübüvvet yolu temsilcileri, hayatları ve ölümleriyle... Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalmasına vesile oluyorlardı. Toprağı ve gönülleri mayalıyorlardı.

Nübüvvet Yolu'nun 32. halkası Seyyid Muhammed Salih 1865 yılında vefat etti. Şemdinli/Nehri'ye, ağabeyi Seyyid Taha-i Hakkari hazretlerinin ayak ucuna defnedildi. Buraya ilk defa Nübüvvet Yolunu Anadolu'ya getiren Seyyid Abdullah Şemdinî defnedilmişti. Sonra da Seyyid Taha... Şemdini hazretleri, Mevlana Halid-i Bağdadi'nin medrese arkadaşı ve Seyyid Taha hazretlerinin amcasıydı. Böylece... Nehri'ye üç Nübüvvet Yolu temsilcisi, bir amca iki yeğen defnedilmiş oldu. Üçü de Seyyid Abdülkadir Geylani hazretlerinin neslindendi. Serhend'den sonra... Üç Nübüvvet Yolu temsilcisinin defnedildiği ikinci yerdi(645). Seyyid Salih hazretlerinden sonra... Nübüvvet Yolu temsilcisi Seyyid Sıbgatullah Hizani oldu.

1867'de... Semerkant'ı ele geçirmekle, Ruslar, 1860'da başladıkları Türkistan işgalini tamamladılar. Kafkaslar ve Hindistan'dan sonra Türkistan... Sünni İslam devletlerinden ayakta yalnızca Osmanlı kalmıştı. O da içeriden ve dışarıdan ölçü ve hesaba sığmaz saldırılar karşısındaydı.

1870'de... Osmanlı'nın merkezi Anadolu'nun Kıyamete kadar ehl-i sünnetin, mazlumların Son Kalesi kalması için gayret edenlerden Seyyid Sıbgatullah Hizani hazretleri vefat etti. Nübüvvet Yolunun temsilcisi Silsile-i aliyyenin 33. halkasıydı. Onunla Nübüvvet Yolu Arvasi seyyidlerine geçmişti. Yerine 34.

halka olarak yine Arvasi seyyidlerinden yüce bir zata geçti.

Ordudaki bazı subaylar ve kendilerine Genç Osmanlılar denilenler, çareyi Batıda arayanlar, Osmanlı'yı vurdular. Bir darbe ile 30 Mayıs 1876'da Abdülaziz Han'ı tahttan indirdiler. Sultanın hapis günleri fazla sürmedi. Gözaltında bulundurulduğu Feriye Sarayı'ndaki odasında 4 Haziran 1876 tarihinde bilekleri kesilmiş bulundu. Son nefesini vermiş, elveda demişti. En büyük suçu, Osmanlı Ordusunu Batıya dur diyecek hale getirmek istemesiydi. Tahkikat sonrası... Darbeyi yapanların tuttuğu zorbalar tarafından şehit edildiği anlaşıldı.

Abdülaziz Han'ın şehit olduğu, al kanının toprağı mübarek kıldığı zamandan az bir müddet sonra... Tuna boyunda... Ceddi, Abdülaziz Han ile akraba olan, Oğuz Han'ın oğlu Ayhan neslinden, Sarı Saltuk'un soyundan bir yiğit... Altın Yay temsilcisi... Çırpınıyordu Tuna gibi... Abdülaziz Han'ın emanetini arıyorcasına...

Tutunmak istedi tutunamadı. Her neyi yakalıyorsa elinde kalıyordu. Bir tüy gibi savruluyordu. Bağırmak istiyor bağıramıyor, sesi çıkmıyordu. Fırtına gittikçe şiddetlendi dayanılmaz, karşı konulmaz oldu. Yüz kiloyu geçen kocaman Saltukoğlu İsmail Pehlivan'ı havaya kaldırdı. Daha da şiddetlenerek bulutların üstüne yükseltti. Aşağıya baktı, evlerini karınca yuvası gibi gördü.

Fırtına aldı götürdü, bulutların üzerinden uçurdu, ovalar, dağlar aşırdı. Bir şehre getirdi... İki deniz arasında kurulmuştu. İki denizi birbirine bağlayan ve bir kuğu boynu gibi uzanan bir boğaz vardı. Bunun iki tarafına minareler, kubbeler inci tanesi gibi dizilmişti.

Tek kubbeli ve tek minareli camiydi, hemen yanında bir türbe vardı. Bu türbeden anlatılmaz bir ışık yükseliyordu. Gözlerini ve gönlünü bu ışık almışken birdenbire düşmeye başladı. Tutunacak hiçbir şey yoktu. Dehşet içindeydi. Paramparça olacaktı. Düştükçe hızı arttı. Toprağa yaklaştığı anda gözlerini kapadı. Hanımını, oğlu Mesud'u hatırladı.

Yıldırım gibi toprağa düştü. Şaşırdı, o kadar yüksekten düştüğü

halde canı hiç acımamıştı. Düşmeyip de kavuşmuş gibiydi. Toprak, bir anne gibi onu kucaklamıştı. Toprağın derinliklerine indiğini, toprakla bir olduğunu, sonra da yeryüzüne, gün ışığına doğru hareketlendiğini hissetti. Topraktan doğarak gün ışığına kavuştu. İnanılmazdı. Bir gülfidanı olmuştu, ucunda kan kırmızı bir gül bulunan...

Doğu tarafından, gökyüzünden bir kişi geldi. Heybetli, yüzüne bakılamayan bu zat, gülü suladı, gül ağacı büyüdü. Ellerinde baltalar olan dev gibi insanlar geldiler, gülü kesmek istediler. O heybetli zat, mâni oldu. Daha sonra gül bir kitap, kitap IŞIK oldu, ışık Güneş haline döndü, yükseldi ve yeryüzünü ışığa boğdu.

"Allahü ekber! Allahü ekber!"

1877'nin Mayıs ayı başı... Plevne yakınında, Tuna boyunda bir köy... Akıncı torunlarının diyarı... Sabah ezanı okunuyordu. Ezanın arşa yükselen ilk sedasıyla birlikte İsmail Pehlivan uyandı. Şaşkınlık içinde, inanamaz gözlerle sağı solu yokladı. Evindeydi, yanında yatan can yoldaşı Zerregül Hanım'a baktı. Demek ki gördüğü rüyaydı.

Ellerini vücudunda gezdirdi. Rüya o kadar gerçek gibiydi ki... Merakla ellerine baktı. Belli belirsiz yanan kandilin ışığında toprak var mı diye... Baştan ayağa titredi. Avuçlarında toprak vardı. Merakla kokladı, aklı başından gidiyordu. Elleri gül kokuyordu...

* * *

"Olmaz derim bre olmaz. Ne laf anlamaz delisin sen! Gidemem... Daha fazla üsteleme! Bu topraklar... Benim her şeyim bre! Canım, kanım, evladım, geçmişim, geleceğim. Bu topraklar bize emanet. Şehit kanlarıyla vatan kılınmış bu diyarlar... Can tendeyken terk edilir mi bre! Bu düpedüz kaçmaktır, ihanettir. Bana büle bir alçaklığı nasıl yakıştırırsın? Hem düşman Tuna'yı geçti dersin hem de buralardan kaçmamı istersin."

"Bre İsmail Pelvan! Niçin anlamazsın? Emir, karşı konulmaz yerden. Benim çok mu hoşuma gider sanırsın? Rus topraklarımıza girdiği bir zamanda, yollara düşmek... Beni de yakar... Büle bir zamanda, silah elde Rus ve Bulgar keferesine karşı çarpışmak yerine

yollara dökülmek... Ama emir... Sonra... Senin gidişin mecburi bir gidiş... Terk etmek değil... Daha sonra çok daha güçlü dönmek içindir."

İsmail Pehlivan sinirli sinirli güldü.

"Aha! Şu Tunalı beyime bak! Silah kadar, büle süslü kelimeler sülemeyi de bilirmiş. Bre Tunalı! Sen de iyi bilirsin. Sözler gerçeği değiştirmez. Buralardan gidişimi kaçış olmaktan çıkarmaz. Bunun için olmaz derim bre olmaz. Sen ne dersen de... Bu düpedüz kaçmaktır, gidişin dönüşü olmaz bre! Sen kimi avutursun, kimi kandırırsın?"

Bu kadar laf dinlemeye, laf söylemeye alışık değildi. Tunalı'nın delilik damarı kabardı. "Ya sabır" diyerek kendini tutmaya çalışıyordu. Sabretmeli, verilen görevi yerine getirmeliydi.

"Niçin üle sülersin be Pelvan Ağam? İcap ettiğinde hicret edilir, göç yoluna düşülür. Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) de Mekke'den Medine'ye göç etmedi mi? Sonra da çok daha güçlü dönerek Mekke'yi fethetmedi mi?"

"Bre o göçle bunu niçin karşılaştırırsın? O göç, tarihin akışını değiştirdi. Bizimkisi üle mi? Kaçmaktır bre, düpedüz kaçmaktır. Üç tane ordumuzun bulunduğu, halkının yüzde yetmişinin bizden olduğu şehitler yadigârı memleket... Nasıl terk edilir? Büle bir şeyi benden nasıl istersin? Kıyamete kadar gelecek torunlarımın bile silemeyeceği büle bir yüz karasına... Nasıl razı gelirim? Niçin anlamak istemezsin? Kim benim göçüme karar veren, hele süle!"

İsmail Pehlivan, bir türlü ikna olmuyor, "hayır" diyor, başka bir şey demiyordu. Kızgınlıkla bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Çok iri yarı olan İsmail Pehlivan yürüdükçe, ahşap konak zangır zangır titriyordu.

Tuna kıyısındaki Yıldırım Bayezid yadigârı Plevne... Buraya bir taş atımı mesafedeki Mehmetli Köyü... Gece, bütün her şeyi kuşatmak üzereydi... İyileri, kötüleri, çirkinleri ve güzelleri. Akşam ezanı yeni okunmuş, namazlar henüz kılınmıştı.

Mehmetli Köyü yöresindeki Türkler, gece için pek tedbir almaya

alışık değillerdi. Çünkü gecelerden endişeleri yoktu. Ama artık geceler değişmişti.

İsmail Pehlivan çok kızgındı. Evindeki misafirin etrafında dört dönüyor, "Süle bre kimdir o, benim bu diyarları terk edip göç itmemi isteyen?" diyordu. Misafir çaresizdi.

"Otur bre İsmail pelvan hele otur! Madem o kadar ısrar edersin... Sülücem sana kim olduğunu. Sen de yakından tanırsın Tuna Baba'yı. Tuna içindeki Adakale'de ikamet eder. Bu emri bana o verdi. Ona da emir İstanbul'dan gelmiş. Çok ısrar edersen, sülememe izin verdi. Senin, aileni alıp tez zamanda İstanbul'a göç etmeni isteyenin adını vereceğim sana. Ama önce şüle yanıma bir otur!"

İsmail Pehlivan hâlâ sakinleşmemişti; homurdana homurdana misafirin yanına oturdu.

"Süle bakalım Tunalı! Kimmiş bu benim göç etmemi, bu diyarı bırakmamı isteyen?"

İsmail Pehlivan'ın zorladığı misafir, Hayır var Nine'nin oğlu Tunalı idi. İsmail Pehlivan ve Tunalı aynı yaşlardaydılar, elliye merdiven dayamışlardı. Gençlikleri beraber geçmişti. Birbirlerini ölesiye severlerdi. Ama Tunalı'nın getirdiği haber, İsmail Pehlivan'ı çıldırtmış, yıkılmaz arkadaşlığı unutturmuştu. İsmail Pehlivan, büyük bir kızgınlık içinde Tunalı'ya bakıyor, cevap bekliyordu. Tunalı, isim vermek istemiyordu. İsmail Pehlivan'ın ailesiyle birlikte en kısa zamanda İslambol'a göç etmesini isteyen kimse böyle istemişti. Ancak isim vermeden İsmail Pehlivan'ı göçe razı etmeye imkân yok gibiydi. Pehlivanın bir türlü ikna olmaması Tunalı'yı kızdırmıştı ve sertçe sordu:

"Bre laf annamaz pelvan! Abdülfettâh-i Akrî hazretlerini hatırladın mı?"

Abdülfettâh-i Akrî ismini duyan İsmail Pehlivan şaşırmıştı, bu ismi nasıl hatırlamazdı. 1855'in Mayıs gecesiydi. Ruslar tarafından Osmanlı topraklarında ihtilal çıkarmak için yetiştirilen bir çeteci, Bulgar ihtilalcisi Voyvoda Filip Totu yakınlardaydı. 35 kişilik

çetesiyle Ziştovi'nin biraz aşağısından Tuna'yı geçmiş, Osmanlı topraklarına girmişti. Ancak çetesiyle birlikte sıkıştırılmış. Lofça'nın çevresindeki Ovacık, Söğütlüce, Eriklice, Yukarı Türklük, Aşağı Türklük, Dikili, İbrikli, Mihalsa, Tepeköy gibi nüfuslarının tamamı Türk köylerinin arasına düşüp kıskaca alınmıştı.

Bu çeteyi takip edenlerin arasında İsmail Pehlivan da vardı. Babadan dedeye hem âlim hem de pehlivan bir aileden geliyordu. O da Şumnu, daha sonra da İstanbul medreselerinde okumuş. Ancak Bulgar çeteciler tarafından babası öldürülünce boyun bükmüş. Tahsilini yarım bırakıp köyüne dönmüş, işlerin başına geçmişti. Tahsili yarım kalınca... Güreşe devam etmiş ve İsmail Pehlivan diye anılmaya başlamıştı.

O yıllarda Yörük Ali çetesinin elemanıydı. Can derdine düşen Bulgar çetesi, yalnız yakaladığı Müslümanları acımasızca katlediyordu. Yanındaki üç kişiyle birlikte Bulgar çetesini takip ediyordu İsmail Pehlivan. Çetecileri, yolunu kestikleri bir arabanın yolcularını öldürmek üzereyken kıstırmıştı. Onları gören çeteciler, yolculara bir şey yapamadan kaçmak zorunda kalmışlardı. Haydutların arasında kalan ve kendisine çevrilmiş kara gözlü namluların önünde ölümü bekleyen Abdülfettâh-i Akrî hazretleriydi.

Abdülfettâh-i Akrî hazretleri, çok sevmişti. Kendisinin ve yanındakilerinin ölümden kurtulmalarına vesile olan İsmail Pehlivan'ı... Onu mükâfatlandırmıştı. Hem de nasıl? İsmail Pehlivan, o güne kadar tatmadığı lezzetleri tatmış. Yaratan, yaratılan, hayat ve ölüm gerçeğine ulaşmış, gönül gözü açılmış. Yaratılış sebebini anlamıştı.

Vidin'e bir vazife ile gelen Abdülfettâh-i Akrî hazretleri, dönüş yolunda... Bir hafta kadar, İsmail Pehlivan'a misafir olmuştu. O günler... İsmail Pehlivan'ın hayatındaki en güzel günlerdi. Abdülfettâh-i Akrî hazretleri, misafiri iken bir oğlu olmuştu. O mübarek zat, "Çok sıkıntılı günler görecek insanlarımızın nice güzel, sevinçli haberlere kavuşmasına vesile olur inşâallah" demiş. Sağ kulağına ezan, sol kulağına da ikamet okuyarak bebeye

“Mesud” demiş, üç defa “Mesud” diye seslenmişti. İsmail Pehlivan, oğlunun, her seslenişte, Abdülfettâh-i Akrî hazretlerine gülümsediğini görür gibi olmuştu.

Abdülfettâh-i Akrî hazretleri, ayrılırken Mesud’u kucağına almış, ona uzun uzun baktıktan sonra babasına verirken gülümsemiş. “İsmail oğlum! İnşâallah... Bu oğlun... İslambol’da... Peygamber Efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem bayraktarı Eyüp Sultan hazretlerine komşu olur. Oğlunun soyundan gelecek kimse... Zamanın en büyük âlimi ve evliyasıyla tanışır. Türk milletinin, dünyanın dört bir yanındaki gariplerin, nice yüzbinlerin sonsuz güzelliğe, ehl-i sünnet yoluna kavuşmasına, Türkiye'nin Son Kale olmasına vesile olur. Çağrıldığın zaman... Bir an tereddüt etmeden ailenle hemen İslambol’a koş ve Eyüp Sultan’a yerleş” demişti.

Demişti ama... Daha o zaman... Vasiyet diye söylenenler, İsmail Pehlivan’ın bir kulağından girip diğerinden çıkmıştı. Bu sözleri, bir iltifat, iyi dilek olarak görmüş. Hiç üzerinde durmamıştı.

Ayrılır ayrılmaz... Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin hasreti yakmış, kavurmuştu onu. Hemen arkasından koşmak istemiş ama gidememişti. Daha sonra her fırsatta İslambol’a koşmuştu; tâ ki 1865 yılında Abdülfettâh-i Akrî hazretleri vefat edene kadar. Vefatıyla nefes alamaz olmuş, zaman içinde, hayatın gailelerine dalarak İslambol’u unutmuştu.

Vefatından 12 sene sonra... Şimdi şu Tunalı gelmiş, Abdülfettâh-i Akrî hazretleri “göç etmeni” istiyor diyordu. Bu nasıl olurdu, o vefat etmemiş miydi?

Tunalı ile İsmail Pehlivan’ın göç kavgası ettiği saatlerdi. Tuna’dan geçenler vardı. Ancak bu geçiş, Osmanlı akıncılarının geçişi gibi adalete, şenlendirmeye, vatan kılmaya değildi. Ölüme, zulme idi. Türk oğlunu Tuna ile Balkanlar arasından göç ettirmeye idi.

1877’nin 26 Haziran’ını 27 Haziran’a bağlayan geceydi. İhanet ve gafleti, düşmanın hareketlerini örten geceydi... Rus kuvvetleri, Tuna’ya yürümüşlerdi. Romanya tarafındaki Zimniça’dan Osmanlı

topraklarındaki Rusçuk ile Niğbolu arasındaki Ziştovi'ye doğru... Zimniça ağlamıştı haline ilk Rus askeri ayak bastığında toprağına...

Bataklık olduğu için Osmanlı ordusu buradan geçiş beklemiyordu. İlk geçenler gereğini yapmışlar. Rus Çarı'nın emriyle hemen Ziştovi ve çevresine saldırarak katliama başlamışlardı. Rus Çarı, askerlerinden; Bulgarlarla işbirliğine gidilerek, Türkleri göç ettirmek için her türlü katliamın yapılmasını, Tuna ve Edirne vilayetlerinde Türklerin mutlaka azınlık durumuna düşürülmesini istemişti.

Rusların, Tuna'yı geçmeleriyle çok büyük bir üstünlük kaybedilmiş oldu. Çünkü... Rumeli'de Tuna ile Balkan dağları, savunma için en elverişli iki hat idi. Ruslar, Tuna'yı geçerken 50 bin kaybı göze almışlardı. Ancak Osmanlı kumandanlarının gafletiyle hiç kayıp vermeden ellerini kollarını sallayarak geçiyorlardı. Osmanlı kurmayları, Ziştovi'yi Rusların en son olarak geçeceği yer olarak görmüşlerdi.

Tunalı, İsmail Pehlivan'ın bocalamasını görünce hedefe biraz daha yaklaştığını hissetti. Abdülfettâh-i Akrî deyince deli dolu İsmail Pehlivan nasıl da yumuşamıştı. Ama belli ki hâlâ tereddütleri vardı. İsmail Pehlivan sordu:

"Te be Tunalı! Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin haber gönderdiğini sülersin ama... O vefat edeli 12 sene oldu... Yoksa rüyada mı gördün?"

Tunalı gülümsedi.

"İsmail Pelvan. Rüya gören biri var ama o, biz değil sensin."

İsmail Pehlivan şaşırdı.

"Sen ne rüyasından bahsedersin bre deli?"

İsmail Pehlivan'ın rüya dokundurmasını anlamazlıktan gelmesi Tunalı'yı kızdırdı.

"Ne rüyası olacak. Fırtına tarafında kaldırıldığın, alıp götürüldüğün ve toprağa bırakılıp gül ağacı olarak çıktığın rüya..."

İsmail Pehlivan tepeden tırnağa titredi, iğne batırılmış gibi sıçradı.

“Kimden duydun bunu?”

“Kimden olacak, seni alıp götürmemizi söyleyenden. Abdülfettâh-i Akrî hazretleri vefat ettiyse yerine bıraktığı, vekil ettiği kimse var. Altın Yayın günümüzdeki temsilcilerinden Ziyâeddîn-i Gümüşhanevî hazretleri haber göndermiş. 'Hocamın vasiyetidir... Ruslar, Tuna üzerinden Osmanlı topraklarına girdiği anda, İsmail Pehlivan, ailesini yanına alıp bir an bile beklemeden hemen yola çıksın. Eğer gelmemekte diretirse, ona rüyadan bahsedin' diye. Ve rüyanın ne olduğu bize gönderilen emirde anlatılmış. İşte sana gönderilen mektup da burada. Mektup, Tuna Baba tarafından bize ulaştırıldı. Biz de Rusların Tuna’yı geçmesiyle hemen harekete geçtik.”

Tunalı, kuşağı arasındaki deri keseden bir mektup çıkardı ve İsmail Pehlivan’a verdi.

“Buyur Ağam! İşte mektup. Senindir, okuyabilirsin.”

Mektubu alan İsmail Pehlivan, kor tutmuş gibi oldu. Şöyle bir mektuba baktı. Mektupta... Rus askerinin Tuna’yı geçmesiyle birlikte... Ailesini, oğlu Mesud’u mutlaka yanına alarak, kendisini götürmeye gelenle İstanbul’a doğru yola çıkması isteniyor. Bunun Altın Yay temsilcilerinden Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin arzusu olduğu belirtiliyordu. İsmail Pehlivan boynunu büktü.

“Bre Tunalı! Burada yazılanlara karşı boynum kıldan ince. Savaş patladı patlayacak... Böyle bir anda buraları terk etmek bana kaçmak gibi gelir.”

Tunalı, İsmail Pehlivan’ın tereddüdünün gitmek üzere olduğunu fark edip taarruza devam etti.

“Sizin gidişiniz emirle, kaçmak değil! Daha güçlü geri dönmek içindir. Bulgar ve Rus keferesi geldi, gelecek. Bir an önce hazırlanman gerekir.”

İsmail Pehlivan, hâlâ tereddütlüydü.

"Ne yapacağımı, nasıl hareket edeceğimi şaşırdım. Niçin gitmemizi isterler, anlamış değilim."

Tunalı'nın yine deliliği tuttu.

"Anlasana bre Pelvan Ağam. 'Türkoğlu, bu diyarlara daha güçlü dönebilsin' diye gitmeniz istenir. Tuna Baba, cevabın, Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin Mesud'un doğumunda müjdelediklerinde olduğunu söyledi."

İsmail Pehlivan şaşırdı.

"Mesud'un doğumunda müjdeledikleri mi? Ne müjdelemiş ki?"

"Bre, ben ne bileyim? Orada olan sendin."

Ata ocağını terk etmek emri, İsmail Pehlivan'ın aklını başından almıştı. Biraz düşününce doğum sonrası söylenenleri hatırladı.

"Evet, hatırlar gibi oldum. Abdülfettâh-i Akrî hazretleri, bizim Mesud ile ilgili konuşmuş. 'Bu çocuğun neslinden gelenler, Türk milletinin şanlı günlerine tekrar kavuşmasına vesile olacaklar' demişti. Fakat yine de içim rahat değil. Bu savaş zamanı göç edersem. Arkamdan teneke çalıp lanet ederler bre Tunalı Ağam."

Tunalı, İsmail Pehlivan'ın bu toprakları terk etmeme kararlılığı karşısında duygulandı, ayıplanma endişesine şaşırdı.

"A be İsmail Ağa niçin tereddüt edersin? Bilirim, bu toprakları bırakmaya bir türlü gönlün razı gelmez. Ama şunu iyi bil... Bu gidişin, terk ediş değil, daha güçlü dönmek içindir. Başkalarının ne süslediği değil, Hakk dostlarının ne dediği önemli... Allah göstermesin. Üle dehşetli günler yaşanır ki kimsede kimseyi ayıplayacak hâl kalmaz. İçindeki ayak seslerini de mi duymazsın?"

İsmail Pehlivan iyice şaşırdı.

"Ayak seslerini de mi söylediler?"

"Evet... İçinde yürüyüp duran ayakları da söylediler. 'İçindeki ayak seslerinin durduğu, sonra tekrar başladığı yer, İsmail Pelvanın yerleşeceği diyardır' dediler. Daha delil ister misin?"

İsmail Pehlivan yalnızca "İstemem" diyebildi. Tunalı'nın sözleriyle içindeki ayak sesleri iyice fazlalaşmıştı.

Birden dışarıdan bağrışma sesleri geldi, kapı kırılırcasına vuruluyordu. Odadakiler endişe ve merakla birbirlerine baktılar. Gecenin bu vaktinde neler oluyordu? Tunalı hemen kuşağındaki piştova sarıldı. Bakışları İsmail Pehlivan üzerindeydi. Ev sahibiydi, onun işaretini bekliyordu. İsmail Pehlivan, kapıya doğru yürüdü. Kapının arkasından çığlık çığlığa biri sesleniyordu:

"Baba! Benim, Mesud... Kapıyı aç! Köye saldırdılar..."

İsmail Pehlivan hemen kapıyı açtı. Oğlu Mesud karşısındaydı. 22 yaşlarında, babası gibi iri yarı, pehlivan yapılı bir delikanlıydı. Büyük bir telaş içindeydi. Rengi bembeyaz olmuştu. İsmail Pehlivan, oğlunu şöyle bir sarstı.

"Bre Mesud! Ne bu telaşın?"

Mesud'un gözleri yuvalarından çıkmıştı.

"Baba! Bulgarlar, Ziştovi'den Tuna'yı geçen Ruslarla birlikte köye saldırmışlar. Ali Kâhya söyledi. Bütün köye yayılmışlar. Önlerine gelenleri öldürüp katliam yapıyorlarmış!"

İsmail Pehlivan çıldırmış gibiydi. Mesud'un yakasına yapışmış sarsarak bağırıyordu:

"Bre Ruslar, Ziştovi'den nasıl geçer? Ordumuz neredeymiş, uyuyor muymuş?"

İsmail Pehlivan, Tunalı'nın anlattıklarını unutmuş gibiydi. Tunalı, Rusların Tuna'dan geçtiğini, bu sebepten kendisini ve ailesini götürmek için geldiklerini söylemişti. "Bulgarlar köye girdi" haberi aklını başından almıştı.

Babasından "sanki suçlu kendisiymiş" gibi bir tepki gören Mesud şaşkındı.

"Bilmiyorum baba! Ben yalnızca Bulgarların bizim bu tarafa doğru geldiklerini ve her tarafı ateşe verdiklerini gördüm."

Tunalı, işittiklerine inanamayan ve cin çarpmış gibi duran İsmail

Pehlivan'ı sarstı.

"Bre Pelvan, kendine gel! İki saattir ne anlattım? Rusların, Tuna'yı geçtiğini, Bulgarların her an buraya saldırabileceklerini söylemedim mi? Geldiler işte... Duracak zaman değil. Hemen çoluk çocuğunu hazır et! Olabilecek en kısa zamanda yola çıkacaksınız."

"Yola çıkacaksınız" sözü, Mesud'un gönlüne kor düşürmüştü. Tam manasıyla şaşkındı. Nereye gidiyorlardı? İslambol'a falan gitmekten bahsedildiğini duymuş, ama meseleyi tam manasıyla anlayamamıştı. Nişanlısı Gülümser ne olacaktı? Tunalı, İsmail Pehlivan'ı zapt etmekte güçlük çekiyordu, isyanlardaydı.

"Bre Tunalı, sen ne dersin? Bulgar ve Rus gavuru memleketime tecavüz ederken ben nasıl yola çıkarım bre!"

Tunalı, Mesud'a seslendi.

"Mesud, davran. Evdeki bütün silahları hazır edin!"

İsmail Pehlivan duruma müdahale etti.

"Bekle Mesud!"

Tunalı dellendi ve İsmail Pehlivan'a bağırdı:

"Sen ne yaptığını sanırsın? Biz buraya, ailemizi düşman namlusu önünde bırakıp çelik çomak oynamaya mı geldik? Yeter bre. Söz dinle. Bulgar, sizin konağı bastı basmak üzere..."

İsmail Pehlivan, söylenenlere inanamıyordu.

"Ne dersiniz siz bre?"

Babasına cevap Mesud'dan geldi.

"Tunalı Amcam doğru süler buba. Evin etrafı Bulgar ve Ruslar tarafından sarılmış!"

Hemen pencereye koştular. Hakikaten de... Evin etrafında sağa sola koşturan üç beş Bulgar çapulcusu ve Rus askeri görünüyordu. Konağın hizmetçileri, içeri girmek isteyen asker ve çapulculara karşı koyunca... Çatışma başlamıştı.

İsmail Pehlivan, hemen çatışmaya giren hizmetçilerin yanına

gitmek istedi, ancak Tunalı mâni oldu.

"Dur İsmail Pehlivan! Mademki göç etmeyi kabul ettin. Bundan sonra benim dediğimi yapacaksın!"

Tunalı'nın sözleri, İsmail Pehlivan'ı iyice çileden çıkardı. Mektubu, Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin söylediklerini unuttu.

"Sen ne dersin bre gidinin delisi? Bulgar, köyüme saldırmışken ben kaçar gibi nasıl giderim? Git işine! Bir yere gittiğim yok. Ölürsem burada, şehitler yadigârı bu topraklarda şehit olarak ölürüm."

İsmail Pehlivan'ın gitmemekte direnmesi, Tunalı'nın bütün cinlerini başına çıkardı. İsmail Pehlivan'ı yakasından yakaladı ve piştovu şakağına dayadı.

"İsmail Pelvan! Biz buraya oyun oynamaya değil, sizi götürmeye geldik. Sözüne karşı durulmazlar, gitmen için ferman vermişler. Benim işim, emrin yerine getirilmesi... Bu emri yerine getirirken engel tanımam. Karşıma çok sevdiğim, uğruna canımı seve seve vereceğim arkadaşım İsmail Pelvan da çıksa... Acımadan vururum. Bize boşuna Tunalı denilmedi. Biz yeminli delileriz. Yeminimizin gereğini; karşımıza çıkan anamız da olsa yerine getiririz."

İsmail Pehlivan, en sevdiği arkadaşı Tunalı'nın gözlerinde ölümü gördü. "Hayır" dediği anda bir an duraksamadan tetiği çekeceğini anladı. Dediklerini yapar mı yapardı. O Tunalı idi, yeminli deliydi. Ölümünün, can arkadaşının elinden olmasını istemedi. Mademki emir, Tunalı'yı bu kadar bağlayan yerdendi, itaat edecekti.

"Tamam, bre deli tamam. Giderim. Zannetme ki korktuğumdan 'he' dedim. Kanım bir arkadaşımın eline bulaşmasın; 'emre karşı geldi de öldürüldü' denmesin, evlatlarım büle bir yüz karasıyla yaşamasın diye 'he' derim."

İsmail Pehlivan'ın "Tamam" demesiyle rahatlayan Tunalı piştovu indirdi. 'Gözümü kırpmadan seni öldürürüm' dediği can arkadaşını göğsüne bastırdı.

"Bilirim bre İsmail'im. Ölümden zerre kadar korkmadığını... Allah razı olsun. Beni büle bir zor durumdan kurtardığını için. Şehit olmak için can atarsın. Ama şimdi ölmemek için gayret etmeli. Mesud'u İslambol'a ulaştırmalısın. Şu an üle bir zamandayız ki ölüm kolay olanı..."

İsmail Pehlivan'ın gönlü, ölümle göç arasında incelmişti, gözyaşları içinde konuştu:

"Anlaşıldı bre deli herif, ne icap ederse yapalım."

Tunalı, kuvvetle omzunu sıktı.

"Şimdi hemen yukarı, konağın üst katına çıkacak, çoluk çocuğunu hazır edeceksin! Yükte hafif, kıymette ağır ne kadar altın vesairen varsa yanına al. Yürüyerek yanınızda götürebileceğiniz kadar giyim, yatak ve yiyecek alın. Un gibi, nohut, fasulye gibi... Atlara yükleyin. Konağın arka kapısından hemen yola çıkın. Hiç oyalanmadan yola devam edin. Bir an önce Balkanları aşın, Eski Zağra'ya varın! Orada Eski Zağra Müftüsü, Rüşdiye Muallimi Hüseyin Raci Bey'i bulun! Kendisi Ziyâeddîn-i Gümüşhanevî hazretlerinin sevenlerindendir. Ona tabi olun. O ne derse onu yapın. Edirne'ye oradan da İslambol'a onun yardımı ile ulaşın!"

Mesud, büyük bir şaşkınlık içinde iki can dostun arasında geçenleri izliyordu. Huzursuzdu. Nişanlısı, sevdiceği, onun ailesi ne olacaktı? Üç ay sonra, harman sonu... Düğünlerinin yapılması kararlaştırılmıştı. Bulgar, köye saldırmışken onları almadan nasıl giderlerdi?

Sözlerinden anlaşıldığına göre Tunalı gelmiyordu. İsmail Pehlivan sordu:

"Bre deli! Sen gelmiyor musun, ne yapacaksın?"

Tunalı, tatlı tatlı gülümsedi, göz bebeklerinde anlaşılmaz hasretler yanıyordu.

"İsmail Ağam, bizi düşünme! Ben yetişebilirsem arkanızdan geleceğim. Bizim vazifemiz sizin sağ salim menzilinize, İslambol'a ulaşmanızı sağlamaktır. Haydi! Sen şimdi oyalanma. Bütün aileni toparla. Bir an önce konağın arka kapısına in!"

Yarım saat kadar sonraydı. Konağın arka tarafı ana baba günüydü. Ön tarafta çatışma bütün şiddetiyle devam ediyordu. Buradakilerse... Yüzlerce yıllık şehitler, akıncılar yadigârı, aile ocaklarını terk etmenin şaşkınlığında, sonsuz üzüntüsündeydiler. Evin küçük kızı Ayşegül'ü, kedisi Samur'dan bir türlü ayıramıyorlardı. Ağlayarak "Samur'u bırakamam" diyor, başka bir şey demiyordu. Çaresiz, onu da almasına rıza gösterdiler.

İsmail Pehlivan, yaşlı gözlerle konağa bakıyor, yaşadıklarına inanamıyordu. Nice bin hatıralarla dolu bu toprakları, bu konağı, bu diyarları böyle mi bırakacaktı, kaçar gibi mi gidecekti? Konağına, ocağına, akıncı dedelerinin yadigârı bu eve, Bulgar ve Ruslar, onun cesedini çiğnemeden mi gireceklerdi. "Kader böyleymiş?" diye mırıldandı. Acaba, hadiseler bu şekilde gerçekleşirken, onun kusuru var mıydı? Varsa, tevbeden, aynı hataya düşmemek için gayret etmekten başka elden ne gelirdi?

Tunalı, yaşlı gözlerle konağa, geride bıraktıklarına bakan İsmail Pehlivan'ın omzuna dokundu.

"İsmail Ağam! Bilirim buraları terk etmek istemez, şehit olmak için can atarsın. Bugün şehit olamıyorsun ama... İnşaallah senin soyundan gelecekler, senin binlerce şehit sevabına kavuşmana vesile olurlar."

İsmail Pehlivan, konuşacak hâlde değildi ancak "İnşâallah Tunalım, inşâallah" diyebildi.

Konağın ön tarafında silah ve bağrışma sesleri artarak devam ediyor, daha da yaklaşıyordu. Tunalı, ufak bir şişeyi İsmail Pehlivan'a verdi.

"İsmail Ağam, gönlü yaralı yiğidim... Bu, bizim derya dediğimiz Tuna'nın suyudur. Tuna Baba gönderdi. 'Bu suyu evladına, onlar da evlatlarına teslim etsinler, muhafaza etsinler. Nesilden nesle, mukaddes emanet olarak geçsin. Tuna boyundan, Urumeli'nden geldiklerini, buraları niçin terk etmek zorunda kaldığımızı sakın ola unutmasınlar. Aynı hataya hiç olmazsa onlar düşmesinler. Tuna'yı, onun hatırlattıklarını akıllarından ve gönüllerinden çıkarmasınlar. Tuna, bizim için nehirden çok daha fazlasını ifade eder. O bizim

kınalı gelinimizdir, Kızılelmamızdır' diyerek..."

İsmail Pehlivan, küçük şişeyi aldı. Şişe tarafından esir edildiğini hissetti. Küçücük şişeye... Binlerce yıllık Türk tarihinin, nice bin akının, şehit kanlarının, gözyaşının, zaferlerin sığmış olduğunu gördü. Top sesleri, tüfenk atışları beynini ve gönlünü doldurdu. Sesler, Tuna boyundan mı yoksa çok yakından mı geliyor bilemedi. Bir ses geldi:

"Baba, konak yanar!"

İsmail Pehlivan, yanan neresi bilemedi; gönlü mü, Tuna boyları mı, yoksa konağı mı? Tunalı'nın "Davran bre İsmail Pehlivan! Duracak zaman değil. Bizim için saniyeler asır değerinde" bağırışıyla içinde bulunduğu mekâna ve zamana döndü.

Yanan gönlüydü. Ecdat yadigârı, terk etmek zorunda olduğu konak tutuşmuştu. Sanki ayrılık ateşiyle kavruluyordu. Gecenin karanlığında alev alev yanmaya başlamıştı. Çocuklarının ve ailesinin, korkuyla yanan konağa baktığını gören İsmail Pehlivan, ayakta duramadı. Konakla beraber ciğerlerinin de yandığını, nefes alamaz hâle geldiğini hissetti.

Vaktin daraldığını gören Tunalı, duruma müdahale etti. İsmail Pehlivanı, ayağa kaldırdı, boynuna sarıldı.

"Haydi, İsmail Ağam! Ben hakkımı helal ettim. Sen de et. Hemen davranın, duracak zaman değil!"

İsmail Pehlivan çaresizdi. Yüreği, konağı, Tuna boyu, yüzlerce yıllık Türk yurdu, gönül ocağı, canlarından can, kanlarından kan katarak şenlendirdikleri diyarlar yanıyordu.

"Helal ettim bre deli yiğidim. Sen ne yapacaksın? Bunlar kudurmuş."

Tunalı gülümsedi, gülümsemesinde; ötelerin ötesinde gördükleri, onların hasreti, onlara kavuşma ümidi vardı.

"Sen beni düşünme! Düşünmen gerekenleri düşün. Haydi davranın!"

Alev alev yanan konağına baktıkça ciğeri yanan İsmail Pehlivan, düşünmesi gerekenlere, kendisine emanet edilenlere döndü. Ailesini atlara yerleştirdi. Mesud'a seslendi:

"Haydi oğlum! Davran! Gideriz..."

Mesud'un cevabı inanılmazdı, "Baba... Ben sizinle gelemem" dedi. İsmail Pehlivan tam, "Oğlum sen ne dersin? Senin sebebinle yollara düşüyoruz" derken sözlerini yuttu. Abdülfettâh-i Akrî hazretleri, "Bu söylediklerimden oğlunun haberi olmamalı. Ancak başka çare kalmadığında söyleyebilirsin" demişti. Tam yirmiiki sene önce... İsmail Pehlivan bağırdı:

"Evladım, ne demek ben sizinle gelemem. Bu yola birlikte çıkmak zorundayız. Niçin gelmek istemezsin?"

Mesud, ağlamaklıydı.

"Baba nasıl giderim, nişanlımı ve ailesini burada bırakarak..."

İsmail Pehlivan'ın yüreği yandı. Oğluna ne desin, ne söylesin bilemedi. Ona, "Nişanlını bırak, mühim olan senin kurtulman" nasıl derdi. Mesud ile Gülümser'in birbirlerine sevdalarını duymayan kalmamış, kara sevdaları dillere destan olmuştu. Çaresiz bir şekilde Tunalı'ya baktı.

"Bre deli, ayıkla bakalım pirincin taşını. Mesud, nişanlımı ve ailesini almadan bir yere gitmem der."

Tunalı, bir taraftan ateş ederken diğer taraftan bağırdı:

"Siz yola çıkın. Mesud ile ben konuşurum. Haydi, hayırlı yolculuklar."

Tunalı'nın sözleri İsmail Pehlivan'ın canına minnetti. Kendisinin Mesud'a laf anlatması imkânsızdı. Ona "nişanlını bırak" diyemezdi. Söylenmesi gerekeni Tunalı söylemeliydi, o vazifelendirilmişti, bu onun işiydi. Tunalı'ya, yüreği, ciğeri yana yana "Allah'a ısmarladık, hakkımı helal ettim, hakkını helal et!" dedi.

Tunalı'nın "Helal olsun, yerden göğe kadar. İslambol'a ulaşın, İslambol'a sahip çıkın. İslambol varsa bir varız. İslambol... Dünden

bugüne, bugünden yarına ışığımızdır" sözleriyle yola koyuldular. Arkalarında yüzbinlerce hatırayı, ecdat yadigârı güzel vatanı boynu bükük eyleyerek... Kuşları, çiçekleri, tavukları, koyunları, mezarları, çeşmeleri, meyvelerin en güzelini veren ağaçları, yediveren dutunu, çiçek açtığında mis gibi kokan iğdeyi, kudurmuş düşmana bırakarak yola düştüler. Onlarca yılda filizlenmesi beklenen nice umutlara doğru...

Tunalı Mesud'u ikna edecek miydi? İsmail Pehlivan sürdü atını, karanlığın içine, karanlıktan sonra gelecek gündüzün ümidinde... Yola çıkmış ailesinin ardından...

Gidenlere yaşlı gözlerle baktı Tunalı. Onlarla birlikte nice şeylerin de gittiğini ve bir daha dönmeyeceğini hissetti. Bulgar haydutlarına ve Rus askerlerine rağmen nişanlısının evine gitmek için sabırsızlanan Mesud'a seslendi.

"Mesud'um, yiğit evladım. Haydi, toparlan! Sen de yola çıkmalısın!"

"Ama beyim, nasıl giderim? Nişanlımı, ailesini, canımın yarısını bırakarak..." diyen Mesud'un gitmeye niyeti yoktu.

Tunalı, Mesud'u omuzlarından tuttu.

"Evladım. Bizi buraya yollayanlar, senin ailenle gitmeni, onların yanında olmanı istediler. Nişanlının babası Tahsin Ağa'nın konağını bilirim. Daha önce misafirleri olmuştum. Söz... Sen buradan ayrılır ayrılmaz, oraya gideceğim. Onları da arkanızdan yola çıkaracağım. Ne olur beni üzme. Bizi bu işle vazifeli kılanlar ailenle gitmeni istediler. Ben hayatta olduğum sürece bunun başka türlü olmasına imkân yok. Sen de yeminli delisin. Bana mutlaka itaat etmen gerektiğini iyi bilirsin."

Mesud'un eli ayağı, yüreciği bir kuş gibi titredi. Sezdiklerinin etkisiyle, çaresizce kıvrandı. Eğer itiraz ederse, Tunalı amcası, düşünmeden silahı ona doğrultacaktı. Karşısındaki yeminli deliydi. İtiraz edilmezdi. "Peki" demekten başka yapacak şey yoktu. Her hücresi isyan etmesine, "hayır" demesine rağmen boyun büktü.

"Dediğin gibi olsun. Senin sözün bana yeter. Peki... Sen ne

olacaksın? Bu kudurmuş gibi saldıranlarla nasıl baş edeceksin?"

Yeminli deli Mesud'u kucakladı; Türkoğlu'nun yüzlerce yıllık geleceğini kucaklarcasına.

"Allah razı olsun evladım, beni kırmadın. Beni merak etme. Bu gavurcuklar benim hakkımdan gelemez. Bizim işimiz, sizin yolunuzu açmak, sizi menzilinize ulaştırmak... Bizden sonra geleceklerin ebedî güzellikler diyarına kavuşması... Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale kalması... Mazlumlara sığınak, sahih itikada pınar olması için..."

Mesud, gönlü ve aklı geride bıraktıklarında, nişanlısı Gülümser'de, Tunalı amcasında olarak atına bindi. Gözyaşları içinde "Hakkını helal et!" diye bağırdı ve atını sürdü, gidenlerin arkasından...

Bulgar ve Rusların üzerine ateş olup yağan Tunalı cevap veremedi. Mesud, kendisini bekleyen babasının, birbirlerine sarılıp yanan konağa bakıp ağlaşan kadın ve çocukların yanına geldi. Hemen yola koyuldular. Güneye doğru, Eski Zağra'ya ulaşabilmek için... Arkalarında, Mesud'un nişanlısı Gülümser ve ailesini, yeminli deli Tunalı'yı, yanan konağı, binlerce hatırayı, vatanlarını bırakarak...

Mesud'un ağzı kurumuş, konuşamıyor, göz pınarları suyunu çekmiş ağlayamıyordu. Arkasında sevdiceğini, nazlı yârini, yoldaşını bırakmıştı. Bir daha görüşmek mümkün olacak mıydı?

Mesud, yüzbin defa kırılmış bir billur bardak çatlamışlığındaki yüzle son defa baktı. Nişanlısını, nice bin hatırasını bıraktığı köye, Tunalı'nın olduğu yere... Hiçbir şey gözükmüyordu. Yalnızca... Zaman zaman bir alev parlıyor, Mesud'a selam gönderiyordu. İlk hedefleri Selvi'ydi.

Köyde tam bir katliam yaşanıyordu. Feryat eden insan sesleri... Acı acı uluyan köpeklerin, ağıllarından ve damlarından çıkamadıkları için diri diri yanan sığırların, koyunların seslerine, tüfek gümbürtüleri karışıyordu. Havada ağır bir yanık kokusu vardı.

Mehmetli köylülerinin alışık olmadığı bir koku... Canlı canlı yananların vücutlarından yükselen bir koku...

Tam bir dehşet yaşanıyordu. Yanan evlerin kapıları önlerinde tek başına ağlayan çocuklar, kendilerini götürecek birilerini beklerken... Anneler eşya kurtarma telaşındaydılar. Anneler "Çocuğum, çocuğum içeride kaldı!" diye feryat ediyor, ancak kimseye sesini duyuramıyorlardı.

Sokaklar doluydu. Vurulan, şaşkınca koşturan insanlarla... Kurşunlardan kaçmaya çalışanlar, kurşunların kucağına düşüyordu.

Yanan evler, yerde yatan masum insanlar, feryatlar, dayanılmaz bir koku... Kan içici katil Rus ve Bulgarlar arasından, yanındakilerle birlikte köyden çıkmaya çalışan Mesud ile İsmail Pehlivan, donmuş gibiydiler. Bu ana-baba gününde... Diğer insanların yardımına koşamamanın acısı, utancı ve çaresizliğini yaşıyorlardı. Şu anda... İkisi de köyde kalıp çarpışarak şehit olmak için her şeylerini vermeye razıydılar. Ancak... Emir yüksek yerdendi. Söz vermişlerdi... Bir an önce Eski Zağra'ya ulaşmalıydılar. Zaman zaman Bulgar ve Ruslar, önlerini kesmek istemiş. Martin tüfekleriyle kendilerine yol açmışlar. Çok güç şartlarda, köyün hemen güneyinde başlayan ormana ulaşmışlardı. Orman, kendileri gibi katliamdan kaçanlarla doluydu... Kimsenin gözü kimseyi görmüyordu... Herkes can derdindeydi.

İsmail Pehlivan, burada dururssa katliam manzaralarına daha fazla dayanamayacağını anladı, kararını verdi.

Biraz daha beklerse... Ölmek, şehit olmak için katillerin üzerine yürüyecek. Bu şekilde de kendisine verilen vazifeyi yerine getiremeyecekti. "Yürüyün! Yolumuza devam ederiz" dedi. Saldırı başlayalı bir saat olmuş, karanlık iyice bastırmıştı. Gece karanlığında, yıldızların ışığında yürümeye, yol almaya çalıştılar, Selvi'ye, Şıpka'ya doğru...

Batıda bir pehlivan, İsmail Pehlivan, Doğu'ya doğru yürürken... Doğuda bir pehlivan da, yürüyordu Batı'ya doğru... Kars'ın

köylerinden göç edenlerin imdadına yetişebilmek için... Hocası Seyyid hazretlerinin verdiği vazifeyi yerine getirmek için...

Küçük yaşına rağmen çok gayretli, çok güçlü, iradesi çok sağlamdı. Bunun için hocası ona Pehlivan demişti. Ama gördükleri, yaşadıkları omuzlarını çökertmişti.

Saltuk oğullarından İsmail Pehlivan ve oğlu yeminli deli Mesud ile beraberindekiler yürüdüler. Selvi'ye doğru, ümitlerin tekrar yeşermesinin beklendiği İslambol'a ulaşabilmek için... Arkalarında... Nice gözyaşı, nice feryat, yıkılmış, yanmış ocaklar, dün şen bugün ağıtta vatanlar, canice katledilen sevgililer bırakarak yürüdüler. Karanlıkların içinde ışığa, yeniden dallanıp budaklanmaya, kök salmaya güç bulacakları diyara, İslambol'a, Son Kale'ye kavuşmak umuduyla...

Geride kalanlar için tek bir seçim vardı; ölüm! Ya dövüşerek ya da boyun bükerek... Mehmetli köylüleri, dövüşerek ölümü seçmişlerdi. Erkeklerle birlikte kadın, kız ve kızanlar da arslan kesilmişler... Ellerine aldıkları balta, kazma, kürek, satırlarla köylerini, evlerini savunmak için koşmuşlardı. Karşılarında hepsi silahlı çok sayıda Rus ve Bulgar vardı.

Tam bir ölüm kalım savaşıydı. Ateş almayan ev yoktu. Alevler göğe yükseliyordu. Düşman, yanan köyü tamamen sarmış, kaçmak isteyen köylülerin üzerine kurşun yağdırıyordu.

Eski Zağra'nın dillere destan konaklarında erkek horozlardan bile sakınılarak yetiştirilenler çaresiz... Çok konforlu faytonlarda bile incinen, hafif güneşli havada dahi şemsiyesiz gezemeyenler perişandı. Kelebek gibi en ufak rüzgârdan etkilenen nazlı hanımlar, toz toprak içindeydi... Kızıl güneş altında yürüyor, omuzlarında yük taşıyor, öküz arabalarının önünde koşmaya çalışıyorlardı.

Nazlı Türk kızlarının boynu büküktü. Yemenileri patlamış, arabaların önünde kan ter içinde yürüme gayretindeydiler. Hepsinin gözleri yaşlıydı, sevdiklerinden, Cennet bahçesi Eski Zağra'dan koparılmışlardı. Geri dönebilecekler miydi? Dönebilseler bile vatanlarını bıraktıkları gibi bulabilecekler miydi?

Hepsinin dillerinde ve gönüllerinde aynı şey vardı... "Görmedin mi Aliş'imi Tuna boyunda?" türküsü... Hepsi, Edirne istikametine bakıyor. Selvi boylu, kara gözlü, "Dur" deyince ırmakları durduran, "Yürü" deyince dağları yürüten Alişlerini bekliyordu... Beyaz bir at üzerinde, arkasından onbinlerce yiğitle gelmesini... Rus kâfirine Rumeli'ni dar getirmesini, onu Tuna'nın ötesine atmasını, Bulgar nankör ve hainlerine de gerekli cezayı vermesini... Ama Alişleri gelmiyordu. Dağı taşı kaplayan bir tozu bulutu vardı. Ancak... Bu toz bulutu, onları kurtarmaya gelen Alişlerinin atlarının çıkardığı toz bulutu değildi. Yüzlerce yıllık Cennet vatanlarını terk eden Türkoğlunun meydana getirdiği toz bulutuydu. Türk oğlunun yanan ciğerinin dumanıydı, utanç ahlarının buharıydı.

Birkaç yüz seneden beri... Ecdattan hanedan olan, yalnız mutfak takımlarını kırk elli araba kaldırabilen Emin Paşa ve benzeri belde eşrafı... Yanlarına ancak bir öküz arabası eşya alabilmişlerdi. Kimsesiz ihtiyar ve hastaların "Ne olur, bizi bırakmayın! Bizleri kimlere bırakırsınız?" feryatları ciğerleri dağlıyordu. Ama herkes kendi derdine düşmüştü.

Mesud, hemen Eski Zağra'yı savunmak için bırakılan bölük komutanı zabite koştu. Durumu anlattı. Zabit, neferleri koşturarak

kimsesiz ihtiyar ve hastaları koruma altına aldı. Ama onları kafileyle birlikte mi göndersin, yoksa Eski Zağra'da mı tutsun bilemedi.

Mesud, yüreği yanarak bakıyordu... Eski Zağra ve çevresi köylerden otuzbin civarında olduğu söylenen ahalinin perişan hâline... Akıncılar yadigârı Rumeli'nin en güzel şehrini terk edişlerini... Büyük bir üzüntü içinde seyrediyordu.

Beyninde binlerce soru... "Niçin bu hallere düştük? Bunun sorumlusu kim?" sualleri beynini yırtıyor. Gönlünü şifasız şekilde yaralıyordu. Ama cevap yoktu. Rumeli Türkünün, Rumelili Müslümanların bu hâle düşüşüne sebep suçlulardan biri olmamak için çırpınıyordu... Ama hangi birisine yetişecek, onbinlerce mazlumdan hangisinin imdadına koşacaktı?

Arabacı köyünden çaresiz hasta bir ana... "Ali, oğlum nerdesin? Ali yok! Ali'yi kaybettim, Ali'mi gören var mı?" diye feryat ediyor. Bir o yana bir bu yana koşuyor. Kendisi gibi çaresiz, can derdine düşmüş insanlara, canını, Ali'sini soruyordu. Ama kimseden cevap alamıyordu. Çaresizdiler, başkasının derdiyle ilgilenecek hâlleri yoktu.

Herkes Aliş'ini arıyordu. Kimisi oğlu Ali'nin derdinde, kimisi de yüzlerce yıldır, her zaman yanlarında olmuş, bugünse varlığıyla yokluğu belli olmayan Aliş'in arayışındaydı. Kucağında kundak içine sarılmış bir taş taşıyan yeni gelin, Mesud'un dikkatini çekti. Kınalı gelin, "Uyur isen uyan Alim!" diyerek ağlaya ağlaya kundağı sarsıyordu.

Bir taşı bağrına basmış kadının yanındaki ak saçlı nine anlattı Mesud'a... "Gelin kızımın eşini, torunumu Bulgar çeteciler öldürdü. Üç aylık bebeleri de göç yolunda ateşler içinde yana yana öldü. Gelin kızım, bebeğinin öldüğünü bir türlü kabullenemedi. Ölmüş bebeğini vermek istemedi. Elinden zorla alıp defnettik. Bu sefer bir kaya parçasını kundağa sardı. Ali'sinin uyuduğunu sanır. İkide bir 'Uyur isen uyan Alim' diye feryat ediyor" dedi gözyaşları içinde...

Onların yanından ayrılan Mesud, çok şaşırdı. Gelinin "Uyur isen

uyan Alim" feryadı herkesin dilindeydi. Mesud, Türkoğlunun, mazlumların Aliş'i öldü mü yoksa hakikaten derin gaflet uykularında mı anlayamadı? "İnşâallah, bağrı yanık anaların, gelinlerin feryatları, uyuyan Alişleri uyandırır, yeni Alişlerin doğmasına vesile olur" diye dualara durdu. O Alişlerden biri olabilmek, ağlayan bir anayı güldürebilmek için her şeyini vermeye hazırdı.

Eski Zağralılar, dehşet içindeydi. Geride harap bir memleket, yaralı gönüller bırakmışlar. Perişan bir halde yollara düşmüşlerdi. Fethinden sonraki 529 senede... İmarına gayret sarf edilen, Cennetten bir köşe haline getirilen o eşsiz şehir... On gün içinde Bulgar ve Ruslar ve göç paniğine kapılan kendi evlatları tarafından harabeye çevrilmişti.

Raci Efendi hâlâ tereddüt içindeydi. Eski Zağra'yı, doğduğu, büyüdüğü bu toprakları bırakmayı bir türlü kabullenemiyordu. Annesini, babasını, bütün sevdiklerini bu toprağın bağrına emanet etmişti. Onları, yüzlerce yıllık vatan toprağını nasıl bırakırdı? Giderse, sevdiklerine ihanet etmiş olacağını düşünüyor, bir daha geri dönemeyeceğini hissediyordu.

Ne yapacağını bir türlü bilemiyordu. İsmail Pehlivan ve oğlu Mesud'u İslambol'a gönderip kendisi, ailesiyle Filibe'de, savaşın sonunu bekleme niyetindeydi. İsmail Pehlivan ve Mesud bir taş üzerine oturmuşlar... Tren vagonlarının üzerindeki üst üste yığılmış perişan insanlara bakıyorlar. Koca Osmanlı'nın bu hâllere nasıl düştüğünü anlamaya çalışıyorlardı. Özellikle de Raci Efendi, eski bir müftü ve kafilenin en bilgilisi olarak yaşananlara bir açıklama getirmeye çalışıyordu.

"Aziz-i kavim, aziz-i millet, aziz-i vakit idik, düşman bizi zelil kıldı" sözleri ağzından döküldü.

"Düşman değil Raci Efendi, düşman değil... Biz kendi kendimizi zelil ettik."

Yanındakilerle birlikte sese dönen Raci Efendi, sesin sahibini görünce titredi ve hemen ayağa kalktı.

"Efendim, siz ha?"

Raci Efendi'nin karşısında aksakallı biri, hüzünlü gözlerle acı acı gülümsüyordu. Bu Çırpan'da oturan ve kütüphanecilikle kendini gizleyen zamanın gönül erlerinden Hacı İsmail Efendi idi Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin halifelerinden... Raci Efendi, elini öpmek için gayretlendi ama başaramadı. İsmail Efendi çok zarif bir hareketle elini öpmesine mâni oldu.

"Biziz ya Raci Efendi! Kaderde büle, gönlümüzü yaralayan zelil bir vaziyette karşılaşmak da varmış."

Raci Efendi boynunu büktü.

"Urus ile Bulgar kâfiri bizi bu hâllere koydu efendim."

İsmail Efendi, Raci Efendi'nin omzundan tuttu ve nice bilinmezlere pencere olan gözlerle baktı.

"Onlar değil Raci Efendi oğlum onlar değil... Biz kendi kendimizi zelil ettik, bu hâllere koyduk."

Raci Efendi şaşırdı.

"Ama efendim... İnsan hiç kendi kendine bu kötülükleri eder mi?"

İsmail Efendi acılar içinde cevap verdi:

"Eder Raci Efendi oğlum, eder! Dinimizi, vatanımızı, canımızı, ırzımızı ve malımızı düşmandan korumak, düşmandan kuvvetli olmak için... Çok çalışmamız lazımdı. Hem devlet hem de millet olarak... Çok çalışmamız, dinimize sarılmamız, zamanın fennini öğrenmemiz, velhasıl madden ve manen düşmandan güçlü olmamız şarttı. Altın Yay'ın temsil ettiği Kılıç, Kalem ve Könül bir olmalı... Nübüvvet Yolu büyüğünün rehberliğinde zamanın gereğini yapmalıydık. Amma... İkiyüz yıldır düşman bizi geçti. Kendisini bizden kuvvetli görünce de acımasızca saldırdı. Biz de gaflette yakalandık. Hem de öyle gaflet ki ihanetten aşağı değil!"

Raci Efendi, İsmail Efendi'nin bu çok acı ama gerçek sözleri karşısında bir şey diyemedi. Eski Zağra'yı tek kurşun atmadan düşmana teslim etmelerinin utancında başını eğdi. Kulaklarına kadar kızardı. Sanki bu sözler kendisine söylenmiş gibiydi. Yer yarılsa da içine girsem düşüncelerinde kaçacak yer aradı. Mesud zor

tutuyordu kendini... Söylemek isteyip de büyüklerine saygısından söyleyemediklerini dile getiren İsmail Efendi'nin ellerine sarılmamak için... İsmail Efendi, Raci Efendi'nin söylediklerini kendi üzerine aldığını hissetmişti.

"Raci Efendi, sözüm sana değil. Sözüm, devlet ve millet olarak hepimiz için. Başta devlet büyüklerimiz, âlimlerimiz olmak üzere hepimiz gaflete düştük. Zamanın, şartların hızla değiştiğini fark edemedik. Avrupa'daki gelişmeleri ve bunların Osmanlı idaresindeki Yunan, Bulgar, Sırp gibi kavimlere etkisini anlayamadık. Kısacası, zamanı doğru okuyamadık! Altın Yay'dan gafil olduk."

Raci Efendi, İsmail Efendi'nin bu sözleri karşısında boynunu büküp "Siz üle derseniz üledir efendim!" demekten başka bir şey yapamadı.

Sarı Saltuk soyundan, Altın Yay'ın Könül temsilcisinin oğlu Mesud ise şaşkındı. Daha önce işitmediği bu sözler karşısında... "Zaman nasıl okunurdu, devlet büyükleri nasıl gaflete düşerlerdi? Altın Yay'dan nasıl gafil olunurdu?" Bir türlü anlayamamıştı. Babasından ve dedesinden Altın Yay'ı ve temsil ettiklerini çok dinlemişti ama...

İsmail Efendi, Raci Efendi'ye sordu.

"Raci Efendi! Edirne'ye ne zaman gideceksiniz? Trende yer bulabildiniz mi?"

"Efendim, daha yer bulamadık. Çocukları yanıma alıp Filibe'ye gitmek isterim. Bizim birader Filibe'de... Savaş bitinceye kadar orada kalmayı düşünürüz."

İsmail Efendi, acı acı güldü.

"Bre Raci Efendi, sen neden bahsedersin? Süleyman Paşa'nın Eski Zağra'yı geri alması sakın ola sizi aldatmasın. Durum sandığınızdan da çok kötü!.. Osmanlı Paşaları arasına nifak, ayrılık, haset tohumları girmiş! Sultan ise daha tam manasıyla ipleri ele alamamış. Urus kâfirini İstanbul kapılarına dayanmadan Çatalca

sırtlarında durdurabilirsek iyidir."

Raci Efendi, yanındakilerle birlikte duyduklarına inanamadı.

"Efendim siz ne sülersiniz? Durum bu kadar da mı kötü? Koca Osmanlı bu hâllere mi düştü?"

İsmail Efendi derin bir iç geçirdi, sanki ciğerleri kömür olmuş gibi:

"Evet, durum sandığınızdan da daha kötü! Burada hiç beklemeyin! Hemen Edirne'ye ulaşın, oradan da İstanbul'a... Şimendifer Müdürü Ali Bey'e selam söyleyin. Size mutlaka bir yer ayarlasın! Çünkü yerine ulaştırmanız gereken bir emanetiniz var."

İsmail Efendi'nin emanetten bahsetmesi hepsini şaşırtmıştı. Özellikle de Mesud'u... Emanetten neyi kast ettiğini çıkaramadı. İsmail Efendi'nin niçin böyle söylediğini merak etti. İsmail Pehlivan durum anlaşılacak endişesine düştü.

"Emanet mi? Ne emaneti anlayamadık efendim?.."

İsmail Efendi, dikkatle Mesud'a baktıktan sonra Raci Efendi'ye döndü.

"Siz, Osmanlı memleketini hepten de mi sahipsiz sanırsınız? Emaneti size teslim edenler, emanetin yerine ulaşması için bizi de haberdar ettiler."

İsmail Efendi, Mesud'u işaret etti.

"Savaşmak, gaza meydanında şehit olmak için can atan bu aslan gibi delikanlı, yeminli deli, süs diye mi yanınızda durur? Eğer bir vazifesi olmasa, onu zincirle bağlasanız dahi burada tutabilir misiniz?"

Mesud daha fazla dayanamadı, hislerine tercüman olan İsmail Efendi'nin ellerine sarıldı. Raci Efendi'nin başaramadığını başardı, müdahale etmesine imkân bırakmadan öptü. İsmail Efendi, Mesud'u omzundan tuttu, uzun uzun gözlerine baktı. Mesud, gözlerde göreceğini gördükten sonra daha fazla bakmaya dayanamadı, gözlerini indirdi. Başka dünyaları gösteren gözlerin

sahibi, gözlerden sonra sözlerle de Mesud'u vurdu:

"Evladım! Bir an önce İslambol'a kavuş! Orada Eyüp Sultan'dan habersiz olmayasın. Suallerinin cevabını orada bulur, gönül huzurunu orada tadarsın inşâallah!.."

İsmail Efendi'nin bakışlarıyla tepeden tırnağa titreyen Mesud, sözleriyle de yandı, kavruldu. Gönlünde; Gülümser, Osman Paşa, Edirne, Plevne, Eyüp Sultan ve İslambol birbirine karıştı.

Ruhlardan bir ruh... Göklerden Mesud'un olduğunu kafileyi seyrediyor. O kafilede, Mesud'un yanında bulunmak, onlara yardımcı olmak için can atıyor. "Ben ne zaman Yeryüzüne ineceğim" diye soruyor, ama cevap alamıyordu.

Saltukoğlu İsmail Pehlivan ve beraberindekiler, Edirne'ye ulaşmaya çalışırken... İngiltere İstanbul Büyükelçisi Layart, İngiliz Dışişleri Bakanı Derby'ye çektiği 18 Ağustos 1877 tarihli telgrafta şunları yazıyordu.

"Askerî ataşemiz Albay Lennox, aşağıdaki bilgiyi verdi: 'Rus işgalinden kaçan Müslümanlar, Doğu Bulgaristan'ın çeşitli yerlerine sığınmaya çalışıyorlar. Eskicuma'da onbeşbin aile perişan bir vaziyette bekliyor. Acil yardıma ihtiyaçları var. Bu savaş, korkunç bir yıkıma sebep oldu. Bölgede yardım çalışmalarını organize etmeye çalışan Barones Burdett Coutts, Rus ve Bulgarlar tarafından köyleri yıkılan ve yerlerinden sürülen Müslümanların yollarda helak olduğunu söylüyor.' Acil harekete geçilmeli."

Gazeteci M. Gay, Edirne'den Londra'daki Daily Telegraph gazetesine çektiği 19 ve 20 Ağustos 1877 tarihli telgraflarda, civar köylerden başka yalnız Edirne'nin içinde onbinden fazla göçmenin yardım beklediğini, açlık ve ölüm tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu, her varlıklı ailenin, evinde dört-beş göçmen aile barındırdığını söyledi.

Osmanlı Dışişleri Bakanı Server Paşa, 19 Ağustos tarihinde, Londra Büyükelçisi Musurus Paşa'ya çektiği telgrafta, Bela Ormanı'nda, binlerce kişilik bir Müslüman göçmen kafilesinin

Ruslar tarafından katledildiğini bildirdi. İngiliz kamuoyunun bu konudan haberdar edilmesini istedi.

Kısım 18

Bir tepeden İslambol'u, Üsküdar üzerinden doğan güneşi seyrederlerken rüyada gibiydiler. Bulundukları yerde, küçük bir cami, cami avlusunda şadırvan ve kuyu, camiye bitişik bir ev, mezarlar, mezarlar üzerinde çok güzel bir köşk vardı. Şadırvana su içmeye gelmişler. Susuzluklarını giderdikten sonra oldukları yerde kalakalmışlardı, gördükleri eşsiz manzara karşısında. Aşağıda kubbeli bir cami vardı. Hemen yanında Tuna Nehri gibi bir su vardı. Bu suyun denize ulaştığı yerde... Nice minareler gökyüzüne merdiven olmuşlardı.

Ayşegül bile kedisiyle birlikte şaşkın şaşkın bakıyordu. Gözü dört yaşlarındaki kızına ilişen İsmail Pehlivan'ın yüreği sancıdı. O da göçün bütün acılarını yaşamıştı, ne olduğunu anlayamadan. Onlarla birlikte... Yirmi gündür güneş altında yol alan ve yüklerini taşıyan iki can daha seyrediyordu İslambol'u... Gözleri yarı kapalı, geviş getirerek yattıkları yerden... Sarıca ile Karaca da onlarla birlikte aynı çileyi çekmiş, boyunduruktan boyunları yara olmuştu.

Eski Zağra'dan Edirne'ye, Edirne'den de İslambol'a yüzlerce kilometre yol kat etmişlerdi. Rus, Tuna vilayetine girdiğinde hemcinslerinin fiyatı akılalmaz şekilde yükselmiş, bir çift öküzün fiyatı bahçeli bir ev fiyatını aşmıştı.

İsmail Pehlivan ile eşinin yakın akrabalarından ve Raci Efendi'nin ailesinden meydana gelen tam onbeş aileydiler Karapınar'dan Edirne'ye doğru yola çıkan. Tren vagonlarında yer bulamamışlardı. Hayvan taşıyan vagonlar bile tıklım tıklım dolmuş. Can derdine düşenler yerlerini kaybetmek korkusuyla tuvalet ihtiyaçları için bile vagonları terk etmez olmuşlardı.

Karapınar'dan Edirne'ye... İki günlük yolu bir haftada ancak aşabilmişlerdi. Yollardaki akılalmaz yığılma, kaleme sığmaz dehşet nedeniyle... Sanki kıyamet kopmuştu, kimsenin kimseyi gördüğü yoktu, herkes kendi derdindeydi. Analar bebelerini unutmuştu, geriden geldiği söylenen Bulgar çeteleri ve Rus Kazakları sebebiyle...

Anlatılmaz bir panik içine düşülmüş, düşene kimsenin baktığı yoktu. Nice analar, yükünü hafifletmek, daha rahat kaçmak için fazlalıklarımı atıyorum derken kucağındaki bebeği atmışlar, ancak saatler sonra farkında olmuşlardı.

Göçmen kafilesinin geçtiği yollar, ah o yollar... Zalime de mazluma da geçit olan yollar... Geriden gelen düşman olunca... Kıldan ince kılıçtan keskin olan yollar... Güzergâhları... Kenarlarındaki sahipsiz yaralılardan, bozulup kalmış arabalardan, cesetlerin üzerine inip kalkan akbabalardan belli oluyordu.

İsmail Pehlivan, hayatının en zor günlerini yaşamış. İntihar etmek isteğiyle yanıp yakılmıştı. Bu yüz karası durumu daha fazla görmemek, yardım bekleyenlere yardım etmeden geçip gitme zilletini, utancını daha fazla çekmemek için... Evet... "Medet" diyenlere yardım elini uzatmadan geçip gitmişlerdi. Onlara "Yollarda oyalanmayın. Her ne olursa olsun bir an önce Edirne'ye oradan da, İslam'ın bolluğu kalmayan İslambol'a ulaşın" denmişti.

Gördükleri ve yaşadıklarıyla taş kesilmişti Mesud... Kimseyle konuşmuyordu. O kafileden bu kafileye koşturup durmuş. Nişanlısı Gülümser'i ve ailesini aramış, sormuş... Hiçbir netice alamayınca da içine kapanmıştı.

Göçmenlerin "Görmedin mi Aliş'imi Tuna boyunda" feryadına, kendilerini bu zilletten kurtaracak Aliş arayışlarına, bekleyişlerine cevap vermişti. "Görmediniz mi çiçeğimi, Gülümser'imi" figanıyla...

Akılalmaz güzellik ve ihtişamdaki Selimiye Camii bile ilgisini çekmemişti Mesud'un. Cami, dergâh, medrese köşelerine ve meydanlara sığınmaya çalışan muhacir kafileleri arasında koşturup durmuştu. Nişanlısından bir haber alabilmek için...

Raci Efendi'nin "Bir an önce İslambol'a doğru yola çıkalım, burada kalırsak Mesud ya aklını kaçıracak ya da alıp başını Plevne'ye doğru kaçacak" ikazıyla harekete geçmişler. Edirne'de fazla kalamadan 'İslambol, çare bol' deyip yola koyulmuşlardı.

Edirne'den İslambol'a bir haftada gelmişlerdi. Bu yolculukları öncekine nazaran biraz daha rahat geçmişti. Edirne'den İslambol'a

akan insan nehrinin bir damlası olmuşlar. Günler süren akıştan sonra İslambol denen deryaya kavuşmuşlardı. İşte şimdi... O deryanın kenarında ürkek ürkek bakıyorlardı.

İslambol'u seyrediyorlardı gözleri yaşlı, gönülleri yaralı... Ne tarafa bakacaklarını şaşırmışlardı. Mehmetli köyünden beri ilk defa Mesud'un yüzündeki kara bulutlar biraz dağılır gibi olmuştu. Karapınar'da Gazi Osman Paşa'nın yanına gidişine izin verilmeyince kimseyle konuşmaz olmuştu. Söyleneni yapıyor, kimseye bir şey demiyordu. Yalnızca göçmen kafilelerinin arasında Gülümser ve ailesini arıyordu.

Şimdi de o Gülümser'i ararken... Diğerleri... Peygamber efendimiz tarafından müjdelenmiş, O'nun mihmandarı ve alemdarı tarafından sahiplenilmiş, mübarek kılınmış diyara... Eli kalem tutanların, gönül erlerinin övmeye doyamadıkları şehre, anlatılmaz güzellikteki beldeye hayranlıkla bakıyorlardı.

"Baba! Orası neresi? Güneş ışığında parlayan..."

İsmail Pehlivan, İslambol rüyasından meltem esişindeki sesle uyandı. Konuşan küçük kızı Ayşegül'dü. Kucağından uyurken dahi indirmediği kedi yavrusunun baktığı yeri işaret ediyordu, minicik sağ şahadet parmağıyla... Küçük şahadet parmağının işaret ettiği yere baktı. Bakmasıyla da tepeden tırnağa titredi. O yerdi... Rüyada gördüğü, toprağına karıştığı, gül olarak yeryüzüne çıktığı yerdi. Minareli cami, yanında kubbeli türbe ve hemen çevrelerinde nice küçük kubbeler...

İslambol'a ilk gelişiydi. Hemen karşılarında... Tuna Nehri gibi uzanan suyun kıyısına kurulmuş bu yer neresiydi? Evet, rüyada gördüğü yerdi, türbe o türbeydi, gökyüzüne gönül alan nurun yükseldiği... Ama ismi neydi? Bilmiyordu. Şaşırdı, Ayşegül'e ne cevap verecekti. Tam elinden olmadan "Kızım rüyada gördüğüm yer" diyecekti ki bir ses araya girdi:

"Yavrum. Orası Eyüp Sultan Camii... Yanındaki de Eyüp Sultan hazretlerinin türbesidir. Kendisi Peygamber Efendimizin Eshabındandır. Medine'de O'nu misafir etmiştir. Aynı zamanda

sancaktarıdır. İslambol'u fetih için geldiğinde... Burada vefat etmiş, vefat ettiği yere defin edilmiş. Şu an içinde bulunduğumuz yer de Kaşgari Dergâhıdır."

İsmail Pehlivan, Raci Efendi'nin 'Eyüp Sultan' sözüyle tepede tırnağa titredi. Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin sözlerini hatırlamıştı. O gönül dostu, İslambol'da Eyüp Sultan'a yerleşmesini istemişti. Gönlünün, koca bedenini sürükleyerek aşağıya, Eyüp Sultan hazretlerinin türbesine doğru çekildiğini, tıpkı rüyasında olduğu gibi toprağa karıştığını hissetti. İslambol'a yaklaştıkça hızlanan içindeki adımlar da yavaşlamıştı. Burasını mekân tutmak, buranın ayrılmaz bir parçası haline gelmek, burada sakin olmak isteğiyle yandı.

İsmail Pehlivan ve yakınlarının Kaşgari Dergahı'ndan Eyüp Sultan'a baktıkları zaman diliminde... Gazi Muhtar Paşa birliklerini takip eden Ruslar, Erzurum önlerine geldiler ve 27 Ekim 1877'de saldırdılar. Osmanlı askerlerinden kat kat fazla Ruslara karşı Erzurum halkı da savaşa katıldı. Şehrin savunmasına yardım etti.

Savundukları dinleri, namusları, şerefleriydi. Gönül erleri imdada koştular. Kadınlar savunmada yerlerini aldılar. Ellerinde baltalar, tırpanlarla, ne buldularsa onunla...

Nene Hatun isimli genç gelinin ve beraberindeki kadınların gösterdikleri kahramanlık görenlerin aklını başından aldı. Bu kahramanlığa Ruslar dahi hayran kaldı. Yediden yetmişe bütün Erzurumluların yaptığı savunmayı aşamadılar.

Erzurum'da aşamadılar ancak Tuna boyunda, Balkanlarda aştılar ve nice yüzbinlerin hicretine, ata topraklarından göç etmesine sebep oldular.

İngiltere'nin İstanbul Büyükelçisi Layard, İngiliz Dışişleri Bakanı Derby'e, 7 Kasım 1877 tarihinde gönderdiği telgrafla şunları bildirdi:

"Lordum! Osmanlı'nın Sofya'ya yakın Orhaniye kasabasına ulaşan Albay Maitland ve Binbaşı Winton, rapor ettiler. Orhaniye ile Sofya arasında 30 bin kadar kadın ve çocuklardan ibaret

Müslüman göçmenin çok zor şartlar altında, açlık, soğuk ve saldırılar karşısında her an ölüm tehlikesiyle karşı karşıya bulunduklarını, havanın çok soğuk, göçmenlerin elbiselerinin yazlık olduğunu bildirdiler. Tatarpazarcık ve Edirne arasında, insanları katliamdan koruyacak bir otorite yoktur."

Bu savaşın çıkmasını tezgahlayan İngiliz, şimdi timsah gözyaşları döküyor. Savunmasız, aç, dondurucu soğuk altında yol almaya çalışan kadın ve çocuklardan bahsediyordu.

Abdülhamîd Han'ın, "Göç etmeyin, bulunduğunuz yerde güç birliği edin, düşmana karşı direnin" emri tutulamamış. Göç yollarına düşülmüştü. Rusların ve Bulgarların işgal ettikleri yerlerdeki korkunç, akılalmaz zulüm görülünce ve duyulunca... Anlatılmaz bir panik yaşanmış, Rus Çarının istediği gerçekleşmişti. Dillerde "Görmedin mi Alişimi Tuna Boyunda" türküsü, kendilerini kurtaracak Alişlerini bekliyorlardı. Rodoplarda yaşayanlar hariç... Kimse "Bu toprakların Alişi benim" diyerek direnmeyi, ihsan edilenlere sahip çıkmayı, düşmana karşı gelmeyi düşünmüyordu.

Abdülhamîd Han'ı, yenilgilerden daha fazla yüzbinlerin direnmeden göç yollarına düşmesi üzüyordu. Mağlubiyetlerin ve Alişlerin azlığının sebebini arıyordu.

20 Ocak 1878'te... Rusların Edirne'ye girdikleri haberini aldı. Böyle bir haberi beklemesine rağmen yine de inanmakta zorlandı. Hep bir şeylerin olacağını ve Rusların Edirne'ye gelmeden durdurulacağını düşünmüş. Bunun nasıl olacağını sorgulamadan kendini de iyice inandırmıştı. Beklediği olmamış. Rus keferesi Osmanlı'nın ekmeğini yiyen Bulgarlarla birlikte Edirne'yi işgal etmiş. Bununla da kalmamış, masum kanı bulaşmış çizmeleriyle Selimiye Camisi'ne girmiş. Kıyamete kadar silinmeyecek iz bırakmıştı.

Müşir Ahmed Eyüp Paşa, asker gibi davranmamış. Edirne'yi savunmadan Kırklareli'ne çekilmişti. Şehrin harap olmasından ve sivillerin zarar görmesinden çekindiği için bunu yaptığını söylemişti sıkılmadan. Edirne'nin, Osmanlı'nın Avrupa topraklarındaki sembolünün Rus'un eline geçmesinden daha harap

edici daha zarar verici ne olabilirdi?

Şehrin harap olmaması için çekilmişti ama kendi eliyle ecdadın en kıymetli yadigârı Yeni Sarayı parça parça eylemişti. Cephane artık kullanılmayan Saray'da saklanıyordu. Çekilirken cephaneyi tahliye etmeyi beceremeyen Paşa, kolay olanı yapmış, cephaneliği tutuşturmuştu Rusların eline geçmesin diye...

Evet, cephane Rusların eline geçmemişti. Ama Edirne, Osmanlı'nın Rumeli topraklarının dörtte üçü dost olmaz düşmanın eline geçmişti.

Havaya uçan yalnızca cephane olmamıştı. Cephaneyle birlikte Osmanlı'nın nice bin hatırasını, gönül alan güzelliğini taşıyan saray, şerefimiz, vakarımız, tarihimiz, dayanma gücümüz de uçmuştu. Edirne'nin düşmesiyle artık ağlayamaz, acı haberlere tepki veremez olmuş, yürüyen cenaze haline gelmişti.

Ruslar, 29 Ocak'ta Çorlu'yu, 5 Şubat'ta Silivri'yi almışlar ve İslambol önlerine dayanmışlar. Yeşilköy'e (Ayastefanos) karargâhlarını kurmuşlardı. 19 Ocak'ta Rusya'dan mütareke istemişlerdi ama kabul edilmemişti. İçi kan ağlaya ağlaya Kraliçe Victoria'ya telgraf çekmişti, aracı olması için. Kraliçe'nin Çar'a çektiği telgraf üzerine 31 Ocak'ta mütareke kabul edilmiş, ateşkes imzalanmıştı. Ruslar İslambol önlerine geldikten, yüzbinler vefat ettikten, milyonlar vatanından sürüldükten, koca Osmanlı'nın şerefi, namusu, sancakları ayaklar altına alındıktan sonra...

* * *

1877-78 Osmanlı Rus Harbi sonrası... Osmanlı ile Rusya arasında, 3 Mart 1878 tarihinde Ayastefanos Antlaşması, imzalandı. Osmanlı açısından son derece ağır şartlar taşımaktaydı. Osmanlıları Balkanlar'dan silerek, Bulgaristan Prensliğini Ege denizine ulaştırıyordu. Bulgaristan eliyle Rusya'nın sıcak denizlere ulaşması demekti. Bu da başta İngiltere olmak üzere Avrupalıları son derece rahatsız etti.

Sultan Abdülhamid Han, bu rahatsızlığı çok iyi kullandı,

İngilizleri yanına aldı.

13 Temmuz 1878 tarihinde, Osmanlı İmparatorluğu, Rus İmparatorluğu, Büyük Britanya, Alman İmparatorluğu, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, İtalya Krallığı ve Fransa arasında Berlin'de Berlin Antlaşması, imzalandı.

Bu Antlaşmaya göre... Kıbrıs İngiltere'ye kiralanıyor. Bulgar Prensliği'nin Ege ile irtibatı kesiliyor, imtiyazlı Doğu Rumeli Eyaleti kuruluyordu. Ama en önemlisi Ayastefanos Antlaşması yürürlükten kalkıyor. Osmanlı'nın Balkanlardaki varlığı devam ediyordu.

Abdülhamid Han, Haçlı ruhunun bütün korkunçluğuyla Osmanlı'nın üzerine geldiğini, Osmanlı söz konusu olunca çakalların birbirleriyle olan kavgalarını unuttuğunu gördü. Çare... Osmanlı'yı hepsiyle aynı anda mücadele edecek hale getirmekteydi, ikiyüzelli sene önceki gibi... Bu çok zor gözüküyordu. Batı arayı çok açmıştı. Geriye tek bir çare kalıyordu. İngiltere, Almanya, Fransa ve Rusya arasındaki kavgayı canlı tutmak... Onları verilen gösterilen menfaatlerle birbirlerine düşürmek...

Abdülhamid Han, bir şeyi çok iyi anlamıştı. Batı; 1071 Malazgirt'in rövanşını almakta kararlıydı. Kesin olarak Osmanlı Devleti'ne son verme, Osmanlı Müslümanlarını Anadolu'da çeşitli devletlerin vatandaşı olarak parça parça yaşamaya mahkûm etme niyetindeydi.

Karar verdi. Son nefesine kadar mücadele etmeye... Ehl-i sünnetin kal'ası yalnızca Anadolu kalmıştı. Oğuz Kağan'ın ve ecdadının vasiyeti, gönül erlerinin, Nübüvvet Yolu büyüklerinin söyledikleri üzere... Anadolu'nun Kıyamete kadar sahih itikadın, mazlumların Son Kalesi olarak kalması için çalışmaya, Altın Yay'ın temsil ettiği her türlü tedbiri almaya... Anadolu, din, namus ve can emniyeti için sığınanlarla dolmaya başlamıştı. Balkanlardan, Kafkaslardan milyonlar Anadolu'ya sığınmıştı, sığınmaya devam ediyordu. Bu göçler... Son Kale'nin gücü oluyor. Anadolu, Osmanlı yadigârı Müslümanlarla yıkılmaz kale kılınıyordu.

Abdülhamid Han, bilim ve teknolojide Batıyı yakalamaya... Altın Yay'ın temsil ettiği Könül, Kılıç ve Kalem birliğini sağlamaya... Osmanlı'yı savaştan uzak tutmaya... Bu hedefler için vakit kazanmaya çalışırken... Sene 1882'yi bulmuştu.

Abdülhamid Han da bir çare bulur gibi olmuştu.

Çare... İngiltere'nin hedefi olmaktan kurtulmaktaydı. Osmanlı'yı teslim aldığını zannetmeliydi... Bunun için... Altın Yay Temsilcilerinden meydana gelen Derin Devleti gözlerden gizlenmeli... Yüz yıl sonra ortaya çıkacak şekilde çalışma yapılmalı... Başta Oğuz boyları olmak üzere, Osmanlı Müslümanları Anadolu'da tutulmalıydı...

Abdülhamid Han, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalmasının çarelerini ararken... 11 Kasım 1882'de... Papa XII. Leo'nun sesi Vatikan'ın duvarlarında çınlıyordu. Çünkü bu tarihte... Müslümanların takvimi Hicri takvime göre... 13. yüzyıl bitmiş 14. yüzyıla girilmişti. 1300 Hicri yılın 1 Muharrem'inde...

Papa XII. Leon, önündeki kâğıtları getirenin yüzüne fırlattı.

"Hani, ne oldu? Hicri 13. yüzyılın sonunda... Dünya'da sünni devlet kalmayacak, Osmanlı yıkılacak, Konstantiniyye'de, Ayasofya'nın kubbesine haç dikilecekti... Altıyüz yıldır, bunun için çalışıyorduk. Ne bu rapor? Bunların gerçekleşmesi için elli yıla daha ihtiyaç var, diyor."

Papa, elli yılın hesabını yaparken... 1882 yılında nakli ilimlerde icazet alanın aklından... Hocasının "(Öğrenmek istiyorum) feryatlarına çare olabilecek hâle geldin. Ama (Kavuşmak istiyorum) feryatlarına çare olabilmek için daha çok çalışmalısın" sözleri bir an olsun çıkmıyordu... Nefsini yenebilmek, üstadının 'Gönülde ve bilekte pehlivan olan oğlum' iltifatının hakkını verebilmek için hiçbir fedakârlıktan kaçınmıyordu.

Gecelerden bir gece... Eşi bulunmayan bir sohbet oldu. O güne kadar aşikar olmayan şeyler aşikar oldu, nice sırlar açığa çıktı. Hocasının Sondergahlı dediği talebesi, bu sohbetin ve şahit olduklarının şaşkınlığı ve doymuşluğu içinde... "Bu sohbet bana

yeter, alabileceğim her şeyi bu gece aldım" diye düşündü. Evet... Hocası ona Sondergahlı demişti. "Evladım... Bize bildirilen o ki... Kırk yıl içerisinde... Osmanlı son bulur. Anadolu'da yeni bir devlet kurulur. Bu devlet, batıya dönük olur. Bu devlette, dergahlar kapatılır. Sen... Nübüvvet yolunda... Dergah vasıtasıyla... Gönüller yapan son kişi, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalmasını sağlayacak işleri başlatan olursun. Mevlana Halid-i Bağdadi hazretlerinin kuvvetlendirdiği, esaslarını belirlediği rabıta, muhabbet yoluyla kavuşmayı başlatırsın. Yeni kurulan devlette... Ehl-i sünnet itikadının unutulmamasına... Kıvılcımın bütün dünyayı aydınlatan ışık olmasına... Öğrenmek, kavuşmak istiyorum diye feryat edenlerin Kıyamete kadar öğrenmesine, kavuşmasına... Altın Yay'ın kurulmasına vesile olursun. Bu sebepten sana Sondergahlı diyorum. Son Kale'de Sondergahlı..." açıklamasını getirmişti.

Anlatılmaz gecenin sabahında... Seyyid hazretleri, talebesi Sondergahlı'dan ibriğini istedi. Bir elma ağacının dibinde oturmaktaydı. Hocasının hemen sağ tarafına bıraktı ve sırtını dönmeden geri geri gitti. "Gitme" buyurdu. Elma ağacını işaret ederek "Bu ağaç ne ağacıdır?" diye sual eyledi. Başını önüne eğdi, "Siz daha iyi bilirsiniz efendim" dedi. Hocası aynı suali tekrar edince, 'Emir edepten önce gelir' kavlince "Elma ağacıdır, efendim" cevabını verdi.

Hocası, "Bu ağacın bir gövdesi, gövdesinde dalları ve dallarında da meyveleri vardır" dedi... Sonra ağaçtaki en ufak, gösterişsiz elmayı göstererek "Şimdi... Bu gördüğün elmanın içindeki çekirdeğini yiyen bir kurt, 'Ben bütün elmayı ve elma ağacını yedim, onda olanları aldım' derse, hakikati, gerçeği söylemiş olur mu?" buyurdu.

Sabahın serinliğinde tepeden tırnağa sıcak sıcak terlediğini hissetti. Üstadı, geceki düşüncelerini keşfetmiş. "Alacağın çok şey, kat edeceğin daha çok yol vardır, aman gayret et" işaretini vermişti.

O günden sonra... Hocasının yüzüne bir daha bakamadı. Hep mahcup, boynu bükük halde en ufak bir işaretini bekledi. Söylediklerine kurban olmak için... Hocası, Son Kale'de Sondergahlı demiş. Kırk sene içinde yaşanacakları söylemiş. Sonrasında, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale olarak

kalmasında kendisine düşen vazifeleri işaret etmişti. Anlaşılan o ki... Vazifesi çok çetin, yolu dikenlerle dolu olacaktı.

Rüyaları ve düşleri elma ile yıkılan dergahlarla doldu. Hep elmayı, yıkılan dergahları düşündü. Üstadı niçin elma misalini vermişti? Bunda başka işaretler de olabilir miydi? Mutlaka vardı, hocası hiçbir şeyi rastgele yapmazdı.

Elmanın tasavvuf yolundaki, elmanın geleneğimizdeki yerini düşündü. Elmayla ilgili yaşlıları konuşturdu, kitaplarda yerini aradı.

Elma, niçin, destanlara, efsanelere, masallara konu olmuştu? Muhammed aleyhisselam bir hadis-i şeriflerinde, elmanın şifa kaynağı olduğunu söylemiş. Lokman Hekim, "Midesinde elma olana Azrail yaklaşmaz" demişti. Hâlâ hastalıktan ölenler için "Elma da mı yememiş?" diye darb-ı mesel şeklinde söylenmekteydi.

Araştırdıkça hayreti, elmaya olan hayranlığı daha da arttı. Elma, murada ermek, çocuk, çok çocuk, erkek çocuk sahibi, geçkin yaşa rağmen çocuk sahibi olabilmek gibi hususların iksiri, ilacı kabul edilmişti.

Kaşgarlı Mahmud, Batı Türklerinin, elmaya, alma ve Doğu Türklerinin almıla dediğini belirtiyordu. Başkurtlarda çok çocuklu olması temenni edilen kız çocuğuna Almıla ismi konmuş. Bazı kutsal dağlar, almalı dağ olarak isimlendirilmiş.

Efsanelerde geçen ve sonsuz hayata işaret eden 'hayat ağacı'nın 'elma ağacı' olduğu söyleniyordu. "Sonsuz hayatı getiren ağaç, ehl-i sünnet itikadıdır. Bu ağaca yapışan ve bir daha bırakmayan ebedi saadete kavuşuyor" diye düşündü.

Elmayı araştırırken Kızılelma ile karşılaştı. Araştırdıkça gönlünde nice kızılelmaların olgunlaşmayı beklediklerini gördü.

Kızılelma; Türkler, özellikle Oğuz Türkleri ve onların torunu Selçuklular ile Osmanlılar arasında yaygındı. Cihan hâkimiyetinin sembolü olarak ifadesini bulmuş bir mefhum, ülkü, mefkûreydi... Buna, "Cihan Hâkimiyeti Mefkuresi" denmişti.

Kızılelma, Türklerin yaşadıkları bölgeye göre batı yönünde

ulaşılması gereken hedefti... Şehitlik, son nefesi imanla verebilmek, sahih itikat ehl-i sünnet itikadına sahip olmaktı. Güneş batarken, kızıl bir elma şeklini aldığı için de, batı hedefinin Kızılelma ile işaret edildiği belirtilmişti. Sultan Alparslan, "Biz bidat bilmez, ehl-i sünnet itikadında Müslümanlarız. Bunun için Allahü teala bizi muvaffak kıldı" sözleriyle bu gerçeği dile getirmişti.

Kur'an-ı kerimde Kehf sûresi 83. ayet-i kerimesi ve sonrasında... Dünyaya hâkim olan Zülkarneyn aleyhisselamdan; onun yaptığı seferlerden bahsederken "O da (Zülkarneyn) batıya doğru bir yol tuttu. Nihayet güneşin battığı yere ulaştı. Onu (güneşi) sanki kızgın siyah çamurlu bir pınar içinde batarken buldu" buyurulmaktadır.

İşte bu sebeple Kızılelma'nın batmakta olanı güneşi ve dolayısıyla batıdaki hedefleri, Zülkarneyn aleyhisselam gibi dünya hâkimiyetini gösterdiği söylenmekteydi.

Oğuz Han'ın dünya hakimiyeti için yaptığı sefere; Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya Seferi denmişti.

O günden bugüne... Kızılelma'nın; dünya hakimiyetinin simgesi olduğu... Dünyaya hakim olmak için, ilk önce batıya hakim olmak gerektiği söylenmiştir. İşte bu sebeple... Türk hükümdarlarının, hep batıya yürüdükleri, devletlerini batıya doğru büyüttükleri belirtiliyordu. Oğuz Han ve onu takip eden Selçuklu ile Osmanlının devamlı batıya yürüdükleri, dünya hakimiyetini, devlet-i ebed müddeti batıda aradıkları yazıyordu, okuduğu kitaplarda...

Kızılelma hedefinin, Selçuklulara, oradan da Osmanlılara geçtiği, Osmanlı Türk Hakanlarının Macaristan'daki Kızılelma'nın bulunup ele geçirilmesinden sonra batıda, Viyana, Roma gibi yeni Kızılelmaları hedef gösterdikleri belirtiliyordu.

Kızılelma'yla ilgili yazılanları okuyan Sondergahlı, hocasının elmayı misal göstermesinde Kızılelma'ya işaret olup olmadığını düşünüyor, bir değil birçok işaret görüyordu.

Sondergahlı'nın elma ile imtihan edildiği günlerden bir zaman sonra... Her zaman olduğu gibi... Yatsı namazı sonrası Seyyid hazretleri Mektûbât, okuyordu. İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin mektubâtının birinci cildinden 260. mektubu... Her zaman olduğu

gibi okumaya başlarken, "Biz mektubâtı anlamak için değil, bereketlenmek için okuruz" dedi...

Sondergahlı, okuyan sanki İmâm-ı Rabbânî hazretleri gibi dinliyor, hocasının mübarek çehresinin bazen değiştiğini ve hicri ikinci binin yenileyicisi, evliyaların önderi o yüce zata dönüştüğünü hissediyordu.

Hocasının bakışlarını üzerinde görünce elinde olmadan başını eğdi. 260. mektup nice esrardan haber vererek devam ediyordu:

"Ey oğlum! Kutb-i irşâdın feyz vermesi ve ondan feyz almakla ilgili marifetler, (Mebde' ve Me'âd) risâlesinde, (İfâde ve istifâde) bâbında yazılmıştı. Sırası gelmiş iken, fâideli olan bu marifeti de buraya yazıyorum. Orada yazılı olan ile karşılaştırınız! Kutb-i irşâd, kemâlât-ı ferdiyyeye de maliktir. Çok az bulunur. Asırlardan, çok uzun zaman sonra... Böyle bir cevher dünyaya gelir. Kararmış olan âlem, onun gelmesi ile aydınlanır. Onun irşâdının ve hidayetinin nurları, bütün dünyaya yayılır."

Bu sözleri işitince fırtınaya tutulmuş söğüt yaprağı gibi titredi. Gönlüne yakıcı bir kor düştü. Bütün bedenini anlatılmaz bir sıcaklık ve coşku kapladı. Evet, hocası olmalıydı, bu mektupta bahsedilen. Hocasının irşat nurları, Anadolu'nun doğusundan bütün dünyaya yayılmıyor muydu? Bu mektubu daha önce defalarca okumasına ve dinlemesine rağmen böyle bir düşünceye kapılmamıştı. Şimdi olmuştu. Gözlerini hocasına çevirdiğinde kendisine baktığını, gülümsediğini gördü. Okumaya devam etti.

"Yer küresinin ortasından tâ Arş'a kadar... Herkese rüşt, hidayet, îmân ve marifet Onun yolu ile gelir. Herkes, ondan feyz alır. Arada o olmadan, kimse bu nimete kavuşamaz. Onun hidayetinin nurları, bir okyanus gibi, bütün dünyayı sarmıştır. O derya, sanki buz tutmuştur. Hiç dalgalanmaz.

O büyük zatı tanıyan ve seven bir kimse onu düşünürse... O, bir kimseyi sever, onun yükselmesini isterse... O kimsenin kalbinde, sanki bir pencere açılır. Bu yoldan, sevgisi ve ihlâsına göre, o

deryadan kalbi feyz alır. Bir kimse... Allahü teâlâyı zikrederse ve bu zatı hiç düşünmezse, meselâ onu tanımazsa, yine ondan feyz alır. Fakat birinci feyz daha fazla olur.

Bir kimse... O büyük zatı inkâr eder, beğenmezse yahut o büyük zat, bu kimseye incinmiş ise... Bu kimse, Allahü teâlâyı zikretse bile, rüşt ve hidayete kavuşamaz. Ona inanmaması veya onu incitmiş olması, feyz yolunu kapatır. O zat kaddesallahü teâlâ sirrehül'azîz bu kimsenin zararını istemese bile, hidayete kavuşamaz. Rüşt ve hidayet, var görünür ise de yoktur. Fâidesi çok azdır. O zata inanan ve sevenler, onu düşünmeseler de Allahü teâlâyı zikretmeseler de, yalnız sevdikleri için, rüşt ve hidayet nuruna kavuşurlar. Mektup burada temâm oldu.

Fârisî beyt tercemesi:

Sustum artık, zekilere bu yeter,

çok bağırdım, dinleyen varsa eğer.

Âlemlerin rabbi olan Allahü teâlâya hamd olsun! O, rahmândır ve rahîmdir. Onun resûlü Muhammed aleyhisselâma ve Âline ve Eshâbına sonsuz salât ve selâm olsun!"

Seyyid hazretleri kitabı kapattı.

"Ya efendim... İmâm-ı Rabbânî hazretleri böyle bir büyüğün müjdesini vermiş. İnşâallah şefaatine kavuşuruz."

Hocası bunları söylediği anda talebesi Sondergahlı gönlünden "O sizsiniz, o sizsiniz" diyordu.

Zamanın seçilmişi, mektubât kitabını, mihrabın hemen sağında, duvar içindeki yüksekçe yere koydu. Bir işaretiyle her şeylerini vermeye hazır talebelerine döndü.

"Efendiler! Bu gecelik bu kadar... Dağılabilirsiniz. Geceniz hayırlara vesile olsun. Geceki ders ve dualarınızda bizleri de unutmayın inşâallah."

Talebeler, mihrabın önünde oturan hocalarına arkalarını dönmeden geri geri çıkmaya başladılar. En sona kalan Sondergahlı

da hareketlendiğinde hocası "Sen biraz bekle pehlivan evladım" dedi.

Eli ayağına dolaştı, boyun büktü, uğruna düşünmeden canını feda edebileceği hocasına baktı. İki dizi üzerine oturarak emrini bekledi.

Üstadının "Hele yaklaş, tam karşıma geç" sözüyle başı önde hocasının karşısına oturdu, yüzünü yerden kaldıramıyordu.

Hocasının "Uzat elini" sözüyle heyecanı dizginlenemez oldu. Uzattı, tutulan sağ eliyle birlikte bütün vücudu anlatılmaz bir hâl aldı. Sanki bütün hücreleri zikre durmuş, her yanı göz, kulak ve dil olmuştu. Seslenildi...

"Evladım. Bazı talebelerimiz, 260. mektupta bahsedilen kutbun günümüzde yaşadığını düşünmüş olabilir. Gönlümüze doğan odur ki... Bu kişi... Senin içinde... Doğumundan yıllar öncesinden... 'Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum' diye feryat edendir. Bu feryat... Kıyamete kadar öğrenmek ve kavuşmak istiyorum diyenleri temsil eder.

Buluşmanız... Hem senin hem de feryat sahibinin karşı karşıya kalacağınız imtihan basamaklarını aşmanıza bağlı olabilir.

Seni... Şartların sürüklediği yöne tereddüt etmeden git. Şartları zorlama, seni bulmasını bekle."

Abdülhamid Han, hiç durmuyordu. Osmanlı'nın ömrünü uzatmak, Anadolu'yu Osmanlı'dan sonra gelecek devlete hazırlamak için gecesini gündüzüne katıyordu. Anadolu'nun tapu senetleri türbeleri, evliya kabirlerini, tarihi eserleri yok olmaktan kurtarmak için şahsi servetini harcıyordu. Mektepler açıyor, teknolojik gelişmeleri çok yakından takip ediyordu.

1886 yılında... Ertuğrul Gazi türbesini ve çevresindeki mezarlıkları, Söğüt'teki tarihi eserleri tamir ettirdi. Türbenin yanına çok güzel bir çeşme yaptırdı.

Ertuğrul Gazi'nin annesi Hayme Hâtun'un Domaniç/Çarşamba'daki kabri için türbe inşa ettirdi.

Abdülhamid Han, ülkenin maddi-manevi imarı için gecesini gündüzüne katarken... Yüce dağlar arasında bir diyarda... Hocasının Sondergahlı dediği kişinin talebelik günleri sona ermişti. Çok heyecanlıydı.

1888 yılının Haziran ayıydı. Sondergahlının, Seyyid hazretleri tarafından talebeliğe kabul edilişinin üzerinden on sene geçmişti. O zamandan bu zamana... Akılalmaz şekilde çalışmış, sırtı hemen hemen yatak görmemişti. İki cihan serveri peygamber efendimizin "Cevap veriniz" emrinin gereğini yerine getirebilmek, "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" feryatlarına çare olabilmek için... İnsanüstü bir gayret göstermişti.

Tasavvuf, evliyalık ve irşat yollarındaki her makamı üstadının sonsuz merhametiyle adım adım geçmişti. Seyyid hazretleri de çok titiz davranmış. Rüyasında Peygamber Efendimizin kendisine buyurduğu "Oğlumun terbiyesinde kusur etme!" emrini yerine getirebilmek için her türlü çareye başvurmuş. En ufak bir gevşekliğe müsaade etmemişti.

Sondergahlı hazretleri, evliyalık yolunda seyr-i ilallah, seyr-i fillah, seyr-i anillahi, seyr-i eşyayı tamamladı. Fena ve bekaya

kavuştu. Muhammedî ve Ahmedî velâyetlere ulaştı.

Bir Cuma namazı sonrası şahitlerin huzurunda üstadı Seyyid hazretleri Nakşibendî, Kâdirî, Sühreverdî, Kübrevî ve Çeştî tarikatlerinde yetkili kıldı. "Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, 'Kalbimde ne varsa Ebu Bekir'in 'radıyallahü anh' kalbine akıttım' buyurdu. hazret-i Ebu Bekir efendimiz de Selman-ı Farisi radıyallahü anhın kalbine akıttı. Bu akıtış silsile yoluyla hocam Seyyid Tâhâ-i Hakkârî kuddise sirruh hazretlerine kadar geldi. Hakiki pehlivanlık bundan sonra" diyerek adı geçen tarikatlerde icazet verdi, halifesi olduğunu bildirdi. "Pehlivan Sondergahlım" diye iltifat ettiği talebesinin omuzlarına iki cihanın serveri hazret-i Muhammed'e vâris olma yükü bindi.

* * *

15 sene geçmişti... Türk Tarihinin en kanlı, sivilleri en fazla etkileyen ve yerinden eden 1877-78 Osmanlı Rus Harbi'nin üzerinden... 93 Harbi diye bilinmişti. Rumi 1293'te başladığı için...

Aradan geçen 15 seneye rağmen... Osmanlı'nın Avrupa topraklarından göçler hâlâ devam ediyordu. Anlaşma gereği geri dönenler, tekrar İslambol'a, Anadolu'ya sığınıyordu. Gittiklerinde evlerini bulamamışlar, bulanlar da işgal edildiğini görmüşlerdi.

93 Harbi sebebiyle yerinden edilenlerin sayısı 1 milyon 253 bini bulmuştu. Bunlardan 500 bin civarı katliam ve göç yollarında açlık ve soğuktan ölmüştü (646).

Milyonlar, yüzlerce yıllık ata yurtlarından göç edip, Son Kale Anadolu'ya sığınıp, burasını çelikten kale eylerken... 13 Mayıs 1893'de... Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevi hazretleri de göç etti. Fani dünyadan, imtihan dünyasından ebedi âleme... Anadolu toprağını mayalayarak, sevindirerek... Edirne'deki Altın Yay Selimiye Camisi'den fırlatılan gümüş ok olan Süleymaniye Camisi'nin bahçesine defnedildi. Kanuni Sultan Süleyman'a komşu oldu. Gümüşhanevi, gümüş okla buluştu. Nice gümüş okların Altın Yayla nice Kızılelmalara atılması için...

Gümüşhanevi hazretlerinin İslambol'da... Gümüş Oku işaret eden cami bahçesine emanet edildiği zaman diliminde... Finlandiya'da... Bir ilmi heyet tetikte... Nice esrarı çözecek bir esrarın peşindeydi. Oğuz Kağan destanı ve Finliler ile Türkler arasındaki ırki yakınlık üzerinde çalışma yapmış heyet reisi çok heyecanlıydı. Çalışmalarının bu destanla, Altın Yay ve Gümüş Oklarla çok yakından alakalı olduğunu hissediyordu.

Türklerin ilk ata yurdu Ötüken'e yakın yerdeki abideler... Meydan okuyor. Çok uzun zamandır bilim adamlarının dikkatini çekiyordu. Abideler, Baykal Gölünün 400 kilometre güneyindeydi (647). Bu abidelerin de üzerinde çivi yazısına benzeyen şekiller vardı. Yazı olduğu belliydi, ama o güne kadar bilinen bir yazı değildi.

1822'de... Spassky isimli bilim adamı çok çalışmış. Bu abidelerin üzerindeki yazıların yirmiikisinin kopyasını bir kitabında yayınlamıştı.

İşte şimdi... Heikel başkanlığında bir Fin ilim heyeti çalışıyor. Bu kitabelerin kopyasını dünyanın belli başlı akademi ve üniversitelerine gönderiyordu... Gümüşhanevi hazretlerinin Süleymaniye Camisi bahçesinde toprağı bağrına emanet edildiği günlerde...

Danimarka Kraliyet İlimler Akademisi Reisi ve Kopenhag Üniversitesi profesörlerinden Türkolog Vilhelm Ludvig Peter Thomsen, bu kopyaları eline aldığında çok şaşırmış. Gözünde ve gönlünde binlerce gümüş okun uçuştuğunu görmüştü. Çünkü...

Bir yerde mi okumuştu, biri mi söylemişti? Yoksa rüyasını mı görmüştü? Bunu hatırlamıyordu. Ama... "Oğuz Türklerinde ok, hâkimiyet işaretidir. Oğuz Kağan destanında Altın Yay ve Gümüş Oklar vardır. Ok... Oğuz Türklerinde hâkimiyet işaretidir. Oğuz Türkleri birbirleriyle ok şekilleriyle haberleşirlerdi. Bu ok şekillerinden Göktürk Alfabesi ve Türklerin kullandığı tuğra doğmuştur" sözünü çok iyi hatırlıyordu. Bu hatırlamayla işe başladı.

Türklerin en çok kullandığı iki kelimeyi tespit etmeliydi... Araştırdı... Tengri ve Türk kelimeleri çıktı... Tengri, yaratandı, sonsuz güce sahipti... Ne ile ifade edilebilirdi? Tabii ki... Ok ile...

Oka benzeyen harfle başlayan kelimeleri aradı ve buldu. Sonrası geldi... Tıpkı Arşimet gibi... Buldum diye akademi koridorunda koştu. Üç kelimeyi kesin tespit etmişti... Tengri, Türk ve Kültegin kelimelerini... Tarih, 25 Kasım 1893'ü gösteriyordu (648). Bu kelimelerden hareket ederek, harfleri tespit etti... Sonra da... Göktürk Kağanı Bilge Kağan'a ait ilk abideyi çözdü. Türk denilen milleti de...

Tengri teg Tengri yaratmış Türk Bilge Kağan...
Ben Tanrıya benzer, Tanrı'dan olmuş Türk Bilge Kağan...
Tanrı irade ettiği için, kağanlık tahtına oturdum.
Ey milletim, ey hanedanım! Sözlerimi iyi dinle!

"Ben Tanrıya benzer, Tanrıdan olmuş Türk Bilge Kağan" sözleriyle titredi.

Kağan, Gök Tengri inancına sahip olduğunu, kağanlığının ve kendisinin kutsal olduğunu bildirerek, budına (milletine) sesleniyordu. Ne zaman 735 yılında... Avrupalıların vahşi birer insan topluluğu olduğu zamanda...

"Üze kök tengri asra yağız yer kılındıkta ekin ara kişi oğlı kılınmış. Kişi oğlında üze eçüapam Bumın Kağan, İstemi Kağan oturmuş. Oturupan Türk budununun ilin törüsin tutabirmiş, itibirmiş. Tört bulun kop yağı ermiş, süsüleyen tört bulundakı budunuğ kop almış, baz kılmış, başlığığ yükündürmüş, tizliğig sökürmüş/

Yukarıda mavi gök, aşağıda yer yaratıldıkta, ikisinin arasında insanoğlu yaratılmış. İnsanoğlu üzerine atalarım Bumın Hakan, İstemi Hakan tahta oturmuş. Oturarak Türk milletinin ülkesini töresini idare edivermiş, düzenleyivermiş. Dört taraf hep düşman imiş... Asker sevk edip dört taraftaki kavmi hep itaat altına almış, muti kılmış. Başlılara baş eğdirmiş, dizlilere diz çöktürmüş."

İşte bu satırlarla açığa çıkıyordu... Mete Han'dan Osman Gazi'ye... Kurulan cihan imparatorluklarının, Büyük Okyanustan Atlas Okyanusu'na yürüyüşünün sırrı... Bu sır... Türk milletinin Dünyayı, insanları idare etmek için farklı yaratıldığına inanmaktı... Bu inanç üzerine hareket etmek ve nesillerini bu inançla

yetiştirmekti...

15 Aralık 1893'te... Bu çalışma... Danimarka Kraliyet Akademisi vasıtasıyla bilim dünyasına açıklandı. Dünya çalkalandı. Bu açıklamayla... Üç kıtayı idare ettiği Topkapı Sarayı'nın kapısının sağına ve soluna... "Sultan, Allahü teala adına adaleti yerine getiricidir. Bütün mazlumlar ona sığınır" hadis-i şerifi yazdıran... Sadaka Taşı ve Diş Kirası ile insanlığı tanıştıran... Güçlüyken zulmetmeyip âdil olan milletin esrarı daha iyi anlaşıldı.

Göktürk Kitabelerinin okunduğunu haber alan Abdülhamid Han hemen harekete geçti. Çok kısa zamanda bu çalışmayı temin etti. Bilge Kağan'ın söylediklerini okuyunca gözyaşlarını tutamadı. Kağan'ın 1158 yıl önceki seslenişini o an duyar gibi oldu. O günden bugüne... Oğuz neslinin aynı idealler, Kızılelma, Altın Yay peşinde olduğunu görmekle sevindi. Bilge Kağan'ın ölümünden çok az sonra... Oğuz Türkü İslamiyet'le tanışmış. Binlerce yıldır devam eden insanlık idealleri, ebedi saadet idealine dönmüştü, kendileri ve bütün insanlık için... Çeliğe su verilmişti.

Bilge Kağan'ın vasiyetini okuyan Abdülhamid Han, iyice emin oldu. Anadolu'nun Kıyamete kadar mazlumların ve sahih itikadın Son Kalesi olarak kalacağına... Hemen bir adamını Danimarka'ya bir adamını da Moğolistan'a saldı. Okuyan ve yazılanlar hakkında sıhhatli bilgi alabilmek için...

Abdülhamid Han'ın gönül ve zihninin Orhun kitabeleriyle dolu olduğu, İngiliz'e karşı çare düşündüğü kış gününde, bir ikindi sonrası... Hattatların reisi Muhsinzade Seyyid Abdullah Efendi, ziyaretine geldi (649).

Sultan kendisini ziyaret etmek istemiş. O ise... Halife gelmez, onun huzuruna çıkmakla şereflenilir, demiş ve gelmişti. Sultan kendisini çok seviyor. Sizi görmek dertlerimi unutturuyor, beni huzura kavuşturuyor, diyordu. Hattatların reisi en güzel hediye ve müjdeyle gelmiş. Arapça bir beytin yazılı bulunduğu çok güzel bir levha getirmişti. Muhyiddin-i Arabî hazretlerinin Fütûhat-i Mekkiyye isimli eserinden... Beyitte yazılanları okuyan Sultan, çok

sevindi. “İnne eslahad düveli be'ades sahâbeti eddevletül osmaniyyetü felâ inkirâdad devletühû ilâ zuhûril hatmi vel kıyâmi (Sahabeden sonra devletlerin en iyisi Osmanlı devletidir. Bu devlet Kıyamete kadar yıkılmaz)” yazıyordu (650).

Yazıyı okuyan Sultan heyecanlandı. Yakın zamanda, İbn-i Arabî hazretlerinin Şam'daki türbesini tamir ettirmişti. Onun Osmanlı devletinin kuruluşunda, Anadolu'nun Türk ve İslam oluşundaki hizmetlerini çok yakından biliyordu. Hemen harekete geçti. Levhayı, Seyyid Abdullah Efendi ile birlikte 1885’de inşaatı tamamlanan ve has malıyla yaptırdığı Yıldız Camisi’ne astı. Çiviyi duvara Seyyid Abdullah Efendi çaktı. Geri çekilip levhaya baktı. Her harfini beynine ve gönlüne kazıdı, bir daha silinmemek üzere...

Bu levha, Yıldız Camisi'nin inşaat sebebini, Altın Yay ve Gümüş Okları çok güzel anlatıyordu. Tıpkı Oğuzname'de yazdığı gibi... “Korkut Ata ayıtdı. Âhir zamanda hanlık gerü Kayıya dege, kimesne ellerinden almaya, âhır zaman olup kıyâmat kopınça. Bu didügi Osman neslidür.”

Korkut Atanın sözlerini Abdullah Efendiye hatırlattı. Ve ikisi... Kıyamete kadar Yıldız Camisi'nin ayakta kalması, Anadolu'nun mazlumların ve sahih itikadın Son Kalesi olması için dua ettiler.

Sultan, önce Orhun Kitabelerinin okunuşunu, bununla ortaya çıkan muhteşem hakikati anlattı. Sonra da... Yıldız Camisi'nin temelini attığı günden beri... Anlatmak ateşiyle yandığı ama kimseye anlatamadığını... Yıldız Camisi'nin, Yıldız Sarayının ve onların inşa edildiği Yıldız Tepesinin hikâyesini, efsanesini... Seyyid Abdullah Efendiye anlattı. Çünkü o... Gönlündekini ifade eden levhayı getirmişti.

"Efendi hazretleri... Bu tepeye niçin Yıldız Tepesi denilmiş bilir misiniz? Efsanedir, anlatılır. Battal Gazi, Mesleme'nin ordusuyla Konstantiniyye'ye geldiğinde... Müjdeye kavuşmak için... Tam camiyi inşa ettiğimiz yere gelir... Karanlık bir gecedir. Kuşatma sebebiyle Konstantiniyye'den tek bir ışık gözükmez. Yönünü bulmak için Şimal (651) yıldızına bakar. O yıldızdan bulunduğu tepeye... Işıklar içinde demirden bir kazığın uzandığını ve ayakları

dibine saplandığını görür. Bunu, Konstantiniyye'nin fethine ve Kıyamete kadar İslam olarak kalacağına işaret sayar. Tepeye Yıldız Tepesi ismini verir. O günden sonra bu tepe Yıldız Tepesi diye bilinir.

Çünkü Şimal Yıldızı ve beraberinkiler... Dünyanın ekseniyle aynı doğrultuda olmaları sebebiyle... Gökyüzündeki sabit tek yıldız kümesidirler. Bu sebepten ecdadımız, bu yıldıza Demirkazık ismini vermiştir. Kâinatın merkezi olduğunu, bütün yıldızların bunun etrafında döndüğünü kabul etmiştir.

Ayrıca... Nasıl Arş'taki Beyt-ül ma'murun iz düşümü Kâbe-i şerif kabul ediliyorsa... Efsaneye göre... Şimal Yıldızının iz düşümü de Yıldız Tepesidir. Bu Yıldız Tepesi Efsanesi ceddim III. Selim Han'a kadar gelir.

Rivayet edilir ki... Selim Han... Avrupa ile askeri, ticari ve iktisadi alanda aranın gittikçe açıldığını görüyordu. Çare, çare diyordu.

Laleli Baba ve Yaycı Sadık Efendi anlatmışlardı Sultan Selim'e... Arabî hazretlerinin 13 şartını... Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalması için 13 şartın gerçekleşmesi gerektiğini... Bunlardan 12'sinin gerçekleştiğini...13. şartın da bayraktaki hilalin yanına yıldız gelmesinin olduğunu... Dünyadaki gelişmelerin... Yeni bir bayrak, devlet, ordu, ticaret, iktisat, millet anlayışı gerektirdiğini...

III. Selim Hanın çare diye kıvrandığı, gecesiyle gündüzünün karıştığı günlerdi... Vurdular acımasızca... 'Ben sizin Sultanınız, velinimetiniz, babanızım' sözlerine aldırmadan... Canını korumakla görevli yeniçeriler canını almak için... Al kanı aktı Fırat nehri gibi... Anadolu'yu, Son Kale'yi baştanbaşa al kanı, kapladı. Al renge boyandı. Gece idi, seher vakti zamanı... İnanılmazdı... Gökteki hilalin görüntüsü yerdeydi. Görüntünün hemen önündeki yıldızla birlikte al kanıyla kırmızı eylediği Anadolu üzerine düştüğünü gördü. Anadolu, ay yıldızlı bayrak olmuştu. Kanıyla birlikte Anadolu'ya karıştığını, Anadolu'da kaybolduğunu hissetti. Ezan sesini duydu. Gözlerini açtı. Yatağındaydı... Gördüğünün rüya olduğunu anladı. Ama hâlâ dehşetten titriyordu.

Pencereye koştu. Perdeyi araladı. Ortalık ağarmıştı. Demek ki

sabah ezanının okunma vaktiydi. İslambol, tek dil olmuş, Hayye alessalati... Hayye alessalâh... diyordu. Gözlerini semaya çevirdi. Rüyada gördüğünü görebilmek ümidiyle... Evet, oradaydı, hem ay hem de yıldız... Tıpkı rüyasında olduğu gibi... Seslendi.

'Tiz lalam, Laleli Baba ve Yaycı Sadık Efendi gelsin.'

Geldiler, sabah namazını kıldılar. Sultan Selim gözyaşları içinde anlattı, gördüğü rüyayı, sonrası gökyüzünde şahit olduğunu... Dinleyenler de ağladılar.

Laleli Baba, çok ihtiyarlamıştı, yaşı yüzü bulmuştu. Duyulur duyulmaz bir sesle gönlündekileri ve aklındakileri dile getirmeye çalıştı. 'Rüyanız... İbn-i Arabî hazretlerinin söylediği 13. şartın gerçekleşme zamanının geldiğini gösterir. Sultanım... Bugün ayın 23'ü... 23 Muharrem 1208... Tıpkı Ayasofya kubbesinin üzerine Hilalin yerleştirildiği, ay ile yıldızın gökyüzünde buluştuğu gün gibi... İlk cumanın kılındığı o gün; 23 Cemaziyelevvel idi... 23... Son Kale'nin, Anadolu'nun Kıyamet'e kadar Son Kale olacağının, burada Hak üzere bir milletin Kıyamete kadar olacağının işareti... (Ümmetimden hak üzere bir taife, kıyamete kadar galip olarak cihad eder.) hadis-i şerifinin gerçekleştiğinin müjdecisi...'

Laleli Baba, 'Hilal... İslamiyet'i, Kalem, Kılıç ve Könül'ün bir olmasını... Yıldız ise... Son Kale Anadolu'yu, Son Kale muhafızları Oğuz neslini... Kırmızı zemin şehitliği, kırmızı gülü, şehitlerin al kanını ve kırmızı laleyi... Hilal ve yıldızın al bayrak üzerinde buluşması; Kıyamete kadar Anadolu'nun sahih itikadın, mazlumların Son Kalesi, Oğuz neslinin de bunun muhafızı olmasını temsil eder' dedi. Bundan sonra semalarımızda ay yıldızlı bayrak dalgalanmaya başladı. Bayrağın ve Yıldız Tepesinin efsanesini dinleyen sultan Selim'in annesi Mihrişah Sultan çok meraklandı. İsmi... Şahın güneşi manasına gelen valide sultan, buraya kendisi için bir kasır yapılmasını istedi. Yapıldı ve Yıldız Kasrı ismi verildi. Sonra da nice kasırlar, binalar yapıldı. Burası da tıpkı Topkapı Sarayı gibi sultanın oturduğu, devletin idare edildiği mekân oldu."

Sultan, Seyyid Abdullah Efendiye baktı, gülümsedi.

"Efendi hazretleri... Anlattıklarım rivayet ve efsane diye söylenir. Belki de hakikattir. Siz ne dersiniz?"

Seyyid hazretleri anlatılanlarla tam manasıyla vurulmuştu. Gerçekleşen 13 şartı merak etti, ama sual edemedi, boyun büktü.

"Sultanım. Anlattıklarınız... Hakikatlerin en anlamlısı, en birleştiricisi, bir milleti hedefe götürücü... Bunlardan güzel hakikat olur mu? Tıpkı getirdiğimiz levhadaki İbn-i Arabî hazretlerinin sözü gibi..."

Sultanın yüzü aydınlandı. Misafirini kubbenin altına götürdü. Eliyle kubbenin merkezini işaret etti. Abdullah Efendinin aklı başından gidecek gibi oldu. Anlatılmaz güzellikteki bir maviliğin ortasından... Sanki güneş onlara gülümsüyordu. Sultan anlatmaya devam etti.

"Gelelim Yıldız Camisi'ni niçin inşa ettirdiğime... İstedim ki... Kıyamete kadar var olmayı, yolunu bulmayı temsil eden Kuzey Yıldızının iz düşümü olduğu kabul edilen yerde... Anadolu'nun Kıyamete kadar mazlumların ve sahih itikadın Son Kalesi olmasını, hazret-i Yafes'ten Kıyamete Türk oğlunun devletsiz kalmamasını, insanlığı idare için gönderildiğini temsil eden bir cami inşa edeyim.

Elhamdülillah! Nasip oldu. Bütün sır kubbede... Onaltı pencere var. Osmanlı dâhil... Tarih boyunca kurulan onaltı Türk devletine işaret ediyor (652). Kubbenin tam ortasında Güneş gibi gözüken... Hem Güneşi hem de Kızılelma'yı işaret eder. Osmanlı'dan sonra gelecek son Türk devletini temsil eder... İnşâallah... Anadolu Son Kalesiyle birlikte Kıyamete kadar devam edecek olan... Osmanlı'dan sonra Anadolu'da kurulacak devlet... Güneş gibi hayat kaynağı olacak. Kızılelma gibi Oğuz Türkünü sonsuz güzelliğe vesile hedefler peşinde koşturacak..."

Seyyid Abdullah Efendi, elinde olmadan söze karıştı.

"Sultanım... Osmanlı'dan sonra gelecek Türk devletinden bahsedersiniz... Osmanlı yıkılacak mı?"

Sultan, gözlerini yumdu. Söyleyeceği söze dayanma gücü toplar

gibi...

"Gönül erlerinin bize bildirdiği o ki... Osmanlı elli yıl içinde yıkılır. Yıkılmadan önce içinden yeni bir devlet doğar."

"Ama Sultanım... İbn-i Arabî hazretleri Osmanlı Kıyamete kadar devam eder, diyor."

"Anladığımız o ki... Osmanlı ve yeni devlet birbirinin devamı olur. Herhalde bu sebeple... İbni Arabî hazretleri ikisini tek devlet gibi görmüş olsa gerek."

Sultan kubbeyi işaret etti.

"Gördüğün gibi... Kubbede mavi içinde nice yıldızlar vardır. Kubbe, gökyüzünü temsil eder. Tam merkezdeki sarı daire ise... Son Türk devletiyle birlikte, Şimal Yıldızına, Demirkazığa işaret eder."

Sultan misafirini mihrap önüne götürdü. Mihrabın üzerindeki tavanı işaret etti. O da lacivert içinde yüzen yıldızlarla doluydu. Kubbeyi taşıyan dört direği işaret etti. "Bu dört direk, Kâinatı meydana getiren toprak, ateş, su ve havayı temsil eder. Direkler sekiz köşelidir. Sekiz Cennet vardır. Kıyamet günü Arş'ı taşıyan melekler sekiz tane olacaktır. Camiye bir isim vermedim. Yıldız Camii diye bahsedildiğini işitince çok sevindim" dedi.

Orhun kitabeleri okunup sır ortaya çıkar... İbn-i Arabî hazretlerinin sözünü taşıyan levha gönüllere ümit olur... Abdülhamid Han, Osmanlı Devletiyle yerine gelecek yeni devletin geçiş şartları için çareler düşünürken... İslambol'da bir baba evladını 'Nasıl ikna edebilirim?" düşüncelerindeydi. Duyduğu müjdelere kavuşabilmek, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale olmasında kendisine düşen görevi yapabilmek için...

Sabah namazını Eyüp Sultan Camisi'nde kıldılar... El ve gönüllerini açtılar. İslambol'un ev sahibi Eyüp Sultan hazretlerinin huzurunda dua ettiler baba-oğul... Kendi hallerince, kendi dileklerince... Çok merak etti oğlunun hangi dileğine kavuşmak için dua ettiğini... Ama soramadı.

Duadan sonra Haliç kıyısına geldiler. Akrabalarından Lofçalı Ahmed Efendi'nin lokantasında sabah çorbası içmek için... Ahmed Efendi, İsmail Pehlivanın hanımı Hatice Hanımın kız kardeşinin oğluydu. Lokantası, iskelenin hemen yanındaki Kaptan Paşa Camisi'nin dibindeydi.

Cam kenarına oturdular. Hafif hafif Haliç'in dalgalarının sesi geliyordu. İsmail Pehlivan'ın bakışları Haliç'in dalgalarına kaydı. Sarıya boyanmış dalgalar, bakışlarını karşı kıyıya taşıdı. Okmeydanı sırtlarından doğan güneş gülümsüyordu. Güneşin ışıklarını takip eden gözleri çifte minarede kalakaldı.

Bu minareler... Bayrağa yıldızı taşıyan III. Selim Han'ın hatırası... 1792 yılında inşa ettirdiği Humbaracı Kışlası'nda yaptırmış olduğu caminin minareleriydi. Burada humbaracılar (topçular) ve lağımcılar (istihkâmcılar) yetiştiriliyordu.

Daha sonra... Mühendishane'ye çevrilen bina 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda askeri hastane haline getirilmiş ve bir müddet bu şekilde kullanılmıştı. II. Sultan Abdülhamîd Han, Mühendishane'nin Halıcıoğlu'ndaki eski binasında açılmasını arzuladığından idadi ve harbiye sınıfları tekrar Halıcıoğlu'na

nakledilmişti. Şimdi... Osmanlı mülkünün dört bir yanından gelen askeri talebeler eğitim görüyordu.

İsmail Pehlivan, bakışlarının camiden ve etrafındaki askeri binalardan bir türlü ayıramıyordu. Sanki o binalarda çok sevdiği biri kalıyordu ve uzun zamandır onunla görüşmesine müsaade etmiyorlardı.

Hayretler içinde kalarak "Hayırdır inşâallah" diye dualara durdu. Dertli baba, zorlayarak da olsa bakışlarını karşı kıyıdan oğluna çevirdi. Çevirmesiyle hayreti şaşkınlığa dönüştü. Oğlu da karşıya bakıyordu. Merakını yenemedi.

"Deli yiğidim! Hayır olsun, nereye bakarsın?"

Göçten önce oğluna 'deli yiğidim' diye seslenirdi. Bu sualiyle akılalmaz bir şey oldu. Yanlış mı görmüştü? Hayır, yanlış görmemişti. İnanılmazdı ama oğlu Mesud gülümsüyordu. Rusların köylerini bastığı o korkunç hadiseden sonra... İlk defa görüyordu Mesud'un gülümsediğini... Tam 18 yıl sonra... Hemen şükür secdesine kapanası geldi. Ama yapamadı, etraftakiler ne der endişesiyle. Mesud rüyada gibi konuştu:

"Şu karşıdaki iki minareye bakıyordum. Sanki bir şey beni o tarafa çekiyor. Baktıkça da ferahladığımı hissettim."

Dünyalar kendisine verilmiş gibi sevinen İsmail Pehlivan, haykırmamak için kendini zor tuttu.

Kekik otlu çorbalarını söylediler. İsmail Pehlivan Besmele çekip çorbayla buluşturduğu ilk kaşığı ağzına götürdü. Yavaşça akıttı, yutmadan ağzında tuttu. Hissettiği lezzetle başı döndü. 18 yıldır yediğinden ilk defa bu kadar lezzet alıyordu. Mesud'a baktı, onun da gözlerini yumarak çorbanın tadına vardığını gördü. Sevindi. Sordu.

"Tunalı amcan... O gece kimin için gelmişti? Rusların saldırdığı gece..."

Mesud şaşırdı.

"Kimin için mi? Tabii ki ailemiz için, hepimiz için."

Yıllardır beklediği ana kavuşan baba, iştahla çorbadan bir kaşık daha aldı.

"Hayır, hepimiz için değil. Yalnız senin için. Senin sebebinle biz de göçtük."

Babasının sözleriyle şaşkınlığı hayrete döndü.

"Ama... Niçin?"

İsmail Pehlivan, pehlivan oğlunun iki ellerini yakaladı. Hayret... Mesud ellerini çekmemişti. Kuvvetlice sıktı. Elleri mengeneyle sıkılmış gibi acımıştı. Babasının acı kuvveti karşısında nasıl davransın bilemedi. İsmail Pehlivan anlattı.

Abdülfettâh-i Akrî hazretlerini nasıl kurtardığını, evlerinde misafir oluşunu, bu sırada doğuşunu ve onun tarafından Mesud isminin verilişini...

Ve ayrılırken kucağına alışını, uzun uzun baktıktan sonra, kendisine verişini... "İsmail oğlum! İnşâallah... Bu oğlun... İslambol'da, Peygamber Efendimizin bayraktarı Ebu Eyyüp Ensari hazretlerine komşu olur. Burada, bu mübarek mekânda... Oğlunun soyundan gelecek kimse... Zamanın en büyük âlimi, evliyası ve mürşid-i kamili olan kişiyle tanışır... Türk milletinin, dünyanın dört bir yanındaki gariplerin, nice yüzbinlerin sonsuz güzelliğe, ehl-i sünnet yoluna kavuşmasına, Anadolu'nun Kıyamete kadar Kale kalmasına vesile olanlardan olur. İşaret aldığın gün... Ailenle tereddüt etmeden hemen İslambol'a koş ve Eyyüp Sultan'a yakın bir yerlere yerleş!" deyişini...

Babasının anlattıklarını karşısında Mesud, tam manasıyla şok olmuştu.

İsmail Pehlivan, çorbasından birkaç kaşık aldı. Mesud'un biraz kendisine gelmesini bekledi... Anlatmaya devam etti.

Rüyada nasıl fırtınaya yakalandığını, tutunmak isteyip de hiçbir şeye tutunamadığını... Her neyi yakaladıysa elinde kaldığını... Bir

tüy gibi savrulduğunu... Bağırmak isteyip de bağıramadığını, sesinin çıkmadığını, fırtınanın gittikçe şiddetlendiğini... Yüz kiloyu geçen kocaman İsmail Pehlivanı havaya kaldırdığını, daha da şiddetlenerek bulutların üstüne yükselttiğini...

Fırtınanın kendisini alıp götürdüğünü, bulutlar üzerinde uçurduğunu, ovalar, dağlar, aşırdığını... Bir şehre getirdiğini... İki deniz arasında kurulmuş bir şehre... İki denizi birbirine bağlayan ve bir kuğu boynu gibi uzanan bir boğazın olduğunu... Bunun iki tarafına minare ve kubbelerin inci tanesi gibi dizildiğini...

Tek kubbeli ve tek minareli camiyi, hemen yanında bir türbeyi, bu türbeden anlatılmaz bir ışık yükseldiğini... Gözlerini ve gönlünü bu ışık almışken birdenbire düşmeye başladığını... Tutunacak hiçbir şey bulamadığını, dehşet içinde kaldığını... Düştükçe hızının arttığını... Toprağa yaklaştığı anda gözlerini kapadığını, hanımını, oğlu Mesud'u hatırladığını...

Yıldırım gibi toprağa düştüğünü, şaşırdığını, o kadar yüksekten düştüğü halde hiç canının acımadığını... Düşmeyip de kavuşmuş gibi olduğunu, toprağın bir anne gibi onu kucakladığını... Toprağın derinliklerine indiğini, toprakla bir olduğunu, sonra da yeryüzüne, gün ışığına doğru hareketlendiğini hissettiğini... Topraktan doğarak gün ışığına kavuştuğunu... İnanılmaz bir şeyin gerçekleştiğini, gül fidanına dönüştüğünü, ucunda kan kırmızı bir gül bulunan fidana... Doğu tarafından, gökyüzünden bir kişinin geldiğini... Heybetli, yüzüne bakılamayan bu zatın, gülü suladığını, gül ağacının büyüdüğünü... Ellerinde baltalar olan dev gibi insanların gülü kesmek istediklerini, o heybetli zatın, mâni olduğunu... Daha sonra gülün bir kitap, kitabın IŞIK olduğunu, ışığın Güneş haline döndüğünü, yükseldiğini ve yeryüzünü ışığa boğduğunu... Anlattı.

Ziyâeddîn-i Gümüşhanevî hazretlerinin İstanbul'a geldiklerinde...

"İslambol'a göç etmenizi ve Eyüp Sultan'a yerleşmenizi isteyen hocam Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin istediklerinde... Bizim bilemediğimiz nice sırlar vardır.

Kim bilebilir? Belki de, neslinizden gelen biri Eyüp Sultan hazretlerine yakın bir mekâna defnedilecek... Rüyada gördüğün gibi öyle bir eser yazacak ki... Kıyamete kadar Müslümanların baş ucu kitabı olacak... Eyüp Sultan hazretleri ile onun sancağı altında, İslambollu müminleri Mahşer Meydanına götürecek...

Bunlar olmaz diyebilir miyiz? Diyemeyiz. Yüce Mevlam diledikten sonra niçin olmasın? İsmail Pehlivan gafil olma. Bu büyükler öyle büyüktür ki... Durduk yerde kimseye kanca atmazlar..." deyişini nakletti.

Ve "Deli yiğidim. Gümüşhanevî hazretleri... Kırk yaşına kadar evlenmen için ısrarcı olmamamızı söyledi. Kırk yaşına gelince hâlâ evlenmemiş olursan... Seni evlenmeye razı etmek için Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin söylediklerini ve rüyayı anlatmamızı istedi. Kırk yaşına geldin. Sen hâlâ bekârsın. İşte şimdi bu sebeple bunları anlattım" diyerek sözlerine bitirdi.

Gözlerini gözlerine dikti. Mesud, cin görmüş gibiydi. Hafif sola dönmüş gözlerini karşıya, Eyüp Sultana doğru dikmiş bir şey demiyordu.

Dertli baba endişelendi. Yaşadığı onca çileden sonra dinlediklerinin yükü, ağır mı gelmişti acaba? Az önce sevinçten uçacak gibi olan garip babanın yüreği pırpırlandı? Doyasıya sevemediği oğlunun aklına bir şey olmasından korktu. İki elini heyecanla tuttu, kuvvetlice sıktı. Mesud'un gözlerinden yaş geldi, babasına baktı.

Telaş ve endişeyle sordu.

"Deli yiğidim, iyi misin?"

Her hücresi kulak olmuş, gelecek cevabı bekliyordu.

Mesud, uykudan uyanır gibi bakışlarını babasına çevirdi. Bir müddet şaşkın şaşkın baktı.

"İyi....yim... Evet, iyiyim, bir şey yok."

Senelerin yüküyle yorgun düşmüş baba, 'iyiyim' cevabıyla rahatladı. Ama merakını yenemedi. Mesud öyle nereye bakmıştı?

"Oğlum, daldın gittin, nereye baktın öyle? Bir şey mi gördün?"

Mesud, kızardı, bocaladı. Söylemesi gerekeni anlatmakta tereddüt ettiği belliydi.

"Şey... Ben... Eyüp Sultan..."

Sözlerinin arkasın getiremedi. İsmail Pehlivan'ın merakı iyice artmıştı, üsteledi:

"Söyle oğlum! Vakit, sırların açığa çıktığı vakit... Kuşluk vakti... Bak, ben, onsekiz yıldır söylemediğim şeyleri anlattım. Sen de söyle."

Mesud hâlâ tereddüt içindeydi. İsmail Pehlivan, güç vermek ister gibi oğlunun elini sıktı.

"Söyle oğlum, söyle ki kararımız sıhhatli olsun."

Gördüklerinin tesirinden kurtulamamış bir sesle konuştu.

"Aynı rüyanızda gördüğünüz gibiydi. Eyüp Sultan hazretlerinin türbesinin üzerinden... Ucunda kırmızı bir gül bulunan bir fidanın çıktığının görür gibi oldum. Bu gül kitaba... Kitap ışığa dönüştü ve her tarafı aydınlattı."

İsmail Pehlivan, dayanamadı, yerinden fırladı. Oğlu Mesud'u kucakladı, kuvvetlice sıktı. Kolları arasındaki Mesud'un titrediğini hissetti. Hemen yanına diz dize oturdu. Gözleri gözlerindeydi.

"Evladım, hayırlı mübarek olsun. Görür gibi olduğun... Doğru zamanda, doğru mekânda, doğru iş üzere olduğumuzun işareti inşâallah... Eee... Şimdi ne dersin, evlenme konusunda?"

Ele avuca sığmaz, bir an yerinde durmaz yeminli deli Mesud boyun büktü.

"Siz bilirsiniz."

Onsekiz yıldır... Evladıyla arasında aşılmaz perdeler olan baba şaşkındı. Engellerin yıkıldığını görmekle anlatılmaz bir sevinç içindeydi, ayağa fırladı. 'Ey İstanbul duy beni. Oğlum evlenmeyi kabul etti" diye bağırmamak için kendini zor tuttu. Oğlunu

kucakladı. Sonra da heyecan içinde sözleri üst üste sıraladı.

"Deli yiğidim. Lofçalı Hüseyin Ağa var. Burada Eyüp Sultan'da oturur ailesiyle birlikte. Çok asil bir aile... Bir kerimesi var, Fatma isminde. Annen senin için onu beğenmiş. Yaşı biraz küçük ama... Ne yapalım bir müddet bekleriz. Onsekiz yıl bekledik. Kavuşmayı ümitle beklediğimiz müjdeler var. Bu müjdeye vesile olacak torunumun annesi... Annelerin en iffetlisi olmalı. Gönlüm, yolunu gözlediğim torunumun dünyaya böyle bir anneden gelmesini arzular. Ailenin ağzını aradık. Baştan biraz tereddüt ettiler, yaş farkı sebebiyle... Sır tutan bir ailedir. Annenle bu evliliğin olmasını çok isteriz. Annen 'oğluma Fatma'dan başka eş istemem' der. Bu sebeple Hüseyin Ağa'ya, hanımı ve kızına söyledik... Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin müjdesinden, Ziyaeddin Efendi'nin dediklerinden ve gördüğüm rüyadan bahsettik. Onlar da büyük heyecan duydular ve bu evliliğe severek razı geldiler. Sen de he dersen olacak inşâallah. Evet, yüreği yaralı evladım... Ne dersin Fatma ile evliliğin konusunda?"

Nice düşman karşısında kılı kıpırdamayan yeminli deli Mesud, duyulur duyulmaz bir sesle cevap verdi:

"Siz nasıl uygun görürseniz..."

İsmail Pehlivan, bu sefer kendine hâkim olamadı, ayağa fırladı, şaşkınlıkla kendisine bakan oğluna "Oğlum bana müsaade, hesabı öde, ben hemen gitmeliyim" dedi. Koşarak lokantadan çıktı, Eyüp Sultan hazretlerine doğru...

Pehlivan Sondergahlı Seyyide Aişe hanım ile evleniyorken, Pehlivan İbrâhim Efendi'nin oğlu Yeminli Deli Mesud, İstanbul'un en iffetli, terbiyeli kızı Fatma hanımla evlenmeye "evet" diyordu.

Evetler, uzağı yakın eylemek, ebedi güzellikler yolunda kanatlanmak içindi...

Bakışları sık sık Yücedağ Kabristanı'na, ilk defnedilenin bulunduğu yere gidiyordu. Bu kabristana defnedilenlerin imanlı olduğu takdirde bütün günahlarının affedileceğini beyan buyururlardı. Hatta bir defasında orayı işaret ederek "Bu toprak beni çekiyor" demişlerdi.

Burada yüzlerce evliyâ-ı kiramın medfun bulunduğunu, aralarında yedi gavs, sekiz kutbun olduğunu söylüyordu her fırsatta...

Bütün bunlar, yüreğini dağlıyordu. Gönlüne doğan oydu ki... Mübarek babalarının ebedi âleme yolculuğu yaklaşmıştı. Babasının olmadığı bir dünyayı düşünemiyordu. Ağabeyi vefat ettikten sonra... Babasının ona düşkünlüğü fazlalaşmıştı. O da babasını çok seviyordu, hem oğlu hem de halifesiydi.

Önceki gün sabahleyin yaptığı ziyarette hastalığının fazlalaştığını görmüştü. Hemen ilk başta Seyyid Sondergahlı hazretleri olmak üzere diğer halifelerine ve Yücedağ'da bulunmayan kardeşlerine, sevenlerine haber göndermişti.

Perşembe'yi Cuma'ya bağlayan gece bekliyordu. Gözleri saatlerdir İlkkale'yi yakın kılan yoldaydı... Sondergahlı gelince babası iyileşecek, onun varlığıyla üzüntüsü hafifleyecek gibisine geliyordu.

Bir ara dalmıştı. "Selamün aleyküm kardeşim" sesiyle irkildi. O'ydu, yolunu hasretle beklediği, canından çok sevdiğiydi. Yerinden fırladı. "Ağabeyim, hocamız çok hasta" diyerek sarıldı. Sondergahlı, kendisinden birkaç yaş büyük olduğu için 'ağabey' derdi. Birbirlerini çok severler, yedikleri içtikleri ayrı gitmezdi.

Seyyid hazretleri, 'Pehlivan Sondergahlım" diye iltifat ettiği halifesini görmekle kuvvet bulmuştu. Sevdiklerinin gelişiyle bulduğu yeni bir canla, Cuma günü camiye gitti. O gün halifesi ve oğlu beliğ ve hazin bir hutbe okudu. Caminin arkasındaki çeşmeye

kadar saf bağlamış olan cemaat bu hutbenin tesiriyle mahzun olup, ağladı. Seyyid hazretleri Cuma namazını oturarak kıldı. Sonra da davrandı... Sondergahlıyı, oğlunu, Halife Derviş ve Halife Ali adlı dört halifesini huzuruna davet buyurdu.

Cumadan bir müddet sonra odasına gittiler ama ayaklarını sürüye sürüye... Hocalarının aralarında misafir olduklarını anlamışlardı. Müsaade aldıktan sonra içeri girdiler. İşaret edilen minderlere oturdular. Hocalarının "Hoş geldiniz, safalar getirdiniz, inşâallah safalar bulursunuz" sözleriyle başlarını kaldırdılar. "Hoş bulduk efendim" cevabını verdiler.

Bir işaretine can kurban hocalarını arkasına, sağına soluna konmuş yastıklar vasıtasıyla oturur görmek gönüllerini dağladı. Oğlu ve halifesi olan mübarek kişi gözyaşlarına mani olmadı. Göstermeden silebilmek için telaşlandı. O telaşla ayran bardağını devirdi. Ayran Seyyid hazretlerine doğru aktı. Sanki akan evladın gönlüydü. Kıpkırmızı kesildi. Silmek için soğuktan boynunu koruyan atkıya davrandı. Oğlunun telaşına şefkatle gülümseyen Seyyid hazretleri yavaşça seslendi.

"Evladım bırak kalsın. Daha sonra silerler. Vaki olanda hayır vardır. Bu beyazlık, bu dökülen ayran söylediklerime misal olsun."

Durdu, nefeslendi, bu kadarcık konuşma onu yormuştu. Ayrandan bir yudum aldı.

"Evlatlarım. Ayrılık vakti yaklaştı gibi. Bu vefasız dünya ayrılık diyarı... Devamlı birlikte olunacak diyar Cennet... Allahü teâlâ orada birlikte olmamızı nasip eylesin. Gönlümüze doğan odur ki... Osmanlı'yı, bütün Müslümanları çok zor günler bekler. Takdir tecelli edecek, bize düşen şer'i sebeplere yapışmak. İşimiz, hangi şartlarda olursa olsun gönüllere ehl-i sünnet itikadını ve Allahü teâlânın sevgisini, sevdiklerinin sevgisini yerleştirmeye çalışmak. 'Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum' diye feryat edenlere çare olmak..."

Söyledikleri kendisini de hüzünlendirmişti. Nemli gözlerle evladına baktı.

“Evladım, can parçam, yerime ikame edilmiştir, vekilimdir. Yani vazifemi yürütecektir.”

Gözleri sessizce ağlayan sevgili oğlunda kalakaldı. Sözlerine devam edemedi. İki damla gözyaşı gözlerinden süzüldü. Saklamak için davranmadı, akışına bıraktı. Sakalına ulaştılar, orada kayboldular, sanki buharlaştılar. Karşısında boyun bükmüş duran canından çok sevdiği dört halifesine baktı. Söylenmesi gerekeni söylemeliydi, ne kadar acı da olsa.

“Oğlum ince kalplidir. Bize karşı sevgisi çok kuvvetlidir. Ayrılığımız en çok onu yakar. Bu yakış, kavuşma isteğine döndüğünde öyle bir hâl olur ki... Ravda-i Mutahhara ve Tur Dağı sebep olurlar bu kavuşmaya... Ondan sonra Sondergahlı mutlak olarak yerime ikame edilmiş, vekilim kılınmıştır.”

Vekil olma yükü bir anda omuzlarına binen Sondergahlı’nın, bu sözlerin işaret ettiğiyle ciğeri yandı.

“Ondan sonra...” deyip birini söylemek, öncekinin vefatına, ayrılığına işaretti. Peygamber Efendimizin aleyhisselam Mute Harbi’nde “... bir şey olursa” diye söylediği kumandanların hepsi şehit olmuştu.

“Kastedilen manayı anladı mı?” endişesiyle can kardeşine baktı. Gülümsediğini gördü. Anlamıştı, babasına ilk önce kavuşacak olmanın sevincindeydi. Tıpkı hazret-i Fatıma annemiz gibi... Hocasına baktı, o da gülümsüyordu evladının gülümsediğini görmekle...

Yükünün daha da fazlalaştığını hissetti. Hocasının bir pınar şırıltısında devam eden sesi, yükünü aldı mı, yoksa fazlalaştırdı mı bilemedi.

“Sondergahlı oğluma ‘pehlivan’ diye hitap etmem yalnızca bir iltifat değildi. Bize bildirildiğince... Onun karşılaşacağı sıkıntılara, bir gül için binlerce dikene su vermesine, sırf o gül için sayısız dikene katlanmasına işaret var... O gülün ve yolundan gidenlerin Anadolu'nun Kıyamete kadar sahih itikadın Son Kale olarak

kalmasında büyük tesiri olacak ”

Hocasının ateşini harlayan sözleri yağmur gibi üzerine yağdı, gönlüne ulaştı.

“Bütün sevenlerime vasiyetimdir. Her nerede olursa olsun, isterse İslambol’da olsun ona itaat edilmeli. Onun rızası benim rızamdır. Ona muhalefet bana muhalefettir.”

Omuzlarına ve gönlüne binen yükle sarsılan Sondergahlı, ‘İstanbul’ sözüyle irkildi. Kendisi için binlerce dikene katlanılan gülden sonra şimdi de İstanbul... Bu, İstanbul’a gideceğinin işaret miydi?

“Kitaplarımı Arvâs Kütüphanesine vakfettim. Bildiğim kadarıyla kimseye borcum yoktur. İhtiyaten ilan edin. Şayet alacaklılar çıkarsa, ne kadar iddia ederlerse, evladım tereddütsüz versin. İlmin ve Nakşibendiyye yolunun yayılmasına ihtimam gösteriniz. Mürşidimin, bir emri vardı... Her sene en az bir defa Van’a gidip halkı irşat için... Bu emri, sizler de yerine getiriniz. Tabii ki Van bizim olduğu müddetçe...”

Sondergahlı, bir daha vuruldu, ‘Van elimizden çıkacak mı?’ düşüncesiyle...

Bir ara bakışları dışarı kayar gibi olan Seyyid hazretleri, tekrar huzurundakilere döndü.

“Benden sonra çok fitne çıkacak. İslâm, Abdülhamîd Han ile kâimdir.”

Sondergahlının gönlüne, hocasının haber verdiği zorluklar düşmüştü. Elinde olmadan düşünüyordu... “Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum” feryadına çare olabilmek için yolunun nerelere düşeceğini, İslambol’a gidip gitmeyeceğini...

“Hazret-i Sondergahlı!” sözüyle irkildi. Hocası kendisine hitap ediyordu, yine ‘Hazreti’ demişti, toparlandı, “Buyurun efendim” dedi. Hocası teselli etmek istercesine konuştu:

“Cenâb-ı Hak sizi ve İmâm-ı Rabbânî hazretlerini müjdelediği

kişiyi muhafaza edecektir. İbrâhim aleyhisselamı ateşin yakmadığı gibi...”

İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin mektubatının birinci cildindeki 260. mektubu ve bu mektubu okudukları sırada hocasının söyledikleri aklına geldi.

O zaman baş başa kaldıklarında... “Evladım. Bazı talebelerimiz, 260. mektupta bahsedilen kutbun günümüzde yaşadığını düşünmüş olabilir. Gönlümüze doğan o dur ki... Bu kişi... Senin içinde... Doğumundan yıllar öncesinden ‘Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum’ diye feryat eden seçilmiş kişi olabilir. Ancak bu kesin değil... Hem senin hem de feryat sahibinin imtihan basamaklarını aşmanıza bağlı olabilir. Sebepler âleminde... Murâdlardan olmak için bile sebep aranmıştır.

Seni, zamanın şartlarının sürüklediği yöne tereddüt etmeden git. Şartları zorlama, seni bulmasını bekle” demişti.

Şimdi de sözlerinin devamında, “Mûsâ aleyhisselamı nasıl Firavun’un eliyle büyüttüyse, müjdelenen kişiyi de... Ona en fazla düşman olması gerekenlerin arasında muhafaza edecektir. Bizi arayanlar, ayağımıza geldiler. İşimizi kolay eylediler. Ya seni arayan? Ne dersin? Ayağına gelecek mi? Yoksa seni diyar diyar dolaştırıp ayağına mı getirecek? Hazret-i Sondergahlı. Herkesin imtihanı değişik... Kimisinin ayağına gittiğiyle, kimisinin ise ayağına gelenle... Bakalım senin imtihanın hangisiyle?” diyordu.

Günlerden 1313 Hicri senesinin Şevval ayının onbeşinci günü Salı idi. Miladi yıl 3 Mart 1896 senesini gösteriyordu. Seyyid hazretleri vefat eyledi. Vefat eylediği diyara, ecdadından nice kimsenin defnedildiği toprağa emanet edildi. Geride, silinmez sonsuz güzellikteki izlerini, nice sevenlerini, vasiyetini yerine getirecekleri bırakarak... O... Otuzdördüncüydü...

Aynı yıl, 1896'da... Yahudi Theodor Herzl, Leipzig ve Viyana'da bastırdığı “Der Judenstaat (Yahudi Devleti)” isimli eseriyle Yahudi devletini kurma fikrini ortaya attı. Bu eserinde, Avrupa'daki Yahudi düşmanlığından kurtulmak için bir Yahudi devleti kurulması

gerektiğini yazdı.

İsviçre'nin Basel şehrinde 29 Ağustos 1897'de, Herzl'in teşebbüsüyle 1. Siyonist Kongre yapıldı. Theodor Herzl, başkanlığa seçildi. 17 Devletten gelen delegeler karar aldı. Bu kararların en önemlisi, Filistin'de bir Yahudi devleti kurulmasıydı.

Abdülhamid Han, bir an olsun durmuyordu. Herzl ve onu destekleyenleri, en önemlisi onu yönlendirenleri yakından takip ediyordu. Filistin'de Yahudi devletinin kurulması demek... İran'dan sonra Sünni Müslümanların bağrına bir hançer daha saplanması demekti... Öyle hançer ki Kıyamete kadar çıkmayacak, bütün acımasızlığıyla ciğerlerin içinde dönerek acıtmaya devam edecek...

Şiilik ve Vehhabilikten sonra... Sünni Müslümanlığın omurgası mezhepleri inkar eden yeni bir fitne, mezhepsizlik fitnesi yayılıyordu. Bu Abdülhamid Han'ı çok tedirgin ediyordu. Çünkü bu fitne... İslamiyet'in asr-ı saadetle bağını koparıyor... İcma-i ümmeti, İslamiyet'in mücessem hali eshab-ı kiramı, görerek, duyarak en üstün olanları, İslam'ı Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem gibi yaşayanları, İslamiyet'i en iyi şekilde anlayan, yaşayan ve nakleden âlimleri yok sayıyor. "Dinimizi, Kur'an ve hadisten almalıyız" diyordu. Ve böyle diyerek de İslamiyet'i Kur'an-ı kerim ve hadis-i şeriflerden koparıyordu. Çünkü Kur'ân-ı kerimi ve hadis-i şerifleri en iyi anlayan ve yaşayan eshab-ı kiramı, onların varisleri müctehitleri, âlimleri, gönül ehl-i zatları, gönül ve kalemi kabul etmiyorlardı.

Gidiş tam İngiliz eski Başbakanı William Ewart Gladstone'un istediği gibiydi.

1882 yılında... İngiliz Parlamentosunda... Eline Kur'an-ı kerimi alarak yaptığı ünlü konuşmada "Bu kitaba bağlı kaldıkları müddetçe İngilizler hiçbir zaman onlara hâkim olamayacaklardır. Yegâne çözüm, Müslümanları Kur'ân'dan uzaklaştırmaktır" demişti.

Gladstone'un "Türkleri geldikleri yere, Orta Asya'ya göndereceğiz" sözleri Abdülhamid Han'ı çok tedirgin ediyordu.

İngilizlerin gizli niyetini aşikâr ediyordu. İngiliz... Oğuz neslini, Anadolu'da zayıf hale getirerek ve sahih itikattan, ehl-i sünnetten uzaklaştırarak maddi-manevi vurmak planlarını yapıyor. Anadolu'nun Son Kale olmasına mani olmak istiyor. Bu hususta, Papalıkla ve Yahudilerle birlikte çalışıyordu. Hicri 13. yüzyılda tamamlayamadıklarını tamamlamak kararlılığındaydı.

Sultan'ın en büyük tesellisi... Silsile-i aliyyenin, Nübüvvet Yolununun Hindistan'dan Osmanlı mülküne, Anadolu'ya gelmesiydi. Bunu, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalmasının teminatı olarak görüyordu. İkinci büyük tesellisi de Altın Yay Temsilcilerinin devam etmesi, Derin Devlet olarak vazifelerini yapmalarıydı.

Avrupa topraklarından ve Kafkasya'dan Anadolu'ya göçler, Abdülhamid Han'ın yüreğine hançerdi. Bunlar Osmanlı'nın mağlubiyeti sebebiyle, din, can ve namus emniyeti için yapılan göçlerdi. Oğuz Türkü için yüz karasıydı. Fakat Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalmasını sağlayacak tarafı vardı. Anadolu'da Müslüman nüfus kuvvetleniyor çoğalıyordu. Gelenler içinde nice âlim ve gönül sultanı vardı. Acı içinde teselli...

* * *

1908 yılına gelindiğinde... Sultan Abdülhamîd Han'ın fevkalade akıllı ve tedbirli siyaseti ile bütün İslâm âlemini kendisine bağladığını gören İngiliz, çalışmalarını hızlandırdı. Osmanlı Devletinin iyiye gidişini durdurmak ve yıkmak için faaliyetlerini yoğunlaştırdı.

Bir taraftan Padişah aleyhine faaliyette bulunan İttihad ve Terakki Cemiyetini destekliyor... Diğer taraftan da Arabistan Yarımadasındaki bedevi kabileleri ve Doğu Anadolu'da Ermenileri Osmanlı Devletine karşı kışkırtıyordu.

Osmanlı Devletinden Berlin antlaşmasının, Anadolu'da Ermenilerin yaşadığı vilayetlerde ıslahat yapılmasını isteyen 61. maddenin kesinlikle tatbik edilmesini istedi. Bu uygulamanın Ermeni muhtariyetini doğuracağını bilen Sultan Abdülhamîd Han, İngilizi oyalayarak böyle bir teşebbüse fırsat vermedi.

Ayrıca Ermenilerin, Avrupa devletlerinin dikkatlerini çekmek üzere giriştikleri isyanları anında bastırdı. Hatta bu iş için polis ve jandarmadan ziyade sivil halkı kullandı. Bunun üzerine... 21 Temmuz 1905'te... Ermeniler bir arabaya yerleştirdikleri saatli bomba ile Padişah'ı Cuma namazından çıkışta öldürmek istemişler. Abdülhamîd Han, bu suikasttan kıl payı kurtulmuştu.(xxx) Bütün bu faaliyetler onu, tatbik ettiği politikadan zerre kadar döndürmedi.

Fransız yazar Albert Vandal, Sultana "Le Sultan Rouges (Kızıl Sultan) diyerek iftiralar yağdırdı. Ne yazık ki bu iftira Osmanlı ülkesindeki İslâmiyet ve Türklük düşmanları tarafından da kullanıldı.

Sultan Abdülhamîd Han'ın kabul etmediği ve sonuna kadar direttiği önemli konulardan birisi de Filistin meselesiydi. Siyonistler, Filistin'de bir Yahudi devleti kurulması için Sultana başvurdular. Osmanlı maliyesinin en büyük problemi olan dış borçların bir kalemde silineceğini bildirdiler. Padişah bu teklifi şiddetle reddettiği gibi, Yahudilerin çeşitli yollarla Filistin'e gelip yerleşmelerine engel olacak tedbirleri de aldı.

İngilizlerin Arabistan'da Cemaleddin Efgani ve meşhur casus Lawrens yolu ile hilafet meselesini kurcalamaya başlamaları üzerine... Bölgeye büyük bir derviş kafilesi gönderdi. Aynı şekilde bir kafileyi de Hindistan'a gönderen Padişah, böylece İngilizlerin propagandalarını etkisiz kılmaya çalıştı.

Padişah'ın bu faaliyetleri üzerine... İngilizler anladılar ki, onu saltanattan uzaklaştırmadıkça emellerine kavuşamayacaklarını, Osmanlı'yı tarih sahnesinden silemeyeceklerini... İttihad ve Terakki Cemiyetinin içindeki faaliyetlerine hız verdirdiler. Başta Adana olmak üzere memleketin çeşitli yerlerinde isyanlar çıkardılar.

İttihad ve Terakki Partisine mensup bazı Türk subayları akılalmaz bir iş yaptı. 'Hürriyet' naralarıyla Balkanlarda, dağa çıkarak Osmanlı Ordusu'na karşı Makedonya komitacılarıyla birlikte savaşmaya başladılar.

Osmanlı coğrafyasının kaynadığı bugünlerde... Seyyid Sondergahlı hazretleri ve beraberindeki hacı adayları önce Van'dan

Doğubayazıt'a geçtiler. Van seyyidlerinin Doğubayazıt koluna misafir oldular, hasret giderdiler. Buradan Tiflis yoluyla Batum'a, ulaştılar. Bir müddet istirahat ettikten sonra gemiyle İstanbul'a doğru yola çıktılar. Karadeniz'in hırçın dalgalarıyla günlerce boğuştuktan sonra ulaştılar... Başta Eba Eyüp Ensari hazretleri olmak üzere nice sahabe-i kiramı, evliyayı bağrında saklayan müjdelenen şehre kavuştular. Ancak, İslambol, on yıl önce, ilk hacca gidişinde gördüğü gibi değildi.

Karaköy iskelesinde, sahabe makamlarının bulunduğu yerde şehre ayakbastılar. Şehirde anlatılmaz bir kargaşa vardı. Ellerinde bayraklar insanlar bağıra bağıra yürüyorlardı. Sordular ve öğrendiler ortalıkta dolaşan iddiaları... Beş gün önce, 10 Haziran'da... Finlandiya Körfezi'ndeki Revval limanında... Çar II. Nikola ve Kral Edward'ın, 'Hasta Adam' dedikleri Osmanlı Devleti'nin mirasını paylaşmak için anlaştıkları söylentisi insanları sokağa dökmüştü. Kimse bu iddianın doğru olup olmadığını araştırmıyordu. Söylentiye göre... Uzun bir süre Rusların Ortadoğu siyasetine karşı bir siyaset takip eden İngiltere, bu görüşmede bu siyasetinden vazgeçtiğini bildirmişti. Bunun, Avrupa'daki topraklarının Osmanlı Devleti'nin elinden çıkması manasına geldiği şeklinde açıklanmıştı, bazı Avrupalı diplomatlar tarafından...

Bu açıklama, Abdülhamîd Han'a karşı olanların eline fırsat vermişti. "Padişah, memleketimizin satılmasına, taksim edilmesine seyirci kalıyor. Tahtını korumaktan başka bir şey düşünmüyor. Meclis yeniden açılmalı. Osmanlı Milleti kendi geleceğine sahip çıkmalı. Hürriyet isteriz" sözleriyle talebeleri, işsiz-güçsüz takımını sokağa dökmüşlerdi.

Revval'de alındığı söylenen kararı bahane eden İttihat ve Terakki taraftarı genç Türk subayları harekete geçtiler. Bu kararı, Abdülhamid Han'ı devirmek için bir fırsat bildiler. Selanik ve Manastır'daki İngiliz ve Alman masonlarıyla işbirliğine gittiler.

Avrupa'daki siyasi dengeleri bilenler, yalnız başına İngiltere ve Rusya'nın Osmanlı'yı paylaşma kararı alamayacaklarını, Fransa ve Almanya'nın da dikkate alınması gerektiğini söylüyorlardı. Ama bunları dinleyen yoktu. İttihat ve Terakki propagandası almış

yürümüş, Sultan Abdülhamîd Han'ı hain ilan etmişti.

Abdülhamid Han'a, meşrutiyeti tekrar ilan ettirmek için, 20 Haziran Cuma günü Kolağası Resneli Niyazi Bey, fitili ateşledi. Cemiyet'ten izin alarak tabur sandığını ve depoyu açıp bir miktar para ve silah alarak, beraberinde 200 asker ve 200 sivil ile dağa çıktı.

Resneli Niyazi'nin başlattığı bu hareket, İttihatçı bütün subayları harekete geçirdi. Merkezi Selanik'te bulunan Üçüncü Ordu'nun genç subayları İttihatçılar tarafından aldatıldı.

7 Temmuz 1908'de... Rumeli'de (Osmanlı'nın Avrupa topraklarında), karışıklık olan yerlerde durumu yerinden görmek, alınacak tedbirleri tespit için gelen Şemsi Paşa, Manastır'da teğmen Atıf tarafından vuruldu.

İttihatçı subaylar, Abdülhamid Han'a telgraf çektiler. Derhal Kanun-i Esasi'nin yürürlüğe konulmasını ve meclisin açılmasını tehditle istediler. Telgrafı okuyan padişah, kalbinden hançerlenmiş gibi oldu. Yetişmeleri için her türlü fedakârlığa katlandığı subaylar kendisini tehdit ediyorlardı. Bütün gayretlerine rağmen... Devlete ve millete sahip çıkacak idari ve ilmi kadrolar tam manasıyla yetişmemişti. İçerdeki ve dışarıdaki çalışmalar... Attığı tohumların yeşermesine, yeşerenlerin de boy atmasına mâni oluyordu.

İngilizlerin ve başta Osmanlı içindekiler olmak üzere beraberindekilerin yaptıkları bazen Sultanı ümitsizliğe düşürüyordu. O zaman vakit müsaitse Yahya Efendinin türbesine koşuyor. Namaz vakti yakın ise Yıldız Camisi'ne sığınıyordu. Uzun uzun kubbeye, ortasındaki kızılelmayı andıran güneşe etrafındaki 16 Türk Devletini temsil eden pencerelere bakıyordu.

Bu camiyi... Kıyamete kadar var olmayı, yolunu bulmayı temsil eden Kuzey Yıldızının iz düşümü olduğu kabul edilen yerde... Anadolu'nun Kıyamete kadar mazlumların ve sahih itikadın Son Kalesi olmasını, hazret-i Yafes'ten Kıyamete Türk oğlunun devletsiz kalmamasını, insanlığı idare için gönderildiğini temsil etmesi için

inşa etmişti. Ama... Kendisinin ve idare ettiği cihan devletinin İngilizler ve beraberindekiler tarafından sarsıldığını görüyor. Görmesi gerekenlerin de başta subayları olmak üzere görmediğini görmekle çok üzülüyordu. Görülen o ki... Yıldız Camisi'nin kubbesindeki Güneş ile temsil edilen devletin Güneş, hayat kaynağı olması için uzun bir zaman geçecekti.

Kendini çok yalnız hissediyordu. Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa'dan sonra dertleşeceği kimse kalmamıştı. Gönlü Van'a doğru kaydı. On yıl önce tanıştığı Seyyid Sondergahlı hazretlerini hatırladı. Onu İslambol'a çağırma, onunla dertleşme ihtiyacıyla yandı. Yaverini çağırdı gerekli emirleri verdi.

İttihatçılar, padişaha telgrafı gönderdikten sonra Meşrutiyeti ilan etme kararı aldılar. Aynı gün 21 pare top atılarak, Manastır'da İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından Meşrutiyet ilan edildi. Yine o gün, İttihat ve Terakki, Rumeli'nin birçok merkezinde Meşrutiyeti törenlerle ilan etti ve durum bir telgraf yağmuru halinde Yıldız Sarayı'na duyuruldu.

23 Temmuz 1908 günü... İttihat ve Terakki Cemiyeti Manastır Merkezi doğrudan doğruya Abdülhamîd Han'ın şahsına bir telgraf çekti. "Vilayet içindeki mülkî ve askerî memurlar, zabitler, her dine mensup vatandaşlar yemin ettiler ki... Hemen millet meclisinin açılmasına müsaade edilmediği takdirde beklenmedik hareketler meydana gelecektir" sözleriyle tehdit etti.

Abdülhamîd Han, kararını verdi. Dışarıdan gelen baskı ve tehditlerle bunalan, en ümitli olduğu kimselerden beklediği desteği göremeyince... 23 Temmuz'u 24 Temmuz'a bağlayan gece içi yana yana harekete geçti. "Bugüne kadar yaşadıklarımdan... Bunun ülkemin felaketine sebep olacağından eminim. Ancak çaresizim. Eğer yapmazsam, kan dökülecek, fitne büyüyecek. Ya Rabbi, hayırlara vesile kıl" dualarıyla... Kanun-i Esasi'yi, anayasayı tekrar yürürlüğe koyduğunu açıkladı. Bu şekilde... İkinci meşrutiyet başlamış oldu. Bu karar, aynı gece Osmanlı'nın bütün vilayetlerine duyuruldu.

24 Temmuz'da güneşin doğuşuyla başlayan anlatılmaz

gürültüyle pencerelere koştular. Otuzsekiz gündür İslambol'daydılar, Sondergahlı hazretleri ve beraberindekiler... Ortalığın karışık olması sebebiyle kendilerini İskenderiye limanına ulaştıracak gemi bulamamışlardı. Bir müddet İslambol'daki tanıdıkların yanlarında kaldıktan sonra... Eşraftan birkaç kişiyle Fatih'te bir otelde yerleşmişlerdi.

Yüreğine hançer saplandı, gözlerine yaş bürüdü. Kanun-i Esasi'nin tekrar yürürlüğe konulduğunu işitince... Rum, Yahudi, Ermeni, Bulgar ve bir kısım Türklerin kol kola sevindiklerini görünce... "Vah Osmanlı! Vah Abdülhamîd Han! Vah sevdiğine sahip çıkmayan Osmanlı milleti" diye ağladı Sondergahlı hazretleri...

Yanındakiler, şaşkınlık içindeydiler. O güne kadar ağladığına şahit olmamışlardı.

Van eşrafından Halil Efendi, "Efendim. Durum o kadar kötü mü?" diye sual eyledi.

Gözyaşları içinde pencereyi gösterdi.

"Hele bakın kimler seviniyor"

Merakla baktılar, "Efendim, gayr-i müslimler ve Avrupalıya özenmiş züppe tipler" cevabını verdiler.

Başını üzüntü içinde salladı.

"Tabii ki onlar sevinecek... Abdülhamîd Han, Osmanlı'yı parçalama emellerini otuz yıl geciktirmişti. Görülen o ki... Padişah, yorulmuş, sanki 'ne haliniz varsa görün' der gibi... Şimdi seçimler yapılacak. Türk ve Müslüman olmayanlar meclise dolacak. Abdülhamîd Han'ı meşrutiyeti ilana zorlayanlar bundan sonra rahat komazlar. Görüldüğü kadar asker içinde en teşkilatlı İttihat ve Terakki Cemiyeti... İngiliz ve Alman masonları işbirliği yapmış gözükür. Gaybı Allahü teâlâ bilir. Ama görünen o ki... İçerden ve dışarıdan... Sırtlanlar yaralı aslanı parçalamak için saldırırlar. Yorgun ve yaralı aslan fazla dayanamaz gibi...

Sondergahlı hazretlerinin bunları söylediği saatlerde... İsmail Pehlivan da şaşkın vaziyette Fatih sokaklarında geziyordu...

Gördükleriyle Rus kurşunu yemiş gibi olmuştu. Müslüman ve Müslüman olmayan halkın, sokak ortasında sarılarak, öpüşerek birbirlerini tebrik etmesi, aklını başından almıştı. Böyle neyi kutluyorlardı?

Dokuz senedir zaten aklı başında değildi, yarı deli gibi dolaşıyordu. İlk torunu Mustafa Efendi'nin 1899'da doğumuyla anlatılmaz şekilde sevinmişti. Ama bu sevinci kucağına almasıyla üzüntüye dönmüştü. İçindeki ayak sesleri durmamıştı. Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevi hazretleri, "Beklenen bebeği kucağına aldığında içindeki ayak sesleri duracak" demişti. Ama durmamıştı işte...

Ondan sonra da... Gelişini çok büyük bir heyecanla beklediği torununun yanına pek uğramamıştı. Hanımı, gelini ve oğlu Mesud Efendi bu hareketine bir anlam verememişlerdi.

Doğanın yanına uğramamıştı. Ama doğacak olanı beklemişti tarif edilmez bir sabırsızlık içinde. Doğum geciktikçe deliye dönmüş, yemeden içmeden kesilmişti. Hanımını "Gelinin niçin çocuğu olmuyor, yoksa istemiyorlar mı?" diye sıkıştırır durmuştu. Hanımı, "Efendi, sen delirdin mi? Torun diyordun, bak yüce Rabbimiz bir tane verdi, hem de erkek. Bunun müjdelenen kişi olmadığını nereden biliyorsun?" diye her defasında bağırmıştı. İsmail Pehlivan hanımına içindeki adımlardan bahsedememenin sıkıntısında kıvranıp durmuş hem kendisini hem de çevresindekileri üzmüştü. Her biri asır gibi geçen seneler sonra 1904 yılında bir torunu daha olmuştu hem de erkek... Büyük bir heyecan ve sevinçle kucağına almış, göğsüne yaklaştırmış, beklemiş ve hayal kırıklığı içinde, ismini bile koymadan ninesine teslim etmişti.

İçindeki adımlar durmamıştı. Haline bir anlam vermeyen ev halkı, İsmail Pehlivanın mecnun olduğuna inanmaya başlamışlardı. İyileşmesine faydası olur ümidiyle ikinci toruna, dedesinin ismini vermişler, 'İsmail' demişlerdi.

1905 yılında Hatice, ardından da 1907 Farika ismini verdikleri iki kız çocuğu olmuştu Mesud'un... Arka arkaya iki kız çocuğu

torunu sahibi olan İsmail Pehlivan hepten dellenmiş, kimseyle konuşmaz olmuştu. "Gel, artık, içimdeki adımları durduracak torunum" diye feryat ediyor... İçindeki ayak seslerini durduracak torununun dünyaya gelmesi için durmadan yalvarıyordu, Eyüp Sultan hazretlerinin huzurunda...

Sabah namazından sonra... Her zamanki gibi Eyüp Sultan hazretlerine dua etmiş... Ayakları eve doğru yürümeyince ver elini Fatih demişti. Güneşin doğmasıyla birlikte başlayan gürültü karşısında başı dönmüştü. 1877-78 Osmanlı-Rus Harbi'nde... Kendilerine en acı işkenceleri yapan Bulgarlarla Türkleri kol kola görünce aklı başından gitmişti.

Kanun-i Esasi'nin yeniden yürürlüğe girmesiyle ilgili hazırlanan irade Selanik'e ulaşınca... Buradaki İttihat ve Terakki taraftarları, Rum, Yahudi gibi azınlıklar ve dönmeler tarafından 101 pare top atılarak kutlandı.

19 yıllık bir mücadeleden sonra... İttihat ve Terakki Cemiyeti muvaffak olmuş... Adeta kansız bir darbe ile meşruti sistemi yeniden yürürlüğü koydurarak Osmanlı Devleti için yeni bir dönemi başlatmıştı. Azınlıkların, Osmanlı'nın parçalanmasını aç kurt gibi bekleyen Avrupalıların sevincine bakılırsa... Yeni dönem Osmanlı'nın lehine olmayacak gibiydi.

Meşrutiyet'in ilanı üzerine... Selanik'te sokaklar kalabalıklaşmış. Üç gün üç gece... Kendilerine şehir orkestralarının eşlik ettiği göstericilerle, kutlayanlarla dolup taşmıştı. İslambol da Selanik'e uymuştu.

Azınlıklar, fırsatçılar ve Abdülhamîd Han'ı zamanın despotu olarak niteleyen batı hayranı Türkler... Bunlar tarafından koparılan yaygara günlerce sürmüştü İslambol'da. Yaşananları seyreden, "Yaşasın Hürriyet" feryatlarını duyan İslambol halkı tam bir şaşkınlık içindeydi. "Hürriyet denilen şey, herhalde istediğin gibi bağırıp çağırma" diye düşünüyordu.

Hükümet harp ve karışıklık tehlikesi sebebiyle hacca izin vermeyince... Seyyid Sondergahlı hazretleri ve beraberindekiler ortada kalakalmışlardı.

Ne yapacaklarını düşünürlerken beklenmeyen oldu. Padişahın yaverlerinden biri kendilerini ziyaret etti. Abdülhamid Han'ın selamını söyledi. Bir mektup teslim etti. Mektubun cevabını beklediğini ve her türlü emirlerine hazır olduğunu ifade etti.

Son hadiselerden ve İslambol'da şahit olduklarından sonra Abdülhamîd Han ile görüşmeyi çok arzu etmişti. Gördüklerinin üzüntüsü içindeyken Padişah'tan mektup gelmişti... Mühürlü mektubu açtı, sesli okuyup okumama konusunda tereddüt etti. "Hac yolunda arkadaş edindiğim kimselerden nasıl gizlerim?" düşüncesiyle okumaya başladı:

"Efendi hazretleri! İslambol'a gelişinizi duyduğumda çok sevindim. Sizinle görüşmeyi çok arzu ediyordum. Ama istenmeyen gelişmeler buna mâni oldu. Benimle görüşmenizin size zarar getirmesinden çekindim. İçerdeki ve dışarıdakilerle yalnız başıma uğraşmaktan yoruldum. Özellikle de yetişmeleri için her türlü fedakârlığa katlandığım subaylar... Bunların bana karşı olması beni çok üzdü. Mücadelemde yalnız kaldığımı hissettim. Keşke bu zor günlerimde yanımda olabilseydiniz. Ama gelemeyeceğinizi söylemiştiniz.

Halimle sizleri daha fazla üzmeyeyim. Yazdıklarımı, dertler içersinde yalnız kalmış bir çaresizin dertleşmesi kabul edin.

Hac niyetiyle İslambol'a geldiğinizi ve son gelişmeler sebebiyle yola çıkamadığınız haberini aldım. Üzüldüm.

Üç gün sonra, Cuma günü... Mısır Hıdivi Abbas Hasan Paşanın Nimetullah adlı vapuru yola çıkacak. Yol arkadaşlarınızla birlikte bu vapurda yeriniz ayrılmıştır. İnşâallah sağ salim o mübarek beldelere ulaşır, hac farizasını yerine getirirsiniz. O beldelerde, dualaların kabul olduğu o mübarek yerlerde... Bu kimsesizi duadan unutmayacağınız ümidindeyim. Hayırlı yolculuklar Efendim..."

Okuduklarıyla yüreği sancıdı. Abdülhamid Hanla görüşmek, onun derdini bir nebze olsun alabilmek isteğiyle yandı. Satırlarından anlaşıldığı kadarıyla... Abdülhamîd Han, çok yalnızdı, bunalmış ve onca iyiliğine rağmen nankörlük yapanlara küsmüştü.

Ona, “Siz halifesiniz, siz hakansınız, küsme, darılma hakkınız yok. Sonuna kadar mücadele etmelisiniz. Gönül erlerinin duası sizinle” diyebilmeyi çok istedi. Ama o, görüşmeyi istememişti. Boyun büktü, “Haydi, gözünüz aydın, hac yolumuz açıldı. Hazırlıklarımızı bir an önce bitirelim” dedi.

1909 yılının 13 Nisanı, Rumi 1325 yılının 31 Mart günü ikindi vakti, günün son vakti... İslambol'a kavuştular. Dönüş yolculukları da gidişleri gibi zorlu olmuştu. İskenderiye'de İslambol'a gemi bulmakta zorlanmışlardı.

Seyyid Sondergahlı hazretleri, hasretle Eyüp Sultan hazretlerinin türbesine doğru baktı. Özlemişti, sanki bütün sevdikleri buradaymış gibi... Saray Burnu'nu geçip Boğaz'ın sularına girmeleriyle içini huzursuzluğun kapladığını... "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" feryatlarının fazlalaştığını hissetti. Otuz yıldır içinde durmayan feryatlar... Kıyamete kadar durmayacak feryatlar...

Karaköy rıhtımına yanaşmalarına izin verilmedi. Üç saate yakın vapur içinde arama yapıldı. Taksim ve Sultan Ahmed tarafından silah sesleri geliyordu. Arama yapan askerlere sual eylediler. Taksim Taş Kışla karışmış. Buradaki Avcı Taburları ayaklanmış. Erler, subayların kendilerine çok kötü muamele ettiklerini, İslâmiyet'le alay ettiklerini söyleyerek isyan etmişler.

Bunu duyan Sondergahlı hazretlerinin gönlüne Abdülhamid Han düştü. Sultan Abdülazîz Han'ın şehit edilişini, Hindistan'da yaşananları hatırladı. Zihnine düşen "İngilizler, Abdülhamîd Han'dan kurtulma zamanının geldiğine emin mi oldular?" sualiyle tedirgin oldu. Bu ihtimalin gerçek olmasıyla Osmanlı Devleti'nde yaşanabilecekleri düşününce de eli ayağı tutmaz hâle geldi.

Ayaklanan birliklerin... İttihâdcıların, padişaha sadık birinci orduya güvenmeyerek, Selanik'teki üçüncü ordudan getirdikleri birlikler olduğunu öğrenince gönül sancısı iyice arttı. "Bu isyan, İttihadçıların işi. Kendilerine bağlı askerlerini getirmek için bahane buldular" dedi.

Abdülhamîd Han'ı görme ve ona "Sultanım. Zaman fitnenin en koyu olduğu zamandır. İdareyi eline al. Fitnecilere fırsat verme. Milyonların felaketine mâni olmak için birkaç kişinin gözyaşına

bakma" deme isteğiyle yandı.

Aramadan sonra gemi, Karaköy rıhtımına yanaştı. Rıhtıma ayak basar basmaz burada yatan sahabe-i kirama selam verdi. Ruhlarına Fâtihalar gönderdi. Ne garip tecelliydi. Onlar, Konstantiniyye'yi İslambol yapmak, ebedi güzelliklere açmak, fethetmek için Mekke-Medine'den gelmişler. Buraya defnedilmişler, ev sahibi olmuşlardı. Kendisi de o mübarek diyarlardan dönmüştü. O mübarek zatların bereketlendirdiği toprağa ayak basarken bu yıkım kokan haberleri almıştı.

Hemen Eyüp Sultan'a geçtiler. Eba Eyüp hazretlerinin türbesini ziyaret ettiler. Burada biraz rahatlar gibi oldu ama gönlü sükûnete kavuşmadı. Ahmed Ziyâeddîn-i Gümüşhanevî hazretlerini sevenlerden birinin evine misafir oldular. Ve yokluklarında İslambol'da yaşananları öğrendiler.

Önceki gece dördüncü avcı taburuna bağlı askerler gece yarısı isyan ederek subaylarını hapsetmişler. Kendilerine önderlik eden kişilerin peşinde Heyet-i Mebusan'ın önünde toplanmışlar ve ülkenin şeriata göre yönetilmesini istemişler. Padişah Abdülhamid Han, isyanı Hüseyin Hasan Paşanın gönderdiği bir telgraf sonucu öğrenmiş.

Ayaklanma, Heyet-i Mebusan (milletvekilleri) üzerinde de etkili olmuş. O gün İttihat ve Terakki üyesi mebuslar, can güvenlikleri olmadığı için meclise gitmemişler. Bazıları İslambol'dan uzaklaşırken bazıları da kent içinde gizlenmişler. Asiler, İttihatçı subaylarla mebusları buldukları yerde öldürmüşler.

Hüseyin Hasan Paşa Hükümeti isyancılarla uzlaşma yolunu seçmiş. Hükümet üyeleri tek tek istifa etmiş. İsyancılar sadrazamın azledilmesini, görevden alınan alaylı subayların tekrar orduya alınmasını istemişler...

Ertesi gün, 14 Nisan'da Abdülhamîd Han'ın bu konuda karar vermesi bekleniyormuş. Anlaşılan o ki... Karışıklığa mâni olamayan Hüseyin Hasan Paşa, görevden alınacakmış.

Ev sahibinden sual edildi. İkinci Meşrutiyetin ilanından ve Sondergahlı hazretlerinin beraberindekilerle birlikte hac için İslambol'dan ayrıldıktan sonra yaşananları anlattı.

Meşrutiyetin ilanıyla... Devletin idaresi, ehliyetsiz, tecrübesiz ellere geçmiş. İngilizlerin beklediği fırsat doğmuş. Dünyanın en planlı çalışan İngiliz'in hazırladığı facialar tekrar başlamıştı. 5 Ekim 1908'de, Bulgaristan prensliği, krallığını ilan ederek, Osmanlılardan ayrılmış. Avusturya, Bosna-Hersek'i ilhak etmiş.

Meşrutiyetçi hareketin en güçlü kanadı olan İttihat ve Terakki Cemiyeti, yangına körükle gitmiş. İkinci Meşrutiyet ilan edilip seçimler yapıldıktan sonra iktidarı tam olarak ele geçiremeyerek dolaylı bir denetim kurması, siyasal istikrarsızlığa yol açmış. Halk arasında da yaygın çalkantılar doğurmuştu.

Bu şartlar bütün muhalefet gruplarının kısa sürede İttihat ve Terakki'ye karşı birleşmelerine zemin hazırlamış. Siyasal istikrarsızlık ve çatışmalar, İttihat ve Terakki'ye muhalefet eden tanınmış gazetecilerin öldürülmesiyle daha da şiddetlenmiş. Derviş Vahdeti'nin yayımladığı ve yer yer Prens Sabahaddin'in adem-i merkeziyetçi görüşlerine de yer veren Volkan gazetesi, İttihad-ı Muhammedi Cemiyeti'nin yayın organı durumuna gelmiş. Özellikle din adamları ve İttihat ve Terakki'nin uygulamalarından zarar gören alaylı subaylar üzerinde etkili olmuş.

Sondergahlı hazretleri, anlatılanları dinledikten ve Şeyh Ziyâ Masum hazretlerinden duyduklarıyla karşılaştırdıktan sonra... İyice emin oldu. İngilizler... Hindistan'da yaptıklarının aynısını İslambol'da da gerçekleştirmek için tekrar harekete geçmişlerdi.

Abdülaziz Han'ı şehit etmişler, yerine V. Murad'ı getirmişlerdi. Ancak onun akli melekelerini kaybetmesi planlarını değiştirmelerine sebep olmuştu. Yerine getirdikleri ve pazarlık yaptıkları Abdülhamid Han, planlarının gerçekleşmesini otuz sene geciktirmişti. İngilizler de, "Eğer biraz daha beklersek Abdülhamîd Han'ın ektiği ve yeşermeye başlayan tohumlar iyice yetişecek ve ehl-i sünnet Müslümanlığını ve onun hamisi olan Osmanlı'yı, Osmanlı

hanedanını yıkma planları gerçekleşmeyecek" demişler.

Bu sebepten işi hızlandırmışlar, içerdeki ve dışarıdaki masonları harekete geçirmişler... İkinci Meşrutiyeti ilan ettirmişlerdi. Şimdi de sıra koca Osmanlı'yı Abdülhamîd Han'ın elinden alıp mason uşağı ittihatçıların eline verme planına gelmişti. Planın ilk kısmı başarılı olmuş, İslambol karışmış, ordunun içine tekrar siyaset girmişti.

Merkezi Selanik'te bulunan üçüncü ordunun bazı subaylarının İngiliz casusları tarafından bol para ve makam vaatleriyle satın alındığı, İslambol'a yürümek için hazırlık yapıldığı haberleri ulaşmıştı.

Efendi hazretleri, bu haberler üzerine uyuyamadı. Abdülhamîd Han ile tez zamanda görüşmeliydi, ama nasıl?

14 Nisan'da güneş İstanbul'a silah sesleriyle doğdu. Hükümetin ve meclisin etkisiz kalmasıyla, Abdülhamid Han yeniden duruma egemen oldu. Hüseyin Hasan Paşayı sadrazamlıktan azlederek yerine Tevfik Paşayı getirdi. Müşir Edhem Paşayı da Harbiye Nazırı yaptı. Mabeyn başkâtibi ile isyancılara isyandan vazgeçtikleri takdirde affedildiklerine dair bir hatt-ı hümayun gönderdi. Bunun üzerine isyan bir miktar yatıştı.

Ancak, ne olduysa oldu. Ertesi gün, 15 Nisan'da ortalık yine karıştı, alevlendi. Sanki birileri olayların yatışmasını istemiyor gibiydi.

Bu arada, 14 Nisan'da Adana'da Ermeni ihtilâli olduğu, Müslümanların mallarına, canlarına, ırzlarına saldırdıkları, 1850 Türkü öldürdükleri, İttihâdcıların buna da seyirci kaldıkları haberi İstanbul'a bomba gibi düştü.

Devletin geçici olarak hükümetsiz kalması Ermenilere aradıkları fırsatı vermiş. İsyan, Adana'da Ermeni Piskoposu Muşeg'in teşvikleri ile meydana gelmişti. Avrupa devletlerinin dikkatlerini çekerek müdahalelerini sağlamak ve Adana, Maraş, Mersin ve İskenderun'da Ermeni Devleti kurmak amacı ile yapılmıştı.

Sondergahlı hazretleri, Abdülhamîd Han ile görüşebilmek için

çok gayret gösterdi, ancak mümkün olmadı. Ortalık karışık olunca... 'Saray' deyince herkes korkuyordu. İki günlük yoğun çabalar sonucu... Yaverlerinden birinin yakınıyla irtibat sağlamaya muvaffak oldular. Üç gün sonra cevap verileceği sözünü aldılar.

İstanbul'daki isyanın Rumeli'deki yankısı büyük oldu. İttihatçılar, yandaşları İngiliz masonlarının yönlendirmesiyle Abdülhamîd Han'ı isyandan sorumlu tuttular. İkinci Meşrutiyeti tekrar askıya almak için böyle bir isyan tertip ettiği söylentisini yaydılar.

İhtilalin hemen arkasından fitne yuvası Selanik'te, harekete geçildi. Üçüncü ordu ile gönüllü Bulgar, Sırp, Yunan, Yahudi ve Arnavut çetecilerden müteşekkil bir ordu kurularak hemen İstanbul'a sevk edildi. Bu kadar çabuk bir zamanda yola çıkmaları önceden hazırlıklı olduklarını, böyle bir isyanı beklediklerini gösteriyordu.

Hareket Ordusu'nun İstanbul'a yaklaştığı günlerde Abdülhamîd Han'dan haber geldi. Genç bir yaverini göndermişti. Yaver, "Sultanımız sizinle mutlaka görüşmek istiyor. Ancak bugünlerde Saray'a gelmenizin hayatınızı tehlikeye atabileceğini düşünüyor. Beklemenizi istiyor. Uygun bir günde sizi kabul edecek" dedi.

Sondergahlı hazretlerinin yüreği yandı. O kadar istemesine rağmen Medîne-i münevvereden çabuk ayrılamamışlar. Yollarda çeşitli sebeplerle oyalanmışlar. İslambol'a ancak isyan gününde ulaşmışlardı. 'Vaki olanda hayır vardır" düşüncesiyle teselli aradı. Fakat gönlündeki sancılar durmadı.

Heyet-i Mebusan ve Heyet-i Ayan da 22 Nisan'da Yeşilköy'de toplanarak Hareket Ordusu'nun girişiminin meşruluğunu onayladı.

Mevcudu onbeşbine varan Hareket Ordusu, 23 Nisan'ı 24 Nisan'a bağlayan gece şehre girmeye başladı. Ordunun büyük çoğunluğu, Makedon, Sırp ve Bulgar çetecilerden meydana geliyordu.

Asıl birlikler 24 Nisan günü Topkapı ve Edirnekapı'dan şehre

girdi. Yol üzerindeki askeri karakolları teslim aldı ve Harbiye Nezaretini işgal etti.

Hareket Ordusu Komutanı Mahmut Şevket Paşa, Ermeni, Yahudi ve Rumların alkışları arasında geldi. Beyaz atının üstünde kurula kurula Topkapı'dan İstanbul'a girdi, tıpkı Fatih gibi... Sanki İstanbul'u fetheden oydu! Tarihin çok garip bir cilvesiydi. Fatih'in fetih sonrası gazi askerinin tekbir sesleri arasından girdiği sur kapısıydı. Mahmut Şevket Paşa'nın alkışlar arasında girdiği kapı... Rumların sevinci niçindi? Mahmut Şevket Paşa'nın girişinde, İslambol'un geri alınışını mı görüyorlardı?

Taksim kışlası ile Taşkışla'daki mukavemet, şiddetli top ateşi karşısında kırıldı.

Yeminli Deli Mesud, şaşkınlık içinde İslambol'da yaşananlara bakıyordu. Düşmana karşı memleketi koruması gereken askerler birbirleriyle savaşıyordu. Osmanlı askerinin kışlası topa tutuluyordu. Kan içici Bulgar ve Rus'un zulmünden İslambol'a sığınmışlardı. Peki... Bu İslambol'u talan eden Bulgar çeteciler neyin nesiydi? İslambol'da ne arıyorlardı? Çıldıracak gibiydi. Martini tüfeğini eline alıp Bulgarların üzerine boşaltmamak için kendini zor tutuyordu. Bunlar, kimin yanındaydılar, kimin adına hareket ediyorlardı?

İsmail Pehlivan ise yaşananların farkında değildi. O... İçindeki adım seslerini durduracak, müjdenin gerçekleşmesini sağlayacak torunun hasretindeydi. Uyurgezer gibiydi. Bütün dikkati doğacak torunundaydı,

"Hayır... Müslümanların halifesiyim. Müslümanı Müslümana kırdıramam" dedi.

Hareket Ordusu'nun İstanbul'a girişi sırasında... Kendisine sadık olan Birinci Ordu ile karşı konulması hususunda yapılan tekliflere Sultan Abdülhamîd Han... Gerçi gelenlerin Müslümanlıkla ilgileri yoktu ama...

Hareket Ordusu'nda yıllarca Türk kanı dökmüş yağmacı Makedon çetecilerinin çoğunluk teşkil etmeleri 1. Ordu

komutanlarını endişeye sevk etmişti. Böyle bir ordunun çapuldan başka bir şey yapmayacaklarını, emir dinlemeyeceklerini, sonucun çok kötü olacağını ısrarla söylediler.

Buna rağmen... Abdülhamîd Han, müdahale isteğini kabul etmedi. 1. Ordu kumandanı Nazım Paşa'ya katiyen mukavemet edilmemesi, karşı konulmaması için emir verdi. Bununla da yetinmedi, Nazım Paşa'ya ve diğer paşalar bu hususta yemin ettirdi.

Paşalar, çaresiz itaat ettiler. Ama yaşananları anlamakta zorluk çekiyorlardı. Gelenlerin Avcı Taburlarınca başlatılan isyanı bastırmakla kalmayacakları kesindi. Olayların üç adım sonrasını tahmin eden, buna göre tedbir alan Padişah şimdi meydana gelecekleri tahmin edemiyor muydu? Bu mümkün müydü? Padişahın basireti mi bağlanmıştı? Yoksa kendilerine söyleyemediği başka bir şey mi vardı?

Ülkenin en mükemmel ordusu Birinci Orduya, karşı koyma emri verilseydi... Derme çatma olan Hareket ordusu bir anda dağıtılabilirdi. Padişah'ın emrine boyun eğen askerler silahlarını teslim edince... 25 Nisan günü Hareket Ordusu İstanbul'a hakim oldu.

Hareket Ordusu kumandanları, doğru Yıldız Sarayı'na geldiler. Hazineyi, asırlardan beri toplanmış olan kıymetli yadigârları ve dünyanın en zengin kütüphanelerinden olan saray kitaplığının bir kısmını yağma ettiler. Padişahın altın arabası bile parçalanıp paylaşıldı.

Mahmud Şevket Paşa, sıkıyönetim ilan ederek suçlu suçsuz birçok insanı idam ettirdi. Yüzlerce Balkan çetecisiyle saraya girerek kıymetli eşyaları yağmaladı. İttihad ve Terakki hâkimiyetini devam ettirmek için İslambol'da terör havası estirmeye başladı.

Sondergahlı hazretleri yıkıldı. Padişahın Birinci Ordu birliklerinin, gelen çapulcu sürüsüne karşı koymasına mâni olduğunu işitince...

"Ne yaptın Sultanım? Ne yaptın Sultanım? Güç, din

düşmanlarının eline bırakılır mı? Mason uşaklarından hayır iş beklenir mi? Gitti koca Osmanlı, gitti..." diye hüngür hüngür ağladı. Hocası ve hocasının oğlu vefat ettiğinde bile bu kadar üzülmemişti.

Gözleri yaşlı yanındakilere halini anlatmaya çalıştı.

"Halîfe, hazret-i Alî'nin ictihâdına uydu. 'Müslüman müslümanı kırmasın' diyerek Hareket Ordusu'na karşı koymadı. Devleti, Osmanlı'nın geleceğini bu eşkıyaya teslim etti. Vaktiyle, Mekke kâfirleri de Medîne'ye hücum etmişti. Peygamber Efendimiz, Bedir'de, Uhud'da ve Hendek'te, az kuvvet ile cihâd ederek, bunların Medîne'ye girmelerine mâni oldu. Abdülhamîd Han, Hucurât sûresi, dokuzuncu âyetindeki (İsyân edenler ile harp edip, bunları itaate getirin!) emrine uymadı. En iyisini Yüce Allah bilir. Halîfe, Peygamberimizin bu sünnetine ve bu farza uymadığı için, facia ve felâketlere sebep olacak."

Sondergahlı hazretlerinin yanındakiler hayretten donakaldılar. Abdülhamîd Han'ı ölesiye sevenin ağır sözleri akıllarını başından aldı. Bu kadar ağır konuştuğuna, gözyaşlarıyla ağladığına göre demek ki durum çok vahimdi.

27 Nisan 1909 günü Ayan ve Mebuslar Meclisi toplandı. Ayan'dan Gazi Ahmed Muhtar Paşa, kürsüye geldi. Önceden kararlaştırıldığı gibi Padişahın hal' edilmesini, tahttan indirilmesini teklif etti. O paşa ki kendisine Abdülhamîd Han tarafından gazilik ünvânı verilmiş, en üstün makamlara getirilmiş, el üstünde tutulmuştu. Paşanın bu teklifi kabul edildi. Sonra... Yine Gazi Ahmed Muhtar Paşa, hal' kararının bir fetvaya istinat ettirilmesi lüzumuna işaret etti.

Hal' fetvasının ilk müsveddesini mebuslardan Elmalılı Hamdi Yazır hoca yazdı. Fetvada... Sultan Abdülhamîd Han'a 31 Mart (13 Nisan) İsyanına sebep olmak, din kitaplarını tahrif etmek ve yakmak, devletin hazinesini israf etmek, insanları suçsuz oldukları halde idam ettirmek... gibi asılsız suçlar yükleniyordu. Fetva emini Hacı Nuri Efendi bu suçlamaların iftira olduğunu ileri sürerek fetvayı imzalamadı. Ancak Meclis, bu fetva gereği Sultan'ı hal'

kararı aldı.

Din kitaplarının yayılması için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan Halifeyi, din kitaplarını tahrif ve yakmakla suçlamak... Utanmazlığın böylesi, akıl alır değildi.

Nihayet, hal' kararını Padişah'a tebliğ için, Ayan ve Mebusanı temsilen bir heyet seçildi ve Yıldız Sarayına gönderildi.

Sultan Abdülhamîd Han'a hal'ini tebliğ için Yıldız'a gönderilen heyetin teşekkül tarzı ise, Türk tarihinin en yüz kızartıcı hadiselerinden birisi oldu. Bütün Osmanlı tebeasını temsil etmesi gerektiği iddiası ile teşekkül olunan heyette tek bir Türk yoktu. Bunlar; Yahudi Emanuel Karasso, Arnavut Esat Toptani, Ermeni Aram Efendi ve Padişah'ın uzun seneler yaverliğini yapmış olan karışık soydan Arif Hikmet Paşa idiler.

Heyeti gören Padişah, acı acı gülümsemekten kendini alamadı, gelen heyette Osmanlı'nın geleceğini görür gibi oldu. "Bir Türk padişahına, İslâm halifesine hal' kararını bildirmek için bir Yahudi, bir Ermeni, bir Arnavut ve bir nankörden başkasını bulamadılar mı?" demekten kendini alamadı.

Hal' edilen Abdülhamîd Han'ın yerine Sultândan iki yaş küçük olan kardeşi Muhammed Reşâd geçirildi hem de V. Mehmed ünvânıyla...

İstanbul'u fetheden Fatih, II. Mehmed'di. İttihatçıların düşüncesine göre, İstanbul'u Abdülhamîd Han'dan kurtarmak yeni bir fetihti. Bu fetih sonrası... Tahta çıkan padişaha da V. Mehmed ünvânı layık görülmüştü yeni bir fatih olduğunu işaret etmek için. Ne açıldı ne kapandı, kim fatih kim değil zaman gösterecekti.

İttihatçılar, 27 Nisan gecesi... Yıldız Sarayına baskın yaptılar. Gidiyorsun, dediler. Başka bir şey demediler. Suallerine cevap alamadı, ölüme mi yoksa sürgüne mi gidiyor, bilemedi. Takdir, dedi, önce istiğfar etti, hataları için, sonra boyun büktü, geleni gönderilen bildi. Faytona binerken, Yıldız Camisi'nin kubbesine baktı. Kubbe ile söyledikleri gerçekleşecek miydi? Ortada, Güneşi temsil eden

devlet kurulacak mıydı? Anadolu'nun Son Kalesiyle birlikte Kıyamete kadar devam edecek miydi?

Sultan Abdülhamîd Han'ı İslambol'dan çıkardılar. Kontrol altında tutabilecekleri Selanik'e nakletmek üzere trene bindirdiler. Kurmay binbaşı Fethi Okyar'ın emrinde olarak, trenle Selanik'e gönderilmek üzere...

Yanına hiçbir şeyini almasına izin verilmedi. Padişaha yolculuğunda üç kızı ile oğullarının ikisi refakat etti. Alatini Köşkü'nün kendisine tahsis edildiği söylendi.

Bir gece vakti ayrıldı Kara Tren, İslambol'dan, yolcusu ve yüküyle... Haksız yere hal' edilen Halife-Sultan, onun birkaç yakını ve askerlerle... O askerler ki... Vazifeleri halifeyi İslambol'da, tahtının üzerinde tutmaktı. Şimdiki vazifeleriyse İslambol'dan uzaklaştırmaktı.

Ceddi Fatih'in kiliseden camiye çevirdiği Ayasofya'nın minareleri gözden kaybolduğunda... İki damla gözyaşı beyazı fazlalaşmış sakalından süzüldü. Yüreği sancır gibi oldu.

"Müslüman müslümanı kırmasın" diye Birinci Orduya karşı koyma emri vermemekle yanlış mı yapmıştı?

Meclis'ten tahttan indirilmesiyle ilgili bir karar çıkacağını tahmin edememişti. O... İttihatçı subaylarla görüşüp anlaşabileceğini, onları ikna edebileceğini, 31 Mart hadiselerinde hiçbir parmağının olmadığını anlatabileceğini düşünmüştü. Ama olaylar beklediği gibi gelişmemişti. Görünen o ki... Plan kendisini tahttan uzaklaştırmak üzerine yapılmıştı. Bunun sonrasında olacakları düşünmek istemedi. Ama... Tahttan uzaklaştırmayı başaranlar, muhakkak ki sonrasını, hatta yüz yıl sonrasını planlamıştı.

İçinden bir ses "Otuzbir sene hiçbir ferdi acı çekmesin diye çalıştığın memleketi kime bırakıp gidiyorsun?" diye feryat ediyordu. Evet... Kime bırakıyordu? Kardeşi Muhammed Reşat'a mı? O, kendi halinde biriydi. İttihatçılarla, onları kullanan İngilizler

ve Almanlarla nasıl baş ederdi?

Nasıl yapmıştı, nasıl böyle bir hatayı işlemişti? Otuz bir yılın emekleri şimdi boşa mı gidecekti? Yapmıştı, ancak yaptıklarını kendisinden sonra gelen emin kimselere teslim edememişti. Kendisiyle çok acil görüşmek isteyen Sondergahlı Arvâsî hazretlerini hatırladı. O büyük zata, "Bekleyiniz ortalık yatışınca görüşürüz" diye haber göndermişti. Acaba kendisine ne söyleyecekti?

Tren Selanik'e doğru gidiyor, hatıralar beyninde birbirini takip ediyordu.

Amcası Abdülazîz Han, düşmanlara âlet olanlar tarafından şehit edilip sonra V. Murâd akli durumu sebebiyle hal' edilince... Kukla olarak halife yapılmıştı. Ama bütün tahminleri boşa çıkarmış, kukla olmamıştı.

Avrupa'da belirli ocaklar çılgına dönmüştü. İslâmiyet'i yok etmek için hazırladıkları yıkıcı plânları, kıyasıya hortlatmaya başladıklarında... Bütün varlığıyla, canını ortaya koyarak önlerine dikilince...

Osmanlı'ya karşı asırlar boyunca hazırlanmış olan sinsi, alçak ve vahşî planları sezmişti. Hazırlayanları ve maşa olarak kullandıkları sahte kahramanları, iş başından uzaklaştırmıştı. İslâm bilgilerini, din, fen ve ahlâk bilgilerini memleketin her yerine yaymıştı. Çok sayıda kültürlü din adamı yetiştirmiş, bunun için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamıştı.

Devleti ve milleti, otuzbir sene, Allahü teâlânın emirlerine göre, adaletle idare etmek için gayret etmişti. Milleti, sulh, bolluk, ucuzluk, rahat ve huzur içinde yaşatmak için çok çalışmış, şahsi servetini bu uğurda harcamıştı..

Her vilayette mektepler, hastaneler, yollar, çeşmeler, Viyana'dan başka bir yerde eşi bulunmayan modern bir tıp fakültesi yaptırmıştı.

Avrupa'da yapılan yeniliklerin hepsini en modern şekilde Osmanlı yurdunda gerçekleştirmişti. (İstanbul-Eskişehir-Ankara) ve

(Eskişehir-Adana-Bağdat) ve (Adana-Şâm-Medîne) demiryollarını yaptırdığı zaman, başka memleketlerde bu kadar demiryolu yoktu.

Din bilgileri, fen ve edebiyat üzerinde çok kitap bastırmış, köylere kadar kurslar açtırmış, parasız kitaplar göndermişti.

Harp gücünü kaybetmiş olan eski gemileri Haliç'e çekmiş. Avrupa'da yeni yapılan üstün evsaflı kruvazörler, zırhlılar ile donanmayı kuvvetlendirmişti.

Subayı öyle şerefli olmuştu ki... Kahve önünden bir binbaşı geçerken, kahvede oturanlar ayağa kalkarak saygı gösterirlerdi. Öyle bereket vardı ki... Bir binbaşının evinde pişen yemekten, bir mahalle fakirlerinin karnı doyardı. Bütün millet, sivil, asker, herkes birbirini çok severdi.

Tedbirli siyaseti ile bütün İslâm âlemini kendisine bağladığını gören İngilizler, harekete geçmişler. Osmanlı Devletinin iyiye gidişini durdurmak ve yıkmak için faaliyetlerini yoğunlaştırmışlar. Bir taraftan İttihad ve Terakki Cemiyetini desteklerlerken diğer taraftan da Arabistan Yarımadasında bedevi kabilelerini ve Doğu Anadolu'da Ermenileri Osmanlı Devletine karşı kışkırtmışlardı.

Kendisinden... Berlin Antlaşmasının, Anadolu'da Ermenilerin yaşadığı vilayetlerde ıslahat yapılmasını isteyen 61. maddenin kesinlikle tatbik edilmesini istemişler. Bu uygulamanın Ermeni muhtariyetini doğuracağını bildiğinden... İngilizleri yıllarca oyalayarak böyle bir teşebbüse fırsat vermemişti. Ermenilerin, Avrupa devletlerinin dikkatlerini çekmek üzere giriştikleri isyanları anında bastırmış. Bu iş için polis ve jandarmadan ziyade sivil halkı kullanmıştı. Bunun üzerine Ermeniler bir arabaya yerleştirdikleri saatli bomba ile Cuma namazından çıkışta kendisini öldürmek istemişler. Bütün bu faaliyetler onu, tatbik ettiği politikadan zerre kadar döndürmemişti.

Siyonistler, Filistin'de bir Yahudi devleti kurulması için kendisine başvurmuşlar. Bunu kabul etmesi durumunda Osmanlı maliyesinin en büyük problemi olan dış borçların bir kalemde

silineceğini bildirmişler. Padişah bu teklifi şiddetle reddettiği gibi, Yahudilerin çeşitli yollarla Filistin'e gelip yerleşmelerine engel olacak tedbirleri de almıştı.

İngilizlerin Arabistan'da Cemaleddin Efgäni ve meşhur casus Lawrens yolu ile hilafet meselesini kurcalamaya başlamaları üzerine, bölgeye büyük bir derviş kafilesi göndermişti. Bir kafileyi de Hindistan'a göndererek böylece İngilizlerin propagandalarını etkisiz kılmaya çalıştı. Bu faaliyetleri üzerine İngilizler onu saltanattan uzaklaştırmadıkça emellerine kavuşamayacaklarını anlamışlar ve bütün çalışmalarını buna göre yapmaya başlamışlar ve başarılı olmuşlardı.

İşte şimdi tahtından indirilmiş Selanik'e, kendisini tahttan indirenlerin merkez üssüne gidiyordu sürgün olarak, bir Yahudi dönmesinin konağına...

İngilizler çok planlı çalışmışlardı. İttihad ve Terakki Cemiyetinin faaliyetlerine ağırlık vermişler. Buradaki vatan sevgisinde samimi subaylara 'bütün Türk dünyasını aynı bayrak altında toplama' rüyasını gördürmüşler ve bunun önündeki en büyük engelin de kendisinin olduğunu söylemişlerdi. Hedeflerine ulaşmak için başta Adana olmak üzere memleketin çeşitli yerlerinde isyan çıkarmışlar. Neticede İttihad ve Terakki Partisine mensup bazı Türk subayları, kendisine Kanun-i Esasi'yi ilan etmeye zorlamışlardı. 23 Temmuz 1908'de anayasayı tekrar yürürlüğe koyduğunu ilan etmek zorunda kalmıştı. İkinci Meşrutiyet adı verilen bu olay, beklenenin aksine Osmanlı Devletinin dağılmasını daha da hızlandırmıştı. Tam otuzbir sene... Başta İngilizler olmak üzere... Dış düşmanlar ve bunların içerideki uzantılarıyla mücadele etmiş. Bu arada eğitim seviyesinin yükselmesi, İslâmiyet'e bağlılığın kuvvetlenmesi için gayret etmiş. Teknolojik gelişmeleri çok yakından izlemiş ve en yeni keşifleri memlekete getirmişti.

"Peki... Bütün bunları yaptım da sonu ne oldu? Ellerimle din ve millet düşmanlarına Osmanlı'yı teslim mi ettim?"

Bu sual, tahtan indirilmiş hakanı soluksuz bıraktı...

Abdülhamîd Han, kafasında binbir düşünce ve gönlünde pişmanlık duyguları... Aklında kendisiyle hesaplaşma sualleriyle... Bir saniye uyumadan Selanik'e doğru giderken... 28 Nisan'da... İslambol'a güneş her zamanki gibi doğudan merhaba dedi. Işığını iyi-kötü ayırmadan herkese göndermeye başladı. Ama İslambol dünkü İslambol değildi. Yirmidört saat içinde nice ölümler, nice doğumlar, nice gelenler ve nice gidenler görmüştü. Gidenlerden biri de İslambol'un, Osmanlı'nın ruhu Abdülhamîd Han'dı.

Abdülhamîd Han'ın tahttan indirildiği ve sürgüne gönderildiği haberi 'Kıyamet kopuyor' haberi gibi İslambol'a düştü... Müslümanlar öksüz çocuk gibi boyun büktüler. Ermeniler, Yahudi ve Rumlar, Bulgarlar ellerinde bayraklarla sokaklara fırladılar, sevinç çığlıkları atmaya başladılar.

Durumu öğrenen Sondergahlı hazretleri, ayakta duramadı, bulunduğu yere çöktü. "Toparlanın gideriz. Yürüyecek çok yolumuz, yapılacak çok işimiz var. Bu yol... Hepimizi çok yoracak. İnşâallah meşru halifeye sahip çıkamamak helakimize sebep olmaz. Abdülhamîd Han hal' oldu. Önümüzde çok zor geçecek bir elli yıl var" dedi.

Abdülhamid Han'ın tahttan indirildikten sonra İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin soyundan gelen Ebülhayr, rüyasında Peygamber Efendimizi gördü. Çok üzüntülü idi. Kâinatın Efendisine niçin bu kadar üzüntülü olduğunu sual etti. Efendimiz, "Benim halifemi makamından ayırdılar. Bunun cezasını çok acı çekecekler" buyurdu (653).

İngiliz ve Papalık... Tek ortak noktaları Sünni İslamiyet'e karşı düşmanlıkta, birlikte hareket etmekte başarılı olmuşlar. Sevinç içinde, "19. yüzyılda 13. yüzyılın, Konstantiniyye'nin intikamını aldık. Osmanlı yıkılıyor. Abdülhamid tahttan indirildi, artık Osmanlıyı yıkmak çocuk oyuncağı... Vehhabilik devlet oluyor, Hindistan Timurluları yıkıldı. Çok yakın zamanda Filistin'de Yahudi devleti kurulacak" diyorlardı.

Nasıl başardılar? Müslümanların itikatta parçalanması, sapık itikat sahiplerinin desteklenmesi... Arabistan'da Vehhabiliğin,

Hindistan'da Kadıyaniliğin, Endülüs Emevileri'nde Felsefe akımların desteklenmesi gibi nice yollarla...

Batı sömürgeciliğinin İslâm dünyasındaki en önemli başarısı... "Sünnî dünyanın parçalanması" olmuş. İslâm dünyasını birleştiren "güç" yok edilmişti.

Hatice Nine, iki arada kalakalmıştı. Üst katta doğum, alt katta ölüm telaşı vardı. Hangisine koşsun, şaşırıp kalmıştı. 1911 Martının soğuk günlerinden bir gündü... Mart'ın yirmibiriydi... Eyüp Sultan'da... Peygamber Efendimizin mihmandarı Eba Eyüp Ensari hazretlerinin varlığıyla şereflendirdiği, ismini verdiği diyarda, Sıhhat Bayırı denen mahalde...

Kapıyı açtı, gördükleri yüreğini sancıttı. "Hey koca İsmail Pehlivan. Yatağın içinde kayboldun, çocuk kadar kaldın ha?" diye söylendi. Yatağın sağını solunu topladı. Seksene merdiven dayayan İsmail Pehlivan üç aydır yatıyordu. Üç aydır her aklı başına gelince "Nerede torunum, daha doğmadı mı? Onu bana getirin" diye feryat ediyordu.

Son günlerde durumu iyice ağırlaşmıştı. Aklı gidip gidip geliyordu. Aklı başına gelince önce "Torunum daha doğmadı mı?" diye soruyor. Cevap olumsuz olunca da... Gözyaşları içinde "Ya Rabbi, torunumu görmeden canımı alma" diye dua ediyordu.

Hatice Hanım, eşinin durumuna bakmak için gelmişti ancak aklı üst kattaydı. Gelini Ayşe Hanım, doğurdu, doğuracaktı.

İsmail Pehlivan'ın Mesud, Halil, Cafer, Mustafa isminde dört erkek oğlu, Emine isminde de bir kızı, bunlardan da nice torunları vardı. Ancak bunlarla hiç ilgilenmezdi. O'nun için yalnızca Mesud vardı. Diğer oğullarını başka başka evlere yerleştirdiği halde yeminli Deli Mesud'u yanından ayırmamıştı. Öteki torunlarının doğumuyla hiç ilgilenmemişti. Müjde, Mesud'un soyundan gelen erkek torun için verilmişti. Hiç evlenmemek istememesine rağmen onu kırk yaşında evliliğe razı etmişti. Gördüğü rüyayı ve Allahü teâlânın sevgili kulu Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin kendisinin hakkındaki müjdesini söyleyerek...

Her şeyi anlatmış... Ama içindeki hiç durmadan yürüyen adımlardan, bu adımların müjdelenen torununu kucağına alınca duracağından bahsetmemişti.

Her doğumda büyük bir heyecanla 'erkek, kız mı' diye sormuş. Kız ise boyun bükmüş, erkek ise kendini helak edercesine bir telaşla torununu kucağına almış. İçindeki adımlar durmayınca da çok üzülmüş, "İnşâallah bir sonraki torunumda dururlar" diyerek ümidini tazelemişti.

Mesud Efendi'nin ilk çocuğu Mustafa 1899'da, ikinci çocuğu İbrâhim 1904 yılında doğmuştu, bu doğumlarda beklediğine kavuşamamıştı.

Daha sonraki iki doğumda kız çocukları dünyaya gelmişti. Son doğum 1907'de olmuştu. İsmail Pehlivan, yeni bir doğum için devamlı oğlu Mesud'u sıkıştırmış. "Evladım, müjdelenen torunumu kucağıma aldıktan sonra ölmek isterim. Yaşım ilerledi, ne olur beni kırma" diye yalvarmıştı.

Oğlu Mesud'un "Baba iki erkek torunun var. Nereden bilirsin? Bu ikisinden birinin müjdelenen torun olmadığını?" sualine sualle cevap vermiş. "Sen nereden bilirsin, ikisinden birinin o olduğunu?" demiş. İçindeki ayak seslerinden bahsetmemek için kendini zor tutmuştu. İçindeki ayak seslerinden bahsederse torunların devamının gelmeyeceğinden, Mesud'un "Ayak sesleri durdu. Başka doğum istemiyorum" diyeceğinden korkmuştu. İsmail Pehlivan, ayak sesleri kesilse bile doğumların devam etmesini istiyordu.

Son doğumdan sonra geçen zaman uzadıkça çıldıracak gibi olmuştu. 'Gelin kızımızın vaziyeti nasıl?" suali dilinden düşmemiş. Eşi Hatice Hanımı delirtecek hale getirmişti. Yaklaşık yedi ay önce Ayşe gelinin hamile olduğu anlaşılmıştı da Hatice Hanım delirmekten kurtulmuştu.

Hatice Hanım, uyuyan ellibeş yıllık eşine baktı. Mesud'un evlenmesinden sonra yaptıklarını hatırlayınca kızar gibi oldu. Ancak biraz düşününce eşine hak verdi. Müjdelenen toruna kavuşmak için yaptıkları aklına geldi. Tebessüm etti. Uyanınca ilk suali "Torunum daha doğmadı mı?" olacak diye düşünürken... İsmail Pehlivan gözlerini açtı, zor duyulan bir sesle nefes nefese sordu.

"Hatice... Torunum daha... Doğmadı mı?"

Tam, “Efendi, sabır” diyecekken üst kattan bir feryat geldi. “Efendi, inşâallah beklediğin gelmek üzere” sözleriyle üst kata koştu.

İsmail Pehlivan, eşinin sözleriyle canlanır gibi oldu. Doğrulmak için çabaladı. Ancak bırakın doğrulmayı yerinden kıpırdayamadı. İçinde kıpırdayan bir şey vardı. Hatice Hanımın sözleriyle gönlündeki adımlar koşmaya başlamıştı.

“Torunum... Torunum...” sözleri ağzından çok yavaş çıktı. Hasret gözyaşları ise hızlıydı. Nefes almakta zorlanıyordu. Ayakuçlarından canının çekildiğini hisseder gibi oldu. Ölüyor muydu? Yıllardır yolunu hasretle beklediği torununu kucağına alamadan... İçindeki ayak seslerinin durduğunu görmeden mi ölecekti?

Seslendi, “Ölürüm... Bana torunumu getirin...” diye... Ama sesini kendi bile duymadı. Bir taraftan kelime-i şahadet getirmeye bir taraftan da “Ya Rabbi. Torunumu kucağıma almayı nasip et” diye dua etmeye çalışıyordu.

Sesi çıkmıyor ama içinden “Torunum...” diyor... Torununu görmeden canını almaması için her şeye kadir olan Allahü teâlâya kalbinden niyazda bulunuyordu.

Ümidini kesti. ‘Tamam, torunumu görmeden öleceğim, kısmet değilmiş” diye düşündüğü, canının boğazına geldiğini hissettiği an kapı açıldı.

Yıllardır kahrını çeken hanımı içeri girdi. Gözleri yerinden çıkacakmış gibi oldu. Hanımının kucağında bir şey vardı, yüzü de gülümsüyordu. Evet... Yanlış görmemişti, kucağındaki kundaktı. Çıkmak üzere olan canının bedenine geri geldiğini hissetti. İnanılmaz bir şey oldu. Eşinin hayret dolu bakışları arasında oturur vaziyette doğruldu. Evet... Üç aya yakın zamandır yerinden kıpırdayamayan İsmail Pehlivan doğrulmuştu. Ellerini ileri uzattı, Hatice Hanımın kucağına doğru... Dudaklarından belli belirsiz bir ses çıktı “Eee... Erke...” diye. Arkası gelmedi. Eşi ne demek istediğini anladı, “Erkek, nur topu gibi bir erkek torunun oldu” dedi.

Konuşmak istedi konuşamadı. İçindeki adımlar akılalmaz şekilde

koşuyorlardı. 'Bu sefer dursunlar yâ Rabbi!" diye gönlünden dua etti. Titreyen kollarını biraz daha uzatabilmek için çabaladı ama yapamadı. Eşi, kundağı kollarının arasına bıraktı. Kolları zorlandı... Onun için, o an can taşıyan her şeyden kıymetli yükü taşımaktı... Gözleri gözlerini bulunca, gördü. Kendine bakan, bütün renkleri kendinde taşıyan siyah göz bebeklerini... Gücünün geri geldiğini hissetti.

Bebeği bağrına doğru çekti. Kolları titriyordu, heyecandan mı dönülmez yollara girdiğinden mi bilemedi. Bildiği tek şey, gözlerinde kaybolduğu, yolunu beklediğini göğsüne bastırabilme isteğiydi. Çekti, göğsü, sevdiğine kavuştu. İçindeki adım seslerini dinledi, duymadı, tekrar dinledi, emin oldu, o adımlar içinde yürümez olmuştu.

Müjdelenen torunu gelmiş, onu kucağına almıştı. "Şükürler olsun sana ya Rabbi!" diye gönlü şükre durdu. O an, canının boğazına dayandığını hissetti. Kelime-i tevhidi söylemek için gayretlendi. "Lâ ilâhe illallah, Muhammedür-resûlullah" derken bebeği göğsüne bastırdı. Başı bebeğin yüzüne doğru düştü.

Kışın bahara döndüğü, Cennete misal mevsimin kapıyı çaldığı günde... Beklenen gelmiş, bekleyen veda etmişti.

Bu geliş, hangi baharlara işaretti?

Eba Eyüp hazretlerine komşu, misafir gelmişti. Yaptıklarıyla ruhunu şad edecek, O'nun Medîne-i münevvereden getirdiği irşat bayrağını dalgalandıracak, mahşer meydanında bayrağını taşıyacak, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalmasında büyük hizmetleri olacak 'er' kişi, müjdelenen kişi gelmişti...

Dedesinin beklediği, Abdülfettâh-i Akrî hazretlerinin müjdelediği 'er' kişinin doğduğu saatlerdi. Bazen yavaşlasa da içinde hiç durmayan "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" sesine dikkat kesildi... Bir bebek ağlama sesi duyar gibi oldu. Öğrenmek istiyorum sesiyle bebek ağlama sesi birbirine karışmıştı. Şaşırdı... Yoksa... Feryadın sahibi doğmuş muydu? Ağlamadan kavuşmak mümkün müydü? Ağlayacak ki kavuşacaktı. Ağlayarak kavuşmak, Âdem aleyhisselam ile başlamamış mıydı? O zamandan bu zamana... Ağlayan, isteyen, arzu eden kavuşmuştu. Çünkü...

Sonsuz güç, kudret, merhamet, ihsan sahibi, "İsteyeni, arayanı kavuştururum" buyurmuş. Ecdat; "Arayan bulur" demişti.

Seyyid Sondergahlı Efendi, bir Van Vilayeti'nden gelen yazıya bir de harap olmuş, acil tamir isteyen medresesine bakıyor... İçindeki feryada karışan bebek ağlamasını dinliyordu.

Bebeğin ağlaması... Ayrıldığı mekân için miydi? Geldiği binbir zahmetle dolu imtihan dünyasına mıydı? Ayrılığa mıydı yoksa kavuşmaya mıydı?

* * *

Abdülhamid Han'ın tahttan indirilişinden sonra felaketler birbirini takip etti. 1 yıl süren savaş sonrası... 15 Ekim 1912'de İsviçre'de imzalanan Oşi antlaşmasıyla... Osmanlı'nın Kuzey Afrika'daki 1 milyon 759 bin 450 kilometre karelik Turgut Reis hatırası Trablusgarp vilayeti ile Fizan sancağı, İtalyanlara bırakıldı. Rodos ve oniki ada İtalyanlarca işgal edildi.

18 Ekim 1912 Balkan Savaşı patlak verdi. Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan ve Karadağ Osmanlı'ya savaş açtılar. Bulgarlar akılalmaz bir hızla İslambol'a bağlı Çatalca'ya dayandılar. 1 Kasım 1912'de Selanik tek bir kurşun atılmadan teslim edilmeden sekiz gün önce... Selanik'te ikamete mecbur bırakılan Abdülhamid Han, İslambol'a getirildi. Sultan Selanik'te fazla değil... Yalnızca 3 yıl, 6 ay ve 3 gün kalmış... Bu müddet içinde, onu tahttan indiren iktidara çöreklenenler, çok şey kaybetmiş ve kaybettirmişti. Önce şereflerini... Sonra da... Bulgaristan ve Doğu Rumeli Eyaletini, Bosna-Hersek ve Yenipazar'ı, Libya'yı, Girit'i, Rodos ve Oniki Adayı, Ege Asya Adalarını, Makedonya'yı, Arnavutluk, Epir ve Trakya'yı... Düşmana elleriyle teslim etmişlerdi.

İblis, Osmanlı'nın düştüğü duruma zil çalıp oynarken... Ruhlardan Bir Ruh, ağlıyor. Ne zaman, ermeydanı, imtihan meydanı yeryüzüne ineceğini merak ediyordu.

Beylerbeyi Sarayında Balkan Bozgunu haberlerini alan Abdülhamid Han, kahroldu. "Allah bu hallere sebep olanları Kahhar

ismiyle kahretsin! Devleti batırdılar" dedi. Demesiyle birlikte de yüreğine bin hançer saplandı. Tepeden tırnağa titredi... Bu hallere sebep olanlar içinde olma endişesiyle... Gözyaşlarına hâkim olamadı. Var mıydı? Hareket ordusuna karşı koymamakla hata mı etmişti? Etmedim demek istiyordu, ama diyemiyordu. O gün... Sanki aklı durmuş. Küskün gönlü onu örtmüştü. "Kader gelince göz kör olur" demişler... Aynen öyle olmuştu. Bilemiyordu yaşadıklarında ne hikmetler olduğunu... Hatalarına tövbe, istiğfar etmekten, af dilemekten, dua etmekten başka bir şey elinden gelmiyordu.

Görünen oydu ki... Bir geçiş dönemi olacaktı. Bu konuyu gönül erleri söylemiş, İbn-i Arabî hazretleri yazmıştı. Önemli olan bu geçiş döneminde... Tohumların Anadolu'nun verimli topraklarına atılması... Fırtınalardan korunması... Zamanı gelince en gür şekilde yeşermesi için tedbirlerin alınmasıydı... Altın Yay emanetçilerinin, derin devletin, Altın Yayı tamamlayan silsile-i aliyye temsilcilerinin çok ileriyi görmeleri gerekiyordu. Altın Yay emanetini tahtta olan Reşad Hana vermeyi düşünmüyordu. Küçük kardeşi Veliahd Vahideddin'e verecekti.

Silsile-i aliyyenin temsilcisi Sondergahlı hazretleriyle görüşmeyi çok istemişti. Ama olmamıştı. Ona bir şekilde ulaşmalı. Yıldız Camisi kubbesinde temsil ettiği gerçekleşmeliydi. Onyedinci Türk Devleti yüz yıl sonra da olsa güneş gibi parlamalı... Kıyamete kadar, Anadolu'nun... Hakkın, adaletin Son Kalesi olması sağlanmalıydı.

Balkan Savaşı... Balın kana döndüğü savaş... 2.500 yıllık Türk tarihinin en büyük felaketiydi. Anadolu'dan sonra ikinci yurt olan, 550 yıldır bizim olan Rumeli elden çıktı. Savaşa katılan Balkan devletlerinin zulmü korkunç oldu. Yüzbinler... Kadın, ihtiyar çocuk ayırt edilmeden katledildi. Yurtlarından edildi. Anadolu'ya sığındılar. Duaları, niyetleri, Anadolu'da güçlenmek, sonra geri gelmekti... Mümkün müydü?

* * *

Müslüman münevverlerinin, Haç karşısında Hilali temsil ettikleri söylenenlerin yapamadığını bir Hıristiyan gerçekleştirdi. Gerçekle hem Osmanlı'yı hem de Batılıları yüzleştirdi.

1896-1900 yılları arasında... İslambol'da elçilik yapan Roman Trandafır G. Djuvara, beklenmeyeni yaptı. "Türk İmparatorluğunun Paylaşılması Hakkında Yüz Proje" adlı kitabını 1914 yılında Paris'te bastırdı. Djuvara, bu kitabında 1281-1913 yılları arasını incelemiş.

Yüz projeye nasıl ulaşmış? Osmanlı'ya yıkmak için, başta din adamları olmak üzere, düşünce adamları, komutanlar, krallar ve Papalık tarafından hazırlanmış projeleri, Avrupa kütüphanelerini tarayarak elde etmiş.

1281... Ertuğrul Gazi'nin vefat, Osman Gazi'nin bey olduğu tarih... 1913... 30 Mayıs 1913'te, Balkan Savaşı sonrası, Londra Antlaşması imzalandı. Osmanlı'ya son vereceğiz diyen, bunun için baş düşmanı Papalıkla işbirliğine giden İngiliz'in merkezinin, dünyaya yön veren akıl, zekâ, tecrübe ve sermayenin biriktiği mekanın olduğu Londra'da...

Türk tarihinin en feci antlaşması olan Londra Antlaşması'nın imzalandığı tarih 1913... Sonu 13 ile biten tarih... 13'lü rakamlarla Papalığa gönderme yapan Oğuz nesline çok anlamlı bir göndermeydi. Cihan devletiniz 13'te gidiyor, diyordu...

Ama İngiliz aklı bununla kalacak değil gibiydi... Kendisine yaklaşmak isteyen Osmanlı'yı Almanya'nın yanına itiyordu. Kendisine rakip olarak ortaya çıkan Almanya ile hesabı vardı. Ona Fransa ve Rusya ile birlikte hesap kesecekti. Bu hesaba Osmanlı'yı da dâhil etmek istiyordu. Balkan Harbi'yle Osmanlı'ya diz çöktürmüş. Şimdi bitirmek istiyordu.

Sanayileşmiş ülkeler arasında iktisadi ve siyasi hâkimiyeti ele geçirme mücadelesi vardı. İngiltere, Rusya ve Fransa sömürgecilikle dünyanın büyük kısmına hâkim olurken... Almanya ve İtalya bundan yeteri kadar pay alamamıştı.

Almanya'nın Avusturya-Macaristan ile 1879'da imzaladığı "İkili İttifak", 1882'de İtalya'nın katılmasıyla "Üçlü İttifak" oldu. Bu devletler Avrupa ve Amerika kıtaları dışında sömürgeler sağlamaya çalışıyorlar. Fakat... Daha önce aralarında dünyayı paylaşmış olan İngiltere, Fransa ve Rusya'nın muhalefetiyle

karşılaşıyorlardı.1893'te Fransa ile Rusya arasında imzalanan anlaşmayı 1904'te Fransa ile İngiltere'nin anlaşması takip etmiş. 1907'de İngiltere Rusya ile de bir sözleşme yapmıştı. Böylece İngiltere, Fransa ve Rusya arasında "Üçlü İtilâf" meydana gelmişti.

"Üçlü İttifak" ve "Üçlü İtilâf" devletleri durmadan silahlanıyor. Savaş çanları Avrupa'da bütün şiddetiyle çalıyordu. Bu rakip devletler arasında bir savaşın çıkması için ufak bir kıvılcım bekleniyordu.

Beklenen oldu. Kıvılcım çaktı. 28 Haziran 1914'te... Avusturya-Macaristan veliahdı ile eşi Saraybosna'da, barışı temsil eden şehirde öldürüldü. Bir Sırp milliyetçisi tarafından... Bu... İttifak ve İtilâf devletlerinin zincirleme olarak birbirlerine savaş açmasına sebep oldu. 28 Temmuz 1914'te Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a karşı savaş açtı. Almanya da 1 Ağustos'ta Rusya'ya, 3 Ağustos'ta Fransa'ya, 4 Ağustos'ta Belçika'ya savaş ilân etti. 4 Ağustos 1914'te İngiltere anlaşmalar gereği Almanya'ya...

11 Kasım 1914'te Osmanlı, Almanya'nın sürüklemesiyle Üçlü İttifak'ın yanında savaşa girdi. İttifak devletleri, Almanya, Avusturya-Macaristan ve Bulgaristan'dan... İtilaf devletleriyse... İngiltere, Fransa, Rusya, İtalya, ABD, Sırbistan, Romanya, Belçika, Portekiz, Yunanistan, Karadağ ve Japonya'dan meydana geliyordu. Asya, Avrupa ve Amerika kıtalarından, üç kıtadan devlet vardı. O güne kadar dünyanın şahit olmadığı bir dünya savaşı başlamıştı.

Almanlar, ilk başta cephelerde çok büyük başarı sağladılar. Ama sonra... Dengeler değişti. İttifak devletlerinde asker sayıs 23 milyon iken, İtilaf devletlerin 43 milyondu.

Osmanlı, savaşa nasıl dâhil oldu? Osmanlı karasularına gelen iki Alman zırhlısına "Yavuz" ve "Midilli" adı verildi. 27 Ekim 1914'de Karadeniz'e çıktı Amiral Souchon... Yavuz ve Midilli dâhil 11 parçadan oluşan Osmanlı donanması ile... 29/30 Ekim gecesi Odessa, Sivastopol ve Novorossisk limanlarını bombaladı.

Rusya Çarlığı 2 Kasım 1914'te Osmanlı İmparatorluğu'na savaş ilan etti.

3 Kasım 1914'te... İki İngiliz harp gemisi Gelibolu yarımadasındaki Ertuğrul ve Seddülbahir'i, iki Fransız gemisi de Anadolu yakasındaki Kumkale ve Orhaniye tabyalarını bombaladılar. Henüz Osmanlı Devleti'ne resmen savaş ilân edilmeden yapılan bu saldırı işaretti. Hem fiilen savaş ilân edildiğinin hem de yapılacak askerî harekâtın hedefinin Boğazlar olacağının habercisiydi. Ve beklenen oldu. İtilâf devletleri (Fransa ve İngiltere) 5 Kasım 1914'te Osmanlı Devleti'ne savaş ilân ettiler.

İttihadçıların yönettiği Osmanlı, dengenin İttifak devletlerinin aleyhine değiştiği bir zamanda, 11 Kasım 1914'te savaşa katıldı. Padişahın ve hükümetin haberi olmadan... Bunu işiten Abdülhamid Han, çok üzüldü. "Savaşa katılmak çılgınlık... Yıllardır bu anı bekliyordum. Büyük devletlerin birbirini yemesini, İngiltere ile Almanya'nın birbirleriyle savaşmasını... Onlar birbirlerini yiyecek. Bizim isteklerimizi yerine getirmek zorunda kalacaklar, bizimle uğraşamayacaklardı" dedi.

Osmanlı kısa zamanda, başta Boğazlar, Kafkaslar, Irak, Filistin olmak üzere on cephede İtilaf Devletlerine karşı savaşa girdi.

Osmanlı'nın Almanya'nın yanında savaşa girmesi, İngilizleri çok kızdırdı. "İslambol'u geri alıp tekrar Konstantiniyye yapacağız. Türkleri Anadolu'dan süreceğiz" diyerek asker dolu gemilerini Çanakkale Boğazı'na doğru sürdüler.

Birleşik Krallık Savaş Konseyi Sekreteri Albay Hankey, Winston Churchill'in de desteğiyle... Daha Osmanlı savaşa girmezden önce... 1914 yılı Eylül ayında... Çanakkale Boğazı'nın donanmayla geçilerek İslambol'un işgalini isteyen bir planı savaş konseyine sunmuştu.

Osmanlı'nın Savaşa girmesinden sonra... Plan, uygulamaya kondu. Çanakkale Boğazı önlerinde devriye gezen Birleşik Krallık gemileri harekete geçti. 3 Kasım'da Boğazın Dış Tahkimat bölgesine 17 dakika süren bir topçu taarruzu yapıldı.

Mermilerden biri Seddülbahir Kalesi cephaneliğine düştü. 11 ton barut ve 360 ağır top mermisi patladı. 5 subay ve 81 er öldü, 23 er yaralandı. Boğaz'ın ilk şehitleri verilmişti. Gülübol (Gelibol)

yarımadasında... Bizanslılar tarafından, Ece Halil ve arkadaşlarının şehit edilmesinde tam 600 sene sonra...

O yarımada ki... Orhangazi oğlu Şehzade Süleyman'ın vatan eylemek üzere Avrupa topraklarına ilk ayak bastığı ve fethi başlattığı mübarek diyardı. Şimdi ise... Şimdi yine ilk durak oluyordu... Türkoğlu'nu Anadolu topraklarından atmak, olmaz ise esir eylemek, İslambol'u geri almak için...

Osmanlı Devleti'nde 14 Kasım 1914'te Cihad-ı Mukaddes ilanı edildi. Bütün Müslümanların hilafet sancağı altında, maddi-manevi güçleriyle toplanması istendi.

Cihad-ı Mukaddes ilan edilmesinden 5 gün sonra... 19 Kasım 1914, Hicri 1 Muharrem 1333 Perşembe günü. Hicri yılbaşıydı. Mübarek şehirde... Medine-i Münevvere Jandarma Komutanlığı Karargâhında... Burada... Doğdukları, büyüdükleri, memleketlerinden uzakta olmanın az bir hüznünde, ama dünyada benzeri olmayan bir diyarda vazife yapmanın sınırsız sevincinde neferler vardı. Hicri yeni yıllarını kutlayan Binbaşı Konyalı Mehmed oğlu Mehmed'i dinliyorlardı.

"Evlatlarım... Zor günler bizi bekler. İngilizler... Tarihin kaydettiği en sinsi, en zeki, taş gibi hissiz bir millet... Üstüne üstlük Yahudiyle işbirliğinde... İşte bu millet... Basra Körfezinden mukaddes topraklara ilk adımlarını atmış. Devletimiz şu anda... İngiltere, Ruya ve Fransa ile savaş halinde... Cihad-ı Mukaddes ilan edildi. Bize emanet edilen bu mübarek beldeyi almaya gelenler olacaktır. Bu gelenler, İngilizler tarafından aldatılmış çok yakınımızdakiler de olabilir...

Evlatlarım... Peygamberimiz Muhammed aleyhisselamın tebliğ ettiği İslam dini, hatıraları, mübarek şehir Medine, Kâbe ve mübarek cesed-i şerifi Oğuz Türküne emanettir. İslam Dinini bozulmamış şekliyle ehl-i sünnet olarak muhafaza ediyoruz. Şu anda... Efendimizin Mübarek cesed-i şerifi ve mübarek şehir bize emanet... Osmanlı askeri olarak burada biz varız."

Binbaşı kışla bahçesine baktı. Haykırdı.

"Var mıyız?"

Top patlamasında... Yerden Arş'a yükselen bir cevap geldi.

"Varız."

"Biz şehit olmadan kimse bu mübarek yere giremez!"

"Giremez!"

"Evlatlarım. Şanlı ecdadımız... Sevgili Peygamberimiz Muhammed aleyhisselama olan sevgisini, O'nun emanetine sahip çıkma, O'nun gibi olma azmini anlatmak için... Erkek çocuklarına Muhammed ismini koymuş. Sonra da... Bu mübarek isme saygısızlık olmasın diye... Mehmed diye söylemiş (654)."

Kumandan bir müddet sustu. Askerler merak içinde bekliyordu. Birden sesi gök gürültüsü gibi patladı.

"Hepimiz Mehmed miyiz?"

"Mehmediz, Mehmetçiğiz" sesleri Ermeydanı Yeryüzünü sarstı. Peygamber Efendimizin türbesi Ravda-i mutahhara her zerresiyle titredi. Bu titreyiş yedi kat göğü harekete geçirdi.

Binbaşı Mehmetçiğiz sözüyle vuruldu. Mehmet bir kişiye işaret ediyordu. Mehmetçik ise... Mehmetleri, bütün askerleri hem de tevazu ile boyun bükerek temsil ediyordu.

Birleşik Filo'nun plana uygun ilk harekâtı 19 Şubat 1915 günü oldu. Boğaz'ı zorlama harekâtının ilk aşamasında... Dış Tahkimatın, yani Anadolu yakasındaki Kumkale ve Orhaniye tabyaları ile Avrupa yakasındaki Ertuğrul ve Seddülbahir tabyalarının imha edilmesi hedefleniyordu. Harekât, Birleşik Filo'nun 12 gemisiyle yapıldı. Sabah 09.50'de başladı. Birleşik Filo'nun 7,5 saat süren taarruzu saat 17.30'da sona erdirildi. Osmanlı tabyalarında kayıp 4 ölü ve 11 yaralıydı.

25 Şubat ve sonrası Mart ayında yapılan saldırılar sonrası... Dış tahkimat tabyaları imha edildi. Müstahkem Mevki Komutanı Cevad Çobanlı giriş tabyalarının geri hatta çekti.

17 Mart'ta... Bozcaada'da... Akdeniz orduları başkumandanı General Hamilton da hazırdı. Bu toplantıda... 18 Mart'a bütün savaş gemilerinin katılacağı genel bir hücum kararlaştırıldı. En kısa zamanda İslambol'a ulaşmak üzere...

Zehirli hançer acımasızca savrulacak. Bir hafta önce mayınlardan temizlenmiş olan boğazın aşağı kesiminden saplanacaktı. 17 Mart'ı 18 Mart'a bağlayan gece... Türk donanmasına mensup Nusret mayın gemisi beklenmeyeni yaptı. İngilizlerin mayından temizlediği Karanlık Liman bölgesini tekrar mayınlamaya muvaffak oldu. Nice esrarlı hadiseden, hiç umulmayan yardımlardan sonra...

18 Mart 1915 sabahı... En önde Agamemnon zırhlısı vardı... O Agamemnon ki... Mitolojide öncü sayılıyordu. Batı tarafından barbar doğuya, Çanakkale bölgesindeki Truva'ya açılan seferde... Batı birliklerinin kumandanıydı... Yine barbar doğuya, bu doğunun en birinci temsilcisi Osmanlı üzerine bir sefer vardı. Bu seferin de kumandanlığını Agamemnon zırhısı temsil ediyordu. İngilizlerin önderlik ettiği batının niyeti... Mutlaka İslambol'u almak, Ayasofya'nın kubbesindeki Hilal'i indirmek yerine haçı dikmekti... Bunun için her türlü hazırlığı yapmışlar. Bayrağı bile tasarlamışlar.

Hatıra ipek mendillere işlemişlerdi.

Çanakkale Boğazına rahatça girdiler. Çünkü... Dış tahkimat tabyaları daha önce susturulmuştu. Bir mızrak gibi geldiler. En kısa zamanda İslambol'a ulaşacaklarında zerre şüphe etmeden...

Girişleri göz alıcıydı. Ancak... Tabyaları topa tutan İngiliz ve Fransız filoları beklemedikleriyle karşılaştılar. Onlara niçin geldiniz diyen vardı. Boğazın iki yakasındaki tabyalardaki toplar ve Karanlık Liman'a dökülen mayınlar çok acı konuştular. Mevcutlarının % 35'ini kaybedip çekilmek zorunda kaldılar. Manevralar sırasında mayınlara çarpan Bouvet, Océan, Irrésistible savaş gemileriyle iki muhrip ve yedi mayın arama gemisi battı. Gaulois ve Inflexible da dâhil olmak üzere yedi zırhlı görev yapamayacak duruma geldi. Bunların arasında Agamemnon da vardı. Geçemediler... Açamadılar... Kilitbahir'i, denizin, boğazın kilidini... Akılalmaz askeri teknolojik üstünlüğe, dakikada binlerce mermi atan zırhlı gemilerine rağmen... Akşam olup geriye çekildiklerinde... "Nasıl geçemedik?" diyerek başlarını zırhlıların toplarına vurdular, ama bir cevap bulamadılar.

Bu başarılı savunmayı idare eden Çanakkale Müstahkem Mevki Kumandanı Cevad Paşa, Seyit Ali, Nusret mayın gemisi, personeli, efsane oldu. Mayınların adedi dilden dile söylendi.

O Seyit Onbaşı ki... O müthiş günde, 18 Mart'ta... Rumeli Mecidiye Tabyası'na isabet eden düşman mermisi cephaneliği uçurunca... 14 arkadaşı şehit olmuş, 24'ü ise yaralanmış. Yalnızca iki Aliler, Niğdeli Ali ve Havranlı Seyit Ali ayakta kalmışlardı. Bir de bir adet top... Birkaç adet mermi... Ancak topun mermiyi namluya sürme mekanizması bozulmuştu. Seyit Ali arkadaşının yardımıyla 215 kiloluk mermiyi kucaklamış. Namluya sürmüş ve ateşlemiş.

Mermi, İngilizlerin en büyük savaş gemilerinde olan HMS Ocean adlı gemiyi dümen donanımından, arkadaki pervaneden vurmuş. Gemi kontrol edilemez bir hâle gelmiş. Nusret mayın gemisinin döktüğü mayınlardan birine çarpmış. Eskihisarlık'ta sulara gömülmüştü.

Çanakkale Boğazının geçilmez olduğu anlaşılınca... Kara harekâtına sarıldılar, çare diye... Bu şekilde... Savaş canavarlarına dur diyen Boğazın iki yakasındaki sahil topçu bataryalarını, tabyaları ele geçirmeyi düşünüyorlardı.

Kara harekâtının ilk işareti geldi... Hem de çok anlamlı bir yerden... İngiliz aklı bütün acımasızlığıyla devredeydi... Tamir edilen Agamemnon zırhlısı 29 Mart 1915'te, Bolayır'daki Süleyman Paşa'nın türbesini top ateşine tuttu. Gelibolu'yu Gülübol eyleyenin türbesini...

İngiliz ve Fransız kuvvetleri kanlı çizmeleriyle karaya ayakbastı. Karayı kara kılmak için... 25 Nisan 1915 şafağında... Gelibolu Yarımadası'nın güneyinde beş noktada karaya çıktılar. Ama ilerleyemediler. Çıkarma kuvvetleri her ne kadar Seddülbahir ve Arıburnu sahillerinde köprübaşları oluşturmayı başardılarsa da... Osmanlı kuvvetlerinin inatçı savunmaları ve zaman zaman giriştikleri karşı taarruzlar sonucunda Gelibolu Yarımadası'nı işgalde başarılı olamadılar.

* * *

1915 yılı Mayısın 15'i... Hicri 1333 Recep ayının birinci günü, Cumartesi günü... Recep ayının 'merhaba' dediği, mübarek üç ayların başladığı bir mübarek günün ikindi vaktinde...

Batıda... Çanakkale Boğazının her iki yakasında... Oluk oluk kan akarken... Şehit olanların ve şehitliğe vesile olanların kanları...

Doğuda... Seyyid Sondergahlı Efendi, boş medrese odalarına bakıyordu, hüzünlü gözlerle... Aralık ayının son günlerinde talebeleri göndermiş. "Haber bekleyin. Ortalık yatışsın, sizi tekrar çağıracağım" demişti ama olmamıştı. Ortalık yatışmamış, hep daha kötüye gitmişti.

Ermeniler, İlkkale'ye, kasabalarına girince dehşeti yaşamışlar. İlkkale Dağı'na sığınmışlardı. Soğuk ve açlıkla mücadele etmişlerdi dağda, çoluk çocuk... Dağ köylüleri ellerinden geldiğince yardım etmeye çalışmışlardı onlara. Ama garip halleriyle... Kimin ihtiyacını tam manasıyla karşılayabilirlerdi. Binlerce insan dağlara sığınmıştı.

Soğuktan çocuklar ölmüş, yetişkinler hastalanmış. Yiyecek bulmakta zorlanmışlardı. Tam 'çaresiz kaldık' dedikleri anda... Kasabanın Osmanlı birlikleri tarafından geri alındığı haberi gelmişti. Dağlara kaçışlarından tam on gün sonra... Dağlarda yalnızca on gün kalmışlardı ancak onlara on yıl gibi gelmişti. Nasıl da sevinmişlerdi yuvamıza tekrar döneceğiz, İlkkale, kalemiz, kışın soğuğunda sığınağımız olacak diye...

Ancak bıraktıkları İlkkale yoktu. Harap olmuş, talan edilmiş, yıkılmış, yakılmış bir İlkkale vardı. Artık kale değildi. Kışı, yiyeceksiz, malsız ve imkânsız olarak günlük yaşamışlardı. Buldukları gün yemişler, bulamadıklarında sabır ve şükretmişlerdi.

Ruslar, durmamış. 1914'ün sonuna kadar Van'ın çevresini, Muş ve Bitlis'in büyük kısmını almışlardı. Girdikleri yerlerden katliam haberleri geliyordu.

22 Aralık ile 15 Ocak 1915 tarihleri arasında Sarıkamış harekâtı olmuştu. Ruslar ilk iki muharebede mağlup edilmiş ise de takip edilip atılamamıştı. "Dondurucu kışta taarruz doğru olmaz. İlkbahara tehir edelim" tavsiyelerini dinlememişti Enver Paşa... Onun bizzat idare ettiği Sarıkamış harekâtında... Dondurucu kışın da etkisiyle... En değerli birliklerimiz perişan olmuş ve onbinlerce şehit verilmişti.

Yokluğun üzerine acı haberler üst üste gelmişti. Hiçbir zaman bir günlükten fazla yiyecekleri olmamıştı. Bir parça ekmek için elde avuçta ne varsa satıp savmışlar. Binbir zorlukla... Nice canları toprağa sakladıktan sonra bahara kavuşmuşlardı. Ancak baharın gelişine sevinememişlerdi. Nasıl sevineceklerdi?! Her gün katliam haberleri geliyordu hem de çok yakın çevrelerinden. Ermeniler 7 Nisan 1915'te Van'ı tamamen kuşatmışlar. Çevredeki Ermeni çetelerinin de katılımıyla sayıları 10 bini geçmişti.

7 Nisan 1915'te... Van'ın yerli halkı, Van Valisi Cevdet Bey'in emriyle Bitlis'e gönderilmişti. 17 Nisan'da... Sayıları 4 bin olan Ermeni Taşnak çeteleri, Van şehrini Rus birliklerle basarak işgal ettiler. İşgalden sonra... Van Valisi Cevdet Bey İstanbul'a çektiği telgrafta çok acı gerçeği dile getiriyor. "5 bin 418 haneli şehirde...

Müslümanlardan eser kalmadı. İki bin üzerinde ev, dükkân, mabet, okul gibi çeşitli binalar kâmilen yandı" diyordu.

Canlarını zorlukla kurtarabilenler ise... Van civarını terk ederek büyük bir göç başlatmışlardı. Baskına uğrayan, Derebey, Hakis, Zorova (Yemlice), Hıdır, Göllü, Şeyhane (Otluca), Şeyhkara (Gülsünler) köyleri halkı... Zeve merkez köyüne sığınmışlardı. Ermeniler sadece Zeve'de, bu yedi köyün ahalisinden 2 binden fazla masum insanı katletmişlerdi.

Her gün yeni bir katliam haberiyle yıkılmışlardı. Ermeniler Ruslarla birlikte her gün daha yaklaşmış. Her an sıranın İlkkale'ye ve çevresine gelmesini beklemişler. Rus'un kovulması, Ermenilere hadlerinin bildirilmesiyle ilgili hiçbir ümitleri kalmamıştı. Abdülhamîd Han'ın tahttan ayrılmasıyla Osmanlı'nın bahtı tam manasıyla dönmüştü.

18 Mart 1915'te... Çanakkale Boğazı'nda düşman gemilerinin boğazın derin sularına gömülmesine... 25 Nisan ve onu takip eden günlerdeki kara savaşlarında da kazanılan zaferlere... Sevinmişlerdi ama ya diğer cepheler... Oralardan hep ciğerlerini yakan haberler gelmişti.

Her gün bir önceki günden daha kötüye gitmiş. "Her an göç için hazır olalım" demişti. Hazırlıklarını yapmışlar, emir bekliyorlardı. "Al martini eline yürü Ermenilerin üstüne. Şehit ol. Bu zilleti yaşama!" demişti gönlü... Ama aklı izin vermemişti Seyyid Sondergahlı hazretlerine... "Hayatta kalmalısın... Başta ailen olmak üzere... Muhtaçlara yardım edebilmek için... Ölüme yürümek kolayı seçmektir. 'Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum' feryatlarına cevap verebilmek, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalması için hayatta kalmalısın" demişti. Son zamanlarda içindeki feryat iyice fazlalaşmıştı. Bunu, hicretin, göç yollarının yaklaşmasına işaret saymıştı.

Evet... Recep ayının birinci günüydü Hicri 1333 yılının... Mübarek üç aylar girmişti. İkindi vaktiydi. Boş medrese odalarına bakıp hüzünlenen Seyyid Sondergahlı hazretleri yürüdü. Şadırvan

başına oturdu, abdest tazelemek için... Musluğu açtı, su akmaya başladı. Su sesi, hücre hücre bedenine işledi. "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" feryadıyla birbirine karıştı. Gönlü suyun akışına uydu ve aktı. Bir zamandan diğerine, bir mekândan ötekine... Doğumlar, ölümler, kavuşmalar, ayrılıklar, göçler, mekânlar... Rüyalar... Kutsal topraklara gidiş, İslambol'a sevdalanış, Seyyid hazretlerine talebe oluş ve her şeyin yerli yerine oturuşu. Abdülhamîd Han'ın tahttan indirilişi... Osmanlı'nın çöküşü, katliamlar... Bütün bunların içinde... İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin 260. mektubunda müjdelediği kişiyi bekleyiş... İçindeki sesin sahibiyle müjdelenen kişinin aynı kişi olma ümidi... Ebedi olanın kazanılmasında veya kaybedilmesinde... Acı ve sevinçlerle iç içe bir imtihan dünyası... Herkes kendi zamanını yaşıyordu. Ancak bazılarının amel defteri kıyamete kadar açık kalıyor. İyilik ve kötülüklerinin tesiri ise sonsuza uzanıyordu.

"Efendi babam!"

Çok derinden gelen bir ses duyar gibi oldu. Ancak fark edemedi, gönlünden mi yoksa dış dünyadan mıydı?

"Efendi babam!"

Ses daha kuvvetlice gelmişti. Dışarıdan gibiydi. Bakışlarını suyun akışından kurtardı. Bununla birlikte de içinde bulunduğu zamana ve mekâna döndü. Seslenen, kavuştuğu en büyük nimetin, makam-ı Ahmed'in hatırlatıcısı 19 yaşındaki oğluydu. Onu görmekle gönlü genişledi, gülümsedi.

"Buyur gönül kuşum."

Bocaladı. Gülümseyen babasına haberi nasıl verecekti? Taşıdığı yükün, uğruna can feda babasının gönlünde meydana getireceği yükün ağırlığıyla ezildi. Kelimeler yedi kat gökten düşmüş gibi ağzından düştü.

"Efendi babam... Kaymakam beyden haber geldi. Düşman kasabamıza bir saatlik mesafeye yaklaşmış. Van valisi tahliye emrini vermiş."

Verdiği haberin suçlusu kendisiymiş gibi boyun büken oğluna baktı. Onda geçen günleri gördü. Gelecek günleri de görür gibi oldu, yüreği yandı.

"Ya, öyle mi? Günlerdir beklediğimiz haber geldi ha! Hem de üç

ayların başlangıcında... Mübarek Recep ayının ilk gününde, günün asır vaktinde... Bereketlerin yağmur gibi yağdığı bugünde... Musibet gibi görünen hicretimiz... İnşâallah bizim ve daha nicelerinin ebedi saadetine vesile olur."

Babasından daha sert bir tepki bekleyen haberci oğul, "İnşâallah efendim" diyerek duaya iştirak etti.

Nefes alıp veren babaların en muhteremi... Getirdiği haberin şaşkınlığındaki oğlunun omzundan tuttu.

"Evladım... Önceden kararlaştırdığımız gibi... Hemen hareket ediyoruz. Bu gece... İlkkale Dağı eteklerinde geceleyelim. Sonra Nehri'ye doğru yol alırız. O mübarek topraklara, üç silsile-i aliyye büyüğünü bağrında saklayan o diyara yüz sürelim. Teselliyi orada arayalım."

Beş ay öncesi gibi... Tekrar İlkkale Dağı'na doğru yola düşerken... Ortalığı feryatlar kapladı. Bunlar yürek yakandı. Yüzlerce yıllık ata ocağını terk etmek zorunda kalan kadınların feryatlarıydı. Bir müddet sonra bu feryatlar sustu. Nice bin figan devam etti.

Göç kafilesi yola koyuldu. Güneş batıya doğru giderken onlar güneye doğru... Hayat böyleydi, göç bu hayatın ayrılmaz bir parçasıydı. Doğum da ölüm de göç değil miydi?

Yaklaşık 150 kişilik bir kafileydi. At, katır, inek, koyun, keçi, kaz, tavuk ve kedi gibi canlar da kafileyi takip ediyordu. Bu kafile gibi daha niceleri göç yoluna düşmüştü. Din, can, namus ve mal emniyeti için... "Göç ediniz!" emrindeki rahmete, göç edenlerin en yücesinin şefaatine kavuşabilmek ümidiyle...

Ata yurtlarından ayrılışlarından iki gün sonra... 1915 yılının Mayıs'ın 17'siydi. Güneş doğmuş, vakit kuşluk vaktine erişmişti. Bulundukları zirveden İlkkale hayal meyal gözüküyordu. Üzeri dumanlıydı. Duman, rahmet bulutları mıydı, yoksa azap vasıtası ateşin neticesi miydi? Durumu yakından görmesi için bir atlı göndermişlerdi.

Gönül çırpınıyor. Artık dönüş olmadığı gerçeğini kabullenmekte zorlanıyordu. Hâlâ döneriz umutları canlıydı. Koca Osmanlı... Bir

avuç Ermeni'ye, Moskova'dan binlerce kilometre uzakta savaşan Rus'a boyun eğecek değildi ya... Mutlaka onlara haddini bildirir, yakın zamanda Van'ı, İlkkale'yi geri alırdı. O zaman da geri dönerlerdi. Herkes bu umutlardaydı. Gelecek atlıdan güzel haberler bekliyorlardı.

Ve öğleye yakın atlı geldi, evlerin, akaretlerin, çarşıların, medresenin ve camilerin tamamıyla yakılıp kül edildikleri haberini getirdi. Dönüş ümitleri yıkıldı, feryatlar yükseldi. Feryat edenler, bu halin yaşanmasında hiç suçu olmayanlardı. Ama kader... Felaketlerde kiminin gönlü suçun ağırlığıyla katılaşıyor, kararıyor, kimininse mazlumlukla iyice inceliyordu.

Son ümitler de sönmüş, hicret yolu kesinleşmişti. Efendi hazretleri, "Yürüyelim!" dedi, "Nehri'ye doğru, Mevla görelim neyler, neylerse güzel eyler."

Dili 'yürüyelim' demişti, ama gönlü İlkkale'de kalmıştı. Gözlerini İlkkale'nin üzerindeki dumanlardan alamıyordu. Kendi eliyle inşa ettiği medrese yanıp kül olmuştu. O medresede 29 yıl ders okutmuştu. Birçok âlim ve fâdıl yetiştirmişti. Bunları vazifelendirdiği yerler irfan nuruyla dolmuştu. Medrese bütün doğu şehirlerinde ilim ve feyziyle şöhret bulmuştu.

Valilerin, üst kademedeki memurların, bilhassa uzak yerlerdeki âlimlerin bile övgüyle, sitayişle bahsettikleri bir ilim merkezi haline gelmişti. Medresede yetişen ilim adamlarının okumalarına mahsus kitapları İslambol'dan getirtmişti. Medresenin bağlıları, bu kitapları aşiretler ve kabilelere gönderip onları ilim nuruyla aydınlatmışlardı.

Mezunlardan bazıları vilayet, sancak ve kaza merkezlerinde müftü olarak vazifelendirilmişti. Onlardan biri de Van Müftüsü olmuştu. Talebelerinden muhtaç olanları ev eşyalarını tedarik ederek evlendirmiş. İran'ın sınır boyundaki halkı bu kişilerin gayretleri sayesinde Sünnîlikte devam etmişlerdi. Bu talebelerini görenler, İslâm'a bağlılıkları karşısında hayrete düşüyorlardı.

Otuz sene kadar... Doğuda, insanların talim ve terbiyesi ile meşgul olmuş. Ehl-i Sünneti kuvvetlendirmiş, üstatlarının yolunda yürümüştü. Talebelerinin bulundukları geniş sahada hiçbir Şi'î ve

Şi'î hareketi barınamamıştı. Bu sayede... Osmanlı Devleti'nin Doğuda Şiilikle ilgili hiçbir meselesi kalmamış. Bölge, tam emniyet ve güven içerisinde sükunete kavuşmuştu.

Medresede... Din ilimleri en ince noktasına kadar öğretilmiş. Bununla beraber tarikatta Silsile-i aliyyenin Halidiyye yolu üzerinde talebeler, nice gönül erleri yetiştirilmişti.

Kardeşlerinin yardım ve alâkalarıyla... Dünya işlerinden tamamen uzak, zamanın hâdiseleri ve aile gailelerinden müsterih olarak otuz yıl talebe yetiştirmekle meşgul olmuştu. Birkaç defa icazetler vermişti. Talebenin ihtiyaçlarını kendi mallarından karşılamıştı. Biraderi Tâhâ Efendi de mezunları cümlesindendi. Mezunların hepsi bu şekilde yetişmişler ve sonra hâdiselerin sevkiyle dağılıp gitmişlerdi.

Hilafet vermeyip yalnız hatm-i hâcegânı okuyup müritleri zikir ve âdâba teşvik ve tergib hususunda izin verdikleri de vardı. Bunlar; Van'da Seyyid hazretlerinin yakınlarından Sofu Mustafa Efendi'nin oğlu Fehîm Necmüddin Efendi, Abdülmecîd ve Seyyid Ma'sum, Hakkârî'de biraderleri Seyyid Ziyâeddin, Müküs'de Seyyid hazretlerinin mahdumları Seyyid Hüseyin ve Seyyid Hasan, Gevar'da Kâsım, İran'ın Sünnîlerinden Muhammed ve Van'ın Çal kazasında Haydar efendilerdi. Bunlar, bulundukları yerlerde tâlip ve râgıp var ise, isimlerini yazarlar, hallerini bildirirler; Sondergahlı hazretleri her nerde bulunur iseler, tarikat edeplerini geniş olarak yazar, gönderirlerdi.

Tarikatı gönüllere nakşetmek ve dinî vaaz ve nasihat vermek için, Van vilâyetinin her tarafı ile İran'ın Sünnilerle meskûn kısmını gezmişti. Bütün Kürdistan'ı, Doğubayazıt, Eleşkird ve etraflarındaki aşiretleri ve bazen Musul aşiretlerini... İlim, irfan yaymak için gittiği Musul'a şimdi din, can, ırz emniyeti için gidiyordu. Gözlerini Başkale üzerinden yükselen dumanlardan alamıyordu. Dumanlar, gönlünü de dolduruyordu.

Kafile yol almış, İlkkale'ye bakakalan Sondergahlı Efendi epey geride kalmıştı. O da atını dehledi. Gönlünde Peygamber

Efendimizin Mekke'den Medine'ye hicreti, ceddinin Yücedağ'a gelişi... O göçler ile bu göç arasında ne kadar büyük fark vardı...

O göçler kurtarmaya, bu göç kurtulmaya idi. Kurtulma da kurtarmanın sebebi değil miydi? Kurtarmak için kurtulmak gerekmiyor muydu?

1915 yılı Mayısın 15'i... Hicri 1333 Recep ayının birinci günü Cumartesi... Yürüyen yalnızca Sondergahlı hazretleri ve beraberindekiler değildi. Kürreden zerreye Kâinat yürüyordu, hareket halindeydi... Sonsuz sebepler zincirinin ve insan iradesinin harekete geçirmesi, Yüce Mevlanın iradesi ve yaratmasıyla...

Akılalmaz büyüklükteki Kâinatta nokta bile olmayan Ermeydanı Yeryüzünde nokta bile olmayan bir kişi hareket ediyor. Çanakkale denilen imtihan, erlik meydanında yerini alabilmek için yürüyordu. "Yaşın küçük, ağabeyin asker. Seni askere almazlar" demişti Karaman'daki görevliler. Karaman'ın merkez camilerinden birinde vaizlik yapıyordu Çanakkale Savaşı başladığında... Hemen cepheye koşmak istemişti. Ama gerekli görürsek biz çağırırız demişlerdi. Beklemişti ama çağırmamışlardı. Mayıs ayı başına geldiklerinde... Gönüllüleri de askere almaya başladıklarında... Artık dayanamamış... Cemaatle helalleşip gözyaşları arasında ayrılmış, yola düşmüştü. Cemaati çevresi onu çok sevmişlerdi. Küçük Hoca diyorlardı. Boyu kısaya yakındı. Kilosu da fazla değildi, zayıftı. Çok yakışıklı da sayılmazdı. Evleneceği kızın kendisini beğenmemesinden korkuyordu. Sık sık gerdek gecesi şehitliğe koşan sahabeyi hatırlıyordu.

"Bir gün Eshâb-ı kirâmdan yüzü pek güzel olmayan bir mübarek zat gelmiş. Peygamberimize sallallahü ve sellem 'Ya Resûlullah! Ben Cemile ile evlenmek istiyorum' demiş.

Peygamber Efendimiz (aleyhisalâtü ve sellem);

"Git", buyurmuşlar, "Benden selam söyle Cemile'nin babasına... Kızını iste."

"Başüstüne ya Resûlallah" diyerek geliyor eve, Cemile'nin babası orda, Cemile arkada perdenin arkasında.

"Amca ben Resûlullah'ın sallallahü aleyhi ve sellem selamını getirdim."

"Aleykümselam. Hayırdır inşâallah, ne buyurdu?"

"Kızınız Cemile'yi istemeye geldim. Kızınızı bana vermenizi buyurdu."

Baba şaşırdı. Cemile'yi isteyen çok... Dünya güzeli. Şimdi ne desin? Üzülüyorlar hem de çok. Hayır dese Resûlullah'a karşı olmaz. Evet diyemiyor.

"Kızım, şimdi, küçük... Vakti gelsin İnşâallah olur."

Gelen kesin söz almadan bırakacak gibi değildi.

"Yani... Sen şimdi kızını bana veriyor musun, vermiyor musun?"

Baba boyun büktü.

"Efendim şimdi olmaz... İleride inşaallah..."

Kızı isteyen "Siz bilirsiniz" diyerek ayrıldı.

Talipli çıkınca... Babasının dediklerini duyan kız perde arkasından bir fırladı, babasının yanına geldi.

"Baba! Ne yaptın? Hem kendini yaktın hem de beni... Çabuk! Koş! Peygamber Efendimize varmadan evvel, onu yakala! Verdim de."

Kızınının sözleriyle yaptığı çok büyük hatayı anlayan baba bir an durmadı. Koştu, kızını isteyeni yakaladı, verdim, dedi. Birlikte Peygamberimizin sallallahü aleyhi ve sellem huzuruna vardılar.

Nikah kıyıldı. Velime yemeği yendi. Dualar yapıldı. Gelin damat evlerine yerleştirildi. Bir haber geldi, düşman yaklaştı diye... Bilâl Habeşi hazretleri sokaklarda cihad var, eli silah tutan silahını alsın gelsin diye bağırdı.

Bunu duyan yeni damat, gözyaşları içinde hanımı Cemile'ye baktı. "Eshab-ı kiram düşmanla savaşmaya giderken, ben seninle olamam. Ne olur, müsaade ve hakkını helal et. Ömrümüz var ise murad alırız" dedi. Cemile de gözyaşları içinde, "Helal ettim. Bir an bekleme... Gitmezsen hakkımı helal etmem" dedi.

Hanımına el sürmeden cihada gitti. Şehit düştü. Peygamber

Efendimize sallallahü aleyhi ve sellem haber verdiler. Kucağını başına aldı. Sonra tebessüm etti, sonra da başını çevirdi. Hikmetini sual ettiklerinde...

"Şehit olduğuna, bizden ayrıldığına ağladım. Çok güzel huriler onu karşılamaya geldi. Fakat o kadar heyecanlı 'hoş geldiniz' dedi ki güldüm. Ben olunca bu sefer huriler yaklaşmadılar başımı çevirdim alıp götürdüler" buyurdu.

Bu hadisede en çok hoşuna giden... Evlenme talep eden sahabinin radıyallahü anh... Hanımına el sürmeden sefere koşması, önce sefer demesiydi.

İlk tahsilini köyde babası Hafız Süleyman'dan almış, hıfzını da onda tamamlamıştı. Daha sonra... Konya'daki medreseyi bitirmiş, oradan da İstanbul'da Süleymaniye'deki yüksek medreseden iyi derece ile mezun olmuştu. Henüz onsekiz yaşında iken... Çok zeki, hafızası çok kuvvetliydi. Bir defa duyması veya okuması yetiyordu. Dört senede zor bitirilen medreseyi iki senede bitirmişti. İlimle meşgul olmayı çok seviyordu. Mevlana hazretlerine âşıktı. Onun gibi olmak istiyordu.

Ama bilinmez ne hikmet... Çanakkale Savaşının çıkmasıyla birlikte... Ne olduysa olmuştu. Gözünden, kalbinden her şey silinmiş, cepheye gitmekten başka bir şey düşünmez olmuştu.

Konya vilayeti Ermenek kazasına bağlı köyü Dindebol gözükünce... Yorulduğunu ve susadığını hissetti. Oraya kadar nasıl geldiğini fark etmemişti. Hemen yol üzerindeki pınara koştu kavakların arkadaşlık ettiği... Pınara eğildi. Suyu avuçladı. Besmeleyle ağzına götürdü. İçti... İkinciden sonra üçüncü için eğildiğinde... Suda güneş gibi parlayan, anlatılmaz güzellikte bir yüz gördü. "Mehmetçik! Seni Çanakkale'de bekliyorum" diyen, her hücresine işleyen bir ses işitti. Korktu... Aklı başından gidecek gibi oldu... Cin miydi? Cin Çanakkale'de bekler miydi? Hızla oradan uzaklaştı. Çok sevdiği, zorla İsa isminin başına eklettiği Mehmet ismiyle seslenmişti. Ama bu ismi niçin Mehmetçik diye söylemişti. Bunu anlayamadı... Soluk soluğa köyüne geldi. Güneşin Kızılelma gibi battığı vakitte...

Güneşe baktı. Kızılelma'yı, hatırladı. O'nun Kızılelması Çanakkale mi olacaktı? Kimselere görünmeden evlerinin bahçesine geldi. Duyduğu bir sesle ayakları yürümez oldu. Yengesi inek sağıyordu. Elleri ineğin sütünü getirirken dilleri gönlündekini seslendiriyordu.

Çıkayım gideyim Urumeli'ne, aman aman

Arzuhâl vereyim Mehmet Beylerbeyi'ne

Aman aman, Beylerbeyi'ne

Bu ayrılık bize Mevla'dan oldu

Gizli gizli sevdalarımız aşikar oldu.

Vatan müdafası diyerek giden Mehmetler... Geride anneler, eşler ve evlatlar bırakıyor... Senelerce kendilerinden haber alınamıyordu. Mehmet'in yolunu bekleyenlerde isyan yoktu.

Hacı İsa Oğullarından Hafız Süleyman'ın oğlu Hafız Mehmet İsa olduğu yere çöktü kaldı. Hem sözlerin ağırlığından hem yengesinin gözlerinden kaçabilmek için... Yengesi... Kafkas cephesine giden ağabeyi Mustafa'ya olan hasretini dile getiriyordu... Evlerinin bahçesinde, çok hafif sesle, çevremde kimse yoktur diyerek... Eğer onu orada görürse, dinlediğini fark ederse... Çok utanır, bıçakla doğranmıştan daha fena olurdu. Tepeden tırnağa titredi. Bir müddet bekledikten sonra kendisini gül çalılarını siper ederek oradan uzaklaştı.

Yengesinin sesi uzaktan uzağa geliyor, türkü devam ediyordu...

Çıkayım gideyim bir uçtan uca aman aman

Kurbanlar keseyim Mehmet sardığın gece

aman aman sardığın gece

Göstereyim sana ayrılık nice

Bu ayrılık bize Mevladan oldu

Gizli gizli sevdalarımız aşikar oldu

diye..

Rumeli'ni, Osmanlı mülkünü bir uçtan uca gitse... Mehmet'ini

nasıl bulacaktı? Herkes Mehmet'ti.

Kandil ışığında, annesine kavuştuğunda... Annesi sarıldı "Oğlum... İsam" diyerek... Gözyaşları içinde cevap verdi, "İsa değil, Mehmed İsa..." Anne daha da sarıldı, içine almak istercesine... "Mehmed İsam" feryadıyla (655)...

Ona İsa ismini vermişlerdi. Ama büyüdüğünde, aklı başına geldiğinde... Mevlana hazretlerinin türbesini ziyaret ettiklerinde... Hocası Mevlana'nın Mehmet ismiyle ilgili söylediklerini duyunca... Benim ismim Mehmed İsa, demiş. Kendisine böyle seslenilmesini istemişti. Sevdikleri de severek bu isteği yerine getirmişlerdi.

Ertesi gün... Bir an beklemedi Mehmed İsa... Annesinin "Oğlum. Abinin hasreti gönlümüzü yakarken... Ne olur senin hasretini de buna ekleme..." sözlerine rağmen... Ermenek Askerlik Şubesi'ne gitti. "Ağabeyin asker... Askere gitmek mecburiyetinde değilsin" dediler. Ama o gideceğim, dedi ve askere yazıldı. Onbeş gün sonra sevkiyat var, dediler. Büyük bir heyecanla gözyaşları içinde köyüne geldi. Nihayet çok istediğine kavuşacaktı. Pınarda gördüğü güzel, gözü önünden gitmiyor. "Seni Çanakkale'de bekliyorum" diyordu.

Ayrılık günü geldi. Anacığı kendi eliyle yaktı kınasını, sağ şahadet parmağına... Vatan toprağını Allah rızası için savunurken şehit olmasına, kurban olmasına işaret etsin diye... Babası "Kınayı kurbanlık hayvana, gelin giden kıza ve askere giden evladımıza yakarız... Hepsi Allah rızası için can teslim etmeye işarettir" dedi.

Önce babasının, sonra annesinin elini öptü. Hak helalliği istedi. Sevdikleriyle helalleşti. Davul sesleri arasında, arkadaşlarıyla birlikte köyünden, sevdiklerinden ayrıldı. Evet... Davul sesleri arasında... Çünkü... Askere gitmek... Sevdiğine kavuşmak, düğün kabul edilirdi.

Annesini son görüşü olduğunu hissetmesine rağmen... Arkasına bakmadı... Bakarsa... Düşmana karşı kullanması gereken gücünü geride bırakacakmış gibisine geldi. Yürüdü, Anadolu'nun Kıyamete kadar hakkın, mazlumların, sahih itikadın Son Kale olarak kalması

için... Yürüdü "Seni Çanakkale'de bekliyorum" çağrısına uyabilmek için...

İslambol'da 15 gün kadar, acemi eğitimine tâbi tutuldu. Silah kullanmayı, süngü hücumunu, yakın dövüşü öğrenmeye çalıştı. Sonra karadan cepheye sevk edildiler. Denizaltılar sebebiyle... Denizyolu güvenli değildi. 15 Haziran 1915, 2 Şaban 1333 Salı günü cepheye ulaştılar. Onları ilk karşılayan top sesleri oldu, karadan ve denizden gelen...

2. Kolordu 5. Fırka 15. Alay 3. Tabur 11. Bölükte vazife verildi. Bölüğü levazım bölüğüydü. Cephe gerisindeydi. Zığındere mevkiine konuşlanmıştı. Zığın alageyik imiş... Dere kimin için alageyik olacaktı?

Yarımada boyunca uzanan bu derenin iki yakası asker kaynıyordu. Özellikle de Zığındere ile Ege Denizi arası... Hem düşman askerleri hem de düşman savaş gemileri vardı. Her an Türk siperlerine bomba yağdırıyorlardı.

Konyalı Mehmet İsa... Gördükleri ve duyduklarıyla göremez ve duyamaz hale gelmişti. Evet... Zayıf ve yaşı küçük ve medrese tahsilli olduğundan levazım bölüğüne verilmiş, hesap kitapla vazifelendirilmişti. Hemen bölük komutanı Mülazım-ı evvel Mehmed beye çıktı. "Kumandanım. Göğüs göğüse çarpışarak şehit olmak istiyorum" dedi. Kumanda güldü.

"Evladım... Herkes ölümden kaçarken sen ölüme koşmak istiyorsun."

Boyun büktü, "Komutanım. Şehitlik ölmek değildir ki... Kur'ân-ı kerimde, Allahü teala, (Allah yolunda öldürülenlere ölü demeyiniz. Onlar diridirler. Ancak siz anlamazsınız) buyuruyor" dedi. Kumandan, "Miralaya bildireyim. İnşâallah izin verir" cevabını verdi. Mehmed İsa bu cevap ile çok sevindi.

Zığındere ve çevresinde... 21-22 Haziran'da yapılan muharebeler çok kanlı geçti. Mehmet İsa, savaşın korkunç yüzüyle tanıştı. Gemiler, top ateşiyle siperleri dövüyor, kollar, bacaklar havaya fırlıyor. Düşman süngü hücumuna kalktığında... Kimse kalmamıştır

denilen Türk siperlerinde... İnanılmaz gerçekleşiyor. Askerler, üzerlerinden toprak dökülerek doğruluyor, düşmana karşı koyuyordu.

İki günlük saldırı sonucunda... Osmanlı Güney Grubu Komutanlığı bölgesindeki... 83 Rakımlı tepede ağır kayıplara uğrayan 2'nci Piyade Tümeni ihtiyata çekildi. Güney Grubu bölgesi 11'inci, 7'nci ve 12'nci Tümenlerden oluşturuldu. 11'inci Tümen, karargâhıyla 143 Rakımlı tepeye yerleştirildi. Zığındere bölgesinin savunmasında görevlendirildi.

General Hamilton, 21 Haziran'da sağladığı üstünlüğü devam ettirmek için harekete geçti. Fransız topçusuna ihtiyaç duydu. Fransızlar 27 Haziran'dan önce yardım sağlayamayacağını bildirince... Taarruzu 28 Haziran olarak belirledi.

İngiliz topçusu, 25 Haziran'da Zığındere sırtlarındaki Türk mevzilerine yoğun ateşe başladı. Bu ateş... 28 Haziran'a kadar aynı şekilde devam etti. Türk savunma mevzilerinin, tel örgüleri, telefon hatları koptu. Mehmet İsa, depolardan malzeme temini için koşturup durdu. En az ön cephedekiler kadar yoruldu. Ama o illa göğüs göğüse diyordu. Bölük komutanını her gördüğünde iznin gelip gelmediğini sual ediyordu.

Beklenen taarruz geldi. 28 Haziran günü saat 11.00'de... İngiliz tümenleri, 11'inci Tümen'in bütün cephesine saldırdı. 87'nci İngiliz ve Hint Tugayları Zığındere ile deniz arasından, 156'ncı Tugay ise Zığındere doğusundan ilerlediler. 86'ncı ve 88'inci Tugaylar da bunları takip etti. Gemi ve karadan yapılan topçu ateşlerinin destekleriyle hedeflerindeki Türk mevzilerini ele geçirdiler. Sol tarafta ise... Hint Tugayı, Türk mevzilerini kuşatmaya çalıştı. Fakat 11'inci Tümen'den gönderilen kuvvetlerce durduruldu. Zığındere'nin doğusundan ilerleyen 156'ncı Tugay'ın taarruzu ve sol kanattan ilerleyen İngilizlerin 7'nci ve 12'inci Tümenlere taarruzları da başarılı olmadı. Buna rağmen... İngiliz birlikleri yarımadaya ayak bastıklarından beri en büyük başarısını bu bölgede gösterdi.

28 Haziran'daki bu taarruzdan sonra... Güney Bölge Komutanlığı

bölgede düzenleme yaptı. 2'nci Kolordu Komutanı Mirliva Faik Paşa Güney Grup Komutanlığı emrine verildi. Faik Paşa, dikkatini Güney Grubu'nun sağ tarafına yoğunlaştırdı. Buradaki tehlikeli durumu düzeltmek üzere 29/30 Haziran gecesi 124'üncü Alay ile Zığındere'nin iki tarafından İngiliz cephesine taarruz yapmaya karar verdi. Taarruz, topçu desteği ile birlikte saat 22.00'de başladı. Fakat İngilizlerin yoğun topçu ateşi karşısında başarılı olamadı.

30 Haziran'da... Zığındere'de muharebe durmadı. Sol kanattan Fransız ve İngiliz birlikleri 12'nci Tümen cephesine şiddetli topçu ateşi ve süngüyle saldırdı. Osmanlı askeri canı pahasına püskürttü.

29-30 Haziran tarihlerinde yapılan Türk hücumlarının devamının 2 Temmuz Cuma günü saat 18'de yapılacağı açıklandı. Günlerdir şehitlerin kaydını tutan Mehmed İsa, bu hücuma katılmak istedi. Ama cevap aynıydı... Daha miralaydan cevap gelmedi. Çıldıracak gibiydi. Her şehit haberi, cepheye katılma isteğini artırıyordu.

2 Temmuz'da... 70'inci Alay 3'üncü Tabur'unun da katılımıyla gerçekleştirilen taarruzda beklenen başarı gösterilemedi. Çok iyi tanınmayan açık arazide yapılan hücumda... Makineli tüfek ve topçu ateşiyle asker, tırpanla ekin biçilir gibi biçilmişti.

2 Temmuz'daki başarısızlıktan sonra... Zığındere bölgesindeki kuvvetlerin takviyesi kararlaştırıldı.

Kuzey Grubu ihtiyatındaki 5'inci Tümen ile Asya Grubu'ndaki 3'üncü Tümen'in bir kısmı yarımadaya geçirildi. Asya Grubu Komutanı Mehmet Ali Paşa komutasında yeni bir taarruz tasarlandı. Bölgeye hareket eden birliklerin uzun yürüyüşler yapması ve yorgun düşmesi nedeniyle... Taarruzun 5 Temmuz'da yapılmasına karar verildi.

3 Temmuz Cumartesi sabah içtimaı sonrası... Mehmed İsa kimsenin görmediği bir kenara çekilmiş ağlıyordu. Göğüs göğüse muharebeye katılmasına müsaade edilmediği için... O anda gözlerinin önünde... "Mehmed gel. Seni bekliyorum" diyen güzelliğiyle aklını başından alana kavuşamadığı için... "Konyalı Memed İsa" sesiyle irkildi. Hemen koştu. Mektuplar dağıtılıyordu.

Selam çaktı, emaneti aldı. Heyecanla bir kenara çekildi. Kimden geliyordu acaba?

Gönderen Mehmed oğlu Mehmed diyordu. Kim olduğunu çıkaramadı... Büyük bir merakla zarfı açtı. Telaşla okudu.

"Selamün aleyküm Mehmedim...

Ben... Amcan oğlu Mehmed oğlu Mehmedim. Binbaşı... Bu satırlarımı en mübarek diyardan, Medine-i münevvereden yazıyorum. Babam, vaizliği, ilim tahsilini bırakıp, gönüllü olarak askere katıldığını yazmış. Hem üzüldüm hem de sevindim. Üzüldüm... Memleketimizin senin gibi gayretli ilim adamlarına ihtiyacı var. Sevindim... Gitmeme hakkın olduğu halde... Genç yaşında cephelerin en kanlısına ve en anlamlısına, en önemlisine gitmene... Çanakkale Boğazı'nın geçilmesi, İslambol'un elden çıkması, devletimizin dağılması demektir.

Sen Mehmed İsa'sın. Ben de Mehmed oğlu Mehmed'im. Mehmed ismiyle ilgili... Burada aklımı başımdan alan bir hadise yaşadım. Bu mektubu yazmama bir sebep de bu oldu.

Harbe girdiğimizde... Emrimdeki askerleri topladım. Mübarek şehir Medine'de... Osmanlı askeri olarak yalnızca bir vardık.

Onlara... 'Evlatlarım... Zor günler bizi bekler. İngilizler... Tarihin kaydettiği en sinsi millet... Basra Körfezinden mukaddes topraklara ilk adımını atmış. Devletimiz şu anda... İngiltere, Rusya ve Fransa ile savaş halinde... Cihad-ı Mukaddes ilan edildi. Bize emanet edilen bu mübarek beldeyi almaya gelenler olacaktır. Bu gelenler, İngilizler tarafından aldatılmış çok yakınımızdakiler de olabilir...

Evlatlarım... Efendimizin Mübarek cesed-i şerifi ve mübarek şehir şu anda bize emanet... Osmanlı askeri olarak burada biz varız.

Bütün gücümle sordum 'Var mıyız?' diye... Top patlamasında... Yerden Arş'a yükselen bir cevap geldi. 'Varız' diye"

Mektubu okumakta olan Mehmed İsa da bağırdı bütün gücüyle 'Varız!" şeklinde... Herkesin hayretle kendine baktığını görünce utandı. Yerinden kalktı, daha ıssız bir köşeye gitti. Elleri titreyerek

mektubu okumaya devam etti.

"Tekrar bütün gücümle bağırdım 'Biz şehit olmadan kimse bu mübarek yere giremez' diye... Bütün asker var gücüyle bağırdı 'Giremez' diye..."

Mehmed de bağırdı ama bu sefer sessizce... Okumayı sürdürdü.

"Bu aşk karşısında kendimi tutamadım. Gözyaşları içinde konuştum.

'Evlatlarım... Şanlı ecdadımız... Sevgili Peygamberimiz Muhammed aleyhisselama olan sevgisini, O'nun emanetine sahip çıkma, O'nun gibi olma azmini anlatmak için... Erkek çocuklarına Muhammed ismini koymuş. Sonra da... Bu mübarek isme saygısızlık olmasın diye... Mehmed diye söylemiş' dedim.

Tekrar, 'Hepimiz Mehmed miyiz?'şeklinde bağırdım.

'Mehmediz, Mehmetçiğiz' diye öyle bağırdılar ki... Sesleri sanki Ermeydanı Yeryüzünü sarstı. Peygamber Efendimizin türbesi Ravda-i mutahhara her zerresiyle titredi. Bu titreyiş yedi kat göğü harekete geçirdi.

Mehmetçiğiz sözüyle vuruldum. Mehmet bir kişiye işaret ediyordu. Mehmetçik ise... Mehmetlere, bütün askerlere işaret ediyordu hem de tevazu ile boyun bükerek...

Bu Mehmetçiğiz sözü beni çok etkiledi. Ne kadar güzel olurdu... Askerlerimizi Mehmetçik sözüyle ifade etsek... Bu ne güzel mana, bu ne güzel temsil olurdu... Mehmetçik... Gayesi, Muhammed aleyhisselamın getirdiği ebedi güzellikleri, Allah için vatanı, namusu savunan, ebedi aşka, şehitliğe yol arayan er kişi... Türk askerini, Oğuz neslini bundan güzel anlatan bir isim olur mu? Olamaz...

En büyük düşmanımız İngilizler, askerlerine Tommy diyor. Biz niçin isimlerin en güzeli ve en anlamlısı olan Mehmetçik demiyoruz?

İmkânım olsa da... Mehmetçik ismini Başkomutanlığa teklif

edebilsem...

Sevgili kardeşim Mehmed İsa... Sen Mehmed, ben Mehmed, babam Mehmed... Mehmed ismini ne kadar çok sevmişiz. Allahü teala Çanakkale'de gönlündekini nasip etsin. Allahü teâlâya emanet ol kardeşim...

Amcan oğlu Binbaşı Mehmed "

İsa Mehmed yandı ama nasıl yandı... Mehmetçik ismini herkese anlatmak için anlatılmaz bir arzuyla yandı. Amcaoğlu Binbaşı Mehmed'in mektubunu okuyunca... Hatırladı... Medrese hocasının Mevlana Celaleddin Rumi hazretlerinin Mehmed ismiyle ilgili söylediklerini... Ve daha çok yandı. Hocası anlatmıştı.

"Mevlana, Karatay Medresesi'nin açılışında şöyle demiş.

'Muhterem babam... Bana Muhammed ismini koymuş. Sözünden çıkamayacağı birinin emri üzere... O günden bugüne bu ismin ağırlığında ezildim. O isme layık olamadım diye... O ismi, başkalarının edebe riayet etmeyerek söylemelerine sebep oldum diye...

Okuduğum kitapta... (Allahü teala, Kur'ân-ı kerimde, diğer peygamberlere, yâ Mûsâ, yâ İsâ diye hitap ettiği gibi... Peygamber Efendimize ya Muhammed diye hitap etmemiştir.

Nur sûresi 63. ayet-i kerimesinde, Resûlullâh'ı, kendi aranızda birbirinizi çağırdığınız gibi çağırmayınız, buyuruyor. İnsanların birbirlerine seslendikleri gibi... Resûlullâh sallallahü aleyhi ve selleme seslenmemeleri, yâ Muhammed gibi isim zikrederek hitapta bulunmamaları, ancak yâ Resûlallah, yâ Nebîyyellah şeklinde saygı ifade eden kelimeler kullanmaları gerektiği anlaşılmaktadır. Zaten Eshâb-ı kirâm da radıyallahü anhüm O'na, anam-babam sana fedâ olsun ey Allâhın Resûlü gibi saygı ifâde eden kelimelerle hitap ederlerdi) diye yazıyor.

Bu satırları okuyunca... Yüreğim yangını iyice arttı. Bana kızıp da kim bilir kaç kişi kaç defa... Muhammed ismini edebe riayet etmeden söylemişti. Ben, ismimle nice edepsizliklerin işlenmesine

mi sebep olmuştum? Bu düşünceyle kahroldum.

Önceden insanlar bu ismin kıymetini biliyorlardı... Ama artık bilinmez. Herhangi bir isim gibi söyleniyor. Buna bir çare bulmalı diye düşündüm. Muhammed ismi biraz değişik şekilde verilebilirdi. Hem o mübarek ismi hatırlatır hem de bu isme, sahibine yapılan saygısızlık Muhammed aleyhisselama gitmezdi. Gönlüme Mehmed ismi düştü. Az önce de... Bir baba, bebeğinin ismini Muhammed koymamı söyleyince... Aklım başımdan gitti. Bunu yüce Rabbimin bir işareti kabul ettim.'

Babasının Mehmed ismine razı gelmesi üzerine... Bebeği kucağına alan Mevlana hazretleri sağ kulağına ezan, sol ikamet okumuş. Gülümsemiş. Bakalım, evladımız Mehmed ismine ne diyecek' demiş. Üç defa "Ya Mehmed" diye seslenmiş. Sonra... İnanılmaz bir şey olmuş. Bebeğin dudakları "Meh" diye açılmış, "med" diye kapanmış. Oradakiler Allah diye feryat etmişler. Gözyaşlarını bildiğince akmaya bırakmışlar.

Mevlana hazretleri gözlerini kapamış. Anadolu toprağının her zerresinin Mehmed, Mehmed diye inlediğini... Muhammed ismine saygı gösterememekten korkan Anadolu Türkünün erkek evlatlarına büyük bir coşkuyla Mehmed ismini verdiğini... Akılalmaz alev, duman ve gök gürültüsüne benzer sesler arasında yapılan bir savaşta... Önce Mehmed, sonra da Mehmetçik naralarının yükseldiğini... Anadolu'da, erkek bebeklerin büyük kısmına Mehmed isminin verildiğini... Birbirinin aynısı yeşil elbiseler içinde Anadolu'da yürüyenlere Mehmetçik denildiğini... Bunların Kıyamet'e kadar bu isimle anıldığını, hakkın ve mazlumun yanında olduklarını... Türkiye diye şan bulan Anadolu'nun, Kıyamete kadar, sahih itikadın, insanlığın, hakkın ve adaletin Son Kalesi diye bilindiğini görmüş..."

Hocası böyle anlatmıştı... Ama Mehmed İsa, bu anlatılanlardaki derin manayı, sırrı hayatın akışı içinde unutmuştu. Şimdi... Amcaoğlundan gelen mektupla her hücresi yanar, Mehmetçik diye feryat eder olmuştu. Kayıt tuttuğu Şehitler Defterini hatırladı. Şehit

olanların ya kendi isimleri ya da babalarının isimleri Mehmed'di...

Hemen bölük komutanına koştu. Mektubu verdi. Şehit defterindeki Mehmet isimlerinden ve Mevlana'nın Mehmed'le ilgili söylediklerinden bahsetti. Bölük komutanı, mektubu okudu. Anlatılanları dinledi. Çok heyecanlandı.

"Mehmed İsa! Sen hemen bu anlattıklarını bir rapor haline getir. Alay komutanlığına sunulmak üzere... Ben mektupla birlikte bugün hemen elden götüreceğim."

"Emredersin komutanım" diyen Mehmed İsa boyun büktü.

"Komutanım. Ne zaman göğüs göğüse çarpışacağım? Haber gelmedi mi?"

Bölük komutanı gülümsedi.

"Yahu... İnsan ölüme gitmeye bu kadar meraklı olur mu?"

"Ölüme değil komutanım, şehitliğe..."

Bu cevap karşısında komutan tepeden tırnağa titredi gözleri yaşardı.

"Haklısın Mehmed İsa... Sen hemen raporu hazırla... Bugün Alay Komutanına götüreyim. Senin işin ne durumda bir bakayım."

Mehmet İsa hemen koştu. Onunla birlikte... Önünde anlatılmaz güzellikte biri de koşuyor. "Gel Mehmed, seni bekliyorum" diyordu. Komutanlarına onu çağıran bu güzelden bahsedememişti. Bölük komutanına anlattıklarını kâğıda döktü. Komutanına ulaştırdı. O da beklemeden alay komutanına götürdü. Heyecanlı bir bekleyiş başladı. O gün bir haber gelmedi.

4 Temmuz Pazartesi günü öğleye doğruydu... Bölük komutanı tarafından çağrıldığını söylediler. Hemen koştu. Selam çaktı, "Emredin komutanım" dedi. Bölük komutanı kalktı. Mehmed İsa'yı kucakladı.

"Evladım, müjde... Bundan sonra Çanakkale'deki Osmanlı askerinden bahsederken Mehmetçik diye bahsedeceğiz. İnşâallah bütün birliklerimize yayılır."

Mehmed İsa doğru mu söylüyorsun diyerek olduğu yere çöktü. Dizlerinin bağı çözülmüş, ayakta duramamıştı. Komutan onu bir sandalyeye oturttu.

"Evladım. Dosyayı Alay Komutanımız okudu. Çok heyecanlandı. Hemen Güney Grup Komutanına götürdü. O sırada Kuzey Grup Komutanı Esat Paşa da oradaymış. Huzurlarında mektubu ve senin raporunu okudum. Çok beğendiler, çok anlamlı buldular. 5 Temmuz'daki umumi hücum sonrası raporlarda... Mehmetçik isminin kullanılmasını istediler. Bir müjdem daha var."

Mehmed İsa merakla sual eyledi?

"Beklediğim izin mi komutanım?"

"Evet... 5 Temmuz'daki taarruza katılacaksın."

Yerinden fırladı, "Allahü teala razı olsun komutanım" diyerek eline sarıldı. Çekmesine meydan bırakmadan öptü.

5 Temmuz 1915, 22 Şaban 1333 Salı günü... Seher vakti... Mehmed İsa o gece hiç uyuyamadı. O güzeller güzeli hiç gözünün önünden gitmedi. "Kavuşma vakti geldi" diyordu.

Kâğıt kaleme sarıldı. "Bütün sevdiklerime... Bugün inşâallah arzuma kavuşuyorum. İsteğim kabul edildi. Göğüs göğüse çarpışan birlikte yerimi alıyorum. Gönlüme doğan o ki... Şehit olacağım inşâallah... Ne zamandır gel diye çağırana kavuşma vakti geldi, dedi. Ben hakkımı helal ettim. Siz de lütfen hakkınızı helal edin.

Sizden ayrılacağım için üzüntülüyüm. Ama beni bekleyene kavuşacağım için... Ve... Askerimize Mehmetçik denmesi kararına vesile olduğum için çok sevinçliyim. İnşâallah... Bu karar uygulanır da... Bütün askerlerimiz Mehmetçik diye bilinir ve gönüllerde yer alır. Kıyamete kadar Mehmetçik ismine layık olur ve gereğini yapar. Ben de inşâallah Mehmetçik diye hatırlanırım, bunların içinde olurum.

Allaha ısmarladık... Mehmed İsa... Mehmetçik..."

Mektubu zarfa koydu. Posta vazifelisine teslim etti. Zarfa koyduğu... Bütün hayatıydı. Sevdiklerine yadigâr olarak bırakıyor...

Kendisi ise sonsuz güzelliklere kanat açıyordu.

Sabah ezanını Mehmed İsa okudu. Allahü ekber sesi Gülübol yarımadasından Arş'a yükseldi. Namazdan sonra taarruz durumuna geçtiler. Herkes Âyet-el kürsîleri, Felak-Nâs sûrelerini okuyordu, kelime-i tevhid getiriyordu. Mehmed İsa ise ne okuduğunun farkında değildi. Sanki bulutların üzerindeydi. O güzel, gözlerinin önündeydi, bekliyorum, diyordu.

Ne yazık ki... Türk birliklerinin taarruz hazırlığı İngiliz birlikleri tarafından fark edildi. Taarruzdan yarım saat önce yoğun bir topçu ateşi oldu. Türk siperleri toz duman içinde kaldı. Vücut parçaları toprakla birlikte dört bir tarafa saçıldı. Mehmed İsa, uykuda gibiydi. Avuçlarını kanatırcasına silahın kabzasını tutuyor, gözünü süngüsünden ayırmıyor. Hücum emrini bekliyordu. Başka bir şey görmüyor, başka bir şey duymuyordu.

Yoğun topçu ateşine rağmen... Saat 03.45'te... Türk birlikleri ateş açmadan süngü takarak taarruza başladı. Türk askeri toprağın içinden fırlamış gibiydi. Üzerlerinden toprak saçarak koşuyorlardı. Mehmet İsa, en öndeydi. Güzeller güzeli, düşman siperlerinin üstünde kendisini çağırıyordu.

39'uncu Alay birlikleri, saat 05.30'da İngilizlerin ön siperlerini ele geçirmeyi başardı. 31'inci Alay birlikleri de İngilizlerin elindeki siperlerden bir kısmını geri aldı. Fakat... 32'inci Alay'ın yaptığı taarruz ağır zayiata sebep oldu. Kolordudan gönderilen takviye birlikleri, İngilizlerin yoğun ateşleri altında yok oldu. 1'inci Kolordu Komutanı Mehmet Ali Paşa, eldeki takviyeler ile taarruzun devam etmesini emretti. Bu emir üzerine... 3'üncü Tümen taarruzunu sürdürdü. Ancak İngilizlerin yoğun ateşi karşısında yine başarı gösteremedi. 5'inci Tümen, mevzilere girmeyi başarmış olsa da çok kayıp verdi

1'inci Kolordu Komutanı Mehmet Ali Paşa, 5'inci Tümen'i, 70'inci Alay 3'üncü Tabur'u ile takviye etti ve taarruzun sürdürülmesini emretti. Fakat 5'inci Tümen'in çok fazla kayıp vererek taarruz etme gücünün kalmadığının anlaşılması üzerine

savunmaya geçildi.

5 Temmuz taarruzu sonrası... Şehitler ve yaralılar toplandı. Gülübol yarımadasındaki en kanlı muharebe gerçekleşmiş. Beşbin kişi şehit olmuştu. Çanakkale Savaşı'nın en kanlısının gerçekleştiği Zığındere Muharebelerinde her yer kabirdi. 28 Haziran-5 Temmuz arası şehit olanların sayısı 16 bini bulmuştu. 1,5 kilometrelik alanda beş tümen savaşa sokulmuştu.

5 Temmuzda şehit olanlar arasında Konyalı Mehmed İsa da vardı. Onu tanıyan bölük komutanı kanlı elbiseleri içinde toprakla kucaklaşmış hale görünce... Gözyaşlarına boğuldu. İlk göğüs göğüse muharebe de şehit olmuştu. "Umduklarına kavuştun mu Konyalı?" diye sual eyledi. İnanılmaz bir şey oldu. Mehmed İsa'nın başı göğsüne doğru eğildi. Sanki evet demişti. Ama başın nasıl eğildiğini anlayamadı. İki ceset yan yanaydı. Yürüyüşü cesetlerin dengesini mi değiştirmişti? Anlayamadı... Ama gözyaşlarının niçin aktığını çok iyi anladı. Mehmed İsa'nın dudakları kıpırdar ve "Mehmetçik" sesi duyulur gibi oldu. Sonra inanılmaz bir şey gerçekleşti. Şehitlerin kanıyla sulanmış topraktan "Mehmetçik! Mehmetçik! Mehmetçik!" sesleri geldi. Bunu oradaki herkes işitti. Şehitleri topladılar. Elbiseleriyle şehit düştükleri toprağa emanet ettiler.

Ruhlardan Bir Ruh... Konyalı Mehmed İsa ile yan yana şehit düşebilme ve yan yana defnedilme sevdasıyla yandı... Toprağın Mehmetçik feryadını duyan İblis kahroldu. Yeryüzü sevinç, kavuşma gözyaşları akarak ağladı, nice pınarların doğmasını sağladı.

Bölük komutanı, şehitlerin kimliklerini alay komutanlığına bildirdi. Oradan Güney Grup Komutanlığına gitti. Diğer birliklerden gelen şehit listeleri birleştirildi. Görüldü ki... Şehit olanların çok büyük kısmının ya kendi isimleri ya da baba isimleri Mehmed'di. Mehmedler ve Mehmed oğulları (656)...

Durum Grup Komutan Vekiline bildirildi. Listeyi ve bu listede işaretli Konyalı Mehmed İsa'yı görünce gözyaşlarını tutamadı. Mehmed İsa'nın destanını dinlemişti. Şehit listesinin ilk sırasına Mehmed İsa'nın yazılmasını istedi. Sonra da Güney Grup

Komutanlığı şehit listesini 6 Temmuz 1915 tarihinde, şu yazıyla Harbiye Nezareti'ne gönderdi.

"5 Temmuz'daki Zığındere Muharebesinde beş bin beş Mehmetçik şehit olmuştur. Şehit olarak... Muhammed isminden doğan Mehmetçik ismini en güzel şekilde temsil etmişler, kanlarıyla toprağı geçilmez vatan kılarak, Muhammed isminin Mim harfiyle mimleyerek bu ismi hak etmişlerdir. Münasip görülürse... Güney Grup komutanlığı olarak... Askerlerimizden umumi olarak bahsederken Mehmetçik diye bahsetmek istiyoruz. Sultanımız II. Mahmud Han da böyle düşünmüş olmalı ki... 1826'da... Yeniçeri Ocağı'nı kaldırdığında... Asâkir-i Mansure-i Muhammediyye" isimli asker ocağını kurdu. Mehmetçik ismi... Gayesi Muhammed aleyhisselamın emanetine sahip çıkmak, i'lâ-yı kelimetullahı, Allahü tealanın kelamını yükseltmek, O'nun adına Yeryüzünde adaleti yerine getirmek, hedefi şehitlik olana, askerimize en yakışan isimdir diyoruz.

Arz ederiz..."

Tarihler Hicri 23 Şaban 1333'ü gösteriyordu, bu yazı yazıldığında... Şaban'ın 23'üydü... Oğuz neslinin uğurlu rakamını... Osmanlı askerinin Mehmetçik diye isimlendirilmesinden daha güzel uğur, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalacağının işareti olur muydu?

Nezarete gönderilen yazıya... Mehmed ve Mehmetçik isminin nasıl doğduğu, Mehmed İsa'nın yaşadıkları anlatıldı.

Nezaretten bu yazıyla cevap gelmedi. Ancak... Başta Gülübol yarımadası, Anadolu olmak üzere... Bütün Osmanlı mülkünden cevap geldi. Nasıl duyuldu, nasıl yayıldı kimse bilemedi... Bir anda... Mehmed İsa'nın yaşadıkları, anlattıkları ve şehit oluşu... Koca Osmanlı mülkünde, üç kıtada duyulmuştu. Her yerden Mehmetçik sesleri yükselmişti. Dualar Mehmetçik diye yapılıyor, Osmanlı askeri niyetine Mehmetçik denilmeye, doğan erkek çocuklarının hemen hemen tamamına Mehmed ismi verilmeye başlanmıştı... Batı ile Haçlı ile çok çetin bir hesaplaşmanın yapıldığı zamanda...

Mehmetçik isminin doğuşu... Gönül erleri, İslambol'un bekçileri tarafından... Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalacağının en büyük delili, sebebi kabul edildi.

Ruhlardan bir Ruh da... Mehmed ismini almaya Mehmetçik diye anılmasına vesile olacak işler yapmaya karar vermişti... Dünyaya geldiğinde, Yeryüzüne ayak bastığında...

Kasım 1915'te... İngiliz Harbiye Nâzırı Lord Kitchener cepheye geldi. Gelibolu yarımadasında şehit kanlarıyla nasıl sayısız al güller açtığını, Gelibolu'nun Gülübol'a döndüğünü gördü. Açan al güller, ona çok şey söyledi, anladığı dilden... Bu gülleri görünce şaşırdı. Bölgeyi tahliye etmekten başka çare kalmadığına karar verdi. Böylece İtilâf kuvvetleri, kaçtı. 19-20 Aralık gecesi Anafartalar ve Arıburnu cephesinden, 8-9 Ocak gecesi de 1916'da da Seddülbahir'den...

Osmanlı askeri Mehmetçik ismiyle şereflenince... Al kanıyla Mehmetçik isminin bedelini ödeyince... Gelibolu'yu Gülübol diyarı eyleyince... Son Kale için en kuvvetli mim vurulmuş, Mimlerin en güzeliyle mimlenmiş oldu.

Korkunç silah üstünlüğü vardı. Mehmetçik üzerine yağmur taneleri gibi mermi yağdırdılar... Ama Agamemnon ve ona eşlik eden savaş gemileri Çanakkale Boğazı'nı geçemediler. Burnundan kıl aldırmayan İngiliz askerleri ve peşindekileri Gülübol yarımadasından yürüyüp Çanakkale Boğazına, Marmara Denizine ulaşamadılar.

Agammemnon, tıpkı Truva Seferinde olduğu gibi... Çanakkale surlarını aşamamıştı. Çanakkale geçilmez olmuştu. Batı Truva seferinde surları, Truva atıyla aşmış, böylece Truva'yı ele geçirmişti.

Çanakkale'yi geçemeyen, İslambol'a ulaşamayan İngiliz ne yapacaktı? Anadolu'nun Son Kale olmaması, ele geçirilmesi için Truva atı kullanacak mıydı? Truva atının içinde... Anadolu'yu içeriden, bizden gözüken birilerine istila ettirecek miydi? Bunu başarabilecek miydi?

İtilâf devletleri Çanakkale'ye 410 bin İngiliz, 79 bin Fransız olmak üzere yarım milyona yakın asker göndermişti. Sadece İngilizlerin kaybı 214 bin kişiyi bulmuş. Şehit olan Mehmetçiğin ise 250 bin civarı olduğu tahmin ediliyordu.

İtilaf devletleri şaşkındı. Kibirli İngilizlerin ise aklı başından gitmişti. Yaşadıklarına inanamıyorlardı. Çanakkale Boğazını geçip İslambol'a nasıl ulaşamamışlardı?

İngiliz sömürgeleri sevinç içindeydi... Dokunulmaz, korkunç güç ve kibir sahibi olarak gördükleri İngiliz durdurulmuş... O dik burnu Gülübol toprağında sürtünmüştü.

Çanakkale Zaferi deprem etkisi meydana getirdi. Dünyanın en güçlü donanma ve kara kuvvetlerine sahip İngiltere ve Fransa'nın çöküşünün başlangıcı oldu. İngiltere ve Fransa da mağlup olabiliyor görüşü sömürgeler halkında bağımsızlık şuurunu uyandırdı. Güneş batmayan İngiltere idi. Kendi adasında güneş görmeyen ülke hâline gelmesinin ilk büyük adımı atılmış oldu, Mehmetçik tarafından...

İngiliz'e dur denilen Gelibolu yarımadası gülü bol diyarıydı, çok şeyler söylüyordu, anlayana... Osmanlı Devletinin cihan devleti olmasının temeli burada atılmıştı. Türk tarihinin en önemli hadisesi, Avrupa topraklarına fetih, vatan edinme niyetiyle geçme burada gerçekleşmiş. Stratejik, coğrafi olarak boğazların kilidi, ayrılmaz bir parçası, Anadolu'nun, Karadeniz'in nefes borusuydu.

Şehzade Süleyman'ın kabri, Gülübol yarımadasındaydı ve İngilizler tarafından bombalanmıştı. Bu bombalama, çok anlamlı bir mesajdı. "Bizim hedefimiz, Şehzade Süleyman ve onun izinde gidenlerin temsil ettiğidir... Amacımız... Onları ortadan kaldırmak, kaldıramazsak, Truva atı haline getirmek" diyordu.

İngiliz Bahriye Nazırı Churchill, Çanakkale yenilgisi üzerine Meclis'te ağır saldırılara uğradı. Kürsüye çıktı. "Türkleri iyi tanıyamamışım. Çanakkale Savaşı'nda hiç beklemediğimiz oldu. Bütün tahminlerimizi altüst ederek Çanakkale'yi geçilmez kıldılar. Bunun sırrını araştırdım. Ve buldum. Türkler havuzdaki balık gibi... İçi su dolu havuzdaki balığı elle yakalamak imkânsızdır. Ya havuzun suyunu boşaltacaksın ya da kepçe veya ucunda çok cazip yem bulunan olta kullanacaksın. Havuzun suyu İslamiyet'tir. Hangi İslamiyet? Osmanlının, Selçuklunun, Hindistan Timurlularının yaşadığı sünni İslamiyet... Onları bu İslam anlayışından

uzaklaştırmalıyız. Birbirlerine düşürmeliyiz. Onları en çok sevdikleri Kur'an ile vurmalıyız. Kur'an'a uyalım diyerek sünni İslam'dan uzaklaştırmalıyız" dedi. Bu konuşmasını meclistekilerin kimisi alkışladı. Kimisi de "Askerlikten sonra oryantalizme mi merak saldın. Mağlubiyete bahane arama" diyerek güldüler.

"Türkleri Kur'an ile nasıl vuracaksın? Kafalarına fırlatarak mı? Top yerine mi kullanacaksın?" sataşmasıyla Mecliste kahkahalar yükseldi. Churchill, dudaklarında müstehzi bir gülümseme, siz ne anlarsınız diyen kibirli bakışıyla konuştu.

"Efendiler! Kur'anı, Peygamber hadisleriyle açıkladı. Bizzat kendisi yaşadı. Sahabesi de O'nun nasıl yaşadığını gördü. Hem yaşayışını hem de sözlerini kendilerinden sonra gelenlere ilettiler. Onlar da içtihat ederek kendilerinden sonra gelenlere ilettiler. Ve bu iletilenler kitaplara geçti, mezhepler doğdu. Biz Kur'ân meallerini yaygınlaştıracağız. Kur'an varken başka kitaba ne ihtiyaç var diyeceğiz. Kur'ânın hakikatinden onları uzaklaştıracağız. Bu Kur'an da çiçeklerden, nehirlerden bahsediyormuş dedirteceğiz. Kur'an'dan, hadislerden herkes hüküm çıkarabilir diyeceğiz. Nitekim Arabistan'da Vehhabilerde bunu başardık. Havuzu susuz bırakacağız."

* * *

9 Aralık'ta 1917'de Kudüs, İngilizler tarafından işgal edildi. Hem de Osmanlı'dan... Kıyamete kadar Anadolu'yu sahih itikadın, hakkın Son Kalesi yapmak için mücadele verenlerden alınarak...

O Kudüs ki... 637 yılında, Halife hazret-i Ömer eliyle İslam ile şereflenmişti. 1099 yılında, I. Haçlı Seferi sırasında... Hıristiyanlar şehri ele geçirdiler. Korkunç bir katliam yaptılar. Bu bölgede... Kudüs Krallığı başta olmak üzere pek çok devlet kurdular. 1187 yılında... Selahaddin Eyyubi eliyle şehir, 88 yıl sonra tekrar Müslümanların hâkimiyetine geçti. Şehri, 1517-1917 yılları arasında tam 400 yıl Osmanlı hakimiyetinde kaldı. En güzel, en huzurlu günlerini bu zamanda yaşadı.

Kudüs'ün boyun büküşünden... İslamiyet'in en büyük düşmanı İngilizler tarafından işgalinden çok kısa bir müddet sonraydı...

1918 Şubatın başları... Kudüs'ün, Bağdat'ın, İslambol'un işgal edilmemesinin, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalmasının mücadelesini verenlerin çare diye çırpındığı günlerdi...

"Hicretin devam edecek. Ta ki emaneti teslim edeceğin kişinin yaşadığı yere gelinceye kadar... Orası, İslâm sancağının tekrar dalgalanacağı, içindeki sesin susacağı yerdir. O kişi... Şartları zorlamadan gelip kendisi seni bulmalı... O, seni ilk görüşte, üç edebe riayetle imtihan edecektir. Bu üç edebe riayet ettiğinde içindeki ses susacaktır. Bu da onun talebeliğe kabul edildiğine işaret olacaktır. Talebeliğindeki imtihanları kazandığında da emanet ona verilecektir. Bu emaneti hak ettiğine işaret de o kişinin içindeki adımların durmasıdır. O kişi İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin haber verdiğidir. Allahü teâlâ için olan hiçbir şey zayi olmaz."

Ağlama sesiyle uyandı. Ağlayan İhsan Şakir'di. Üç yaşını geçmişti. 'Efendi Baba' diyerek bir an olsun peşini bırakmıyordu. Sondergahlı hazretleri de... 'Şakir bize yaşadıklarımızı unutmamız için Allahü teâlânın bir ihsanıdır' demiş. Ona İhsan Şakir demeye başlamıştı. Şakir, geceleri Efendi'yle aynı odada kalıyordu.

"Hayırdır inşâallah" diyerek dualara durdu. O ses hâlâ içinde yankılanıyor, yıllardır devam eden "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" sesiyle karışıyordu.

Ses ve adımlar... İçinde ses, feryat... Emaneti teslim edeceği kişinin içinde de adımlar... Feryadı susturmak için adım atmak, aramak, talep etmek... Sebeplere yapışmak değil mi? Allahü teâlâ "Arayanı kavuşturururum" buyuruyor.

Hâlâ gördüğü rüyanın, işittiği sesin tesirindeydi... Saatine baktı seher vaktiydi. 'Allahü teâlâ için olan hiçbir şey zayi olmaz" sözü gönlünde çınlayıp duruyordu. Hanımı, Şakir'i alıp diğer odaya gitmişti

Halifesi Sıddık Efendi'nin vefat haberini alınca söylediği 'Ben zayi oldum' sözü aklına geldi. "Böyle bir sözü nasıl söyledim" endişelerinde... Nice bin tövbelere durdu. Kalktı hemen abdest aldı. Teheccüd namazı kıldı ve Kur'an-ı kerim okudu. Hâlâ gördüğü

rüyanın, rüyada söylenenlerin tesirindeydi. Rüyada İslambol'da imiş. Topkapı Sarayı Hırka-i Saadet Dairesinde, mübarek hırkanın hemen yanında bekliyormuş. Beklediği Abdülhamîd Han imiş.

Ne kadar beklemişti hatırlayamıyordu. Abdülhamîd Han gelmişti ancak nereden nasıl geldiğini fark edememişti. Bir anda Hırka-i şerifin içinde bulunduğu sandığın arkasında görmüştü. Ama sanki bedenen orada değildi. Görüntü belli belirsizdi ve sesi çok üzüntülü gelmişti.

"Beni daha ne kadar bekleteceksin? Çok yalnızım. Bir an önce gel. Emaneti benden al ve zamanı gelince senden sonrakine teslim et" demişti. Demesiyle de kaybolmuştu.

Abdülhamîd Han'ın görünmesini, söylediklerinin ve sonra bir anda kaybolmasının şaşkınlığındayken o sesi duymuştu, "Hicretin devam edecek. Ta ki emaneti..." diyen sesi... Ses hücre hücre bütün bedenine, gönlüne işlemiş, "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" feryadıyla birleşmişti. O anda da İhsan Şakir'in ağlama sesiyle uyanmıştı.

Abdülhamîd Han, "Emaneti benden al" demekle ne demek istemişti. Dinin kuvvetlendirilmesi, yayılması, unutulan sünnetlerin ortaya çıkarılması, Müslümanlara doğru itikadın ve zamanının ilimlerinin öğretilmesi... Herhalde... Bunlar olsa gerekti.

Sahibini göremediği ses de... "Hicretin devam edecek. Ta ki emaneti teslim edeceğin kişinin yaşadığı yere gelinceye kadar. Orası, İslâm sancağının tekrar dalgalanacağı, Anadolu'nun Son Kale kılınacağı, içindeki sesin susacağı yerdir" demişti.

Rüya ile amel edip tekrar hicret yollarına düşmeli miydi? Yeni bir durum çıkıncaya kadar Musul'da kalmaya karar vermişti.

Niyeti Bağdat'tı. Darüsselam'da, hazret-i Gavs-ı Azamın civarında oturup, orasını vatan edinmekti. Orada oturmak, Abdülkâdir-i Geylânî hazretlerine komşu olmak, ecdadının geldiği yere yerleşmek... Bunların arzusuyla yanıyordu. Ancak, 11 Mart 1917'de Bağdat işgal edilince bu arzusunu gerçekleştirememişti.

1918 Şubat'ının 11'ine gelinen günde... Ne yapacağını bilemiyordu. Hâlâ... Rüyanın, rüyada Abdülhamîd Han'ın ve sahibi gözükmeyen sesin söylediklerinin tesiri altındaydı. Rüyaya uyup hicret etmeli miydi? Nereye hicret edecekti? Mübarek hocası "Şartları zorlama, kendini hadiselerin akışına bırak" demişti. Şartlar onu Musul'da durdurmuş, çok istemesine rağmen Bağdat'a gitmekten alıkoymuştu.

Nasıl hareket etsin bilemiyordu. Kafasında bu düşünceler, gönlünde nice hüzünlerle... Kuşluk vaktine kadar Kur'an-ı kerim, Mektûbât okudu. Kuşluk vaktinin girmesiyle sırtını duvar minderlerine dayayarak bedeninin isteğine uydu. Göz kapakları kapandı kapanacaktı.

Kapı vuruldu, gözlerini açtı, "Anlaşılan bugün bize kayluleye müsaade yok" dedi. Ne kadar zaman geçtiğinin, uyuyup uyumadığının farkında değildi. Küçük pencereden giren ışığa baktı fazlalaşmıştı. Anlaşılan o ki oturduğu yerde epey uyumuştu. Uyanmasıyla birlikte... Akşamki rüyayı, rüyada söylenenleri, tekrar hicretin, göçün işaret edilişini hatırladı.

"Ya Rabbi! Hakkımızda hayırlı olanı nasip eyle. Başımıza gelenleri hayra çevir. Hakkımızda neyin hayırlı olup olmadığını bilen sensin. Rüya bir haberciyse... Ona uymamızı da nasip eyle, bunun için işaret ihsan eyle" diye dualara durdu.

Kapı tekrar vuruldu. "Buyurun" diye seslendi.

Kapı yavaşça açıldı. Gelen büyük oğlu, ilk göz ağrısı Ahmed'di. Bir tebessümüne dünyalar feda efendibabasına rahatsızlık verme endişesiyle konuştu.

"Selamün aleyküm efendibabam. Çok özür dilerim. Hakkınızı helal edin. Çok önemli demeselerdi... Bu saatte, istirahat anınızda kapınızı çalmazdım."

Oğuldan öte dert ortağı, dertlerinin paylaşıcısı can parçasını görünce sevindi. Rahatsızlık verdim endişesine de üzüldü.

"Ve aleykümselâm ve rahmetullahi ve beraketüh hanemizin direği. Senin gelişin rahatsızlığa olmaz. Derdimizin gidişine,

gönlümüzün ferahlamasına olur. Hayırdır inşâallah. Seni bu kadar sıkıntıyla kapımızı çaldıran şey nedir?"

"Efendibabam. Vali Bey, bir zabitle haber göndermiş."

"Haber" deyince yüreği yavru kuş gibi çırpınmaya başladı, Muhammed Sıddık Efendi'nin vefatını hatırladı. "Yoksa Muhammed Masum da mı?" endişesiyle sual eyledi.

"Hele yanıma otur. Hayır olsun evladım, ne haberi?"

Babasının yanındaki mindere diz üstü oturdu. Nice acılar tadan babasının endişesini gördü, üzüldü. Vereceği haberin hayırlara vesile olması duasıyla konuştu.

"Abdülhamîd Han hazretleri dün vefat eylemiş. Bugün dedesi II. Mahmud Han'ın türbesine defin edilecekmiş."

Sondergahlı Efendi, öyle bir "Yaa... Öyle mi. Allahü tela mağfiret, derecesini yüksek eylesin. İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn" dedi ki... Sanki bütün hücreleri dile gelmişti. "İşte şimdi öksüz kaldık. Meşru halifeydi. Ölümü imdat-ı ilahiyeye kavuşmamıza vesile olur inşâallah" diye dua etti.

Rüyasını, Abdülhamîd Han'ın rüyada "Daha beni ne kadar bekleteceksin? Çok yalnızım. Bir an önce gel. Emaneti benden al ve zamanı gelince senden sonrakine teslim et" sözlerini hatırladı. Seneler önce... İlk haccından dönüşte... İstanbul'da kalmasını istemişti Abdülhamîd Han... O hayattayken, mübarek vücutları toprak üstündeyken İslambol'da kalamamıştı. Yaptırdığı Yıldız Camisi'ni de ziyaret edememiş. Caminin inşa sebebi olarak anlatılanları dinlemiş... Hayretler içinde kalmıştı. En çok da onaltı pencereli kubbeyi görmeyi merak ediyordu. "Eğer yolum tekrar İslambol'a düşerse... Mani çıkmazsa... İlk işim bu camiyi görmek olacak" diyordu.

İslambol'a hicret yolları görünmüş gibiydi. Az önce, uyandığında... "Rüya bir haberciyse ona uymamızı da nasip eyle, bunun için işaret ihsan eyle" diye dualara durmuştu. İşte... Bu duanın hemen ardından beklenen işaret gelmişti. Emaneti teslim

etmek üzere İslambol'a davet eden Abdülhamîd Han'ın vefat haberini duymuştu.

Beraberindekiler de ne zamandır "İstanbul'a gidelim" diyorlardı. İngilizlerin Bağdat'ı işgalinden sonra bunu daha sık dillendirir olmuşlardı. Kararı verdi. Yükünü paylaşıcısı can parçası evladına döndü.

"Pehlivan evladım. Bize yine hicret, göç yolları gözüktü. Haydi! Haber ver, bizimle Musul'a gelenlere... Yine bizimle birlikte gelmek istiyorlarsa hazır olsunlar. Önümüzdeki Cuma seferimiz var. Buradan ayrılırız."

"Peki" diyerek kalkan ve geri geri birkaç adım atan Ahmed, boyun büktü.

"Efendibabam. 'Nereye göç ederiz?' diye sual ederlerse ne cevap vereyim?"

Gözlerine hüzün bulutları indi.

"Doğru ya... Mutlaka sual eyleyeceklerdir. Bizim gittiğimiz yer, bazıların gitmek istedikleri yer olmayabilir. Payitahta, hilafet merkezine, İslambol'a dersin. Peygamber Efendimizin mihmandar ve alemdarı Eba Eyüp Ensari hazretlerinin şereflendirdiği diyara... İnşâallah yüce Mevlamız bizi ona komşu eyler. Haydi, git, haber ver. Yolları, yolumuzla kesişenler acele etsin."

"Peki, efendibabam" diyen can oğul, geri geri kapıya doğru yöneldi. Edeple kapıyı açıp huzurdan ayrıldı.

"İslambol" deyince... Ahmed'in gözleri parlamış, heyecanlanmış, adımları hızlanmıştı. İslambol ismini duyup da sevinmeyen, hüzünlenmeyen, heyecanlanmayan olabilir miydi?

"İslambol" sözüne sevinen yalnızca Ahmed değildi. İnanılmaz gibiydi... Ama içindeki "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" feryadı sevince dönmüş, neşeyle bağırır olmuştu.

Kapıdan kaybolan evladının arkasından bakakalmıştı. Kendi yaşadığı göç, savaş acılarını o da yaşamıştı. Hocasıyla 93 Harbine

katılışını, muhacirlere yardım için elde silah çırpınışlarını, acıları yudum yudum içişini hatırladı.

Doğum, hayatın her anı ve ölüm, mahşer ve sonrası hep göç, hicret değil miydi? Takdir edilen şekilde...

Musul vilâyetinin Ziybar kazası müftülüğüne tayin edilince... Musul'da kalmayı düşünmüştü ancak olmamıştı. İşaretler, gelişmeler, hadiselerin akışı Musul'dan İslambol'a hicreti gösteriyordu.

İkinci eşi Seyyide Aişe hanımı ve daha nice sevdiklerini Musul topraklarında bırakıp göç yollarına düşüyorlardı.

Sondergahlı ve ailesinin İslambol yollarına düştüğü günlerde... 28 Mart 1918, Hicri 15 Cemazeyilahir 1336 Perşembe günü... Medine'den İslambol'a doğru tren kalktı. İçinde... Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale, mazlumların, sığınağı, sahih itikadın yaşandığı diyar olmasının alâmetleri vardı.

Medine'yi müdafaa eden Fahrettin Paşa, müdafaaların en anlamlısını yapıyor, İngilizlerin eline geçmesin diye Medine'deki mukaddes emanetleri, İslambol'a gönderiyordu. İhtiyacı olmasına rağmen... İkibin asker, muhafız olarak mukaddes emanetlere eşlik ediyordu.

Anadolu, ateş içinde olmasına rağmen yine sığınaktı. Haklının, mazlumun, mukaddes olanın gidecek başka yeri yoktu.

Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum feryatlarına cevap verebilmek, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalmasındaki vazifesini yerine getirebilmek için... Sondergahlı Efendi'nin Musul'dan İslambol'a doğru sevdikleriyle birlikte yürüdüğü acılı zamanda...

3Temmuz 1918'de taht yükü gönlüne ve omzuna binmişti Vahideddin Han'ın... Onun temsilcileri de yola çıkmışlardı. Ama onların yolculuğu su üzerinde, gemi ileydi. Ulaşmak istedikleri yer ise Limni adasıydı. Sondergahlı Efendi'nin yönü İslambol, onların ki ise İngiliz'in demir attığı Limni idi...

Vahideddin Han ne yapacağını şaşırmış, çaresizdi. Nice yarayla yere serilmiş, sırtlanların parça parça eylemek için saldırdığı bir Osmanlı'ya sultan olmuştu. Osmanlı ve müttefikleri Dünya Savaşından mağlup olarak çıkmışlar. Söz galiplerindi. Osmanlı'yı parçalamak, yok etmek, Türkleri Anadolu'dan sürmek isteyenlere gün doğmuştu.

Osmanlı heyeti, Limni Adası'nın Mondros limanına 25 Ekimde ulaştı. Sondergahlı ve beraberindekiler Anadolu'ya doğru yol alırken... 26 Ekimde müzakere yapmak için bir gemiye bindirildiklerinde ve geminin ismini gördüklerinde çok şaşırdılar. Görüşmeler karada yapılırdı. Burada ise deniz üzerinde, bir gemide yapılacaktı. Gemi ise Agamemnon'du. Çanakkale Savaşında, Boğazı geçmek için hücum eden gemilerin lideriydi. Agamemnon, Truva Savaşında, batı kuvvetlerinin kumandanıydı. Truva atını kullanarak Truva'yı ele geçirenlerin kumandanı...

Teslim şartlarını Agamemnon gemisinde yaptırmak... İngiliz hangi mesajı veriyordu? "Agammemnonlar, Truva atları sebebiyle... Mağlup görüldüğünde dahi galiptirler" mi demek istiyorlardı.

Bulgaristan 29 Eylül 1918'de ağır şartlarla bir ateşkes antlaşması imzalamış. Savaştan çekilmiş. Bu sebeple... Osmanlı Devleti ile müttefikleri arasındaki kara bağlantısı kesilmiş. Trakya ve

dolayısıyla İslambol her türlü düşman saldırısına açık hale gelmişti. Filistin-Suriye cephesinde... 19 Eylül'de gerçekleştirilen İngiliz saldırısı da Osmanlı kuvvetlerinin mağlubiyetiyle sonuçlanmıştı.

Irak cephesinde Osmanlı kuvvetlerine esir düşüp Büyükada'da ikamete tâbi tutulan İngiliz Generali Townsdehend'e teklif götürülmüştü. İngiltere ile Osmanlı Devleti arasında aracılık yapması için... Osmanlı barış teklifi Çanakkale Boğazı önündeki İngiliz filosu kumandanı Amiral Calthrope'a iletilmiş. Bu gelişmeler sonucu Osmanlı heyeti yola çıkmıştı. Agamemnon zırhlısında dört gün süren müzakerelerden sonra... 30 Ekim 1918'de... Mondros Mütarekesi'ni imzalandı.

Mondros Mütarekesi Osmanlı savunma sistemini tamamen yok ediyordu. Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için gerekli askerî kuvvetten fazlası hemen terhis olunacaktı. Güvenlik ve buna benzer konularda kullanılacak küçük gemiler dışında... Osmanlı sularında ve Devlet-i Aliyye tarafından işgal edilen sularda bulunan bütün savaş gemileri İtilâf devletlerine teslim edilecekti. Hicaz, Asîr, Yemen, Suriye ve Irak'ta bulunan Osmanlı birlikleriyle Trablus ve Bingazi'deki Osmanlı subayları İtilâf kuvvetlerine teslim olacaktı.

Boğazlar serbest geçişe açılacaktı. Resmî kullanım dışındaki telsiz, telgraf ve telefon haberleşmeleri İtilâf memurlarınca denetlenecekti. Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu bütün demiryolları ve limanlar İtilâf kuvvetlerine açılacaktı.

7 ve 24. maddeler felaketti. Osmanlı topraklarının işgaline yol açıyordu. 7. maddeye göre... Müttefiklerin güvenliklerini tehdit eden bir durum söz konusu olduğunda... Ülkenin herhangi bir stratejik noktası işgal edilebilecekti. 24. maddeye göre ise... "Ermeni vilâyetleri" şeklinde kaydedilen Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki altı vilâyette (Erzurum, Van, Harput, Diyarbakır, Sivas ve Bitlis) herhangi bir karışıklık çıkması halinde... İtilâf kuvvetlerinin işgal hakkı bulunduğunu hükme bağlıyordu.

Kısacası Mondros, Osmanlı'nın idam fermanı, sömürge haline

getirilişiydi. İngilizleri Çanakkale Boğazından geçirmemiştik ama... Onlar, Osmanlının boğazına idam ipini dolamışlardı.

11 Kasım 1918... Almanya ile İtilaf devletleri arasında imzalanan antlaşma ile kâğıt üzerinde Dünya Savaşı son buldu... Milyonlarca ölü, yaralı, harap yerleşim alanlarına, değişen sınırlara, yıkılan imparatorluklara, büyüyen kin ve nefrete, İblis'in bayram yapmasına, yeryüzünün ateşinin iyice yükselmesine sebep olduktan sonra...

28 Temmuz 1914'te başlamış... 11 Kasım 1918'de... 4 yıl 3 ay 14 gün sürdükten sonra... Resmen son bulmuştu. Ama... Savaş, mücadele... Devletler arasında... Fertler arasında... Kişiyle nefsi, Şeytan ve kötü çevresi arasında bütün şiddetiyle devam ediyordu... Çünkü... Yeryüzü... Savaş, imtihan meydanı olarak yaratılmıştı. İyiler ve kötüler... Galipler ve mağluplar... Kıyamete kadar eksik olmayacaktı. Asıl hesap da sonra başlayacak... Neticesi ebedi olarak devam edecekti.

Tüm ülkelerden 65.038.810 askerin katıldığı savaş, arkasında resmî rakamlara göre toplam 8.556.315 ölü, 21.219.452 yaralı ve 7.750.945 kayıp veya esir bırakmıştı

* * *

13 Kasım 1918... Mondros Antlaşmasının imzalanmasından 13 gün sonra...

"Söyle bakayım Hasan Efendi... Seni kömürlüğe mi, yoksa helâya mı hapsedeyim."

Hasan Efendi kızardı. Yaramazlık yapıp babasını kızdırmak istemiyordu. Ama elinde değildi. Koşmadan, zıplamadan, ağaç tepelerine çıkmadan yapamıyordu. İçindeki adımlar durmuyordu ki o dursun. Koştuğu zaman içindeki adımlar onu biraz rahat bırakıyordu. Bu sebeple fırsat buldukça koşuyordu. Yine ağaç tepesindeyken olanlar olmuş, babasının yeni aldığı pantolon yırtılmıştı. Çınar ağacına çıkmıştı, güvercin yuvasına bakmak için. Yuvada bir şey bulamamıştı ama baba cezasını bulmak üzereydi.

Babası zaten çabuk kızan biriydi. Şu Mondros Ateşkes Antlaşması denen şey neyse... Bunu duyduktan sonra babasına hiç yaklaşılmaz olmuştu. En ufak bir şeyde kızıyordu. İşte şimdi de pantolonunu yırttığına kızmıştı. Daha fazla beklemeyip cevap vermeliydi. Vermezse bu sefer de cevabı geciktirdiği için kızardı. Boyun büktü, mahcubiyet gizli bir tatlılıkla cevap verdi.

"Efendibabam. Siz hangisini münasip görürseniz..."

Mesud Efendi, cevaptaki edeple vuruldu. Bu nasıl çocuktu ki... Yirmi yaşında verilebilecek bir cevabı veriyordu. Hâlâ Mehmed Reşad Han'ın vefat ettiği gün oğluyla yaşadıklarının etkisinden kurtulamamıştı. Şimdi de kurşun vuruculuğunda cevaplar... Gönlü ısındı, kızgınlığı gider gibi oldu. Ama belli etmedi. Sertçe konuştu.

"Sorulana cevap ver, tercihin yap. Helâ mı kömürlük mü?"

Söylediğinden utanmışçasına kıpkırmızı bir yüzle bir cevap geldi:

"Helâ..."

Mesud Efendi şaşırdı.

"Niye orayı istedin? Orası kokar..."

Muzipçe gülümsedi.

"Helâ en çok giren ve çıkanın olduğu yer. Çok az boş kalır. Nasıl olsa bir müddet sonra ihtiyacı olan biri helâya girecek, o girince ben çıkarım. Ama kömürlüğe koyarsanız, orada unutulurum. Daha kış gelmedi."

Mesud Efendi ve evdekiler bu cevabına hem güldüler hem de hayret ettiler. Cevap dertli babaya bir an olsun Mondros'u unutturmuştu. Coştu, oğlunun sırtına hafif bir tokat patlattı.

"Bu güzel cevabınla... Hem cezadan kurtuldun hem de mükâfatı hak ettin. Hazırlan gideriz."

Tam, "Nereye?" diyecekken babasının titizliği aklına geldi. Yedi yaşındaki bir çocuk... Mesud Efendi'ye böyle bir sual sorabilir miydi? Hemen, "Peki, efendibabam" diyerek hazırlanmak için annesini takip etti.

Çok geçmedi... Kendilerini Eyüp-Karaköy vapurunda buldular. Nereye gittiklerini soramamıştı. Meraktan çatlayacak gibiydi. Karaköy'de mükâfat olarak elbise falan mı alacaktı.

İnanılmaz şey... Konuşmasını pek sevmeyen babası hem anlatıyor hem de gülüyordu. Oğlunun cevabı, bir an olsun dertlerini unutturmuş gibiydi. Küçük iken yaptığı yaramazlıkları... Akranlarıyla çayırlıklarda nasıl güreştiğini... Elbiselerini yırtınca annesinin nasıl kızdığını, verdiği cezaları anlatıyordu.

Kulakları babasında, aklı ise Karaköy'de ne yapacaklarının hesabındaydı. Vapurdan indiler, babası sıkı sıkı elinden yakaladı.

"Haydi! Durmak yok. Yürüyelim. Önce Yeraltı Camisi'ni ziyaret edelim. Peygamber Efendimizin sahabelerinin makamıdır. Sonra da Boğaz kıyısında yürüyelim, Dolmabahçe Sarayı'na doğru... Oradan da Beşiktaş'a geçer, Hayreddin Paşa'yı ziyaret ederiz."

Yeminli Deli Mesud Efendi, anlaşılmaz bir insandı. Hayreddin Paşa'ya tutkunluk derecesinde hayrandı. "Onun kardeşleriyle birlikte yaptıkları... Devlet yardımı olmadan koca Kuzey Afrika'yı fethetmeleri... Sonra bunu altın bir tepsi içinde Osmanlı'ya hediye etmeleri... Benim aklımı başımdan alır" der... Gözleri yaşarır ve Barbaros kardeşlere Fâtihalar gönderirdi.

Hayrettin Paşa, deyince Mesud Efendi yine dertlendi. 1877, Balkan Harbi ve son yıllarda yaşananları, Mondros Antlaşması'nı hatırladı.

Oğlunun elini biraz daha sıktı.

"Bak evladım... Ya Barbaros gibi olacaksın ya da nice Barbaroslar yetiştiren hoca. Anladın mı?"

Babasının avucundaki parmakları kopacak gibi olan can parçası acı içinde "Anladım efendibabacığım" dedi. 1918 yılının 13 Kasımında baba-oğul iskele boyunca deniz kenarında yürüyorlardı. Bu sırada aklını başından alan bir şey gördü. Büyük bir heyecan içinde babasına gösterdi.

"Baba bak. Karşı kıyıda evler yanar."

Merakla işaret edilen yere baktı ve hafifçe güldü.

"Evladım. Yangın değil... Akşam güneşinin ışıkları... Evlerin camından yansır."

Kıpkırmızı kesildi. Nasıl da yanılmıştı. Böyle bir şeyi daha önce görmemişti ki... Aferin aldığı cevaptan sonra şimdi bu... Olacak şey miydi? Oğlunun ruh halini anlayan baba, başını okşadı.

"Üzülme be oğlum. Kaç defa şahit oldum. İstanbul'un yabancısı koca koca adamlar aynı şeyi söyledi."

Oğlunu teselli etmeye çalışan babanın gözü bir şeye takıldı.

"Evladım! Bu insanlara nereye bakar? Gemilere mi?"

Babasının gösterdiği yere baktı.

"Evet, efendibabacığım. Gemilere bakarlar."

Dolmabahçe ve Topkapı Sarayı'nın karşısındaki gemiler iyice merakını çekti. Bunlar savaş gemileriydi. Pozisyonları çok garipti. Toplarını saraylara karşı çevirmişlerdi. Bu hiç olacak şey miydi? Toplar hiç saraya karşı çevrilir miydi? Bunu yapanı Divan-ı Harbe verirler, idamla yargılarlardı. Yoksa yine tahttan indirme mi vardı, ordu isyan mı etmişti? Abdülazîz Han'a yapılan Vahîdeddîn Han'a da mı yapılıyordu? Yoksa başka bir şey mi vardı? Aklına geleni düşünmek dahi istemedi.

Oğlunu elinden tuttu, kalabalığa doğru sürükledi. Tahmin ettiğinin olmaması için dua ederek iyice kıyıya geldi. Kalabalık hipnotize olmuş gibi gemilere bakıyor. Her kafadan bir ses çıkıyordu. O da dikkatle baktı. Elini gözlerine siper ederek dalgalanan bayraklara... Seçer gibi oldu ama tam çıkaramadı. İhtiyar gözleri, uzağı görmekte zorlanıyordu. Ümidi, yarını oğlundan yardım istedi.

"Evladım. Hele sen bak. Gözlerim iyi görmez. Şu dalgalanan bayrakların üzerinde ne işareti var. Ay yıldız mı yoksa başka bir şey mi?

Vazife almanın coşkusuyla gözlerini kıstı ve dikkatlice baktı.

"Mavi... Mavi... Mavinin üzerinde artı işareti var... Çarpıya da benzer."

Duymamak için her şeyini vermeye hazır olduğu cevabı veriyordu. Eli-ayağı tutmaz oldu. Son bir ümitle sordu:

"Evladım! İyi bak! Artı işareti dediğin şey haç işaretidir. Hıristiyan devletlerin bayrağında bulunur."

Çok önemli bir iş yapmanın ciddiyetindeki evlat, gözlerini iyice kıstı. Sanki daha iyi görebilecekmiş gibi başını ileri doğru uzattı.

"Evet... Dediğim gibi... Artı işareti var."

Aldığı cevapla aklı başından gidecek gibi oldu. Yeminli deli Mesud Efendi, son bir ümitle hemen yanındakinin omzuna dokundu.

"Beyefendi! Bunlar... Bu gemiler... Hangi ülkenin? Bu çocuk, bayrağında haç var, der."

Bir yüz döndü, aksakallı, gözleri yaşlı...

"İngiliz'in... Hilafetin, Osmanlı'nın en büyük düşmanı İngiliz'in..."

Kafasına balyoz inmiş gibi oldu.

"İngiliz savaş gemilerinin ne işi var burada? Ne için gelmişler?"

Cevap aksakallı kişiden değil, hemen yanındakinden geldi:

"İstanbul'u işgal etmeye... İngiliz ve yandaşları tarafından Cennet şehrimizin işgalini sağlamaya..."

Duyduklarıyla aklı durdu. Beyninde "işgal, İngiliz" sözleri dönüp duruyordu. Konuşmak istedi konuşamadı. Gözleri önce İngiliz gemilerine gitti, sonra cevap verenin yakasında kalakaldı. Bir zabitti. Baktıkça irileşti. Babasının halini can Hasan gördü, korktu. Yeminli Deli Mesud Efendi aklını mı kaçırıyordu? Yakalardan ayrılan gözler, gözleri buldu ve öfke ile üzüntü arasında bir sesle konuştu:

"Sen zabitsin, hem de deniz zabiti... Donanmamızda kumandansın değil mi?"

Suale muhatap olan, sözden ve bakışlardan tedirgin oldu.

"Evet... Bir şey mi vardı?"

"Bir şey mi vardı?" sözü Mesud Efendi'nin yeminli deli damarını çıldırttı, yerinden fırladı. Zabitin iki yakasından yakaladı.

"Bre efendi! Daha ne olsun? İngiliz gemileri toplarını bağrımıza çevirmiş. Sen ise hayattasın. Bundan büyük şerefsizlik olur mu? Söyle, daha ne olsun? Hani Çanakkale geçilmezdi. Yüzbinlerce evladımız boşuna mı öldü?"

"Deli misin be adam?" diye bağıran zabit gayret etti, yakasını kurtarmak için ama başaramadı. Eller çelik kerpeten gibiydi. Can Hasan, babasının bacaklarını sarılmış "Baba, bırak onu" diyerek ağlıyordu.

Araya başkaları girdi, binbir güçlükle elleri yakadan kurtardılar. Yeminli deli, kendinden geçmiş bir vaziyette "İngiliz gemileri burada! Barbaros'un torunları nerede?" diye bağırıyordu.

Mesud Efendi'yi "Hele, sakinleş, hele bir otur. Bugünler de geçer" diyerek bir bankın üstüne oturttular. Başını ellerini arasına almış, sarsıla ağlıyordu. Oğlu da bacaklarına sarılmış "Ağlama efendibabam" diyerek içini çeke çeke hıçkırıyordu. Birisi su getirdi "Hele beyim yüzünü yıka da kendine gel" sözleriyle avuçlarına su döktü. Suyu avuçladı, yüzüne vurdu. Başını kaldırdı, su getireni gördü, yakasını tuttuğu genç zabitti. Mahcup bir vaziyette kendisine bakıyordu. Üzüldü, bu genç zabitin ne suçu vardı ki...

"Evlat, hakkını helal et. Sana patladık."

Genç zabit mahcup bir şekilde tebessüm etti.

"Efendibaba. Haklısın. Biz hayattayken bu gemiler burada olmamalıydı. Ama sana söz veriyorum. Ben hayattayken işgal devam etmeyecek."

Zabitin ağzından çıkan "işgal" sözü bir anda beyninde "bomba" gibi patladı. Aklını başından aldı, yeminli deli damarını yine hareket geçirdi.

"Ben bu utançla yaşayamam. Bu gemileri tırnaklarımla parçalayacağım" feryadıyla yerinden fırladı denize atlamak için... Ama tökezledi. Koşamadı. Oğlu Hasan sağ ayağına sarılmıştı 'Baba! Beni bırakma!" feryadıyla...

Gözü bir şey görmüyordu. Engel, onu daha da çıldırttı. Hızla eğildi ayağına sarılan küçük elleri çözmek için. Babasının ellerine yapıştığını gören Hasan, gözyaşları içinde yalvardı.

"Baba! Ne olur, gitme! Söz... Çok çalışacağım... Barbarosların yetişmesi... İngiliz gemilerinin gelmemesi için..."

"İşgal" sözüyle çıldıran yeminli deli "çok çalışacağım" sözüyle birden sakinleşti, aniden çıldırması gibi. Oğlu Hasan'ın müjdelenen kişi olduğu, Ziyâeddîn-i Gümüşhanevî hazretlerinin, Feyzi Efendi'nin ve babasının sözleri aklına geldi. Giderse ona kim sahip çıkacaktı? İngiliz gemilerine atılacak en güzel bomba, onun yetişmesi, Barbaroslar yetiştirmesi değil miydi? Çöktü, ellerinden tuttu, gözlerine baktı.

"Söz mü? Yetişip, yetiştirecek misin?"

Oğlunun "Söz, efendibabacığım" cevabıyla kalktı. Oğlunun elinden tuttu "Gel gidelim oğlum, Eyüp Sultan'a. Oraya İngiliz gemileri ulaşamaz. Orada Eyüp Sultan var. Zamanımızı orada bekleyelim" dedi ve evladıyla birlikte yürüdü. Gönüller Sultanına, Peygamber Efendimizin Bayraktar ve Mihmandarına... O'nun misafiri olmak ümidiyle...

Sahildekiler, yaşadıklarının şaşkınlığından kurtulamamışlardı. Dilleri tutulmuş gibi el ele giden baba-oğlun arkasından bakakalmışlardı. Genç zabit gözleri yaşlı, "Yürü kardeşim, Eyüp Sultana... Kurtuluş orada. Senin Barbarosları yetiştireceğine inanıyorum" diyordu.

Baba-oğul Eyüp Sultan'a doğru giderken... Bir çift göz Dolmabahçe Sarayının penceresinden İngiliz gemilerine bakıyordu. "İslambol'un eli kolu bağlandı. Osmanlı'nın kurtuluşu ancak Anadolu'dan olur. Anadolu Son Kalemiz değil mi? İstiklal savaşını başlatacak, milleti, orduyu derleyip toparlayacak birini Anadolu'ya

göndermeliyim" diyordu.

Baba-oğlun Eyüp Sultan'a, İslambolluların bakışları İngiliz gemilerine doğru giderken... Sondergahlı hazretleri ise Mevlana Celaleddin Rumi hazretlerine doğru gidiyordu... Hemen yanında, eli elinde olarak onu takip eden on yaşındaki Şakir'le birlikte...

Adana'dan Konya'ya gelmişlerdi. Bir müddettir bekliyorlardı. Yol yorgunluklarını atmak için... Burada Vanlı epey sevdikleri, yakınları vardı.

Dört yıla yaklaşan göç yorgunluğu, hicret acıları Efendi hazretlerini çok yıpratmıştı. Bunu gören Vanlı bir seveni dayanamamış... On yaşındaki çocuğunu kolundan tutup getirmiş. "Efendi hazretleri. Bu oğlum Şakir'dir. Sizin gören gözünüz, tutan eliniz, yürüyen ayaklarınız olsun. Eğer kabul buyurursanız... He deyince koşturup istediklerinizi yerine getirsin. Hem hizmet etsin hem de yetişsin" demişti. O da bu göçmenlik zamanında bu ailenin yükünü bir nebze olsun azaltmak için 'tamam' demişti. Konya'ya kendisini ziyarete gelen Masum Efendi de dört yaşındaki İhsan Şakir'i istemişti. Ona da "tamam" demişti. Böylece bir Şakir gitmiş bir Şakir gelmişti. Küçük Şakir'den ayrılması çok zor olmuştu. "Gitmem" diye ağlamış, Efendi hazretlerini de ağlatmıştı. Ama sonunda ayrılmışlardı.

Dünya ayrılık yeri, güzel ile çirkin, iyi ile kötünün karıştığı yer değil miydi?

Birileri göç ediyor, kaçıyor, bırakıyor, ayrılıyor, birileri de öldürüyor, zulmediyor ve işgal ediyordu.

Mondros Ateşkes Antlaşmasından 16 gün sonra 13 Kasım 1918'de... Galip devletler, Osmanlı Devletini işgale başladılar. İşgal hareketini ilk başlatan devlet İngiltere oldu. Bu devlet 11 Kasım 1918'de Musul'u işgal etti. Bundan iki gün sonra... 22 İngiliz, 12 Fransız, 17 İtalyan, 4 Yunan gemisinden oluşan 55 parçalık müttefik donanması geldi. Boğaziçi'nde Dolmabahçe ve Sarayburnu önlerinde demir attı. Ve bunların arasında Agamemnon zırhlısı da

vardı. İngiliz Çanakkale'nin intikamını alıyordu. Agamemnon, Truva atıyla, hileyle doğulu Truva'yı batı adına zaptedendi. İngiltere Anadolu'nun Son Kale olarak kalmasına Agamemnonlar ve Truva atlarıyla mani olacağız mı demek istiyordu?

Bu gemilerden çıkan askerler, İslambol'da gerekli gördükleri yerleri işgale başladılar. İslambol, ne yazık ki İslam'ı bol diyar olmaktan çıkmış, işgalcisi bol diyar haline gelmişti. Boğazlardaki istihkâmları, İstanbul tersanesini ele geçirip Türk donanmasını teslim aldılar.

İslambol'a 3 bin 500 asker çıkarıldı. 465 yıllık başkente ilk kez yabancılar askeriyle giriyor, İslambol esaretle tanışıyordu. Yeminli Deli Mesud Efendi çıldıracak gibi olmuştu. Yedi yaşındaki oğlu can Hasan babasına, "Söz... Çok çalışacağım... Barbarosların yetişmesi için... İngiliz gemilerinin gelmemesi için..." diyordu. Bakalım zaman neler gösterecekti.

Dile kolay... Dört yıla yakın zaman geçmişti. 120 kişilik aile efradıyla çıkmıştı İlkkale'den... Kendileri için güvenli kale olmaktan çıkınca... Revandiz, Erbil derken Musul'a gelmişlerdi. Geçtikleri yollarda iz bırakmışlardı, sevdiklerinin mezarlarından... Niyetleri Bağdat'a sığınmaktı ecdadı Kasım-ı Bağdadi hazretlerinin geldiği yere, İslâm âleminin mübarek beldesine... İngiliz işgali üzerine buraya gidememişlerdi.

Musul'u, mûsıl (kavuşturan) yer bilerek burada kalmak istemişlerdi. Ama yine olmamıştı. Bağdat'tan sonra Musul'un da İngiliz işgaline girmek üzere olduğu anlaşılınca burada da duramamışlardı. Görülen rüya ve şartların değişmesiyle... İslambol'a niyetle Musul'dan ayrılmışlardı, mûsıl olmadığı üzüntüsüyle...

Sonrası ilk durakları Adana olmuştu. Burayı da İngiliz işgali tehlikesi sebebiyle terk etmişler, önce Konya'ya uğramışlar, sonra da Eskişehir'e gelmişlerdi.

Bir kısım akrabası Konya'da kalmıştı. Geçtikleri her şehir arkalarından İngilizler tarafından işgal edilmişti. İngilizler, sanki onları takip ediyordu.

Yakınlarının "Konya'da kalalım" ısrarı yolundan alıkoyamamıştı. "Musul'dan İslambol'a niyetle yola çıktık. Ümidimiz o ki orada bizi bekleyen var" demiş. Aileden kalanlarla Eskişehir'e, Seyyid Battal Gazi'nin memleketine gelmişti İslambol'a ulaşmak, kavuşmak niyetiyle...

Eskişehir'e ulaştıkları gün, inanılmaz haberi almışlar, İslambol'un işgal edildiğini öğrenmişlerdi. İngilizler bu sefer önce davranmışlardı. İkamet ettikleri şehirler, hep onların ayrılışından sonra işgal edilmişti. Bu sefer, tersi olmuş, İslambol'a varmadan İslambol işgal edilmişti.

Dört senedir hep işgalden kaçmışlardı. Şimdi İngiliz işgali altındaki şehre mi gideceklerdi? Rüyada kendisine "Hicretin devam

edecek. Ta ki emaneti teslim edeceğin kişinin yaşadığı yere gelinceye kadar. Orası, İslâm sancağının tekrar dalgalanacağı, içindeki sesin susacağı yerdir" denmiş. Bunun üzerine aynı rüyada Abdülhamîd Han da "Gel emaneti al" deyince gideceği yerin İslambol olduğuna karar vermişti.

Ama her iki işarette de açıkça İslambol denmiyordu. Mübarek hocası, "Şartları zorlama hicretini hadiselerin akışına bırak" demişti. Hadiselerin akışı Eskişehir'e getirmişti. Şimdi ise akış, İstanbul'u göstermiyordu. Gönlü, "Bursa'ya gitmelisin. İşgal altında, din, can, namus ve mal emniyeti olmaz. Hele hele İngilizlerin işgali altındaki yerde hiç olmaz" diyordu.

İngiliz yapmıştı yapacağını. Hindistan'daki Timuroğulları devletinden sonra koca Osmanlı'yı da yıkmıştı. Dünya Müslümanlarını devletsiz, sahipsiz bırakmıştı. Tek bir kurşun atmadan İstanbul'u, hilafet ve saltanat merkezini işgal etmişti.

Niyeti neydi? Ortadoğu ve Uzakdoğu'da kendisine en büyük rakip gördüğü hilafeti yok etmek mi istiyordu, buna gücü yeter miydi? Görülen o ki... Müslümanları sahipsiz, âlimsiz, ilimsiz, mürşid-i kâmilsiz bırakmak, İslâmiyet'i yok etmek, köklerini kurutmak istiyordu.

Hac sırasında... Bütün bunları kendisini anlatmıştı İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin torunu... Sıra halifeliğe, ehl-i sünneti içerden yıkmaya mı gelmişti.

Gönlüne doğan o ki... Vazifesi; bu korkunç karanlıkta, âb-ı hayat (hayat suyu) ehl-i sünnet yolunu muhafaza etmek, pınarı kurutmamak, onu Nil Nehri gibi akıtacak kişiye teslim etmekti.

Peki... Bu müjdelenen, kendisini hicret yollarına düşüren neredeydi? "Hicretini hadiselerin akışını bırak" denmişti, bırakacaktı. Şimdiki halde, akış Bursa'yı gösteriyordu.

"Mevla görelim neyler, neylerse güzel eyler" dedi. Gözyaşları içinde yeni kazılmış kabrin toprağını eliyle düzeltti. 1918 yılının son günleriydi.

Can oğlu, canını yaratanına teslim etmişti, Eskişehir Kurşunlu

Camisi'nin küçük odalarından birinde... Hekim getirememiş. Duadan, ağzına su vermekten başka bir şey yapmamıştı. "Efendibabam, hakkını helal et. Allahü teâlâ ahirette görüşmeyi nasip etsin" sözlerinden sonra... Kelime-i şehadeti getirmiş, son nefesini vermiş, yalan dünya ile bağını koparmıştı. Dolmuştu. Ağlamak isteğiyle yanmıştı, ama ağlayamamıştı, göz pınarları kurumuştu. Dört yıldır devam eden göç sırasında... Nice sevdiklerini yollarda bırakmış, göç güzergahı yakınlarının mezarlarıyla belli olmuştu. Göç yolundaki toprağın bağrına kimleri bırakmamıştı ki... Kerimesini, eşini, kardeşlerini, yeğenlerini ve şimdi de oğlu Ahmed Enver'i...

Sabaha karşı can kuşu Arş-ı âlaya kanatlanmıştı. Parasızlıktan cenazeyi kaldıramamıştı. Öğle namazına gelen cemaat durumu öğrenmiş. Elbirliğiyle yıkanmış, kefeni, ismini bilmediği bir kişi almıştı. İkindiye kadar cenaze gasil ve tekfin işlemleri tamam olmuş. Can oğlu, Eskişehir'in bir köşesine, garipler mezarlığına defin edilmişti.

Şimdi... Yüreği yanık baba, oğlunun mezarı başında yalnızdı. Cenaze namazını kıldırmaya dayanamamış. Tekbiri almakta zorlanmış, kıldırma vazifesini başka birine bırakmıştı. Sıra telkine gelince "Münasip görürseniz ben vereyim, sesimi tanır" demiş. Dayanamazsın diyenlere "İnşâallah dayanırım" cevabını vermişti.

İşte o an gelmişti. Herkes taze kabrin yanından uzaklaşınca... Dünya ile ahiret arasında geçit olan mekânın kıble tarafına geçti. Sevgili oğlunun baş ucunda durdu. Telkine niyetlendi. Yüce, emsalsiz ceddi Peygamber Efendimizi, O'nun vârisi silsile-i aliyye büyüklerini ve hocası Seyyid Fehîm hazretlerini hatırladı. Onları hatırlamasıyla gönlü genişledi. Ölümün sevgiliyi sevgiliye kavuşturan köprü olduğu gerçeğiyle teselli buldu. Oğlunu hasta yatağındaki haliyle aklına getirdi. Telkine başladı.

"Aleyke selâmüllâh. Yâ Abdellahi ibni abdellah (Allah'ın kulunun oğlu Allah'ın kulu)" diye. Devam edemedi. Ses boğazında düğümlendi. Nefes almakta zorlandı. "Göç yollarında doyasıya sevemediğim Enverim!.." feryadı nefesini kesmişti. Zorlandı, su diye etrafına baktı. Ne su gözüküyordu ne de su yetiştirecek bir kimse. Göğsü sıkıştı, kulakları zonklamaya başladı. Bu sırada içindeki "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" feryadı duyuldu ve

nefesi açıldı. Bu ne hâldi? Feryadın sahibi "Enver'in artık benim" demek mi istiyordu?

Telkine devam etti. Telkin verilen artık, itikat ve ameliyle baş başaydı. Geri dönülmez bir diyardaydı.

Gözyaşları içinde telkini tamamladı. Toprağı, can kuşuna örtü olanı okşadı, oğlu Ahmed Enver'i okşarcasına... Aralığın soğuğunda toprak elini yakıyordu. Yavaşça yerinden kalktı. "Allaha ısmarladık. Ahirette, İnşâallah Peygamber efendimizin huzurunda buluşmak üzere... Erhamürrahimin Rabbimiz ayrılık olmayan diyarda beraber eylesin" duasıyla...

Gönlü kabirde, bedeni kendisini bekleyenlere doğru ilerlerken "Efendim. İnnâ lillâh. Ve innâ ileyhi râciûn. Allahü teâlâ sabırlar versin" diyen bir sese döndü.

Sabır dileyen, her hâlinden yüksek kademeden bir memur olduğu anlaşılan bir beyefendiydi. "Allahü teâlâ razı olsun" dedi. Yoluna devam ederken "Efendi hazretleri, müsaade ederseniz bir hususu arz etmek istiyorum" şeklinde bir talep geldi, az önce konuşandan.

"Buyurun efendim."

Rahatsız etmekten çekinir bir halde konuştu:

"Efendi hazretleri! Beni Dâhiliye Nezareti Müsteşarı Hayri Efendi gönderdi. Dua taleplerini arz etmemi söyledi. Sizi ailenizle birlikte İslambol'a beklerler."

Şaşırdı... Hiç beklemediği zamanda 'İslambol daveti' gelmişti. İngiliz işgali altındaki İslambol'a davet... Hayri Efendi, Eskişehir'de olduğunu nereden bilmiş, böyle bir davete nasıl karar vermişti? Bu düşünceyle birlikte... Gönlü çırpındı. 'Tövbe ya Rabbim... İşlerinin hikmetinden sual edilmez" diye tövbelere durdu.

Yönünü Bursa'ya doğru çevirdiği anda İslambol haberi gelmişti. Hocası, 'Hicretini hadiselerin akışına bırak' demişti. Akış, yine İslambol'a doğru dönmüştü. Bir evladını daha toprağa verdiği günde... Hicret haberi ulaşmıştı. Eskişehir'de çok sıkıntılı günler

geçirmişti. Muhecarat memurları kendileriyle fazla ilgilenmemişlerdi. İslambol'a gittikten sonra... Oradan Bursa'ya geçmek daha kolaydı. Boyun büktü.

"Evladım. Hayri Efendi'den Allahü teâlâ razı olsun. İsteği başımgözüm üzere... Ancak burada işlerimiz daha bitmedi. Oğlumu buraya yeni defnettik. Akrabalarımın bir kısmıyla da bu şehirde buluşmak üzere kararlaştırdık. Üç-dört ay sonra İnşâallah İstanbul'la şerefleniriz."

Meçhul misafir, ceketinin iç cebinden bir paket çıkardı, Efendi hazretlerine uzattı.

"Efendim. Burada Hayri Efendi'nin size hitaben yazısı, nasıl hareket edeceğinize dair bilgi, acil ihtiyaçlarınız için bir miktar para vardır. İnşâallah buradaki işlerinizi bitirince sizi İslambol'a bekliyoruz."

Paketi aldı. Almasıyla da omuzlarına bir yükün daha bindiğini hissetti.

"Evladım. Hayri Efendi'den Allahü teâlâ razı olsun. Kendisine selam ve dualarımızı söylersiniz. İnşâallah vakti-saati gelince İslambol'a doğru yola çıkarız."

Misafir "Allahü teâlâ razı olsun efendim" diyerek çekmesine meydan bırakmadan elini öptü. Ellerini bağlayıp "Müsaade ederseniz biz İslambol'a dönüp, Hayri Efendi'ye sevinçli haberlerinizi ulaştırayım" dedi.

"Allah yolunu açık etsin, kaza ve belalardan korusun!" izin ve duasını alan misafir birkaç adım geri geri gittikten sonra yola koyuldu.

İslambollu yolcunun arkasında bakakaldı. Bu gidişle İslambol'a doğru çekildiğini hissetti. Oğlunun yeni kazılmış mezarına, elindeki pakete, sonra da mezarlıktan çıkmak üzere olan yolcuya baktı. 'Bir Enver gider bir Enver gelir. Ya Rabbim. Hakkımızda hayırlı olanı, iradene tâbi olabilmeyi nasip eyle" diye dualara durdu.

Bu ne anlaşılmaz sırdı... İngilizlerin sebep olduğu yıkım sebebiyle Bağdat'a yerleşmek istemişlerdi. Ama yine İngilizler

sebebiyle, Bağdat'a, Musul'a yerleşememişler. Adana'da duramamışlar. Eskişehir'e gelmişler. Görünen o ki... Sonraki seferleri İslambol'a olacaktı. İngilizlerin işgalinde olan diyara

* * *

1337 Hicri yılının Şaban ayı başı, 1919 Miladi senesinin Mayıs ayının ilk günleriydi. İslambol'da güller tomurcuğa durmuş. Açacağı seher vaktini, ötecek bülbülü beklemekteydi.

İlkkale'den hicret yollarına düşüşlerinden sonra tam dört sene geçmişti. 1915 yılının Mayıs ayında yollara düşmüşlerdi... Ve dört yıl sonra... 1919'un Nisan sonunda... İslambol'a, Eyüp Sultan hazretlerinin şereflendirdiği, müjdelenmiş diyara kavuşmuşlardı. Evet, kavuşmuşlardı ama bu acı bir kavuşma olmuştu. Haydarpaşa'dan trenden inip gemiye bindiklerinde... Toplarını Topkapı ve Dolmabahçe Saraylarına çevirmiş İngiliz gemileriyle karşılaşmışlardı.

Bu, neyin işaretiydi? Hilafeti ve gücünü yeryüzünden kaldırmak isteyen İngiliz muradına ermiş miydi? Yüzyıl sonrasının planını yapan İngiliz... Hilafeti kaldırmakla yetinecek miydi? Yoksa hilafet ağacının bir daha gün ışığına çıkmaması için toprağı mı zehirleyecekti?

İngiliz gemilerini görünce eli ayağı buz kesmişti. İngiliz, girdiği yerden, maksadını elde etmeyince, sonraki onlarca yılın düzenini kurmayınca, en önemlisi de ipleri kendi adamlarına bırakmayınca çıkmazdı. Kendisini İlkkale'den İslambol'a atan hicret rüzgârının esrarına erer gibi oldu. Anlaşılan o ki... Vazifesi, zehirlenen toprağın zehrini almak, çınar ağaçlarının boy atmasını sağlamaktı.

Hey gidi Topkapı Sarayı hey! İçinde yaşayanlar âleme nizam verdikten sonra... Şimdi boyun bükmüş bekliyordu, İngiliz toplarının karşısında... Haklarında verilecek kararı... Yoksa çoktan verilmiş miydi?

Yola çıkmazdan önce bulmuştu, Hayri Efendi'nin adamı kendilerini, Eskişehir'de. Trende yer bulunmasından eşyalarıyla

birlikte trene yerleşmelerine... Her şeye o koşturmuş, bütün masrafları karşılamıştı. Haydarpaşa'da trenden inmeleriyle birlikte kendilerini götürecek kayığı hazır etmiş, eşyaların yüklenmesini sağlamıştı.

İşte şimdi Eyüp Sultana doğru yol alıyorlardı. Eyüp Sultan Yazılı Medresede ikamet edecekleri söylenmişti. Sevinmişti Eyüp Sultana yakın olmaktan... Gönlü bir anda Eyüp Sultan hazretlerine oradan da Kaşgari Dergâhına kaymıştı. Bu dergâh, silsile-i aliyye büyüklerinin, Muhammed Masum Faruki hazretlerinin talebelerinin İslambol'daki hatırasıydı. Eyüp Sultan hazretlerinin korumasında, ev sahipliğinde bir misafirdi. Seneler önce bu dergâha çıkışını, burada, Eyüp Sultan hazretlerine ikamet isteğiyle yanışını hatırladı.

Gemi Eyüp Sultan iskelesine doğru ilerliyor, hatıralar, gelecekle ilgili endişeler birbirini takip ediyordu.

150 kişi çıkmışlardı hicrete dört sene önce... Eşi, oğlu ve kardeşlerinin de bulunduğu yakınlarının yüzde sekseni hicret yollarında kalmıştı. Yüzde onu da Anadolu'nun muhtelif yerlerine dağılmışlardı, iş bulabilmek, geçinebilmek ümidiyle... Geri kalan yüzde onu ancak ulaşabilmişti İslambol'a...

Eyüp Sultan hazretlerine komşu olmaya çok sevinmişti ama... İşgal, hem de İngiliz işgali altındaki İslambol'da ne yapabilirdi. Gönlü 'İstanbul'da kalmalısın, Allahü teâlâ Mûsâ aleyhisselamı en büyük düşmanı, kendisini öldürmek için arayan, bunun için binlerce erkek bebeğe kıyan Firavun'un Sarayında muhafaza etmedi mi?' Aklı ise 'Bursa'ya gitmelisin. İşgal altında bulunmamak için ta buralara gelmedin mi?' diyordu.

Gözleri Dolmabahçe Sarayı'nın karşısındaki İngiliz gemilerine kayınca gönlü ve aklı birbirine iyice karıştı, hangisinin ne söylediği belli olmadı. Düşünceler yağmur gibi yağıyor, zaten yorgun olan gönlünü iyice yoruyordu.

Erzurumlu İbrâhim Hakkı hazretlerinin "Mevla görelim neyler, neylerse güzel eyler" sözlerini hatırlayarak teselli buldu.

Yazılı Medrese, şeyhülislâm Müfti-yüs-sekaleyn Ebussuud Efendi'nin ders verdiği medreseydi. Eyüp Sultan Camisi'ne yakındı. Avlusunda Ebussuud Efendi'nin mezarı vardır. Cinlerin kendisine sorduğu sualleri, kendi lisanlarında duvara yazdıkları için buraya yazılı medrese adı verilmişti.

Gemi Eyüp iskelesine yanaştı. Eyüp Sultan hazretlerine komşu gelmekten çok heyecanlıydı. Adımını gemiden Eyüp Sultan toprağına attığı an titredi. İçindeki ses dayanılmaz şekilde feryat etmeye başladı. Sanki sesin sahibi hemen yanındaydı da içindeki sesle aynı anda feryat ediyordu. Çekildiğini hissetti. Yoksa kendisi için nice bin fersah yol kat ettiğiyle buluşuyor muydu? Sağ tarafına baktı. Dokuz yaşlarında gösteren bir çocuk Topkapı Sarayı'na doğru bakıyordu. Onun içindeki sesin sahibi olduğunu hissetti. Anlatılmaz şekilde heyecanlandı. Koşup "Evladım, bu kadar peşinde koşturduğum yeter. Sendeki nasıl bir istek ki beni ta nerelerden buralara getirdin. Gel talebem ol, gönlümdeki gönlüne akıtayım" dememek için kendini zor tuttu. "Kendi isteğiyle, zorlama olmadan gelecek ve iki gelişte üç edebe riayet edecek" denmişti.

Artık Bursa yolları kapanmıştı. İslambol, vatan-ı aslisi olmuştu. İşgal altındaki şehri, asıl vatan tutuyordu, nice işgalden kaçtıktan sonra...

Mıknatısla çekilir gibi çekildi. Çocuğun yanına geldi.

"Selamün aleyküm evladım. İsmini bağışlar mısın?"

Baktığı yerle bir olmuş çocuk, rüyada gibi konuştu.

"Hasan, efendim..."

"Çok güzel ismin varmış... Nereye bakarsın bu kadar dikkatle?"

Ufka bakan gözler, bu sualle selam ve kelam sahibine döndü, bakışlar çok yorgundu. Sanki yüzlerce yılın yükünü taşıyor gibiydiler. Efendi hazretleri hayret etti, bu yaştaki çocuğu bu kadar yoran neydi. Çocuk, nice acıların izini taşıyan bir sesle cevap verdi.

"Ve aleyküm selam efendim. Gemilere... Toplarını Topkapı Sarayı'na doğrultmuş İngiliz gemilerine bakarım."

Cevapla toplar yüreğine ateş etmiş gibi vuruldu. Teselli

bulabilmek ümidiyle sual eyledi.

“Hay benim akıllı çocuğum! Gemilere niçin bakarsın?”

Bakışlarını gemilerden kurtaran çocuk sual sahibine dikkatlice baktı. İçindeki adımların ona doğru yürüdüğünü hissetti.

“Ne yapabilirim ona bakarım. Bu gemilerin toplarını bir daha Topkapı Sarayı’na çevirmemesi için...”

Bu cevapla bu sefer toplar hakikaten de yüreğine ateş etmişti.

“Sen daha çocuksun. Bu koca gemilere ne yapabilirsin ki?”

Son sual çocuğu kızdırdı, sertçe konuştu:

“Şimdi bir şey yapamam ama... Okuyacağım... Çok çalışacağım, Ebussuud Efendi gibi âlim olacağım. Barbaros Hayreddin Paşa gibi askerler yetiştireceğim, bu gemileri İslambol'a sokmayacak... Babama söz verdim. Sözümü tutmalıyım.”

Aldığı cevaplarla gönlü delik deşik olan Sondergahlı efendi, yeni bir suale cesaret edemedi. “Evladım. Allahü teâlâ tez zamanda maksadına kavuşturtsun” diyerek yürüdü, kendisini bekleyenlere doğru... Karaya ayak basar basmaz dokuz yaşındaki bir çocuğa yürümesinin, onunla konuşmasının şaşkınlığındaki sevdiklerine doğru...

Yürüdü... Gönlündeki feryatların sahibini geride bırakmanın üzüntüsünde, tanımanın sevincinde, bir an önce bir araya gelme ümidinde...

Kısım 29

İslambol'a geleli beş ay olmuştu. Savaşın getirdiği nice acıya, dertlere, sevdiklerinin ayrılıklarının dayanılmaz hasretine rağmen... Göç yollarına düşeli en huzurlu günlerini yaşamıştı. İslambol, dertlerine, acılarına merhem olmuştu. Yüzlerce yıldır havasına, toprağına karışanlarla özellikle de Eyüp Sultan hazretleri ve semtiyle... Bir de toplarını Topkapı ve Dolmabahçe Sarayı'na çeviren İngiliz gemileri olmasaydı... İşgal altında olduklarını bile fark edemeyeceklerdi.

İngiliz'in varlığı belli değil gibiydi. Sanki ortaya çıkmak için ipleri tamamen eline almayı bekliyordu. Bu da kendisini çok tedirgin ediyordu. "İngiliz" deyince Hindistan'da yaptıkları aklına geliyordu. Orada nasıl sinsice çalıştıklarını, Müslümanları birbirlerine nasıl düşürdüklerini ve Müslümanların başına içlerindeki satılmışları, hürriyet diye nasıl getirdiklerini anlatmıştı, Medîne-i Münevvere'de Şeyh Ziyâ Ma'sum hazretleri, İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin torunu... Onunla konuşmasından sonra İngilizleri çok yakından takip etmeye gayret etmiş, İngilizlerle ilgili ne bulursa okumuştu.

Hayatta kalan onbeş kişilik aile ferdiyle medrese odalarına yerleşmişler, dört yılın yorgunluğunu atmaya çalışmışlardı. En hoşuna giden şey de... Cinlerin, Ebussuud Efendi'den fetva almak için medrese duvarlarına yazdığı suallerdi. Sual için beklerken, unutmamak için yazdıkları söyleniyordu.

Hemen hemen her gün beklemişti. İskelede İngiliz gemilerine bakarken tanıştığı Hasan isimli çocuğu... Ama gelmemişti. Çok yakınlardaydı, hissediyordu. Gönlündeki "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" feryatları iyice fazlalaşmıştı ama gelmiyordu. Onun için nice beldeler aşıp gelmişti, ancak o bunu bilmiyordu. Bekleyecekti, kendiliğinden gelmesini, iki görüşte üç edebe riayet etmesini, zamanın dolmasını...

Medreselerin en yüksek kısmı olan, Süleymaniye Medresesine

tayini gerçekleşmişti, 2 bin 500 kuruş maaşla müderris olarak... Bu tayin, Şeyhülislam Mustafa Sabri efendinin arzıyla yapılmıştı, Hicri 8 Zilkade 1337 ve Miladi 5 Ağustos 1919 tarihli ferman ile...

Sondergahlı Efendi, tayin için kendisinden eser ismi istenince, "Biz kitap yazmaya değil, kitap yazana yol olmaya geldik" demişti. İstekte bulunanlar, bu sözdeki esrarı anlayamadılar, her haliyle en büyük eser olandan, eser ismi istemekten vazgeçtiler.

Bu tayinden sonra geçimleri düzelmiş, aile efradı bir araya gelmişti. Yazılı medresede rahatları yerindeydi. Ama gönlü iki şeyi istiyordu. Mekân olarak Kaşgari Dergâhı'nı... Gönlünü oraya bağlayan çok şey vardı. Orada İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin kokusu vardı. Daha ilk görüşte âşık olmuş, vurulmuştu oraya...

Gönlünün ikinci istediği, beklediği, kendisi için nice yollar aştığıydı. Onun "Okuyacağım... Çok çalışacağım, Ebussuud Efendi gibi âlim olacağım. Barbaros Hayreddin Paşa gibi askerler yetiştireceğim ki onlar İngiliz gemilerini İslambol'a sokmayacak... Babama söz verdim. Sözümü tutmalıyım" şeklindeki konuşmasını bir türlü unutamıyordu. Bu sözler aklına gelince... Gönlü, "İnşâallah evladım. Yalnızca Barbaroslar yetiştirmeyeceksin, Ebussuud Efendi gibi âlimler, Tokatlı Muhammed Emin Efendi gibi gönül ehli zatlar yetiştireceksin. Yüce Mevlam seni her türlü tehlikeden muhafaza etsin" diye dualara durdu. Artık iyice emin olmuştu. Onun, İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin 260. mektubunda müjdelediği kişi olduğuna...

Su akıyor... Suyla birlikte düşünce ve gönlü de bir diyardan diğerine, bir hatıradan ötekine, bir düşünceden öbürüne akıyordu. Bir mübarek cuma gününün ikindi sonrası...

Ekim ayının ilk günleriydi... Hava serinceydi, ama o farkında değildi. Son dört yıldır yaşadıkları dayanılır değildi... Gönlünü, gönlüyle birlikte bedenini yakıyordu. Gözleri büyük âlim Ebussuud Efendi'nin kabrine gitti. Cinlere fetva vermesi aklına geldi. Cinler, aklına gelince gülümsedi, onların en gönül yakıcısıyla yaşadıklarını hatırladı.

Cinler ve insanlar... Kendilerine irade verilen ve bu sebeple kullukla mesul tutulanlar... Yapıları birbirlerinden çok farklı iki şuurlu varlık âlemi... Buna rağmen... İnsanlar Cinler âlemine girmeye, onlardan faydalanmaya çok meraklıydı. Merak ve menfaat... İnsanı, hem dünyasını hem de ahiretini karartacak çok tehlikeli Cinler âlemine çekiyordu. Çekilen de bu âlemde kayboluyordu. Kaybolmayanlar, bu âlemde Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem ve vekillerinin yolunda gidenlerdi...

Cinler ve insanları birlikte düşününce... Aklına hayat tarzı olarak birbirlerinden çok farklı Batı ve Doğu geldi. Osmanlı savaşlarda Batı karşısında yenilince çare aramış. Çareyi ordunun ve idari yapının Batı tarzında yenilenmesinde görmüş. Yönünü Batıya çevirmişti. Ancak yenilenen yalnızca ordu, idari yapı değil, hayat tarzı, dünya görüşü de olmuştu.

III. Selim, II. Mahmud'la başlayan Batı'ya yürüyüş... Tanzimatla atılan ilk büyük adım, Meşrutiyetle atılan ikinci büyük adım... Sıra üçüncü adımdaydı... Eğer bu da aynı bakış açısıyla atılırsa... İnsanlığın ümidi Son Kale'de yaşayanlar Cin insan karışımı bir varlık haline gelirdi. Böyle olduğunda... Anadolu Kıyamete kadar hakkın, adaletin, mazlumların ve sahih itikadın Son Kalesi olarak nasıl kalacaktı?

İslambol'a geldikleri dört ayda çok şeyler yaşamıştı. 15 Mayıs 1919'da... Mondros Antlaşmasına dayanarak Yunan İzmir'e çıkmış ve işgal etmiş. Yönünü Anadolu'ya çevirmişti. Yunan'ın arkasında İngiliz olmadan böyle bir şey yapması mümkün değildi. Yunan işgali... Bir İngiliz oyunu muydu? Yunanistan, İngiliz'in Truva atı mı olacaktı üçüncü adımın atılması için...

Birden medrese bahçesi hareketlendi. Gelenler, yalnızca akla gelenler değildi... Gelişler devam ediyordu, doğuma, ölüme, bir diyardan diğerine, iyiden kötüye, kötüden iyiye...

"Şeyhülislam Mustafa Efendi hazretleri teşrif buyurdu. Çabuk istikbal eyleyin" sözleri ortalıkta dolaştı. "Hayırdır inşâallah" deyip hemen abdestini bitirdi.

Medrese bahçesi bir anda karışmıştı. Gelen Osmanlı'nın

şeyhülislamı olabilir miydi? Yanlış anlama mı vardı? Cümle kapısına doğru yürüdü. Kapıya geldiği anda karşılaştı. Evet, gelen oydu, ihtiyar Osmanlı'nın eski şeyhülislamıydı. Zor gün dostunu görmekle gönlü genişledi.

"Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz Şeyhülislam hazretleri. İnşâallah burada sefalar bulursunuz."

Mustafa Sabri Efendi, selam verdikten sonra "Hoş bulduk, sefalar bulduk. İnşâallah gelişimiz sefalar getirmeye olmuştur. Efendim, şeyhülislam yükünden kurtulalı iki haftayı geçti" diyerek Sondergahlı Efendi'yle, müsafeha yaptı, kucakladı.

"Siz bizim gönlümüzde her zaman şeyhülislamsınız" dedi. Mustafa Sabri Efendi'yi şadırvanın hemen yanındaki müderris odasına geçirdi. Hâl-hatır sorduktan sonra... Yapılan yardımlar için şükranlarını bildirdi. "Size, nasıl dua edeceğimizi bilemiyoruz. Ne yapsak hakkınızı ödeyemeyiz" dedi.

Mustafa Sabri Efendi, "Sizin için ne yapsak azdır. Osmanlı'nın, İslâm âleminin İngiliz'in elinde oyuncak olduğu bu zor günlerde... Ümidimiz sizsiniz... Yetiştireceğiniz talebelerinizdir" cevabını verdi.

İslambol'a geldikten sonra misafiriyle ilk görüşmesiydi. En son, hacca gidişte, 1908'de görüşmüşlerdi. Mustafa Sabri Efendi, Abdülhamîd Han'ın kütüphane müdürü, dert ortağıydı. Sondergahlı Efendi'den dokuz yaş daha gençti. Hindistan'daki İngiliz mezalimini ve hain planlarını anlatan Mazhar Efendi'den sonra... Mustafa Sabri Efendi'den de 'İngiliz' sözünü işitmişti. İşitmekle beraber "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum" feryadı fazlalaşmıştı. 'İngiliz' sözü yüreğini anlatılmaz şekilde sancıtır, içindeki feryadı fazlalaştırır olmuştu.

İçindeki feryatla 'İngiliz'in ilgisi neydi? Gönlüne doğan oydu ki... Gelecek yıllarda... 'Kavuşmak ve öğrenmek istiyorum' taleplerinin önünde en büyük engel İngilizler olacak... İngilizler bidat, sapık inanışları destekleyerek bu taleplere şekerle kaplanmış zehirle cevap vermeye gayret edeceklerdi.

Ne zamandır çok merak ettiği şeyi sordu.

"Efendim. Padişah Efendimiz Anadolu'ya Kemal Paşa'yı gönderdi. Çok geniş yetkililerle... İşgale karşı Anadolu'da hareket başlatması için. Yetki, güç demektir. İslambol işgal altındadır. Anadolu'daki bir hareket, milleti arkasından sürükler. Bu paşa, Erzurum ve Sivas'ta kongreler topladı. İşgale karşı direnen bütün müdafaa cemiyetlerini tek bir elde teşkilatlandırdı. Hükümet, onu önce İslambol'a çağırdı. Gelmeyince tutuklama emri çıkardı. O da sonra askeri vazifelerinden istifa ettiğini söyledi. Kendisiyle İslambol arasında ipler kopmuş gibi. Bütün bunlar nedir?"

Mustafa Sabri Efendi, derin bir iç geçirdi.

"Padişah Efendimiz, işgal altındaki İslambol'da İngilizlerle mücadelenin çok zor olduğunu anladı. Elini güçlü tutmak için Anadolu'yu teşkilatlandırmak arzusundaydı. Bu sebeple güvendiği kumandanları Anadolu'ya göndermek istedi. Anadolu'da teşkilat kurmak için bir başkumandan göndermeyi kararlaştırdı. Medine Muhafızı Fahri Paşa, onikinci ordu kumandanı Ali İhsan Paşa ve Harbiye Nazırı Mersinli Cemal Paşa gibileri Malta'ya sürülmüştü. Malta'ya sürülmeyenlerden Palabıyık Ziyâ Paşa'yı göndermek istedi, prostat hastası olduğunu söyleyerek gitmedi. Kadıköy'de, oturan Çerkez Ferid Paşa'ya teklif etti, o da özür dileyerek gitmedi.

Anadolu'ya gönderilecek kumandanın seçilmesinde çeşitli zümreler, kendi hesaplarına halifemiz Vahîdeddîn Han üzerinde tesir etmeye çalıştılar. Hele İngilizler, hem perde arkasından hem de açıkça hilelere başvurdular.

Vaktiyle Sultan Abdülmecîd Han'ı aldatarak, yetiştirdikleri mason Reşid Paşa'yı Sadrazam yaptıkları gibi kendi adamlarını Anadolu'ya göndermek için çok çalıştılar. Saraydaki casusları vasıtasıyla Halifeyi aldatıp Anadolu'ya soysuz, satılmış bir adamlarının gönderilmesi için çok uğraştılar.

Hiç ortalıkta yok iken Kemal Paşa'nın ismi söylenir oldu. Bu ismi padişaha eski sadrazamlardan tavsiye eden oldu.

Padişah, kendisini Berlin seyahatinden tanıyordu. Birlikte yolculuk yapmışlardı. İttihatçılara karşı bir paşa... Kendisini en son Yıldırım Orduları Grup Komutanı olarak atadı ve yaveri yaptı.

Kemal Paşa'yı Anadolu'ya gönderme fikrine Harbiye Nazırı

Şakir Paşa, cumhuriyetçi diye karşı çıktı. Ben de karşı çıktım, sebeplerini de söyledim. İngilizlere yakınlığıyla bilinen ve o zaman sadrazam olan Damat Ferit Paşa da Kemal Paşa'nın Anadolu'ya gitmesini istedi.

Vahîdeddîn Han, görevlendirmeyi yaptıktan sonra... Paşayı 16 Mayıs 1919 Cuma Yıldız Camii Hünkâr Mahfili'nde kabul etti. Kendisine sadık kalacağına dair yemin ettirdi.

Paşa, yola çıktıktan sonra içinde bulunduğu gemi, Boğaz'da İngiliz tarafından durduruldu. Tam her şey bitti dendiği anda, gelen bir emirle yola devam etmesine izin verildi.

Erzurum ve Sivas Kongrelerinde aldığı kararlarla kendi başına hareket ettiği, İstanbul'un emri dışına çıktığı anlaşılınca geri çağrıldı. Gelmeyince tutuklama kararı çıkarıldı, o da görevinden istifa etti.

Gittiği her yerde Halife adına hareket ettiğini, İslambol Hükümetinin İngilizlerin zorlamasıyla kendisinin görevden alınması için karar çıkarttığını, Anadolu'daki İstiklal Savaşı bittikten sonra İslambol'u da işgal kurtaracaklarını, Halife Sultana bağlı kalacaklarını söyledi."

Anlattıkları, Mustafa Sabri Efendi'yi hem yormuş hem de üzmüştü. Su içebilmek için izin istedi.

İngilizler 1919 yılı başında Adana, Antep, Maraş ve Urfa'yı işgal etmişti. Daha sonra da Batum ve Kars'a asker çıkarmıştı. İtalya, Nisan 1919'da Antalya, sonra da Konya'yı işgal etmişti.

İtilaf Devletlerinin desteğiyle... Yunanistan 15 Mayıs 1919'da İzmir, Aydın ve Manisa'yı; Ermeniler ise Nisan 1919'da Kars'ı işgal etmişlerdi.

Fransızlar, Adana, Antep, Maraş ve Urfa'ya girmiş. Güneyimizde "Kilikya Ermenistanı" kurma hazırlığındaydılar. Suriye'den getirttikleri göçmen Ermenileri silahlandırarak, Türkler üzerine saldırtmışlardı. 13 Kasım 1918'de İslambol önlerinde demirleyen İtilaf Devletleri donanmasının gelmesiyle... Türk topraklarının işgaliyle yıkıcı ve bölücü faaliyetler, daha da genişlemişti.

Rum, Ermeni, Yahudi, Necdî ve Nastûrî azınlıkları ile hainler çeşitli teşkilâtlar kurmuşlar... İtilaf Devletlerinin "Türkiye'nin haritadan silinmesi" faaliyetleri doğrultusunda çalışmalarını başlatmışlardı. Düşmanların faaliyetlerine karşı Türk vatanseverleri de harekete geçti. Teşkilatlanarak, mücadeleye hazırlandılar. Çeşitli yerlerde müdafaa cemiyetleri kuruldu.

Samsun-Trabzon bölgesindeki Pontuscu Rumlar... Müslüman ahaliye karşı harekete geçerek, yol kesmeye, câmileri yakmaya başladılar. Karadeniz bölgesini Mondros Mütarekesi hükümlerine göre işgal ettirmek istiyorlardı. Bu bölgenin güvenliği ve Anadolu'daki teşkilatlanma için Vahideddîn Han, harekete geçmiş... Almanya seyahati esnasında yanında bulunan ve fahrî yaveri olan Kemâl Paşayı 19 Nisanda Dokuzuncu Ordu Müfettişi olarak tayin etmişti. 6 Mayısta bu vazifesi Vekiller Heyetince tasdik edilmişti.

İşgal altındaki İslambol'dan vatanın kurtarılamayacağını anlamıştı Vahideddîn Han... Güvendiği kumandanları Anadolu'ya göndermek istemiş. Ancak bunlar; "Dünyaya karşı harp edilmez. Bu iş olmaz" diyerek gitmeyi reddetmişler. Sultanın, kurtuluşun Anadolu'dan gerçekleşeceğine ümidi tamdı. Bir ara kendisi gitmeyi düşünmüş. Ancak İngilizler; "Eğer Anadolu'ya geçersen İslambol'u Rumlara işgal ettirir, taş üstünde taş bırakmayız" diyerek engellemişler. Bunun üzerine Kemal Paşayı saraya çağırmış. "Paşa, paşa! Şimdiye kadar devlete çok hizmet ettin. Bunları unutun. Asıl şimdi yapacağın hizmet hepsinden mühim. Devleti kurtarabilirsin" demiş. Büyük yetkilerle Anadolu'ya göndermişti.

16 Mayıs 1919'da... Mustafa Kemâl Paşa, devlet adamları ile vedalaşıp, Vahideddîn Han tarafından kabul edilmişti. İşgal kuvvetlerinin namlularının çevrili olduğu Yıldız Sarayında Sultan'la görüşmüş. Kendisine, Hatt-ı Hümâyûn" verilmiş. Bu hümâyunda;

"Yaverlerimden Erkân-ı Harbiye Mirlivâsı Mustafa Kemâl Paşaya:

Umumi Harbin müttefikler hesabına kaybedilmesi üzerine doğan siyasi durum, büyük atalarımın mülkünü, hilâfet ve saltanat makamını çetin ve korkulu bir yere sürüklediğinden...

Hükûmetimin kararıyla tayin olunduğunuz mıntıkada... Asayişi sağlamak ve şahane-i rıza ve dileğime aykırı hâllerin meydana gelmesini engelleyerek ve topyekûn korkulu şeylerin def'ine cehd ve gayret göstererek, milletimin saldırgan ellerden kurtulmasını sağlamak için... Tek vücut hâlinde davranılmasını selamımla beraber asker ve memurlara ve halka bildirmek üzere irade ettim!" yazıyordu.

Daha sonra... Paşa, Vahîdeddîn Han'ı dinlemeden hareket ettiği gerekçesiyle görevden alınmış, o ise, Anadolu'da teşkilatlanmaya devam etmişti.

İngilizler Musul'un tamamını; Fransızlar Adana, Antep, İskenderun, Maraş, Mersin ve Urfa'yı; İtalyanlar Antalya'dan Kuşadası'na kadar uzanan kıyılarla Büyük Menderes Nehri arasındaki Güneybatı Anadolu'yu fiilen işgal etmişlerdi.

Boğazlar bölgesiyle Anadolu ve Trakya'nın birçok şehirleri ve kasabalarında İtilaf Devletlerinin kuvvetleri veya kontrol ekipleri yer almışlardı. Doğu'daki Ermeniler, Türk birliklerinin Güney Kafkasya'yı boşaltarak harbin başındaki hudutların gerisine çekilmesini fırsat bilmiş. "Büyük Ermenistan" devletini kurma hülyasını gerçekleştirme çabasına girmiş.

Fransız, İngiliz, İtalyan ve Japon başbakanlarından kurulu "Yüksek Meclis", Yunanların İzmir'e asker çıkarması müsaadesini vermişti. İzmir Limanındaki Amerikan, İngiliz ve Yunan donanma kumandanlıkları, Onyedinci Kolordu Kumandanına ortak nota vermiş.

Bu ortak notada, Mondros Mütarekesinin 7. maddesi hükmünce; İzmir istihkâmlarıyla çevresindeki bütün savunma tertip ve araçlarını içine alan arazinin devletler adına Yunanistan tarafından işgal edilmesine karşı konulmamasını istemişler ve 15 Mayıs'ta İzmir işgal edilmişti.

İşgal edilen Türk topraklarında 38 bin İngiliz, 59 bin Fransız, 17 bin İtalyan ve 90 bin Yunan askeri bulunuyordu.

Bütün bu işgallere karşı... Anadolu'nun dört bir tarafında mukavemet başlamıştı. Ancak Anadolu insanı iki arada kalmıştı. Bir

tarafta Kemal Paşa, diğer tarafta Halife... Paşa'nın "Bütün bu yaptıklarım Halifenin emriyledir. Halifenin hakkımdaki kararı İngilizlerin baskısıyladır. Görünüşte bana karşıdır, ama her zaman duası ve desteği bizimledir" diyerek bu tereddüdü gidermeye çalışıyordu.

Benzer konuşmalar can Hasan'ın evinde de yapılmıştı. Yeminli Deli Mesud Efendi, durumu yirmi yaşındaki oğlu Mustafa ve onbeş yaşındaki İbrâhim ile tartışmış... "Kemal Paşa, savaş bittikten sonra gelip Padişaha tekmil verirse, o zaman ben ona iyi asker derim. Bakalım zaman ne gösterecek. Ama her halükarda Anadolu'da hareketi desteklemek, işgalcileri memleketimizden atmak zorundayız. Bu Kemal Paşa eliyle mi, başkası eliyle mi olur bilemem. Ama olmalı" demişti.

Şakir Efendi'nin getirdiği suyu içen Mustafa Sabri Efendi, şöyle bir nefeslendi.

"Efendi hazretleri müsaade ederseniz bir hususu arz etmek isterim."

Sondergahlı Efendi, hitap şeklinden tedirgin oldu.

"Affınıza sığınırım. Hazret olmak, arz edilmek kim, biz kim? Allahü teâlânın garip bir kuluyuz. Siz ki eski bir şeyhülislamsınız, siz söyleyeceksiniz biz yapacağız."

Bu sözlerle de Mustafa Sabri Efendi mahcup oldu.

"Estağfurullah efendim. Şunu arz etmek isterim ki... Bir yıldır İngilizleri daha yakından tanıma fırsatı buldum. Ehl-i sünnetin en büyük düşmanı onlar. Hindistan'da Kadıyani gibi sapık mezhepleri, Arabistan'da Vehhabiliği, Mısır'da mezhep kabul etmezleri ortaya çıkardılar. Osmanlı'nın son parçası İslambol ve Anadolu'da da benzer oyunlar peşindeler. Sizi yakından takip ediyorlar. Ne olur siyasetten uzak durun, kendinizi gizleyin. Dünyada ehl-i sünnetin kuvvet bulması için size ihtiyaç var. Ben siyasete karıştım. Beni İslambol'da tutmazlar. Buradan ayrılmazdan önce bir şey daha yapmak isterim, müsaade ederseniz."

"Müsaade sizin efendim, buyurun. Arzunuz, bizim için hemen

yerine getirilmesi gereken bir emirdir."

"Estağfurullah efendim. Eyüp-Gümüşsuyu'ndaki Kaşgari Dergâhı meşihatı boş. Orası hemen Eyüp Sultan hazretlerinin yanı, İslambol'un kalbi gibi... Bildiğiniz gibi... İmâm-ı Rabbânî kuddise sirruh hazretlerinin izini taşır. Uygun görürseniz... Şeyhülislamlık oraya sizi tayin etmek ister. Halife Efendimiz de bunu çok arzu eder. 'Efendi hazretlerinin orada bulunması İngiliz işgaline ve sonrasına karşı en büyük emniyetimiz olacak' der. Ne emir buyurursunuz?"

'Kaşgari Dergâhı' ismini duymasıyla birlikte içindeki "Öğrenmek istiyorum, kavuşmak istiyorum' feryadı coşmuştu. Severek boyun büktü.

"Emir buyurmak ne haddimize efendim. Halife Efendimiz, nasıl münasip görmüşlerse öyle olsun."

Hocasının sözlerini hatırladı. Sevinsin mi üzülsün mü bilemedi. Hocası ona Sondergahlı ismini vermiş. "Evladım... Bize bildirilen o ki... Kırk yıl içerisinde... Osmanlı son bulur. Anadolu'da yeni bir devlet kurulur. Bu devlet, batıya dönük olur. Bu devlette, dergâhlar kapatılır. Sen... Nübüvvet yolunda... Dergah vasıtasıyla gönüller yapan son kişi, Anadolu'nun Kıyamete kadar Son Kale kalmasını sağlayacak işleri başlatan kişi olursun.

Mevlana Halid-i Bağdadi hazretlerinin kuvvetlendirdiği, esaslarını belirlediği rabıta, muhabbet yoluyla kavuşmayı başlatırsın. Yeni kurulan devlette... Ehl-i sünnet itikadının unutulmamasına... Kıvılcımın bütün dünyayı aydınlatan ışık olmasına... Öğrenmek, kavuşmak istiyorum diye feryat edenlerin Kıyamete kadar öğrenmesine, kavuşmasına... Altın Yay'ın kurulmasına vesile olursun. Bu sebepten sana Sondergahlı derim. Son Kale'de Sondergahlı..." demişti.

O günden sonra... Söylediklerinin tek tek gerçekleştiğine şahit olmuştu. Osmanlı yıkılmış, Anadolu'da yeni devletin hareketi başlamıştı... Görülen o ki... Yeni devlet çok yeni şeyler getirecekti...

1919 yılının Aralık ayının sonu... Güneş doğmak üzereydi... Kasımpaşa sırtları üzerinden... Köşk, dergâhın en fazla sevdiği yerdi. Sabah namazından sonra burasını mekân tutar olmuştu. Güneşin doğuşunu, günün başlangıcını... Mezarlar içindeki bu yerde, kuş sesleri arasında yaşamak anlatılmaz bir zenginlikti.

Gözleri hep aynı yerde, Eyüp Sultan hazretlerinin türbesi üzerinde takılıp kalıyordu. Buradan ayrıldığında da Eyüp'ün mahallelerini arıyor, gönlü, "Ey feryatların sahibi, gelişi müjdelenen bekletme artık" diyordu.

Eyüp Sultan hazretleriyle geleceği müjdelenen arasında bir ilişki olduğunu hissediyordu. Eyüp Sultan hazretleri, İslambol'un fethinin mihmandarı, rehberi olmuştu. Beklenen hangi fethin anahtarıydı?

Kaşgari Dergâhına çok sevinmişti. İngiliz işgaline rağmen... Yücedağ'dan sonra... En huzurlu günleri burada yaşadığını hissetmişti. Ailesinden geri kalanlar burada toplanmış. Burasını vatan-ı asli tutmuştu. Sanki yıllardır ayrı kaldığı yârine kavuşmuştu. Biraz bunaldığında hemen Eyüp Sultan hazretlerinin huzuruna koşuyor, rahatlıyordu.

Mustafa Sabri Efendi'yle görüşmelerinden hemen birkaç gün sonra... Gümüşsuyu'ndaki Kaşgarî dergâhı meşîhatine tayin edilmişti.

1919'un Ekim ayında... Padişah beratı ile yüz kuruş maaş ile meşîhat ve imamet ve hitabet vazifesi Sondergahlı Efendi'ye verilmişti.

Çoluk-çocuk sevinç içinde taşınma derdine düşmüşlerdi. Kasım'ın yirmiyedisinde dergâha geldiklerinde bir sürprizle karşılaşmışlardı.

Tekkede son şeyh Bahâ Efendi'nin inmeli vâlidelerinden başka kimse yoktu. İhtiyar kadın bağırıp çağırmış, "Burası bana ait"

demişti. Tekke ehlinden kimseler bulunmadığı bir sırada, selamlık cihetine taşınmıştılar.

Bir hafta temizlik yapmışlar. Buldukları içki şişeleriyle de vurulmuşlar, İslambol'da yaşanan sıkıntıları anlar gibi olmuşlardı...

Taşındıktan birkaç gün sonra... Adı geçen valide vefat etmişti. Cenazesi kaldırıldıktan sonra tekkenin harem dairesine ailece yerleşmişler. Sakin olmuşlar.

Kaşgarî Tekkesi namıyla maruf olan bu tekke eskiydi. 1745 senesinde inşa edilmişti. Mekke-i mükerremedeki mürşid-i kâmil Şeyh Ahmed Yekdest Cüryânî hazretlerinin halifesi Hacı Murtezâ Efendi tarafından... Eyyüb Sultan'da Gümüşsuyu'nda İdris Köşkü civarındaydı...

Adı geçen İdrîs köşkünü, İdrîs Hakîm bin Hüsâmeddîn Bitlisî yaptırmıştı. Sultan Bâyezîd ve Yavuz Sultan Selim zamanında yaşamış. Derin âlim olan bu zat, İran hududundaki yirmibeş kabilenin Osmanlılara itaat etmesine sebep olmuş. Böylece Çaldıran zaferine büyük hizmette bulunmuştur. Bülbülderesi civarında yaptırdığı çeşmenin yanında bir sed üzerinde medfundur. Hicri 932, Miladi 1526'da vefat etmişti.

Murtezâ efendi, Hicri 1160, Miladi 1747'de vefat edip, tekkenin denize bakan duvar önüne defnedilmiş. Oğulları da yanındadır.

Kalenderhâne'de şeyh olan Kaşgarlı Abdullah Efendi evlenmeye niyet etmiş. Kalenderhâne'nin şeyhliği için bekârlık şart olduğundan, Murtezâ Efendi tekkesine şeyh olmuştu. Bundan sonra dergâh Kaşgari diye anılmaya başlamış. Şeyh Kaşgarlı Abdullah Efendi'nin 1757 tarihinde vefatı üzerine oğlu Ubeydullah Efendi, şeyh tayin edilmiş. Ubeydullah Efendi onsekiz sene sonra vefat etti, evladı yoktu. Bunun üzerine tekkenin imamı, Geylân ahalisinden Şeyh Îsâ Efendi tekkenin şeyhliğine tayin olundu. 1791'de 90 yaşında vefatına kadar bu görevde kaldı. Sultan III. Selim Hân buna bir türbe yaptı.

Tekkeye son olarak Bahâ Efendi tayin olundu. Baha Efendi,

1918 tarihinde vefat etti. Tekkeye vekâleten Şeyh Ceylân Efendi tayin olundu. Bahâ Efendi'nin hanımını nikâh ettiğinden görevinden alındı. Kaptan Hasan Paşa'nın türbe meşîhati hizmetini ifa eden Abdullah Efendi'ye, ehli gelince ehline verilmek üzere emanet verildi. Sondergahlı Seyyid Efendi bu göreve ehil görülerek tayin edildi. Vazifeyi Abdullah Efendi'den devraldı.

Sondergahlı Eyüp Sultan hazretlerinin türbesine baktı. Onun hicretini ve kendi hicretini hatırladı. İkisini Eyüp Sultan'da buluşturan hicretler... Kendisini Eyüp Sultan'da bekleyen "Öğrenmek istiyorum" feryadının sahibi... İslambol'un sur dışında yer alan kasabası...

Eyüp Sultan'a hazretlerine komşu Kaşgari dergâhı... O Kaşgar ki... Oğuz neslinin toplu olarak ilk Müslüman olduğu, Abdülkerim Satuk Buğra Han'ın yaşadığı ve ilk Müslüman Türk devletinin, Karahan'ın doğduğu diyar... Kendisine mübarek hocası tarafından Sondergahlı dendi... Görev yaptığı dergahın ismi de Kaşgari dergahı... Eyüp Sultan, son ile başlangıcın bir kurulduğu mekan...

Sondergahlı hazretleri... Hicaz ve hicret seferlerinde, Ankara, Sivas ve Kastamonu hâriç olmak üzere, Anadolu vilâyetlerini gezerek mahallî ulemâ ve meşâyih ile görüşmüştü. Bununla beraber... Mısır-İskenderiyye, Rabat, Tanta, İsmâiliye, Süveyş, Port Mesud, Cidde, Yenbu', Şam, Halep, Beyrut, Cebel-i Lübnan, Humus vilâyet ve şehirlerini de dolaşmıştı. Rus hududu dâhilindeki aşiretleri ve civardaki bütün köy ve kasabaları ve sair kabile ve aşiretleri, vaz, nasihat ve neşr-i tarikat için gezmişti.

Gele gele Eyüp Sultan hazretlerine komşu, misafir gelmişti. Ve bekliyordu müjdelenen kimsenin gelmesini, emaneti almasını...

İslambol ve Anadolu'daki Müslümanları çok zor günler bekliyordu. İttihat Terakki zamanında masonlar şeyhülislamlığa getirilmişti. Abduh'un Mısırlı çömezi Reşîd Rızâ'nın yazdığı ve mezhepleri inkâr eden kitabı Muhâverât, gözde olmuş. İslâm'da Birlik ismiyle 1914 yılında tercüme edilerek İslambol'da basılmıştı.

Bütün bunları hatırlayan Sondergahlı hazretlerinin gönlü daralıyordu. Eyüp Sultan hazretlerinin kabrine bakarak teselli

bulmaya çalışıyordu. İçindeki feryatların sahibine seslenerek "Bir an önce gel de... Hem gönlümde hem de zihnimde bana emanet edilenleri sana aktarayım" diyordu.

* * *

Sondergahlı hazretlerinin sohbetine katılanlar birbirinden ehibba (dostlar, sevgililer) diye bahsediyorlardı. Sondergahlı hazretleriyle birlikte... Nübüvvet yolunda, dergâh Hakiki kulluğu, kavuşmayı talep edenler, Kaşgari Dergâhına koşarken... Sondergahlı hazretlerinin geliyor mu diye yollarını gözlediğiyse... Tesettüre uymayan kadınları, namaz kılmayanları görünce ağlıyordu, Cehenneme girecekler diye. Oyun için evlerindeki sobanın etrafında kardeşleriyle dönerken sobayı deviriyordu.

İngiliz askerlerine kızıyordu. Ama onların İslambol'a gelmelerine mâni olmayan denizci Osmanlı askerlerine daha fazla kızıyordu. Niçin onlara mâni olmadılar diye...

Bir an olsun babasına verdiği sözü unutmuyordu. Derslerine çok çalışıyordu. İngilizlerin tekrar gelmesine mâni olacak Barbaros Hayrettin Paşaları, Ebussuud Efendileri yetiştirebilmek için...

Her abdest aldıktan sonra şahadet parmaklarını gözlerine sürüyordu. "Ya Rabbi sen benim gözlerimi hastalıklardan muhafaza et" diyerek... Çünkü Eyüp Sultan Hatibi Nuri Efendi'den böyle işitmişti. Bu müstehabı yerine getirerek hem gözleri hem de gönlü hakikati görebilmek için kuvvetleniyordu.

Hocanın namazdan sonra "Ya Rabbi! Müslümanları, beldemizi, memleketimizi, bütün İslâm beldelerini belalardan, taundan, vebadan ve düşmanı sevindirir hâle düşmekten muhafaza eyle" şeklindeki duasına can-ı gönülden âmin diyordu. Ancak, 'düşmanı sevindirir hâle düşmekten' ne demek istendiğini tam çıkaramıyordu.

Bir gün bunu babasına sormuş. "Evladım. Buna en güzel misal şimdiki halimiz. Bak vatanımızın her tarafı işgal edildi. Biz birbirimize düştük, fırkalara ayrıldık. Millete önderlik edecek okumuş gençlerimiz savaşlarda telef oldu. Ordumuz dağıtıldı.

Âlimler azaldı, meydan cahillere kaldı. Mezhepsizlik aldı yürüdü... İşte bütün bunlar, düşmanlarımızı sevindiren haller. İnşâallah sen çok çalışacak, bir daha bu hallere düşmememiz için gayret edeceksin" cevabını vermişti. O da İngiliz işgal gemileri hadisesinden sonra... İkinci defa çok çalışma, Barbaros Hayrettin paşalar, âlimler yetiştirme sözü vermişti.

Can Hasan, dersler ve oyunlar arasında koşturup, işgalin ne olduğunu anlamaya çalışır... Sondergahlı hazretleri onun yolunu gözlerken... İslambol ve Anadolu'da... Düşmanı memleketten atmak, Ankara'da yeni bir Meclis, yeni bir hükümet kurmak için çok çeşitli gelişmeler yaşanıyordu.

12 Ocak 1920'de İslambol'da yeni Meclis-i Mebusan toplandı. 13 Ocak'ta... İslambol'un Türk kalması için Sultanahmet Meydanında büyük miting yapıldı. Buna can Hasan ve babası da katıldı.

20 Ocak'ta Maraş'ta... Sütçü İmam'ın attığı ilk kurşunla Fransızlara karşı mücadele başlatıldı. 28 Ocak'ta Osmanlı Meclis-i Mebusan'ın gizli toplantısında Misâk-ı Millî kabul edildi. 1 Şubat'ta Maraş'ta... Fransızlar çarşıları yakmaya başladı ve çok şiddetli sokak savaşları baş gösterdi. 12 Şubat'ta Maraş, Fransız işgalinden kurtuldu.

16 Mart'ta İstanbul, İtilaf Devletleri tarafından resmen işgal edildi, 13 Kasım 1918'deki fiili işgal resmiyete döküldü. Meclis-i Mebusan basıldı. Bazı milletvekilleri tutuklandı ve Malta Adası'na sürüldü. Ankara'da yeni bir Millet Meclisi toplama teşebbüsüne geçildi.

28 Mart'ta Antep'te... Fransızlara karşı direnişiyle ünlenen Şahin Bey şehit oldu. 2 Nisan'da İstanbul Mebuslar Meclisi'nden ilk grup Ankara'ya geldi. 12 Nisan 1920'de Urfa, Fransız işgalinden kurtuldu. 21 Nisan Bursa'da bazı din adamları, Anadolu'da Kemal Paşa tarafından başlatılan hareketin meşrutiyetine dair fetva verdi.

23 Nisan'da Ankara'da Millet Meclisi açıldı. Ve 3 Mayıs'ta ilk İcra Vekilleri Heyeti, hükümet kuruldu. Hükmedeceklerdi... 23, Oğuz Türkünün esrarlı, uğurlu sayısıydı. Ama bu Miladi 23 idi...

Gelişmeleri çok yakından takip ediyordu Seyyid Sondergahlı hazretleri... Güç İslambol'dan Ankara'ya kayıyor, Yunanistan bu işte çok acımasızca kullanılıyor, yeni bir dönem başlıyordu.

7 Haziran'da Ankara'da yeni açılan Meclis yeni bir kanun kabul etti. "16 Mart 1920 Tarihinden İtibaren İslambol Hükümeti'nce Akdedilen Bilcümle Mukavelat, Uhudat Vesairenin Keenlemyekun Addi Hakkında Kanun" isimli bu kanuna göre... İslambol Hükümeti'nin İslambol'un işgali gününden sonra yaptığı ve yapacağı tüm anlaşmaların hükümsüz sayılacağı belirtiliyordu. Kısacası, "işgal altındaki bir hükümetin alacağı kararlar kabul edilemez" deniliyordu.

Bu kararın alındığı günlerde... Seyyid Sondergahlı hazretlerinin sevenlerinden Deli Cevat, İslambol'da ortalığı birbirine kattı. Galata Köprüsünde, bir kadının eşarbına el uzatan iki İngiliz askerini denize attı, yakalandı ve hapsedildi.

Hapishanedeki hâli İngilizleri şaşkına çevirdi. Her namaz vakti, Seyyid Sondergahlı Efendi hazretlerine rabıta ediyor, rabıta edince de el ve ayaklarındaki zincirler çözülüyordu. İngilizler bu durumun duyulmaması için Deli Cevat'ı hapisten çıkardılar.

Bunu duyanlar teşhisi koydular. "Görülen o ki... İngiliz'in ve uşaklarının mukaddes değerlerimize saldırısından, vereceği zararlardan ancak Allahü teâlânın sevgili kullarına, onların eserlerine uyarak, onları severek, dediklerini yaparak kurtulabiliriz" dediler.

1920 yılının Ramazan ayının son günleri, ikindi sonrasıydı. Sondergahlı hazretleri, Beşiktaş'ta Sinanpaşa Camisi'ndeki vaazını bitirmişti. Camiden çıkıp yolun karşısına doğru yürüdü. Caddede bir fayton duruyordu. Ama diğer faytonlara benzemiyordu. Gayet süslü idi. Önündeki arabacı da arabacıya değil, resmi bir dairedeki memura benziyordu. Cami kapısından çıkmasıyla birlikte arabadan, çok şık ve kibar bir bey inip selam verdi. "Sondergahlı Efendi zat-ı âlileriniz mi?" diye sordu. "Evet, bendenizim" cevabını alınca "El-melikü yakraükesselam ve yed'uke iletta'am (Sultan sana selam

ediyor ve seni iftara çağırıyor)" dedi.

Heyecanlandı. Ne zamandır Halife hazretleriyle tanışmak, yardımları sebebiyle teşekkür etmek, en önemlisi de gelişmeler hakkındaki endişelerini paylaşmak istiyordu. "Halife efendimizin daveti, bu fakir için şereftir" diyerek arabaya bindi.

Yıldız Sarayı'na gittiler. Büyük bir salona aldılar. İstanbul'un seçilmiş vaizleri, imamları hep çağırılmıştı. Yemek vaktine kadar dertleştiler. Akşam ezanının okunmasıyla hurma ile oruçlarını açtılar, sonra namazı kıldılar, namazı takiben de iftar eylediler. Saray âdeti olduğu üzere Padişah aralarına gelmemişti. Buna üzüldü, 'Kısmet değilmiş" diye düşündü.

Yemek duası yapıldı. Padişahın hususi işlerine bakan, sekreteri ve dert ortağı olan sermüsahib geldi. Hemen ayağa kalkıldı. O oturunca oturuldu. Arkasında gayet şık, temiz giyinmiş bir hizmetçi vardı. Elinde bir tepsi tutuyordu. Tepsinin içinde mendiller vardı. Bütün oradaki hocalara mendil hediye ettiler. Sondergahlı Efendi'ye de verdiler. Mendilin uç tarafı bağlanmıştı ve oldukça da ağırdı.

Sermüsahib, "Efendim, halife hazretlerinin selamları var" deyince... Halifenin ismi söylendiği için ayağa kalkıldı ve "Ve aleyküm selam ve rahmetullahi ve berakâtüh" diyerek selam alındı. Sermüsahib, "Halîfe-i müslimîn Sultan Vahîdüddîn han hazretlerinin hepinizden bir ricası var. Yunanlılar İzmir'e çıktıktan sonra... İngiliz desteğiyle Anadolu içlerine kadar ilerlediler. Anadolu'nun birçok yeri ve İslambol, Fransız, İtalyan, Ermeni ve İngiliz işgali altında. Bunlarla mücadele için emirleri ve desteğiyle Anadolu'da Kuvvâ-i milliye kuruldu. Anadolu'da düşmanla çarpışan Kuvvâ-yı milliyenin galip gelmesi için dua etmenizi ister. Anadolu'daki mücahitlere para, mal ve dua ile yardım etmeleri, eli silah tutanların onlara katılmaları için milleti teşvik etmenizi rica ediyor" dedi.

Dergâha geldikten sonra mendilin köşesini açtı, tahmin ettiği gibi içine altın bağlanmıştı. Tamı tamına on tane altın... Yüce

Mevla, küçük bir ihtiyacı için Osmanlı Sultanını, halife-i müslimini vesile eylemişti. Hikmetinden sual edilmezdi.

Dergâhtan misafir hiç eksik olmuyordu. Uzak diyarlardan gelip, İslambol'da kalacak yeri olmayanlardan da gelenler çoktu. Boş odaların elden geçmesi gerekiyordu. Karyola, yatak ve koltuk ihtiyacı vardı. On altınla bu ihtiyaçları karşıladı.

Gönüllüleri Anadolu'ya gönderilmesi ve yardım yapılması için harekete geçti. Mesaisinin büyük kısmını bu işe harcadı. Sevenleri böyle bir işaret bekliyorlarmış. Çok kısa zamanda nice kişi Anadolu yollarına düştü, çok miktarda yardım toplandı.

Dergâhta yediden yetmişe herkesin yardım için çırpındığı günlerdi... Bütün okullarda olduğu gibi Reşadiye Numune mektebinde de hareket vardı. Can Hasan, hemen camın kenarında oturuyor... Çoğu zaman gözlerini Sultan Reşat'ın türbesinden alamıyor... İki yıl önce babasıyla bu türbede yeni kazılan Reşat Han'ın mezarını görmelerini düşünüyordu. Fıkıh hocası bir şeyler söyledi. Gözleri ve gönlü türbede olduğu için anlayamamıştı.

Hocasının "Hasan, oğlum! Ne söylediğimi duydun mu?" sualiyle çok mahcup oldu. Çok fena yakalanmış, hocası konuşurken başka şeyle meşgul olmuştu. Kızardı, "Duyamadım efendim" cevabını verdi.

Hocası sertçe, "Ben konuşurken başka yere bakarsan tabii duymazsın. 'Evinizdeki fazla eşyaları paket yapın getirin' dedim. Sen de unutma" şeklinde konuştu. Hocalarından o ana kadar hiç azar işitmemişti, üzüldü, gözlerini yaş bürüdü. Gözyaşının akmasına mâni olmak için gözlerini kıstı, "Peki, efendim!" diyerek yerine oturdu. Oturdu ama nereye oturduğunu bir bilemedi. Sanki diken üzerine oturmuştu. Hocasından azar işitmek, azar işitmeye sebep harekette bulunmak onu çok üzmüştü.

Ders bitince herkesin çıkmasını bekledi. Hocasının yanına gitti, "Özür dilerim efendim. Bir daha olmayacak. Hakkınızı helal edin" dedi. Çantasını toplamakta olan Hoca Efendi, yüzünü kaldırdı,

konuşanı görünce gülümsedi. Boyun bükmüş talebesinin saçlarını okşadı.

"Evladım. Özür dilenecek bir şey yok. Hepimiz zaman zaman dalıp gideriz, çok uzaklara, çok yakınlara... Sana bilerek sertçe söyledim. Böyle yapmasaydım, arkadaşların sana farklı davrandığımı düşünebilirlerdi. Haydi, şimdi evine git. Varsa hakkımı helal ettim, sen de helal et."

Hocasının sözleriyle rahatlayan, anlatılmaz bir sevince bürünen Can Hasan yürüdü, içindeki adımlara ayak uydurarak.

Yine aynı şeyi yaptı. Eve gitmezden önce Eyüp Sultan hazretlerinin türbesine yürüdü. Yine aynı şey oldu. Buraya yaklaşınca içindeki adımlar hızlanmıştı. Artık adımlardan korkmuyordu, yalnızca nerede ve ne zaman hızlandıklarına dikkat ediyordu.

Salevat, üç İhlâs ve bir Fâtiha okudu, sevabını ilk önce Peygamber Efendimize (sallallahü aleyhi ve sellem), bütün peygamberlere (aleyhimüsselam), dört halifeye (radıyallahü anhüm), bu üstünlük sırasını takip ederek daha nicelerine ve en son olarak da "hassaten Eyüp Sultan hazretlerine" diyerek bağışladı. Okulda böyle öğretmişlerdi.

Eyüp Sultan hazretlerini çok seviyordu. Babasından ve hocalarından sual ederek hayatını iyice öğrenmişti. Ta Arabistan denen diyardan buraya niçin geldiğini anlamaya çalışıyordu. Peygamber Efendimizin hadis-i şerifte "Konstantiniyye elbette fethedilecektir, onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, askeri ne güzel askerdir" buyurduğunu söylemişler... Eyüp Sultan hazretlerinin bu hadis-i şerifte müjdelenen askerden olmak için geldiğini, İslambol'un eski isminin Konstantiniyye olduğunu anlatmışlardı. Peygamber Efendimiz İslambol'u niçin müjdelemişti? İslambol'un özelliği neydi? Müjdelenen şehir şimdi İngiliz işgali altındaydı. Bu nasıl oluyordu?

Ağlama sesiyle irkildi. Farkında olmadan evlerinin hemen yakınlarındaki kulübeye gelmişti. Evin bahçesine kazan kurulmuş,

bazı kadınlar ağlıyordu. Ne olduğunu bir çocuğa sordu, "Şiir söyleyen abla öldü" cevabını aldı. İçindeki adımlar koşmaya başladı. Okula giderken her sabah sesini duyduğu hanım ölmüştü ha? İhtiyar değildi, yeni evli olduğunu söylemişlerdi.

Bu kulübede kocasıyla birlikte yaşıyordu. Gece, börek, çörek, aşure pişirir, kocası da bunları el arabasına dizer, Eyüp Sultan Camii önünde satardı.

Her sabah, mektebe giderken kadıncağızın yanık sesle;

Geçti gençlik, tatlı bir rüya gibi, ey çeşmim zâr

Beni mecnun etti girye, meskenim olsun mezar.

beytini söylerdi. Duya duya bu beyti ezberlemiş, manasını hocasından öğrenmişti. Manası "Gençlik tatlı bir rüya gibi geçti ey gözüm ağla, ayrılık beni deli etti, evim olsun mezar" demekmiş.

Bu manayı öğrenince "Acaba başkasını mı seviyordu? Onu sevdiğine vermediler mi?" diye düşünmüştü.

"Evim mezar olsun" diye diye evi hakikaten de mezar olmuştu. Kadın evinden çıkıp yanına gelecekmiş gibisine geldi. Korku içinde koşa koşa eve gitti. Yeminli Deli Mesud, niçin koştuğunu sual eyleyince gördüklerini anlattı.

Babası derin bir iç çekti, "Ya oğlum. İyi şey istemek lazım... Ağızdan çıkan şeyler gerçek olur, başa gelir. Bu sebepten dinimizin emrettiği gibi (ya hayır söylemek lazım ya da susmak)" cevabını verdi.

Şahit olduklarından ve babasından bu sözü işittikten sonra karar verdi, devamlı hayır söylemeye, boş konuşmamaya...

Ertesi sabah annesi, don, gömlek, yorgan, yastık örtülerini bir bohçaya koydu. Can Hasan Efendi'ye verdi. O da okul müdürüne teslim etti. Müdür, "Mavi-beyaz, Yunan bayrağının renkleridir. Memleketimizi işgal eden Yunanistan'ı temsil eder. Annene söyle bir daha böyle bir bohçaya koymasın. Görenler kötü şeyler söyleyebilir" dedi.

Can Hasan, bez parçası gibi gözüken bayrağın ve bayraktaki

renklerin çok şey ifade ettiğini öğrenmiş oldu. Türk bayrağındaki renklerin ve ay-yıldızın ne ifade ettiğini sordu.

Sual, müdür beyi heyecanlandırdı ve hemen bir ay-yıldızlı bayrak alarak anlattı.

"Evladım, iyi dinle. Bayrağımızdaki al, kırmızı renk, kanımızı, şehitliği... Bayrak ise vatan, dinimiz, Allah için şehit olmayı ifade eder. Beyaz da, devamlı ümitli olmayı, Allahü teâlâdan ümit kesmemeyi anlatır. Hilal, Allahü teâlâya ve yıldız da Peygamber Efendimize işaret eder."

İslambol'da ve Anadolu'nun dört bir tarafında herkes, kuvva-i milliyecilere yardım için çırpınırken... Yunan kuvvetleri Anadolu içinde ilerlemeye devam ettiler. 8 Temmuz 1920'de Bursa'yı, 12 Temmuz'da İznik'i, işgal ettiler. 10 Ağustos 1920 Sevr Antlaşması imzalandı. Ancak, Sultan bu antlaşmayı tasdik etmedi.

6 Ocak 1921'de Yunanlılar, Eskişehir'e doğru ilerlemeye başladı. 9 Ocak'ta Bilecik, Yunanlılar tarafından işgal edildi. 12 Mart'ta "İstiklal Marşı" kabul edildi. 14 Mart 1921 Doğu Cephesi'nde milli kuvvetlerin Ahılkelek'i ele geçirmesi. 16 Mart 1921 - TBMM ile Rusya arasında "Moskova Antlaşması" imzalandı. 26 Mart'ta Yunanlılar Adapazarı'nı işgal etti.

İtalyanların; 2 Nisan 1921 Boldavin'i, 25 Mayıs 1921 Marmaris'i, 1 Haziran 1921 Antalya dolaylarını boşaltmaları.

28 Haziran 1921 Milli kuvvetlerin İzmit'e girişi. (İzmit'in Kurtuluşu), 4 Temmuz 1921 Karamürsel'in milli kuvvetler tarafından kurtuluşu. 5 Temmuz 1921 Menteşe Sancağı'nın (Muğla) İtalyan işgalinden kurtuluşu.

Yunanlıların; 7 Ağustos 1921 Sandıklı'yı, 15 Ağustos 1921 Sivrihisar'ı, 20 Ağustos 1921 Bolvadin'i, 21 Ağustos 1921 Çay'ı işgali.

23 Ağustos'ta Sakarya Meydan Muharebesi başladı. Cephenin hattı; Polatlı'nın batısında Ankara Çayı - Orta Sakarya doğu sırtları - Ilıcaözü (Göksu) kuzey sırtları - Temurözü (Tamburoğlu) – Türbe Tepe'den geçerek Mangal Dağı'nda son buluyordu. Mevzinin uzunluğu yaklaşık olarak 100 - 120 km kadardı.

Sakarya Muharebesi'nin en ümitsiz günleriydi. Ordumuz ricat ediyor ve Ankara'nın boşaltılması faaliyetine girilmiş bulunuyordu.

Bugünlerde üsteğmen Cevad Bey, Sondergahlı hazretlerini ziyaret etti. Sondergahlı Efendi, kendisine "Hemen Ankara'ya git, orduya katıl. Ve her şeyden evvel Fevzi Paşa'yı bul. Ona çıkıp 'Beni

buraya kendi halinde bir Müslüman gönderdi. Yılmasınlar, sebat etsinler, zafer muhakkaktır, diyor' diye söyle" diye tembihte bulundu.

Cevad Bey, bu emir üzerine gecesini gündüzüne katarak binbir zorluk içinde Ankara'ya gitti ve Fevzi Paşa'yı buldu. Söylenmesi emredilenleri aynen paşaya söyledi. Paşa, teşekkür etti. Cevad Bey, orduya katıldı, harbe girdi ve yaralandı. Hiç ümit kalmadı diye düşünüldüğü anda 13 Eylül Sakarya Zaferi kazanıldı.

Zafer için şükredildi... İslambol'da ve Anadolu'nun her yerinde dualar edildi ve mevlitler okundu. Zafer haberinin gelişinden birkaç gün sonra bir Cuma günüydü. Cuma vaktinden birkaç saat önce... Can Hasan'ın okuduğu Reşadiye Numune Mektebi'nde büyük bir telaş yaşandı. "Padişah Efendimiz geliyor" bağırışlarıyla çocuklar dışarı koştu, onlarla beraber talebe Hasan da... Padişahı çok merak ediyordu, boyuyla, posuyla... Okuldan iskeleye giden yolun iki tarafında dizildiler. Biraz sonra iskeleye bir kayık yanaştı. Kocaman ve süslü bir kayıktı, çok sayıda kürek çeken vardı. İçinden üç kişi indi. Öndekine herkes saygı gösteriyordu. Bu kişi, önlerinden geçerken çocuklar, "Padişahım çok yaşa!" diye bağırdılar, en fazla bağıranlarda biri de Hasan Efendi'ydi. Ne kadar çok bağırırsa, padişahın İngiliz gemilerini o kadar çabuk İslambol'dan kovacağını düşünmüştü.

Hasan Efendi, bütün dikkatini Padişahı daha yakından görmeye vermişti. Hemen önünden geçti. İnce yüzlü, gözlüklü, bıyıklı zayıf biriydi. Yürürken hafifçe öne eğik olarak yürüyordu. Hasan Efendi'nin gördüğü ilk padişahtı. Sultan Abdülhamîd Han ve Mehmet Reşat Han'ın cenazelerinde bulunmuştu.

Vahîdeddîn Han'ı, yakından gören Hasan Efendi, hayal kırıklığına uğradı. O, padişah deyince boylu poslu, bastığı yerden ses getirecek birini bekliyordu.

Bakan, hayal kırıklığına uğrayan yalnızca Hasan Efendi değildi. Seyyid Sondergahlı Efendi'de bakıyordu. Bakışları Hasan Efendi'yle Vahîdeddîn Han arasında gidip geliyordu. Hasan Efendi'ye bakarken "Gel, içimdeki feryadı durdur, daha fazla

bekletme" diyordu. "Osmanlı sultanları içinde fıkıh bilgisi en kuvvetlisisin... Abdülhamîd Han'dan sonra tahta sen çıkabilseydin, çok şeyler değişebilirdi" düşüncesiyle üzülüyordu. Birdenbire irkildi. Hasan Efendi ile Vahîdeddîn Han, yer değiştirmişti. Hasan Efendi'yi büyümüş, talebelerin arasında yürürken görmüştü. Bu neye işaretti? Osmanlı Sultanlarının İslâmiyet'i yayma görevini onun yerine getireceğine mi?

Vahîdeddîn Han, üzgün gözüküyordu. Çok zor bir dönemde, leş kargalarının Osmanlı üzerine üşüştüğü, hainlerin gücü elinde bulundurduğu bir zamanda göreve gelmişti.

Tahtta çıktığında boyun bükmüş. "Ben bu makam için hazırlanmadım. Çocukluğumdan beri vücutça rahatsız olduğumdan layıkıyla tahsil edemedim. Yaşım kemale erdi, dünyada bir emelim kalmadı. Biraderle hangimizin evvel gideceğimiz malum olmadığından bu makamı bekleyişte değildim. Fakat takdir-i ilahi böyle tecelli etti, bu ağır vazifeyi deruhte eyledim. Şaşmış bir haldeyim, bana dua ediniz" demişti.

Sakarya Zaferiyle buruk bir sevinç yaşamıştı. Sevinmişti, düşman yenilmişti. Üzülmüştü, gücün, yetkinin elinden gittiğini, Ankara ile iplerin tamamen kopmak üzere olduğunu görmüş. Güç sahibinin bunu teslim etmek niyetinde olmadığını fark etmişti.

Sakarya Muharebesi'nin hemen öncesinde silahlı mücadele için Anadolu'ya geçmeye karar vermişti. Sadrazam Tevfik Paşa ve beraberindekiler mâni olmuş. "Gitme, Kemal Paşa galip gelirse, size itaat eder, mağlup olursa da dersini almış olur. O size değil yalnızca Damat Ferit Paşa'ya karşı" demişlerdi. İngiliz İşgal Kuvvetleri Komutanı da, "Eğer, Anadolu'ya çıkarsan... Çatalca'da bekleyen Yunan birliklerine İslambol'u teslim ederim" diyerek tehdit etmişti.

Çeşitli düşünceler içinde bunalan Vahîdeddîn Han, önce ağabeyi Mehmet Reşat Han'ın türbesini ziyaret etti, daha sonra da Eyüp Sultan hazretlerini... Ziyaret sonrası Cuma Namazı için camiye girdi, nice bin dertle muzdarip gönlünü teselli edebilmek ümidiyle...

* * *

Sakarya Zaferinden sonra gelişmeler hızlandı. Fransızlar, 25

Aralık 1921'te Gaziantep'ten, 27 Aralık'ta Tarsus'tan çekildi. 4 Ocak 1922'de Adana boşaltıldı. Türk ordusu 5 Ocak'ta Adana'ya girdi. 26 Ağustos'ta Büyük Taarruz başladı. 30 Ağustos'ta Dumlupınar'da Başkomutan Muharebesi kazanıldı. 9 Eylül'de İzmir geri alındı. 11 Ekim 1922'de Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalandı.

30 Ekim'de Ankara'da Millet Meclisi, "Osmanlı İmparatorluğu'nun İnkıraz Bulup Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Teşekkül Ettiğine Dair" karar aldı. 1 Kasım 1922 Millet Meclisi'nden geçen kanunla saltanat kaldırıldı.

Duyduğunda fazla şaşırmadı, saltanatın kaldırıldığı haberini bekliyordu. Bütün bunlara rağmen içinde ufak da olsa bir ümit vardı. Ankara'nın Sultan Vahîdeddîn Han'a "Sizin verdiğiniz yetkiyle Anadolu'da mücadelemizi sürdürdük. Yaptıklarımızı sizin adınıza, sizin dua ve yardımınızla yaptık. Hakkımızdaki kararlarınızın İngiliz'in zorlamasıyla olduğunu biliyorduk. Saraydaki Sultan hanımları dahi Anadolu'ya yardım için harekete geçirmeniz bizim için en büyük destek oldu. Elhamdülillah Yunan, denize döküldü. İslambol'da işgal biter bitmez emaneti size teslim edeceğiz. Meclisi İslambol'da toplayacağız" demesini bekliyordu binde bir ihtimal de olsa.

Ama olmamıştı, gücü elinde bulunduran "Güç bendeyse, söz bendedir. Benim dediğim olur, gücü devretmem" demişti. Vatan, millet için gücü kendinde toplayanlar, "Vatan, millet için saltanata son verdik" demişlerdi.

1 Kasım'a kadar her yerde, her fırsatta padişaha bağlı olduklarını, mücadeleyi onun adına yürüttüklerini, emaneti teslim edeceklerini söyleyenler 1 Kasım'da birdenbire değişmişti. Padişahı ihanetle, vatanı İngilizlere satmakla suçlamaya, bunun cezasının idam olduğunu haykırmaya, tehdit etmeye, ailesi için çirkin şeyler söylemeye başlamışlardı.

Padişahı istemeyenlerin sesi her yerde çıkıyor, tehditler en çirkin şekilde sürüyordu... 'Osmanlı hanedanı her şeyimizdir. Onlarla var olduk, onlarla devam edeceğiz" diyenlerde tek ses yoktu. Üzerlerine

ölü toprağı serpilmiş gibiydi. Osmanlı Padişahlarının şahsi parayla yaptırdıkları okullarda okuyanlardan, subaylardan, ilim adamlarından tek ses çıkmamıştı.

Kimse, "Bu vatanı onlar kurdu, yüzlerce yıldır idare etti, bir babanın evladına gösterdiğinden daha fazla ihtimam göstererek... Bırakın demeye hakkımız yoktur. Tam tersi bizi bırakmayın diye yalvarmamız lazım" diyememişti.

Acaba son padişah şimdi ne hissediyordu? Kendi eliyle Anadolu'ya gönderdikleri tarafından tahtından edilmek...

Taht ve baht... Birbirine çok mu yakın, yoksa çok mu uzaktı? Her taht sahibi bahtlı mıydı? Her baht sahibi tahtlı mı olmalıydı?

Ankara'dan yeni dönen Yüzbaşı Cevad anlatmıştı orada yaşananları. Saltanatın kaldırılması kararının hangi şartlarda alındığını...

Şu veya bu şekilde saltanat kaldırılmış, tarihin en asil soyu, yönetme yükünden kurtulmuştu. Nimete şükür edilmemiş, nimet elden çıkmıştı. Sonrası?

Görünen o ki ikinci adımda hilafette kaldırılacaktı, İngiliz'in en büyük düşmanlığı hilafete, onun toplayıcı gücüneydi. En son adımda da ya Osmanlı soyu toptan katledilecek, buna cesaret edemezlerse sürgün edilecekti.

Osmanlı torunlarını, bütün İslâm dünyasını çok zor günler bekliyordu. İngiliz, maksadına nail olmuş. Müslümanları sahipsiz bırakmıştı. Bununla da kalmamış, Vehhabilik, Kadıyanilik, mezhepsizlik, reformculuk gibi fitneleri Müslümanların içine sokmuştu. Ehl-i sünnetin ışığı çok zayıflamıştı.

Hava karardıkça kararıyordu. Âb-ı hayat, zulumatta, karanlıkta bulunurmuş. İçine doğan oydu ki âb-ı hayat, yolunu beklediği olacaktı.

'Saltanat kaldırıldı' haberiyle başı koparılmış gibi olan Seyyid Sondergahlı Efendi, çok üzgündü. Eyüp Sultan hazretlerinin türbesine bakarak teselli bulmaya çalışıyordu ama türbeyi göremiyordu. Saat, gece yarısıydı. Karanlığın en koyu, sabahın en

yakın olduğu zamandı. Gönlünden müjdelenen kişiye sesleniyordu, "Gel artık, daha fazla bekletme" diye...

* * *

"Vahîdeddîn, İngiliz gemisiyle kaçtı."

"Ne dedin, ne dedin sen? Yırtarım o ağzını."

Hasan Can, babasının tokadıyla şaştı kaldı. Mesud Efendi, "Vahîdeddîn, İngiliz gemisiyle kaçtı" sözüyle yerinden fırlamış, tokadı patlatmıştı. Hırsını alamamış, ikinci tokadı vurmak için elin kaldırmıştı.

O güne kadar babasından hiç tokat yememiş can evladın elinden gazete düşmüştü... Gözyaşları içinde zor konuştu.

"Baba... Ben bir şey demedim. Gazetedeki yazıyı okudum."

'Okudum' sözüyle aklı başına gelir gibi olan Yeminli Deli Mesud Efendi, durdu. Kalkan eline, yüzü tokatla kızarmış ağlayan oğluna sonra da yerdeki gazeteye baktı. İçi volkan gibi yandı. Gazeteyi yerden aldı.

"Burada mı yazar?"

"Evet baba."

Yüreği kavruldu, okunanla da aklı başından gidecek gibi oldu. Hangisine yansın bilemedi. Hem "oku" demiş hem de okunanla sinirleri ayağa kalkarak tokadı patlatmıştı. Yüzünü elleri içine alarak sevdi.

"Evladım, hakkını helal et. Gazeteden okuduğunu bilemedim. Hiç padişah kaçar mı? Hem de İngiliz gemisiyle?"

"Baba o artık padişah değil."

Şaşkınlığı daha da arttı.

"Evlat, sen ne dersin, ben Balıkesir'deyken memlekette neler olmuş böyle."

"Meclis kararıyla 1 Kasım'da padişahlık kaldırıldı. Ondan sonra gazetelerde aleyhinde bir sürü yazılar yazıldı, vatanı sattı,

İngilizlerle işbirliği yaptı diye...”

Mesud Efendi duyduklarına inanamıyordu. Balıkesir’in Bandırma ilçesine gitmişti. Bulgaristan’dan akrabalarının göç ettiğini duymuş, onları görmek için yola koyulmuştu. Yelkenli kayıkla gitmiş, yelkenli kayıkla dönmüştü. Gelişmelerin hiçbirinden haberdar olmamıştı.

Akrabalarının halini görünce perişan olmuş, onlara orada yardım etmek için çırpınmıştı. İslambol’a dönüşünün sabahında da... ‘Saltanat kaldırıldı ve Padişah kaçtı’ haberlerini almıştı. Duyduğuna hâlâ inanamıyordu.

“Evladım. Şu haberin devamını oku. Belki yanlış anlamışızdır” dedi, gazeteyi oğluna uzattı.

Hasan Efendi, ateş parçasını tutar gibi 18 Kasım 1922 tarihli Vatan gazetesini korkuyla aldı ve okudu.

“17 Kasım’da sabah 06.00 sıraları, İngiliz savaş gemisi Malaya ile vatan haini Vahdeddin’in İslambol’dan kaçtığı açıklandı.”

Mesud Efendi yine dayanamadı:

“Ne dedin, ne dedin, vatan haini mi?”

Can evlat, yeni bir tokat geliyor endişesiyle korktu.

“Baba, ben demiyorum, burada öyle yazıyor.”

‘Burada öyle yazıyor’ cevabı Mesud Efendi’nin kolunu kanadını kırdı. “Öyle yazıyor ha?” deyip içini çeke çeke ağlamaya başladı.

Babasını ağlarken gören Hasan can şaşırdı, ne yapacağını bilemedi. Elinde gazete kalakaldı. Yeminli deli, bir müddet ağladıktan sonra başını kaldırdı. Yaşlı gözlerle uzun uzun oğluna baktı. Başını okşayarak göğsüne bastırdı.

“Evladım biz bitmişiz. Padişah ve halifemize vatan haini deniyor, gazetelerde yayınlanıp buna kimsenin sesi çıkmıyor... Halife memleketini terk etmek zorunda kalıyorsa... Biz hakikaten bitmişiz. Osmanlı sultanlarına layık olmaktan çıkmışız demektir. Şimdi bana verdiğin söz, çok daha kıymetli oldu. Her ne pahasına olursa olsun

bu sözü yerine getireceksin değil mi? Okuyup Barbaros Hayreddin Paşalar, Ebussuud Efendiler yetiştireceksin değil mi?"

Hasan can, gözyaşları içinde cevap verdi:

"Yetiştireceğim baba."

"Söz mü?"

"Söz!"

"Vallahi ve billahi mi?"

"Vallahi ve billahi baba!"

Gözü yaşlı can evlat, yemin etmişti ama... Bu yeminin gereğini nasıl yerine getirecekti? Anadolu ve Avrupa'yı vatan eyleyenlere "Hain, vatanı sattı" denildiği zamanda... Padişahın İngiliz gemisiyle vatanını terk etmeye mecbur kaldığı mekânda...

Babası "İslâmiyetin en büyük düşmanı İngilizler" demişti. O zaman padişah, niçin İngiliz gemisiyle İslambol'u terk etmişti? Bunu anlayamıyor, "Babama sormalı, cevabını mutlaka almalıyım" diyordu.

Baba oğlu ağlattıran haber, Seyyid Sondergahlı Efendi'yi perişan eylemişti. O da ağlıyordu, "Vah padişahım vah. Vah Osmanlı vah! Vah Müslümanlar vah! Vah insanlık vah!" diyerek...

Üç ay kadar önce yaşadıkları gözünün önünden gitmiyordu. Sultan Vahîdeddîn Han davet etmişti. Ramazan-ı Şerif'te, Topkapı'daki Hırka-i Saadet'in bulunduğu odayı ziyaret edeceği zaman... Davette ileri gelen devlet adamları ve din adamları da vardı. Hırka-i Saadet'in bulunduğu odanın önünde toplanmışlardı. Heyecan içinde Padişahın gelmesini bekliyorlardı. Sondergahlı Efendi'nin heyecanı daha fazlaydı. İki cihan serveri Peygamber Efendimizin mübarek vücudunu saran elbiseye bu kadar yakın olmak... Allahü teâlânın evliya kulları bir şeye dokunsalar... Aradan binlerce sene geçse de tesiri o şeyden gitmezdi. Ya dokunan Peygamber Efendimiz, dokunduğu da bütün vücudunu saran Hırka-i şerif olursa? Ne olurdu? Bu bereketi, güzelliği kim tahmin

edebilirdi?

Topkapı Sarayı'nda, Hırka-i Saadetin saklandığı, muhafaza edildiği odaya Hırka-i Saadet Dairesi deniyordu.

Yavuz Sultan Selim Han, Mısır'ı fethettikten sonra, diğer kutsal emanetlerle birlikte Hırka-i Saadeti de İstanbul'a getirmişti. Önceleri harem dairesinde muhafaza edilmişti. Topkapı Sarayı'ndaki Hırka-i Saadet Dairesi'nin yapılmasıyla, diğer kutsal emanetlerle birlikte burada muhafaza edilmeye başlanmıştı. Bu başlangıç, bir mübarek işin dahi başlangıcı olmuştu. Hırka-i Saadet Dairesinde o gün başlayan Kur'an-ı kerim sesi bir daha susmamıştı. Aralıksız olarak Kur'an-ı kerim okunuyordu o günden bugüne.

Seyyid Sondergahlı Efendi, Kur'an-ı kerim sesini işitince Yahya Kemal'in yazdıklarını hatırlamıştı.

Ünlü şair Yahya Kemal, 30 Mart 1922'de, Seyyid Sondergahlı Efendi'nin gelişinden önce buraya gelmişti, İngilizlerin Topkapı Sarayını yağmalayacağı söylentileri üzerine... Derhal Topkapı Sarayı'na koşmuş ve Saray Kâtiplerinden Lütfi Bey ile gezmiş ve yazısında intibalarını dile getirmişti

Yazısında, Hırka-i Saadet Dairesi'nde karşılaştığı manzarayı şöyle anlatmıştı.

"Revan Köşkü'nde gezerken kulağıma derinden bir Kur'ân-ı kerîm sesi geldi Birdenbire İslâm mimarisine can verenin ne olduğunu anladım. İslâm mimarisini, bir ruh gibi, muhakkak rahle başında bir Kur'ân-ı kerîm sesi tamamlıyor. O olmadığı zaman bu mimari, kuru bir şekilde görünüyordu. Bu fikrimi rehberim Lütfi Bey'e söyledim. Kur'ân sesinin nereden geldiğini sordum 'Hırka-i Saâdet Dairesinden' dedi

Yavaş yavaş sesin geldiği pencereye baktım. Yeşil yemyeşil, ruhani yeşil bir daire... Pencereye arkasını çevirmiş bir hafız... Öteki âleme dalmış bir ruhun haliyle okuyor. Diğer bir hafız da gözlerini yummuş, bir köşede tespihini çekerek bekliyor. Rehberim Lütfü Bey'e sordum 'Hırka-i Saadet'te ne zaman bu hatim indirilir?' diye...

Lütfü Bey gülümseyerek 'Her gün! Her saat! 400 seneden beri geceli gündüzlü aralıksız...' dedi. Hayretten gözlerimi kapamış dinliyordum.

Lütfi Bey biraz malumat verdi. 'Yavuz Sultan Selim Han, hilafet alameti olan Hırka-i şerif, Sened-i şerif ve diğer Emânât-ı Mübareke'yi Mısır'dan İslambol'a hatimler indirterek getirmiş. İslambol'a vardığı gece Saray'da yüksek bir mevkiye yerleştirmiş. Mimarbaşı ve ustalar, asıl tevdi olunacak makamı harıl harıl inşa ederlerken, sefer yorgunluğuna bakmadan sabaha kadar ayakta beklemiş.

O gece, geceli gündüzlü Kur'ân-ı kerim okunması için ferman çıkarmış. Sonuncusu bizzat kendisi olmak üzere kırk hafız tayin etmiş. İşte o günden beri bu dairede bir saniye durmaksızın Kur'ân-ı kerim okunur. Bu hafızlar el'an kırk kişidir. Daima ikişerli nöbetle vazifelerini ifa ederler. Bugün de bu iki hafızın nöbeti' dedi.

Bu gece, bu saat, ben burada bu satırları yazarken... Hırka-i Saâdet Dairesi'nde Kur'ân-ı kerim okunuyor! Siz, benim bu satırlarımı okurken, Hırka-i Saâdet Dairesi'nde Kur'ân-ı kerim okunuyor! Tam dörtyüz seneden beri fasılasız! O günden beri bu düşünce saat rakkası gibi hafızamda sallanıyor.

Hilafet merkezi olan İslambol'da... Böyle bir makamda, dört asırdır durmamış bir Kur'ân-ı kerim sesi olduğunu bilmezdim. Nice İslambollular ve nice Türkler de bilmezler. Bu sarayın içinde... Dörtyüz seneden beri ihtilaller, padişahı tahttan indirmeler, öldürmeler olmuş. Bunlar, Kur'ân-ı kerimin sesini bir an susturamamış. Bu hadiseyi idrak ettikten sonra... İslambol'dan niçin çıkarılamıyoruz, bu şüpheyi halleder gibi oldum."

Seyyid Sondergahlı Efendi, yazılanları hatırlamasıyla da... "Burada Kur'an-ı kerim sesi kesilince... İşte asıl o zaman İslambol işgal edilmiş, elden çıkmış olur. Bu ses ne zaman tekrar dönerse işte o zaman İslambol tekrar feth edilmiş olur" diye düşünmüştü. Yalnızca İslambol mu? Anadolu'nun Son Kale olarak kalması da bu sese bağlıydı.

Hırka-i Saadetin içinde saklandığı gümüş sandukanın ve altın çekmecenin anahtarları yalnız padişahın kendisinde bulunurdu. Yavuz Sultan Selim'le birlikte... Hırka-i Saadet ziyareti bir gelenek halini almıştı. Ziyaret, her Ramazan ayının 15'inde gerçekleşirdi. Padişah, sadrazam, şeyhülislam ve diğer devlet erkânı tarafından yapılırdı. Padişah kilitleri açar, hırkayı çıkarıp önce kendisi, daha sonra erkân yüzlerine ve gözlerine sürerlerdi. Bu sırada imamlar ve müezzinler sürekli olarak salevat, tekbir okurlardı. Ziyaret tamamlandıktan sonra... Padişahın bizzat kendisi, hırkayı yerine koyarak çekmece ve sandukayı kilitlerdi.

Başta Hırka-i Saadet olmak üzere, mukaddes emanetlerin bakımını Enderun'un en önemli kısmı Hasoda sakinleri yapardı. Hasoda'nın kuruluşunda hizmetli mevcudu otuziki kişi idi. Yavuz Sultan Selim Han devrinde Hırka-i Saadet Dairesinin inşaatından sonra, mevcudu kırk kişiye çıkarıldı. Hasoda'nın asıl vazifesi, Hırka-i Saadet Dairesinin temizliğini yapmak, oradaki Kur'ân-ı kerîm ve diğer kitapların tozlarını almak, muayyen ve mübarek gecelerde öd ağacı yakmak, gülsuyu serpmek, buradaki madeni eşyaları parlatmak gibi işlerdi. Hasoda'da mukaddes emanetlerin bulunduğu bölümün muhafazası için nöbet tutulması işini, birinci koğuş ağaları yerine getirirdi. Nöbet yirmidört saatte değişirdi. Bu ağaların odaları Hırka-i Saadet Dairesinin çevresinde bulunurdu.

Sondergahlı Efendi, Hırka-i Saadetin ve burada yirmidört saat okunan Kur'an-ı kerimin temsil ettiği manayla meşgulken... Ortalık hareketlenmişti. "Halife hazretleri" diye seslenildi. Konuşmalar durmuş. Herkes edep içinde beklemeye başlamıştı.

Sondergahlı Efendi, "Vanlı Sondergahlı Efendi burada mı?" diye seslenildiğini duymuş. "Burada" diye cevap verince... "Halife hazretleri, sizi istiyor" diyerek hemen yol açmışlardı. Heyecanlanmış, "Hayırdır, inşâallah" diyerek yürümüştü.

Vahîdeddîn Han, tam Hırka-i Saadetin bulunduğu odanın kapısına gelince "Sondergahlı Efendi nerededir?" diye sual eylemiş.

Vahîdeddîn Han, Sondergahlı Efendi'yi görünce gülümsemiş. "Hoş geldiniz Efendi hazretleri. Rahmetli ağabeyim Abdülhamîd Han, sizden çok bahsetmişti. Bu odaya önce sizin girmeniz uygundur" diyerek buyur etmişti.

Yan yana, Sultan-ül enbiyanın (sallalahü aleyhi ve sellem) saadetli hırkalarının bulunduğu odaya girmişlerdi. Cennet bahçesine girmiş gibi olmuştu.

Halife, Hırka-i Saadetin içinde saklandığı gümüş sandukanın ve altın çekmecenin anahtarlarıyla kilitleri açmış, hırkayı çıkarmıştı. O saadetli hırkayı çıkarmasıyla birlikte anlatılmaz güzellikte bir gül kokusu ortalığı kaplamıştı. Padişah önce kendisi, yüzünü ve gözlerini Hırkaya sürmüş, sonra da Sondergahlı Efendi'ye uzatmıştı. Hırkaya dokunmasıyla birlikte sanki Arş'a yükselmiş, yüzüne ve gözüne sürmesiyle sır kapıları sonuna kadar açılmıştı.

Hırkayı teslim alan padişah, bir mendil çıkarıp vermiş... "Öyle zannederim ki... Osmanlı'nın ecdat yadigârı toprakları terki ve bu odada Kur'an-ı kerimin aralıksız okunmasına son verilme günleri yakındır. Bu mendili Osmanlı hanedanını ve bu hanedanın yaptığı vazifeyi temsilen size emanet ediyorum. Siz münasip gördüğünüze, o da sonrakine emanet etsin" demişti.

O da "Emrinize can feda" diyerek almış, almasıyla birlikte bütün vücudunun yanmaya başladığını hissetmişti. Bu hediye çok özeldi. Yüz yıllardan beri Hırka-i Saadet ziyaretlerinde verilen "Destimal" idi.

Halife, hırkayı yerine koyarak çekmece ve sandukayı kilitlemiş, Hasoda'dan dışarı çıkmışlardı.

Destimal, Farsça el silme bezi, yağlık, mendil demekti. Hırka-i Saadet ziyareti münasebetiyle ziyaretçilere padişahlar tarafından verilen, uzun müddet mübarek hırka yanında kalmış mendil büyüklüğündeki tülbende de destimal deniyordu.

Padişahın yanından ayrılır ayrılmaz merak içinde destimale baktı. Destimalin ortasında "Nûrü'l Hüdâ nilnâ bihî tekrimen sallû aleyhi ve sellimû teslîmâ (Hidayetin nuru olan bu şanı büyük Peygamber sebebiyle, biz, Allahü teala tarafından verilen ikramın en yücesine kavuştuk. Ona salevat ve selam getirin)" diye yazılıydı.

Mendilin dört köşesinde...

Hırka-i hazret-i Fahr-i Rüsüle

Atlas-ı çarh olamaz pay endâz
Yüz sürüp zeyline takbîl ederek
Kıl şefî-i ümeme arz-ı niyâz

yazılı dört mısra vardı.

Bu mısralarda, "Peygamberlerin kendisiyle övündükleri Efendimiz'in hırkasıyla gökyüzünün atlası bile yarışamaz. Eteğine yüz sürüp öperek ümmetlerin şefaatçisine arz et halini!" diyordu (657).

Hatırladıklarıyla ciğeri kül olan Sondergahlı Efendi ne yapacağını bilemedi. "O sevgiliye akılalmaz şekilde hürmet gösterenler, kavuştuklarına bu şekilde kavuşanlar... Memleketten ayrılmak zorunda kalırsa... Anadolu Son Kale olarak nasıl kalır?" diye feryat etti. "Vahîdeddîn kaçtı" diye yazan önündeki gazeteye, Topkapı Sarayı'na ve sonra da elindeki mendile baktı. Mendil, hilal ve lale motifleriyle süslenmişti. Hilal ve lale... Anadolu'nun Son Kale oluşunu, Kıyamet'e kadar Son Kale kalışını, yerin ve göğün hâkimiyetini temsil edenler...

Alev alev yanıyordu. Yangını kim söndürecekti?

Gözlerini Eyüp Sultan Mahallesine çevirdi, bir şey arıyormuş gibi gezdirdi. "Gel artık, daha fazla bekletme. Teslim edeceğim emanetler çoğaldı, yüküm dayanılmaz oldu" diye inledi.

18 Kasım 1922'de vatanı terk zorunda kalan Vahdeddin Han, Millet Meclisi tarafından Halifelikten düşürüldü, aynı gün Abdülmecîd Efendi Halife seçildi.

30 Ocak 1923'te İsviçre'nin Lozan şehrinde... Mübadele Antlaşması diye bilinen "Sivil Mevkufinin İadesiyle Harp Esirlerinin Mübadelesine Dair Türk-Yunan İtilafnamesi" imzalandı.

Bu antlaşmaya göre, Yunanistan topraklarındaki Müslümanlar ile Türkiye'deki Ortodoks Rumlar karşılıklı göç ettirilmeye başlandı. Osmanlı Cihan Devletinin emanetleri Son Kale Türkiye'ye sığınıyorlardı.

24 Temmuz 1923'te de Lozan Barış Antlaşması imzalandı.

9 Eylül 1923'te Halk Fırkası (Partisi) kuruldu. 2 Ekim 1923'te işgal devletlerinin son birlikleri İslambol'dan ayrıldı. Hemen arkasından da... 13 Ekim 1923 Ankara'yı "Hükümet Merkezi", başkent yapan kanun kabul edildi.

29 Ekim 1923 Cumhuriyet ilân edildi. Mustafa Kemal Paşa gizli oyla oybirliği ile Cumhurbaşkanı seçildi. [O günden bugüne de tam yüz sene geçti.]

"Evet, arkadaş... Anatolia'nın Anadolu, Türkiye'nin Son Kale, Oğuz Türkünün de son muhafız oluşu, Nübüvvet yolunun bu anlatılmaz güzellikteki yeriyle ilgili... Kurgulu anlatımımızın sonuna geldik. Son yüzyılı şöyle bir genel değerlendireceğiz. Ve yıldır devam ettirdiğimiz bu işi bitireceğiz."

Dinleyici irkildi.

"Niçin efendim? Bir mani mi çıktı? Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş yıllarını da çok kısa geçtiniz."

Anlatıcı gülümsedi.

"Hukuki, tarih sosyolojisi ve psikokojisi açısından engeller var. Arşivler açılmadı. Özellikle de İngiliz arşivlerinin yayınlanmasına ihtiyaç var. Bu sebepten... Netice, günümüzde gelinen nokta üzerinden bir değerlendirme yapacağız.

Bugün... 21 Nisan 2023 Cuma... Ramazan Bayramının birinci günündeyiz. 1 Şevval 1444... Bayramın üçüncü gününde yine burada buluşalım. Bu sekiz yıllık macerayı bitirelim, inşâallah.

Sonra yürüdü, sekiz senedir, her Cuma sabahı yürüdüğü gibi. Güneşin doğduğu yere doğru...

* * *

"Evet evladım... Bugün, 23 Nisan 2023... Millet Meclisinin açılış yıldönümü... 23 Nisan şiirlerinde "Bugün 23 Nisan, neşe doluyor insan" diye bir mısra vardı. 23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramı deyince hemen bu şiir aklıma gelir.

Evet... Bugün... Yüce Mevlam kısmet ederse... Eyüp Sultan hazretlerinin huzurunda son anlatışımız...

Anlatmaya 13 ile başladık, 23 ile bitiriyoruz. 29 Mayıs 2015'te, İslambol'un fethinin 562. yıldönümünde anlatmaya başlamıştık Âdem aleyhisselamdan günümüze Yeryüzündeki mücadeleyi... Türkiye'nin Son Kale olup olmadığını anlamak için... 562'yi

meydana getiren rakamların toplamı 13...

23 ile bitiriyoruz. Oğuz Türkünün uğur sayısıyla... 23 Nisan 2023'te bitiriyoruz. Millet Meclisi'nin açılış yıldönümünde... Ramazan Bayramı'nın 3. gününde... Cumhuriyetin ilanının 100 yılında...

2023'te, Cumhuriyetin 100. yılında... Nice 23'ler yan yana geldi. Üç ayların başlangıcı 23 Ocak pazartesi, Ramazanın başlaması 23 Mart perşembe idi. Ve... Ramazan bayramının 3. günü bugün, yani 23 Nisan pazar günü...

2023'te, yalnızca 23'ler bir araya gelmedi. 13'de buradayım dedi. 2023'te, Hicri 1444 idi... Hicri yılı meydana getiren rakamlar toplamı 13...

Gözyaşı manasına gelen "Bükâ" kelimesinin ebced değeri 23... Demek oluyor ki... 23'ün temsil ettiği değerlere, Son Kale'ye kavuşmanın bedeli gözyaşı... Yaratılış gayesine tam olarak ulaşamamanın üzüntüsüyle çok mahcubiyet gözyaşı dökülecek...

Yüce Mevlanın istediği şekilde olabilmek için dualarda dökülen gözyaşı Fırat gibi çağlayacak. Nimetlere kavuştukça da sevinç, şükür gözyaşları akacak. Bir de mazlumların gözyaşı var ki... O aktığında Arş titrer.

Yeryüzünde ilk dökülen gözyaşı, Âdem aleyhisselamın mahcubiyet, tövbe gözyaşı değil mi?

13'ü de unutmayacağız. 13'ün ebced karşılığı ebyâ... Ebyâ kelimesi... Elif/1, Be/2 ve Ye/10 harflerinden meydana gelmekte... Bu üç harfin ebced değeri 13...

Ebâ; reddetmek, hor görmek, inkar etmek manalarına gelmektedir. Tam manasıyla günümüz Hıristiyanlarını anlatmaktadır. Hakiki ret ve inkar, kendinden başkasını hor görme, akılalmaz bir kibir, kendini putlaştırma, ilah yerine koyma, Müslümanlardan nefret etme...

Görülen o ki... Kıyamet'e kadar 13 ve 23 temsilcileri arasında

mücadele devam edecek"

Anlatıcı şöyle bir nefeslendi. Şefkatle dinleyiciye baktı.

"Sen ne dersin evladım? Çare gözyaşında mı? Eğer gözyaşındaysa... Yeteri kadar gözyaşı döküldü mü?"

Sekiz yıldır, yalnızca dinleyen, sual sormayan ve sualle karşılaşmayan şaşırdı. Ne desin bilemedi. Boyun büktü.

"Efendim. Bilemedim"

"Bilemediğini bilmek ne güzel bilmektir. Evladım... Bugün Son Kale meselesini bitirmek niyetindeyiz. Bu da suallerine cevap vermekle olur. Şu son yüzyılın yorumsuz bir değerlendirmesini yapalım. Sonra da suallerini alalım. Ve bu sekiz yıllık macerayı bitirelim. Sizce de uygun mudur?"

Dinleyicinin siz bilirsiniz sözü üzerine devam etti.

"İlk önce... Bu anlatımı niçin Eyüp Sultan hazretlerinin huzurunda yaptık, buna cevap verelim. Eyüp Sultan hazretleri... Oğuz Türkünün İslamiyet'le şereflenmesini, Konstantiniyye müjdesine kavuşmasını... Batı ile Haçlı ile mücadelesini... Türkiye'nin adaletin, mazlumların, sahih itikadın Son Kale oluşunu temsil eder. Bunun için Eyüp Sultan dedik. Bu dediklerini, Eyüp Sultan hazretlerini nasıl temsil eder dediğini duyar gibiyim."

Dinleyici acele "estağfirullah" dedi. Gülümsedi.

"Biraz düşününce anlarsın... Şimdi... Gelelim son yüzyılın yorumsuz değerlendirmesine...

Son yüzyılımız; bir Türkiye Cumhuriyeti yüzyılıdır. Devlet eliyle... İdari anlamda ve dünya görüşü olarak Batı'ya yürüyüştür. Batıya yürüyüş Osmanlı ordularının cephelerde yenilmesiyle başladı. Askeri alanda başlayan yürüyüş, idari alana da sıçradı, en son olarak da dünya görüşünde başladı.

Bu yürüyüş üç adımda gerçekleşti. Birinci adım Tanzimat, ikinci adım Meşrutiyet, üçüncü adım ise... 1923'te Cumhuriyetin ilanıdır.

Saltanatın, hilafetin kaldırılması, hanedanın sınır dışı edilmesi...

Sonra inkılaplar... Şapka, Harf devrimi ve diğer devrimler... Ezanın Türkçe okutulması, Ayasofya'nın müze yapılması... Osmanlı'nın başşehrine İstanbul denmesi... Topkapı Sarayı Mukakdes Emanetler kısmında yirmidört saat Kur'ân-ı kerim okunmasına son verilmesi, Kur'ân-ı kerimlerin, elifbâların yakılması, İslami eğitim verenlerin akılalmaz şekilde cezalandırılması... Tarihi eserlerin yıkılması, satılması, tarihi binalardan kanunla tuğraların kazınması (658) ve daha niceleri... Devlet eliyle yapılan bütün bunlar... Batıya ulaşma hedefinin bir paçasıydı.

Bütün bunlarda ortak nokta olarak... Türk devletinin ve milletinin Osmanlı'dan, onun tabi olduğu sünni İslamiyet'ten koparılmanın olduğu görülür. Bu noktada... Türkiye Cumhuriyetini kuran irade ile sünni İslam dünyasını yeryüzünden yıkmak isteyen İngiliz iradesinin paralellik gösterdiği anlaşılır. Yeni devleti kuranlar, Batılı medeniyete ulaşmanın önünde en büyük engel olarak İslamiyet'i görüyorlardı.

Arnold Toynbee, Batı sömürgeciliğinin İslâm dünyasındaki en önemli sonucunun, 'Sünnî dünyanın parçalanması' olduğunu belirtti. Sünni İslâm, Müslümanları birleştiren güçtü. Osmanlı'nın dağılması, Müslüman Hindistan'ın, Türk ve Arap dünyasının paramparça olmasıyla bu güç yok edildi.

Batılıların, özellikle de kapitalist sistemi Yahudilerle birlikte-kuran İngilizlerin, dünya hegemonyasının önünde "engel" olarak Osmanlı vardı. İngilizlerin -Doğu Afrika'dan Hindistan'a kadar- sömürgeleştirdikleri coğrafyanın kahir ekseriyeti Sünni Müslümanlardan oluşuyordu.

İngilizlerin İslâm coğrafyasına yerleşmelerinin nedeni, görünüşte, burasının zengin doğal gaz ve petrol yataklarına sahip olmasıydı. Ama gerçekte, dünya tarihinin yapıldığı merkez coğrafya olmasıydı. Bu merkez coğrafyaya hâkim olan, dünya üzerinde kesinkes hâkimiyet kurabilirdi. Bu yakıcı gerçeği en iyi İngilizler biliyordu.

Son üç asırda... Tarih, merkezinde bizim bulunduğumuz, üç kıtanın kesişme noktasını oluşturan Osmanlı coğrafyasında yapıldı. İngilizler, Osmanlı'yı durdurduklarında... Bin yıldır dünya tarihini

yapan Selçuklu ve Osmanlı çocukları, tarihten uzaklaştırıldı.

İngilizler, bunu, Şark Meselesi üzerinden iki strateji ile gerçekleştirdiler. Birincisi, tarih yapan bir aktör olarak İslâm'ı tarihten, ikincisi de, Müslümanları İslâm'dan uzaklaştırmakla...

Osmanlı'nın durdurulması, Arap dünyasının ve Müslüman Hindistan'ın parçalanmasıyla birinci hedeflerine ulaştılar.

İkinci hedeflerine ise, üç yolla ulaşmaya çalıştılar. Birincisi, Vehhâbîliğin ortaya çıkarılmasıyla, hâricî mantığının İslâm dünyasının omurgası hâline getirilmesiydi. Bunu büyük ölçüde başardılar. İkincisi, iki asır önce Hindistan'da Kadıyânilik ve Kur'ân İslâmı (Peygambersiz İslâm) ile başlayan, FETÖ'yle zirveye ulaşan Protestanlaştırılmış, içi, ruhu boşaltılmış, hayattan uzaklaştırılmış seküler İslâm anlayışıydı. Üçüncü olarak, Osmanlı'nın yerine seküler Türk devletinin kurulmasıydı. Güçler dengesinde, Anadolu'yu, Boğazları Türklerin kurduğu yeni bir devletten başkasına teslim etmeleri mümkün değildi. Seküler (laik) Türk devletinin kurulmasında, İngilizler, doğrudan değil, dolaylı olarak rol oynadılar.

Cumhuriyet tarihi boyunca... Türk laikleşmesi projesi, tepeden jakoben yöntemlerle, dayatılan bir mühendislik projesi olarak uygulandı. Askeri darbelerle desteklendi.

Laikleşme projesi, Türkiye'de devletle toplum ilişkilerini düzenleyen bir ilke olarak işlemedi, işletilmedi. Yeni rejimin İslâm'la ilişkilerini koparması olarak işletildi. Laikçilik projesini dayatmacı bir projeye dönüştürenler, Cumhuriyet kurulurken gerçek kimliklerini (Sünnîliğin dışındaki çeşitli heterodoks mezheplerle) gizleyen gayr-ı İslâmî unsurlar oldu. Ermeni, Rum, Yahudi kökenli kimseler, böylelikle hem gerçek kimliklerini gizlediler hem de devletin üst kurumlarını ve hatta zamanla devletin kendisini ele geçirdiler.

Osmanlı'nın çökertilmesinden sonra bu ülke içeriden teslim alındı. Ne kadar Osmanlı ve İslâm dışı veya İslâm düşmanı güç

varsa, hepsi Osmanlı çökertilince bu toprakları ele geçirdiler. Bu toprakların ülkenin içindeki İslâm dışı / İslâm düşmanı güçler veya aktörler tarafından ele geçirilmesi, Tanzimat'la başlamıştı zaten. İngilizler, Tanzimat'ı ilan ettirerek paşalarla devlete derinlemesine sızdılar ve İslâm düşmanı güçlerden oluşan bürokratik bir oligarşi inşa ettiler.

Padişahlar, aynı anda iki cephede birden savaştılar: Dışarıdan emperyalistlerin kendileriyle, içeriden de emperyalistlerin kuklaları bu bürokratik oligarşik aparatlarla kıyasıya bir ölüm kalım savaşı verdiler.

Padişahların mücadelesi, Osmanlı'nın varlığını bir müddet daha sürdürmesini sağladı ama... Tanzimat ve Islahat Fermanları ve Meşrutiyet ilanı ile siyasî olarak, kapitülasyonlarla da iktisadî olarak Devlet-i Âliyye çepeçevre kuşatıldı ve içeriden ele geçirildi.

Devletin içeriden ele geçirilmesi sadece Osmanlı'ya ve ardından kurutuluş savaşı verilerek kurulan Türkiye'ye özgü özel bir projeydi. 19. yüzyılda bütün kıtalardaki aktörler, dinler ve medeniyetler emperyalistlerin dışarıdan bilfiil gerçekleştirdikleri saldırılarla teslim alınmışlardı. Sadece İslâm coğrafyası, münhasıran da Osmanlı coğrafyası, emperyalist saldırıya karşı dört bir cephede direniyordu.

Osmanlı'nın emperyalistlere direnen yegâne güç olması, emperyalistleri özelikle de İngilizleri çılgına çevirmeye yetiyordu. Dünyanın % 60'ını kontrol eden İngilizler, Osmanlı'ya, Türkiye'ye özgü özel bir proje geliştirdiler. Türkiye, dışarıdan fiilen değil, içeriden zihnen ele geçirilecekti.

Böylelikle bir taşla birkaç kuş birden vurulmuş olacak. Türklerin düşmanı Türkler olacaktı. Dolayısıyla Müslümanların düşmanı Müslümanlar! Türkler celladına, düşmanlarına âşık edilecek, Türkiye içeriden ele geçirilecekti. Önce devlet, İslâm'dan arındırılacaktı. Tanzimat modernleşmesi bunun başlangıcıydı. Sonra da toplum sekülerleştirilerek İslâm'dan uzaklaştırılacaktı. Böylelikle Batılıların Türkiye'yi işgal etmek gibi bir külfete girişmelerine gerek kalmayacaktı (659)".

Bunu başardılar. Devlet, devşirmeler ve devşirmelerin devşirmeleri olan İslâm dışı aktörlerin eline geçti. Türkiye dışarıdan fiilen ele geçirilmedi ama içeriden zihnen ele geçirildi.

Eğitim sistemi, kültür rejimi ve medya rejimi, hem yoz ve yozlaştırıcı hem de mankurtlaştırıcı, köklerimizi kurutucu, varoluşsal temellerimizi yıkıcı bir işlev üstlendi.

Bugün, iki Türkiye mücadele ediyor. Cumhuriyetin ilk elli yılında merkez ve çevre olarak adlandırılan laikçi devlet ve Müslüman halk mücadelesi vardı. Bugün ise iki toplum var. Sekülerleşen toplum ve İslâmî köklerine bağlılığını koruma mücadelesi veren İslâmî toplum... Türkiye fiilen işgal edilmedi ama zihnî işgal altında..."

Anlatıcı, dinleyiciye sual eyledi.

"Evladım... Son yüzyılı, günümüzle birlikte kısaca özetlemeye çalıştık. Sualin varsa alalım."

"Efendim. Son söylediklerinden anladığım kadarıyla durum ümitsiz. Ülkemizde son durum nedir? İngiliz, amacına ulaştı mı? Anadolu Son Kale olmaya devam etmeyecek mi?"

Anlatıcı telaşlandı.

"Hâşâ! Durum ümitsiz değil... İngiliz'in tezgahı, Cumhuriyetin ilanından sonra... Elli yıl içinde Türkiye'de ehl-i sünnetin, Osmanlı mirasının tamamen yok edilmesi üzerineydi. Ama... Muvaffak olamadılar. Şu anda Türkiye her şeye rağmen sahih itikadın, hakkın, mazlumların Son Kalesi, ümidi... Dünyada hakkın, hakikatin, mazlumların sesi...

Ancak... Yüz yıllık bir çalışma sonrası manevi değerlere, Osmanlı'ya düşman, Türkiye'yi kendilerinin kurtardığını, bunun için bütün milletin kendilerine borçlu, devletin kendileri olduğunu zanneden bir nesil yetişti.

Kaderin garip bir cilvesi... Osmanlı yıkılırken, Anadolu Osmanlı coğrafyasından göç edenlere kale, sığınak oldu. Bu göçlerle Anadolu kuvvet buldu, buradaki Müslüman nüfus çoğaldı. Âlimler,

evliyalarla manevi güce kavuştu. Bu manevi güç, İngilizlerin emellerine ulaşmasına mani oldu.

Anadolu'ya göçler yalnızca Osmanlı yıkılırken olmadı. Yeni Türk devleti kurulduktan sonra... Günümüze kadar devam etti. Hâlâ da devam ediyor. Bulgaristan'tan, Kosova'dan, Bosna Hersek'ten, Yunanistan'dan, Suriye'den, Filistin'den, Türk Cumhuriyetlerinden, Afrika ülkelerinden... Hatta Ermenistan'dan, İran'dan... Anadolu, mazlumların, gariplerin Son Kalesi olmayı sürdürüyor."

"Efendim. Sondergahlı hazretleri, beklediği talebesine kavuştu mu?"

Anlatıcı tebessüm etti.

"Bugün, burada... Eyüp Sultan hazretlerinin huzurunda... Bunları konuşuyor olmamız, bu kavuşmanın en büyük işareti değil mi?"

Dinleyici şaşırdı, cevap veremedi. Cevap Anlatıcıdan geldi.

"Evladım... Eğer o kavuşma olmasaydı... Bugün burada, Anadolu'nun Son Kale olup olmadığını konuşmazdık. Eyüp Sultan da kimmiş, İstanbul'a nereden gelmiş, Ayasofya Kilisesi bir zamanlar müze, ondan önce de cami imiş diye konuşuyor olurduk."

Dinleyici tepeden tırnağı titredi, söylenilenin hatırlattıklarıyla... Anlatıcı devam etti.

"Kavuştular... Can Hasan tıpkı Mevlana Halid-i Bağdadi hazretlerinin Hindistan'dan emaneti alıp Osmanlı mülküne getirmesi gibi... Emaneti aldı, çok iyi muhafaza etti. Hem güzel Türkiyemizin hem de dünyanın en ücra köşelerine yayılmasını sağladı.

Sondergahlı hazretleri, 'İslamiyet'ten bir kıvılcım kaldı, demişti. Can Hasan, büyüdü, çok yaşadı. Hocasından aldığı bu kıvılcımı güneş haline getirdi. Bütün dünyayı ışığa boğdu, aydınlattı. Hak yoldakiler isimli sokakta, 23 numaralı evde oturdu. 'Osmanlı ehl-i sünnete 600 yıl hizmet etti. Yolumuzdan gelenler de 600 sene ehl-i sünnete hizmet ederler' buyurdu. Bu 600 senenin sonu da Hicri 3. bine denk gelmektedir. İbn-i Arabi ve İmam-ı Rabbani hazretleri

keşif ile Mehdi aleyhirrahmenin Hicri 3. binin yenileyicisi olacağını haber vermekteler. Bu ne demek? Mehdi aleyhirrahme gelinceye kadar Türkiye sahih itikadın, adaletin, hakkın, mazlumların son kalesi olur demek."

"Efendim... Sondergahlı hazretlerinden sonra... Nübüvvet Yolu devam etti mi?"

"Etti evladım, etti... Ama usül değiştirdi. Hatırlarsın... Halid-i Bağdadi hazretlerini anlatırken söylemiştik. O, tasavvufta, rabıta yoluyla yetiştirmeye ağırlık vermiştir. Rabıtada vefat eden mürşid-i kamillerden de istifade vardır. Sondergahlı hazretleri bir mektubunda rabıtayı geniş şekilde anlatmış. Bu mektup, talebesinin yazdığı Sonsuz Mutluluk isimli ilmihalinde yer almış.

Bu ilmihal için, 'Kalbimde ne varsa ilmahale akıttım. Mürşid-i kamil ilmihaldir' demiştir. Bu ilmihalde..."Bu kitabı okuyarak anlayan bahtiyar kimse... Hem din bilgilerini öğrenir hem de İmam-ı Rabbaniyi rahmetullahi aleyh tanıyarak kalbi ona bağlanır. Onun bütün dünyaya saçtığı nurları alıp, olgunlaşır, kemale gelir. Sonsuz saadete kavuşur. Başkalarını da kavuşturur" diye yazmaktadır. Yani okuyan kişi rabıta, muhabbet, hizmet yoluyla yetişir, dergahta kavuşulanlara kavuşur demektedir."

"Efendim... Anlatmıştınız. Silsile-i aliyyenin 17. halkası Yakub-i Çerh-i hazretlerinin, 'Osmanlı Sultanlarının adediyle Nübüvvet Yolu büyüklerinin adedi eşit olur' dediğini söylemiştiniz. Osmanlı sultanlarının adedi Otuz altı... Sondergahlı hazretleri ise 35. halka... 36. ileride mi gelecek?"

Anlatıcı beklenmedik sualle biraz bekledi, cevap arar gibi, sonra konuştu.

"Evladım. İlmihali yazan mübarek zat ne demişti? Mürşid-i kamil ilmihaldir buyurmuştu. Gönlümüze doğan o ki... Mehdi aleyhirrahmeye kadar mürşid-i kâmil ilmihal olur."

Dinleyici, ilmihale başka bir gözle bakmaya karar vererek sual eyledi.

"Efendim... Ruhlardan Bir Ruh, Yeryüzüne geldi mi?"

Anlatıcı gülümsedi.

"Onu bilemem... Ancak şunu bilirim. Bütün bu sekiz yıldır anlattıklarımızdan çıkan sonuç... İlk Kale Türkiye Son Kale'dir. Askerimize Mehmetçik denilmesi... Anadolu'da son yüzyılda... Erkek evlatlarına en çok Mehmet, Yusuf, Alparslan isimlerinin verilmesi... Anadolu yiğitlerinin Son Kale Muhafızı olduğunun, Kelebeğin Kanadında Kızılelma'ya yürüdüklerinin en güzel delilidir.

Anlatmamıza... Kâinatın yaratılışı, Âdem babamızın ve Havva annemizin Cennet'ten çıkarılması, Yeryüzüne indirilmesi, imtihanın, iyi ile kötünün mücadelesinin başlamasıyla Bismillah demiştik.

Zilzal sûresinin mealiyle bitirelim.

(Kıyamet zelzelesinde) Yeryüzü korkunç bir sarsıntıyla sallandığı zaman, yer bütün ağırlıklarını (madenleri, altını, mücevheratı...) ortaya çıkardığı zaman... İnsan, der, nedir bu hâl?... O gün Yeryüzü kendi üzerinde meydana gelen hadiseleri haber verir... Allahü tealanın kendisine ilham etmesiyle... O gün (Kıyamet gününde) İnsanlar, bölük bölük ayrılırlar... Yaptığı işlerin sonuçlarının kendilerine gösterilmesi için, kim bir zerre miktarı hayır yaptıysa neticesini görecek... Bir kimse de en küçük bir kötülük işlediyse onun cezasını bulacaktır."

Bu konuşmaya şahit olan Ruhlardan bir Ruh da... Son Kale'de Yeryüzüne gelmeyi diliyordu (660).

SON

SON NOTLAR

Dipnotlar

521- Şu Yeryüzü Ermeydanı TÜRKİYE SON KALE romanımızda da Muhammediyye'deki sıranın takip edildiği görülür.

522- II. Murad'ın kabri, Muradiye semtinde, Muradiye külliyesi içindedir, ziyarete açıktır.

523- Topkapı Sarayında sergilenen Fatih'e ait elbiseler üzerinde lale motifi bulunmaktadır.

524- Hakikaten de Boğaz boyunca uzanan Hisara gökyüzünden bakıldığında, üç kule ve surlardan meydana gelen Muhammed yazısı bütün güzelliğiyle gözükmektedir.

525- Fetihten sonra Fatih, Gennodias'ı Patrik yaptı.

526- Türkiye Tarihi, Yılmaz Öztuna, 2. cild.

527- Münşe'âtus Selâtıyn, 1. Cilt, s. 239.

528- Bugün Topkapı surlarının, eski Trakya otogarının bulunduğu yer.

529- Roger Crowley, Son büyük kuşatma.

530- Ege Denizi.

531- Tan yerinin ağarması, sabah namazının girdiği vakit.

532- Topkapı semti.

533- Kuşatmayı yaşayanları dinleyen Bizanslı tarihçi Dukaz'ın ifadesi...

534- Topkapı surları.

535- İstanbul'dan Kâbe'ye dönüldüğünde, Mescid-i Aksa da aynı istikamette oluyor. İstanbul, Kudüs ve Mekke... Üçü de aynı doğrultuda, bir hizada ve aynı çizgi üzerinde bulunmaktadır.

536- Cambazhane Kapısı.

537- Eğrikapı.

538- Burası bugün Cibali adını taşımaktadır.

539- Sirkeci.

540- Belleten, Sayı 49, s. 145, 147.

541- Bu resim Ayasofya'nın duvarında çizildiği yerde hâlâ mevcuttur, muhafaza edilmektedir. Namaz kılarken perdelenmektedir.

542- Fetih sonrası, Ayasofya'da kılınan ilk namazın İkindi Namazı olduğu bilgisi, Yılmaz Öztuna'nın Türkiye Tarihinden alındı.

543- Hızır aleyhisselamın, caminin kuzeybatı yönündeki 'Terler Direk' denilen bakırla kaplı direğin orta yerine parmağını sokup bütün binayı Kâbe'ye doğru döndürdüğüne inanılır.

544- Türbesi, Cibali semtinde, Haliç kenarında, Odun İskelesi sokağındadır. Bulunduğu mahalle ismiyle anılmaktadır.

545- Mezarları Fatih Camisi'ne yakın Yedi Emirler Sokağındadır, ziyaret edilmektedir.

546- Zuhurat Baba'nın kabri, Bakırköy ilçesinde, Zuhurat Baba Caddesindedir. Kabrin bulunduğu mahalleye, Zuhurat Baba Mahallesi denmektedir.

547- Türbesi Ayvansaray'da Ya Vedûd Caddesi üzerindedir. Türbeyi Sultan IV. Mehmed'in kızı Hatice Sultan yaptırmıştır.

548- Fatih Sultan Mehmed'in Topkapı Sarayı'ndaki gömleğinde lale motifleri bulunmaktadır.

549- Cihânnüma kitabında, kuşatmayı ve fethi anlatan Osmanlı tarihçisi Neşrî, İstanbul'un fethini; "Mezkûr tarihin Cemâziyel-evvel yirmisinde ve bu seşenbih günü subh-ı sâdık vaktinde, sene 857 feth olundu. Tarih."

Feth-i Kostantaniyyeye fırsat bulmadılar evvelûn.

Feth idüb Sultan Mehemmed yazdı tarih ahirûn

diyerek belirtmiş ve tarihini de düşürdüğü yukarıdaki beytiyle

taçlandırmıştır. [Kitab-ı Cihânnümâ 2, Mehmed Neşrrî, s. 704-705, TTK, 1957.]

550- Fransız Tarihçi Jean Paul Roux, Histories des Turcs.

551- Fatih Sultan Mehmet Han, çok iyi bir şairdir. Avni mahlasını kullanmıştır. Divanı vardır.

552- Kabr-i şerîfi, İçel'e bağlı Gülnar ilçesinin Zeyne (Sütlüce) kasabasındadır. Gülnar'dan Mut'a giderken 26'ıncı kilometrededir. Ziyaret edilmektedir Mescid, zâviye ve vakfiyesi de buradadır. Asasını vurduğu ve su fışkırdığı kabul edilen yer, yeşillik ve mesire yeridir. Kaynak: Türkiye Gazetesi Evliyalar Ansiklopedisi.

553- TDV İslam Ansiklopedisi, Akşemseddin maddesi.

554- Akşemseddin hazretlerinin türbesi Göynük'tedir, hemen yanında camisi vardır. Ziyaretçisi hiç eksik olmamaktadır.

555- Ebül Vefa hazretleri, Konya doğumludur. Türbesi, İstanbul'da, ismiyle anılan Vefa semtindedir.

556- Bkz Şu Yeryüzü Ermeydanı Türkiye Son Kale kitabımızın ikinci cildi.

557- İstanbul'un yedi tepesi: 1- Topkapı Sarayı Tepesi: Ayasofya, Sultanahmet ve Topkapı Sarayı'nın bulunduğu tepe. 2- Çemberlitaş Tepesi: Çemberlitaş'ın bulunduğu tepe... 3- Beyazıt Tepesi: Süleymaniye ve Beyazıt Camilerinin bulunduğu tepe... 4- Fatih Tepesi: Fatih Camii ve külliyesinin bulunduğu tepe. 5- Yavuz Selim Tepesi: Fatih Camii ile Haliç arasındaki Yavuz Selim Camisi'nin bulunduğu tepe. 6- Edirnekapı Tepesi: Mihrimah Sultan Camisi'nin bulunduğu tepe. 7- Kocamustafa Paşa Tepesi: Yedikule tarafında, Cerrahpaşa Camisi ve türbesinin bulunduğu tepe.

558- Fatih Sultan Mehmed Han hazretlerinin 1463 tarihli bu Vakfiyesi Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşiv Dairesi Başkanlığı'nda bulunmaktadır.

559- Yakup Artin Paşa, I/3, s. 39, 49.

560- Prof. Dr. Osman Turan, Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi,

s.388.

561- Prof. Dr. Halil İnalcık, Devlet-i Aliyye.

562- TDV İslam Ansiklopedisi, Ebülhayr Rumi maddesi.

563- Kütahya'nın Simav kasabasında doğdu. Tahsilini İstanbul'da yaptı. Semerkant'a gidip Ubeydullah-ı Ahrar hazretlerine talebe oldu. Onun emriyle Emir Buhari hazretleriyle birlikte Anadolu'ya döndü. İlk dergahını Simav'a kurdu. Sonra da Evrenasoğlu Ahmed Beyin ısrarıyla, Selanik'e 40 kilometre mesafedeki Vardar Yenice'sine yerleşti. 1491'deki vefatına kadar burada talebe yetiştirdi. Buraya defnedildi. Kabri belli değildir.

564- 1445 yılında Buhara'da doğdu. Ubeydullah-ı Ahrar hazretlerine talebe oldu. Hocasının emriyle Anadolu'ya geldi. Abdullah-ı ilahi hazretlerinin yönlendirmesiyle İstanbul'a yerleşti. Nakşibendiyeyi İstanbul'da ilk yayan kimsedir. 1516 yılında Fatih'te vefat etti, buraya defnedildi. Emir Buhari sokaktaki Türbesi ziyaret edilmektedir.

565- Babinger, s. 452.

566- Ebülhayr Rumi tarafından yazılan Saltukname üç cilttir. Kültür Bakanlığı tarafından bastırılmıştır.

567- Yılmaz Öztuna, Türkiye Tarih, 3. cilt, s.120-126.

568- Babinger, 496.

569- Evliya Çelebi Seyahatnamesi.

570-Türbesi, Eyüp'te Baba Haydar mescidi bahçesindedir.

571- Yılmaz Öztuna, Türkiye Tarihi, 3. cilt.

572- Diyarbakır.

573- Tarihçi Celalzade Mustafa Çelebi.

574- Feridun Bey, I, 379-381.

575- Gaziantep.

576- Günümüz Türkiye'sinde, Van asıllı olmak üzere, çok sayıda

Perihanoğulları soy ismini taşıyan aileler vardır. Mirza Per Hanın torunları, o günden bugüne, sapık, bidat fırkalara, eşkiyalara ve düşmana karşı Van ve çevresinde maddi-manevi güç olmuşlar. Bu sülaleden çok sayıda âlim, evliya ve idareci yetişmiştir.

577- Türbesi, Fatih Camisi'nin batısındaki Emir Buhari Camisi'nin yanındadır, ziyaret edilmektedir.

578- Haydar Çelebi Ruznamesi, sahife 124.

579- Mercidabık, Kilis sınırları içinde bulunmaktadır.

580- Tarih-i Âl-i Osman.

581- Hammer, Osmanlı Tarihi, cilt 4, s. 1122.

582- Tac-üt Tevarih, cilt 4, sahife 135.

583- Tac-üt Tevarih, cilt 4, sahife 308.

584- Celalzade Mustafa, s. 268.

585- Tansel, Yavuz Sultan Selim, s. 203.

586- Tac-üt Tevarih, 4. cilt, s. 140.

587- Mescid ve makam 2013 yılında restore edildi, ziyaret edilmekte, ibadet yapılmaktadır.

588- Tac-üt Tevarih, cilt 4, sahife 359-362.

589- Yılmaz Öztuna, Tükiye Tarihi 3. cilt.

590- Kabri, Özbekistan'ın Surhanderya eyaletinde, Altınsay ilçesinin Vahşuvar köyündedir. Ziyaret edilmektedir.

591- 1944 yılında bu bölgeye Afşin ismi verildi. Afşin Beyin kabrinin de burada olduğu söylenmektedir.

592- Barbaros Hayreddin Paşanın Hatıraları.

593- Yılmaz Öztuna, Türkiye Tarihi, cilt 3, s. 493.

594- Bakınız: Şu Yeryüzü Ermeydanı, Türkiye Son Kale, 1.cilt.

595- Türbesi İstanbul'un en önemli ziyaretgâhlarından biridir.

596- İbni Asakir.

597- Yeditepe Dergisi'nin Haziran 2021 sayısında Muharrem Hilmi Şenalp'ın "Ayasofya Ekseninde Süleymaniye Camii'nin İstikameti" başlıklı makalesi... Süleymaniye Camisi'nin kuş bakışı fotoğraflarına kıble istikametinden bakıldığında bu ok bütün haşmetiyle gözüküyor.

598- Şu Yeryüzü Ermeydanı, Türkiye Son Kale romanımızın ikinci cildine bakınız.

599- Tezkiret-ül Ebniye.

600- Yılmaz Öztuna, Türkiye Tarihi.

601- Bakınız: Şu Yeryüzü Ermeydanı, Türkiye Son Kale romanı, 1. cilt.

602- Evliya Çelebi, Seyahatname.

603- Selimiye Camisi'nin kuş bakışı fotoğrafına bakıldığında bu açıkça görülmektedir.

604- Evliyâ Çelebi, Seyahatnâme'sinde nakletmektedir.

605- Kars Kaleiçi Mahallesi'nde bulunan Evliya Camii ve Hasan-ı Harakani Türbesi ziyaretçi akınına uğruyor. Bu türbeden ötürü de yanındaki camiye Evliya Camisi ismi verilmiştir. Hasan-ı Harkani Türbesi'nin çevresinde 21 adet mezar bulunmaktadır. Türbe, 3.80x5.80 metre ölçüsünde dikdörtgen planlıdır. Türbenin üzeri kubbe ile örtülü olup, bu kubbe dıştan çinilerle kaplanmıştır.

606- Lahor, bugün Pakistan sınırları içindedir. Hindistan sınırına çok yakındır.

607- İmam-ı Rabbani hazretleri, hocasından kavuştuklarını, Mektubat'ın birinci cildi, 290. mektubunda çok geniş olarak anlatmaktadır. Burada çok kısa bir kısmını verdik. Merak edenler, Mektûbât Tercemesi kitabındaki 290. mektubu okuyabilirler.

608- Kabrinin bulunduğu Nebî Kerîm mahallesinde bugün Hindular oturmaktadır. Mezarı Delhi Müslümanları için önemli bir ziyaretgâhtır.

609- Mektubat 1. cilt, 259. Mektup.

610- Mektubat 1. cilt, 66. Mektup.

611- Mektubat 1. cilt, 279. Mektup.

612- Mektubat 1. cilt, 256. Mektup.

613- Mektubat 3. cilt, 15. Mektup.

614- Kabri Meşhed ile Herat arasındaki yolun tam ortasında Türbe-i Câmî bahçesindedir.

615- İslam âleminde imam-ı Rabbani hazretlerinin Mektubat'ı kadar kıymetli bir kitap daha yazılmamıştır. Mektubat, üç cild olup, beşyüzotuzaltı mektubunun toplanmasından meydana gelmiştir. Kelâm ve fıkıh bilgilerini, tasavvufun marifetlerini açıklayan uçsuz bir derya gibi eşsiz bir eserdir.

Mektubat'ın birinci cildi Mektubat Tercemesi ismiyle Hakikat Kitabevi tarafından yayınlanmıştır. İkinci ve üçüncü cildlerdeki mektuplardan da gerekli olanları Hakikat Kitabevi yayınlarından olan Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye kitabında yayınlanmıştır. Bu kıymetli eserler, hakikatkitabevi.com adresinden okunabilir ve temin edilebilir.

Seyyid Abdülhakim Arvasi hazretleri, "Allahü teâlânın kitabından ve Resulullah'ın hadislerinden sonra, İslam kitaplarının en üstünü, en faydalısı, İmam-ı Rabbani hazretlerinin Mektubat kitabıdır. (Kitap okumak, sohbetin yarısıdır" buyuruyor. Yani, bir büyük zatın kitabını muhabbetle okuyan, sohbet etmiş gibi O'ndan istifade eder. Mektubat'ı severek okuyan da, İmam-ı Rabbani hazretlerini sever, tanır, nasibi ve muhabbeti miktarınca O'ndan feyz almaya başlar. Okudukça anlamaya, kalbi de nurlanmaya, ibadetlerin tadını duymaya, haramlardan günahlardan nefret etmeye başlar. İki cihan saadetine kavuşur ve başkalarının da kavuşmasına vesile olur.

616- Yılmaz Öztuna, bu mağlubiyet ile Oğuz Türkü, 26 Ağustos 1071 Malazgirt ile başlayan taarruz ve genişleme hamlesini kaybetti, demektedir. 12 Eylül 1683'ü Avrupalılar katiyen unutmadılar. 1933'te, Viyana'nın Türklerden kurtuluşun 250. yılı Viyana'da bütün dünyanın katıldığı bir törenle kutlandı.

617- Hasan Sezai hazretlerinin türbesi Edirne-Bostanpazarı semtindedir. Dergâhtan geriye bir şey kalmamıştır. Ancak türbesi ve camii vakıflar tarafından restore edilmiştir. Türkiye'nin dört bir tarafından gelen ziyaretçiler, hiç eksik olmamaktadır. Hayatı İhlas Medya tarafından, İftira ismiyle film yapılmıştır.

618- Yerebatan Camii bugün ibadete açıktır. İstanbul'un en çok ziyaret edilen mabetlerindendir. Karaköy iskelesinin hemen yanındadır.

619- Osmanlı Sultanlarının dört mührü vardı. Birini Sultan yanında taşır, yüzük gibi parmağına takardı. Biri sadrazamındaydı. Diğer iki mühürden biri sarayın hasodasındaki kıymetli ve mübarek eşyanın mühürlenmesi için hasodabaşında bulunurdu. Diğeri de harem-i hümâyunda hünkâr dairesindeki muhtelif eşyanın mühürlenmesi için hazinedar ustada (kahya kadında) bulunurdu. Hasodabaşı, Enderun zabitlerinin en üst rütbelisi ve saray mareşali mevkiindeydi. Buna mukabil hazinedar usta da, harem-i hümayundaki cariyelerin en üst rütbelisi ve âmiri idi.

620- Bu yarım kalmış tabloyu, internete “Paris Antlaşması, Benjamin West” diye girdiğinizde görebilirsiniz.

621- Tekkenin restorasyonu 2018'de bitti. Ziyarete açıktır.

622- Bu kadem-i şerif, bugün, Eminönü/Bahçekapı’daki Sultan I. Abdülhamid Han Türbesi’nde bulunmaktadır.

623- Tam İlmihâl Se'âdet-i ebediyye, İngiliz Casusu'nun itirafları.

624- Haluk Şehsuvaroğlu, Asırlar Boyunca İstanbul.

625- Geylanilerin büyük kısmı Mevlana Halid-i Bağdadi hazretleriyle birlikte Nakşibendiyye'nin Halidi koluna dahil olurken, bir kısmı da Kadiri yolunu devam ettirdiler. Bugün hâlâ Güneydoğu Anadolu'da çok sayıda Geylani vardır. (İslam Ansiklopedisi, Abdülkadir Geylani maddesi)

626- Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî’nin Divan ve Şerhi, Sadreddin Yüksel.

627- Mektubat, 1. cilt, 290. Mektup.

628- Bu emanetleri işitip, hakikaten var olup olmadığını araştıran bir heyet, 20 Temmuz 2003'te, Edremit/Akçay'da bunlara ulaşmıştır. Araştırma Urfa'da başlayıp İstanbul'da devam etmişti. Emanetler, Mevlana Halid-i Bağdadi hazretleri tarafından Urfalı Halifesi Selim Efendi'ye teslim edilmiş. Urfa'ya geldiğinde burada misafir olmaktaydı. Urfa'da Bağdadi hazretlerinin oğlunun kabri bulunmaktadır. Emanetler, Halid-i Bağdadi hazretlerinin halifesi Selim Efendinin neslinden gelenlerin elindedir.

629- Mektubat, 1. cilt, 76. Mektup.

630- Bu ayak izi hala kabirlerinin yanı başındadır.

631- Günümüzde Kuzey Irak bölgesinde kalmaktadır.

632- Yüksekova'ya bağlı bir nahiyeydi.

633- Meleyan köyü, Şemdinli'ye bağlı Erdemli.

634- Şemdinli, Çatalca Köyü.

635- Şemdinli'ye bağlı Bağlar köyü... Bugün Bağlar denilen köyde, evler vardır. Dergahın bir kısmı onarılıp hizmete açılmıştır. Bu bilgiler Dr. Mehmet Saki Çakır'ın Seyyid Taha Hakkari ve Nehri Dergahı isimli eserinden alınmıştır.

636- Asılan kapı idam günü kapandı, şu anda kapalıdır, adı intikam kapısıdır. Heybeliada Rum mektebinden mezun olanlar, diplomalarını burada alırlar ve 'Aynı seviyede Müslüman din adamı asılmadıkça bu kapı açılmayacak' diye yemin ederler.

637- Türbesi, Şam'ın Salihiye semtinde, Kasiyun Dağı eteğindedir. Ziyarete açıktır.

638- Dergahlarla talebe yetiştirme yolu kapandı diyen ve Silsile-i aliyyenin 35. ve beşinci yedinin son halkası olan Abdülhakim Arvasi hazretlerinin talebesinin yazdığı Se'âdet-i Ebediyye kitabının 1052. sahifesinde şöyle yazmaktadır: "Se'âdet-i Ebediyye kitâbını okuyarak anlıyan bahtiyâr bir kimse, hem din bilgilerini öğrenir, hem de İmâm-ı Rabbânîyi "rahmetullahi aleyh" tanıyarak, kalbi Ona meyl eder, bağlanır. Onun bütün dünyâya saçdığı nûrları alıp, olgunlaşmağa, kemâle gelmeğe başlar da haberi olmaz. Ham bir karpuz, güneşin ışıkları karşısında zemânla olgunlaşdığı, tatlılaşdığı

gibi yetişerek kâmil bir insan olur. Bu dünyâyı, hayâtı görüşünde değişiklikler olduğunu his eder. Hâller, zevkler, tatlı rü'yâlar görmeğe başlar. İmâm-ı Rabbânîyi, Evliyâyı, Eshâb-ı kirâmı ve Resûlullahı "sallallahü aleyhi ve sellem" rü'yâda görmeğe, uyanık iken rûhlarını insan şeklinde görmeğe, bunlarla konuşmağa başlar. Nefsi de gafletden kurtulup, nemâzın tadını duymağa, ibâdetlerden zevk almağa başlar. Günâhlardan, harâm olan şeylerden, kötü huylardan nefret duyar. İyi huylar onun âdeti olur. Herkese iyilik eder. Cem'iyyete, millete fâideli olur. Se'âdet-i ebediyyeye kavuşur ve başkalarını da kavuşdurur."

Burada, rabıta anlatılmaktadır hem de en tesirlisi, en kolay yapılanı ve en faydalısı... Ayrıca başta son söz olmak üzere kitabın değişik yerlerinde rabıtanın ehemmiyetinden bahsedilmektedir.

Aynı kitabın 921. sayfasında ve devamında, "Bir Tesavvuf Mütehâssısının Mektûbu" başlığıyla Abdülhakim Arvasi hazretlerinin 31 Mayıs 1923 tarihli mektubu yer almaktadır. Bu mektupta, geniş olarak hem rabıta hem de zikir anlatılmakta, nasıl yapılacağı tarif edilmektedir. Yazılış yılının 23 ile bitmesinde ve İlk Türkiye yüzyılının başlangıcı olmasında nice sırlar vardır, diyoruz.)

639- Mübarek türbesi Nehri mezarlığının hemen girişinde soldadır. Seyyid Taha hazretlerini ziyarete gelenler, ona Fâtiha okumadan geçmemektedir. Bu mezarlıkta üç silsile-i aliyye büyüğü bulunmaktadır tıpkı Serhend'de olduğu gibi... Seyyid Abdullah, Seyyid Taha ve Seyyid Salih kuddise sirruhüm hazretleri...

640- Bu türbe, İstanbul/Çemberlitaş'tadır. II. Abdülhamid Han türbesi diye bilinmektedir. Sultan Abdülaziz Han ve II. Mahmud da bu türbededir. Üç padişah yan yana yatmaktadır.)

641- 1874'te yol çalışmaları nedeniyle Şeyhin kabri Dabakhane Camii'ndeki bugünkü yerine nakledildi. Türbe, Hafız Muhammed Selim Efendi'nin oğlu Ferideddin tarafından 1880'de yaptırıldı. Urfa salnamesinde Hartavi Hafız Muhammed Selim Efendi'nin Türkçe, Farsça ve Arapça şiirler söylemiş büyük bir âlim ve şeyh olduğu kaydedilmektedir. Günümüzde (2023), Selim Efendinin elindeki mukaddes emanetler, Balıkesir/Edremit'teki yakınları tarafından muhafaza edilmektedir.

642- 19. Yüzyılda Kuzey Kafkasya'dan Anadolu'ya Göçler, Sevinç Asimova, 2017, Akademik Düşünce.

643- Halen -2024- İngilizce eğitim vermeye devam etmektedir. Ancak, ilk kurulduğu yerde değil... 1971 yılında... Okulun yükseköğrenim veren bölümü Türk devletinin üstüne geçirildi ve arazisinde Boğaziçi Üniversitesi kuruldu. Aynı yıl Robert Koleji, Amerikan Kız Koleji ile birleşti. Kız Koleji'nin kullanımında olan Arnavutköy'deki kampüste eğitim vermeye devam etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı, İngilizce eğitim yapan özel bir eğitim kurumu olarak hizmet vermeyi sürdürmektedir. Karma eğitim yapan, hem gündüzlü hem yatılı öğrencileri olan bir okuldur. Eğitim süresi, hazırlık dâhil beş yıldır.

644- 1810-1898 yılları arasında Osmanlı mülkünde 25 Amerikan Okulu açılmış. Bunlardan biri Beyrut'ta geri kalanı Anadolu'daydı. Fransızlar 1583-1910 yılları arasında 35, İtalyanlar 1861-1917 yılları arasında 17 okul açmıştır. Bu okullarda yetişen Müslüman ve Hıristiyan devlet adamları, toplumun elit tabakaları, Osmanlı'da Batı öncelikli hayatın yerleşmesinde öncü olmuşlar ve Osmanlı'nın yıkılmasında önemli rol oynamışlar. Türkiye Cumhuriye'tinde de... Devleti yöneten, ekonomik gücü olan, medyaya, sanat hayatına hükmeden bunlar olmuştur.

645- Günümüzde-2023- Nehri'deki üç kabir de bakımlı bir vaziyettedir.

646- Ölüm ve Sürgün, Prof. Dr. Justin Mc Carthy, 1995.

647- Abideler, günümüzde, Moğolistan'ın başşehri Ulanbatur'un 160 kilometre batısında kalmaktadır. Türk Devleti tarafından abidelere giden yol yapılmış ve koruma altına alınmıştır.

648- Yılmaz Öztuna, Büyük Türkiye Tarihi, 1. cild, s. 93.

649- Muhsinzade Seyyid Abdullah Efendi, 1832'de İstanbul Kuruçeşme'de doğdu. 1877'de Menşe-i Küttâb-ı Askerî Hüsn-i Hat muallimliğine ta'yin edildi. Bizzat Sultan II. Abdülhamîd Han tarafından kendisine "reisü'l-hattâtîn" ünvânı verildi. 20 Ağustos

1899'da, bir cumartesi akşamı vefât etti. Eyüp Sultan Türbesi civârına defnolundu. Gönül ehli bir zat idi...

650- 1980'li yılların başında Yıldız Camisi'ndeki restorasyon sebebiyle yerinden indirilen levha bir daha yerine asılmamıştır. 2001 yılı Ocak ayında slâytları alınan bu levha, 16.03.2005 tarihinde, İstanbul Vakıf Hat Sanatları Müzesi'ne kaldırılmıştır.

651- Kuzey.

652- Cumhurbaşkanlığı forsunda, ortada Cumhuriyetini temsil temsil eden Güneş, etrafında tarih boyunca kurulan onaltı Türk devletini temsil eden yıldız bulunmaktadır. Tıpkı Yıldız Camisi'nin kubbesinde olduğu gibi...

Padişahlığı müddetince devamlı Cuma selâmlığına çıkan Abdülhamîd Han, 21 Temmuz 1905 senesi Cuma namazı için Yıldız Câmii'ne gittiğinde, târihde "Yıldız Suikasti" ve "Bomba Hâdisesi" denilen suikast yapılmıştır. Ermeni komitacıları, Abdülhamîd Han'ı şehîd etmek için haftalarca tâkib edip, Sultân'ın câmiden çıkıp kaç dakikada arabasına gittiğini tesbit ederek, araba içine yerleştirdikleri yüz kiloluk saatli bombayı buna göre ayarlamışlardı. Abdülhamîd Han, o gün namazdan sonra hünkâr mahfilinden inerken, şeyhülislâm Cemâleddîn Efendi ile beş-on saniye ayaküstü bir şeyler konuştu. Böylece Ermeni komitacılarının hesapları altüst oldu. Pâdişâh, hünkâr mahfilinin merdivenleri üzerinde iken, arabaların bulunduğu yerde müthiş bir bomba patladı. Padişah böylece suikastten kurtuldu. Ancak arabanın yakınında bulunan çok sayıda insan öldü.

653- Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye, s. 1072.

654- Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün rakamlarına göre... 2000 yılına kadar... Türkiye'de erkek çocuklarına en fazla Mehmet ismi konuldu. Daha sonra Yusuf ve Alparslan ismi öne geçti. Ama Mehmet ismi yine ilk beşten aşağı düşmedi.

655- Ermenekli Mehmed İsa hakkındaki bilgi, "Çanakkale

Araştırmaları Türk Yıllığı Yıl: 13, Bahar 2015, Sayı: 18, s. 385-410, 100. Yıl" isimli kaynaktan alınmıştır.

656-http://canakkalesehitlikrehberi.net/index.php/canakkale-savas-sehit-isimleri adresli sitede şehit isimlerine bakıldığında, isimlerin çoğunun Mehmed olduğu görülecektir.

657- Mehmed Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü.

658- 1057 numaralı, 28 Mayıs 1927 tarihli "Türkiye Cumhuriyeti Dâhilinde Bulunan Bilumum Mebani-i Resmiyye Ve Milliyye Üzerindeki Tuğra ve Medhiyyelerin Kaldırılması Hakkındaki Kanun".

659- Son yüzyılın değerlendirilmesinde, Yusuf Kaplan'ın yazılarından istifade edilmiştir.

660- Şu Yeryüzü Ermeydanı Türkiye Son Kale romanımız 4 cilt olarak tamamlandı. Kâinatı meydana getiren maddelerin (hava, su, ateş, toprak), ameldeki mezheblerimizin, dinimizin kaynağının (Kur'an-ı kerim, Hadis-i şerif, Kıyas, İcma-i ümmet), abdestin farzının, hulefa-i raşidinin, çardağın direklerinin dört olması gibi...